

วินยปิฎก มหาคคฺคส

ปจโม ภาโค

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

มหาขนฺธกั

[๑] เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา อรุเวลายั วิหฺรติ นชฺชา
เนรณฺชราย ตีเร โพรธิรฺกฺขมฺมูเล ปจฺมาภิสฺมฺพุทฺโธ ฯ อถโข ภควา
โพรธิรฺกฺขมฺมูเล สตฺตาทํ เอกปลฺลนฺเจเน นิสีทิ วิมฺตฺติสฺสขฺปฏฺฐิสฺสเวทึ ฯ
อถโข ภควา รตฺตฺติยา ปจฺมํ ยามํ ปฏฺฐิจฺจสมฺบุปฺปาทํ อนุโลมปฏฺฐิโลมํ
มนฺสากาสึ อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขารปจฺจยา วิญฺญาณํ
วิญฺญาณปจฺจยา นามรูปํ นามรูปปจฺจยา สพฺยตฺนํ สพฺยตฺนปจฺจยา
ผลฺสฺโส ผลฺสฺสปจฺจยา เวทนา เวทนาปจฺจยา ตณฺหา
ตณฺหาปจฺจยา อุปาทานํ อุปาทานปจฺจยา ภโว ภวปจฺจยา
ชาติ ชาติปจฺจยา ชรามรณํ โสภปริเทวทฺกฺขโทมนสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
สมฺภวนฺตึ เอวเมตฺสฺส เกวลสฺส ทฺกฺขทฺกฺขนฺธสฺส สมฺทโย โหติ
อวิชฺชาย เควว อเสสฺวิราคฺนิโรธา สงฺขารนิโรโธ สงฺขารนิโรธา
วิญฺญาณนิโรโธ วิญฺญาณนิโรธา นามรูปนิโรโธ นามรูปนิโรธา
สพฺยตฺนนิโรโธ สพฺยตฺนนิโรธา ผลฺสฺสนิโรโธ ผลฺสฺสนิโรธา
เวทฺทานิโรโธ เวทฺทานิโรธา ตณฺหานิโรโธ ตณฺหานิโรธา

อุปาทานนิโรธ อุปาทานนิโรธา ภวนิโรธ ภวนิโรธา ชาตินิโรธ
ชาตินิโรธา ชรามรณํ โสภปริเทวทุกขโทมนสฺสุปายาสา
นิรุชฺฌนฺติ เอวเมตฺสฺส เภวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส นิโรธ โหตีติ ฯ
อถโข ภควา เอตมตฺถํ วิทิตฺวา ตายํ เวลายํ อิมํ อุทานํ
อุทานนฺตี

ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ชมฺมา
อาตาปีโน ฉายโต พุราหุณฺณสฺส
อถสฺส กงฺขา วปยฺนฺติ สพุพา
ยโต ปชานาติ สเหตุชมฺมฺนฺติ ฯ

[๒] อถโข ภควา รตฺติยา มชฺฌิมํ ยามํ ปฏิจฺจสมุปาทำ
อนฺุโลมปฏิโลมํ มนฺสากาสิ อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขารปจฺจยา
วิญฺญาณํ วิญฺญาณปจฺจยา นามรูปํ นามรูปปจฺจยา
สพฺยตฺนํ สพฺยตฺนปจฺจยา ผสฺโส ผสฺสปจฺจยา เวทนา
เวทนาปจฺจยา ตณฺหา ตณฺหาปจฺจยา อุปาทานํ อุปาทานปจฺจยา
ภโว ภวปจฺจยา ชาติ ชาติปจฺจยา ชรามรณํ โสภปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสา
สมุภวนฺติ เอวเมตฺสฺส เภวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส
สมุทโย โหติ อวิชฺชาย เตวฺว อเสสฺวิราคนิโรธา
สงฺขารนิโรธํ สงฺขารนิโรธา วิญฺญาณนิโรธํ วิญฺญาณนิโรธา
นามรูปนิโรธํ นามรูปนิโรธา สพฺยตฺนนิโรธํ สพฺยตฺนนิโรธา
ผสฺสนิโรธํ ผสฺสนิโรธา เวทนานิโรธํ เวทนานิโรธา ตณฺหา-

นิโรโธ ตณฺหานิโรธา อุปาทานนิโรโธ อุปาทานนิโรธา
ภวนิโรโธ ภวนิโรธา ชาตินิโรโธ ชาตินิโรธา ชรามรณํ
โสภปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสา นิรุชฺฌนฺติ เอวเมตฺสฺส เภวลสฺส
ทุกฺขกฺขนฺธสฺส นิโรโธ โหตีติ ฯ อถโข ภควา เอตมตฺถํ วิทิตฺวา
ตายํ เวลายํ อิมํ อุทานํ อุทานเสี

ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ชมฺมา
อาตาปีโน ฉายโต พุราหุมนสฺส
อถสฺส กงฺขา วปยฺนติ สพุพา
ยโต ขยํ ปจฺจยฺยานํ อเวทิตี ฯ

[๓] อถโข ภควา รตฺติยา ปจฺฉิมํ ยามํ ปฏฺิจฺจสมุปฺปาทํ
อนฺุโลมปฏฺิจฺจโลมํ มนฺสากาสี อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขารปจฺจยา
วิญฺญาณํ วิญฺญาณปจฺจยา นามรูปํ นามรูปปจฺจยา
สพฺยตฺนํ สพฺยตฺนปจฺจยา ผสฺโส ผสฺสปจฺจยา เวทนา
เวทนาปจฺจยา ตณฺหา ตณฺหาปจฺจยา อุปาทานํ อุปาทานปจฺจยา
ภโว ภวปจฺจยา ชาติ ชาติปจฺจยา ชรามรณํ โสภปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสา
สมฺภวนฺติ เอวเมตฺสฺส เภวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส
สมฺภูทโย โหติ อวิชฺชาย เตวฺว อเสสฺวิราคนิโรธา สงฺขารนิโรโธ
สงฺขารนิโรธา วิญฺญาณนิโรโธ วิญฺญาณนิโรธา นามรูปนิโรโธ
นามรูปนิโรธา สพฺยตฺนนิโรโธ สพฺยตฺนนิโรธา ผสฺสนิโรโธ
ผสฺสนิโรธา เวทนานิโรโธ เวทนานิโรธา ตณฺหานิโรโธ ตณฺหา-

นิโรธา อุปาทานนิโรโธ อุปาทานนิโรธา ภวนิโรโธ ภวนิโรธา
ชาตินิโรโธ ชาตินิโรธา ชรามรณํ โสภปริเทวทุกขโทมนสฺสุปายาสา
นिरुชฺฌนฺติ เอวเมตสฺส เภวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส นิโรโธ
โหตีติ ฯ อถโข ภควา เอตมตฺถํ วิทิตฺวา ตายํ เวลายํ อิมํ
อุทานํ อุทานเสี

ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ชมฺมา

อาตปิโน ฉายโต พุราหุมนสฺส

วิฐุပ္ยํ ติฏฺฐติ มารเสนํ

สุริโยว ๑ โอภาสยมนตฺติกฺขนฺติ ฯ

โพธิกถา นิฏฺฐิตา ๒ ฯ

[๔] อถโข ภควา สตฺตทาหสฺส อจฺเจเนน ตมฺหา สมาธิมฺหา
วฺจฺจุทิตฺวา โพธิรฺกฺขมฺมฺลา เยน อชฺปาณนิโครโธ เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา อชฺปาณนิโครธฺรฺกฺขมฺมฺเล ๓ สตฺตทาหํ เอกปฺลลฺงฺเกน นิสีทิ
วิมุตฺติสฺสขปฺปฏิสฺสเวทิ ฯ

อถโข อญฺญตโร หหฺกฺกชาติโก ๔ พุราหุมนเณ เยน ภควา
เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควตา สทฺธิ สมฺโมทิ สมฺโมทนียํ
#๑ ม. สุริโยว ฯ กตฺถจฺจิ สุโรว อติปิ ทิสฺสติ ฯ ๒ สฺ. อิทํ ปาจฺทวยํ น ทิสฺสติ ฯ
#๓ ม. อชฺปาณนิโครธฺมฺมฺเล ฯ ๔ ยฺ. รา. หหฺกฺกชาติโก ฯ หหฺกฺกชาติโกติ โส กิร
#ทิฏฺฐมฺงฺคฺลิกโก นาม มานวเสน โภชวเสน จ หหฺกฺกชาติโกโรนฺโต วิจฺรติ ตสฺมา
#หหฺกฺกชาติโกติ วฺจฺจติ ฯ หหฺกฺกชาติโกติปิ ปจฺนตฺตีติ ตพฺพณฺณนา ฯ

กถิ สาราณียี วิตติสเรตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ ฯ เอกมนฺตํ จิโต
โฆ โส พุราหุมนโณ ภควนฺตํ เอตทโวจ กิตฺตาวตฺตา นฺุ โฆ
โก โคตม พุราหุมนโณ โหติ กตเม จ ปน พุราหุมนกรณา
ชมฺมาติ ฯ อถโฆ ภควา เอตมตฺถํ วิทิตฺวา ตายิ เวลายิ อิมิ
อุทานิ อุทานสิ

โฆ พุราหุมนโณ พาหิตปาปชมฺโม
นีหหุโก ๑ นิกฺกสาโว ชตฺตโต
เวทนตฺถุ วุสิตฺพุรหุมนจริโย
ชมฺเมน โส ๒ พุรหุมนวาทิ วทเยย
ยสฺสสฺสทา นตฺถิ กุหิณฺจิจิ โลเกติ ฯ
อชฺपालนิโครชฺชถา นิฏฺฐิตา ๓ ฯ

[๕] อถโฆ ภควา สตฺตทาหสฺส อจฺจเยน ตมฺหา สมาริหมฺหา
วฏฺฐหิตฺวา อชฺपालนิโครชฺชมูลา เยน มุจฺลินฺโท เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา มุจฺลินฺทมฺมุเล สตฺตทาหิ เอกปลฺลลฺงเกน นิสิทธิ
วิมุตฺติสฺสุขปฺปฏิสฺสเวทิจิ ฯ

เตน โฆ ปน สมเยน มหาอกาลเมโฆ อุทปาทิจิ ฯ
สตฺตทาหวทฺทลิกา สิตฺวาตทฺททฺทินิ ฯ อถโฆ มุจฺลินฺโท นาคราชา
สกกวนา นิกฺขมิตฺวา ภควโต กายิ สตฺตทกฺขตฺตํ โภเคหิ ปริกฺขิปิตฺวา
#๑ ยฺ. รา. นีหหุโก ฯ ม. นีหหุโก นิกฺกสาโว ฯ ๒ ยฺ. รา. โส พุราหุมนโณ ฯ
#๓ สฺ. อิทํ ปาจทฺวยิ น ทิสฺสติ ฯ

อุปริมฺพุทฺธิ มหนฺตํ ฝณฺํ กริตฺวา อฏฺฐาสิ มา ภควนฺตํ สีตํ
มา ภควนฺตํ อุณฺ्हํ มา ภควนฺตํ ํสฺมกสฺวาตาทปฺสิริสฺปสมฺพสุโสฺติ ๑ ฯ
อถ โข มุจฺลินฺโท นาคราชา สตุตฺตาทสฺส อจฺจเยน วิทฺธํ วิคตฺพลาหํ
เทวํ วิทิตฺวา ภควโต กายา โภเก วินิเวเจตฺวา สกฺวณฺณํ
ปฏฺฐิสฺหริตฺวา มาณวกฺวณฺณํ อภินิมฺมินิตฺวา ภควโต ปุโรโต อฏฺฐาสิ
อณฺชลิโก ภควนฺตํ นมสฺสฺมาโน ฯ

อถ โข ภควา เอตมฺตถํ วิทิตฺวา ตายํ เวลาญํ อิมํ อุทานํ
อุทานฺสิ

สุโข วิเวโก ตฺถุจฺจสฺส สุตฺตมฺมสฺส ปสฺสโต
อพฺยาปชฺฌํ สุขํ โลเก ปาณฺญเตสฺส สณฺณโม
สุขา วิราคตา โลเก กามานํ สมตฺติกฺกโม
อสุมฺमानสฺส โย วินโย เอตํ เว ปรมํ สุขนฺนติ ฯ

มุจฺลินฺทกถา นิฏฺฐิตา ๒ ฯ

[๖] อถ โข ภควา สตุตฺตาทสฺส อจฺจเยน ตมฺหา สฺมาธิมฺหา
วฏฺฐหิตฺวา มุจฺลินฺทมฺมูลา येन ราชายตฺนํ เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ราชายตฺนมฺมูลे สตุตฺตาทํ เอกปฺลลฺงฺเกน นิสฺสีทิ
วิมฺมุคฺติสุขปฏฺฐิสฺสเวทิ ฯ

เตน โข ปน สฺมเยน ตปฺสุสฺสภฺลฺลิกา ๓ วาณฺชิชา อุกฺกฺลา ตํ
เทสํ อทฺธานมฺคฺคปฏฺฐิปนฺนา โหณฺติ ฯ อถ โข ตปฺสุสฺสภฺลฺลิกานํ
#๑ ม. สฺริสฺป... ฯ ๒ สฺสี. อิทํ ปาจฺทวฺยํ น ทิสฺสตี ฯ ๓ สฺสี. ตปฺสุสฺสภฺลฺลิกา ฯ

วณฺชิชาณํ ฌาตีสาลโถหิตา เทวตา ตปฺสฺสภลฺลิกเก วณฺชิเช เอตทโวจ
อัย มาริสฺสา ภควา ราชายตฺนมฺมูเล วิหฺรติ ปจฺมาภิสฺมพฺพุทฺโธ
คจฺจถ ตํ ภควนฺตํ มนฺถณ จ มธฺปิณฺฑทิกาย จ ปฏฺิมาเนถ
ตํ โว ภวิสฺสติ ทิฆฺมรตฺตํ หิตาย สุขายาติ ฯ อถโฆ ตปฺสฺสภลฺลิกา
วณฺชิชา มนฺถณจ มธฺปิณฺฑทิกณฺจ อาทาย เยน ภควา เตนฺอุปฺสงฺกมฺมีสุ
อุปฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตฺ อฏฺุจฺสุ ฯ เอกมฺนตฺ
จิตฺตา โฆ ตปฺสฺสภลฺลิกา วณฺชิชา ภควนฺตํ เอตทโวจจ ปฏฺิภุคฺคณฺหาตุ
โน ฆนฺเต ภควา มนฺถณจ มธฺปิณฺฑทิกณฺจ ยํ อมฺหากํ อสฺส
ทิฆฺมรตฺตํ หิตาย สุขายาติ ฯ อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ น โฆ
ตถาคตา หตฺถเส ปฏฺิภุคฺคณฺหนฺติ กิมฺหิ นฺ โฆ อหํ ปฏฺิภุคฺคณฺเหยยํ
มนฺถณจ มธฺปิณฺฑทิกณฺจจาติ ฯ อถโฆ จตฺตารโ มหาราชา ๑ ภควโต
เจตฺสา เจโตปริวิตกฺกมณฺญา ย จตฺตทิสฺสา จตฺตารโ เสถมเย
ปตฺเต ภควโต อุปฺนಾಮสฺสุ อิท ฆนฺเต ภควา ปฏฺิภุคฺคณฺหาตุ
มนฺถณจ มธฺปิณฺฑทิกณฺจจาติ ฯ ปฏฺิภุคฺคเหสิ ภควา ปจฺจกฺเข เสถมเย
ปตฺเต มนฺถณจ มธฺปิณฺฑทิกณฺจ ปฏฺิภุคฺคเหตฺวา จ ปรีภฺลฺลชฺิ ฯ
อถโฆ ตปฺสฺสภลฺลิกา วณฺชิชา ๒ ภควนฺตํ เอตทโวจจ เอเต มยํ
ฆนฺเต ภควนฺตํ สฺรณฺนิ คจฺจาม ฐมฺมณฺจ อุปาสเก โน ภควา
#๑ เขภฺยุเยน มหาราชาโนติ ทิสฺสติ ฯ ม. ยฺ. อีทิสฺเมว ฯ ๒ ม. ยฺ. รา. อีโต ปรี
#ภควนฺตํ โอนิตปตฺตปาณิ วิทฺตฺวา ภควโต ปาเทสฺสุ สิริสา นิปตฺติวาทิ วณฺนิ ทิสฺสติ ฯ

ธารตุ อชชตคฺเค ปาณฺเปเต สรณฺ คเตติ ฯ เต จ ๑ โลก
ปจฺมํ อุปาสกา อหสิฺ เทววาจิกา ฯ

ราชายตนกถา นิฏฺฐิตา ๒ ฯ

[๗] อถ โข ภควา สตฺตทาหสฺส อจฺจเยน ตมฺหา สมาธิมฺหา
วฏฺฐหิตฺวา ราชายตนมฺูลา เยน อชฺपालนิโครฺโธ เตนฺอุปสงฺกมิ ๑ ฯ
ตตฺร สฺสํ ภควา อชฺपालนิโครฺธมฺูเล วิหฺรติ ฯ อถ โข ภควโต
รโหคตสฺส ปฏฺฐิสฺสลิณฺสฺส เอวฺ เจตโส ปริวิตฺกฺโก อุทปาที
อธิคโต โข มยายํ ฌมฺโม กมฺภีโร ทูทฺทโส ทูรฺนุโพโธ สนฺโต
ปณฺีโต อตฺกกาจโร นิปุโณ ปณฺฑิตเวทนีโย อาลยรามา โข
ปนายํ ปชา อาลยรตา อาลยสมฺมุทิตา อาลยรามาย โข ปน
ปชาย อาลยรตาย อาลยสมฺมุทิตาย ทูทฺทสํ อิทํ จานํ ยทิตํ
อิทปฺปจฺจยตาปฏฺฐิจฺจสมฺปฺปาโท อิทํปิ โข จานํ สฺสทูทฺทสํ ยทิตํ
สพฺพสงฺขารสมฺโถ สพฺพูปริปฏฺฐินิสฺสคฺโค ตณฺ्हกฺขโย วิราโค นิโรโธ
นิพฺพานํ อหฺญจฺเว โข ปน ฌมฺมํ เทเสยฺยํ ปเร จ เม น
อาชานเญยฺยํ โส มมฺสฺส กิลมฺโถ สว มมฺสฺส วิหฺเสชาติ ฯ
อปีสฺสฺ ภควนฺตํ อีมา อนจฺจริยา คธาโย ปฏฺฐิภฺสฺ ปุพฺเพ
อสฺสฺตปฺพพา

#๑ ยฺ. เต ว ฯ ๒ สฺ. อิทํ ปาจทฺวยํ น ทิสฺสติ ฯ ๓ อิตฺโต ปริ เญญฺเยน

#อุปสงฺกमितฺวาติ ปาโธ ทิสฺสติ ฯ โส อติเรโกติ ทฏฺฐทฺโพ ฯ

กัจจน เม อธิคตํ หลนุทานิ ปกาสิคฺคํ ฯ

รากโทสปเรเตหิ นายํ ชมฺโม สุตฺตมฺพุโร ฯ

ปฏฺฐิสฺตคามิํ นิปฺปณฺํ กมฺภีรํ ทุทฺทลํ อณฺณ

รากรตฺตาน ทกฺขณฺติ ตโมกฺขณฺเรน อาวฺฐาติ ฯ

อิตฺติ ภาควโต ปฏฺฐิสฺสจฺจิกฺขโต อปฺโปสฺสูกฺกตฺตาย จิตฺตํ นมฺติ โน
ชฺมมฺเทศนาย ฯ

[๘] อถ โข พุรฺหุมนฺ สหฺมปฺตีสฺส ๑ ภาควโต เจตฺสา
เจโตปฺริวิตกฺกมฺณฺยา ย เอตทโหสิ นสฺสติ วต โภ โลโก
วินสฺสติ วต โภ โลโก ยตฺร หิ นาม ตถาคตฺตสฺส อรฺหโต
สมฺมาสมฺพุทฺทสฺส อปฺโปสฺสูกฺกตฺตาย จิตฺตํ นมฺติ โน ชฺมมฺเทศนายาติ ฯ
อถ โข พุรฺหุมา สหฺมปฺติ เสยฺยถาปิ นาม พลฺวา ปฺริโส
สมฺมิณฺชิตฺ วา พาทํ ปสาเรยฺย ปสาร์ติ วา พาทํ สมฺมิณฺชเยย
เอวเมว ๒ พุรฺหุมโลเก อนฺตรฺหิต ภาควโต ปฺรโต ปาตฺรโหสิ ฯ
อถ โข พุรฺหุมา สหฺมปฺติ เอกํสํ อุตฺตราสํกํ กริตฺวา ทกฺขิณฺชานฺนฺมณฺฑลํ ๓
ปจฺจวียํ ๔ นิหนฺตฺวา เยน ภาควา เตนฺณชฺลึ ปณฺาเมตฺวา
ภาควนฺตํ เอตทโวจ เทเสตฺต ภาเนเต ภาควา ชฺมมํ เทเสตฺต สฺกโต
ชฺมมํ สนฺติ ๕ สตฺตฺตา อปฺปฺรชกฺขชาติกา ๖ อสฺสวณฺตา ชฺมมฺสฺส
#๑ สหฺมปฺตฺติคิปี ตสฺส นามํ ฯ ๒ สฺตี. เอวเมวํ ฯ ๓ ยฺ. ทกฺขิณฺชานฺนฺมณฺฑลํ ฯ
#๔ รา. ภูมียํ ฯ สฺตี. ปุณฺวียํ ฯ ๕ สนฺตีชาติปิ ปาโร ฯ ๖ สฺตี. อปฺปฺรชกฺขชาติยา ฯ

ปรีหานฺติ ภวิสฺสนฺติ ชมฺมสฺส อญฺญาตาโรติ ฯ อิทมโวจ

พฺรหฺมา สหฺมปฺติ อิทํ วตฺวา ธตฺวา อตฺตโวจ

ปฺตฺรโหสิ มกฺเชสุ ปุพฺเพ

ชฺมโม อสุทฺโธ สฺมเลหิ จินฺตฺโต ฯ

อปาปฺเรตฺติ อมตฺสฺส ทฺวาริ

สฺสณฺนตฺต ชฺมมํ วิมฺเลนํ นุพฺพุทฺธิ ฯ

เสเล ยถา ปพฺพตฺตมฺพุทฺธิ จฺจ โส

ยถาปิ ปสฺเส ชนฺตํ สมนฺนตฺโต

ตถฺปัมํ ชฺมมมยํ สฺเมท

ปาสาทมารุญฺห สมนฺนตฺตจฺจุ

โสกาวตฺตมฺณฺณ ชนฺตํ อเปตฺโสก

อเวกฺขสฺส ๑ ชาตฺตชฺรธาภิภูตฺติ ฯ

อญฺเฐหิ วีร วิชิตฺตสฺส กาม

สत्ตฺตฺวาห อนนฺน วิจฺร โลก ฯ

เทสฺส ๒ ภควา ชฺมมํ อญฺญาตาโร ภวิสฺสนฺตีติ ๓ ฯ

#๑ อเปกฺขสฺส ตฺติปิ ปาโจ ฯ ๒ เขภฺยเยน เทสฺส ตฺติ ปาโจ ทิสฺส ตฺติ ฯ ๓ ย. รา.

#ตฺติ กฺขตฺตํ อชฺฌเณสนา กตฺวา ฯ เตสฺส หิ เอวํ ทิสฺส ตฺติ เอวํ วตฺเต ภควา พฺรหฺมานํ

#สหฺมปฺตี ธตฺตโวจ มยฺหิ โช พฺรหฺเม ธตฺตโหสิ อธิคฺโต โช มยฺหิ ชฺมโม .. สหฺมมฺมสฺส

#วิหเสตฺติ อปฺิสฺส มํ พฺรหฺเม อีมา อนจฺจริยา คธาโย ปฏฺธิกฺสฺส ปุพฺเพ เม

#อสุตฺตปุพฺพา ... อาวฏฺฐาติ อิตฺถิ เม พฺรหฺเม ปฏฺธิสฺส จฺจ โส อปฺโปสฺส กตฺต

#จิตฺตํ นมตี โน ชฺมมเทสฺส นายาติ ฯ ทฺตฺติ มยฺหิ โช พฺรหฺมา สหฺมปฺติ ภควนฺตํ ธตฺตโวจ

#เทสฺส ตฺติ กนฺเต

[๕] อถโข ภควา พุรหุมนโน จ อชฺฌณสนฺ วิทิตฺวา สตฺเตสุ
จ การุณฺณตํ ปฏิจฺจ พุทฺธจกฺขณา โลกํ โวลฺโลเกสิ ฯ อทฺทสา
โข ภควา พุทฺธจกฺขณา โลกํ โวลฺโลเกนฺโต สตฺเต อปฺปรชฺกฺเข
มหารชฺกฺเข ติกฺขินฺทฺริเย มุทินฺทฺริเย สุวากาเร ทฺวากาเร สุวิณฺญาปเย
ทฺวิณฺญาปเย อปฺเปกฺจฺเจ ปฺรโลกวชฺชภยทสฺสาวิโน ๑ วิหรนฺเต ฯ
เสยฺยถาปี นาม อฺปฺปลินิยํ วา ปทฺมินิยํ วา ปุณฺทฺริกีนิยํ วา
อฺปฺเปกฺจฺจานิ อฺปฺปลานิ วา ปทฺมานิ วา ปุณฺทฺริกานิ วา อฺทฺเท ชาตานิ
อฺทฺเท สํวทฺธานิ อฺทฺทกานฺนคฺคตานิ อนฺโตนิมฺมคฺคโปสีนํ อฺปฺเปกฺจฺจานิ
อฺปฺปลานิ วา ปทฺมานิ วา ปุณฺทฺริกานิ วา อฺทฺเท ชาตานิ อฺทฺเท
สํวทฺธานิ สโมทกํ จิตฺตานํ อฺปฺเปกฺจฺจานํ อฺปฺปลานํ วา ปทฺมานํ
วา ปุณฺทฺริกานํ วา อฺทฺเท ชาตานิ อฺทฺเท สํวทฺธานํ อฺทฺทา
อจฺจุคฺคมฺม ติกฺกฺจนฺติ ๒ อนฺนฺปลิตฺตฺตานํ อฺทฺเทเนน เหวเมว ๓ ภควา
พุทฺธจกฺขณา โลกํ โวลฺโลเกนฺโต อทฺทส สตฺเต อปฺปรชฺกฺเข
มหารชฺกฺเข ติกฺขินฺทฺริเย มุทินฺทฺริเย สุวากาเร ทฺวากาเร สุวิณฺญาปเย
ทฺวิณฺญาปเย อปฺเปกฺจฺเจ ปฺรโลกวชฺชภยทสฺสาวิโน วิหรนฺเต
#ภควา ฌมฺมํ ... อณฺเฏตาโร ภวิสฺสนฺตํ ๑ ทฺติยมฺปิ โข ภควา พุรหุมนํ สหมฺปตี
#เอตทโวจ มยฺหํ โข พุรหุเม เอตทโหสิ ... โน ฌมฺมเทสฺนายนํ ๑ ตฺติยมฺปิ โข
#พุรหุมา สหมฺปตี ภควนฺตํ เอตทโวจ เทเสตฺถ ภาณฺเต ภควา ฌมฺมํ ... อณฺเฏตาโร
#ภวิสฺสนฺตํ ๑
#๑ ม. ...ทสฺสาวิเน ฯ อิตฺ ปรี อีทิสเมว ฯ ๒ ม. จิตฺตานํ ๑ ๓ ม. เหวเมว ฯ

ทิสฺวาน พุรหุมาณํ สหฺมปตี คากาย อชฺฌภาสิ

อปารุตา เต ๑ อมตฺสฺส ทวารา

เย โสตฺวานุโต ปมฺณจฺนฺตฺ สทฺธึ ๑

วิหีสฺสณฺณิ ปคฺณํ น ภาสิ

ชฺมมํ ปณฺตีตํ มนุเชฺสฺสุ พุรหุเมติ ๑

อถโข พุรหุมา สหฺมปติ กตฺวา กาสโต โขมฺหิ ภควตา
ชฺมมเทสฺนํยาติ ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณฺมํ กตฺวา
ตตฺถเววนฺตรชาโย ๑

พุรหุมาจฺนกถา นิฏฺฐิตา ๒

[๑๐] อถโข ภควโต เอตทโหสิ กสฺส นฺุ โข อหํ ปจฺมํ
ชฺมมํ เทเสยฺยํ โโก อิมํ ชฺมมํ จิปปเมว อาชานิสฺสตีติ ๑
อถโข ภควโต เอตทโหสิ อโย โข อาพาโร กาลาโม ปณฺทิตो
พฺยตฺโต เมธาวิ ทิฆฺรตฺตํ อปฺปรชกฺขชาติโก ยนฺฺนุนาหํ อาพารสฺส
กาลามสฺส ปจฺมํ ชฺมมํ เทเสยฺยํ โส อิมํ ชฺมมํ จิปปเมว
อาชานิสฺสตีติ ๑ อถโข เทวตา ๑ อนุตฺรหิตา ภควโต อาโรเจสิ
สฺตฺตาทกาลกโต ภนฺเต อาพาโร กาลาโมติ ๑ ภควโตปิ โข
ณานํ อุทปาติ สฺตฺตาทกาลกโต อาพาโร กาลาโมติ ๑ อถโข
#๑ ม. ยฺ. เตสํ ๑ ๒ สฺ. อิทํ ปาจฺทวํ ยนฺ ทิสฺสตีติ ๑ ๓ ม. ยฺ. อนุตฺรหิตา
#เทวตา ๑ อโธ ปรี อิทิสฺเมว ๑

ภควโต เอตทโหสิ มหาขานโโย โข อาพาโร กาลาโม สเจ
หิ โส อิมํ ฌมมํ สุณฺเวย ขิปฺปเมว อาขานเวยยติ ฯ อถโฆ
ภควโต เอตทโหสิ กสฺส นฺุ โข อหํ ปจฺมํ ฌมมํ เทเสยฺย
โก อิมํ ฌมมํ ขิปฺปเมว อาขานิสฺสตีติ ฯ อถโฆ ภควโต
เอตทโหสิ อัย โข อุทฺทโก รามปฺตุโต ปณฺฑิตโต พยฺตุโต
เมธาวี ทิฆมรตฺตํ อปฺปรชกฺขชาติโก ยนฺนุนาหํ อุทฺทกสฺส
รามปฺตุตฺสส ปจฺมํ ฌมมํ เทเสยฺย โส อิมํ ฌมมํ ขิปฺปเมว
อาขานิสฺสตีติ ฯ อถโฆ เทวตา อนฺตรหิตา ภควโต อาโรเจสิ
อภิตฺสกาลกโต ฆนฺเต อุทฺทโก รามปฺตุโตติ ฯ ภควโตปิ โข
ณณํ อุทฺปาที อภิตฺสกาลกโต อุทฺทโก รามปฺตุโตติ ฯ อถโฆ
ภควโต เอตทโหสิ มหาขานโโย โข อุทฺทโก รามปฺตุโต สเจ
หิ โส อิมํ ฌมมํ สุณฺเวย ขิปฺปเมว อาขานเวยยติ ฯ อถโฆ
ภควโต เอตทโหสิ กสฺส นฺุ โข อหํ ปจฺมํ ฌมมํ เทเสยฺย
โก อิมํ ฌมมํ ขิปฺปเมว อาขานิสฺสตีติ ฯ อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ
พหุปรการา โข เม ปญฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ เย มํ ปธานปหิตตฺตํ
อุปฏฺฐหีสฺสุ ยนฺนุนาหํ ปญฺจวคฺคิยานํ ภิกฺขุณฺํ ปจฺมํ ฌมมํ
เทเสยฺยนฺติ ฯ อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ กหํ นฺุ โข เอตฺรหิ
ปญฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ วิหรนฺตีติ ฯ อทฺทสา โข ภควา ทิพฺเพน
จกฺขุณา วิสุทฺเชน อติกฺกนฺตมานุสเกน ปญฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ พาราณสียํ

วิหรนฺเต อิติปตเน มิกทาเย ฯ อถโข ภควา อรุเวลายิ ยถาภิรนฺติ
วิหริตฺวา เยน พาราณสี เตन จาริกํ ปกฺกามิ ฯ

[๑๑] อทุทสา โข อุปโก อาชีวกโ ภควนฺตํ อนฺตรา จ คยิ
อนฺตรา จ โพธิ อทุธานมคฺคปฺปฏิปนฺนํ ทิสฺวาน ภควนฺตํ เอตทโวจ
วิปฺสนฺนํ โข เต อาวุโส อินฺทุริยานิ ปฺริสฺสุทฺโธ จวิณฺโณ
ปฺริโยทาโต กํสิ ตฺวํ อาวุโส อทุทิสฺส ปฺพพฺชิตฺโ กโ วา
เต สตฺถา กสฺส วา ตฺวํ ฌมฺมํ โรเจสฺสิตฺติ ฯ เอวํ วุตฺเต ภควา
อุปกํ อาชีวกํ คาถาหิ อชฺฌภาสิ

สพฺพาภิกฺกุ สพฺพวิทฺฐมฺสมฺมิ
สพฺเพสุ ฌมฺเมสุ อนฺนฺปฺลิตฺโต
สพฺพณฺชโห ตณฺหกฺขเย วิมฺตฺโต
สยํ อภิญฺญาเย กมฺมฺทฺทิสฺเสยฺยํ ฯ

น เม อจฺริโย อตฺถิ สทฺธิโส เม น วิชฺชติ
สเทวกสฺมึ โลกสฺมึ นตฺถิ เม ปฺฏิปฺกฺคโล ฯ
อหฺนฺหิ อรหา โลเก อหํ สตฺถา อนฺตฺตโร
เอโกมฺหิ สมฺมาสมฺพุทฺโธ สฺตีญฺโตสฺมึ นีพฺพุโต ฯ
ฌมฺมจกฺกํ ปวตฺเตตฺตํ คจฺจนามิ กาสินํ ปฺริ
อนฺธกฺคสฺมึ โลกสฺมึ อหฺนฺถึ ๑ อมตฺตุนฺทฺทินฺติ ฯ
ยถา โข ตฺวํ อาวุโส ปฺฏิขานาสิ อรหฺสิ อนฺนตฺตชิโนติ ฯ
มาทิสฺวา เว ชินา โหณฺติ เย ปตฺตา อาสวกฺขยํ ฯ

#๑ ยู. อหฺนฺหิ ฯ

ชิตาเม ปาปกา ฐมฺมา ตสฺมาหฺมฺปก ชีโนติ ฯ

เอวํ วุคฺเต อุปโก อาชีวกโก หุเวยฺยาวุโสติ ๑ วตฺวา สีสํ
โอกมฺเปตฺวา อุมฺมคฺคํ คเหตุวา ปกฺกามิ ฯ

[๑๒] อถโข ภควา อนุปฺพุเพน จาริกํ จรฺมานเณน พาราณสี
อิสิปตํ มิคทาโย เณน ปญฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมิ ฯ
อหฺทสฺสฺ โข ปญฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ ภควนฺตํ ทูโรโต ว อากฺจฺจนฺตํ
ทิสฺวาน อลฺลวมณฺธํ [๒] สณฺจเปตฺตุ อัยํ อาวุโส สมโณ โคตโม
อากฺจฺจติ พาหุสฺสฺโก ปธานวิพฺภนฺโต อาวตฺโต พาหุสฺสฺยา โส
เนว อภิวาเทตฺพุโป น ปจฺจุจฺจาทฺพุโป นาสฺส ปตฺตจิวริ
ปฏฺิคฺคเหตุพฺพิ อปีจ โข อาสนํ จเปตฺพุพิ สเจ [๓] อากฺงฺจิสฺสติ
นีสฺทิสฺสติติ ฯ ยถา ยถา โข ภควา ปญฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ อุปสงฺกมฺติ
ตถา ตถา เต ๔ ปญฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ [๕] สกาย กตฺติกาย [๖]
อสณฺจหนฺตา ภควนฺตํ ปจฺจุคฺคฺนตฺวา เอโก ภควโต ปตฺตจิวริ ปฏฺิคฺคเหสิ
เอโก อาสนํ ปญฺญาเปสิ เอโก ปาโททกํ [๗] ปาทปีจํ [๘] ปาทกถฺลิกํ
อุปนิกฺขิปี ฯ นีสฺทิ ภควา ปญฺจวคฺคเ อาสเน ฯ นิสฺหฺช
โข ภควา ปาเท ปกฺขาลฺลสิ ฯ อปฺิสฺสฺ ภควนฺตํ นามเนน จ
อาวุโสวาเทเนน จ สมฺมทาจฺรณฺติ ฯ เอวํ วุคฺเต ภควา ปญฺจวคฺคิเย
ภิกฺขุ เอตฺทโวจ มา ภิกฺขเว ตถาคตํ นามเนน จ อาวุโสวาเทเนน
#๑ สีสํ หุเวยฺย อาวุโสติ ฯ ม. ย. หุเปยฺย อาวุโสติ ฯ รา. หุเปยฺยาวุโสติ ฯ
#๒ ม. กตฺติกํ ฯ ๓ ม. โส ฯ ๔ ม. อัยํ สทฺโท น ทิสฺสติ ฯ ๕ โป. น
#สกฺโกณฺติ สณฺจาทฺตุ ฯ ม. นาสกฺขีสุ ฯ ๖ ม. สณฺญาตฺตุ ฯ ๗-๘ ม. เอโก ฯ

จ สมุทาจริตถ ๑ อรหํ ภิกฺขเว ตถาคโต สมฺมาสมฺพุทฺโธ
โธทถ ภิกฺขเว โสถํ อมตมชฺคิตํ อหฺมนุสสาสามิ อหํ
ชฺมมํ เทเสมิ ยถานุสสิญฺจ ๒ ปฏิปชฺชมานา นจิริสฺเสว ยสฺสตุถาย
กฺลปฺตฺตา สมฺมเทว อการสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ตทฺนฺตฺตรํ
พฺรหฺมจริยปริโยสานํ ทิฏฺฐเ ว ชฺมเม สยํ อภิญฺญา สจฺฉนิกคฺวา
อุปสมฺปชฺช วิหริสฺสเถว ๑ เอวํ วุคฺเต ปญฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ
ภควนฺตํ เอตทวโจจ คายปี โข ตฺวํ อาวุโส โคตม
จริยาย ๓ คาย ปฏิปฺทาย คาย ทฺวกรกการิกาย เนวชฺฉนคา
อุคฺคตฺริมนุสฺสชฺมมํ อลฺมรียณฺณทสฺสนวิเสถํ ก็ ปน ตฺวํ [๔] เอตฺรหิ
พาหุสฺสลิโก ปชานวิพฺภนฺโต อาวตฺโต พาหุสฺสลา ย อชฺคมิสฺสสฺสิ
อุคฺคตฺริมนุสฺสชฺมมํ อลฺมรียณฺณทสฺสนวิเสสนฺติ ๑ เอวํ วุคฺเต ภควา
ปญฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ เอตทวโจจ น ภิกฺขเว ตถาคโต พาหุสฺสลิโก
น ปชานวิพฺภนฺโต น อาวตฺโต พาหุสฺสลา อรหํ ภิกฺขเว ตถาคโต
สมฺมาสมฺพุทฺโธ โธทถ ภิกฺขเว โสถํ อมตมชฺคิตํ อหฺมนุสสาสามิ
อหํ ชฺมมํ เทเสมิ ยถานุสสิญฺจ ปฏิปชฺชมานา นจิริสฺเสว
ยสฺสตุถาย กฺลปฺตฺตา สมฺมเทว อการสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ
#๑ ม. ย. สมุทาจริตถ ๑ ๒ อโธ ปรี สพฺพโปตฺถเกสฺส ตถาสทฺโท ทิสฺสติ ๑ โส ปน
#ยสฺมา ยถานุสสิญฺจนฺติ ปทํ ปฏิปชฺชมานาติ ปเท กิริยาวิเสสนํ โหติ ตสฺมา
#อติเรโกติ ทฺวญฺจพุโ ๑ เตน ตํ วชฺเชตฺวา โสชิตํ ๑ ๓ สී. ม. อิริยาย ๑
#๔ โป. อาวุโส ๑

ตทนฺตฺตรํ พุรหฺมจฺริยปฺริโยสํ ํ ทิฏฺฐเจ ว ฌมฺเม สยํ อภิญญา
สจฺฉิกคฺคา อุปสมฺปชฺช วิหริสฺสเถตฺติ ๑ ทฺตฺติยมฺปิ โข ปญฺจวคฺคิยา
ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทวโจจ ๑เปฯ ทฺตฺติยมฺปิ โข ภควา ปญฺจวคฺคิเย
ภิกฺขุ เอตทวโจจ ๑เปฯ ตฺตฺติยมฺปิ โข ปญฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ
ภควนฺตํ เอตทวโจจ ตายปี โข ตฺวํ อวฺวโส โคตม จริยา
ตาย ปฎิปปทาย ตาย ทฺตฺตฺกรกัรกาย เนวชฺฌคฺคา อุตฺตรมฺนุสฺสชฺฌมฺมํ
อลมฺริยฌณทสฺสนวิเสตฺถํ กิํ ปน ตฺวํ เอตฺรหิ พาทฺลลิกโก
ปฺธานวิพฺภนฺโต อวตฺตโต พาทฺลลยา อธิคฺมิสฺสตี อุตฺตรมฺนุสฺสชฺฌมฺมํ
อลมฺริยฌณทสฺสนวิเสตฺถนฺติ ๑ เอวํ วุคฺเต ภควา ปญฺจวคฺคิเย
ภิกฺขุ เอตทวโจจ อภิชานาถ เม โน ตฺตฺตฺเมห ภิกฺขเว อิตฺโต
ปฺพุเพ [๑] ภาตฺติคเมตฺตนฺติ ๒ ๑ โนเหตฺถ ฆนฺเต ๓ ๑ อรหํ ภิกฺขเว
ตถาคโต สมฺมาสมฺพุทฺโธ โอทถ ภิกฺขเว โสตฺถ อมตฺตมคฺคิตฺถํ
อหฺมณฺสาสามิ อหํ ฌมฺมํ เทเสมิ ยถานฺตฺติฏฺฐจํ ปฏฺธิชฺชมานา
นจิริสฺเสว ยสฺสคฺคฺคา ย กุลปฺตฺตฺตา สมฺมเทว อการสฺมา อนคัรียํ
ปพฺพชฺชนฺติ ตทนฺตฺตรํ พุรหฺมจฺริยปฺริโยสํ ํ ทิฏฺฐเจ ว ฌมฺเม
สยํ อภิญญา สจฺฉิกคฺคา อุปสมฺปชฺช วิหริสฺสเถตฺติ ๑ อสภฺขิ
โย ภควา ปญฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ สญฺญาเปตฺถ ๑ อถโย ปญฺจวคฺคิยา
ภิกฺขุ ภควนฺตํ สฺสสฺสูสฺสู โสตฺถ โอทหิํสฺสู อญฺญา ๔ จิตฺตํ อฺปญฺญาเปตฺถ ๑

[๑๓] อถโย ภควา ปญฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ อามนฺเตสิ เทวเม

#๑ ไป. ม. ย. เอวรูปํ ๑ ๒ สี่. ฌมฺมาธิคฺตเมตฺตนฺติ ๑ รา. อพฺภาจิกฺขิตเมตฺตนฺติ ๑

#๓ ไป. ม. ย. อิตฺตทฺโท ทิสฺสตี ๑ ๔ ไป. ม. ย. อญฺญา ๑

ภิกฺขเว อนฺตา ปพฺพชิตฺเตน น เสวิตพฺพา ๑ ฯ โย จายํ กามสฺส
กามสฺสขลฺลิกานฺนุโยโค หีนโน คมฺโม โปถุชฺชนิกो อนริโย อนตฺตสณฺหิตो
โย จายํ อตฺตกิลฺมถานฺนุโยโค ทฺกุโฆ อนริโย อนตฺตสณฺหิตो
เอเต เต ๒ ภิกฺขเว อุโภ อนฺเต อนฺนปคฺคมฺม มชฺฌิมา ปฏฺฐิปาธา
ตถาคเตน อภิสมฺพุทฺธา จกฺขุกรณฺี ฌานกรณฺี อุปฺสมาย อภิญฺญา
สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ ฯ กตฺมา จ สฺวา ภิกฺขเว มชฺฌิมา
ปฏฺฐิปาธา ตถาคเตน อภิสมฺพุทฺธา จกฺขุกรณฺี ฌานกรณฺี อุปฺสมาย
อภิญฺญา สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ อยมฺเว อริโย อฏฺฐจฺงฺคิโก
มคฺโค เสยฺยถิํ สมนฺมาทิกฺขุจิ สมนฺมาสงฺกปฺโป สมนฺมาวาจา
สมนฺมากมฺมนฺโต สมนฺมาอาชีโว สมนฺมาวายาโม สมนฺมาสติ
สมนฺมาสมาธิ ฯ อัย โข สฺวา ภิกฺขเว มชฺฌิมา ปฏฺฐิปาธา ตถาคเตน
อภิสมฺพุทฺธา จกฺขุกรณฺี ฌานกรณฺี อุปฺสมาย อภิญฺญา สมฺโพธาย
นิพฺพานาย สํวตฺตติ ฯ

[๑๔] อิทํ โข ปนฺน ภิกฺขเว ทฺกุขํ อริยสจฺจํ ชาตีปี ทฺกุขา
ชฺรารีปี ทฺกุขา พฺยาริปี ๓ ทฺกุขา มรณฺมปี ทฺกุขํ อปฺปิเยหิ
#๑ อิตฺโต ปรี สึหฺลโปตฺถกํ จเปตฺวา สพฺพตฺถ กตฺเม เทวติ กเถตฺตคามตาปฺจุจฺจา
#ปฺกฺขิตฺตา ฯ อยมฺปนฺ สึหฺลโปตฺถกํ อนฺวตฺตติตฺวา โสธิตฺติ เวทิตฺตพฺโพ ฯ
#๒ สึหฺลโปตฺถกํ จเปตฺวา สพฺพตฺถ โขสทฺโท ทิสฺสติ ฯ อยมฺปนฺ สึหฺลโปตฺถกํ
#อนฺวตฺตติตฺวา โสธิตฺติ ทฺกุจฺจพฺโพ ฯ ๓ พฺยาริปี ทฺกุขาติ อิทํ ปทํ วิภฺงฺเค
#ทฺกุขสจฺจนิทฺเตสฺปาลิยํ น อาคตฺ เตเนว

สมปโยโค ทุกฺโข ปิเยหิ วิปฺปโยโค ทุกฺโข ยมฺปิจฺฉํ น
ลกฺขิตํ ตมฺปิ ทุกฺขํ สงฺขิตฺเตน ปญฺจุปาทานกฺขณฺธา ทุกฺขา ฯ อิทํ
โฆ ปน กิกฺขเว ทุกฺขสมฺมุตโย ๑ อริยสจฺจํ ยายฺม ตณฺหา โปโนพฺภวิกา
นनुทิวราศหคฺตา ตตฺร ตตฺราริณฺณินฺนี เสยฺยถิํ กามตณฺหา
ภวตณฺหา วิภวตณฺหา ฯ อิทํ โฆ ปน กิกฺขเว ทุกฺขนิโรธ ๒
อริยสจฺจํ โย ตสฺสาเยว ตณฺหาย อเสสวิวราคนิโรธ จาโค
ปฏฺฐินิสฺสคฺโค มุตฺติ อนาลโย ฯ อิทํ โฆ ปน กิกฺขเว ทุกฺขนิโรธคามินิ
ปฏฺฐิปทา อริยสจฺจํ อยมเว อริโย อฏฺฐจฺจํโก
มคฺโค เสยฺยถิํ สมฺมาทิฏฺฐิ ฯเปฯ สมฺมาสมาธิ ฯ

[๑๕] อิทํ ทุกฺขํ อริยสจฺจนฺติ เม กิกฺขเว ปุพฺเพ อนนุสฺสฺเตสฺ
ธมฺเมสุ จกฺขุ อุตฺปาที ฌาณํ อุตฺปาที ปญฺญา อุตฺปาที วิชฺชา
#วิสุทฺธิมคฺเคปิ ทุกฺขสจฺจนิทฺเทเส ตํ น อุตฺทิฏฺฐิ ฯ
#ธมฺมจกฺกปฺวาตตฺนสฺตตฺนตฺปาลิยฺเยว ปน อุปฺลพฺภติ ฯ ตสฺมา ตตฺถเววมิสฺส วจนฺเป
#อณฺตคฺค จ อวจนฺ การณํ วิมฺสิตพฺพํ ฯ อิมสฺมิณฺจ จานเ
#โสภปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสาปี ทุกฺขาติ วิภงฺเก ทุกฺขสจฺจนิทฺเทเส อากตฺ อิศ
#ปน ตํ นคฺคิ ฯ ตตฺถาปี การณํ ปริเยสิตพฺพนฺติ ตตฺติยสารคฺคทีปนี ฯ ๑-๒ สพฺพคฺค
#ทุกฺขสมฺมุตยํ อริยสจฺจํ ทุกฺขนิโรธํ อริยสจฺจนฺติ ทิสฺสติ ฯ ตมฺปน
#ทุกฺขนิโรธคามินิ ปฏฺฐิปทา อริยสจฺจนฺติ ปาลิยาน สมฺมติ ฯ เตนายฺ อมฺหากํ อนุมฺตฺติยา
#โสธิตฺติ เวทิตพฺโพ ฯ

อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ ฯ ตํ โข ปนินฺทํ ทุกฺขํ อริยสจฺจํ
ปริยฺยเณยฺยนฺตํ เม ภิกฺขเว ฯเปฯ ปริยฺยตณฺตํ เม ภิกฺขเว
ปฺพเพ อนนฺตฺตฺเตสฺส ฆมฺเมสฺส จกฺขุํ อุทปาติ ฌาณํ อุทปาติ ปญฺญา
อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ ฯ อิทํ ทุกฺขสมฺมทโย
อริยสจฺจนฺตํ เม ภิกฺขเว ปฺพเพ อนนฺตฺตฺเตสฺส ฆมฺเมสฺส จกฺขุํ
อุทปาติ ฌาณํ อุทปาติ ปญฺญา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก
อุทปาติ ฯ ตํ โข ปนินฺทํ ทุกฺขสมฺมทโย อริยสจฺจํ ปหาตพฺพนฺตํ เม
ภิกฺขเว ฯเปฯ ปหีนฺตํ เม ภิกฺขเว ปฺพเพ อนนฺตฺตฺเตสฺส ฆมฺเมสฺส
จกฺขุํ อุทปาติ ฌาณํ อุทปาติ ปญฺญา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ
อาโลโก อุทปาติ ฯ อิทํ ทุกฺขนิโรธํ อริยสจฺจนฺตํ เม ภิกฺขเว
ปฺพเพ อนนฺตฺตฺเตสฺส ฆมฺเมสฺส จกฺขุํ อุทปาติ ฌาณํ อุทปาติ
ปญฺญา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ ฯ ตํ โข
ปนินฺทํ ทุกฺขนิโรธํ อริยสจฺจํ สจฺจนิกาตพฺพนฺตํ เม ภิกฺขเว ฯเปฯ
สจฺจนิกตณฺตํ เม ภิกฺขเว ปฺพเพ อนนฺตฺตฺเตสฺส ฆมฺเมสฺส จกฺขุํ อุทปาติ
ฌาณํ อุทปาติ ปญฺญา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก
อุทปาติ ฯ อิทํ ทุกฺขนิโรธคามินิํ ปฏฺฐิปทา อริยสจฺจนฺตํ เม ภิกฺขเว
ปฺพเพ อนนฺตฺตฺเตสฺส ฆมฺเมสฺส จกฺขุํ อุทปาติ ฌาณํ อุทปาติ
ปญฺญา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ ฯ ตํ โข
ปนินฺทํ ทุกฺขนิโรธคามินิํ ปฏฺฐิปทา อริยสจฺจํ ภาเวตพฺพนฺตํ เม
ภิกฺขเว ฯเปฯ ภาวิตนฺตํ เม ภิกฺขเว ปฺพเพ อนนฺตฺตฺเตสฺส ฆมฺเมสฺส

จกฺขุ อฺทปาตี ฉาณฺ อฺทปาตี ปญฺญา อฺทปาตี วิชฺชา อฺทปาตี
อาโลโก อฺทปาตี ฯ

[๑๖] ยาวกัฏฏจ เม ภิกฺขเว อิมสฺส จตุสฺส อริยสจฺเจสฺส
 เวนฺตปิปริวณฺฑิ ทฺวาทสาการิ ยถาภูตํ ฉาณทสฺสนํ น สุวิสุทฺธํ
 อโหสิ เนว ตาวาหิ ภิกฺขเว สเทวเก โลเก สมารเก สพฺรหฺมเก
 สสฺสมณพฺราหฺมณียา ปชาย สเทวมนุสฺสาย อนฺตฺตริ สมฺมาสมฺโพธิ
 อภิสมฺพุทฺโธ ๑ ปจฺจณฺณาสี ฯ ยโต จ โข เม ภิกฺขเว อิมสฺส
 จตุสฺส อริยสจฺเจสฺส เวนฺตปิปริวณฺฑิ ทฺวาทสาการิ ยถาภูตํ ฉาณทสฺสนํ
 สุวิสุทฺธํ อโหสิ อถาหิ ภิกฺขเว สเทวเก โลเก สมารเก สพฺรหฺมเก
 สสฺสมณพฺราหฺมณียา ปชาย สเทวมนุสฺสาย อนฺตฺตริ สมฺมาสมฺโพธิ
 อภิสมฺพุทฺโธ ปจฺจณฺณาสี ฯ ฉาณณฺจ ปน เม ทสฺสนํ อฺทปาตี
 อกฺุปฺปา เม วิมฺุตฺติ ๒ อยมฺนฺติมา ชาติ นตฺถิทานิ ปฺนพฺกโวติ ๓
 #๑ ม. ยฺ. รา. อภิสมฺพุทฺโธติ ฯ ๒ อมฺหากํ โปตฺถกํ จเปตฺวา สพฺพตฺถ
 #เจโตวิมฺุตฺตีติ ปาโจะ ทิสฺสติ ฯ โส น ยฺชฺชติ ฯ กสฺมา ฯ น เกวลํ เจโตวิมฺุตฺติ
 #อิธ อธิปฺเปตา ปญฺญาวิมฺุตฺติปิ อิธ คหิตา ฯ ๓ อโธ ปริ อิทมโวจ ภควา
 #อตฺตมฺนา ปญฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ ภควโต ภาสีตํ อภินนฺทฺนฺตีติ ยฺโรปิยโปตฺถเก อาคคํ ฯ
 #อณฺตฺถ ปน น ทิสฺสติ ฯ อนตฺตลกฺขณฺสฺตฺตฺนฺเต ปน สพฺพตฺถ ทิสฺสติ ฯ
 #ตฺติยสารตฺถทีปนิยฺมปี อิมสฺมี สฺตฺตฺนฺเต อวณฺเณตฺวา อนตฺตลกฺขณฺสฺตฺตฺนฺเต
 #วณฺณิตํ ฯ อาทิตฺตปริยาเย ปน สพฺพตฺถ น ทิสฺสติ ฯ อิมสฺมี จ อาทิตฺตปริยาเย จ
 #อวณฺเน อนตฺตลกฺขณฺสฺตฺตฺนฺเต จ วณฺเน การณฺ์ ปริเยสิตพฺพิ ฯ

อิมสมิณจ ปน เวยยากรณสมิ ภาณมานเ อายสมโต
โกณฑลลสฺส วิรัช วิตมถิ ฌมฺมจกฺขุ อุตฺปาติ ยงฺกิลฺลิจิ
สมุทฺยฌมฺมิ สพฺพนฺตํ นิโรธฌมฺมนฺติ ฯ

[๑๗] ปวตฺติเต จ ๑ ภควตา ฌมฺมจกฺเก ภูมฺมา เทวา
สทฺทมนุสฺสาวะสฺสึ เอตมฺภควตา ๒ พาราณสียิ อิติปตเน มิกทาเย อนุตฺตรํ
ฌมฺมจกฺกํ ปวตฺติตํ อปฺปฎฺฐิตฺติยํ สมณฺเน วา พฺราหฺมณฺเน
วา เทเวเน วา มาเรเน วา พฺรหฺมูนา วา เกนจิ วา โลกสมฺมินฺติ ฯ
ภุมฺมานํ เทวานํ สทฺทํ สุตฺวา จาตุมฺมหาราชิกา เทวา สทฺทมนุสฺสาวะสฺสึ ฯ
จาตุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ สทฺทํ สุตฺวา ตาวตฺตีสา เทวา
สทฺทมนุสฺสาวะสฺสึ ฯเปฯ ยามา เทวา ... ตฺฐิตา เทวา ... นิมฺมานรตี
เทวา ... ปฺรณิมฺมิตฺตวสฺสวตฺตี เทวา ... พฺรหฺมกายิกา เทวา
สทฺทมนุสฺสาวะสฺสึ ฯ เอตมฺภควตา พาราณสียิ อิติปตเน มิกทาเย อนุตฺตรํ
ฌมฺมจกฺกํ ปวตฺติตํ อปฺปฎฺฐิตฺติยํ สมณฺเน วา พฺราหฺมณฺเน วา
เทเวเน วา มาเรเน วา พฺรหฺมูนา วา เกนจิ วา โลกสมฺมินฺติ ฯ
อิตฺติห เตเน ขณฺเน [๑] เตเน มุหฺตฺเตเน ยาว พฺรหฺมโลกา สทฺโท
อพฺภุคฺคจฺฉิ ฯ อยณฺจ ทสฺสทฺสฺสี โลกธาตุ สงฺกมฺปิ สมฺปกมฺปิ
#๑ สฺตี. ม. จ ปน ฯ ๒ สฺตี. ยฺ. เอวํ ภควตา ฯ ๓ ม. ยฺ. รา. เตเน ลเยเน ฯ

สมฺปเวธิ ฯ อปฺปมาโณ จ อุพาโร โอบาโส โสเก ปาตุโรหสิ
อติกกุมฺม ๑ เทวานํ เทวานุภาวํ ๒ ฯ อถโข ภควา อุทานํ ๓ อุทานสิ
อณฺดาสิ วต โภ โกณฺฑลฺโย อณฺดาสิ วต โภ โกณฺฑลฺโยติ ฯ
อติหิํ อายสฺมโต โภณฺฑลฺลสฺส อณฺดาโณณฺฑลฺโยเตว ๔
นามํ อโหสิ ฯ

[๑๔] อถโข อายสฺมา อณฺดาโณณฺฑลฺโย ๕ ทิฏฺฐชฺมโม ปตฺตชฺมโม
วิทิตชฺมโม ปรีโยคาพฺพชฺมโม ตินฺณวิจิจฺจโณ วิคตถลฺลโก
เวสสารชฺชปฺปตฺโต อปรปฺปจฺจโย สตฺถุ สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจ
ลเภยฺยาหํ ภนฺเต ภควโต สนฺติเก ปพฺพชฺชํ ลเภยฺยํ อุปสมฺปทฺนฺติ ฯ
เอหิ ภิกฺขุติ ภควา อโวจ สุวากฺขาโต ชฺมโม จร พฺรหฺมจริยํ
สมฺมา ทฺกฺขสฺส อนฺตกิริยาชาติ ฯ สว ว ตสฺส อายสฺมโต
อุปสมฺปทา อโหสิ ฯ

[๑๕] อถโข ภควา ตทวเสเส ภิกฺขุ ชฺมมียา กถาย โอวทิ
อนฺุสาสิ ฯ อถโข อายสฺมโต จ วปฺปสฺส อายสฺมโต จ ภทฺทियสฺส
ภควตา ชฺมมียา กถาย โอวทियมานานํ อนฺุสาสियมานานํ วิรชํ
วิทมลํ ชฺมมจฺจํ อุทปาติ ยงฺกิลฺลิจิ สมฺมทฺชฺมมํ สพฺพนฺตํ
นิโรชชฺมมฺนฺติ ฯ เต ทิฏฺฐชฺมมา ปตฺตชฺมมา วิทิตชฺมมา ปรีโยคาพฺพชฺมมา
ตินฺณวิจิจฺจณา วิคตถลฺลกา เวสสารชฺชปฺปตฺตา อปรปฺปจฺจยา
#๑ โป. อติกกุมฺเมว ฯ ๒ เภยฺยเยน อติสทฺโท ปกฺขิตฺโต ฯ โส สมฺปาปฺนโน
#ทฏฺฐพฺโพ ฯ ๓ ม. ยฺ. รา. อิมํ อุทานํ ฯ ๔-๕ ม. อณฺดาสิโณณฺฑลฺโยเตว ฯ
#ยฺ. รา. อณฺดาตโณณฺฑลฺโย ฯ

สตฺถุ สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจจ ลเภยยาม มยฺ ภนฺเต ภควโต
สนฺตึเก ปพฺพชฺชํ ลเภยยาม อุปสมฺปนฺนติ ฯ เอถ ภิกฺขโวติ
ภควา อโวจ สุวากฺขาโต ชฺมโม จรธ พุรหฺมจริยํ สมนฺมา
ทุกฺขสฺส อนฺตกิริยาชาติ ฯ สว ว เตสํ อายสฺมนฺตานิ อุปสมฺปทา
อโหสิ ฯ อถโข ภควา ตทวเสเส ภิกฺขุ นีหαρภตฺโต [๑] ชฺมมฺิยา
กถาย โอวทึ อนฺุสาสึ ฯ ยํ ตโย ภิกฺขุ ปิณฺฑทาย จริตฺวา
อาหฺรณฺติ เตน จพฺพคฺโค ยาเปตี ฯ อถโข อายสฺมโต จ
มหานามสฺส อายสฺมโต จ อสฺสชิสฺส ภควตา ชฺมมฺิยา กถาย
โอวทึยมานานิ อนฺุสาสึยมานานิ วิรชํ วิตมถํ ชฺมมจกฺขุ อุตฺปาที
ยงฺกิลฺลิจิ สมนฺทชฺมมํ สพฺพนฺตํ นโรธชฺมมฺนฺติ ฯ เต ทิฏฺฐชฺมมา
ปตฺตชฺมมา วิทิตชฺมมา ปรีโยคาพฺพชฺมมา ตินฺณวิจิกิจฺจนา วิคตถถกฺกา
เวสารชฺชปฺตฺตา อปรปฺปจฺจยา สตฺถุ สาสเน ภควนฺตํ
เอตทโวจจ ลเภยยาม มยฺ ภนฺเต ภควโต สนฺตึเก ปพฺพชฺชํ
ลเภยยาม อุปสมฺปนฺนติ ฯ เอถ ภิกฺขโวติ ภควา อโวจ สุวากฺขาโต
ชฺมโม จรธ พุรหฺมจริยํ สมนฺมา ทุกฺขสฺส อนฺตกิริยาชาติ ฯ
สว ว เตสํ อายสฺมนฺตานิ อุปสมฺปทา อโหสิ ฯ

[๒๐] อถโข ภควา ปณฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ อามนฺเตสิ รุปํ
ภิกฺขเว อนฺตฺตา ฯ รุปณฺจ หิทํ ภิกฺขเว อตฺตา อภวิสฺส
นยิทํ รุปํ อาพาธาย ลํวตฺเตยฺย ลพฺพเถถ จ รุเป เอวํ เม
#๑ ยู. รา. เอตฺตฺอนฺตเร อิมินา นีหारेนาติ ปาฐทวํ อตฺถิ ฯ

รูป โหตุ เอว เม รูป มา อโหสีติ ฯ ยสุมา จ โข ภิกฺขเว
รูป อนตฺตา ตสุมา รูป อาพาธาย สํวตฺตติ น จ ลพฺภติ
รูป เอว เม รูป โหตุ เอว เม รูป มา อโหสีติ ฯ
เวทนา อนตฺตา ฯ เวทนา จ หิํ ํ ภิกฺขเว อตฺตา อภวิสฺส
นยิํ เวทนา อาพาธาย สํวตฺเตยฺย ลพฺภถ จ เวทนาย
เอว เม เวทนา โหตุ เอว เม เวทนา มา อโหสีติ ฯ ยสุมา
จ โข ภิกฺขเว เวทนา อนตฺตา ตสุมา เวทนา อาพาธาย
สํวตฺตติ น จ ลพฺภติ เวทนาย เอว เม เวทนา โหตุ เอว
เม เวทนา มา อโหสีติ ฯ สลฺยณา อนตฺตา ฯ สลฺยณา จ หิํ ํ
ภิกฺขเว อตฺตา อภวิสฺส นยิํ สลฺยณา อาพาธาย สํวตฺเตยฺย ฯ
ลพฺภถ จ สลฺยณาย เอว เม สลฺยณา โหตุ เอว เม สลฺยณา
มา อโหสีติ ฯ ยสุมา จ โข ภิกฺขเว สลฺยณา อนตฺตา ตสุมา
สลฺยณา อาพาธาย สํวตฺตติ น จ ลพฺภติ สลฺยณาย เอว เม
สลฺยณา โหตุ เอว เม สลฺยณา มา อโหสีติ ฯ สขฺขารรา
อนตฺตา ฯ สขฺขารรา จ หิํ ํ ภิกฺขเว อตฺตา อภวิสฺส นยิํ
สขฺขารรา อาพาธาย สํวตฺเตยฺย ลพฺภถ จ สขฺขารเรสุ เอว
เม สขฺขารรา โหนฺตุ เอว เม สขฺขารรา มา อหฺสนฺติ ฯ ยสุมา
จ โข ภิกฺขเว สขฺขารรา อนตฺตา ตสุมา สขฺขารรา อาพาธาย
สํวตฺตติ น จ ลพฺภติ สขฺขารเรสุ เอว เม สขฺขารรา โหนฺตุ
เอว เม สขฺขารรา มา อหฺสนฺติ ฯ วิญฺญาณํ อนตฺตา ฯ วิญฺญาณญจ

หิํ ภิขเว อตฺตา อภวิสฺส นยิํ วิญฺญาณํ อาพาธาย
สํวตฺเตยฺย ลพฺภถ จ วิญฺญาณเ อวํ เม วิญฺญาณํ โหตุ
เอวํ เม วิญฺญาณํ มา อโหสีติ ฯ ยสฺมา จ โข ภิขเว
วิญฺญาณํ อนตฺตา ตสฺมา วิญฺญาณํ อาพาธาย สํวตฺตติ
น จ ลพฺภติ วิญฺญาณเ อวํ เม วิญฺญาณํ โหตุ เอวํ เม
วิญฺญาณํ มา อโหสีติ ฯ

[๒๑] ตํ ก็ มลฺลถ ภิขเว รุปํ นิจฺจํ วา อนิจฺจํ วาติ ฯ
อนิจฺจํ ภนฺเต ฯ ยํ ปนานิจฺจํ ทฺกขํ วา ตํ สฺขํ วาติ ฯ ทฺกขํ
ภนฺเต ฯ ยํ ปนานิจฺจํ ทฺกขํ วิปริณามชฺมมํ กถฺถํ นฺ ตํ
สมนฺุสฺสตีตุํ เอตํ มม เอโสหฺมสฺมิ เอโส เม อตฺตาติ ฯ โน
เหตํ ภนฺเต ฯ เวทนา นิจฺจา วา อนิจฺจา วาติ ฯ อนิจฺจา
ภนฺเต ฯ ยํ ปนานิจฺจํ ทฺกขํ วา ตํ สฺขํ วาติ ฯ ทฺกขํ ภนฺเต ฯ
ยํ ปนานิจฺจํ ทฺกขํ วิปริณามชฺมมํ กถฺถํ นฺ ตํ สมนฺุสฺสตีตุํ
เอตํ มม เอโสหฺมสฺมิ เอโส เม อตฺตาติ ฯ โน เหตํ
ภนฺเต ฯ สญฺญา นิจฺจา วา อนิจฺจา วาติ ฯ อนิจฺจา ภนฺเต ฯ
ยํ ปนานิจฺจํ ทฺกขํ วา ตํ สฺขํ วาติ ฯ ทฺกขํ ภนฺเต ฯ ยํ
ปนานิจฺจํ ทฺกขํ วิปริณามชฺมมํ กถฺถํ นฺ ตํ สมนฺุสฺสตีตุํ เอตํ
มม เอโสหฺมสฺมิ เอโส เม อตฺตาติ ฯ โน เหตํ ภนฺเต ฯ
สขฺขารา นิจฺจา วา อนิจฺจา วาติ ฯ อนิจฺจา ภนฺเต ฯ ยํ
ปนานิจฺจํ ทฺกขํ วา ตํ สฺขํ วาติ ฯ ทฺกขํ ภนฺเต ฯ ยํ ปนานิจฺจํ

ทุกฺขํ วิปริณามชมมํ กลลฺลํ นฺ ตํ สมนุปลสฺสิตฺตํ เอตํ มม
เอโสหมสฺสมิ เอโส เม อตฺตาคฺติ ฯ โน เหตํ ภนฺเต ฯ วิญฺญานํ
นิจฺจํ วา อนิจฺจํ วาคิ ฯ อนิจฺจํ ภนฺเต ฯ ยํ ปนฺนนิจฺจํ ทุกฺขํ
วา ตํ สฺวํ วาคิ ฯ ทุกฺขํ ภนฺเต ฯ ยํ ปนฺนนิจฺจํ ทุกฺขํ วิปริณามชมมํ
กลลฺลํ นฺ ตํ สมนุปลสฺสิตฺตํ เอตํ มม เอโสหมสฺสมิ เอโส เม
อตฺตาคฺติ ฯ โน เหตํ ภนฺเต ฯ

[๒๒] ตสฺมาติห ภิกฺขเว ยงฺกิลฺลิจิ รุปี อตีตํ อคตปจฺจุปฺปนฺนา
อชฺชตฺตํ วา พหิทฺธา วา โอปาริกํ วา สฺขุมํ วา
หีนํ วา ปณฺธิตํ วา ยํ ทูเร วา ๑ สนฺติเก วา สพฺพํ รุปี
เนตํ มม เนโสหมสฺสมิ น เมโส อตฺตาคฺติ เอวเมตํ ยถากฺกุตํ
สมฺมปฺปลนฺนํ ทฏฺฐพฺพํ ฯ ยถากาจิ เวทนา อตีตํ อคตปจฺจุปฺปนฺนา
อชฺชตฺตํ วา พหิทฺธา วา โอปาริกา วา สฺขุมา วา หีนา
วา ปณฺธิตา วา ยถาทูเร วา สนฺติเก วา สพฺพา เวทนา
เนตํ มม เนโสหมสฺสมิ น เมโส อตฺตาคฺติ เอวเมตํ ยถากฺกุตํ
สมฺมปฺปลนฺนํ ทฏฺฐพฺพํ ฯ ยถากาจิ สลฺลยา อตีตํ อคตปจฺจุปฺปนฺนา
อชฺชตฺตํ วา พหิทฺธา วา โอปาริกา วา สฺขุมา วา หีนา
วา ปณฺธิตา วา ยถาทูเร วา สนฺติเก วา สพฺพา สลฺลยา
เนตํ มม เนโสหมสฺสมิ น เมโส อตฺตาคฺติ เอวเมตํ ยถากฺกุตํ
สมฺมปฺปลนฺนํ ทฏฺฐพฺพํ ฯ ยถากาจิ สงฺขารรา อตีตํ อคตปจฺจุปฺปนฺนา
อชฺชตฺตํ วา พหิทฺธา วา โอปาริกา วา สฺขุมา วา
#๑ ไป. ม. วาสทฺโท นตฺถิ ฯ อิตฺโต ปรี อีทิสเมว ฯ

หีนา วา ปณฺธิตา วา เข ทูเร วา สนฺตฺติเก วา สพฺเพ สงฺขารรา
เนตฺติ มม เนโสหฺมสฺสุมิ น เมโส อตฺตตฺตาติ เอวเมตฺติ ยถาภูตฺติ
สมฺมปฺปญฺญาถ ทฏฺฐพฺพิ ฯ ยงฺกิลฺลิจิ วิญฺญาณํ อตฺตึตฺตนาคตฺตปฺจฺจุปฺปนฺนํ
อชฺชตฺตํ วา พหิทฺฐา วา โอปาริกํ วา สุขุมํ วา
หีนํ วา ปณฺธิตํ วา ยํ ทูเร วา สนฺตฺติเก วา สพฺพิ วิญฺญาณํ
เนตฺติ มม เนโสหฺมสฺสุมิ น เมโส อตฺตตฺตาติ เอวเมตฺติ ยถาภูตฺติ
สมฺมปฺปญฺญาถ ทฏฺฐพฺพิ ฯ

[๒๓] เอวํ ปสฺสํ ภิက္ขเว สุตฺวา อริยสวโก รุปรสฺมีปี
นิพฺพินฺนุทฺติ เวทนายปี นิพฺพินฺนุทฺติ สลฺยาถปี นิพฺพินฺนุทฺติ สงฺขาราเรสุปี
นิพฺพินฺนุทฺติ วิญฺญาณสฺมีปี นิพฺพินฺนุทฺติ นิพฺพินฺนุทฺติ วิรชฺชติ วิราคา
วิมฺจุจฺติ วิมฺตุตฺตสฺมี วิมฺตุตฺตมิตฺติ ๑ ญาณํ โหติ ชีณา ชาติ วุสฺสิตํ
พฺรหฺมจริยํ กตํ กรรมิยํ นاپริ อิตฺตตฺตยาถติ ปชานาตีติ ฯ

[๒๔] อิทมฺโวจ ภควา ฯ อตฺตมฺนา ปญฺจวคฺคิยา ภิက္ขุ ภควโต
ภาสิตํ อภินฺนุทฺท ฯ อิมสฺมี จ ปน เวยฺยากรณสฺมี ภณฺณมาน
ปญฺจวคฺคิยานํ ภิက္ขุณฺ อนุปาทาย อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมฺจุจฺสิ ฯ

เตน โข ปน สมเยน น โลเก อรหฺนฺโต โหณฺติ ฯ

ปจฺมภาณวารํ

[๒๕] เตน โข ปน สมเยน พาราณสียํ ยโส นาม กุลปฺตฺโต
เสฏฺฐิปฺตฺโต สุขุมาลो โหติ ฯ ตสฺส ตโย ปาสาทา โหณฺติ
#๑ วิมฺตุตฺตมฺหิตฺติปี ปาโฐ ฯ

เอโก เหมนฺติโก เอโก คิมฺหิโก เอโก วสฺสิโก ฯ โส
 วสฺสิเก ปาสาเท จตฺตารโ มาเส ๑ นิปฺปฺริเสหิ ตฺริเยหิ ปฺริจารยมาโน ๒
 น เหนฺจฺจาปาสาทำ ๓ โอโรหติ ฯ อถโข ยสฺสฺส กฺลปฺตฺตฺสฺส ปฺลจฺหิ
 กามคฺเชหิ สมปฺปิตฺสฺส สมงฺคิฏฺตฺสฺส ปฺริจารยมาณสฺส ปฺฏิกจฺเจว ๔
 นิทฺทา โอกฺกมิ ปฺริชนสฺสปี ปจฺจนา นิทฺทา โอกฺกมิ ฯ สพฺพรตฺติโย
 จ เตลปฺปทีโป ฌายติ ฯ อถโข ยโส กฺลปฺตฺโต
 ปฺฏิกจฺเจว ปฺพุชฺฉิตฺวา ๕ อทฺทส สกํ ปฺริชนํ สฺปนฺตํ อณฺณิสฺสา
 กจฺเจ วิณฺํ อณฺณิสฺสา กณฺเฑ มุทฺติงฺกํ ๖ อณฺณิสฺสา อุเร ๗-x
 อาลมฺพฺร อณฺณํ ๘ วิเกสิกํ อณฺณํ วิเชพฺพิกํ อณฺณา ๙ วิปฺปลปฺนฺติโย
 หตฺถปฺปตฺตํ สฺसानํ มณฺเฑ ฯ ทิสฺวานสฺส อาทินโว ปาตฺรโหสิ
 นิพฺพิทาย จิตฺตํ สณฺจาสิ ฯ อถโข ยโส กฺลปฺตฺโต อุทานํ
 อุทานฺสิ อุปทฺทฺตํ วต โภ อุปสฺสฏฺจํ วต โภติ ฯ
 อถโข ยโส กฺลปฺตฺโต สฺวณฺณปาทฺกาโย อาโรหิตฺวา เยน
 นิเวสนทฺวารํ เตนฺนปฺสงฺกมิ ฯ อมนฺนฺสฺสา ทฺวารํ วิวรีสุ มา
 ยสฺสฺส กฺลปฺตฺตฺสฺส โภจิ อนฺตรายมกาสิ อการสฺมา อนการิย
 #๑ สී. วสฺสิเก มาเส ฯ ๒ ม. ยฺ. ปฺริจาริยมาโน ฯ ๓ ยฺ. เหนฺจฺจาปาสาทา ฯ
 #๔ สී. ยฺ. ปฺฏิกจฺเจว ฯ ๕ ยฺ. รา. ปฺฏีพฺพุชฺฉิตฺวา ฯ
 #๖ สී. ยฺ. มุทฺติงฺกํ ฯ โส ปน มถฺทงฺ โคติ สกฺกฺสทฺเทน น สมเมติ ฯ
 #๗ สී. ม. ยฺ. รา. กจฺเจ ฯ ๘ โป. อณฺณิสฺสา วิเกสิกํ วา วิเชพฺพิกํ
 #วิปฺปลปฺนฺติโย ฯ ๙ สพฺพตฺถ น ทิสฺสตาຍ์ ปาโจ อณฺณตฺร
 #รามณฺณ โปตฺถกกา ฯ อยมฺปน ตํ อนฺนฺวตฺติตฺวา โสริโตติ เวทิตฺพฺโพ ฯ

ปพฺพชฺชายาติ ฯ อถโโข ยโส กุลปฺตุโต เยน นครทวาริ
เตนุปลสงฺกมิ ฯ อมนุสฺสา ทวาริ วิวริสฺสู มา ยสฺส กุลปฺตุตฺตสฺส
โกจิ อนุตฺตรายมกาสิ อการสฺมา อนุคาริยิ ปพฺพชฺชายาติ ฯ อถโโข
ยโส กุลปฺตุโต เยน อิติปตฺนํ มิคทาโย เตนุปลสงฺกมิ ฯ

[๒๖] เตน โข ปน สมเยน ภควา รตฺติยา ปจฺจุสฺสมยิ
ปจฺจุจฺจาย อชฺโฆกาเส จงฺกมฺติ ๑ ฯ อทฺทสา โข ภควา ยสํ
กุลปฺตุตฺตํ ทฺวโรโต ว อากจฺจนฺตํ ทิสฺวาน จงฺกมา โอรโรหิตฺวา
ปณฺณตฺเต อาสเน นิสิทิ ฯ อถโโข ยโส กุลปฺตุโต ภควโต
อวิทฺเฐ อุทานํ อุทานฺสิ อุปทฺทตฺตํ วต โภ อุปสฺสฏฺจํ วต
โภติ ฯ อถโโข ภควา ยสํ กุลปฺตุตฺตํ เอตทโวจ อิทํ โข ยส
อนุปทฺทตฺตํ อิทํ อนุปสฺสฏฺจํ เอहि ยส นิสิท ฐมมํ เต
เทเสสฺสามิติ ฯ อถโโข ยโส กุลปฺตุโต อิทํ กิร อนุปทฺทตฺตํ
อิทํ อนุปสฺสฏฺจฺนฺติ หฺนฺนฺโ จ อุทกฺโค สุวณฺณปาทฺกาหิ โอรโรหิตฺวา
เยน ภควา เตนุปลสงฺกมิ อุปลสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เอกมฺนฺตํ นิสิทิ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสินฺนฺสฺส โข ยสฺส กุลปฺตุตฺตสฺส
ภควา อนุปฺพุพิกถํ กเถสิ เสยฺยถิทํ ทานกถํ สีลกถํ
สคฺคกถํ กามานํ อาทีนํว โโอการิ สงฺกิเลสํ เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ
ปกาเสสิ ฯ ยทา ภควา อณฺณาสิ ยสํ กุลปฺตุตฺตํ กถฺลจิตฺตํ
มฺหุจิตฺตํ วินีวณฺจิตฺตํ อุทกฺคจิตฺตํ ปสฺนฺนจิตฺตํ อถ ยา พุทฺธานํ
สามุทฺถิสฺสกา ฐมฺเมเตสนา ตํ ปกาเสสิ ทฺกขํ สมุทฺยํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ
#๑ ไป. จงฺกมิ ฯ

เสยฺยถาปี นาม สุทฺธิ วัตถํ อปคตกาฬกํ สมมเทว รชนํ
ปฏิกุคฺเณหฺยฺย เอวเมว ยสฺสฺส กุลปฺตฺตฺสฺส ตฺสฺมึยฺเววสเน วิรัชํ
วิทมถํ ฐมฺมจกฺขํ อุทปาที ยงฺกิลฺลิจิ สมฺมทฺยฐมฺมํ สพฺพนฺตํ
นิโรธฐมฺมนฺติ ฯ

[๒๗] อถโฆ ยสฺสฺส กุลปฺตฺตฺสฺส มาตา ปาสาทํ อภิรฺูหิตฺวา
ยถํ กุลปฺตฺตํ อปฺสฺสนฺตี เยน เสฏฺฐี กหฺปตี เตนฺอุปฺสงฺกมิ
อุปฺสงฺกมิตฺวา เสฏฺฐี กหฺปตี เอตทโวจ ปฺตฺโต เต กหฺปตี
ยโส น ทิสฺสตีติ ฯ อถโฆ เสฏฺฐี กหฺปตี จตฺตฺทิสฺสา อสฺสทฺทูเต
อุยฺโยเชตฺวา สามณฺเณว เยน อิติปตฺนํ มิกทาโย เตนฺอุปฺสงฺกมิ ฯ
อทฺทสา โฆ เสฏฺฐี กหฺปตี สุวณฺณปาทูกานํ นิกฺเขเป ทิสฺวาน
ตณฺเณว อนุคฺมา ๑ ฯ อทฺทสา โฆ ภควา เสฏฺฐี กหฺปตี ทูโรโตว
อาคจฺจนฺตํ ฯ ทิสฺวาน ภควโต เอตทโหสิ ยนฺนุนาหํ ตถารูปํ
อิทฺธาภิสงฺขารํ อภิสงฺขเรยฺยํ ยถา เสฏฺฐี กหฺปตี อิธ นิสฺสินฺโน
อิธ นิสฺสินฺนํ ยถํ กุลปฺตฺตํ น ปสฺเสยฺยาติ ฯ อถโฆ ภควา
ตถารูปํ อิทฺธาภิสงฺขารํ อภิสงฺขเรสิ ฯ อถโฆ เสฏฺฐี กหฺปตฺติ
เยน ภควา เตนฺอุปฺสงฺกมิ อุปฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ
อปี ๒ ภาเน ภควา ยถํ กุลปฺตฺตํ ปสฺเสยฺยาติ ๑ ฯ เตนฺหิ กหฺปตี
นีสิตฺวา อปฺเปว นาม คุวํ อิธ นิสฺสินฺโน อิธ นิสฺสินฺนํ ยถํ กุลปฺตฺตํ
ปสฺเสยฺยาสีติ ฯ อถโฆ เสฏฺฐี กหฺปตี อิเชว กิราหํ นิสฺสินฺโน อิธ
#๑ โป. อนุปคฺมม ฯ ม. ยฺ. อนุคฺมาสิ ฯ ๒ รา. อปีนฺ ฯ ๓ โป. ปสฺเสยฺยาสีติ ฯ

นินฺนํ ยสํ กุลปฺตํ ปสฺสิสฺสามิตฺติ หฺนฺนุโ จ อุตฺตคฺโค ภควนฺตํ
อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสิตฺติ ฯ เอกมฺนตํ นินฺนํ สุตฺตํ โข เสฏฺฐิสฺส
คหปตฺติสฺส ภควา ออนุปฺพุพิกตํ กเถสิ เสยฺยถิตํ ทานกตํ
สีกกตํ สคฺคกตํ กามานํ อาทินวํ โอคารํ สงฺกิลตํ เนกฺขมฺเม
อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ ยทา ภควา อญฺญาสิ เสฏฺฐี คหปตฺติ
กถฺลจิตฺตํ มุทฺธิจิตฺตํ วินีวรณฺจิตฺตํ อุตฺตคฺคจิตฺตํ ปสนฺนจิตฺตํ อถ
ยา พุทฺธานํ สามุกฺกตฺติกา ฌมฺมเทสนา ตํ ปกาเสสิ ทุกฺขํ สมุทฺยํ
นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี นาม สฺพุทฺธํ วตฺถํ อปคตกาฬกํ สมมฺเทว
รชณํ ปฏิกฺคณฺเอยฺย เอวเมว เสฏฺฐิสฺส คหปตฺติสฺส ตสฺมีเยवासเน
วิรัชํ วิตมถํ ฌมฺมจกฺขุ อุตฺปาติ ยงฺกิลฺลจฺจิ สมุทฺยฌมฺมํ สพฺพนฺตํ
นิโรธฌมฺมณฺติ ฯ อถ โข เสฏฺฐี คหปตฺติ ทิฏฺฐจฺจมฺโม ปตฺตจฺจมฺโม
วิทิตจฺจมฺโม ปริโยคาพฺพจฺจมฺโม ตินฺนณฺวิจฺจิจฺจโม วิคตกถฺกโก
เวสาร์ชชฺชปฺตโต อปรปฺปจฺจโย สตฺถุ สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจ
อภิกฺกนฺตํ ฆนฺเต อภิกฺกนฺตํ ฆนฺเต เสยฺยถาปี ฆนฺเต นิกฺกชฺชิตฺตํ
วา อุกฺกชฺชชฺชเยยฺย ปฏิจฺจณฺนํ วา วิวเรยฺย มฺพฺพหฺสฺส วา มคฺคํ
อาจิกฺกชฺชเยยฺย อนฺธกาเร วา เตลปฺปชฺชโชตํ ชาเรยฺย จกฺขมฺนฺโต
รูปานิ ทกฺขณฺตฺติ ๑ เอวเมว ๒ ภควตา อเนกปริยาเยน ฌมฺโม
ปกาสิตโต เอสาหิ ฆนฺเต ภควนฺตํ สรณํ คจฺจณามิ ฌมฺมณฺจ
ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อฺปาสกํ มํ ภควา ชาเรตฺถ อชฺชตคฺคเค ปาณฺเปตํ สรณํ
#๑ สฺ. ยฺ. ทกฺขณฺตฺติ ๑ ๒ เอวเมวาทิ สพฺพตฺถ ทิสฺสติ ฯ

คตฺนฺติ ฯ โส จ โลกํ ปจฺมํ อุปาสโก อโหสิ เตวาจโก ฯ

[๒๘] อถ โข ยสฺสสฺส กฺลปฺตฺตฺสสฺส ปิตฺุโน ฌมฺเม เทสิยมาเน
ยถาทิฏฺฐํ ยถาวิตฺติ ภูมึ ปจฺจเวกฺขณฺตฺสสฺส อฺนุปาทาย อาสเวหิ
จิตฺตํ วิมฺจฺจิ ฯ อถ โข ภควโต เอตทโหสิ ยสฺสสฺส โข กฺลปฺตฺตฺสสฺส
ปิตฺุโน ฌมฺเม เทสิยมาเน ยถาทิฏฺฐํ ยถาวิตฺติ ภูมึ ปจฺจเวกฺขณฺตฺสสฺส
อฺนุปาทาย อาสเวหิ จิตฺตํ วิมฺจฺจํ อภพฺโพ โข ยโส กฺลปฺตฺโต
หีนายาวตฺติตฺวา กามํ ปริภุญฺชิตฺุํ เสยฺยถาปี ปุพฺเพ อคาริกฺกฺวโต
ยฺนฺนฺนาหํ ตํ อิทฺธาภิสงฺขารํ ปฏฺิปปฺสฺสสมฺภะยฺนฺติ ฯ อถ โข ภควา
ตํ อิทฺธาภิสงฺขารํ ปฏฺิปปฺสฺสสมฺภะสิ ฯ อทฺทสา โข เสฏฺฐิ คหปฺติ
ยถํ กฺลปฺตฺตํ นิสินฺนํ ทิสฺวาน ยถํ กฺลปฺตฺตํ เอตทโวจ มาตา
เต ตาต ยสฺส ปริเทวิ โสภสฺมาปฺนฺนา ๑ เทหิ มาตุยา ๒ ชีวิตฺนฺติ ฯ
อถ โข ยโส กฺลปฺตฺโต ภควนฺตํ อุลฺโลกะสิ ฯ อถ โข ภควา เสฏฺฐิ
คหปฺตี เอตทโวจ ตํ ก็ มณฺณสิ คหปฺติ ยสฺสสฺส กฺลปฺตฺตฺสสฺส
เสเขน ฌาณน เสเขน ทสฺสเนน ฌมฺโม ทิฏฺฐโจ เสยฺยถาปี
ตยา ตสฺส ยถาทิฏฺฐํ ยถาวิตฺติ ภูมึ ปจฺจเวกฺขณฺตฺสสฺส อฺนุปาทาย
อาสเวหิ จิตฺตํ วิมฺจฺจํ ภพฺโพ นฺ โข ยโส คหปฺติ หีนายาวตฺติตฺวา
กามํ ปริภุญฺชิตฺุํ เสยฺยถาปี ปุพฺเพ อคาริกฺกฺวโตติ ฯ โน เหน้
ภนฺเตติ ฯ ยสฺสสฺส โข คหปฺติ กฺลปฺตฺตฺสสฺส เสเขน ฌาณน เสเขน
#๑ สී. ม. ยฺ. ปริเทวโสภสฺมาปฺนฺนา ฯ รา. ปริเทวิ โสภสฺมาปฺนฺนา ฯ ๒ ยฺ. มาตุ ฯ

[๒๕] อถโข ภควา ปุพฺพณฺหสมฺมํ นีวาเสตฺวา ปตฺตจิวฺรมาทาย
อายสุมฺตา ยเสน ปจฺจาสมณฺเณน เยน เสฏฺฐิสฺส คหปตฺติสฺส
นิเวสํ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺณตฺเต อาสเน นิสฺสีทึ ฯ
อถโข อายสุมฺโต ยสฺสฺส มาตา จ ปฺุราณทฺตฺติกา จ เยน
ภควา เตนฺอุปสงฺกมิตฺสู อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภีวาเทตฺวา
เอกมฺนตํ นิสฺสีทิสฺสู ฯ ตาสํ ภควา อนฺุพฺพุพิภฺงิ กเถสิ เสยฺยถิํทํ
ทานกถํ สีลกถํ สกฺกกถํ กามานํ อาทินํวํ โอการํ สงฺกิเลสํ
เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ ยทา ตา ภควา อณฺฺณาสี กถฺลจฺจิตฺตา
มฺุทฺจิตฺตา วินีวฺรณจฺจิตฺตา อุทกฺคจฺจิตฺตา ปสฺนฺนจฺจิตฺตา อถ ยา
พฺุทฺธานํ สามุกฺกํสิกา ฌมฺมเทสฺนา ตํ ปกาเสสิ ทฺุขํ สมฺุทฺยํ
นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี นาม สฺุทฺธํ วตฺถํ อปคตกาฬํ สมฺมเทว
รชฺนํ ปฏฺิกฺคณฺฺหยฺย เอวเมว ตาสํ ตสฺมึเวยวาสเน วิรชฺชํ วิตมถํ
ฌมฺมจกฺขุํ อุทปาที ยงฺกิลฺลฺลิจิ สมฺุทฺยฌมฺมํ สพฺุพฺนตํ นิโรธฌมฺมฺนฺติ ฯ
ตา ทิฏฺฐจฺจมา ปตฺตจฺจมา วิทิตจฺจมา ปรีโยคาพฺุทฺจมา
ติณฺณวิจิจฺจมา วิคตกถฺกถา เวสาร์ชชปฺตฺตา อปรปฺปจฺจยา สตฺถ
สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจจ อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต
เสยฺยถาปี ภนฺเต นิกฺกฺชชิตํ วา อุกฺกฺชเชยฺย ปฏฺิจฺจนฺนํ วา
วิวเรยฺย มฺุพฺุทฺสฺส วา มคฺคํ อาจิกฺเขยฺย อนฺุทกาเร วา
เตลปฺปชฺุชิตํ ฐาเรยฺย จกฺขุมฺนฺโต รฺุปานี ทกฺขนฺตฺติ เอวเมว
ภควตา อนฺุทปริยาเยน ฌมฺโม ปกาสิโต เอตา มยํ ภนฺเต

ภควนฺตํ สรณํ คจฺฉาม ชมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อุปาสิกัาโย
โน ภควา ชาเรตุ อชฺชตคฺเค ปาณฺเปตา สรณํ กตาคิ ฯ ตา
จ โลกํ ปจฺมํ อุปาสิกัา อหสิฺสุ เตวาจิกัา ฯ อถโข आयสุมโต
ยสฺสฺส มาตา จ ปีตา จ ปุราณทุติยิกัา จ ภควนฺตณฺจ आयสุมนฺตณฺจ
ยสฺสํ ปณฺนิเตน ขาทนฺิเยน โภชนฺิเยน สหตฺถา สนฺตปฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา
ภควนฺตํ ภูตฺตาวี โอนิเตปตฺตปาณฺิ เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิสฺสุ ฯ
อถโข ภควา आयสุมโต ยสฺสฺส มาตฺรณฺจ ปีตฺรณฺจ ปุราณทุติยิกณฺจ
ชมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สმაทเปตฺวา สมฺมุเตเชตฺวา สมฺปหฺิเสตฺวา
อฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ ฯ

[๓๐] อสฺสฺสอฺสํ โข आयสุมโต ยสฺสฺส จตฺตารโ คิหิสฺสหายกา
พาราณสฺสิยํ เสฏฺฐจฺานุเสฏฺฐจฺินํ กุลานํ ปุตฺตทา วิมฺโล สุพาหุ ปุณฺณชฺิ
กวมฺปติ ยโส กิร กุลปฺตฺโต เกสมสฺสํ อโหาเรตฺวา กาสายานิ
วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺิโตติ ฯ สุตฺวาน
เนสฺสํ เอตทโหสิ น หิ นฺน ๑ โส โอรโก ชมฺมวินโย น สา
โอรกา ๒ ปพฺพชฺชา ยตฺถ ยโส กุลปฺตฺโต เกสมสฺสํ อโหาเรตฺวา
กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺิโตติ ฯ
เต [๓] เยนายสฺมา ยโส เตนฺุปฺสงฺกมฺิสฺสุ อุปฺสงฺกมิตฺวา आयสุมนฺตํ
ยสฺสํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ อฏฺฐจฺิสฺสุ ฯ อถโข आयสุมมา ยโส
เต จตฺตารโ คิหิสฺสหายเก อาทาย เยน ภควา เตนฺุปฺสงฺกมิ
#๑ สฺสี. นหนฺูน ฯ ๒ สฺสี. โอริกา ฯ ๓ ยฺ. จตฺตารโ ชนา ฯ

อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึ เอกมนฺตํ
นินฺนโน โข อายสฺมา ยโส เอตทโวจ อิม เม ภนฺเต จตฺตารโ
คิหิสหายกา พาราณสียํ เสฏฺฐานุเสฏฺจันํ กุลานํ ปุตฺตา วิมโล
สุพาหุ ปุณฺณชิ ความฺปติ อิม [๑] ภควา โอวทฺตุ อนุสาสตุติ ฯ
เตสํ ภควา อนุปุพฺพิกถํ กเถสิ เสยฺยถิทํ ทานถํ สีลถํ
สกุคถํ กามานํ อาทีนํ โอการํ สงฺกิลេสํ เนกขมฺเม อานิสฺสํ
ปกาสเสสิ ฯ ยทา เต ภควา อณฺณาสี กถฺลจิตฺเต มุทฺจิตฺเต
วินีวรณฺจิตฺเต อุทฺทจฺจิตฺเต ปสนฺนจิตฺเต อถ ยา พุทฺธานํ
สามุกถํสีกา ฌมฺมเทสนา ตํ ปกาสเสสิ ทุกขํ สมฺทยํ นิโรธํ
มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี นาม สฺพุทฺธํ วตถํ อปคตกาฬํ สมฺมเทว
รชนํ ปฏิกุคเณหฺยย เอวเมว เตสํ ตสฺมีเยवासเน วิรชํ วิตมถํ
ฌมฺมจกขุํ อุทฺปาที ยงฺกิลฺลจึ สมฺทยฌมฺมํ สพฺพนฺตํ นิโรธฌมฺมนฺติ ฯ
เต ทิฏฺฐฌมฺมา ปตฺตฌมฺมา วิทิตฌมฺมา ปรีโยคาพฺพฌมฺมา
ติณฺณวิจิจฺจนา วิคตถถํถา เวสารชฺชปฺตฺตา อปรปฺปจฺจา สตฺถ
สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจจ ลเภยฺยาม มยํ ภนฺเต ภควโต
สนฺติเก ปพฺพชฺชํ ลเภยฺยาม อุปสมฺปทฺนฺติ ฯ เอถ ภิกฺขโวติ
ภควา อโวจ สฺวากฺขาโต ฌมฺโม จรถ พุรหฺมจฺริยํ สมฺมา ทุกฺขสฺส
อนฺตกิริยาชาติ ฯ สา ว เตสํ อายสฺมนฺตานํ อุปสมฺปทา อโหสิ ฯ
อถ โข ภควา เต ภิกฺขุ ฌมฺมียา กถาย โอวที อนุสาสิ ฯ เตสํ
ภควตา ฌมฺมียา กถาย โอวทียมานานํ อนุสาสิยมานานํ อนุปาทาย
#๑ ยู. จตฺตารโ ฯ

อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมฺวฺจิสฺสุ ฯ

เตน โข ปน สมฺเยน เอกาทส โลกเ อรหฺนฺโต โหหนฺติ ฯ

จตุคฺคิหิสฺสหายกปฺปพฺพชฺชา นิฏฺฐิตา ฯ

[๓๑] อสฺสโลสุ โข อายสฺมโต ยสฺสสฺส ปญฺญาสมตฺตาคิหิสฺสหายกา
ชานปทา ปุพฺพานุปุพฺพกานํ กุลานํ ปุตฺตยา ยโส กิร กุลปุตฺโต
เกสมสฺสุ โอหารตฺตวา กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺตวา อคารสฺมา
อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตฺติ ฯ สุตฺวาน เนลฺลํ เอตทโหสิ น หิ นฺน
โส โอรโก ฌมฺมวินโย น สทา โอรกา ปพฺพชฺชา ยตฺถ
ยโส กุลปุตฺโต เกสมสฺสุ โอหารตฺตวา กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺตวา
อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตฺติ ฯ เต เยนายสฺมา ยโส
เตนุปฺสงฺกมฺิสฺสุ อฺปฺสงฺกมิตฺตวา อายสฺมฺนตฺติ ยลฺลํ อภิวาเทตฺตวา เอกมฺนตฺติ
อฏฺฐิสฺสุ ฯ อถ โข อายสฺมา ยโส เต ปญฺญาสมตฺเต คิหิสฺสหายเก
อาทาย เยน ภควา เตนุปฺสงฺกมฺิ อฺปฺสงฺกมิตฺตวา ภควนฺตฺติ
อภิวาเทตฺตวา เอกมฺนตฺติ นิสฺสีทิ เอกมฺนตฺติ นิสฺสินฺโน โข อายสฺมา
ยโส ภควนฺตฺติ เอตทโวจ อิมเม เม ภนฺเต ปญฺญาสมตฺตาคิ
คิหิสฺสหายกา ชานปทา ปุพฺพานุปุพฺพกานํ กุลานํ ปุตฺตยา อิมเม ภควา
โอวทตฺตุ อฺนุสาสตฺตฺติ ฯ เตลฺลํ ภควา อฺนุปุพฺพิกถํ กเถสิ เสยฺยถิทํ
ทานถถํ ลีลถถํ สคฺคถถํ กามานํ อาทีนํว โอการํ สงฺกิลลํ
เนกฺขมฺเม อานิลฺลํ ปกาเสสิ ฯ ยทา เต ภควา อญฺญาสิ กลฺลจิตฺเต
มฺหุจิตฺเต วินีวรณจิตฺเต อุตฺทคฺคจิตฺเต ปสนฺนจิตฺเต อถ ยา พุทฺธานํ

สามกุกัถิกา ชมมเทศนา ตั ปกาเสสิ ทุกขั สมุทยั นิโรธั
มคคั ฯ เสยฺยถาปี นาม สุกุทฺธั วตฺถั อปคตกาฬกั ชมมเทว
รชนั ปฏิกุคฺเณหฺยฺย เอวเมว เตสั ตสฺมีเยवासเน วิรชั วิตมถั
ชมฺมจกฺขุ อุตฺปาติ ยงฺกิลฺลิจิ สมุทฺยชมฺมัม สพฺพนฺตัม นิโรธชมฺมนฺติ ฯ
เต ทิฏฺฐชฺรมา ปตฺตชฺรมา วิทิตชฺรมา ปรีโยคาฬชฺรมา ตินฺนวิจิกิจฺจนา
วิกตถกฺกถา เวสารชฺชปฺตฺตา อปรปฺปจฺจยา สตฺถ
สาสเน ภควนฺตัม เอตทโวจจ ลเภยฺยาม มยั ภนฺเต ภควโต สนฺติเก
ปพฺพชฺช ลเภยฺยาม อุปสมฺปทฺนฺติ ฯ เอถ ภิกฺขโวติ ภควา อโวจ
สุวากฺขาโต ชฺมโม จรถ พฺรหฺมจริยั ชฺรมา ทุกฺขสฺส อนฺตกิริยาयाติ ฯ
สา ว เตสั อายสฺมนฺตานัน อุปสมฺปทา อโหสิ ฯ อถโฆ
ภควา เต ภิกฺขุ ชฺมฺมिया กถาย โอวทิ อนฺุสาสิ ฯ เตสั ภควตา
ชฺมฺมिया กถาย โอวทियมานานัน อนฺุสาสิยมานานัน อนฺุปาทาย อาสเวหิ
จิตฺตานิ วิมุจฺจิสฺสุ ฯ

เตน โข ปน สมเยน เอกสฺสฺฐิจิ โลเก อรหฺนฺโต โหนฺติ ฯ

[๑๒] อถโฆ ภควา [๑] ภิกฺขุ อามนฺเตสิ มฺตฺตาหํ ภิกฺขเว
สพฺพปาเสหิ เย ทิพฺพา เย จ มานุสา ตฺวเมหิปี ภิกฺขเว
มฺตฺตา สพฺพปาเสหิ เย ทิพฺพา เย จ มานุสา จรถ ภิกฺขเว
จาริกั พฺหุชนหิตาย พฺหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย หิตาย
สุขาย เทวมนุสฺसानัน มา เอเกน เทว อคมิตฺถ เทเสถ
ภิกฺขเว ชฺมมัม อาทิกฺลฺยาณัน มชฺฌกฺลฺยาณัน ปรีโยสานกฺลฺยาณัน

#๑ ม. เต ฯ

สาตุถิ สพฺพณฺขณิ เภวลปฺริปฺพณฺณิ ปฺริสฺสุทฺธิ พุรฺหมจฺริยิ ปกาเสถ
สนฺติ สตุตา อปฺปฺรชฺกฺขชาตिका อสฺสวานตา ฌมฺมสฺส ปฺริหาณฺนฺติ
ภวิสฺสนฺติ ฌมฺมสฺส อณฺณาตาโร อหฺมปิ ภิกฺขเว เยน อูรุเวลา
เสนานิกโม เตนฺอุปสฺงกฺมิสฺสามิ ฌมฺมเทสฺนายาติ ฯ

[๓๓] อถ โข มาโร ปาปิมา เยน ภควา เตนฺอุปสฺงกฺมิ
อุปสฺงกฺมิตฺวา ภควนฺตํ คาถาย อชฺฌภาสิ

พทฺุโธสิ สพฺพปาเสหิ เย ทิพฺพา เย จ มานุสา

มหาพนฺชนพทฺุโธสิ น เม สมณฺ โมกฺขสิตี ฯ

มุตฺโตหํ ๑ สพฺพปาเสหิ เย ทิพฺพา เย จ มานุสา

มหาพนฺชนมุตฺโตมฺหิ นินฺโท ตฺวมสิ อนฺตกาติ ฯ

อนฺตลิกฺขจโร ปาโส ยฺวายํ ๒ จรติ มานโส

เตน ตํ พนฺชยิสฺสามิ ๓ น เม สมณฺ โมกฺขสิตี ฯ

รฺูปา สทฺุทา คนฺธา รสา โฝฏฺฐพฺพา จ มโนรมา

เอตฺถ เม วิคฺโต ฉนฺโท นินฺโท ตฺวมสิ อนฺตกาติ ฯ

อถ โข มาโร ปาปิมา ชานาติ มํ ภควา ชานาติ มํ

สฺกฺโตติ ทฺุกฺขิ ทฺุมฺมโน ตตฺถเวณฺตรชายิ ๔ ฯ

มารกธา นิฏฺฐิตา

[๓๔] เตน โข ปนฺ สมเยน ภิกฺขุ นานาทิสา นานาชนปทา

ปพฺพชฺชาเปกฺখে จ อุปสมฺปทาเปกฺখে จ อาเนนฺติ ภควา เน

#๑ ม. ยฺ. มุตฺตาหํ ฯ อิตฺ ปฺริ อีทิสเมว ฯ ๒ สฺ. สฺวายํ ฯ ๓ สฺ. ม. ยฺ. รา.

#พาชยิสฺสามิ ฯ ๔ ม. ยฺ. -ชายิตฺติ ฯ

ปพฺพชาเชสุตฺติ อุปสมฺปทาเชสุตฺติติ ฯ ตตฺถ ภิกฺขุ เจว กิลมฺนฺติ
ปพฺพชฺชาเปกฺขา จ อุปสมฺปทาเปกฺขา จ ฯ อถโข ภควโต
รโหคตฺสฺส ปฏฺิสลฺลีนฺสฺส เอวํ เจตฺโส ปรีวิตฺกฺโก อุทปาติ
เอตฺรหิ โข ภิกฺขุ นานาทิสา นานาชนปทา ปพฺพชฺชาเปกฺเข จ
อุปสมฺปทาเปกฺเข จ อานนฺติ ภควา เน ปพฺพชาเชสุตฺติ
อุปสมฺปทาเชสุตฺติติ ตตฺถ ภิกฺขุ เจว กิลมฺนฺติ ปพฺพชฺชาเปกฺขา จ
อุปสมฺปทาเปกฺขา จ ยนฺฺนุนาหิ ภิกฺขุณฺฺ อนุชานเยยฺยํ ตุมฺเหวทานิ
ภิกฺขเว ตาสฺ ตาสฺ ทิสาสฺ เตสุ เตสุ ชนปฺเทสุ ปพฺพชาเช
อุปสมฺปทาเถถาติ ฯ อถโข ภควา สายณฺฺหสมยฺยํ ปฏฺิสลฺลานา
วฺภูจฺโิโต เอตฺสฺมี นินทาเน เอตฺสฺมี ปกรณฺเ ภิกฺขุสงฺฆํ ๑ สนนฺิปาตาเปตฺวา ๒
ธมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อึธ มยฺหิ ภิกฺขเว
รโหคตฺสฺส ปฏฺิสลฺลีนฺสฺส เอวํ เจตฺโส ปรีวิตฺกฺโก อุทปาติ
เอตฺรหิ โข ภิกฺขุ นานาทิสา นานาชนปทา ปพฺพชฺชาเปกฺเข จ
อุปสมฺปทาเปกฺเข จ อานนฺติ ภควา เน ปพฺพชาเชสุตฺติ
อุปสมฺปทาเชสุตฺติติ ตตฺถ ภิกฺขุ เจว กิลมฺนฺติ ปพฺพชฺชาเปกฺขา จ
อุปสมฺปทาเปกฺขา จ ยนฺฺนุนาหิ ภิกฺขุณฺฺ อนุชานเยยฺยํ ตุมฺเหวทานิ
ภิกฺขเว ตาสฺ ตาสฺ ทิสาสฺ เตสุ เตสุ ชนปฺเทสุ ปพฺพชาเช
อุปสมฺปทาเถถาติ อนุชานามิ ภิกฺขเว ตุมฺเหวทานิ ตาสฺ ตาสฺ
ทิสาสฺ เตสุ เตสุ ชนปฺเทสุ ปพฺพชาเชถ อุปสมฺปทาเถถ ฯ เอวณฺจ
ปน ภิกฺขเว ปพฺพชาเชตฺพุโพ อุปสมฺปทาเชตฺพุโพ ฯ ปจฺมํ เกสมฺสฺสุ
#๑-๒ ม. อิม ปาจา นตฺถิ ฯ

โอหาราเปตฺวา ๑ กาสายานิ วตฺถานิ อจฺญาทาเปตฺวา เอกํสํ
อตุตฺตราสงฺกํ การาเปตฺวา ภิกฺขุณฺโณ ปาเท วนฺทาเปตฺวา อุกฺกุฏิกํ
นีสีทาเปตฺวา อณฺชลี ปกฺคณฺหาเปตฺวา เอวํ วเทหิตี วตฺตพฺโพ
พฺพุทฺธิ สฺรณํ คจฺฉามิ ฌมฺมํ สฺรณํ คจฺฉามิ สงฺฆํ สฺรณํ
คจฺฉามิ ทฺตฺติยมฺปิ พฺพุทฺธิ สฺรณํ คจฺฉามิ ทฺตฺติยมฺปิ ฌมฺมํ สฺรณํ
คจฺฉามิ ทฺตฺติยมฺปิ สงฺฆํ สฺรณํ คจฺฉามิ ตฺตฺติยมฺปิ พฺพุทฺธิ สฺรณํ
คจฺฉามิ ตฺตฺติยมฺปิ ฌมฺมํ สฺรณํ คจฺฉามิ ตฺตฺติยมฺปิ สงฺฆํ สฺรณํ
คจฺฉามีสฺสตี ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อิเมหิ ตีหิ สฺรณคฺมเนหิ
ปพฺพชฺชํ อุปสมฺบพฺทนฺตฺติ ฯ

ตีหิ สฺรณคฺมเนหิ อุปสมฺบพฺทกถา นิฏฺฐิตา ฯ

[๑๕] อถ โข ภควา วสุทฺถิ วุตฺโต ภิกฺขู อามนฺเตสฺส มยฺหํ
โฆ ภิกฺขเว โยนิโส มนฺตีการา โยนิโส สมฺมปฺปชานา อนุตฺตรา
วิมุตฺติ อนุปฺปตฺตา อนุตฺตรา วิมุตฺติ สจฺฉิกถา ตฺตฺเมหฺปิ ภิกฺขเว
โยนิโส มนฺตีการา โยนิโส สมฺมปฺปชานา อนุตฺตรํ วิมุตฺตี
อนุปฺปาปฺณาถ อนุตฺตรํ วิมุตฺตี สจฺฉิกโรถาติ ฯ

อถ โข มาโร ปาปีมา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ คาถาย อชฺฉณภาสิ

พฺพุทฺธิสฺส มารฺปาเสหิ เย ทิพฺพาเย จ มานุสา
มารพฺพนฺนพฺพุทฺธิสฺส ๒ น เม สมณฺ โมกฺขสฺสตี ฯ
มุตฺโตหิ มารฺปาเสหิ เย ทิพฺพาเย จ มานุสา

#๑ ม. โอหารเตตฺวา ฯ ๒ ม. ยู. มหาพฺพนฺนพฺพุทฺธิสฺส ฯ

มารพนฺชนมฺตุโตมฺหิ ๑ นิหโต ตวมฺลิตฺติ อนฺตกาติ ฯ

อถโฆ มาโร ปาปีมา ชานาติ มํ ภควา ชานาติ มํ
สฺกโตติ ทุกฺขี ทุมฺมโน ตตฺถเววนฺตรธาติ ๒ ฯ

[๑๖] อถโฆ ภควา พาราณสียํ ยถาภีรณฺตํ วิหริตฺวา เยน
อฺรุเวลา เตน จาริกํ ปกฺกามิ ฯ อถโฆ ภควา มคฺคา โอกฺกมฺม
เยน อณฺตโร วนสนฺโข เตนฺอุปสงฺกมิ อฺอุปสงฺกมิตฺวา ตํ
วณฺสนฺทํ อชฺโฆคาเหตฺวา อณฺตฺรสมฺมํ รุกฺขมฺมฺลํ นิสฺสีทิ ฯ

เตน โข ปน สมฺเยน ตีสมฺตฺตา ภทฺทวคฺคิยา สหายกา
สฺปชาปติกา ตสมฺมํ ๓ วณฺสนฺทํ ปริจาเรนฺติ ฯ เอกสฺส ปชาปติ
นาโหสิ ฯ ตสฺสตฺถาย เวสี อาনীตา อโหสิ ฯ อถโฆ สฺวา เวสี
เตสฺส ปมตฺเตสฺส ปริจาเรนฺเตสฺส ภณฺทํ อาทาย ปลาถิตฺถ ฯ อถโฆ
เต สหายกา สหายกสฺส เวยฺยาวจฺจํ กโรนฺตา ตํ อิตฺถิ กเวสนฺตา
ตํ วณฺสนฺทํ อาหิณฺทฺนฺตา อทฺทสฺสํ ภควนฺตํ อณฺตฺรสมฺมํ รุกฺขมฺมฺลํ
นินฺนํ ทิสฺวาน เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมฺมํ อฺอุปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ เอตทโวจจ อปี ภนฺเต ภควา อิตฺถิ ๔ ปสฺเสยฺยาติ ฯ
กึ ปน โว กุมารา อิตฺถิยาติ ฯ อิธ มยฺ ภนฺเต ตีสมฺตฺตา
ภทฺทวคฺคิยา สหายกา สฺปชาปติกา อิมสมฺมํ วณฺสนฺทํ ปริจาริมฺหา ๕
เอกสฺส ปชาปติ นาโหสิ ตสฺสตฺถาย เวสี อาনীตา อโหสิ
อถโฆ สฺวา ภนฺเต เวสี อเมฺหสฺส ปมตฺเตสฺส ปริจาเรนฺเตสฺส ภณฺทํ
#๑ ม. ย. มหาวคฺชนมฺตุโตมฺหิ ฯ ๒ โป. - ธายิตฺติ ฯ ๓ ย. ตสมฺมํเยว ฯ ๔ ม. ย.
#รา. เอกํ อิตฺถิ ฯ ๕ โป. ม. ปริจาริมฺหา ฯ

อาทาย ปลาญิตฺต เตน ๑ มยฺ ฆนฺเต สหายกา สหายกสฺส
เวยฺยาวจฺจํ กโรนฺตา ตํ อิตฺถิ คเวสนฺตา อิมํ วนสณฺฑํ
อาหิณฺฑามาทิ ฯ ตํ กิ มลฺลณฺถ โว กุมารรา กตมํ นุ โข
ตุมาหํ วริ ยํ วา ตุมฺเห อิตฺถิ คเวเสยฺยาถ ยํ วา
อตุตฺตานํ คเวเสยฺยาถาติ ฯ เอตเทว ฆนฺเต อุมฺหากํ วริ ยํ
มยฺ อตุตฺตานํ คเวเสยฺยามาทิ ฯ เตนหิ โว กุมารรา นิสิตฺถ
ธมฺมํ โว เทเสสฺสามิตฺติ ฯ เอวํ ฆนฺเตติ โข เต ภทฺทวคฺคิยา
สหายกา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสิตฺถิสฺสุ ฯ เตสํ ภควา
อนุปฺพุพิกถํ กเถสิ เสยฺยถิตํ ทานกถํ สีลกถํ สกฺกถํ
กามานํ อาทีนํ โอการํ สงฺกิเลสํ เนกฺขมฺเม อานิสิตํ ปกาเสสิ ฯ
ยทา เต ภควา อลฺลนาสิ กถฺลจิตฺเต มุทฺทจิตฺเต วินีวรณฺจิตฺเต
อฺทกฺกจิตฺเต ปสนฺนจิตฺเต อถ ยา พุทฺธานํ สามกฺกํสิกา
ธมฺมเทสนา ตํ ปกาเสสิ ทฺกขํ สมฺทยํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี
นาม สฺพุทฺธิ วคฺถํ อปคตกาฬํ สมฺมเทว ราชนํ ปฏิกฺคณฺเหยฺย
เอวเมว เตสํ ตสมฺมึเขवासเน วิรัชํ วิตมลํ ธมฺมจกฺขํ อฺทปาที
ยงฺกิลฺลจฺจิ สมฺทยธมฺมํ สพฺพนฺตํ นิโรธธมฺมนฺติ ฯ เต ทิฏฺฐธมฺมา(
ปคฺตธมฺมา วิทิตธมฺมา ปรีโยคาพุทฺธธมฺมา ตินฺณวิจิกิจฺจนา วิคตกถํกถา
เวสารชฺชปฺปคฺตา อปรปฺปจฺจา สตฺถุ สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจ
ลเกยฺยาม มยฺ ฆนฺเต ภควโต สนฺติเก ปพฺพชฺชํ ลเกยฺยาม
อฺปสมฺปทฺนติ ฯ เอถ ภิกฺขโวติ ภควา อโวจ สฺวาภฺษาโต ธมฺโม
#๑ ไป. ม. เต ฯ

จรถ พุรหุมจริยิ สมนมา ทุกขสฺส อนฺตกิริยาชาติ ฯ สว
เตสํ อายสมฺมุตฺตานิ อุปสมฺปทา อโหสิ ฯ

ภทฺทวคฺคิยสหายกานํ วตฺถุ นิฏฺฐิตํ ฯ

ทฺติยภาณวาริ ฯ

[๑๗] อถโข ภควา อญฺฺพุเพน จาริกิ จรมาโน เยน
อฺรุเวลา ตทวสฺริ ฯ เตน โข ปน สมเยน อฺรุเวลาํ ตโย
ชฺฎฺฐิลา ปฏฺฐิวสฺนติ อฺรุเวลกสฺสโป นทิกสฺสโป คยากสฺสโปติ ฯ
เตสุ อฺรุเวลกสฺสโป ชฺฎฺฐิโล ปณฺจณฺนํ ชฺฎฺฐิสตานิ นายโก โหติ
วินายโก อฺคุโค ปมฺุโข ปาโมกฺโข ฯ นทิกสฺสโป ชฺฎฺฐิโล ตินฺณํ
ชฺฎฺฐิสตานิ นายโก โหติ วินายโก อฺคุโค ปมฺุโข ปาโมกฺโข ฯ
คยากสฺสโป ชฺฎฺฐิโล ทฺวินฺนํ ชฺฎฺฐิสตานิ นายโก โหติ วินายโก
อฺคุโค ปมฺุโข ปาโมกฺโข ฯ อถโข ภควา เยน อฺรุเวลกสฺสปฺสฺส
ชฺฎฺฐิสฺส อสฺสโม เตนฺุปสงฺกมิ อฺุปสงฺกมิตฺวา อฺรุเวลกสฺสปฺ
ชฺฎฺฐิลิ อेतทโวจ สเจ เต กสฺสป อฺครุ วเสยฺยาม เอกฺรตฺตี ๑
อฺคุยาคาเรติ ฯ น โข เม มหาสมณฺณ ฺครุ อฺปิจ โข จณฺุเทตฺถ
นาคราชา อิทฺฐิมา อาสิวิโส โฆริวิโส โส ตํ มา วิเหเจสิติ ฯ
ทฺติยมฺปิ โข ภควา อฺรุเวลกสฺสปฺ ชฺฎฺฐิลิ อेतทโวจ สเจ เต
กสฺสป อฺครุ วเสยฺยาม เอกฺรตฺตี อฺคุยาคาเรติ ฯ น โข เม
มหาสมณฺณ ฺครุ อฺปิจ โข จณฺุเทตฺถ นาคราชา อิทฺฐิมา
#๑ ม. ย. เอกฺรตฺตํ ฯ อีโตปฺริ อีทิสเมว ฯ

อาสีวิโส โฆรววิโส โส ตํ มา วิหะเสตีติ ฯ ตติยมปิ โข
ภควา อรุเวทกสฺสปี ชฎิลํ เอตทโวจ สเจ เต กสฺสป อกรุ
วเสยยาม เอกรตฺตี อคฺยาคาเรติ ฯ น โข เม มหาสมณฺห ครุ
อปีจ โข จณฺเฑตถ นาคราชา อิทฺธิมา อาสีวิโส โฆรววิโส
โส ตํ มา วิหะเสตีติ ฯ อปฺเปว มํ น วิหะเจยฺย อิงฺฆ ตฺวํ
กสฺสป อนุชานาหิ อคฺยาคารนฺติ ฯ วิหฺร มหาสมณฺห ยถาสฺสจฺจ นฺติ ฯ
อถโฆ ภควา อคฺยาคารํ ปวิสิตฺวา ตินฺสนนฺตรกํ ปณฺญาเปตฺวา
นีสีหิ ปลฺลนฺกํ อากฺขิตฺวา อุํ กายํ ปณฺชาย ปริมุขํ สตี
อุปฏฺฐเปตฺวา ฯ

[๓๘] อถโฆ ๑ โส นาโค อทฺทส ภควนฺตํ ปวิฏฺฐํ ทิสฺวาน
ทฺถจฺฉิ ๒ ทุมฺมโน ปฐฺปาสิ ๓ ฯ อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ ยนฺนุนาหํ
อิมสฺส นาคสฺส อนุปฺหจฺจ ฉวิญฺจ จมฺมณฺจ มํสณฺจ นฺหารุณฺจ
อฏฺฐิจฺฉจ อฏฺฐิมิลฺลชฺฉจ เตชสา เตชํ ปริยาเทยฺยนฺติ ๔ ฯ อถโฆ
ภควา ตถารูปํ อิทฺธาภิสงฺขารํ อภิสงฺขริตฺวา ปฐฺปาสิ ฯ อถโฆ โส
นาโค มกฺขํ อสหนฺโต ปชฺชลิ ฯ ภควาปิ เตโฆธาคุํ สฺมาปชฺชิตฺวา
ปชฺชลิ ฯ อุกินฺนํ สลฺลชฺชิตฺถุตานํ ๕ อคฺยาคารํ อาทิตฺตํ วิย โหติ
สฺมปชฺชลิตํ สลฺลชฺชิตฺถุตํ ๖ ฯ อถโฆ เต ชฎิลตา อคฺยาคารํ
ปริวารेतฺวา เอวมาหํสุ อภิรุโป วัต โภ มหาสมณฺโณ นาเคน
วิหะยีสตีติ ๗ ฯ อถโฆ ภควา ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน ตสฺส
#๑ ม. อทฺทสา โข โส ภควนฺตํ ปวิฏฺฐํ ฯ ๒ ม. อัย ปาโจ น ทิสฺสตีติ ฯ
#๓ ม. ปฐฺปาสิ ฯ อโธ ปริ อีทิสเมว ฯ ๔ ม. ย. ปริยาเทยฺยนฺติ ฯ
#๕-๖ สลฺลชฺชิตฺถุตานํ สลฺลชฺชิตฺถุตฺนฺติปิ ปาจา ฯ ๗ ย. วิหะยีสตีติ ฯ

นาคสฺส อนุปฺหจฺจ ฉวิญฺจ จมฺมณฺจ มํสณฺจ นฺหารุณฺจ อฏฺฐิณฺจ
อฏฺฐิมิณฺชนฺจ เตชสา เตชํ ปรียาทยิตฺวา ปตฺเต ปกฺขิปิตฺวา
อูรฺเวถกสฺสปฺสสฺส ชฎิลสฺส ทสฺเสติ อยฺนฺเต กสฺสป นาคो
ปรียาทินฺโน อสฺส เตชสา เตโชติ ฯ อถโข อูรฺเวถกสฺสปฺสสฺส
ชฎิลสฺส เอตทโหสิ มหิทฺธิโก โข มหาสมโณ มหानุภาโว
ยตฺร หิ นาม จณฺทสฺส นาคราชสฺส อิทฺธิมโต อาสีวีสสฺส
โฆรวิสสฺส เตชสา เตชํ ปรียาทยิสฺสตี น เตวว จ โข อรหา
ยถา อหนฺติ ฯ

[๓๕] เนรณฺชราย ภควา อูรฺเวถกสฺสปี ชฎิลมโวจ

สเจ เต กสฺสป อกรุ วิหเรมฺ อชฺชฺโณห อกฺคิสรณฺมฺหิตี ฯ

น โข เม มหาสมณฺ ครุ ผาสฺกาโม จ ๑ ตํ นิวาเรมิ

จณฺเทตฺถ นาคราชา อิทฺธิมา อาสีวิโส โฆรวิโส โส

ตํ มา วิเหเจสีตี ฯ

อปฺเปว ๒ มํ น วิเหเจยฺย อิงฺฆ ตฺวํ กสฺสป อนุชานาหิ

อคฺุยาการนฺติ ฯ

ทินฺนฺนฺติ นํ วิทิตฺวา อภีโต ๓ ปาวีสี ภยมตีโต ฯ

ทิสฺวา อีสี ปวิฏฺฐํ อหิณาโก ทุมฺมโน ปฐฺปาสิ ฯ

สุมฺนมานโส ๔ น วิมโน ๕ มนฺุสฺสนาโคปี ตตฺถ ปฐฺปาสิ ฯ

#๑ ยฺ. ผาสฺกาโม ว ฯ ๒ โป. อปฺเปว นาม ฯ ๓ ยฺ. อสมฺภีโต ฯ

#๔ ยฺ. สุมานโส ฯ ๕ สี. ม. อธิมโน ฯ ยฺ. อวิมโน ฯ

มกฺขณฺจ อสหมาโน อหิณาโค ปาวโกว ปชฺชลิ ๑
เตโชธาตฺตฺกฺสโล มนุสฺสนาโคปิ ตตฺถ ๑ ปชฺชลิ ๑
อุภินฺนํ สลฺยโชติภูตานิ อภฺยาคาริ [๒] อุทิจฺจเร ๑
ชฺฎฺฐิลา อภฺริวโป วต โภ มหาสมโณ นาเคน วิหะสิยตีติ

ภณฺนติ ๓ ๑

อถ ๔ รตฺติยา อจฺจเยน อหิณาตฺส ๕ อจฺจโย น
โหนฺติ ๖ ๑ อิทธิมโต ปน จิตา ๗ อนเภาวณฺณา อจฺจโย
โหนฺติ ๑ นีลา อถ โลหิตกา ๘ มณฺเชฏฺฐา ปิตกา
ผลิกวณฺณาโย องฺกิริสฺส กายเ อนเภาวณฺณา อจฺจโย โหนฺติ ๑
ปตฺตมฺหิ โอทหิตฺวา อหิณาคํ พุราหฺมณฺสฺส ทสฺเสสิ อัย เต
กสฺสป นาโค ปรียาทินฺโน อสฺส เตชสาเตโชติ ๕ ๑

อถโข อรุเวลกสฺสโป ชฺฎฺฐิโต ภควโต อิมินา อิทธิปาฏิหาริเยน
อภิปฺปสนฺโน ภควนฺตํ เอตทโวจ อีเชว มหาสมณ วิหริ ๑๐
อหนฺเต ชฺฐวทฺเตนาติ ๑

ปจฺมํ ปาฏิหาริยํ

[๔๐] อถโข ภควา อรุเวลกสฺสปสฺส ชฺฎฺฐิลสฺส อสฺสมสฺส
#๑ รา. ตตฺถเวว ๑ ๒ ม. อาทิตฺตํ โหติ สมฺปชฺชลิตํ สลฺยโชติภูตํ ๑
#๓ สී. อิติ ภณฺนติ ๑ ๔ ม. อถ ตสฺสา ๑ ยฺ. อถโข ตสฺสา ๑ ๕ สී. ยาว นาคสฺส ๑
#ม. ยฺ. หตฺตา นาคสฺส ๑ ๖ สී. ม. ยฺ. โหนฺติ ๑ ๗ สී. ปตฺถตา ๑
#๘ สී. ม. ยฺ. สโลหิติกา ๑ ๕ เนรณฺชราย ภควาติอาทิกถาโย
#ปจฺจฺจ ปกฺขิตฺตาติ ตพฺพณฺณนายํ วุตฺตํ ๑ ๑๐ โป. วิหริถ ๑

อวิทุเร อณฺดรสมึ วนสณฺเฑ วิหาสิ ฯ อถ โข จตุตาโร มหาราชา
อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวลกปฺปี วนสณฺฑํ
โอภาเสตฺวา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมึสุ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
อภิวาเทตฺวา จตฺตทิสฺสา อฏฺฐิสฺสุ เสยฺยถาปี มหนฺตา อคฺคิกฺขนฺธา ฯ
อถ โข อูรฺเวลกสฺสโป ชฺฉิลโล ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน เยน ภควา
เตนฺอุปสงฺกมึ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ กาโล มหาสมณ
นินฺนิจิตฺตํ ภตฺตํ เก นฺ โข เต มหาสมณ อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา
อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวลกปฺปี วนสณฺฑํ โอภาเสตฺวา เยน ตฺวํ
เตนฺอุปสงฺกมึสุ อุปสงฺกมิตฺวา ตํ อภิวาเทตฺวา จตฺตทิสฺสา อฏฺฐิสฺสุ
เสยฺยถาปี มหนฺตา อคฺคิกฺขนฺธาติ ฯ เอเต โข กสฺสโป จตุตาโร
มหาราชา เยนํหิ เตนฺอุปสงฺกมึสุ ฌมฺมสฺสวณฺยาติ ฯ อถ โข
อูรฺเวลกสฺสปฺสส ชฺฉิลสฺส เอตทโหสิ มหิตฺุริโก โข มหาสมโณ
มหานุภาโว ยตฺร หิ นาม จตุตาโรปี มหาราชา อุปสงฺกมึสฺสนฺติ
ฌมฺมสฺสวณฺยา น เตว จ โข อรหา ยถา อหนฺติ ฯ อถ โข
ภควา อูรฺเวลกสฺสปฺสส ชฺฉิลสฺส ภตฺตํ ภูณฺชิตฺวา ตสฺมีเยว
วนสณฺเฑ วิหาสิ ฯ

ทฺติยํ ปาฏฺฐิหาริยํ ฯ

[๔๑] อถ โข สกฺโก เทวานมินฺุโท อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา
อภิกฺกนฺตวณฺโณ ๑ เกวลกปฺปี วนสณฺฑํ โอภาเสตฺวา เยน ภควา
#๑ สพฺพตฺถ อภิกฺกนฺตวณฺณาติ ทิสฺสติ ฯ ตตฺถ การณํ ปริเยสิตพฺพํ ฯ

เตนุปลสงฺกมิ อุปลสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวัตฺเตตฺวา เอกมฺนฺตํ
อฏฺฐาสิ เสยฺยถาปี มหาอคฺคิกฺขนฺโธ ปุริมาหิ วนฺณนินฺภาหิ
อภิกฺกนฺตฺตโร จ ปณฺีตฺตโร จ ๆ อถโฆ อูรฺเวลกฺสฺสโป ชฺฎฺฐิโถ
ตฺสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน เยน ภควา เตนุปลสงฺกมิ อุปลสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ เอตทโวจ กาโล [๑] มหาสมณฺ นินฺฎฺฐิตํ ภตฺตํ
โก นฺุ โข โส มหาสมณฺ อภิกฺกนฺตฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตฺวณฺโณ
เกวลกปฺปี วนฺสณฺฑํ โอภาเสตฺวา เยน ตฺวํ เตนุปลสงฺกมิ
อุปลสงฺกมิตฺวา ตํ อภิวัตฺเตตฺวา เอกมฺนฺตํ อฏฺฐาสิ เสยฺยถาปี
มหาอคฺคิกฺขนฺโธ ปุริมาหิ วนฺณนินฺภาหิ อภิกฺกนฺตฺตโร จ ปณฺีตฺตโร
จาติ ๆ เอโส โข กฺสฺสปฺ สกฺโก เทวานมินฺโท เยนานํ๒
เตนุปลสงฺกมิ ฌมฺมสฺสวานายาติ ๆ อถโฆ อูรฺเวลกฺสฺสปฺสฺส ชฺฎฺฐิลสฺส
เอตทโหสิ มหิตฺธิโก โข มหาสมณฺ มหานุภาโว ยตฺร หิ
นาม สกฺโก ๒ เทวานมินฺโท อุปลสงฺกมิตฺสฺสติ ฌมฺมสฺสวานาย น เตว
จ โข อรหา ยถา อหนฺติ ๆ อถโฆ ภควา อูรฺเวลกฺสฺสปฺสฺส
ชฺฎฺฐิลสฺส ภตฺตํ ญฺญชิตฺวา ตสฺมีเยว วนฺสณฺฑเท วิหาสิ ๆ

ตติยํ ปาฎิหาริยํ ๆ

[๔๒] อถโฆ พุรฺหฺมา สหฺมปฺติ อภิกฺกนฺตฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตฺวณฺโณ
เกวลกปฺปี วนฺสณฺฑํ โอภาเสตฺวา เยน ภควา เตนุปลสงฺกมิ
อุปลสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวัตฺเตตฺวา เอกมฺนฺตํ อฏฺฐาสิ
เสยฺยถาปี มหาอคฺคิกฺขนฺโธ ปุริมาหิ วนฺณนินฺภาหิ อภิกฺกนฺตฺตโร
#๑ ม. โข ๆ ๒ ม. ยฺ. สกฺโกปี ๆ

จ ปณฺีตตโร จ ๆ อถโข อรุเวลกสฺสโป ชฎิลโต ตสฺสา รตฺติยา
อจฺเจน เยน ภควา เตนฺุปลสงฺกมิ อฺุปลสงฺกมิตฺวา ภควนฺฺตํ
เอตทโวจ กาโล มหาสมณฺ์ นิฏฺฐิตํ ภตฺตํ โโก นฺุ โข โส
มหาสมณฺ์ อภิกฺกนฺุตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺุตวณฺุโณ เกวลกปฺุปี
วนสณฺุทํ โอภาเสตฺวา เยน ตฺวํ เตนฺุปลสงฺกมิ อฺุปลสงฺกมิตฺวา
ตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺุตํ อฏฺฐาสิ เสยฺยถาปี มหาอคฺคิกฺขนฺุโร
ปฺุริมาหิ วนฺณนินฺุภาหิ อภิกฺกนฺุตตโร จ ปณฺีตตโร จาติ ๆ เอโส
โข กสฺสป พุรหฺมา สหมฺปติ เยนานฺุ เตนฺุปลสงฺกมิ ฌมฺมสฺสวณฺายาติ ๆ
อถโข อรุเวลกสฺสปสฺส ชฎิลสฺส เอตทโหสิ มหิทฺุธิโก
โข มหาสมโณ มหานฺุภาโว ยตฺร หิ นาม พุรหฺมา ๑ สหมฺปติ
อฺุปลสงฺกมิตฺสฺสตี ฌมฺมสฺสวณฺาย นฺุ เตวว จ โข อรหา ยถา
อหนฺุติ ๆ อถโข ภควา อรุเวลกสฺสปสฺส ชฎิลสฺส ภตฺตํ ภูณฺุชิตฺวา
ตสฺมีเยว วนสณฺุเท วิหาสิ ๆ

จตฺตถฺุถิ ปาฏินฺุหาริยฺ์ ๆ

[๔๑] เตน โข ปน สมเยน อรุเวลกสฺสปสฺส ชฎิลสฺส
มหาขณฺุโณ ปจฺุจฺุปฏฺฐิตโธ โหติ ๆ เกวลกปฺุปา จ องฺกมคฺธา ปหฺุตฺ
ขาทนฺุยฺ์ โภชนฺุยฺ์ อาทาย อภิกฺกมิตฺุกามา โหนฺุติ ๆ อถโข อรุเวลกสฺสปสฺส
ชฎิลสฺส เอตทโหสิ เอตฺรหิ โข เม มหาขณฺุโณ ปจฺุจฺุปฏฺฐิตโธ
เกวลกปฺุปา จ องฺกมคฺธา ปหฺุตฺ ขาทนฺุยฺ์ โภชนฺุยฺ์ อาทาย
อภิกฺกมิตฺุสนฺุติ สเจ มหาสมโณ มหาชนฺุกาเย อิทฺุธิปาฏินฺุหาริยฺ์
#๑ ม. ยฺ. พุรหฺมาปี ๆ

กริสฺสติ มหาสมณฺสฺส ลภสฺสกาโร อภิวทฺธิสฺสติ มม
ลภสฺสกาโร ปรีหยิสฺสติ อโห นฺน มหาสมโณ สุวตนาย
นาคจฺเจยฺยาติ ฯ อถโโข ภควา อรุเวลกสฺสปสฺส ชฺฉิลสฺส เจตสา
เจโตปรีวิตกฺกมณฺญา ย อุตฺตรกฺุรฺร คณฺตุวา ตโต ปิณฺฑปาตํ อหริตฺวา
อโนตฺตตฺทเห ปรีภฺยชิตฺวา ตตฺถเว ทิวาวิหารํ อกาสิ ฯ อถโโข
อรุเวลกสฺสโป ชฺฉิลो ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน เยน ภควา
เตนุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ กาลो มหาสมณ
นินฺุจิติ ภตฺตํ ก็ นฺุ โข มหาสมณ หิยฺโย นาคมาสิ อปิ
มยํ ตํ สราม ก็ นฺุ โข มหาสมโณ นาคจฺฉิตฺติ ขาพนียสฺส
จ ๑ เต ปฏฺวิโส ๒ จปีโตติ ฯ นนฺุ เต กสฺสปเอตทโหสิ เอตฺรหิ
โโข เม มหายลฺโล ปจฺจปฏฺจโโต เกวลกปฺปา จ องฺกมคฺชา
ปหฺนฺติ ขาพนียํ โภชนียํ อาทาย อภิกฺกมิตฺสนฺติ สเจ มหาสมโณ
มหาชนกาเย อิทฺธิปาฏฺหาริยํ กริสฺสติ มหาสมณฺสฺส ลภสฺสกาโร
อภิวทฺธิสฺสติ มม ลภสฺสกาโร ปรีหยิสฺสติ อโห นฺน
มหาสมโณ สุวตนาย นาคจฺเจยฺยาติ โส โข อหํ กสฺสป
ตว เจตสา เจโตปรีวิตกฺกมณฺญา ย อุตฺตรกฺุรฺร คณฺตุวา ตโต
ปิณฺฑปาตํ อหริตฺวา อโนตฺตตฺทเห ปรีภฺยชิตฺวา ตตฺถเว ทิวาวิหารํ
อกาสิณฺติ ฯ อถโโข อรุเวลกสฺสปสฺส ชฺฉิลสฺส เอตทโหสิ มหิทฺธิโก
โโข มหาสมโณ มหानุภาโว ยตฺร หิ นาม เจตสาปี จิตฺตํ
#๑ ม. ย. ขาพนียสฺส จ โภชนียสฺส จ ฯ ๒ ส. ปฏฺวิโส ฯ

ปชานิสฺสติ น เตวว จ โข อรหา ยถา อหฺนติ ฯ อถโฆ
ภควา อรุเวลกสฺสปฺสฺส ชฎิลสฺส ภคฺคํ ภูณฺชิตฺวา ๑ ตสฺมึเวย
วนสณฺเฑ วิหาสิ ฯ

ปญฺจํ ปาฎิหาริยํ ฯ

[๔๔] เตน โข ปน สมเยน ภควโต ปัสฺสุงฺลํ อุปฺปนฺนํ โหติ ฯ
อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ กตฺถ นฺุ โข อหํ ปัสฺสุงฺลํ โชเวยฺยนฺฺติ ฯ
อถโฆ สกฺโก เทวานมฺินฺุโท ภควโต เจตสา เจโตปริวิตกฺกมฺณฺาย
ปาณินา โปกฺขรณฺี ขนิตฺวา ภควนฺฺตํ เอตทโวจ อีธ ภนฺฺเต
ภควา ปัสฺสุงฺลํ โชวตฺติ ฯ อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ กิมฺฺหิ
นฺุ โข อหํ ปัสฺสุงฺลํ ปริมทฺฺเทยฺยนฺฺติ ฯ อถโฆ สกฺโก เทวานมฺินฺุโท
ภควโต เจตสา เจโตปริวิตกฺกมฺณฺาย มหตี ลีลํ อุปนิกฺฺขิปี
อีธ ภนฺฺเต ภควา ปัสฺสุงฺลํ ปริมทฺฺตฺติ ฯ อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ
กิมฺฺหิ นฺุ โข อหํ อาลมฺฺพิตฺวา อุตฺตเรยฺยนฺฺติ ฯ อถโฆ กกุเช
อริวตฺถา เทวตา ภควโต เจตสา เจโตปริวิตกฺกมฺณฺาย สาขํ
โอนาเมสิ อีธ ภนฺฺเต ภควา อาลมฺฺพิตฺวา อุตฺตรตฺติ ฯ อถโฆ
ภควโต เอตทโหสิ กิมฺฺหิ นฺุ โข อหํ ปัสฺสุงฺลํ วิสฺสชฺฺเชยฺยนฺฺติ ฯ
อถโฆ สกฺโก เทวานมฺินฺุโท ภควโต เจตสา เจโตปริวิตกฺกมฺณฺาย
มหตี ลีลํ อุปนิกฺฺขิปี อีธ ภนฺฺเต ภควา ปัสฺสุงฺลํ วิสฺสชฺฺเชตฺติ ฯ

อถโฆ อรุเวลกสฺสโป ชฎิลो ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน
เยน ภควา เตนฺุปสฺงฺกมิ อุปสฺงฺกมิตฺวา ภควนฺฺตํ เอตทโวจ
#๑ ม. ย. ปรีภุณฺชิตฺวา ฯ

กาโล มหาสมณ นิฏฺฐิตํ ภคฺคํ ก็ นุ โข มหาสมณ นายํ
ปฺพุเพ อธิ ปุทฺทธรณี สายํ อธิ ปุทฺทธรณี นิยามา สีลา
ปฺพุเพ อุปนิกฺขิตฺตา เกนิมา สีลา อุปนิกฺขิตฺตา นิยมสฺส
กฺกฺขสฺส ปฺพุเพ สาขา โอนตา สายํ สาขา โอนตาติ ฯ อธิ
เม กสฺสป ปัสฺสกูลํ อุปฺปนํ อโหสิ ตสฺส มยฺหํ กสฺสป
เอตทโหสิ กคฺค นุ โข อหํ ปัสฺสกูลํ โชเวยฺยนฺติ อถโ
กสฺสป สกฺโก เทวานมินฺโท มม เจตฺสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเฑ
ปาณินา ปุทฺทธรณี ขนิตฺวา มํ เอตทโวจ อธิ ฆนฺเต ภควา
ปัสฺสกูลํ โชวตฺติ สายํ อมฺนุสฺเสน ปาณินา ขนิตา ปุทฺทธรณี
ตสฺส มยฺหํ กสฺสป เอตทโหสิ กิมฺหิ นุ โข อหํ ปัสฺสกูลํ
ปริมทฺเทยฺยนฺติ อถโ กสฺสป สกฺโก เทวานมินฺโท มม เจตฺสา
เจโตปริวิตกฺกมณฺเฑ มหตี ลีลํ อุปนิกฺขิปี อธิ ฆนฺเต ภควา
ปัสฺสกูลํ ปริมทฺทตฺติ สายํ อมฺนุสฺเสน นิกฺขิตฺตา สีลา ตสฺส
มยฺหํ กสฺสป เอตทโหสิ กิมฺหิ นุ โข อหํ อาลมฺพิตฺวา
อุตฺตเรยฺยนฺติ อถโ กสฺสป กฺกฺเช อธิวตฺตา เทวตา มม
เจตฺสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเฑ สาขํ โอนาเมสิ อธิ ฆนฺเต
ภควา อาลมฺพิตฺวา อุตฺตรตฺติ สุวํ ออาหารหฺตฺโต กฺกฺโธ ตสฺส
มยฺหํ กสฺสป เอตทโหสิ กิมฺหิ นุ โข อหํ ปัสฺสกูลํ วิสฺสชฺเชยฺยนฺติ
อถโ กสฺสป สกฺโก เทวานมินฺโท มม เจตฺสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเฑ
มหตี ลีลํ อุปนิกฺขิปี อธิ ฆนฺเต ภควา ปัสฺสกูลํ

วิสุตฺตชฺเชตฺตติ สายํ อมฺนุสฺสเสน นิกฺขิตฺตทา สิตาติ ฯ อถโฆ
อฺรุเวลกสฺสปฺสฺส ชฺฅฺฉิลสฺส เอตทโหสิ มหิตฺุธิโก โข มหาสมโณ
มหานุภาโว ยตฺร หิ นาม สกฺโก เทวานมินฺุโท เวยฺยาวจฺจ
กริสฺสตี น เตวว จ โข อรหา ยถา อหนฺติ ฯ อถโฆ
ภควา อฺรุเวลกสฺสปฺสฺส ชฺฅฺฉิลสฺส ภตฺตํ ภูณฺชิตฺวา ตสฺมีเยว
วนสณฺเฑ วิหาสิ ฯ

[๔๕] อถโฆ อฺรุเวลกสฺสโป ชฺฅฺฉิลโถ ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน
เยน ภควา เตนฺุปสงฺกมิ อฺุปสงฺกมิตฺวา ภควโต กาลิ อารโจะสิ
กาโล มหาสมณฺ นินฺุจิติ ภตฺตนฺติ ฯ กจฺจ ตฺวํ กสฺสป
อายาหมฺติ ฯ อฺรุเวลกสฺสปี ชฺฅฺฉิลิ อฺุโยเชตฺวา ยาย ชฺมฺพุยา ๑
ชฺมฺพุทีโป ปฺลฺณายติ ตโต ผลิ กเหตุวา ปจฺมตฺริ อากนฺตฺวา
อฺุยาการเ นิสิตฺติ ฯ อทฺทสา โข อฺรุเวลกสฺสโป ชฺฅฺฉิลโถ ภควนฺติ
อฺุยาการเ นิสินฺุณิ ทิสฺวาน ภควนฺติ เอตทโวจ กตฺเมน ตฺวํ
มหาสมณฺ มกฺเคน อากโต อหิ ตยา ปจฺมตฺริ ปกฺกนฺโต
โส ตฺวํ ปจฺมตฺริ อากนฺตฺวา อฺุยาการเ นิสินฺุโนติ ฯ อิธาหิ
กสฺสป ตํ อฺุโยเชตฺวา ยาย ชฺมฺพุยา ชฺมฺพุทีโป ปฺลฺณายติ
ตโต ผลิ กเหตุวา ปจฺมตฺริ อากนฺตฺวา อฺุยาการเ นิสินฺุโน
อิหิ โข กสฺสป ชฺมฺพุผลิ วณฺณสมฺปนฺนํ คนฺุชสมฺปนฺนํ รสสมฺปนฺนํ
สเจ อากงฺขสิ ปฺริภฺลฺลชาติ ฯ อลฺลิ มหาสมณฺ ตฺวํเยเวตํ ๒
#๑ ยฺ. ชฺมฺพุยายิ ฯ อิโต ปฺริ อิหิสเมว ฯ ๒ ม. ตฺวํเยเวตํ ฯ

อาหฺรสิ ตฺวึเขเวตฺติ ปฺริภฺยชาติ ๑ ฯ อถโฆ อฺรฺเวลกสฺสปฺสฺส
ชฺญิตฺสฺส เอตทโหสิ มหิตฺธิโก โข มหาสมโณ มหฺนฺภาโว
ยตฺร หิ นาม มํ ปจฺมตฺรํ อฺยฺโยเชตฺวา ยาย ชฺมฺพฺยา ชฺมฺพฺทีโป
ปฺลฺยณฺยติ ตโต ผลํ กเหตุวา ปจฺมตฺรํ อคฺนฺตฺวา อคฺยาคาเร
นีสึทิสฺสติ น เตว จ โข อรฺหา ยถา อหฺนฺติ ฯ อถโฆ
ภควา อฺรฺเวลกสฺสปฺสฺส ชฺญิตฺสฺส ภตฺตํ ภูณฺชิตฺวา ตสฺมีเยว
วณฺสณฺเฑ วิหาสิ ฯ อถโฆ อฺรฺเวลกสฺสโป ชฺญิตฺสฺส ตสฺสา รตฺติยา
อจฺจเยน เยน ภควา เตนฺอุปฺสงฺกมิ อฺปฺสงฺกมิตฺวา ภควโต
กถํ อโรเจสิ กาลो มหาสมณฺนํ นิกฺขิตฺตํ ภตฺตนฺติ ฯ กจฺจ
ตฺวํ กสฺสป อยามหฺนฺติ อฺรฺเวลกสฺสปี ชฺญิตฺสฺส อฺยฺโยเชตฺวา
ยาย ชฺมฺพฺยา ชฺมฺพฺทีโป ปฺลฺยณฺยติ ตสฺสา อวิทฺฐเร อมฺโพ
ฯเปฯ ตสฺสา อวิทฺฐเร อามลฺกึ ฯเปฯ ตสฺสา อวิทฺฐเร หริตฺถึ
ฯเปฯ ตาวตีสึ คนฺตฺวา ปาริจฺจตฺตกปฺปํ กเหตุวา ปจฺมตฺรํ
อคฺนฺตฺวา อคฺยาคาเร นีสึทึ ฯ อทฺทสา โข อฺรฺเวลกสฺสโป ชฺญิตฺสฺส
ภควนฺตํ อคฺยาคาเร นีสึนฺนํ ทิสฺวาน ภควนฺตํ เอตทโวจ กตฺเมน
ตฺวํ มหาสมณฺนํ มคฺเคน อคฺโต อหํ ตยา ปจฺมตฺรํ ปกฺกนฺโต
โส ตฺวํ ปจฺมตฺรํ อคฺนฺตฺวา อคฺยาคาเร นีสึนฺนํ อิทฺถํ
กสฺสป ตํ อฺยฺโยเชตฺวา ตาวตีสึ คนฺตฺวา ปาริจฺจตฺตกปฺปํ กเหตุวา
ปจฺมตฺรํ อคฺนฺตฺวา อคฺยาคาเร นีสึนฺนํ อิทํ โข กสฺสป
#๑ ย. ปฺริภฺยชาหิตึ ฯ

ปาริจจตตกปฺปฬิ วัฒนสมฺปนฺนํ คณฺฐสมฺปนฺนํ ๑ ฯ อถโฆ
อฺรุเวลกสฺสปสฺส ชฺฉิลสฺส เอตทโหสิ มหิตฺธิโก โฆ มหาสมฺโณ
มหานุกาโว ยตฺร หิ นาม มํ ปจฺมตฺริ อฺยุโยเชตฺวา ตาวตฺถิ
คณฺฐวา ปาริจจตตกปฺปฬิ กเหตุวา ปจฺมตฺริ อากณฺฐวา อคฺยาการ
นีสิตฺสตี น เตว จ โฆ อรหา ยถา อหนฺติ ฯ

[๔๖] เตน โฆ ปน สมเยน เต ชฺฉิลตา อคฺคี ปรีจริตฺตูกามา
น สกฺโกนฺติ กฺกุจฺจานิ ฝาลेतฺตุํ ฯ อถโฆ เตถฺ ชฺฉิลานํ เอตทโหสิ
นีสฺถิสฺสํ โฆ มหาสมณฺสฺส อิทฺธานุกาโว ยถา มยํ น สกฺโกม
กฺกุจฺจานิ ฝาลेतฺตุนฺติ ฯ อถโฆ ภควา อฺรุเวลกสฺสปํ ชฺฉิลํ เอตทโวจ
ฝาลิยนฺตุ กสฺสป กฺกุจฺจานีติ ฯ ฝาลิยนฺตุ มหาสมณฺชาติ ฯ สกฺกิทเว
ปญฺจ กฺกุจฺสตานิ ฝาลิยฺยิสฺสุ ฯ อถโฆ อฺรุเวลกสฺสปสฺส ชฺฉิลสฺส
เอตทโหสิ มหิตฺธิโก โฆ มหาสมฺโณ มหานุกาโว ยตฺร หิ
นาม กฺกุจฺจานิปิ ฝาลิยิตฺสสนฺติ น เตว จ โฆ อรหา ยถา
อหนฺติ ฯ

[๔๗] เตน โฆ ปน สมเยน เต ชฺฉิลตา อคฺคี ปรีจริตฺตูกามา
น สกฺโกนฺติ อคฺคี อฺุชฺชเลตฺตุํ ๒ ฯ อถโฆ เตถฺ ชฺฉิลานํ เอตทโหสิ
นีสฺถิสฺสํ โฆ มหาสมณฺสฺส อิทฺธานุกาโว ยถา มยํ น สกฺโกม
#๑ อฺยุ อิทํ โฆ กสฺสป ปาริจจตตกปฺปฬิ วัฒนสมฺปนฺนํ คณฺฐสมฺปนฺนํ สเจ อากงฺขล
#คณฺหาตี ฯ อถ มหาสมณฺ ตฺวํเยเวตฺถํ อหารลสิ ตฺวํเยเวตฺถํ คณฺหาตีตี ทิสฺสตี ฯ
#๒ ลี. ชาเลตฺตุํ ฯ

อคุคี อุชฺชเลตฺตุนฺติ ๑ ฯ อถโโข ภควา อูรฺเวถกสฺสปี ชฎิลํ เอตทโวจ
อุชฺชลียนฺตุ กสฺสป อคุคีติ ฯ อุชฺชลียนฺตุ มหาสมณฺณาติ ฯ สกิทเว
ปณฺจ อคุคิสตานิ อุชฺชลีสฺสู ๒ ฯ อถโโข อูรฺเวถกสฺสปสฺส ชฎิลสฺส
เอตทโหสิ มหิทฺธิโก โข มหาสมโณ มหानุภาโว ยตฺร หิ
นาม อคุคีปี อุชฺชลียิสฺสสนฺติ น เตววจ โข อรหา ยถา อหนฺติ ฯ

[๔๘] เตน โข ปน สมเยน เต ชฎิลา อคุคี ปริจฺจิตฺวาน
สกุโณนฺติ อคุคี วิชฺฌาเปตฺตุ ฯ อถโโข เตสํ ชฎิลานํ เอตทโหสิ
นิสฺสํสยํ โข มหาสมณฺณสฺส อิทฺธานุภาโว ยถา มยํ น สกุโณม
อคุคี วิชฺฌาเปตฺตุนฺติ ฯ อถโโข ภควา อูรฺเวถกสฺสปี ชฎิลํ เอตทโวจ
วิชฺฌายนฺตุ กสฺสป อคุคีติ ฯ วิชฺฌายนฺตุ มหาสมณฺณาติ ฯ สกิทเว
ปณฺจ อคุคิสตานิ วิชฺฌายีสฺสู ฯ อถโโข อูรฺเวถกสฺสปสฺส ชฎิลสฺส
เอตทโหสิ มหิทฺธิโก โข มหาสมโณ มหानุภาโว ยตฺร หิ
นาม อคุคีปี วิชฺฌายิสฺสสนฺติ น เตววจ โข อรหา ยถา
อหนฺติ ฯ

[๔๙] เตน โข ปน สมเยน เต ชฎิลา สีตาสฺสู เหมนฺตีกาสฺสู
รตฺตีสฺสู อนฺตรฎฺฐกาสฺสู หิมปาตสมเย นชฺชชา เนรณฺชรายํ นิมุชฺชนฺติปี ๓
อุมมุชฺชนฺติปี อุมมุชฺชนิมุชฺชนปี กโรนฺติ ฯ อถโโข ภควา
ปณฺจมตฺตานิ มนฺทามุขิสตานิ อภินิมฺมิณี ยตฺถ เต ชฎิลา
อตุตฺตริตฺวา วิสิทฺเพตฺสู ฯ อถโโข เตสํ ชฎิลานํ เอตทโหสิ นิสฺสํสยํ
#๑ สี. ชาเลตฺตุนฺติ ฯ ๒ ม. อุชฺชลียีสฺสู ฯ ๓ ม. อุมมุชฺชนฺติปี นิมุชฺชนฺติปี
#อุมมุชฺชนิมุชฺชนปี ฯ

โฆ มหาสมณฺสฺส อิทฺธานุภาโว ยถายีมา ๑ มนฺทามุขิโย นิมนิตาติ ๑
อถโฆ อรุเวลกสฺสปสฺส ชฎิลสฺส เอตทโหสิ มหิทฺธิโก โฆ
มหาสมโณ มหानุภาโว ยตฺร หิ นาม ดาวพหู มนฺทามุขิโยปี ๒
อภินิมฺมินิสฺสตี น เตววจ โฆ อรหายถาอหนฺติ ๑

[๕๐] เตน โฆ ปน สมเยน มหาอกาลเมโฆ ปาวสุตี
มหาอุทกฺวาทโก สลฺยชาโย ๑ ยสฺมี ปเทเส ภควา วิหฺรตี โส ปเทโส
อุทเกน โอตฺถโต ๓ โหตี ๑ อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ ยนฺนุนาหิ
สมนฺตา อุทกั อุตฺสาเทตฺวา ๔ มชฺเฒ เรณฺหตฺยา ภูมียา จงฺกเมยฺยนฺตี ๑
อถโฆ ภควา สมนฺตา อุทกั อุตฺสาเทตฺวา มชฺเฒ เรณฺหตฺยา
ภูมียา จงฺกมิ ๑ อถโฆ อรุเวลกสฺสโป ชฎิลो มา เหว
โฆ มหาสมโณ อุทเกน วุโฬห อโหสีตี ๑ นาวาย สมฺพหุเลหิ
ชฎิลฺเลหิ สทฺธิ ยสฺมี ปเทเส ภควา วิหฺรตี ตํ ปเทสํ อคฺมาตี ๑
อทุทสา โฆ อรุเวลกสฺสโป ชฎิลो ภควนฺตํ สมนฺตา อุทกั
อุตฺสาเทตฺวา มชฺเฒ เรณฺหตฺยา ภูมียา จงฺกมนฺตํ ทิสฺวาน
ภควนฺตํ เอตทโวจ อิทฺ นฺ ตวํ มหาสมณฺมาตี ๑ อาม อหฺมสฺมิ ๕
กสฺสปาตี ภควา เวหาลิ อพฺภุคฺคณฺตฺวา นาวาย ปจฺจกฺุจาสี ๑
อถโฆ อรุเวลกสฺสปสฺส ชฎิลสฺส เอตทโหสิ มหิทฺธิโก โฆ
มหาสมโณ มหानุภาโว ยตฺร หิ นาม อุทกัปี นปฺปวาทิสฺสตี ๖

#๑ ม. ยถายีมา ๑ ย. ยถาหิมา ๑ ๒ ย. มหามนฺทามุขิโย ๑

#๓ ม. น โอตฺถโต ๑ ย. อนุโอตฺถโต ๑ ๔ ม. ย. อุตฺสาเรตฺวา ๑

#๕ สී. ม. ย. อยฺมหฺมสฺมิ ๑ ๖ สී. นปฺปวาทิสฺสตี ๑ ย. น ปวาทิสฺสตี ๑

น เตววจ โข อรหา ยถา อหฺนติ ฯ

[๕๑] อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ จิริปี โข อิมสฺส โมฆปฺริสฺส
เอวํ ภวิสฺสติ มหิตฺธิโก โข มหาสมโณ มหानุภาโว
น เตววจ โข อรหา ยถา อหฺนติ ยนฺนุนาหิ อิมิ ชฺฉิลิ
ลํเวเชยฺยนฺติ ฯ อถโฆ ภควา อูรฺเวลกสฺสปี ชฺฉิลิ เอตทโวจ
เนว ๑ โข ตฺวํ กสฺสป อรหา นาปี อรหตฺตมคฺคิ สฺมาปฺนโน
สฺวาปี เต ปฏฺฐิทา นตฺถิ ยาย ตฺวํ อรหา วา อสฺสตี ๒ อรหตฺตมคฺคิ
วา สฺมาปฺนโนติ ฯ อถโฆ อูรฺเวลกสฺสโป ชฺฉิลิโต ภควโต ปาทฺเส
สิรสา นิปตฺติตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ ลเภยฺยามหิ ภนฺเต ภควโต
สนฺติเก ปพฺพชฺช ลเภยฺยามิ อฺปสมฺปทฺนติ ฯ ตฺวํ โขสิ กสฺสป
ปญฺจนฺนิ ชฺฉิลิสฺตานิ นายโก วินายโก อคฺโค ปมฺุโข ปาโมกฺโข
เตปี ตาว อปฺโลเกหิ ยถา เต มณฺเฑสิสนฺติ ตถา กริสฺสนฺตฺติติ ฯ
อถโฆ อูรฺเวลกสฺสโป ชฺฉิลิโต เยน เต ชฺฉิลิตา เตนฺอุปสงฺกมิ
อฺปสงฺกมิตฺวา เต ชฺฉิลิเต เอตทโวจ อิจฺฉามหิ โภ มหาสมณฺเ
พฺรหฺมจิริยํ จริตฺถิ ยถา ภวฺนฺโต มณฺเฑนฺติ ตถา กโรนฺตฺติติ ฯ
จิริปฏฺฐิกา มยฺย โภ มหาสมณฺเ อภิปฺปสนฺนา สเจ ภวํ มหาสมณฺเ
พฺรหฺมจิริยํ จริสฺสติ สพฺเพ ว มยฺย มหาสมณฺเ พฺรหฺมจิริยํ
จริสฺสามาติ ฯ อถโฆ เต ชฺฉิลิตา เกสฺมิสฺสํ ชฺฉามิสฺสํ ขาริกาชฺมิสฺสํ
อคฺคิหุตฺตมิสฺสํ อุตฺเท ปวาเหตุวา เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมฺิสฺ
อฺปสงฺกมิตฺวา ภควโต ปาทฺเส สิรสา นิปตฺติตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ
#๑ ม. เนว จ โข ... ฯ ๒ ย. อสฺส ฯ

ลเภยยาม มยฺ ฆนฺเต ฆควโต สนนฺติเก ปพฺพชฺชฺ ลเภยยาม
อุปสมฺปนฺนติ ฯ เอถ ฆิกฺขวโต ฆควา อโวจ สุวากฺขาโต
ธมฺโม จรธ พุรฺหมจฺริยํ สมฺมา ทุกฺขสฺส อนฺตกิริยาชาติ ฯ
สว เตสํ อายสฺมนฺตानํ อุปสมฺปทา อโหสิ ฯ

[๕๒] อทุทสา โข นทิกสฺสโป ชฺฉิลो เกสมิสฺสํ ชฺฉามิสฺสํ
ขาริกาชฺมิสฺสํ อคฺคิหุตฺตมิสฺสํ อุทเท วุฑฺฒมานे ฯ ทิสฺวานสฺส
เอตทโหสิ มา เหว เม ฆาตฺตโน อุปสคฺโค อโหสีติ ฯ ชฺฉิเล
ปาเหสิ คจฺจนฺต เม ฆาตฺริ ชานาถาติ สามณฺจ ตีหิ ชฺฉิลสฺเตหิ
สทฺธี เยนายสฺมา อฺรุเวลกสฺสโป เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
อายสฺมนฺตํ อฺรุเวลกสฺสปํ เอตทโวจ อิทํ นฺ โข กสฺสป เสยฺโยติ ฯ
อามาวุโส อิทํ เสยฺโยติ ฯ อถ โข เต ชฺฉิลา เกสมิสฺสํ ชฺฉามิสฺสํ
ขาริกาชฺมิสฺสํ อคฺคิหุตฺตมิสฺสํ อุทเท ปวาเหตุวา เยน ฆควา
เตนฺอุปสงฺกมึสฺส อุปสงฺกมิตฺวา ฆควโต ปาเทสฺส สิริสา นิปตฺติวา
ฆควนฺตํ เอตทโวจจ ลเภยยาม มยฺ ฆนฺเต ฆควโต สนนฺติเก
ปพฺพชฺชฺ ลเภยยาม อุปสมฺปนฺนติ ฯ เอถ ฆิกฺขวโต ฆควา
อโวจ สุวากฺขาโต ธมฺโม จรธ พุรฺหมจฺริยํ สมฺมา ทุกฺขสฺส
อนฺตกิริยาชาติ ฯ สว เตสํ อายสฺมนฺตानํ อุปสมฺปทา อโหสิ ฯ

[๕๓] อทุทสา โข คยอกสฺสโป ชฺฉิลो เกสมิสฺสํ ชฺฉามิสฺสํ
ขาริกาชฺมิสฺสํ อคฺคิหุตฺตมิสฺสํ อุทเท วุฑฺฒมานे ฯ ทิสฺวานสฺส
เอตทโหสิ มา เหว เม ฆาตฺตโน อุปสคฺโค อโหสีติ ฯ ชฺฉิเล

ปาเหลสิ คจฺจนฺต เม ภาตโร ชานาถาติ สามญจ ทวีหิ
ชฎิลสเดหิ [๑] เยนายสุมา อुरुเวลกสฺสโป เตนุปลสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
อายุสมฺนุตฺต อुरुเวลกสฺสปิ เอตทโวจ อิทํ นุ โข
กสฺสปล เสยฺโยติ ฯ อามาวุโส อิทํ เสยฺโยติ ฯ อถโข เต ชฎิลา
เกสมิสฺสํ ชฎามิสฺสํ ขาริกาชมิสฺสํ อคฺคิหุตฺตมิมิสฺสํ อุทเก ปวาเหตุวา
เยน ภควา เตนุปลสงฺกมิมิสฺสํ อุปสงฺกมิตฺวา ภควโต ปาเทสุ
สิรสา นิปตฺติตฺวา ภควนฺตฺต เอตทโวจจ ลเภยฺยาม มยฺย ภนฺเต
ภควโต สนฺตฺติเก ปพฺพชฺชํ ลเภยฺยาม อุปสมฺปทนฺติ ฯ เอถ ภิกฺขโวติ
ภควา อโวจ สุวากฺขาโต ธมฺโม จรต พุรฺหมจฺริยํ สมฺมา
ทุกฺขสฺส อนฺตฺกิริยาชาติ ฯ สว ว เตสํ อายุสมฺนุตฺตานิ อุปสมฺปทา
อโหสิ ฯ

[๕๔] ภควโต อธิฏฺฐาเนน ปญฺจ กญฺจสฺตานิ น ฬาลิยีสฺส
ฬาลิยีสฺส อคฺคิ น อุชฺชลีสฺส อุชฺชลีสฺส น วิชฺฌายีสฺส วิชฺฌายีสฺส
ปญฺจ มนุทามุจิสฺตานิ อภินิมฺมิณี ฯ เอเตน นเยน อทฺตฺตฺตฺตปาฎิหาริยสฺสสฺตานิ
โหนติ ฯ

[๕๕] อถโข ภควา อुरुเวลายํ ยถาภินฺตํ วิหริตฺวา เยน
คยาสิสฺสํ เตน จาริกํ ปกุกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆสฺเสน
สพฺเพเหว ปุราณชฎิลเอหิ ฯ ตตฺร สฺสํ ภควา คยาຍ
วิหริติ คยาสิเส สทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆสฺเสน ฯ ตตฺร โข ภควา ภิกฺขุ
อามนฺเตสิ สพฺพํ ภิกฺขเว อาทิตฺตํ กิณฺจ ภิกฺขเว สพฺพํ อาทิตฺตํ
#๑ ม. ย. สทฺธิ ฯ

จกฺขุ ๑ ภิกฺขเว อาทิตฺตํ ฐปา อาทิตฺตา จกฺขุวิญญาณํ อาทิตฺตํ
 จกฺขุสมฺผลฺโส อาทิตฺโต ยมฺปีทํ ๒ จกฺขุสมฺผลฺสฺปจฺจยา อุปฺปชฺชติ
 เวทยิตฺตํ สฺขํ วา ทุกฺขํ วา อทฺทกฺขมฺสฺขํ วา ตมฺปิ อาทิตฺตํ เกน
 อาทิตฺตํ อาทิตฺตํ รากคฺคินา ๓ โทสคฺคินา โมหคฺคินา อาทิตฺตํ
 ชาตียา ชรามรณฺน โสเกหิ ปรีเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺเสหิ
 อุปายาเสหิ อาทิตฺตฺนฺติ วทามิ ฯ โสิตฺตํ อาทิตฺตํ สทฺททา อาทิตฺตา
 ฯเปฯ ฆานํ อาทิตฺตํ คนฺธา อาทิตฺตา ฯเปฯ ชิวฺหา อาทิตฺตา รสา
 อาทิตฺตา ฯเปฯ กาโย อาทิตฺโต โสฎฺฐพฺพา อาทิตฺตา ฯเปฯ มโน
 อาทิตฺโต ฆมฺมา อาทิตฺตา มโนวิญญาณํ อาทิตฺตํ มโนสมฺผลฺโส
 อาทิตฺโต ยมฺปีทํ ๔ มโนสมฺผลฺสฺปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทยิตฺตํ สฺขํ วา
 ทุกฺขํ วา อทฺทกฺขมฺสฺขํ วา ตมฺปิ อาทิตฺตํ เกน อาทิตฺตํ อาทิตฺตํ
 รากคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา อาทิตฺตํ ชาตียา ชรามรณฺน
 โสเกหิ ปรีเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนสฺเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตฺตฺนฺติ
 วทามิ ฯ เอวํ ปสฺสํ ภิกฺขเว สุตฺวา อริยสวโก จกฺขุสฺมึปี
 นิพฺพินฺนฺติ ฐเปสฺสปี นิพฺพินฺนฺติ จกฺขุวิญญาณฺปี นิพฺพินฺนฺติ จกฺขุ-
 สมฺผลฺเสปี นิพฺพินฺนฺติ ยมฺปีทํ ๕ จกฺขุสมฺผลฺสฺปจฺจยา อุปฺปชฺชติ
 เวทยิตฺตํ สฺขํ วา ทุกฺขํ วา อทฺทกฺขมฺสฺขํ วา ตสฺมึปี นิพฺพินฺนฺติ
 #๑ ม. จกฺขุ อาทิตฺตํ ฯ ๓ รากคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา อาทิตฺตํ ชาตียา ชราย
 #มรณฺน โสเกหิ ฯเปฯ อาทิตฺตฺนฺติ วทามิตฺติ สทฺทพฺโปตฺถเกสฺสุ อากตฺตํ ฯ อยมฺปน
 #สึทฺถปฺปคฺคกํ อนฺวตฺตฺติตฺวา โสธิตฺตํ เวทิตฺตํ โท ฯ ๒-๔-๕ ย. ยิทํ ฯ

โสตตฺสุมฺปิ นินฺพินฺนทติ สทฺทเทสฺสปิ นินฺพินฺนทติ ฯเปฯ ฉานตฺสุมฺปิ นินฺพินฺนทติ
คณฺเฐสฺสปิ นินฺพินฺนทติ ฯเปฯ ชิวฺหยาปิ นินฺพินฺนทติ รเสสฺสปิ นินฺพินฺนทติ
ฯเปฯ กายตฺสุมฺปิ นินฺพินฺนทติ โสญฺจพฺเพสฺสปิ นินฺพินฺนทติ ฯเปฯ
มนตฺสุมฺปิ นินฺพินฺนทติ ฐมฺเมสฺสปิ นินฺพินฺนทติ มโนวิญญาณฺปิ นินฺพินฺนทติ
มโนสมฺผลสฺเสปิ นินฺพินฺนทติ ยมฺปิทํ มโนสมฺผลสฺสปลฺจฺจยา อุปลฺชชติ
เวทยิตํ สฺขํ วา ทุกฺขํ วา อทฺทกฺขมฺสฺขํ วา ตตฺสุมฺปิ นินฺพินฺนทติ
นินฺพินฺนทํ วิรชชติ วิราคา วิมฺจฺจติ วิมฺตตฺสุมฺปิ วิมฺตตฺมิตติ ๑
ฉานํ โหติ จินฺนา ชาติ วุสฺสิตํ พุรหฺมจฺริยํ กตฺติ กรณฺมียํ
นาปริ อิตฺตตฺตยาติ ปชานาตีติ ฯ อิมตฺสุมฺปิ จ ปน เวยยากรณตฺสุมฺปิ
ภณฺณมานเณ ตสฺส ภิกฺขุสฺสทฺสสฺส อนฺนปาทาย อาสเวหิ จิตฺตานิ
วิมฺจฺจิสฺส ฯ

อาทิตฺตปริยายํ นินฺพินฺนทิตํ ฯ

อฺรเวลปภาหิหาริยํ ตตฺตยภาณวารี นินฺพินฺนทิตํ ฯ

[๕๖] อถ โข ภควา คยาสีเส ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา เยน
ราชคหํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสฺสงฺเขน สทฺธี ภิกฺขุสฺสทฺสเสน
สพฺเพเหว ปฺรณชฺชฎิเลหิ ฯ อถ โข ภควา อนฺนปฺพเพน
จาริกํ จรมาโน เยน ราชคหํ ตทวสฺริ ฯ ตตฺตร สฺกํ ภควา
ราชคเห วิหริติ ลฺภฺจิวณฺยฺยานเณ ๒ สฺสปลฺปติญฺเจ เจตฺตเย ฯ

[๕๗] อสฺสโสสิ โข ราชา มากโร เสนิโย พิมฺพิสาโร สมโณ
#๑ วิมฺตตฺมฺหิตฺปิ ปาโง ฯ ๒ ม. ลฺภฺจิวเน ฯ อิตฺต ปริ อีทิสเมว ฯ

ขลุ โภ โคตโม สกยปฺตุโต สกยกุลลา ปพฺพชิตโต ราชคหิ อนุปฺตุโต
ราชคเห วิหฺรติ ลฺภฺจิวฺนุຍานเณ สฺวปฺตฺติญฺเจ เจติเย ตํ โข ปน
ภควนฺตํ โคตมํ เอวํ กฺลฺยาโณ กิตฺติสทฺโท อพฺภุคฺคโต อิติปิเส
โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สฺวโต
โลกวิทฺฐ อนุตฺตโร ปฺริสทมฺมสารถิ สตุถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ
ภควาติ ๑ โส อิมํ โลกํ สเทวํ สมารํ สพฺรหฺมํ สสฺสมณพฺราหฺมณํ
ปชํ สเทวมนุสฺสํ สยํ อภิลฺษา สจฺฉนิกตฺวา ปเวเทติ
โส ทุมมํ เทเสติ อาทิกฺลฺยาณํ มชฺฌกฺลฺยาณํ ปฺริโยสานกฺลฺยาณํ
สาตถํ สพฺยณชฺฉนํ เกวลปฺริปฺญณํ ปฺริสฺพุทฺธํ พฺรหฺมจฺริยํ ปกาเสติ
สาธฺว โข ปน ตถารูปํ อรหตํ ทสฺสนํ โหตีติ ฯ อถ โข ราชฯ
มาคฺโข เสนิโย พิมฺพิสาโร ทฺวาทสนหฺตฺเทหิ มาคฺชเกหิ พฺราหฺมณคหปฺติเกหิ
ปฺริวฺโต เยน ภควา เตนฺปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสิตฺติ ฯ เตปี โข ทฺวาทสนหฺตฺตา
มาคฺชิกา พฺราหฺมณคหปฺติกา อปฺเปกฺจฺเจ ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เอกมฺนตํ นิสิตฺตฺสู อปฺเปกฺจฺเจ ภควตา สทฺธิ สมฺโมทิตฺสู สมฺโมทนียํ
กถํ สาราณียํ วิตฺติสวเรตฺวา เอกมฺนตํ นิสิตฺตฺสู อปฺเปกฺจฺเจ เยน
ภควา เตนฺนชฺฉลํ ปณฺนามेतฺวา เอกมฺนตํ นิสิตฺตฺสู อปฺเปกฺจฺเจ
ภควโต สนฺตฺติเก นามโคตฺตํ สวเวตฺวา เอกมฺนตํ นิสิตฺตฺสู อปฺเปกฺจฺเจ
ตฺถนฺทฺทฺทฺตา เอกมฺนตํ นิสิตฺตฺสู ฯ อถ โข เตสํ ทฺวาทสนหฺตฺตานํ
#๑ สී. ยฺ. อิตฺติสทฺโท น ทิสฺสติ ฯ

มาคชิกานํ พุราหุมนคหปตฺติกานํ เอตทโหสิ กิ นฺ โข มหาสมโณ
อฺรุเวลกสฺสเป พุรหุมาจฺริยํ จรติ อฺทาหุ อฺรุเวลกสฺสโป มหาสมณ
พุรหุมาจฺริยํ จรตฺติ ๑ อถโฆ ภควา เตสํ ทฺวาทสนหุตานํ มาคชิกานํ
พุราหุมนคหปตฺติกานํ เจตสา เจโตปฺริวิตกฺกมณฺญา ยายสมฺนุตํ
อฺรุเวลกสฺสปิ คากาย อชฺฌภาสิ

กิเมว ทิสฺวา อฺรุเวลวาสิ
ปหาสิ อคฺคิ กิสฺโกวทาโน ๑
ปฺจุจฺฉามิ ตํ กสฺสป เอตมตฺถํ
กถํ ปหีนํ ตว อคฺคิหุตํ ๑ ๑
รฺูเป จ สทฺเท จ อโธ รเส จ
กามิตฺถิโย จาภิวทฺนติ ยณฺญา
เอตํ มลนฺติ อฺปฺริสฺสํ คตฺวา
ตสฺมา น ยิณฺฺเจ น หุต อรณฺฺชิ ๒ ๑
เอตฺถ จ เต มโน น รมิตฺถ กสฺสปาติ ภควา ๓
รฺูเปสฺส สทฺเทสฺส อโธ รเสสฺส
อถ โภจฺรหิ เทวมนุสฺสโลเก
รโต มโน กสฺสป พฺรหฺมิ เมตํ ๔ ๑

#๑-๒-๔ เขภฺยุเขน อิติสทฺโท ปกฺขิตฺโต ๑ ม. ยฺ. อีทิสเมว ๑ ๓ สพฺพตฺถ ภควา

#อโวจาทิ ทิสฺสตี ๑ อยมฺปน สึหลโปตฺถกํ อนฺวตฺตติตฺวา โสธิตฺติ เวทิตฺตฺโป ๑

ทิสฺวา ปทํ สนฺตมฺนุปรีกํ

อภิญฺจนํ กามภเว อสฺตตํ

อนนฺตถาภาวิมฺนณฺตเนยฺยํ

ตสฺมา น ยฺญฺเจ น หุเต อรณฺชิณฺติ ฯ

[๕๕] อถโฆ อายสฺมา อรุเวลกสฺสโป อฏฺฐายาสนา เอกํลี
อตุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา ภควโต ปาเทสุ สิริสา นิปตฺติวา ภควนฺตํ
เอตทโวจ สตุถา เม ภนฺเต ภควา สาวโกหฺมสฺมี สตุถา
เม ภนฺเต ภควา สาวโกหฺมสฺมีติ ฯ อถโฆ เตลฺลํ ทฺวาทสนฺหุตานํ
มาคฺธิกาณํ พุราหฺมณคหฺปตฺติกาณํ เอตทโหสิ อรุเวลกสฺสโป มหาสมณฺเ
พุราหฺมจริยํ จรตฺติติ ฯ อถโฆ ภควา เตลฺลํ ทฺวาทสนฺหุตานํ
มาคฺธิกาณํ พุราหฺมณคหฺปตฺติกาณํ เจตสา เจโตปริวิตกฺกมณฺตยา
อนฺุปฺพุพิถํ ๑ กเถสิ เสยฺยถิํ ทานถํ สีลถํ สกฺกถํ
กามานํ อาทินํ โอการํ สงฺกิเลสิ เนกขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ
ยทา เต ภควา อณฺตยาสิ กุลฺลจิตฺเต มุทฺติจิตฺเต วินีวณฺจิตฺเต
อฺุทกฺกจิตฺเต ปสนฺนจิตฺเต อถ ยา พุทฺธานํ สามกฺกํสิกา ฃมฺมเทสนา
ตํ ปกาเสสิ ทฺกขํ สมฺทขํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี
นาม สฺุทฺธิ วจถํ อปคตกาพํ สมฺมเทว ราชนํ ปฏฺธิคฺคณฺหย
เอวเมว เอกาทสนฺหุตานํ มาคฺธิกาณํ พุราหฺมณคหฺปตฺติกาณํ พิมฺพิสารปฺมุขานํ
ตสฺมีเยवासเน วิรชํ วิตมถํ ฃมฺมจกฺขุ อฺุทปาติ
ยงฺกิลฺลิจิ สมฺทขมฺมํ สพุพฺนตํ นิโรธฃมฺมนฺติ ฯ เอกนฺหุตํ
#๑ ม. อนฺุปฺพุพิถํ ๑

อุปาสกตฺตํ ปฏิเวเทสิ ฯ

[๕๕] อถโข ราชา มากโข เสนิโย พิมพิสโร ทิฏฐธมฺโม
ปตฺตธมฺโม วิทิตธมฺโม ปรีโยคาพฺพธมฺโม ตินฺณวิจิจฺจโน วิคตกถฺกโก
เวสราชฺชปฺปตฺโต อปรปฺปจฺจโย สตฺถุ สาสเน ภควนฺตํ
เอตทโวจ ปุพฺเพ เม ภนฺเต กุมารสฺส สโต ปณฺจ อสฺสาสกา
อหฺลฺลํ เต เม เอตฺรหิ สมิตฺธา ปุพฺเพ เม ภนฺเต กุมารสฺส
สโต เอตทโหสิ อโห วัต มํ รชฺเช อภิสฺสิญฺเจยฺยุนฺติ อัย
โย เม ภนฺเต ปจฺจโม อสฺสาสโก อโหสิ โส เม เอตฺรหิ
สมิตฺโธ ตสฺส เม วิชิตํ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ โอกฺกเมยฺยาติ
อัย โข เม ภนฺเต ทฺติโย อสฺสาสโก อโหสิ โส เม เอตฺรหิ
สมิตฺโธ ตณฺจาทํ ภควนฺตํ ปยิริปาเสยฺยุนฺติ อัย โข เม ภนฺเต
ตฺติโย อสฺสาสโก อโหสิ โส เม เอตฺรหิ สมิตฺโธ โส จ
เม ภควา ฐมฺมํ เทเสยฺยาติ อัย โข เม ภนฺเต จตฺตโก
อสฺสาสโก อโหสิ โส เม เอตฺรหิ สมิตฺโธ ตสฺส จาทํ
ภควโต ฐมฺมํ อาชานเยยฺยุนฺติ อัย โข เม ภนฺเต ปณฺจโม
อสฺสาสโก อโหสิ โส เม เอตฺรหิ สมิตฺโธ ปุพฺเพ เม ภนฺเต
กุมารสฺส สโต อิมํ ปณฺจ อสฺสาสกา อหฺลฺลํ เต เม เอตฺรหิ
สมิตฺธา อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต เสยฺยถาปี ภนฺเต
นิกฺกชฺชิตํ วา อุกฺกชฺชชฺชย ปฏิจฺจนฺนํ วา วิวเรยฺย มุพฺพหฺสฺส
วา มคฺคํ อาจิกฺเขยฺย อนฺธกาเร วา เตลปฺปชฺชโชติ ฐาเรยฺย

จกฺขุมนฺโต รูปานิ ทกฺขณฺตฺติ เอวเมวํ ภควตา อนนฺกปริยาเยน
ธมฺโม ปกาสิโต เอสาหิ ฆนฺเต ภควนฺตํ สรณฺํ คจฺฉามิ ธมฺมณฺจ
ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อุปาสกํ มํ ภควา ฐาเรตุ อชฺชตฺตคฺเค ปาณฺุเปตฺติ
สรณฺํ คตฺติ อธิวาเสตุ จ เม ฆนฺเต ภควา สุวตฺตนาเย ภตฺตฺร
สทฺฐี ภิกฺขุสงฺฆเณตฺติ ฯ อธิวาเสสิ ภควา ตฺถุหิภาเวน ฯ อถโข
ราชา มาคฺโช เสนิโย พิมฺพิสาโร ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา
อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณฺํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ

[๖๐] อถโข ราชา มาคฺโช เสนิโย พิมฺพิสาโร ตสฺสสารตฺติยา
อจฺจเยน ปณฺีตํ ขาทนฺิโย โภชนฺิโย ปฏฺิยาทาเปตฺวา ภควโต กาลํ
อาโรจาเปสิ กาลิ ฆนฺเต นิฏฺฐิตํ ภตฺตฺนฺติ ฯ อถโข ภควา
ปฺุพฺพณฺหสมฺมํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจิวรมาทาย ราชคหํ ปาวิสิ มหตา
ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺฐี ภิกฺขุสทฺสเสณ สพฺเพเหว ปฺุราณชฺฎฺิเลหิ ฯ

[๖๑] เตน โข ปน สมเยน สกฺโก เทวานมฺินฺุโท มาณฺวกฺวณฺณํ
อภินมฺมฺินิตฺวา พุทฺธปฺุมุขสฺส ภิกฺขุสงฺฆสฺส ๑ ปฺุรโต ปฺุรโต ๒ คจฺฉตฺติ
อิมา คาถาโย คายมาโน ๓

ทนฺุโต ทนฺุเตหิ สห ปฺุราณชฺฎฺิเลหิ วิปฺุมุตฺโต ๔ วิปฺุมุตฺเตหิ
สิงฺคินิภฺุขสุวณฺุณ ราชคหํ ปาวิสิ ภควา ฯ

#๑ สฺ. สงฺฆสฺส ฯ ๒ สฺ. อาเมณฺุทิตํ อกตํ ฯ ๓ ยฺ. คีเยมาโน ฯ

#๔ สฺ. อยํ ปาโง น โหติ ฯ เอวํ สพฺพตฺถ ณาตพฺุฬํ ฯ

มุตฺโต มุตฺเตหิ สห ปุราณชฎิเลหิ วิปฺปมุตฺโต วิปฺปมุตฺเตหิ
สิงคฺคินิกฺขสุวรรณฺโณ ราชคหฺ ปาวิสี ภควา ฯ
ติณฺโณ ตินฺเนหิ สห ปุราณชฎิเลหิ วิปฺปมุตฺโต วิปฺปมุตฺเตหิ
สิงคฺคินิกฺขสุวรรณฺโณ ราชคหฺ ปาวิสี ภควา ฯ
สนฺโต สนฺเตหิ สห ปุราณชฎิเลหิ วิปฺปมุตฺโต วิปฺปมุตฺเตหิ
สิงคฺคินิกฺขสุวรรณฺโณ ราชคหฺ ปาวิสี ภควา ๑ ฯ
ทสวาโส ทสพโล ทสธมฺมวិฑู ทสภิ จูเปโต
โส ทสสตปริวาริ ราชคหฺ ปาวิสี ภควาติ ฯ

[๖๒] มนุสฺสา สกฺกํ เทวานมินฺทํ ปสฺสิตฺวา เอวมาหฺสู อภิรุโป
วตายํ มาณวโก ทสฺสนิโย วตายํ มาณวโก ปาสาทิโก
วตายํ มาณวโก กสฺส นฺ โข อยํ มาณวโกติ ฯ เอวํ วุตฺเต
สกฺโก เทวานมินฺโท เต มนุสฺเส คาย อชฺฌภาสิ

โย ธีโร สพฺพพินฺโต สฺวโร อปฺปฏิปฺกฺกโล
อรหํ สุกฺโต โลเก ตสฺสาหํ ปริจารโกติ ฯ

[๖๓] อถ โข ภควา เยน รณฺโณ มากธสฺส เสนิยสฺส
พิมฺพิสารสฺส นิเวสนํ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺณตฺเต
#๑ จตฺตถคคาถา สีหลโปตฺถเก ทฺติยา จปีตา ฯ ยฺโรปฺยโปตฺถเก ปน สานฺนุจฺจา ฯ
#อมฺหากมฺปน โปตฺถเก ตสฺสา ปุโรโต สมิทฺโร สมิทฺเรหิตฺถาทคคาถา จปีตา ฯ ส
#อณฺณตฺถ น ทิสฺสตี ตสฺมา อิธ วชฺชิตา ฯ

อาสเน นิสีทิ สทุธี ภิกขุสงฺฆเมณ ฯ อถโโข ราชา มากโช
เสนियो พิมฺพิสาโร พุทฺธปฺปมุขํ ภิกขุสงฺฆํ ปณฺเฑน ขาถนีเยน
โฆชนีเยน สหคฺคา สนฺตปฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภูตฺตาวิ
โอนิตฺตปตฺตปาณิ อเอกมนฺตํ นิสีทิ ฯ อเอกมนฺตํ นิสินฺนสฺส โข
รณฺโณ มาคฺชสฺส เสนียสฺส พิมฺพิสารสฺส เอตทโหสิ กตฺถ นุ
โโข ภควา วิหเรยฺย ยํ อสฺส คามโต เนว อติทฺูเร ๑ น ๒ อจฺจาสนฺเน
คมนาคนสมฺปนฺนํ อตฺถิกานํ ๓ มนฺุสฺสานํ อภิกฺกมณียํ ทิวา อปฺปภิกฺขณฺ์ ๔
รตฺถิ อปฺปสทฺทํ อปฺปนิคฺโขมฺลํ วิชนวาทํ มนฺุสฺสราหเสยฺยกํ
ปฏฺิสถฺลานสารูปฺปนฺติ ฯ อถโโข รณฺโณ มาคฺชสฺส เสนียสฺส พิมฺพิสารสฺส
เอตทโหสิ อิทํ โข อมฺหากํ เวพฺุวนํ อญฺุยานํ คามโต
เนว อติทฺูเร น ๕ อจฺจาสนฺเน คมนาคนสมฺปนฺนํ อตฺถิกานํ ๖ มนฺุสฺสานํ
อภิกฺกมณียํ ทิวา อปฺปภิกฺขณฺ์ ๗ รตฺถิ อปฺปสทฺทํ อปฺปนิคฺโขมฺลํ
วิชนวาทํ มนฺุสฺสราหเสยฺยกํ ปฏฺิสถฺลานสารูปฺปิ ยนฺุณฺุนาหํ เวพฺุวนํ
อญฺุยานํ พุทฺธปฺปมุขสฺส ภิกขุสงฺฆสฺส ททฺุยฺยนฺฺติ ฯ อถโโข ราชา
มากโช เสนियो พิมฺพิสาโร โสวณฺุณฺมยํ ภิงฺการํ ๘ กเหตุวา
ภควโต โอนฺเฆเชสิ เอตทาหํ ภนฺเต เวพฺุวนํ อญฺุยานํ พุทฺธปฺปมุขสฺส
ภิกขุสงฺฆสฺส ๙ ทมฺมีติ ฯ ปฏฺิกุคฺเคสิ ภควา อารามํ ฯ
#๑ ยฺ. อวิทฺูเร ๒-๕ ม. น. จ. ๓-๖ กตฺถจฺิ อธิ อามณฺุฑิตํ กตํ ฯ
#๔-๗ ม. ยฺ. อปฺปภิกฺขณฺ์ ฯ ๘ สฺ. ม. ยฺ. ภิงฺการํ ฯ โส ปน ภถฺุจฺคาโรติ
#สทฺกฺฐสทฺเทน น สเมติ ฯ ๙ สฺ. สงฺฆสฺส ฯ

อถโข ภควา ราชานํ มากธํ เสนิยํ พิมฺพิสาร์ ฌมฺมียา กถาย
สนฺทสฺเสตฺวา สฺมาทเปตฺวา สฺมุตฺเตเชตฺวา สฺมปฺหิเสตฺวา อฏฺฐายาสนา
ปฏฺกามิ ฯ อถโข ภควา เอตฺสฺมี นินฺทาเน ฌมฺมี กถํ
กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว อารามนฺติ ฯ

[๖๔] เตน โข ปน สฺมเยน สลฺยชโย ปริพฺพาชโก ราชกเห
ปฏฺวิสฺติ มหฺติยา ปริพฺพาชกปริสฺตาย สทฺธิ อฏฺฏมฺเตยฺเยหิ ปริพฺพาชกสฺเตหิ ฯ
เตน โข ปน สฺมเยน สารีปฺตฺตโมคฺคกฺลฺลานา สลฺยชเย
ปริพฺพาชเก พุรหฺมจฺริยํ จรฺนฺติ ฯ เตหิ กตฺติกา กตา โหติ โย ปจฺมํ
อมตํ อธิกจฺจติ โส อิตฺรสฺส ๑ อารโจะตฺติ ฯ อถโข อายสฺมา
อสฺสชฺชิ ปุพฺพณฺหสมฺมํ นินฺวาเสตฺวา ปตฺตจิวรฺมาทาย ราชกหํ ปิณฺฑทาย
ปาวิสิ ปาสาทิเกน อภิกฺกนฺเตน ปฏฺิกฺกนฺเตน อาโลกิตฺเตน วิโลกิตฺเตน
สฺมมฺิณฺชิตฺเตน ปสฺสริเตน โอกฺขิตฺตจกฺขุ อิริยาปถสฺมปฺนโน ฯ
อทฺทสา โข สารีปฺตฺโต ปริพฺพาชโก อายสฺมนฺตํ อสฺสชฺชิ ราชกเห
ปิณฺฑทาย จรฺนฺตํ ปาสาทิเกน อภิกฺกนฺเตน ปฏฺิกฺกนฺเตน อาโลกิตฺเตน
วิโลกิตฺเตน สฺมมฺิณฺชิตฺเตน ปสฺสริเตน โอกฺขิตฺตจกฺขุ อิริยาปถสฺมปฺนนํ
ทิสฺวานสฺส เอตฺทโหสิ เย วต โลเก อรหฺนฺโต วา อรหฺตฺตมคฺคํ
วา สฺมาปฺนฺนา อยํ เตสํ ภิกฺขุ ๒ อณฺตโร ยนฺนฺนาหํ อิมํ
ภิกฺขุ อฺปสฺงกมิตฺวา ปุจฺเจยฺยํ กํสิ ตวํ อวฺโส อทฺทิสฺส
ปพฺพชฺชิโต โก วา เต สฺตถา กสฺส วา ตวํ ฌมฺมี โรเจสฺสิติ ฯ
#๑ สฺ. ยฺ. อยํ ปาโจน โหติ ฯ ๒ ยฺ. ภิกฺขุณฺํ ฯ

อลโข สาริปุตฺตสฺส ปริพฺพชกสฺส เอตทโหสิ อกาโล โข อิมํ
ภิกฺขุํ ปุจฺฉิตฺตํ อนุตรมฺรํ ปวิญฺโง ปิณฺฑทาย จรติ ยนฺนุนาหํ
อิมํ ภิกฺขุํ ปิฏฺฐิจิตฺโต ปิฏฺฐิจิตฺโต อนุพฺนุชฺเชยฺยํ อตฺถิเกหิ อุปลณฺณตํ ๑
มคฺคณฺติ ฯ อลโข อายสฺมา อสฺสชฺชิ ราชคฺเห ปิณฺฑทาย จริตฺวา
ปิณฺฑทปาดํ อาทาย ปฏิกฺกมฺมิ ฯ อลโข สาริปุตฺโต ปริพฺพชโก
เยนายสฺมา อสฺสชฺชิ เตนฺอุปสงฺกมฺมิ อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมตา
อสฺสชฺชินา สทฺธี สมนฺโหมติ สมนฺโหมทนียํ กถํ สาราณฺนํ วิตฺติสเรตฺวา
เอกมฺนตํ อฏฺฐจาตี ฯ เอกมฺนตํ จิตฺโต โข สาริปุตฺโต ปริพฺพชโก
อายสฺมมฺนตํ อสฺสชฺชิ เอตทโวจ วิปฺปสฺนุนานิ โข เต อาวฺโส
อินฺทุริยานิ ปริสฺสุทฺโธ ฉวิวณฺโณ ปรีโยทาโต กํสิ ตฺวํ อาวฺโส
อุทฺทิสฺส ปพฺพชิตฺโต โโก วา เต สตฺถา กสฺส วา ตฺวํ ฌมฺมํ
โรเจสฺสิตฺติ ฯ อตฺถาวฺโส มหาสมฺโณ สกฺขปุตฺโต สกฺขกฺุลา ปพฺพชิตฺโต
ตาทํ ภควนฺตํ อุทฺทิสฺส ปพฺพชิตฺโต โส จ เม ภควา สตฺถา ตสฺส
จาทํ ภควา ฌมฺมํ โรเจสฺสิตฺติ ฯ กิฺวาทํ ปนายสฺมโต สตฺถา
กิมกฺขายีตี ฯ อหํ โข อาวฺโส นโว อจิริปพฺพชิตฺโต อรฺุณาคโต
อิมํ ฌมฺมวินฺยํ น ตาทํ สกฺโกมฺมิ วิตฺถาเรน ฌมฺมํ เทเสตฺถํ อปีจ
เต สงฺขิตฺเตน อตฺถํ วกฺขามิตี ๒ ฯ

#๑ ม. อุปณฺณตํ ฯ อิตฺโต ปรี อีทิสเมว ฯ ๒ อิตฺโต ปรี สีหลโปตฺถกํ จเปตฺวา สพฺพตฺถ
#อลโข สาริปุตฺโต ปริพฺพชโก อายสฺมมฺนตํ อสฺสชฺชิ เอตทโวจ โหตฺถ อาวฺโส อปฺปํ วา
#พหุํ วา ภาสสฺสุ ฯเปฯ พหฺนฺนฺติ ทิสฺสตี ฯ ตํ อติเรกํ ขายตี ปฺรโต อลโขหํ อสฺสชฺชิ
#ภิกฺขุํ เอตทโวจฺนฺติ สพฺพตฺถ อทิสฺสมานตฺตา ฯ

อปฺปํ วา พหุํ วา ภาสสฺสุ อตฺถึเยว เม พฺรุหิ

อตฺถเนว เม อตฺถโถ กิ กาสสิ พฺยณฺชนํ พฺหุนฺติ ฯ

[๖๕] อถ โข อายสฺมา อสฺสชฺชิ สารีปฺตฺตสฺส ปรีพฺพาชกสฺส
อิมํ ฅมฺมปรียายํ อภาสิ

เย ฅมฺมา เหตุปฺปภาวา เตสํ เหตุํ ตถาคโต (อาห)

เตสญฺจ โย นิโรโร เอวํวาทิ มหาสมฺโณติ ฯ

[๖๖] อถ โข สารีปฺตฺตสฺส ปรีพฺพาชกสฺส อิมํ ฅมฺมปรียายํ สุตฺวา
วิรัชํ วิตมถํ ฅมฺมจกฺขุํ อุตฺปาติ ยงฺกิลฺลิจิ สมฺมุทฺยฅมฺมํ สพฺพนฺตํ
นิโรธฅมฺมนฺติ ฯ

เอเสว ฅมฺโม ยถิ ตาวเทว ปจฺจพฺยตา ๑ ปทมโสภํ

อทฺธิฏฺฐํ อพฺภทฺตีตํ พฺหุเกหิ กปฺปนฺนุเตหิติ ฯ

[๖๗] อถ โข สารีปฺตฺโต ปรีพฺพาชโก เยน โมคฺคฺลฺลาโน
ปรีพฺพาชโก เตนฺอุปสงฺกมิ ฯ อทฺทสา โข โมคฺคฺลฺลาโน ปรีพฺพาชโก
สารีปฺตฺตํ ปรีพฺพาชกํ ทฺวารโต ว อากจฺจนฺตํ ทิสฺวาน
สารีปฺตฺตํ ปรีพฺพาชกํ เอตทโวจ วิปฺปสฺนฺนํ โข เต อาวุโส
อินฺนุทฺริยานิ ปรีสุทฺุโร จวิวณฺโณ ปรีโยทาโต กจฺจि นฺ ๒ ตฺวํ
อาวุโส อมตฺมรฺคิโตติ ฯ อาม อาวุโส อมตฺมรฺคิโตติ ฯ ยถา
กถํ ปน ตฺวํ อาวุโส อมตฺมรฺคิโตติ ฯ อิทาหํ อาวุโส อทฺทสํ
#๑ ม. ปจฺจพฺยตฺถ ๑ อิตฺ ปรี อิทิสฺเมว ฯ ๒ ม. โน ฯ

อสุสซี ภิกขุ ราชคเห ปิณฑาย จรนต์ ปาสาทิเกน อภิกกนฺเตน
ปฏิกกนฺเตน อาโลกิตฺเตน วิโลกิตฺเตน สมฺมิณฺชิเตน ปสริเตน โอกฺขิตฺตจกฺขุ
อิริยาปถสมฺปนฺนํ ทิสฺวาน เม เอตทโหสิ เย วต โลเก
อรหนฺโต वा อรหตฺตมกฺคํ वा समाปนฺนา อัย เตสํ ภิกขุ ๑
อณฺตโร ยนฺนุนาหํ อิมํ ภิกขุ อุปฺสงฺกมิตฺวา ปุจฺเจยฺยํ กํสิ
ตฺวํ อาวุโส อุทฺทิสฺส ปพฺพชิตฺโต โก वा เต สตฺถา กสฺส
วา ตฺวํ ฌมฺมํ โรเจสฺสีติ ตสฺส มยฺหํ อาวุโส เอตทโหสิ
อกาโล โข อิมํ ภิกขุ ปุจฺฉิตฺตุ อฺนตฺรณฺริ ปวิฏฺโง ปิณฑาย
จรติ ยนฺนุนาหํ อิมํ ภิกขุ ปิฏฺฐิจิตฺโต ปิฏฺฐิจิตฺโต อฺนุพฺนฺเชยฺย
อตุลิกฺเกหิ อุปฺลณฺณาคํ มคฺคนฺติ อถ โข อาวุโส อสุสซี ภิกขุ
ราชคเห ปิณฑาย จริตฺวา ปิณฑปาตํ อาทาย ปฏิกกมि อถวหา
อาวุโส เยน อสุสซี ภิกขุ เตฺนอุปฺสงฺกมि อุปฺสงฺกมิตฺวา
อสุสซีนา ภิกขุณา สทฺธี สมฺโมเท สมนฺโมทนิยฺยํ กถํ สาราณฺนํ
วิตฺติสารถฺวา เอกมฺนตฺตํ อญฺจาสี เอกมฺนตฺตํ จิตฺโต โข อหํ อาวุโส
อสุสซี ภิกขุ เอตทโวจํ วิปฺปสฺนฺนานิ โข เต อาวุโส อฺนุทฺริยานิ
ปฺริสุทฺโท ฉวิวณฺโณ ปฺริโยทาโต กํสิ ตฺวํ อาวุโส อุทฺทิสฺส
ปพฺพชิตฺโต โก वा เต สตฺถา กสฺส วา ตฺวํ ฌมฺมํ โรเจสฺสีติ
อตุถาวุโส มหาสมฺโณ สกฺยปฺตุโต สกฺยกุลฺลา ปพฺพชิตฺโต ตาหํ
ภควนฺตํ อุทฺทิสฺส ปพฺพชิตฺโต โส จ เม ภควา สตฺถา ตสฺส
จาหํ ภควโต ฌมฺมํ โรเจมิตฺติ กิฺวาที ปนายสมฺโต สตฺถา
#๑ ยู. ภิกขุณฺํ ๗

กิมกฺขายีติ อหํ โข อาวุโส นโว อจฺริปฺพชฺชิตฺ อธฺนาคโต
อิมํ ฌมฺมวินยํ น ตาหํ สกฺโกมิ วิตุถารณ ฌมฺมํ เทเสตต
อปิจ เต สงฺขิตฺเตน อตฺถํ วกฺขามิตี

อปฺปํ วา พหุํ วา ภาสสฺสุ อตฺถํเยว เม พฺรุหิ
อตฺถเนว เม อตฺถโถ ก็ กาทสิ พฺยุชฺชนํ พฺหฺนฺติ ฯ

[๖๘] อถ โข อาวุโส อสฺสชฺชิ ภิกฺขุ อิมํ ฌมฺมปริยายํ อภาสิ
เย ฌมฺมา เหตุปฺปกฺวา เตสํ เหตุํ ตถาคโต (อาห)
เตสญฺจ โย นิโรธํ เอวํวาทิ มหาสมฺโมติ ฯ

[๖๙] อถ โข โมคฺคัลลฺลานสฺส ปริพฺพาชกสฺส อิมํ ฌมฺมปริยายํ
สฺตฺตฺวา วิรัชํ วิตมถิ ฌมฺมจกฺขุ อุตฺปาติ ยงฺกิลฺลิจิ สมฺมุตฺยฌมฺมํ
สพฺพนฺตํ นิโรธฌมฺมนฺติ ฯ

เอเสว ฌมฺโม ยถิ ตาวเทว ปจฺจพฺยุถา ปทมสฺสํ
อทิฏฺฐจฺจ อพฺภตฺตีตํ พฺหฺนฺเกหิ กปฺปนฺนุเตหิตี ฯ

[๗๐] อถ โข โมคฺคัลลฺลานโน ปริพฺพาชโก สารีปฺตฺตํ ปริพฺพาชกํ
เอตทโวจ กจฺฉาม มยํ อาวุโส ภควโต สนฺตฺติเก สฺโส โน ภควา
สฺตฺถาติ ฯ อิมานิ โข อาวุโส อพฺตฺมเตยฺยานิ ปริพฺพาชกสฺตานิ อเมฺห
นิสฺสาย อเมฺห สมฺปสฺสสนฺตา อิธ วิหรนฺติ เตปี ตาว อปฺโลเกม ๑
ยถา เต มลฺลนิสฺสสนฺติ ตถา [๗] กริสฺสสนฺตีตี ฯ อถ โข สารีปฺตฺตโมคฺคัลลฺลานา
เยน เต ปริพฺพาชกา เตนฺอุปสงฺกมึสฺสุ อุปสงฺกมิตฺตฺวา
#๑ สී. ย. อปฺโลกาม ฯ ๒ ม. เต ฯ

เต ปริพฺพาชเก เอตทวโจจ คจฺฉาม มยฺ อวฺโส ภควโต
สนฺตึเก โส โน ภควา สตฺถาติ ฯ มยฺ อายสฺมนฺเต นิสฺสาย
อายสฺมนฺเต สมฺปฺสฺสนฺตา อธิ วิหฺราม สเจ อายสฺมนฺตา
มหาสมณฺเ พุรฺหมจฺริยํ จริสฺสนฺติ สพฺเพ ว มยฺ มหาสมณฺเ
พุรฺหมจฺริยํ จริสฺสามาติ ฯ อถโข สารีปฺตฺตโมคฺคฺลฺลานา เยน
สฺลชฺชโย ปริพฺพาชโก เตนฺอุปฺสงฺกมฺมึสฺสู อุปฺสงฺกมิตฺวา สฺลชฺชยํ
ปริพฺพาชกํ เอตทวโจจ คจฺฉาม มยฺ อวฺโส ภควโต สนฺตึเก
โส โน ภควา สตฺถาติ ฯ อถํ อวฺโส มา คมิตฺถ สพฺเพ ว
ตโย อิมํ คณฺํ ปริหริสฺสามาติ ฯ ทฺถยิมฺปิ โข ฯเปฯ ตฺถยิมฺปิ
โข สารีปฺตฺตโมคฺคฺลฺลานา สฺลชฺชยํ ปริพฺพาชกํ เอตทวโจจ คจฺฉาม
มยฺ อวฺโส ภควโต สนฺตึเก โส โน ภควา สตฺถาติ ฯ อถํ
อวฺโส มา คมิตฺถ สพฺเพ ว ตโย อิมํ คณฺํ ปริหริสฺสามาติ ฯ
อถโข สารีปฺตฺตโมคฺคฺลฺลานา ตานิ อทฺตมเตยฺยานิ ปริพฺพาชกสฺตานิ
อาทาย เยน เวพฺพวณฺํ เตนฺอุปฺสงฺกมฺมึสฺสู ฯ สฺลชฺชยสฺส ปน
ปริพฺพาชกสฺส ตตฺถเว อฺฉนฺหํ โลหิตํ มฺขโต อฺคฺคจฺฉนฺนิ ๑

[๗๑] อทฺทสา โข ภควา สารีปฺตฺตโมคฺคฺลฺลานเ พุรฺโต ว
อาคจฺฉนฺเต ทิสฺวาน ภิกฺขุ อามนฺเตสิ เอเต ภิกฺขเว เทว
สหายา อาคจฺฉนฺติ โกลิโต อุปฺติสฺโส จ เอตํ เม สวากยฺกํ
ภวิสฺสติ อคฺคํ ภทฺทยฺกนฺติ ฯ

#๑ อฺคฺคจฺฉนฺติปิ ปาโ ๗

คมภีเร ฌาณวิสเย อนุตฺตเร อุปธิสงฺขเย
วิมุตฺเต อุปฺปตฺเต เวพฺพวนิ อถ เน สตฺถา พฺยาภาสิ
เอเต เทว สหยา อากฺขณฺติ โกลิโต อุปฺติสฺโส จ ฯ
เอตํ เม สวากฺยํ ภวิสฺสติ อคฺคํ ภทฺทญฺคนฺติ ฯ

[๗๒] อถ โข สาริปฺปตฺตโมคฺคตฺถานา เยน ภควา เตนฺอุปฺสงฺกมฺมีสุ
อุปฺสงฺกมิตฺวา ภควโต ปาเทสุ สิริสา นิปตฺติตฺวา ภควนฺตํ
เอตทโวจจ ลเภยยาม มยฺ ภนฺเต ภควโต สนฺติเก ปพฺพชฺชํ
ลเภยยาม อุปฺสมฺปทฺนฺติ ฯ เอถ ภิกฺขโวติ ภควา อโวจ สุวากฺขาโต
ธมฺโม จรธ พุรหฺมจฺริยํ สมฺมา ทฺวักขสฺส อนฺตกิริยาชาติ ฯ
สว เตสํ อายสฺมนฺตานิ อุปฺสมฺปทา อโหสิ ฯ

[๗๓] เตน โข ปน สมเยน อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา มัคชิกา
กฺลปฺตฺตา ภควติ พุรหฺมจฺริยํ จรฺนฺติ ฯ มนฺสฺสา อฺชฌายนฺติถ
จियฺนฺติ วิปาเจนฺติ อุปฺตฺตกตฺตาย ปฏฺธิปนฺโน สมโณ โคตโม
เวรพฺยาย ปฏฺธิปนฺโน สมโณ โคตโม กฺลุปฺจเจทฺย ปฏฺธิปนฺโน
สมโณ โคตโม อิทานิ เตน ๑ ชฺฉิตฺสทฺสสฺสํ ปพฺพาชฺฉิตํ อิมานิ
จ อทฺตเตยฺยานิ ปรีพฺพาชกฺสทานิ สลฺยชฺยานิ ปพฺพาชฺฉิตานิ อิเม
จ อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา มัคชิกา กฺลปฺตฺตา สมเณ โคตเม
พุรหฺมจฺริยํ จรฺนฺตฺติ ฯ อปีสฺสุ ภิกฺขุ ทิสฺวา อิมาย คาถาย
โจเทนฺติ

#๑ ม. ย. อนน ฯ

อาคโต โข มหาสมโณ มากธานํ คิริพพञ्ञํ
สพฺเพ สญฺชเย เนตฺวาน กํสุทานิ นยิสฺสตีติ ฯ

[๗๔] อสฺโสสุํ โข ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺसानํ อุชฺฌายนฺตานํ จิยนฺตานํ
วิปาเจนฺตานํ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ
น ภิกฺขเว โส สทฺโท จิรํ ภวิสฺสตี สตฺตาทเหมว ภวิสฺสตี
สตฺตาทสฺส อจฺเจเนน อนฺตรชายิสฺสตี เตนหิ ภิกฺขเว เย ตฺมุหฺส
อิมาย คากาย โจเทนฺติ

อาคโต โข มหาสมโณ มากธานํ คิริพพञ्ञํ
สพฺเพ สญฺชเย เนตฺวาน กํสุทานิ นยิสฺสตีติ ฯ

[๗๕] เต ตฺมุหฺ อิมาย คากาย ปฏฺิโจเทถ

นยฺนฺติ เว มหาวิรฺรา สทฺฐมฺเมเน ตถาคตา
ฐมฺเมเน นียมนานํ ๑ กา อฺสุยฺยา วิชานตฺนฺติ ฯ
เตน โข ปน สมเยเน มนุสฺสา ภิกฺขุ ทิสฺวา อิมาย คากาย โจเทนฺติ

อาคโต โข มหาสมโณ มากธานํ คิริพพञ्ञํ
สพฺเพ สญฺชเย เนตฺวาน กํสุทานิ นยิสฺสตีติ ฯ

ภิกฺขุ เต มนุสฺเส อิมาย คากาย ปฏฺิโจเทนฺติ

นยฺนฺติ เว มหาวิรฺรา สทฺฐมฺเมเน ตถาคตา
ฐมฺเมเน นียมนานํ ๒ กา อฺสุยฺยา วิชานตฺนฺติ ฯ

[๗๖] มนุสฺสา เอวมาหํสุ ๓ ฐมฺเมเน กิร สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา

#๑-๒ ม. ย. นยมนานํ ฯ ๓ สพฺพตฺถายํ ปาโจะ น โหตี ฯ

เนนฺติ โน อธฺมเมนาติ ฯ สตฺตาหเมว โส สทฺโท อโหสิ

สตฺตาหสฺส อจฺเจน อนฺตรธาติ ฯ

สตฺริปฺตฺตโมคฺคกฺลฺลนปฺพพฺพชา ๑ นิฏฺฐิตา ฯ

จตฺตถภาณวาริ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๗๗] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ อนฺุปรชฺฌายกา [๒] อโนวทียมานา
 อนฺุสาสติยมานา ทฺุณฺุณิวตฺตา ทฺุปรปารฺตฺตา อนากปฺปสมฺปนฺนา ปิณฺุทาย
 จรฺนฺติ มนฺุสฺสํ ๓ ภูณฺุชมาณานํ อฺุปริโกชนฺุเป อฺุตฺติฏฺฐปฺตฺตํ
 อฺุปนาเมนฺุติ อฺุปริชาทฺุณิเยปฺปิ อฺุตฺติฏฺฐปฺตฺตํ อฺุปนาเมนฺุติ อฺุปริสายฺุณิเยปฺปิ
 อฺุตฺติฏฺฐปฺตฺตํ อฺุปนาเมนฺุติ อฺุปริปานิเยปฺปิ อฺุตฺติฏฺฐปฺตฺตํ
 อฺุปนาเมนฺุติ สามํ สฺุปรมฺปิ โอทนฺุมฺปิ วิณฺุณาเปตฺวา ภูณฺุชนฺุติ
 ภตฺตคฺคฺเคปฺปิ อฺุจฺจาสทฺุทา มหาสทฺุทา วิหรนฺุติ ฯ มนฺุสฺสา อฺุชฺฌายนฺุติ
 จิยนฺุติ วิปาเจนฺุติ กถิํ หิ นาม สมณฺุตา สกฺยปฺตฺติยา ทฺุณฺุณิวตฺตา
 ทฺุปรปารฺตฺตา อนากปฺปสมฺปนฺนา ปิณฺุทาย จริสฺสนฺุติ มนฺุสฺสํ
 ภูณฺุชมาณานํ อฺุปริโกชนฺุเป อฺุตฺติฏฺฐปฺตฺตํ อฺุปนาเมสฺสนฺุติ
 อฺุปริชาทฺุณิเยปฺปิ อฺุตฺติฏฺฐปฺตฺตํ อฺุปนาเมสฺสนฺุติ อฺุปริสายฺุณิเยปฺปิ
 อฺุตฺติฏฺฐปฺตฺตํ อฺุปนาเมสฺสนฺุติ อฺุปริปานิเยปฺปิ อฺุตฺติฏฺฐปฺตฺตํ อฺุปนาเมสฺสนฺุติ
 สามํ สฺุปรมฺปิ โอทนฺุมฺปิ วิณฺุณาเปตฺวา ภูณฺุชิสฺสนฺุติ
 ภตฺตคฺคฺเคปฺปิ อฺุจฺจาสทฺุทา มหาสทฺุทา วิหริสฺสนฺุติ เสยฺยถาปฺปิ
 พฺุราหฺมณา พฺุราหฺมณฺุโกชนฺุติ ฯ

#๑ ม. ปพฺพชาเถว ฯ ๒ ม. อนาจรียกา ฯ ๓ อิตฺโต ปฺุเร ม. ยฺุ. เตสทฺุโท ทิสฺสติ ฯ

[๗๘] อสฺโสสุ โข ภิกฺขุ เตสฺ มนุสฺसानํ อุชฺฌายนฺตานํ จียนฺตานํ
วิปาเจนฺตานํ ฯ เย เต ภิกฺขุ อปฺปีจฺญา สนฺตญฺญา ลชฺชโน
กุกฺกจฺจกา สิกฺขากามา เต อุชฺฌายนฺติ จียนฺติ วิปาเจนฺติ
กถํ หิ นาม ภิกฺขุ ทุณฺนิวตฺตา ทุปฺปารุตา อนากปฺปสมฺปนฺนา
ปิณฺฑาย จริสฺสนฺติ มนุสฺसानํ ภูณฺชมนานํ อุปริโกชเนปี
อุตฺติฏฺฐปตฺตํ อุปฺนาเมสฺสนฺติ อุปริชาทนีเยปี อุตฺติฏฺฐปตฺตํ
อุปฺนาเมสฺสนฺติ อุปริสายนีเยปี อุตฺติฏฺฐปตฺตํ อุปฺนาเมสฺสนฺติ
อุปฺริปานีเยปี อุตฺติฏฺฐปตฺตํ อุปฺนาเมสฺสนฺติ สามํ สฺวปฺมปี
โอทนมฺปี วิญฺญาเปตฺวา ภูณฺชิสฺสนฺติ ภตฺตคฺเคปี อุจฺจาสทฺทา
มหาสทฺทา วิหริสฺสนฺตีติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสุ ฯ

[๗๙] อถ โข ภควา เอตสฺมี นิทานเ เอตสฺมี ปกรณเ ภิกฺขุสงฺฆํ
สนฺนิปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ ปฏฺิปฺจฺนิ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ตุณฺนิวตฺตา ทุปฺปารุตา อนากปฺปสมฺปนฺนา ปิณฺฑาย จรฺนฺติ
มนุสฺसानํ ภูณฺชมนานํ อุปริโกชเนปี อุตฺติฏฺฐปตฺตํ อุปฺนาเมนฺติ
อุปฺริชาทนีเยปี อุตฺติฏฺฐปตฺตํ อุปฺนาเมนฺติ อุปฺริสายนีเยปี
อุตฺติฏฺฐปตฺตํ อุปฺนาเมนฺติ อุปฺริปานีเยปี อุตฺติฏฺฐปตฺตํ อุปฺนาเมนฺติ
สามํ สฺวปฺมปี โอทนมฺปี วิญฺญาเปตฺวา ภูณฺชนฺติ ภตฺตคฺเคปี
อุจฺจาสทฺทา มหาสทฺทา วิหฺรฺนฺตีติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ๑ ฯ วิกรฺหิ
#๑ สพฺพตฺถ อิติสทฺโท น ปญฺญาติ ฯ

พทุโธ ภควา อนนฺจฺฉวิกั ๑ ภิกฺขเว เตสั โมฆปุริสํ อนนฺโลมิกั
อปฺปฏิรูปี อสฺสามณฺกั อกฺปิยั อกรณียั กถั หิ นาม เต
ภิกฺขเว โมฆปุริสา ทฺพนิวตฺตา ทฺพปารุตฺตา อนากปฺปสมปฺนฺนา
ปิตฺททาย จริสฺสฺสนฺติ มนุสฺसानั กฺุณฺชมนานัน อฺุปริโกชนเป
อฺุตฺติกฺุชปตฺตํ อฺุปนาเมสฺสฺสนฺติ อฺุปริชาทนีเยปี อฺุตฺติกฺุชปตฺตํ
อฺุปนาเมสฺสฺสนฺติ อฺุปริสายนีเยปี อฺุตฺติกฺุชปตฺตํ อฺุปนาเมสฺสฺสนฺติ
อฺุปริปานีเยปี อฺุตฺติกฺุชปตฺตํ อฺุปนาเมสฺสฺสนฺติ สามั สฺุปมฺปิ โอทนมฺปิ
วิณฺณาเปตฺวา กฺุณฺชิสฺสฺสนฺติ กตฺตคฺเคปี อฺุจฺจาสฺทฺทา มหาสฺทฺทา
วิหริสฺสฺสนฺติ เนตฺ ภิกฺขเว อปฺปสนฺนํ วา ปสฺทาทย ปสนฺนํ
วา กฺิยโยภาวาย อถเขวตฺ ๒ ภิกฺขเว อปฺปสนฺนํ นจฺเจว
อปฺปสฺทาทย ปสนฺนํ นจฺเจว เอกจฺจํ อณฺณตฺตยาตฺติ ฯ

[๘๐] อถ โข ภควา เต ภิกฺขุ อนกฺปริยาเยน วิกรหิตฺวา
ทฺพฺกรตฺาย ทฺพฺโปสฺตฺาย มหิจฺฉตฺาย อสนฺตฺกฺุชตฺาย ๓ สงฺกณฺิกาย
โกสฺชชฺสฺส อวณฺณั ภาสิตฺวา อนกฺปริยาเยน สฺุกรตฺาย สฺุโปสฺตฺาย
อปฺปิจฺฉสฺส สนฺตฺกฺุชสฺส ฐตฺสฺส สลฺเลขสฺส ปาสาทิกสฺส อปฺปจฺจยสฺส
วิริยารมฺภสฺส วณฺณั ภาสิตฺวา ภิกฺขุณฺนํ ตทฺนฺจฺฉวิกั ตทฺนฺโลมิกั
ธมฺมี กถั กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว
อฺุปชฺฌายั อฺุปชฺฌายโย ภิกฺขเว สทฺธิวิหริกมฺหิ ปฺุตฺตจิตฺตํ
#๑ สี. ยฺ. อนนฺจฺฉวิยั ฯ ๒ สี. ยฺ. รา. อถ โข ตํ ฯ ๓ สี. ยฺ. อสนฺตฺกฺุชฺฉิยา ฯ
#ม. อสนฺตฺกฺุชฺฉิตฺาย ฯ

อุปฏฺฐเปสฺสติ สทฺธิวิหารโก อุปชฌายมฺหิ ปิตฺตจิตฺตํ อุปฏฺฐเปสฺสติ
เอวนฺเต อณฺณมณฺณํ สคารวา สปฺปติสฺสา สภาควตฺติกา ๑ วิหรนฺตา
อิมสฺมี ฌมฺมวินเย วุฑฺฒี วิรุพฺหี เวปฺปุลฺลํ อาปชฺชิสฺสณฺติ ฯ เอวณฺจ
ปน ภิภฺขเว อุปชฌาโย คเหตุพฺโพ ฯ เอกํสํ อุตฺตฺราสํกํ กริตฺวา
ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกฏฺกํ นิสฺสิตฺวา อณฺชลี ปคฺคเหตุวา เอวมสฺส
วณฺนีโย อุปชฌาโย เม ฆนฺเต โหหิ อุปชฌาโย เม ฆนฺเต
โหหิ อุปชฌาโย เม ฆนฺเต โหหิติ ฯ สาหุติ วา ลหุติ วา
โอปายิกนฺติ วา ปฏฺฐิรฺูปนฺติ วา ปาสาทิเกน สมฺปาเทหิติ วา
กาเยน วิณฺญาเปติ วาจาเยน วิณฺญาเปติ กาเยน วาจาเยน
วิณฺญาเปติ คหิตฺโต โหติ อุปชฌาโย น กาเยน วิณฺญาเปติ
น วาจาเยน วิณฺญาเปติ น กาเยน วาจาเยน วิณฺญาเปติ น
คหิตฺโต โหติ อุปชฌาโย ฯ

[๘๑] สทฺธิวิหารเกน ภิภฺขเว อุปชฌายมฺหิ สมฺมา วตฺติตฺตพฺพํ ฯ
ตตฺตฺราຍํ สมฺมาวตฺตนา ฯ กาลสฺเสว อฏฺฐาย อุปาหนา โอมฺมณฺจิตฺวา
เอกํสํ อุตฺตฺราสํกํ กริตฺวา ทนฺตกฏฺจํ ทาตพฺพํ มุโขทกํ ทาตพฺพํ
อาสนํ ปณฺญาเปตพฺพํ สเจ ยาคู โหติ ภาชนํ โธวิตฺวา ยาคู
อุปนาเมตพฺพา ยาคค ปิตฺสฺส อุกํ ทตฺวา ภาชนํ ปฏฺฐิคฺคเหตุวา
นิจํ กตฺวา สาธุกํ อปฺริหฺมฺสนฺเตน โธวิตฺวา ปฏฺฐิสฺสาเมตพฺพํ
อุปชฌายมฺหิ วุฑฺฒิตฺเต อาสนํ อุกฺกฏฺริตพฺพํ สเจ โส เทโส อุกฺกฺลาโป
โหติ โส เทโส สมฺมชฺชิตพฺโพ ฯ สเจ อุปชฌาโย คามํ
#๑ ม. ย. สภาควตฺติโน ฯ

ปวิสิตุกาโม โหติ นิवासํ ทาทพฺพํ ปฏินิवासํ ปฏิกุคฺคเหตุพฺพํ
กายพนฺธํ ทาทพฺพํ สกฺขํ กตฺวา สงฺฆาภูโย ทาทพฺพา โชวิตฺวา
ปตฺโต สอฺทโก ทาทพฺโพ สเจ อุพฺชฌาโย ปจฺจาสมณฺโณ อากงฺขติ
ติมฺนทลํ ปฏิจฺจนาทนฺเตน ปริมฺนทลํ นิวาเสตฺวา กายพนฺธํ
พนฺธิตฺวา สกฺขํ กตฺวา สงฺฆาภูโย ปารุปีตฺวา คณฺจิกํ ปฏิมุญฺจิตฺวา
โชวิตฺวา ปตฺตํ คเหตุวา อุพฺชฌายสฺส ปจฺจาสมณฺเณน โหตพฺพํ
นาตีทฺฐเร คณฺตพฺพํ นาจฺจาสนฺเนน คณฺตพฺพํ ปตฺตปริยาปนฺนํ
ปฏิกุคฺคเหตุพฺพํ น อุพฺชฌายสฺส ฆณฺมานสฺส อนฺตรนฺตรรา กถา
โอปาเตตพฺพา อุพฺชฌาโย อาปตฺตีสามนฺตา ฆณฺมาโน นิวาเรตพฺโพ
นิวตฺตนฺเตน ปจฺมตฺริ อากนฺตฺวา อาสนํ ปญฺญาเปตพฺพํ
ปาโททกํ ปาทปีจํ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปิตพฺพํ ปจฺจुकฺคณฺตฺวา
ปตฺตจิวรี ปฏิกุคฺคเหตุพฺพํ ปฏินิवासํ ทาทพฺพํ นิवासํ
ปฏิกุคฺคเหตุพฺพํ ๑ สเจ จิวรี สินฺนํ โหติ มฺหุตฺตํ อุณฺเห โอตาเปตพฺพํ
น จ อุณฺเห จิวรี นิตฺทิตพฺพํ จิวรี สํหริตพฺพํ ๑ จิวรี
สํหรนฺเตน ๒ จตฺรํกุลฺลํ กณฺณํ อุสฺสาเทตฺวา ๓ จิวรี สํหริตพฺพํ มา
มชฺเชน ฆงฺโก อโหสีติ โโอโกลเณ กายพนฺธํ กาทพฺพํ ๑ สเจ
ปิณฺฑปาโต โหติ อุพฺชฌาโย จ ภูยฺชิตฺุกาโม โหติ อุทกํ
ทตฺวา ปิณฺฑปาโต อุปนาเมตพฺโพ อุพฺชฌาโย ปานีเยน ปุจฺจิตพฺโพ
#๑ สී. ม. รา. สงฺฆริตพฺพํ ๑ ๒ สී. รา. สงฺฆนฺเตน ๑ ๓ ย. รา. อุสฺสาเรตฺวา ๑

ภคฺตาวิสฺส อุกฺกํ ทตฺวา ปตฺตํ ปฏิกฺกเหตุวา นิจฺจํ กตฺวา
สาธุกฺกํ อปริหฺมฺสนฺเตน โชวิทฺวา โวทกฺกํ กตฺวา มุหุตฺตํ อุณฺห
โอดาเปตฺตพฺโพ น จ อุณฺห ปตฺโต นิตฺทิตฺตพฺโพ ปตฺตจิวฺร
นิกฺขิปิตฺตพฺพํ ปตฺตํ นิกฺขิปนฺเตน เอเกน หตฺเถน ปตฺตํ กเหตุวา
เอเกน หตฺเถน เหฏฺฐามณฺจํ วา เหฏฺฐาปีจํ วา ปรามสิตฺวา
ปตฺโต นิกฺขิปิตฺตพฺโพ น จ อนนฺตรหิตาย ภูมียา ปตฺโต
นิกฺขิปิตฺตพฺโพ จิวฺรํ นิกฺขิปนฺเตน เอเกน หตฺเถน จิวฺรํ กเหตุวาเอเกน
หตฺเถน จิวฺรวิสํ วา จิวฺรชฺชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโต อนนฺตํ
โอรโต โภกํ กตฺวา จิวฺรํ นิกฺขิปิตฺตพฺพํ อุปชฺฌายมฺหิ วุฏฺฐิตฺเต
อาสนํ อุทฺถริตฺตพฺพํ ปาทอทกฺกํ ปาทปีจํ ปาทกถลิกํ ปฏฺฐิสามตฺตพฺพํ
สเจ โส เทโส อุกฺลาโป โหติ โส เทโส สมมชฺชิตฺตพฺโพ ๑ สเจ
อุปชฺฌาโย นหายุคฺกาโม โหติ นหามํ ปฏฺฐียาเทตฺตพฺพํ สเจ สีเตน
อตฺถโธ โหติ สิตฺตํ ปฏฺฐียาเทตฺตพฺพํ สเจ อุณฺهن อตฺถโธ โหติ
อุณฺหํ ปฏฺฐียาเทตฺตพฺพํ ๑ สเจ อุปชฺฌาโย ชนฺดาฆริํ ปวิสฺตฺกาโม โหติ
จฺจณฺณํ สนฺเนตฺตพฺพํ มตฺติกา เตเมตฺตพฺพา ชนฺดาฆริปีจํ อาทาย
อุปชฺฌายสฺส ปิฏฺฐิจิตฺโต กนฺตฺวา ชนฺดาฆริปีจํ ทตฺวา จิวฺรํ
ปฏิกฺกเหตุวา เอกมฺนตฺตํ นิกฺขิปิตฺตพฺพํ จฺจณฺณํ ทาตฺตพฺพํ มตฺติกา
ทาตฺตพฺพา สเจ อุตฺสหติ ชนฺดาฆริํ ปวิสฺตฺตพฺพํ ชนฺดาฆริํ
ปวิสฺนฺเตน มตฺติกาย สฺขํ มกฺขेतฺตฺวา ปฺรโต จ ปจฺจโต จ
ปฏฺฐิจฺฉาเทตฺตฺวา ชนฺดาฆริํ ปวิสฺตฺตพฺพํ น เถเร ภิกฺขุ อานุปชฺช นิสิตฺตพฺพํ

น นวา ภิกฺขุ อาสเนน ปฏฺิพาเหตุพฺพา ชนฺดาฆเร อุชฺฌายสฺส
ปริกมฺมํ กาคพฺพํ ชนฺดาฆรา นิกฺขมฺนฺเตน ชนฺดาฆรปฺปิจฺจํ อาทาย
ปฺรูโต จ ปจฺจโต จ ปฏฺิจฺฉาเหตุวา ชนฺดาฆรา นิกฺขมิตพฺพํ
อุทเทปี อุชฺฌายสฺส ปริกมฺมํ กาคพฺพํ นหาเตน ปจฺมตฺรํ
อุตฺตริตฺวา อุตฺตโน คตฺตํ โวกํ กตฺวา นีวาเสตฺวา อุชฺฌายสฺส
คตฺตโต อุทกํ ปมชฺชิตพฺพํ นีวาสนํ ทาคพฺพํ สงฺฆาฏฺิ ทาคพฺพา
ชนฺดาฆรปฺปิจฺจํ อาทาย ปจฺมตฺรํ อาคนฺตฺวา อาสนํ ปญฺญาเปตพฺพํ
ปาโททกํ ปาทปฺปิจฺจํ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปิตพฺพํ อุชฺฌมาโย ปานีเยน
ปฺจุฉิตพฺโพ ๑ สเจ อุทฺทิสสาเปตฺกามาโม โหติ อุทฺทิสสาเปตพฺโพ
สเจ ปฺริปฺจุฉิตฺกามาโม โหติ ปฺริปฺจุฉิตพฺโพ ๑ ยสฺมี วิหารเ
อุชฺฌมาโย วิหฺรติ สเจ โส วิหาโร อุกฺลาโป โหติ สเจ
อุสฺสสฺสติ โสเชตพฺโพ วิหารํ โสเชนฺเตน ปจฺมํ ปตฺตจิวฺรํ
นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิตพฺพํ นิสฺสึทฺนปจฺจตฺตฺรณํ นีหฺริตฺวา
เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิตพฺพํ ภิสฺสิพฺมิพฺโพหนํ นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิ-
ตพฺพํ มลฺโยจํ นิจฺจํ กตฺวา สาธุกํ อปฺริฉํสนฺเตน อสงฺฆมฺภฺรณฺเตน
กวาฏฺปิฏฺจํ นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิตพฺโพ ปิจฺจํ นิจฺจํ กตฺวา
สาธุกํ อปฺริฉํสนฺเตน อสงฺฆมฺภฺรณฺเตน กวาฏฺปิฏฺจํ นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ
นิกฺขิปิตพฺพํ มลฺยจฺปฏฺิปาทกา นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิตพฺพา
เขพฺพมฺลลโก นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิตพฺโพ อปฺสฺเสนผลกํ
นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิตพฺพํ ภูมฺมตฺตฺรณํ ยถาปฺลยตฺตํ

สลลฺกเขตฺวา นีหริตฺวา เอกมนฺตํ นิกฺขิปิตพฺพํ สเจ วิหาร
สนฺตानกํ โหติ อุลลโลกา ปจฺมํ โอิหารตพฺพํ อาโลกสนฺธิ-
กณฺณภาคา ปมชฺชิตพฺพา สเจ เกรฺกปริกมฺมกตา ภิตฺติ
กณฺณกิตา โหติ โจพกํ เตเมตฺวา ปีเพตฺวา ปมชฺชิตพฺพา สเจ
กาพวณฺณกตา ภูมि กณฺณกิตา โหติ โจพกํ เตเมตฺวา ปีเพตฺวา
ปมชฺชิตพฺพา สเจ อกตา โหติ ภูมि อุตเทน ปริปฺโผเสตฺวา
สมมชฺชิตพฺพา มา วิหารโร รเชน อุลลลลิตฺติ สงฺการํ วิจินิตฺวา
เอกมนฺตํ ฉทฺเขตฺตพฺพํ ภูมฺมตฺถรณฺณํ โอิตาเปตฺวา โสเชตฺวา
ปฺปโปฏฺตฺวา ๑ อติหริตฺวา ยถาปฺลยตฺตํ ปฺลยนาเปตพฺพํ มลฺจ-
ปฺปฺปาทกา โอิตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา ยถาจาเน จเปตพฺพา
มลฺจโ อิตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปฺปโปฏฺตฺวา นิจฺ กตฺวา สารุํ
อปฺริหมฺสนฺเตน ๒ อสงฺฆมฺภูณฺเตน กวาฏฺปิฏฺจํ อติหริตฺวา ยถาปฺลยตฺตํ
ปฺลยนาเปตพฺโพ ปิจฺ โอิตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปฺปโปฏฺตฺวา นิจฺ
กตฺวา สารุํ อปฺริหมฺสนฺเตน ๓ อสงฺฆมฺภูณฺเตน กวาฏฺปิฏฺจํ อติหริตฺวา
ยถาปฺลยตฺตํ ปฺลยนาเปตพฺพํ ภิสสิมฺโพหนํ โอิตาเปตฺวา โสเชตฺวา
ปฺปโปฏฺตฺวา อติหริตฺวา ยถาปฺลยตฺตํ ปฺลยนาเปตพฺพํ นิสฺสท-
นปฺจจตฺถรณฺณํ โอิตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปฺปโปฏฺตฺวา อติหริตฺวา
ยถาปฺลยตฺตํ ปฺลยนาเปตพฺพํ เขพมฺลลโก โอิตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา
อติหริตฺวา ยถาจาเน จเปตพฺโพ อปฺสฺเสนผลกํ โอิตาเปตฺวา
#๑ ปฺปโปฏฺตฺวาตีปี ปาโจ ๙ ๒-๓ ม. อปฺริหมฺสนฺเตน ๙

ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา ยถาจาเน จเปตพฺพํ ปตฺตจิวฺรํ นิภฺขิปิตพฺพํ
ปตฺตํ นิภฺขิปนฺเตน เอเกน หตฺเถน ปตฺตํ คเหตุวา เอเกน
หตฺเถน เหฏฺฐามณฺจํ วา เหฏฺฐาปิจฺจํ วา ปรามสิตฺวา ปตฺโต
นิภฺขิปิตพฺโพ น จ อนนฺตรหิตาย ญฺมียา ปตฺโต นิภฺขิปิตพฺโพ
จิวฺรํ นิภฺขิปนฺเตน เอเกน หตฺเถน จิวฺรํ คเหตุวา เอเกน หตฺเถน
จิวฺรวัสํ วา จิวฺรชฺชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโต อนฺตํ โอรโต
โภกํ กตฺวา จิวฺรํ นิภฺขิปิตพฺพํ ฯ สเจ ปฺรตฺถิมา สรชา วาตา
วายนฺติ ปฺรตฺถิมา วาตปานา ถเกตพฺพา สเจ ปจฺฉิมา สรชา
วาตา วายนฺติ ปจฺฉิมา วาตปานา ถเกตพฺพา สเจ อุตฺตรา
สรชา วาตา วายนฺติ อุตฺตรา วาตปานา ถเกตพฺพา สเจ
ทกฺขิณา สรชา วาตา วายนฺติ ทกฺขิณา วาตปานา ถเกตพฺพา
สเจ สีตกาโล โหติ ทิวา วาตปานา วิวริตพฺพา รตฺตี ถเกตพฺพา
สเจ อุณฺหกาโล โหติ ทิวา วาตปานา ถเกตพฺพา รตฺตี
วิวริตพฺพา ฯ สเจ ปรีเวณฺณํ อุกฺลาปํ โหติ ปรีเวณฺณํ สมฺมชฺชิตพฺพํ
สเจ โภจฺจโก อุกฺลาปํ โหติ โภจฺจโก สมฺมชฺชิตพฺโพ สเจ
อุปฺภฺจฺจานสาลา อุกฺลาปํ โหติ อุปฺภฺจฺจานสาลา สมฺมชฺชิตพฺพา
สเจ อคฺคิสาลา อุกฺลาปํ โหติ อคฺคิสาลา สมฺมชฺชิตพฺพา สเจ
วจฺจกฺขิณฺโณ อุกฺลาปํ โหติ วจฺจกฺขิณฺโณ สมฺมชฺชิตพฺพา สเจ ปานียํ
น โหติ ปานียํ อุปฺภฺจฺจาเปตพฺพํ สเจ ปรีโกชนียํ น โหติ
ปรีโกชนียํ อุปฺภฺจฺจาเปตพฺพํ สเจ อางมนกฺมฺภิยา อุทกํ น โหติ

อาจมนกมุภิยา อุทกั อาสีณจิตพัพ ๑ สเจ อุปชฌายสฺส อนภริติ
อุปฺปนฺนา โหติ สทฺธิวิหาริเกน วูปกาเสตพฺโพ วูปกาสาเปตพฺโพ
ชฺมมกถา วาสส กาทพฺพา สเจ อุปชฌายสฺส กุกฺกัจจํ อุปฺปนฺนํ
โหติ สทฺธิวิหาริเกน วิโนเทตพฺพํ วิโนทาเปตพฺพํ ชฺมมกถา
वासส กาทพฺพา สเจ อุปชฌายสฺส ทิกฺขจิคคํ อุปฺปนฺนํ โหติ
สทฺธิวิหาริเกน วิเวเจตพฺพํ วิเวจาเปตพฺพํ ชฺมมกถา วาสส
กาทพฺพา ๑ สเจ อุปชฌาโย ครุชฺมมํ อชฺฌาปนฺโน โหติ ปรีวาสารโห
สทฺธิวิหาริเกน อุตฺตฺถกํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ
อุปชฌายสฺส ปรีวาสํ ทเทยฺยาติ สเจ อุปชฌาโย มฺลตาย
ปฏิกสฺสนารโห โหติ สทฺธิวิหาริเกน อุตฺตฺถกํ กาทพฺพํ กิณฺติ
นฺุ โข สงฺโฆ อุปชฌายํ มฺลตาย ปฏิกสฺเสยฺยาติ สเจ อุปชฌาโย
มานตฺตารโห โหติ สทฺธิวิหาริเกน อุตฺตฺถกํ กาทพฺพํ กิณฺติ
นฺุ โข สงฺโฆ อุปชฌายสฺส มานตฺตํ ทเทยฺยาติ สเจ อุปชฌาโย
อพฺถานารโห โหติ สทฺธิวิหาริเกน อุตฺตฺถกํ กาทพฺพํ กิณฺติ
นฺุ โข สงฺโฆ อุปชฌายํ อพฺถายฺยาติ ๑ สเจ สงฺโฆ อุปชฌายสฺส
กมฺมํ กตฺตฺถกาโม โหติ ตชฺชนิยํ วา นิยสฺสํ วา ปพฺพาชฺชนิยํ
วา ปฏิสารณิยํ วา อุกฺเขปนฺนํ วา สทฺธิวิหาริเกน อุตฺตฺถกํ
กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ อุปชฌายสฺส กมฺมํ น กเรยฺย
ลหุกาย วา ปรีณามยฺยาติ กตฺติ วา ปนฺสฺส โหติ สงฺฆเณ
กมฺมํ ตชฺชนิยํ วา นิยสฺสํ วา ปพฺพาชฺชนิยํ วา ปฏิสารณิยํ วา

อุกฺเขปณียํ วา สทฺธิวิหาริเกน อุตฺตํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺ โข
อุปฺชฌาโย สมฺมาวตฺตเตยฺย โลมํ ปาเตยฺย เนตฺถารํ วตฺตเตยฺย
สจฺจํ ตํ กมฺมํ ปฏิปฺปสฺสสมฺเภยฺยาติ ฯ สจฺจํ อุปฺชฌายสฺส จีวรํ
โชริตพฺพํ โหติ สทฺธิวิหาริเกน โชริตพฺพํ อุตฺตํ กาทพฺพํ
กิณฺติ นฺ โข อุปฺชฌายสฺส จีวรํ โชรียเถตาติ สจฺจํ อุปฺชฌายสฺส
จีวรํ กาทพฺพํ โหติ สทฺธิวิหาริเกน กาทพฺพํ อุตฺตํ กาทพฺพํ
กิณฺติ นฺ โข อุปฺชฌายสฺส จีวรํ กริเยเถตาติ สจฺจํ
อุปฺชฌายสฺส รชนํ ปจิตพฺพํ ๑ โหติ สทฺธิวิหาริเกน ปจิตพฺพํ
อุตฺตํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺ โข อุปฺชฌายสฺส รชนํ ปจิตพฺพํ
สจฺจํ อุปฺชฌายสฺส จีวรํ รเชตพฺพํ ๑ โหติ สทฺธิวิหาริเกน รเชตพฺพํ
อุตฺตํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺ โข อุปฺชฌายสฺส จีวรํ รชียเถตาติ
จีวรํ รชนฺเตน ๒ สาธุกํ สมฺปริวตฺตํ สมฺปริวตฺตํ รเชตพฺพํ น
จ อจฺฉินฺเนน เถเว ปกุกมิตพฺพํ ฯ น อุปฺชฌายํ อนาปุจฺฉา
เอกจฺจสฺส ปตฺโต ทาทพฺพํ น เอกจฺจสฺส ปตฺโต ปฏิคฺคเหตพฺพํ
น เอกจฺจสฺส จีวรํ ทาทพฺพํ น เอกจฺจสฺส จีวรํ ปฏิคฺคเหตพฺพํ
น เอกจฺจสฺส ปริกฺขาโร ทาทพฺพํ น เอกจฺจสฺส ปริกฺขาโร
ปฏิคฺคเหตพฺพํ น เอกจฺจสฺส เกสา เจเทตพฺพํ น เอกจฺเจน
เกสา เจทาเปตพฺพํ น เอกจฺจสฺส ปริกมฺมํ กาทพฺพํ น
เอกจฺเจน ปริกมฺมํ การทาเปตพฺพํ น เอกจฺจสฺส เวยฺยาวจฺโจ
#๑ ม. ยฺ. รา. รชิตพฺพํ ฯ ๒ ม. ยฺ. รา. รชนฺเตน ฯ

กาดพุโพ น เอกจฺเจน เวยฺยาวจฺโจ การาเปตพุโพ น
เอกจฺจสฺส ปจฺจาสมณฺเณ โหตพุพฺพํ น เอกจฺโจ ปจฺจาสมณฺเณ
อาทาทพุโพ น เอกจฺจสฺส ปิณฺฑปาโต นีหริตพุโพ น เอกจฺเจน
ปิณฺฑปาโต นีหฺราเปตพุโพ ฯ น อุปชฺฌายํ อนาปุจฺจนา คาโม
ปวิสิตพุโพ น สฺสูสานํ คนฺตพุพฺพํ น ทิสฺสา ปกฺกมิตพุพา ฯ สเจ
อุปชฺฌายโย คิลานो โหติ ยาวชฺชีวํ อุปฺภูจฺจาทพุโพ วุฏฺฏจฺานสฺส
อาคเมตพุพนฺตํ ฯ

อุปชฺฌายวตฺตํ นิฏฺฐจฺิตํ ฯ

[๘๒] อุปชฺฌายเณ ภิกฺขเว สทฺธิวิหฺริกมฺหิ สมฺมาวตฺติตพุพฺพํ ฯ
ตตฺตฺรายํ สมฺมาวตฺตนา ฯ อุปชฺฌายเณ ภิกฺขเว สทฺธิวิหฺริโก
สงฺกเหตุพุโพ อนฺนุคฺคเหตุพุโพ อุทฺเทเสน ปริปุจฺจาย โอวาเทน
อนฺนุสฺสานิยา ฯ สเจ อุปชฺฌายสฺส ปตฺโต โหติ สทฺธิวิหฺริกสฺส ปตฺโต
น โหติ อุปชฺฌายเณ สทฺธิวิหฺริกสฺส ปตฺโต ทาทพุโพ อฺสฺสูกฺกํ
วา กาดพุพฺพํ กิณฺติ นฺ โข สทฺธิวิหฺริกสฺส ปตฺโต อุปฺปชฺชเยถาติ
สเจ อุปชฺฌายสฺส จีวรํ โหติ สทฺธิวิหฺริกสฺส จีวรํ น โหติ
อุปชฺฌายเณ สทฺธิวิหฺริกสฺส จีวรํ ทาทพุพฺพํ อฺสฺสูกฺกํ วา กาดพุพฺพํ
กิณฺติ นฺ โข สทฺธิวิหฺริกสฺส จีวรํ อุปฺปชฺชเยถาติ สเจ
อุปชฺฌายสฺส ปริกฺขารो โหติ สทฺธิวิหฺริกสฺส ปริกฺขารो น โหติ
อุปชฺฌายเณ สทฺธิวิหฺริกสฺส ปริกฺขารो ทาทพุโพ อฺสฺสูกฺกํ วา
กาดพุพฺพํ กิณฺติ นฺ โข สทฺธิวิหฺริกสฺส ปริกฺขารो อุปฺปชฺชเยถาติ ฯ

สเจ สหฺริวิหารโก คิลาน โหติ กาลสฺเสว อุฏฺจาย ทนฺตกฏฺจํ
ทาทพฺพํ มุโขทกํ ทาทพฺพํ อาสนํ ปณฺญาเปตพฺพํ สเจ ยาคู
โหติ ภาชนํ โหวิตฺวา ยาคู อุปฺนาเมตพฺพา ยาคค ปิตสฺส
อุทกํ ทตฺวา ภาชนํ ปฏิกฺคเหตฺวา นิจํ กตฺวา สาธุกํ อปริฆฺมสนฺเตน
โหวิตฺวา ปฏิสฺสามेतพฺพํ สหฺริวิหาริกมฺหิ วุฏฺจิตฺเต อาสนํ อุทฺทริตพฺพํ
สเจ โส เทโส อุคฺลาโป โหติ โส เทโส สมฺมชฺชิตพฺโพ ๑
สเจ สหฺริวิหารโก คามํ ปวิสฺตุกาโม โหติ นีวสนํ ทาทพฺพํ
ปฏินีวสนํ ปฏิกฺคเหตพฺพํ กายพฺนุชนํ ทาทพฺพํ สกฺขณํ กตฺวา
สงฺฆาภูโย ทาทพฺพา โหวิตฺวา ปตฺโต สอุทโก ทาทพฺโพ เอตฺตาวตฺตา
นิวตฺติสฺสตีติ อาสนํ ปณฺญาเปตพฺพํ ปาโททกํ ปาทปีจํ ปาทกถลิกํ
อุปฺนิกฺขิปิตพฺพํ ปจฺจุคฺคนตฺวา ปตฺตจิวรี ปฏิกฺคเหตพฺพํ ปฏินีวสนํ
ทาทพฺพํ นีวสนํ ปฏิกฺคเหตพฺพํ ๑ สเจ จิวรี สินฺนํ โหติ
มุหฺตตํ อุณฺเห โอตาเปตพฺพํ น จ อุณฺเห จิวรี นิตฺทิตพฺพํ
จิวรี สหฺริตพฺพํ จิวรี สหฺรณฺเตน จตฺตฺรํคฺคํ กณฺณํ อุสฺสาเทตฺวา
จิวรี สหฺริตพฺพํ มา มชฺเฒ ฆงฺโก อโหสีติ โอโกเค กายพฺนุชนํ
กาทพฺพํ ๑ สเจ ปิณฺฑปาโต โหติ สหฺริวิหารโก จ ภูณฺชิตฺตุกาโม
โหติ อุทกํ ทตฺวา ปิณฺฑปาโต อุปฺนาเมตพฺโพ สหฺริวิหารโก
ปานีเยน ปุจฺจิตพฺโพ ภูตฺตาวิสฺส อุทกํ ทตฺวา ปตฺตํ ปฏิกฺคเหตฺวา
นิจํ กตฺวา สาธุกํ อปริฆฺมสนฺเตน โหวิตฺวา โวทกํ กตฺวา มุหฺตตํ
อุณฺเห โอตาเปตพฺโพ น จ อุณฺเห ปตฺโต นิตฺทิตพฺโพ

ปตฺตจิวฺรํ นิกฺขิปิตพฺพํ ปตฺตํ นิกฺขิปนฺนเตน เอเกน หตฺเถน ปตฺตํ
คเหตุวา เอเกน หตฺเถน เหฏฺฐามณฺจํ วา เหฏฺฐาปีจํ วา ปรามสิตฺวา
ปตฺโต นิกฺขิปิตพฺโพ น จ อนนฺตรหิตาย ภูมียา ปตฺโต นิกฺขิปิตพฺโพ
จิวฺรํ นิกฺขิปนฺนเตน เอเกน หตฺเถน จิวฺรํ คเหตุวา เอเกน
หตฺเถน จิวฺรวสํ วา จิวฺรชฺชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโต อนฺตํ
โอรโต โภคํ กตฺวา จิวฺรํ นิกฺขิปิตพฺพํ สทฺธิวิหาริกมฺหิ วุฏฺฐิตฺเต
อาสนํ อุทฺธริตพฺพํ ปาโททกํ ปาทปีจํ ปาทกถลิกํ ปฏฺฐิตามตพฺพํ
สเจ โส เทโส อุกฺลาโป โหติ โส เทโส สมฺมชฺชิตพฺโพ ๑
สเจ สทฺธิวิหาริกो นหายิตฺตกาโม โหติ นหํ ปฏฺฐิตามตพฺพํ
สเจ สิตฺเตน อตฺถโธ โหติ สิตฺตํ ปฏฺฐิตามตพฺพํ สเจ อุณฺเหรน
อตฺถโธ โหติ อุณฺห์ ปฏฺฐิตามตพฺพํ ๑ สเจ สทฺธิวิหาริกो ชนฺดาฆริ
ปวีสิตฺตกาโม โหติ จุณฺณํ สนฺนตพฺพํ มตฺติกา เตเมตพฺพา
ชนฺดาฆริปีจํ อาทาย คนฺตฺวา ชนฺดาฆริปีจํ ทตฺวา จิวฺรํ ปฏฺฐิกคเหตุวา
เอกมนฺตํ นิกฺขิปิตพฺพํ จุณฺณํ ทาทพฺพํ มตฺติกา ทาทพฺพา
สเจ อุตฺสหติ ชนฺดาฆริ ปวีสิตพฺพํ ชนฺดาฆริ ปวีสนฺเตน มตฺติกาย
มุขํ มกฺขเหตุวา ปฺรโต จ ปจฺจโต จ ปฏฺฐิตามตพฺพา ชนฺดาฆริ
ปวีสิตพฺพํ น เถเร ภิกฺขุ อญฺฺปชฺช นิสิตฺตพฺพํ น นวา ภิกฺขุ
อาสเนน ปฏฺฐิตามตพฺพา ชนฺดาฆเร สทฺธิวิหาริกสฺส ปริกมฺมํ
กาทพฺพํ ชนฺดาฆรา นิกฺขมฺนเตน ชนฺดาฆริปีจํ อาทาย ปฺรโต จ
ปจฺจโต จ ปฏฺฐิตามตพฺพา ชนฺดาฆรา นิกฺขมิตพฺพํ อุทฺเทปี

สทุธิวิหริกสฺส ปริกมฺม กาดพฺพํ นหาเตน ปจฺมตรํ อุตฺตริตฺวา
อุตฺตโน คตฺตํ โวกํ กตฺวา นิวาเสตฺวา สทุธิวิหริกสฺส กตฺตโต
อุทกํ ปมชฺชิตพฺพํ นิวาสนํ ทาดพฺพํ สงฺฆาภูติ ทาดพฺพา
ชนฺดาฆรปฺปิจฺจ อาทาย ปจฺมตรํ อากนฺตฺวา อาสนํ ปญฺญาเปตพฺพํ
ปาโททกํ ปาทปฺปิจฺจ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปิตพฺพํ สทุธิวิหริโก
ปานีเยน ปุจฺฉิตพฺพโ ๑ ยสฺมี วิหारे สทุธิวิหริโก วิหริติ
สเจ โส วิหารโ อุกฺลาโป โหติ สเจ อุตฺสหติ โสเชตพฺพโ
วิหริ โสเชนฺเตน ปจฺมํ ปตฺตจิวฺริ นีหริตฺวา เอกมฺนตฺตํ นิกฺขิปิตพฺพํ
นีสีทนปจฺจตฺถรณฺนํ นีหริตฺวา เอกมฺนตฺตํ นิกฺขิปิตพฺพํ ภิสสิมฺโพหนํ
นีหริตฺวา เอกมฺนตฺตํ นิกฺขิปิตพฺพํ มณฺโจอ นิจฺจํ กตฺวา สารุํ
อปฺริฆฺมสนฺเตน อสงฺฆมฺภฺนฺเตน กวาภูปิภูจฺจํ นีหริตฺวา เอกมฺนตฺตํ
นิกฺขิปิตพฺพโ ปิจฺจํ นิจฺจํ กตฺวา สารุํ อปฺริฆฺมสนฺเตน อสงฺฆมฺภฺนฺเตน
กวาภูปิภูจฺจํ นีหริตฺวา เอกมฺนตฺตํ นิกฺขิปิตพฺพํ มณฺจปฺปฏิปาทกา
นีหริตฺวา เอกมฺนตฺตํ นิกฺขิปิตพฺพพา เขพฺพลลโก นีหริตฺวา เอกมฺนตฺตํ
นิกฺขิปิตพฺพโ อปฺสุเสนผลกํ นีหริตฺวา เอกมฺนตฺตํ นิกฺขิปิตพฺพํ
ภุมฺมตฺถรณฺนํ ยถาปญฺญตฺตํ สลฺลกฺเขตฺวา นีหริตฺวา เอกมฺนตฺตํ
นิกฺขิปิตพฺพํ สเจ วิหारे สนฺदानกํ โหติ อุลฺโลกา ปจฺมํ
โอหารेतพฺพํ อาโลกสนฺธิกณฺณภาคา ปมชฺชิตพฺพพา สเจ
เรรुकปริกมฺมกตา ภิตฺติ กณฺณกิตา โหติ โจอฺพกํ เตเมตฺวา ปิเพตฺวา
ปมชฺชิตพฺพพา สเจ กาวณฺณกตา ภูมि กณฺณกิตา โหติ โจอฺพกํ

เตเมตฺวา ปิเพตฺวา ปมชฺชิตฺตพฺพา สเจ อกฺคา โหติ ภูมि อุตฺเทน
ปริปฺโผเสตฺวา สมมชฺชิตฺตพฺพา มา วิหาโร รเชน อุหฺลณฺตีติ
สงฺการิ วิจินิตฺวา เอกมฺนุตฺติ จฑฺเตตฺตพฺพิ ภูมฺมตฺตฺถณฺนิ โอตฺตาเปตฺวา
โสเชตฺวา ปฺปโปญฺเจตฺวา อติหริตฺวา ยถาปฺลฺลตฺตํ ปฺลฺลนาเปตฺตพฺพิ
มฺลฺลจฺปฏิปาทกา โอตฺตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺตวา อติหริตฺวา ยถาจาเน
จฺเปตฺตพฺพา มฺลฺลโจ โอตฺตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปฺปโปญฺเจตฺวา นิจํ
กตฺวา สาธุกํ อปริจํสนฺเตน อสงฺฆมฺภฺนฺเตน กวาญฺปิญฺจํ อติหริตฺวา
ยถาปฺลฺลตฺตํ ปฺลฺลนาเปตฺตพฺพิ ปิจํ โอตฺตาเปตฺวา โสเชตฺวา
ปฺปโปญฺเจตฺวา นิจํ กตฺวา สาธุกํ อปริจํสนฺเตน อสงฺฆมฺภฺนฺเตน
กวาญฺปิญฺจํ อติหริตฺวา ยถาปฺลฺลตฺตํ ปฺลฺลนาเปตฺตพฺพิ ภิสฺสิมฺปิโพนํ
โอตฺตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปฺปโปญฺเจตฺวา อติหริตฺวา ยถาปฺลฺลตฺตํ
ปฺลฺลนาเปตฺตพฺพิ นิสฺสิทฺนปฺจจตฺตฺถณฺนิ โอตฺตาเปตฺวา โสเชตฺวา
ปฺปโปญฺเจตฺวา อติหริตฺวา ยถาปฺลฺลตฺตํ ปฺลฺลนาเปตฺตพฺพิ เขพฺพมฺลฺลโก
โอตฺตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺตวา อติหริตฺวา ยถาจาเน จฺเปตฺตพฺพิ
อปฺสฺเสนผลกํ โอตฺตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺตวา อติหริตฺวา ยถาจาเน จฺเปตฺตพฺพิ
ปตฺตจิวริ นิกฺขิปปิตฺตพฺพิ ปตฺตํ นิกฺขิปปนฺเตน เอเกน หตฺเถน ปตฺตํ
คฺเหตฺวา เอเกน หตฺเถน เภฏฺจามลฺลํ วา เภฏฺจาปิจํ วา
ปฺรามสฺสิตฺวา ปตฺโต นิกฺขิปปิตฺตพฺพิ น จ อนนฺตรหิตาย ภูมिया
ปตฺโต นิกฺขิปปิตฺตพฺพิ จิวริ นิกฺขิปปนฺเตน เอเกน หตฺเถน จิวริ
คฺเหตฺวา เอเกน หตฺเถน จิวริวํสํ วา จิวรรชฺชํ วา ปมชฺชิตฺตวา

ปารโต อนุตฺโต โอรโต โภคํ กตฺวา จีวรํ นิกฺขิปปิตพฺพํ ฯ สเจ
ปฺรตฺถิมา สรชา วายนฺติ ปฺรตฺถิมา วาตปานา ถเกตพฺพา
สเจ ปจฺจณิมา สรชา วาตา วายนฺติ ปจฺจณิมา วาตปานา ถเกตพฺพา
สเจ อุตฺตรรา สรชา วาตา วายนฺติ อุตฺตรรา วาตปานา ถเกตพฺพา
สเจ ทกฺขิณา สรชา วาตา วายนฺติ ทกฺขิณา วาตปานา ถเกตพฺพา
สเจ สีตกาโล โหติ ทิวา วาตปานา วิวริตพฺพา รตฺตี ถเกตพฺพา
สเจ อุณฺหกาโล โหติ ทิวา วาตปานา ถเกตพฺพา รตฺตี
วิวริตพฺพา ฯ สเจ ปรีเวณฺณํ อุกฺลาปํ โหติ ปรีเวณฺณํ สมฺมชฺชิตพฺพํ
สเจ โภกฺขโก อุกฺลาปํ โหติ โภกฺขโก สมฺมชฺชิตพฺโพ
สเจ อฺปฺภฺจฺจานสาธา อุกฺลาปํ โหติ อฺปฺภฺจฺจานสาธา สมฺมชฺชิตพฺพา
สเจ อคฺคิสาธา อุกฺลาปํ โหติ อคฺคิสาธา สมฺมชฺชิตพฺพา
สเจ วจฺจกฺขี อุกฺลาปํ โหติ วจฺจกฺขี สมฺมชฺชิตพฺพา สเจ
ปานีเย น โหติ ปานีเย อฺปฺภฺจฺจาเปตพฺพํ สเจ ปรีโกชนีเย น
โหติ ปรีโกชนีเย อฺปฺภฺจฺจาเปตพฺพํ สเจ อางมนกฺมุภิยา อุกฺกํ น
โหติ อางมนกฺมุภิยา อุกฺกํ อาสิณฺจิตพฺพํ ฯ สเจ สทฺธิวิหาริกสุส
อนภริตติ อฺปฺปฺนฺนา โหติ อฺปฺชฺฌาเยน วฺรูปกาเสตพฺโพ ๑ วฺรูปกาสา-
เปตพฺโพ ฌมฺมกถา วาสฺส กาทพฺพา สเจ สทฺธิวิหาริกสุส
กุกฺกจฺจํ อฺปฺปฺนฺนํ โหติ อฺปฺชฺฌาเยน วิโนเทตพฺพํ วิโนทาเปตพฺพํ
ฌมฺมกถา วาสฺส กาทพฺพา สเจ สทฺธิวิหาริกสุส ทิฏฺฐจิกตฺตํ อฺปฺปฺนฺนํ
โหติ อฺปฺชฺฌาเยน วิเวเจตพฺพํ วิเวจาเปตพฺพํ ฌมฺมกถา วาสฺส
#๑ ยฺ. วฺรูปกาเสตพฺพา วฺรูปกาสาเปตพฺพา ฯ

กาดพฺพา ๗ สเจ สทฺธิวิหารโก คุรุณมฺมํ อชฺฌมาปนฺโน โหติ
ปริวาสารโห อุปชฌาเยน อุตฺตํ กาดพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข
สงฺโฆ สทฺธิวิหาริกสฺส ปริวาสํ ททฺเหยยติ สเจ สทฺธิวิหารโก
มฺลยา ปฏิกฺกสฺสนารโห โหติ อุปชฌาเยน อุตฺตํ กาดพฺพํ
กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ สทฺธิวิหาริกํ มฺลยา ปฏิกฺกสฺเสยฺยติ สเจ
สทฺธิวิหารโก มานตฺตารโห โหติ อุปชฌาเยน อุตฺตํ กาดพฺพํ
กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ สทฺธิวิหาริกสฺส มานตฺตํ ททฺเหยยติ สเจ
สทฺธิวิหารโก อพฺภานารโห โหติ อุปชฌาเยน อุตฺตํ กาดพฺพํ
กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ สทฺธิวิหาริกํ อพฺภเยยติ ๗ สเจ สงฺโฆ
สทฺธิวิหาริกสฺส กมฺมํ กตฺตกาโม โหติ ตชฺชนิยฺมํ วา นิยฺสํ วา
ปพฺพาชฺชนิยฺมํ วา ปฏิสารณิยฺมํ วา อุกฺเขปนฺนํ วา อุปชฌาเยน
อุตฺตํ กาดพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ สทฺธิวิหาริกสฺส กมฺมํ
น กเรยฺย ลหุกาย วา ปริณามเยยติ กตฺตํ วา ปนฺส
โหติ สงฺฆเณ กมฺมํ ตชฺชนิยฺมํ วา นิยฺสํ วา ปพฺพาชฺชนิยฺมํ วา
ปฏิสารณิยฺมํ วา อุกฺเขปนฺนํ วา อุปชฌาเยน อุตฺตํ กาดพฺพํ
กิณฺติ นฺุ โข สทฺธิวิหารโก สมฺมาวตฺเตยฺย โลมํ ปาเตยฺย
เนตฺถารํ วตฺเตยฺย สงฺโฆ ตํ กมฺมํ ปฏฺฐปฺปสฺสมเยยติ ๗ สเจ
สทฺธิวิหาริกสฺส จีวรํ โหติพฺพํ โหติ อุปชฌาเยน อาจิกฺขิตพฺพํ
เอวํ โหเวยฺยาสีติ อุตฺตํ วา กาดพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข
สทฺธิวิหาริกสฺส จีวรํ โหเวยฺยติ สเจ สทฺธิวิหาริกสฺส จีวรํ

กาดพฺพํ โหติ อุปชฌายเณ อัจฺฉิตพฺพํ เอวํ กเรยฺยาสีติ
อุสฺสูกํ วา กาดพฺพํ กิณฺติ นฺ โข สทฺธิวิหาริกสฺส จีวรํ
กริเยถาติ สเจ สทฺธิวิหาริกสฺส รชนํ ปจิตพฺพํ โหติ อุปชฌายเณ
อัจฺฉิตพฺพํ เอวํ ปเจยฺยาสีติ อุสฺสูกํ วา กาดพฺพํ กิณฺติ
นฺ โข สทฺธิวิหาริกสฺส รชนํ ปจิตเยถาติ สเจ สทฺธิวิหาริกสฺส
จีวรํ รเชตพฺพํ ๑ โหติ อุปชฌายเณ อัจฺฉิตพฺพํ เอวํ เรยฺยาสีติ
อุสฺสูกํ วา กาดพฺพํ กิณฺติ นฺ โข สทฺธิวิหาริกสฺส จีวรํ
รชียेถาติ จีวรํ เรชนฺเตน สาธุกํ สมปริวตฺตํ สมปริวตฺตํ
รเชตพฺพํ น จ อจฺฉินฺเน เถเว ปกฺกमितพฺพํ ฯ สเจ สทฺธิวิหาริกโ
กิลานโ โหติ ยาวชีวํ อุปฺภูจฺจาทพฺโพ วุฏฺฏานสฺส อากเมตพฺพนฺติ ฯ

สทฺธิวิหาริกวตฺตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๘๑] เตน โข ปน สมเณ สทฺธิวิหาริกา อุปชฌายेषฺส น
สมฺมาวตฺตนฺติ ฯ เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อุชฌายนฺติ
ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ถถํ หิ นาม สทฺธิวิหาริกา อุปชฌายेषฺส น
สมฺมาวตฺติสฺสณฺตีติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ
สจฺจํ กิร ภิกฺขเว สทฺธิวิหาริกา อุปชฌายेषฺส น สมฺมาวตฺตนฺตีติ ฯ
สจฺจํ ภควาติ ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา ถถํ หิ นาม ภิกฺขเว
สทฺธิวิหาริกา อุปชฌายेषฺส น สมฺมาวตฺติสฺสณฺตีติ ฯ วิครหิตฺวา
ธมฺมี ถถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว สทฺธิวิหาริเกน
อุปชฌายมฺหิ น สมฺมาวตฺติตพฺพํ โย น สมฺมาวตฺเตยฺย อาปตฺติ
#๑ ม. ย. สพฺพตฺถ รชิตพฺพํ ฯ

ทุกกฏสฺสาติ ฯ เนว สมฺมาวตฺตุนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อสมฺมาวตฺตุนฺติ ปณฺาเมตฺถํ ฯ เอวญฺจ ปน
ภิกฺขเว ปณฺาเมตฺตพฺโพ ปณฺาเมมิ ตนฺติ วา มายิธ ปฏิกฺกมิตฺติ
วา นีหฺร เต ปตฺตจิวฺรณฺติ วา นานํ ตยา อุปฺภูจาทพฺโพติ
วา กาเยน วิญฺญาเปติ วาจาเย วิญฺญาเปติ กาเยน วาจาเย
วิญฺญาเปติ ปณฺามิตฺโต โหติ สทฺธิวิหฺริโก น กาเยน วิญฺญาเปติ
น วาจาเย วิญฺญาเปติ น กาเยน วาจาเย วิญฺญาเปติ
น ปณฺามิตฺโต โหติ สทฺธิวิหฺริโกติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
สทฺธิวิหฺริกา ปณฺามิตา น ขมาเปณฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะสฺสุ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ขมาเปตฺตุนฺติ ฯ เนว ขมาเปณฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว ปณฺามิตฺเตน น ขมาเปตฺตพฺโพ
โย น ขมาเปยฺย อापตฺติ ทุกกฏสฺสาติ ฯ เตน
โข ปน สมเยน อุปฺชฌายา ขมาเปยฺยมานา น ขมนฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ขมิตฺตุนฺติ ฯ เนว
ขมนฺติ ฯ สทฺธิวิหฺริกา ปกฺกมณฺติปิ วิพฺภมณฺติปิ ติตฺถิเยสฺสุปิ
สํกมณฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว
ขมาเปยฺยมานน น ขมิตพฺพํ โย น ขเมยฺย อापตฺติ ทุกกฏสฺสาติ ฯ

[๘๔] เตน โข ปน สมเยน อุปฺชฌายา สมฺมาวตฺตุนฺติ
ปณฺาเมณฺติ อสมฺมาวตฺตุนฺติ น ปณฺาเมณฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว สมฺมาวตฺตุนฺโต ปณฺาเมตฺตพฺโพ โย

ปณามะย อปตฺติ ทุกฺกฏสฺส น จ ภิกฺขเว อสมฺมาวตฺตุนฺโต
น ปณามตฺตพฺโพ โย น ปณามะย อปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑ ฯ
ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคโต สทฺธิวิหาริโก ปณามตฺตพฺโพ
อุปฺชฌายมฺหิ นามิตฺตํ เปมฺ โหติ นามิตฺโต ปสาโท โหติ
นามิตฺตา หิริ โหติ นามิตฺโต คารโว โหติ นามิตฺตา
ภาวนา โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคโต
สทฺธิวิหาริโก ปณามตฺตพฺโพ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคโต
สทฺธิวิหาริโก น ปณามตฺตพฺโพ อุปฺชฌายมฺหิ อธิมิตฺตํ เปมฺ
โหติ อธิมิตฺโต ปสาโท โหติ อธิมิตฺตา หิริ โหติ อธิมิตฺโต
คารโว โหติ อธิมิตฺตา ภาวนา โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว
ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคโต สทฺธิวิหาริโก น ปณามตฺตพฺโพ ฯ
ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคโต สทฺธิวิหาริโก อถํ ปณามตต
อุปฺชฌายมฺหิ นามิตฺตํ เปมฺ โหติ นามิตฺโต ปสาโท โหติ
นามิตฺตา หิริ โหติ นามิตฺโต คารโว โหติ นามิตฺตา
ภาวนา โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคโต
สทฺธิวิหาริโก อถํ ปณามตฺตํ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคโต
สทฺธิวิหาริโก นาลํ ปณามตฺตํ อุปฺชฌายมฺหิ อธิมิตฺตํ
เปมฺ โหติ อธิมิตฺโต ปสาโท โหติ อธิมิตฺตา หิริ โหติ
อธิมิตฺโต คารโว โหติ อธิมิตฺตา ภาวนา โหติ อิมหิ โข
ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคโต สทฺธิวิหาริโก นาลํ ปณามตฺตํ ฯ
#๑ ม. อิติสทฺโท ทิสฺสติ ฯ

ปฺลจฺหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคตฺ สทฺธิวិหาริกํ อปฺปณฺณเมฺนุโต
อุปฺชฌาโย สาดิสฺสโร โหติ ปณฺณเมฺนุโต อนตฺติสฺสโร โหติ
อุปฺชฌายมฺหิ นาทฺมตฺตํ เปมฺ โหติ นาทฺมตฺโต ปสฺสาทอ โหติ
นาทฺมตฺตา หิริ โหติ นาทฺมตฺโต คารโว โหติ นาทฺมตฺตา
ภาวนา โหติ อิมฺเห โข ภิกฺขเว ปฺลจฺหงฺเคหิ สมฺนฺนาคตฺ
สทฺธิวิหาริกํ อปฺปณฺณเมฺนุโต อุปฺชฌาโย สาดิสฺสโร โหติ ปณฺณเมฺนุโต
อนตฺติสฺสโร โหติ ฯ ปฺลจฺหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคตฺ
สทฺธิวิหาริกํ ปณฺณเมฺนุโต อุปฺชฌาโย สาดิสฺสโร โหติ อปฺปณฺณเมฺนุโต
อนตฺติสฺสโร โหติ อุปฺชฌายมฺหิ อตฺมตฺตํ เปมฺ โหติ
อตฺมตฺโต ปสฺสาทอ โหติ อตฺมตฺตา หิริ โหติ อตฺมตฺโต
คารโว โหติ อตฺมตฺตา ภาวนา โหติ อิมฺเห โข ภิกฺขเว
ปฺลจฺหงฺเคหิ สมฺนฺนาคตฺ สทฺธิวิหาริกํ ปณฺณเมฺนุโต อุปฺชฌาโย
สาดิสฺสโร โหติ อปฺปณฺณเมฺนุโต อนตฺติสฺสโร โหติติ ฯ

[๘๕] เตน โข ปน สมเยน อลฺลตโร พุราหฺมโณ ๑ ภิกฺขุ
อุปฺสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชฺ ยาจิ ฯ ตํ ภิกฺขุ น อิจฺฉิสฺสุ ปพฺพชฺชํ ฯ
โส ภิกฺขุสฺสุ ปพฺพชฺชฺ อลฺลมาโน กิโส อโหสิ ลฺลฺลโข ทพฺพณฺโณ
#๑ อลฺลตโร ราโร นาม พุราหฺมโณติ อมฺหากํ โปตฺถเก ทิสฺสติ ฯ อลฺลตโร
#พุราหฺมโณ ราโร นามาคิ สึลฺลโปตฺถเก ฯ ตพฺพณฺณนาฎีกายมฺปิ ตํ นามํ ปากกฺ
#โหติ ฯ ยสฺมา ปน อลฺลตฺรสทฺเทน อนิยเม กเต นามํ วตฺตพฺพํ น โหติ นามเว วา

อุปลนฺทุปลนฺทุทุกขาโต ฌมนิสฺนถคคฺโคโต ฯ อทฺทสา โข ภควา
ตํ พุราหุมนํ กิสฺสํ ลฺลํ ทุพฺพนํ อุปลนฺทุปลนฺทุทุกขาโต
ฌมนิสฺนถคคฺโคตํ ทิสฺวาน ภิกฺขุ อามนฺเตสิ กิณฺณุ โข โส ภิกฺขเว
พุราหุมนํ กิสฺสํ ลฺลํ ทุพฺพนํ อุปลนฺทุปลนฺทุทุกขาโต
ฌมนิสฺนถคคฺโคโต ฯ เอโส ภนฺเต พุราหุมนํ ภิกฺขุ อุปสงฺกมิตฺวา
ปพฺพชฺชํ ยาจิ ตํ ภิกฺขุ น อิจฺฉิสฺสํ ปพฺพาเชตฺถํ โส ภิกฺขุสุ
ปพฺพชฺชํ อลภมาโน กิสฺสํ ลฺลํ ทุพฺพนํ อุปลนฺทุปลนฺทุทุกขาโต
ฌมนิสฺนถคคฺโคโตติ ฯ อถ โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ โโก นฺุ โข
ภิกฺขเว ตสฺส พุราหุมนสฺส อธิการํ สรตฺถิติ ฯ เอวํ วุตฺเต
อายุสฺมา สาริปฺพุโต ภควนฺตํ เอตทวโจ อหํ โข ภนฺเต ตสฺส
พุราหุมนสฺส อธิการํ สรามิตฺติ ฯ กิ ปน ตวํ สาริปฺพุต ตสฺส
พุราหุมนสฺส อธิการํ สรตฺถิติ ฯ อิธ เม ภนฺเต โส พุราหุมนํ
ราชคเห ปิณฺฑาย จรณฺตสฺส เอกํ กญฺจุญฺญิกขํ ทาเปสิ อิทํ โข
อหํ ภนฺเต ตสฺส พุราหุมนสฺส อธิการํ สรามิตฺติ ฯ สาธุ สาธุ
สาริปฺพุต กตถญฺโน หิ สาริปฺพุต สปรฺริสา กตเวทินโน เตนหิ
ตวํ สาริปฺพุต ตํ พุราหุมนํ ปพฺพาเชหิ อุปสมฺปาเทหิติ ฯ กถาหํ
#วุตฺเต อนิยโม กตฺตพฺโพ น โหติ ตสฺมา ราโร นามาติ ปาฐทวํ อติเรกนฺติ
#ทญฺญพฺพิ ฯ อิตฺรธา อณฺฺตรสทฺโท น ภเวยฺย อทฺทสา โข ภควา ราธํ พุราหุมนนฺติ
#จ วุตฺตพฺพิ ภเวยฺย อยมฺปนฺน ยฺ. รา. โปตฺถเก อนฺวตฺตติตฺวา โสธิตฺติ เวทิตพฺโพ ฯ

ภนฺเต ตํ พุราหุณฺณํ ปพฺพาเซมิ อุปสมฺปาเทมีติ ฯ อถโข ภควา
เอตสฺมี นินทาเน เอตสฺมี ปกรณฺเ ชมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
ยา ตา ภิกฺขเว มยา ตีหิ สรณฺคมเนหิ อุปสมฺปทา อนฺุณฺดาตา
ตาหํ ๑ อชฺชตฺตคฺเค ปฏิกฺขิปามิ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ลตฺตจฺจตฺตฺเถน
กมฺเมเน อุปสมฺปทํ ๒ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว อุปสมฺปาเทตฺตฺโพ
พฺยตฺเตเน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน สงฺโฆ ณาเปตฺตฺโพ สฺมฺมาตุ เม
ภนฺเต สงฺโฆ อํยํ อิตฺถนฺุณฺนาโม อิตฺถนฺุณฺนามสฺส อายสฺมโต
อุปสมฺปทาเปกฺโข ๓ ฯ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกถึ สงฺโฆ อิตฺถนฺุณฺนามํ
อุปสมฺปาเทยฺย อิตฺถนฺุณฺนาเมเน อุปชฺชมาเยเน ฯ เอสา ลตฺตติ ฯ
สฺมฺมาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อํยํ อิตฺถนฺุณฺนาโม อิตฺถนฺุณฺนามสฺส
อายสฺมโต อุปสมฺปทาเปกฺโข สงฺโฆ อิตฺถนฺุณฺนามํ อุปสมฺปาเทติ
อิตฺถนฺุณฺนาเมเน อุปชฺชมาเยเน ยสฺสาเยสฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺุณฺนามสฺส
อุปสมฺปทา อิตฺถนฺุณฺนาเมเน อุปชฺชมาเยเน โส ตฺถนฺุหสฺส ยสฺส
นภฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ ทฺตฺติยมฺปิ เอตมฺคถึ วทามิ ฯ สฺมฺมาตุ
เม ภนฺเต สงฺโฆ อํยํ อิตฺถนฺุณฺนาโม อิตฺถนฺุณฺนามสฺส อายสฺมโต
อุปสมฺปทาเปกฺโข ฯ สงฺโฆ อิตฺถนฺุณฺนามํ อุปสมฺปาเทติ อิตฺถนฺุณฺนาเมเน
อุปชฺชมาเยเน ฯ ยสฺสาเยสฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺุณฺนามสฺส อุปสมฺปทา
อิตฺถนฺุณฺนาเมเน อุปชฺชมาเยเน โส ตฺถนฺุหสฺส ยสฺส นภฺขมฺติ โส
#๑ ม. ตํ ๑ ๒ ม. ย. อุปสมฺปาเทตฺตฺ ๑ รา. อุปสมฺปทํ ทาตฺตฺ ๑
#๓ อุปสมฺปทาเปกฺโขติปิ ปาโจ ๑

ภาเสยฺย ๑ ตติยมฺปี เอตมตฺถํ วทามิ ๑ สฺณาคฺค เม ฆนฺเต
สงฺโฆ อํยํ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต อุปสมฺปทาเปกฺโข ๑
สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุปสมฺปาเทติ อิตฺถนฺนาเมน
อุปชฺฌาเยน ๑ ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส อุปสมฺปทา
อิตฺถนฺนาเมน อุปชฺฌาเยน โส ตฺถนฺหสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ๑
อุปสมฺปนฺโน สงฺฆเณ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนาเมน อุปชฺฌาเยน ๑
ขมฺติ สงฺฆสฺส ตสฺมา ตฺถนฺหิ ๑ เอวเมตํ ฐารยามีติ ๑

[๘๖] เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตโร ภิกฺขุ อุปสมฺปนฺนสมนฺนตรา
อนาจาริ อจรฺติ ๑ ภิกฺขุ เอวมาหํสุ มา อาวุโส
เอวรूपิ อกาสิ เนตํ กปฺปตีติ ๑ โส เอวมาห เนวามิ
อายสฺมนฺเต ยาจิ อุปสมฺปาเทถ มนฺติ กิสฺส มํ ตฺเมห อยาจิตา
อุปสมฺปาทิตฺถาติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อาริเจสิ ๑ น ภิกฺขเว
อยาจิตนฺ อุปสมฺปาเทตฺพุโป โย อุปสมฺปาเทยฺย อापฺตฺติ
ทฺถกฺกสฺส ๑ อฺนุชานามิ ภิกฺขเว ยาจิตนฺ อุปสมฺปาเทตฺ ๑
เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว ยาจิตฺพุโป เตน อุปสมฺปทาเปกฺเขน สงฺฆํ
อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา ภิกฺขุณํ ปาเท วนฺทิตฺวา
อฺกฺกมฺภิกํ นิสิตฺวา อณฺชลิ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย สงฺฆํ
ฆนฺเต อุปสมฺปทํ ยาจามิ อฺลฺลุมฺปตฺ มํ ฆนฺเต สงฺโฆ อฺนุภมฺปี
อุปาทายาติ ๑ ทฺถติยมฺปี ยาจิตฺพุโป ตติยมฺปี ยาจิตฺพุโป ๑
พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน สงฺโฆ ฌาเปตฺพุโป ๑ สฺณาคฺค เม

ภนฺเต สงฺโฆ อัย อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต
อุปสมฺปทาเปกฺโข ฯ อิตฺถนฺนาโม สงฺฆํ อุปสมฺปทํ ยาจติ อิตฺถนฺนาเมน
อุปชฺฌาเยน ฯ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ
อุปสมฺปาเทยฺย อิตฺถนฺนาเมน อุปชฺฌาเยน ฯ เอสา ฅตฺติ ฯ
สุตฺตํ เม ภนฺเต สงฺโฆ อัย อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส:
อายสฺมโต อุปสมฺปทาเปกฺโข อิตฺถนฺนาโม สงฺฆํ อุปสมฺปทํ ยาจติ
อิตฺถนฺนาเมน อุปชฺฌาเยน ฯ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุปสมฺปาเทติ
อิตฺถนฺนาเมน อุปชฺฌาเยน ฯ ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส
อุปสมฺปทา อิตฺถนฺนาเมน อุปชฺฌาเยน โส ตฺถนฺนสฺส ยสฺส
นภฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ ทฺติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ ฯเปฯ
ตฺติยมฺปิ เอตมตฺถํ วทามิ ฯเปฯ อุปสมฺปนฺโน สงฺฆเณ อิตฺถนฺนาโม
อิตฺถนฺนาเมน อุปชฺฌาเยน ฯ ขมฺติ สงฺฆสฺส ตสฺมา ตฺถนฺนํ ฯ
เอวเมตฺถ ธารยามีติ ฯ

[๘๗] เตน โข ปน สมเยน ราชคเห ปณฺฑิตานํ ภคฺคานํ
ภคฺคปฏฺฐิปาฏฺฐิ อฏฺฐิตา ๑ โหติ ฯ อถ โข อถฺยตฺรสฺส พฺราหฺมณฺสฺส
เอตทโหสิ อิม โข สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา สุขสีลา สุขสมฺมาจารา
สุโกชนานิ ภูณฺชิตฺวา นีวาเตสุ สยเนสุ สยนฺติ ฆนฺนุนาหํ สมณฺเสสุ
สกฺยปฺตฺติเยสุ ปพฺพชฺเวยฺยนฺติ ฯ อถ โข โส พฺราหฺมโณ ภิกฺขุ
อุปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ฯ ตํ ภิกฺขุ ปพฺพาเชสุ อุปสมฺปาเทสุ ฯ
#๑ ย. อธิฏฺฐิตา ฯ

ตสฺมี ปพฺพชิต ฆตฺตปฏฺฐิปาฏฺฐิ จียิตฺถ ๑ ภิกฺขุ เหวมาหฺสฺส เอหิทานิ
อาวฺโส ปิณฺฑทาย จริตฺตสมาติ ๑ โส เหวมาห นานํ อาวฺโส
เอตํการณา ปพฺพชิตฺโต ปิณฺฑทาย จริตฺตสมาติ สเจ เม ทสฺส
ภุญฺชิตฺตสมาติ โน เจ เม ทสฺส วิพฺภมิตฺตสมาติ ๑ กิ ปน
ตฺวํ อาวฺโส อุทฺตสฺส การณา ปพฺพชิตฺตติ ๑ เหวมาวฺโสติ ๑
เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺจนา ๑เป๑ เต อุชฺฌายนฺติ จียนฺติ วิปาเจนฺติ
กถํ หิ นาม ภิกฺขุ เอวํ สุวากฺขาเต ชมฺมวินยฺเย อุทฺตสฺส การณา
ปพฺพชิตฺตตีติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจตฺถ ๑ สจฺจํ กิร ตฺวํ
ภิกฺขุ อุทฺตสฺส การณา ปพฺพชิตฺตติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิครหิ
พฺพุโธ ภควา กถํ หิ นาม ตฺวํ โมจฺมปฺริสฺส เอวํ สุวากฺขาเต
ชมฺมวินยฺเย อุทฺตสฺส การณา ปพฺพชิตฺตตี เนตํ โมจฺมปฺริสฺส
อปฺปสฺนฺนํ นวํ ปสาทาย ปสฺนฺนํ นวํ กิโยภาวาย ๑เป๑
วิครหิตฺวา ชมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ
ภิกฺขเว อุปสมฺมุปาเทนฺเตน จตฺตารโห นิสฺสเย อากิภฺจิตฺตํ ปิณฺฑทียาโลปโกชนํ
นิตฺตสาย ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชิวํ อุสฺสาโห
กรณฺนีโย อติเรกลาภो สงฺฆมตฺตํ อุทฺตสฺสทตฺตํ นิมนฺตํ สลาภมตฺตํ
ปคฺคิภิกํ อุโปสธิภิกํ ปาฏฺฐิปทิกํ ๑ ปิสฺสูกฺคจิวํ นิตฺตสาย ปพฺพชฺชา
ตตฺถ เต ยาวชิวํ อุสฺสาโห กรณฺนีโย อติเรกลาภो โขมํ
กปฺปาสิกํ โภเสยฺยํ กมฺพลํ สานํ ภงฺกํ ๑ รุกฺขมฺมูลเสนาสนํ นิตฺตสาย
ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชิวํ อุสฺสาโห กรณฺนีโย อติเรกลาภो

วิหาโร อพฺพโยโค ปาสาโท หมมียิ คฺหา ฯ ปุติมุตตภสชฺช
นิสฺสาย ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชีวิ อุตฺตาโห กรณียो
อติเรกธาโก สປປိ นวນိຕံ เตถံ มฐฺ ฌาณิตฺตุนฺติ ฯ

อุปฺชฌายวตฺตภาณวาริ นิกฺขิตฺติ ฯ

[๘๘] เตน โข ปน สมเยน อญฺจตโร มาณวโก ภิกฺขุ
อุปฺสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชฺ ยาจิ ฯ ตสฺส ภิกฺขุ ปฏิกฺขเจว ๑ นิสฺสเย
อจิกฺขีสุ ฯ โส เอวมาห สเจ เม ฆนฺเต ปพฺพชิต นิสฺสเย
อจิกฺขเยยฺยถ อภิรเมยฺยฆมํ ๒ นทานาหํ ฆนฺเต ปพฺพชิตฺตฺสามี
เชจฺจมา เม นิสฺสยา ปฏิกฺขตาติ ฯ [๑] ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสุ ฯ
น ภิกฺขเว ปฏิกฺขเจว นิสฺสยา อจิกฺขิตพฺพา โย อจิกฺขเยย
อาปฺตติ ทฺถกฺกฺขสฺส ฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว อุปฺสมปฺนฺนสมนฺนตฺตรา
นิสฺสเย อจิกฺขิตฺตุนฺติ ฯ

[๘๙] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ทฺถกฺเคนปี ติวคฺเคนปี
จตุรคฺเคนปี ๔ คณฺเณน อุปฺสมปฺปาเทนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อโรเจสุ ฯ น ภิกฺขเว อุนทสวคฺเคน คณฺเณน อุปฺสมปฺปาเทตพฺโพ โย
อุปฺสมปฺปาเทยฺย อาปฺตติ ทฺถกฺกฺขสฺส ฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว ทสวคฺเคน
วา อติเรกทสวคฺเคน วา คณฺเณน อุปฺสมปฺปาเทตฺตุนฺติ ฯ

#๑ สී. ยฺ. ปฏิกฺขเจว ฯ ๒ ยฺ. อภิรเมยฺยํ สุวาหํ ฯ สී. อภิรเมยฺยํ วาหํ ฯ

#รา. อภิรเมยฺยํ ฯ ๓ ม. ยฺ. ภิกฺขุ ฯ อิตฺ ปรี อีทิสเมว ฯ ๔ ยฺ. รา. อัย ปาโจ

#น ทิสฺสติ ฯ

[๕๐] เตน โข ปน สมเณ ภิกฺขุ เอกวสุสาปึ ทวสุสาปึ
สทฺธิวหาริกํ อุปสมฺปาเทนฺติ ฯ आयสฺมาปึ อุปเสโน วฺจนฺตปฺตฺโต
เอกวสุโส สทฺธิวหาริกํ อุปสมฺปาเทสิ ๑ ฯ โส วสุสํ วุคฺโถ ทวสุโส
เอกวสุสํ สทฺธิวหาริกํ อาทาย เณ ภควา เตนฺปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิทฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสึทึ ฯ อาจิณฺณํ
โฆ ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ อากนฺตฺเกหิ ภิกฺขุหิ สทฺธิ
ปฺฏิสมฺโมทิตฺตุํ ฯ อถโฆ ภควา आयสฺมนฺตํ อุปเสนํ วฺจนฺตปฺตฺตํ
เอตทโวจ กจฺจि ภิกฺขเว ๒ ขมนิยฺยํ กจฺจि ยاپนียฺยํ กจฺจิตฺต ๓
อุปฺปกิลมฺเถน อทฺธานํ อากตาติ ฯ ขมนิยฺยํ ภควา ยاپนียฺย
ภควา อุปฺปกิลมฺเถน จ มยฺยํ ภนฺเต อทฺธานํ อากตาติ ฯ
ชานนฺตาปึ ตถาคตา ปุจฺจนฺติ ชานนฺตาปึ น ปุจฺจนฺติ กาลํ
วิทฺตฺวา ปุจฺจนฺติ กาลํ วิทิตฺวา น ปุจฺจนฺติ อนฺตฺตสฺสฺหิตํ
ตถาคตา ปุจฺจนฺติ โน อนฺตฺตสฺสฺหิตํ อนฺตฺตสฺสฺหิตเต เสตฺตฺมาโต
ตถาคตานํ ฯ ทฺวิหิ อากาเรหิ พุทฺธา ภควนฺโต ภิกฺขุ ปฺฏิปุจฺจนฺติ
ธมฺมํ วา เทเสสฺสาม สวากานํ วา สิกฺขาปทํ ปญฺญาเปสฺสามาติ ฯ
อถโฆ ภควา आयสฺมนฺตํ อุปเสนํ วฺจนฺตปฺตฺตํ เอตทโวจ กตฺวสุโสสิ
ตฺวํ ภิกฺขุติ ฯ ทวสุโส อหํ ภควาติ ฯ อยฺยํ ปน ภิกฺขุ
กตฺวสุโสติ ฯ เอกวสุโส ภควาติ ฯ กิณฺดาຍํ ภิกฺขุ โหตีติ ฯ
สทฺธิวหาริโก เม ภควาติ ฯ วิครหิ พุทฺโธ ภควา อนนฺจฺจวிகํ
โมฆปฺริส อนนฺโลมิกํ อุปฺปฏิรูပ္ อสฺสามณฺกํ อกฺปฺปิยํ อกรณิยฺย
#๑ ม. อุปสมฺปาเทติ ฯ ๒ ม. ภิกฺขุ ฯ ๓ ม. กิจฺจิตฺวํ ... อากโตติ ฯ
#๔ ม. ย. จสทฺโท นตฺถิ ฯ

กถิ หิ นาม ตฺว โมฆปุริส อญฺเณหิ โอวทโย อนุสาสโย
อญฺฉิ โอวทิตฺ อนุสาสิตฺ มณฺณิสฺสตี อติลหุ โข ๑ ตฺว โมฆปุริส
พาหุลลา ย อวคฺโต ยทิตฺ คณพฺนธิกํ เนตฺ โมฆปุริส อปฺปสนฺนํ
วา ปสาทาย ปสนฺนํ วา ภิโยภาวาย ๒ ๗เปฯ วิกฺรหิตฺวา
ธมฺมี กถิ กถฺวา ภิภฺช อามนฺเตสิ น ภิภฺชเว อุนทสวสฺเสน
อุปสมฺปาเทตฺพุโป โย อุปสมฺปาเทยฺย อาปตฺติ ทฺวคฺคฺสฺส ๗
อนุชานามิ ภิภฺชเว ทสวสฺเสน วา อติเรกทสวสฺเสน วา
อุปสมฺปาเทตฺตฺติ ๗

[๕๑] เตน โข ปน สมเยน ภิภฺช ทสวสฺสมฺห ๓ ทสวสฺสมฺหาติ
พาลา อพฺยตฺตา อุปสมฺปาเทตฺติ ๗ ทิสฺสนฺติ อุปชฺฌายา พาลา
สทฺธิวិหาริกา ปณฺฑิตา ทิสฺสนฺติ อุปชฺฌายา อพฺยตฺตา สทฺธิวิหาริกา
พฺยตฺตา ทิสฺสนฺติ อุปชฺฌายา อปฺปสฺสุตา สทฺธิวิหาริกา
พหุสฺสุตา ทิสฺสนฺติ อุปชฺฌายา ทฺวปฺปญฺญา สทฺธิวิหาริกา
ปญฺญวณฺโต ๗ อญฺจตโรปี อญฺจตฺตฺติยฺพุโป อุปชฺฌายเณ
สทฺธมฺมิกํ วุจฺจมาโน อุปชฺฌายสฺส วาทิ อาโรเปตฺวา ตฺยเว
ตฺติถายตฺนํ สกฺกมิ ๗ เย เต ภิภฺช อปฺปิจฺจมา ๗เปฯ เต
อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถิ หิ นาม ภิภฺช ทสวสฺสมฺห ๔
ทสวสฺสมฺหาติ พาลา อพฺยตฺตา อุปสมฺปาเทตฺติ ทิสฺสนฺติ
อุปชฺฌายา พาลา สทฺธิวิหาริกา ปณฺฑิตา ทิสฺสนฺติ อุปชฺฌายา
#๑ ส. อติลหุโก ๗ ๒ ย. ภิโยภาวายาติ ๗ ๓-๔ ม. ย. ทสวสฺสมฺหา ๗ อิตฺ
#ปริ อธิสเมว ๗

อพยตฺตา สทฺธิวิหาริกา พฺยตฺตา ทิสฺสนฺติ อุปฺชฌายา อปฺปสฺสุตา
สทฺธิวิหาริกา พหุสฺสุตา ทิสฺสนฺติ อุปฺชฌายา ทฺวปฺปญฺญา
สทฺธิวิหาริกา ปญฺจวณฺโตนฺติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทสฺวสฺสมฺห ทสฺวสฺสมฺหาติ
พาลา อพยตฺตา อุปฺสมฺปาเทนฺติ ทิสฺสนฺติ อุปฺชฌายา พาลา
สทฺธิวิหาริกา ปญฺจติตา ทิสฺสนฺติ อุปฺชฌายา อพยตฺตา สทฺธิวิหาริกา
พฺยตฺตา ทิสฺสนฺติ อุปฺชฌายา อปฺปสฺสุตา สทฺธิวิหาริกา
พหุสฺสุตา ทิสฺสนฺติ อุปฺชฌายา ทฺวปฺปญฺญา สทฺธิวิหาริกา
ปญฺจวณฺโตนฺติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ วิกรฺหิ พุทฺโธ ภควา กถํ
หิ นาม เต ภิกฺขเว โมฆปฺริสา ทสฺวสฺสมฺห ทสฺวสฺสมฺหาติ
พาลา อพยตฺตา อุปฺสมฺปาเทสฺสนฺติ ทิสฺสนฺติ อุปฺชฌายา พาลา
สทฺธิวิหาริกา ปญฺจติตา ทิสฺสนฺติ อุปฺชฌายา อพยตฺตา สทฺธิวิหาริกา
พฺยตฺตา ทิสฺสนฺติ อุปฺชฌายา อปฺปสฺสุตา สทฺธิวิหาริกา
พหุสฺสุตา ทิสฺสนฺติ อุปฺชฌายา ทฺวปฺปญฺญา สทฺธิวิหาริกา
ปญฺจวณฺโตนฺติ เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสนฺนํ น วา ปสาทาย ฯเปฯ
วิกฺรหิตฺวา ฆมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว พาเลน
อพยตฺเตน อุปฺสมฺปาเทตฺพุโป โย อุปฺสมฺปาเทยฺย อาปตฺติ
ทฺวกฺกฺกุสฺส อนฺุชานามิ ภิกฺขเว พฺยตฺเตน ภิกฺขุนา ปฏฺิพฺเลน
ทสฺวสฺเสน วา อติเรกทสฺวสฺเสน วา อุปฺสมฺปาเทตฺนฺติ ฯ

[๘๒] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อุปฺชฌายेषฺสุ ปกฺกมฺนฺเตสฺปิ

วิพภมฺนเตสุปี กาลกเตสุปี ปกฺขสงฺกนฺเตสุปี อนาจริยกา อโนวทียมานา
อนนุสาสียมานา ทฺพนฺนิวตฺถา ทฺพปฺปารฺตฺตา อนากปฺปสมฺปนฺนา
ปีณฺทาย จรฺนฺติ ฯ มนุสฺसानํ ๑ ภูณฺชฺมานานํ อฺปริโกชฺเนปี
อฺตฺตฺติภฺจฺปตฺตํ อฺปนฺนาเมนฺติ อฺปริชาทฺนีเยปี ... อฺปริสายฺนีเยปี ...
อฺปริปานีเยปี อฺตฺตฺติภฺจฺปตฺตํ อฺปนฺนาเมนฺติ สามํ สฺวปฺมฺปี โอิทฺนมฺปี
วิณฺญาเปตฺวา ภูณฺชนฺติ ฆตฺตคฺเคปี อฺจฺจาสทฺทา มหาสทฺทา
วิหฺรฺนฺติ ฯ มนุสฺสา อฺชฺฌายนฺติ จีชนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม
สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา ทฺพนฺนิวตฺถา ทฺพปฺปารฺตฺตา อนากปฺปสมฺปนฺนา
ปีณฺทาย จริสฺสนฺติ มนุสฺसानํ ภูณฺชฺมานานํ อฺปริโกชฺเนปี
อฺตฺตฺติภฺจฺปตฺตํ อฺปนฺนาเมสฺสนฺติ อฺปริชาทฺนีเยปี ... อฺปริสายฺนีเยปี ...
อฺปริปานีเยปี อฺตฺตฺติภฺจฺปตฺตํ อฺปนฺนาเมสฺสนฺติ สามํ สฺวปฺมฺปี โอิทฺนมฺปี
วิณฺญาเปตฺวา ภูณฺชิสฺสนฺติ ฆตฺตคฺเคปี อฺจฺจาสทฺทา มหาสทฺทา
วิหฺริสฺสนฺติ เสยฺยถาปี พฺราหฺมณฺา พฺราหฺมณฺโกชฺเนติ ฯ อสฺโสสุ
โฆ ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺसानํ อฺชฺฌายนฺตานํ จีชนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ
เย เต ภิกฺขุ อปฺปีจฺฉา ฯเปฯ เต อฺชฺฌายนฺติ จีชนฺติ วิปาเจนฺติ
กถํ หิ นาม ภิกฺขุ ทฺพนฺนิวตฺถา ทฺพปฺปารฺตฺตา อนากปฺปสมฺปนฺนา ...
วิหฺริสฺสนฺตีติ ฯ อถ โฆ เต ภิกฺขุ ฆควโต เอตฺมตฺถํ อาริเจสฺสุ ฯเปฯ
สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทฺพนฺนิวตฺถา ทฺพปฺปารฺตฺตา อนากปฺปสมฺปนฺนา...
วิหฺรฺนฺตีติ ฯ สจฺจํ ฆควาติ ฯ วิครฺหิ พุทฺโธ ฆควา ฯเปฯ
#๑ อิติ ปุเร ยฺ. รา. เตสทฺโท ทิสฺสติ ฯ

วิครหิตฺวา ฐมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ
ภิกฺขเว อจฺริยํ ฯ อจฺริโย ภิกฺขเว อนฺเตวาสิกมฺหิ ปฺตฺตจิตฺตํ
อุปฺภฺจาเปสฺสตี อนฺเตวาสิโก อจฺริยมฺหิ ปิตฺตจิตฺตํ อุปฺภฺจาเปสฺสตี
เอวนฺเต อณฺณมณฺณํ สคารวา สปรปฺตีสฺสา สภาควตฺติกา ๑ วิหรนฺตา
อิมฺสฺมึ ฐมฺมวินเย วุฑฺฒึ วิรุฬฺหึ เวปฺถลํ อาปชฺชิสฺสณฺติ ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว ทสฺสสํ ๒ นิสฺสาย วตฺถุํ ทสฺสเสน นิสฺสยํ
ทาตุํ ฯ เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว อจฺริโย คเหตุพฺโพ ฯ เอกํสํ
อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสิตฺวา อณฺชลี
ปฺคฺคเหตุวา เอวมสฺส วจฺนีโย อจฺริโย เม ภนฺเต โหหิ
อายสฺมโต นิสฺสาย วจฺจามิ อจฺริโย เม ภนฺเต โหหิ อายสฺมโต
นิสฺสาย วจฺจามิ อจฺริโย เม ภนฺเต โหหิ อายสฺมโต นิสฺสาย
วจฺจามิติ ฯ สาหุติ วา ลหุติ วา โอปายิกนฺติ วา ปฏฺฐิรฺปนฺติ
วา ปาสาทิเกน สมปาเทหิติ วา กายน วิญฺญาเปติ วาจา
วิญฺญาเปติ กายน วาจา วิญฺญาเปติ คหิตฺ โหติ อจฺริโย
น กายน วิญฺญาเปติ น วาจา วิญฺญาเปติ น กายน
วาจา วิญฺญาเปติ น คหิตฺ โหติ อจฺริโย ฯ

[๕๓] อนฺเตวาสิเกน ภิกฺขเว อจฺริยมฺหิ สมฺมาวตฺติตพฺพํ ฯ
ตฺตรายํ สมฺมาวตฺตนา ฯ กาลสฺเสว อญฺจาย อุปาหนา ๓ โอมฺณฺจิตฺวา
เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา ทนฺตกฏฺฐํ ทาทพฺพํ มุโขทกํ ทาทพฺพํ
อาสนํ ปญฺญาเปตพฺพํ สเจ ยากุ โหติ ภาชนํ โชวิตฺวา ยากุ
#๑ ม. ย. สภาควตฺตโน ฯ ๒ ย. ทสฺสสฺสานิ ฯ ๓ ม. อุปาหนํ ฯ

อุปนาเมตพุพา ยาคค ปิตสฺส อุทกํ ทตฺวา ภาชนํ ปฏิคฺคเหตฺวา นิจํ
กตฺวา สาธุกํ อปริขฺมฺสนฺเตน โชวิตฺวา ปฏิสฺสามตพุพฺพํ อจฺริยมฺหิ
วฺภูจฺฉิเต อาสนํ อุทฺทริตพุพฺพํ สเจ โส เทโส อุคฺลาโป โหติ
โส เทโส สมฺมชฺชิตพุโพ ๑ สเจ อจฺริโย คามํ ปวิสิตฺกामो
โหติ นีวาสนํ ทาทพุพฺพํ ปฏิณิวาสนํ ปฏิคฺคเหตพุพฺพํ กายพนฺธนํ
ทาทพุพฺพํ สคฺคณํ กตฺวา สงฺฆาภฺมิโย ทาทพุพา โชวิตฺวา ปตฺโต
สอุทโก ทาทพุโพ สเจ อจฺริโย ปจฺจนาสมณฺณํ อากงฺขติ
ติมณฺฑลํ ปฏิจฺจนาเทนฺเตน ปริมณฺฑลํ นีวาเสตฺวา กายพนฺธนํ
พนฺธิตฺวา สคฺคณํ กตฺวา สงฺฆาภฺมิโย ปารุปีตฺวา คณฺจิกํ ปฏิมฺลจิตฺวา
โชวิตฺวา ปตฺตํ คเหตฺวา อจฺริยสฺส ปจฺจนาสมณฺเนน โหตพุพฺพํ
นาติทฺฐเร คนฺตพุพฺพํ นาจฺจาสนฺเนน คนฺตพุพฺพํ ปตฺตปริยาปนํ
ปฏิคฺคเหตพุพฺพํ น อจฺริยสฺส ภณฺมานสฺส อนฺตรนฺตฺรา กถา
โอปาเตตพุพา อจฺริโย อาปตฺตिसามนฺตา ภณฺมาโน นีวาเรตพุโพ
นิวตฺตนฺเตน ปจฺมตฺรํ อากนฺตฺวา อาสนํ ปญฺญาเปตพุพฺพํ ปาโททกํ
ปาทปิจฺจํ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปิตพุพฺพํ ปจฺจुकฺคนฺตฺวา ปตฺตจิวรี
ปฏิคฺคเหตพุพฺพํ ปฏิณิวาสนํ ทาทพุพฺพํ นีวาสนํ ปฏิคฺคเหตพุพฺพํ ๑
สเจ จิวรี สินฺนํ โหติ มฺหุคฺคตํ อุณฺเฬห อิตฺตาเปตพุพฺพํ น จ
อุณฺเฬห จิวรี นิตฺทิตพุพฺพํ จิวรี สํหริตพุพฺพํ จิวรี สํหฺรณฺเตน
จตฺตฺรํคฺคณํ กณฺณํ อุสฺสาเทตฺวา จิวรี สํหริตพุพฺพํ มา มชฺเฌ
ภงฺโก อโหสีติ โโอโกเต กายพนฺธนํ กาทพุพฺพํ ๑ สเจ ปิณฺฑปาโต

โหติ อจริโย จ ภูษิตฺตกาโม โหติ อุทกํ ทตฺวา ปิณฑปาโต
อุปนาเมตฺตํโพ อจริโย ปานีเยน ปุจฺจิตฺตํโพ ภูตฺตาวิสฺส
อุทกํ ทตฺวา ปตฺตํ ปฏิกฺคเหตฺวา นิจํ กตฺวา สาธุกํ อปริขฺมฺสนฺเตน
โหติวฺวา โวทกํ กตฺวา มุหุตฺตํ อุณฺเห โอตาเปตฺตํโพ น จ
อุณฺเห ปตฺโต นิตฺทิตฺตํโพ ปตฺตจิวฺรํ นิกฺขิปิตฺตํโพ ปตฺตํ นิกฺขิปนฺเตน
เอเกน หตฺเถน ปตฺตํ คเหตฺวา เอเกน หตฺเถน เภฏจามณฺจํ
วา เภฏจปิจํ วา ปรามสฺติวฺวา ปตฺโต นิกฺขิปิตฺตํโพ น จ
อนนฺตรหิตาย ภูมฺมียา ปตฺโต นิกฺขิปิตฺตํโพ จิวฺรํ นิกฺขิปนฺเตน
เอเกน หตฺเถน จิวฺรํ คเหตฺวา เอเกน หตฺเถน จิวฺรวสํ วา
จิวฺรรชฺชํ วา ปมชฺชิตฺตวา ปารโต อนฺตํ โอรโต โภกํ กตฺวา
จิวฺรํ นิกฺขิปิตฺตํโพ อจริยมฺหิ วุฏฺฐิตฺเต อาสนํ อุทฺทริตฺตํโพ ปาโททกํ
ปาทปิจํ ปาทกถลิกํ ปฏฺฐิตาเมตฺตํโพ สเจ โส เทโส
อุกฺลาโป โหติ โส เทโส สมฺมชฺชิตฺตํโพ ฯ สเจ อจริโย
นหาญิตฺตกาโม โหติ นหานํ ปฏฺฐิตาเมตฺตํโพ สเจ สฺตีเตน อตฺถโ
โหติ สฺตีตํ ปฏฺฐิตาเมตฺตํโพ สเจ อุณฺهن อตฺถโ โหติ อุณฺหํ
ปฏฺฐิตาเมตฺตํโพ ฯ สเจ อจริโย ชนฺดาฆริํ ปวิสิตฺตกาโม โหติ
จฺจณฺณํ สนฺเนตฺตํโพ มตฺตिका เตเมตฺตํโพวา ชนฺดาฆริํปิจํ อาทาย
อจริยสฺส ปิฏฺฐิตโต ปิฏฺฐิตโต คนฺตฺวา ชนฺดาฆริํปิจํ ทตฺวา จิวฺรํ
ปฏิกฺคเหตฺวา เอกมนฺตํ นิกฺขิปิตฺตํโพ จฺจณฺณํ ทาตฺตํโพ มตฺตिका
ทาตฺตํโพ สเจ อุสฺสหติ ชนฺดาฆริํ ปวิสิตฺตํโพ ชนฺดาฆริํ

ปวิสนฺเตน มตฺติกาย มฺหํ มกฺเขตฺวา ปฺรโต จ ปจฺจโต จ
ปฏิจฺฉาเตตฺวา ชนฺดาฆริ ปวิสิตฺพุํ น เถเร ภิกฺขุ อญฺูปชช
นีสิตฺพุํ น นวา ภิกฺขุ อาสเนน ปฏีพาหตฺพุพา ๑ ชนฺดาฆเร
อาจริยสฺส ปริกมฺมํ กาทพุํ ชนฺดาฆรา นิกฺขมฺนฺเตน ชนฺดาฆรปิจฺ
อาทาย ปฺรโต จ ปจฺจโต จ ปฏิจฺฉาเตตฺวา ชนฺดาฆรา นิกฺขมิตฺพุํ
อุทเกปี อาจริยสฺส ปริกมฺมํ กาทพุํ นหาเตน ปจฺมตฺริ อุตฺตริตฺวา
อุตฺตโน กตฺตํ โวทกํ กตฺวา นีวาเสตฺวา อาจริยสฺส กตฺตโต
อุทกํ ปมชฺชิตฺพุํ นีวาสนํ ทาทพุํ สงฺฆาฏี ทาทพุพา ชนฺดาฆรปิจฺ
อาทาย ปจฺมตฺริ อาคนฺตฺวา อาสนํ ปญฺญาเปตฺพุํ ปาโททกํ
ปาทปิจฺ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปิตฺพุํ อาจริโย ปาณีเยน ปุจฺฉิตฺพุโพ ๗
สเจ อุทฺทิสสาเปตฺกามो โหติ อุทฺทิสสาเปตฺพุโพ สเจ ปรีปุจฺฉิตฺกามो
โหติ ปรีปุจฺฉิตฺพุโพ ๗ ยสฺมี วิหารเ อาจริโย วิหฺรติ
สเจ โส วิหาโร อุกฺลาโป โหติ สเจ อุตฺสหติ โสเชตฺพุโพ
วิหารํ โสเชนฺเตน ปจฺมํ ปตฺตจิวฺริ นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิตฺพุํ
นีสินฺทปจฺจตฺถรณํ นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิตฺพุํ ภิสิมฺโพหนํ
นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิตฺพุํ มลฺโยจ นิจํ กตฺวา สาธุกํ
อปริจฺมฺสนฺเตน อสงฺฆมฺญฺญฺนฺเตน กวาฏฺปิฏฺจํ นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิตฺพุโพ
ปิจฺ นิจํ กตฺวา สาธุกํ อปริจฺมฺสนฺเตน อสงฺฆมฺญฺญฺนฺเตน
กวาฏฺปิฏฺจํ นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิตฺพุํ มลฺยจฺปฏิปาทกา
นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ นิกฺขิปิตฺพุพา เขพมฺลลโก นีหฺริตฺวา เอกมฺนฺตํ
#๑ ม. ปฏีพาหิตฺพุพา ๗

นิกฺขิปิตพฺโพ อปสฺเสนผลกํ นีหริตฺวา เอกมฺนุตํ นิกฺขิปิตพฺพํ
ภุมฺมตฺตรณํ ยถาปฺลฺยตฺตํ สลฺลทฺตฺวา นีหริตฺวา เอกมฺนุตํ นิกฺขิปิตพฺพํ ฯ
สเจ วิหารเ สนฺตํ โหติ อุลฺลโลกา ปจฺมํ
โอรตพฺพํ อาโลกสนฺธิกณฺณภาคา ปมฺชชิตพฺพา สเจ เกรกปริกมฺมกตา
ภิตฺติ กณฺณกิตา โหติ โฉพํ เตเมตฺวา ปีเพตฺวา
ปมฺชชิตพฺพา สเจ กาวณฺณกตา ภูมि กณฺณกิตา โหติ โฉพํ
เตเมตฺวา ปีเพตฺวา ปมฺชชิตพฺพา สเจ อกตา โหติ ภูมि อุทเกน
ปริปฺโผเสตฺวา สมฺมชชิตพฺพา มา วิหาโร รเชน อุทลฺลิตฺติ
สงฺการิ วิจฺจิตฺวา เอกมฺนุตํ ฉทฺตพฺพํ ภุมฺมตฺตรณํ โอตฺวาเปตฺวา
โสเชตฺวา ปฺปโปญฺเจตฺวา อติหริตฺวา ยถาปฺลฺยตฺตํ ปฺลฺยาเปตพฺพํ
มฺลจฺปฏิปาทกา โอตฺวาเปตฺวา ปมฺชชิตฺวา อติหริตฺวา ยถาจาเน
จเปตพฺพา มฺลจฺ โอตฺวาเปตฺวา โสเชตฺวา ปฺปโปญฺเจตฺวา นิจิ
กตฺวา สารุํ อปริํสนฺเตน อสงฺมณฺณนฺเตน กวาฏฺปิฏฺจํ อติหริตฺวา
ยถาปฺลฺยตฺตํ ปฺลฺยาเปตพฺโพ ปิจิ โอตฺวาเปตฺวา โสเชตฺวา
ปฺปโปญฺเจตฺวา นิจิ กตฺวา สารุํ อปริํสนฺเตน อสงฺมณฺณนฺเตน
กวาฏฺปิฏฺจํ อติหริตฺวา ยถาปฺลฺยตฺตํ ปฺลฺยาเปตพฺพํ ภิสสิมฺโพหนํ
โอตฺวาเปตฺวา โสเชตฺวา ปฺปโปญฺเจตฺวา อติหริตฺวา ยถาปฺลฺยตฺตํ
ปฺลฺยาเปตพฺพํ นิสิตฺนปฺจจตฺตรณํ โอตฺวาเปตฺวา โสเชตฺวา
ปฺปโปญฺเจตฺวา อติหริตฺวา ยถาปฺลฺยตฺตํ ปฺลฺยาเปตพฺพํ
เขพฺมลฺลโก โอตฺวาเปตฺวา ปมฺชชิตฺวา อติหริตฺวา ยถาจาเน

จเปตพุโพ อปสฺเสนผลกั โอตฺตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา
ยถาจาเน จเปตพุพฺ ปรตฺตจิวริ นิกฺขิปิตพุพฺ ปรตฺตํ นิกฺขิปนฺเตน
เอเกน หตฺเถน ปรตฺตํ คเหตุวา เอเกน หตฺเถน เหฏฺฐามณฺจ
วา เหฏฺฐาปีจํ วา ปรามสฺติวา ปรตฺโต นิกฺขิปิตพุโพ น จ
อนนฺตรหิตาย ภูมียา ปรตฺโต นิกฺขิปิตพุโพ จิวริ นิกฺขิปนฺเตน
เอเกน หตฺเถน จิวริ คเหตุวา เอเกน หตฺเถน จิวรวิสํ วา
จิวรรชฺชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปรโต อนฺตํ โอรโต โภคํ กตฺวา
จิวริ นิกฺขิปิตพุพฺ ฯ สเจ ปรตฺตถิมา สรชฺชา วายนฺติ ปรตฺตถิมา
วตฺปานา ถเกตฺพุพา สเจ ปรจฺฉิมา สรชฺชา วตฺตา วายนฺติ
ปรจฺฉิมา วตฺปานา ถเกตฺพุพา สเจ อุตฺตรธา สรชฺชา วตฺตา
วายนฺติ อุตฺตรธา วตฺปานา ถเกตฺพุพา สเจ ทกฺขิณา สรชฺชา
วตฺตา วายนฺติ ทกฺขิณา วตฺปานา ถเกตฺพุพา สเจ สิตฺกาโล
โหติ ทิวา วตฺปานา วิวริตฺพุพา รตฺตํ ถเกตฺพุพา สเจ
อุณฺหกาโล โหติ ทิวา วตฺปานา ถเกตฺพุพา รตฺตํ วิวริตฺพุพา ฯ
สเจ ปริเวณฺณํ อุกฺลาปํ โหติ ปริเวณฺณํ สมฺมชฺชิตพุพฺ สเจ
โกฏฺฐโก อุกฺลาปํ โหติ โกฏฺฐโก สมฺมชฺชิตพุโพ สเจ
อุปฺภูจฺจานสาธา อุกฺลาปํ โหติ อุปฺภูจฺจานสาธา สมฺมชฺชิตพุพา
สเจ อคฺคิสธาธา อุกฺลาปํ โหติ อคฺคิสธาธา สมฺมชฺชิตพุพา สเจ
วจฺจกฺกุณฺฑิ อุกฺลาปํ โหติ วจฺจกฺกุณฺฑิ สมฺมชฺชิตพุพา สเจ ปานียํ น
โหติ ปานียํ อุปฺภูจฺจาเปตพุพฺ สเจ ปริโกชนียํ น โหติ ปริโกชนียํ

อุปัฏฐาเปตพัพพี สเจ อัจจนกมุภิยา อุทกั น โหติ อัจจนกมุภิยา
อุทกั อาสิญฺจิตพัพพี ฯ สเจ อัจริยสุส อนภิรติ อุปฺปนฺนา
โหติ อนฺเตวาสิเกน วูปกาเสตพฺโพ วูปกาสาเปตพฺโพ ชมฺมกถา
วาสฺส กาทพฺพา สเจ อัจริยสุส กุกฺกจฺจํ อุปฺปนฺนํ โหติ
อนฺเตวาสิเกน วิโนทตพฺพํ วิโนทาเปตพฺพํ ชมฺมกถา วาสฺส
กาทพฺพา สเจ อัจริยสุส ทิฏฺฐิคคฺคํ อุปฺปนฺนํ โหติ อนฺเตวาสิเกน
วิเวเจตพฺพํ วิเวจาเปตพฺพํ ชมฺมกถา วาสฺส กาทพฺพา ฯ
สเจ อัจริโย ครุชฺชมํ อชฺฌาปนฺโน โหติ ปรีวาสารโห อนฺเตวาสิเกน
อุสฺสुकํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ อัจริยสุส ปรีวาสํ
ทเทยฺยาติ สเจ อัจริโย มฺุลา ย ปฏิกฺสสนารโห โหติ อนฺเตวาสิเกน
อุสฺสुकํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ อัจริยํ มฺุลา ย
ปฏิกฺสเสยฺยาติ สเจ อัจริโย มานตฺตารโห โหติ อนฺเตวาสิเกน
อุสฺสुकํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ อัจริยสุส มานตฺตํ
ทเทยฺยาติ สเจ อัจริโย อพฺุภานารโห โหติ อนฺเตวาสิเกน
อุสฺสुकํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ อัจริยํ อพฺุภยฺยาติ ฯ
สเจ สงฺโฆ อัจริยสุส กมฺุมํ กตฺตกาโม โหติ ตชฺชนิยํ วา
นियสฺสํ วา ปพฺุพาชฺนิยํ วา ปฏิสฺสารณฺิยํ วา อุกฺเขปนฺิยํ วา
อนฺเตวาสิเกน อุสฺสुकํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ อัจริยสุส
กมฺุมํ น กเรยฺย ลหุกาย วา ปริณาเมยฺยาติ กตฺตํ วา ปนฺุสฺส
โหติ สงฺเขน กมฺุมํ ตชฺชนิยํ วา नियสฺสํ วา ปพฺุพาชฺนิยํ วา

ปฏิสารณียี वा उकुषेपनीय वा अनुदेवासिगेन उस्तुगुं กาดพัพ
กินฺตฺติ นฺ โข อจฺริโย สมฺมาวตฺเตยฺย โลมํ ปาเตยฺย เนตถาริ
วตฺเตยฺย สงฺโฆ ตํ กम्मํ ปฏิปฺปสฺสมฺเภยฺยติ ฯ สเจ อจฺริยสฺส
จิวริ ฺโรวิตพัพ ฺโหติ अनुदेवासिगेन ฺโรวิตพัพ उस्तुगुं वा
กาดพัพ กินฺตฺติ นฺ โข อจฺริยสฺส จิวริ ฺโรเวธติ สเจ
อจฺริยสฺส จิวริ กาดพัพ ฺโหติ अनुदेवासिगेन กาดพัพ उस्तुगुं
वा กาดพัพ กินฺตฺติ นฺ โข อจฺริยสฺส จิวริ ฺกริเยธติ สเจ
อจฺริยสฺส ฺรชฺนํ ปจิตพัพ ฺโหติ अनुदेवासिगेन ปจิตพัพ उस्तुगुं
वा กาดพัพ กินฺตฺติ นฺ โข อจฺริยสฺส ฺรชฺนํ ปจิตฺเตธติ สเจ
อจฺริยสฺส จิวริ ฺรชฺตพัพ ฺโหติ अनुदेवासिगेन ฺรชฺตพัพ
उस्तुगुं वा กาดพัพ กินฺตฺติ นฺ โข อจฺริยสฺส จิวริ ฺรชฺเยธติ
จิวริ ฺรชฺเนตฺเตน ฺสากฺกํ สมฺปฺริวตฺตํ สมฺปฺริวตฺตํ ฺรชฺตพัพ न
ज अजुञ्जिने ढेवे पकमित्ठपुं च न अजिञ्जि अनापुञ्जा
เอกज्जสฺส ปตฺโต ทาทพฺโพ न एकज्जสฺส ปตฺโต ปฏิกฺคฺเขตฺพฺโพ
न एकज्จสฺส จิวริ ทาทพฺพํ न एकज्जสฺส จิวริ ปฏิกฺคฺเขตฺพम्
न एकज्जสฺส ปริกฺขาโร ทาทพฺโพ न एकज्จสฺส ปริกฺขาโร
ปฏิกฺคฺเขตฺพฺโพ न एकज्จสฺส ฺเกสสา ฺเจตฺเตพฺพา न एकจฺเจन
ฺเกสสา ฺเจทาเปตฺพฺวา न एकज्जสฺส ปริกम्मํ กาดพัพ न
เอกจฺเจน ปริกम्मํ ฺการาเปตฺพम् न एकज्जสฺส ฺเวยฺยาวจฺโจ
กาดพฺโพ न एकจฺเจน ฺเวยฺยาวจฺโจ ฺการาเปตฺพฺโพ न एकज्जสฺส

ปจฺจาสมณฺเณน โหตพฺพํ น เอกจฺโจ ปจฺจาสมโณ อาทาตพฺโพ
น เอกจฺจสฺส ปิณฺฑปาโต นีหริตพฺโพ น เอกจฺเณน ปิณฺฑปาโต
นีหฺราเปตพฺโพ ฯ น อจฺริยํ อนาปฺจุณา กาโม ปวิสิตพฺโพ น
สุสานํ คนฺตพฺพํ น ทิสฺวา ปกฺกมิตพฺพา ฯ สเจ อจฺริโย คิลานो
โหติ ยาวชีวํ อุปฺภูจฺาตพฺโพ วุฏฺฏานสฺส อากเมตพฺพนฺติ ฯ

อจฺริยวตฺตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๕๔] อจฺริเยน ภิกฺขเว อนฺเตวาสิกมฺหิ สมฺมาวตฺติตพฺพํ ฯ
ตตฺรารํ สมฺมาวตฺตนา ฯ อจฺริเยน ภิกฺขเว อนฺเตวาสิโก สงฺกเหตุพฺโพ
อนฺุคฺคเหตุพฺโพ อุทฺทเสน ปฺริปฺจุณฺาย โอวาเทน อนฺุสาสนิยา ฯ
สเจ อจฺริยสฺส ปตฺโต โหติ อนฺเตวาสิกสฺส ปตฺโต
น โหติ อจฺริเยน อนฺเตวาสิกสฺส ปตฺโต ทาตพฺโพ อุสฺสุกฺกํ
วา กาคพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข อนฺเตวาสิกสฺส ปตฺโต อุปฺปชฺชเยถาคิ
สเจ อจฺริยสฺส จีวรํ โหติ อนฺเตวาสิกสฺส จีวรํ น โหติ อจฺริเยน
อนฺเตวาสิกสฺส จีวรํ ทาตพฺพํ อุสฺสุกฺกํ วา กาคพฺพํ กิณฺติ
นฺุ โข อนฺเตวาสิกสฺส จีวรํ อุปฺปชฺชเยถาคิ สเจ อจฺริยสฺส
ปฺริกฺขารो โหติ อนฺเตวาสิกสฺส ปฺริกฺขารो น โหติ อจฺริเยน
อนฺเตวาสิกสฺส ปฺริกฺขารो ทาตพฺโพ อุสฺสุกฺกํ วา กาคพฺพํ
กิณฺติ นฺุ โข อนฺเตวาสิกสฺส ปฺริกฺขารो อุปฺปชฺชเยถาคิ ฯ สเจ
อนฺเตวาสิโก คิลานो โหติ กาลสฺเสว อุฏฺฏาย ทนฺตกฺกฺจํ ทาตพฺพํ
มฺุโขทกํ ทาตพฺพํ อาสนํ ปญฺญาเปตพฺพํ สเจ ยาคฺุ โหติ

ภษณฺ ฐวึฏฐว ษคฺ อุปนษเมตพฐว ษคค ปึตสฺส อุทกั ทฐว
ภษณฺ ปฏึคคเหตุว นึจํ กฐว สษฐกั อปรึฆฺสนฺเตน ฐวึฏฐว
ปฏึสษเมตพฐั อนฺเตวษสึกมฺหึ วฏฺฐึเต อษสนั อุทฐรึตพฐั สเจ
โส เทโส อุคฺคฬปโป โหติ โส เทโส สมมษฐิตพฐโป ๗ สเจ
อนฺเตวษสึโก คษมึ ปวึสึตฺคกษโม โหติ นึวษสนั ทษตพฐั ปฏึนึวษ-
สนั ปฏึคคเหตุพฐั กษยพนฺธณั ทษตพฐั สคฺคณั กฐว สงฺฆษฏึย
ทษตพฐว ฐวึฏฐว ปตฺโต สอุทโก ทษตพฐโป เอตฺตวษตษ
นึวคฺตึสฺสตีตึ อษสนั ปคฺคฬษเปตพฐั ปษโททกั ปษทปึจึ ปษทกคคึ
อุปนึกษิตพฐั ปจฺจुकฺคณคฺคว ปตฺตจึวึรึ ปฏึคคเหตุพฐั ปฏึนึวษ-
สนั ทษตพฐั นึวษสนั ปฏึคคเหตุพฐั ๗ สเจ จึวึรึ สึนฺนั โหติ
มฺหุคฺคตึ อุณฺห ออตษษเปตพฐั น จ อุณฺห จึวึรึ นึทษิตพฐั
จึวึรึ สัทรึตพฐั จึวึรึ สัทรนฺเตน จคฺคฺจฺจคฺคตึ กคฺคณั อุสฺสษษทเหตุว
จึวึรึ สัทรึตพฐั มษ มษคฺคณ ฆงฺค อโหสึตี อโโกค กษยพนฺธณั
กษตพฐั ๗ สเจ ปึณฺษทษปษโต โหติ อนฺเตวษสึโก จ ฆคฺคชึตฺคกษโม
โหติ อุทกั ทฐว ปึณฺษทษปษโต อุปนษเมตพฐโป อนฺเตวษสึโก
ปษนึยเนน ปุจฺจึตพฐโป ฆคฺคตษวึสฺส อุทกั ทฐว ปตฺตึ ปฏึคคเหตุว
นึจํ กฐว สษฐกั อปรึฆฺสนฺเตน ฐวึฏฐว วอทกั กฐว มฺหุคฺคตึ
อุณฺห ออตษษเปตพฐโป น จ อุณฺห ปตฺโต นึทษิตพฐโป
ปตฺตจึวึรึ นึกษึปึตพฐั ปตฺตึ นึกษึปนฺเตน เอเกน หคฺคเณน ปตฺตึ
คเหตุว เอเกน หคฺคเณน ฆคฺคชษมคฺคจึ วษ ฆคฺคชษปึจึ วษ

ปรามสิตฺวา ปตฺโต นิกฺขิปิตฺพุโป น จ อนนฺตรหิตาย ญมฺมียา
ปตฺโต นิกฺขิปิตฺพุโป จีวรํ นิกฺขิปนฺเตน เอเกน หตฺเถน จีวรํ
คเหตุวา เอเกน หตฺเถน จีวรํวํสํ วา จีวรรัชฺชํ วา ปมชฺชิตฺวา
ปารโต อนฺตํ โอรโต โภกํ กตฺวา จีวรํ นิกฺขิปิตฺพุพฺ อเนวเวสิกมฺหิ
วฺภูจฺเจ อานนํ อุทฺธริตฺพุพฺ ปาโททกํ ปาทปฺปิจํ ปาทกถลิกํ
ปฏฺฐิสามตฺพุพฺ สเจ โส เทโส อุกฺลาโป โหติ โส เทโส สมฺมชฺชิตฺพุโป ฯ
สเจ อนเนวเวสิกโก นหายุคฺกาโม โหติ นหानํ
ปฏฺฐียาทตฺพุพฺ สเจ สฺเตน อตฺถโถ โหติ สฺตีตํ ปฏฺฐียาทตฺพุพฺ
สเจ อุณฺหน อตฺถโถ โหติ อุณฺหํ ปฏฺฐียาทตฺพุพฺ ฯ สเจ
อนเนวเวสิกโก ชนฺดาฆริํ ปวิสิตฺกาโม โหติ จุณฺณํ สนฺเนตฺพุพฺ
มตฺติกา เตเมตฺพุพา ชนฺดาฆริํปฺปิจํ อาทาย คนฺตฺวา ชนฺดาฆริํปฺปิจํ
ทตฺวา จีวรํ ปฏฺฐิกฺคเหตุวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปิตฺพุพฺ จุณฺณํ ทาทพุพฺ
มตฺติกา ทาทพุพา สเจ อุตฺสฺหติ ชนฺดาฆริํ ปวิสิตฺพุพฺ ชนฺดาฆริํ
ปวิสนฺเตน มตฺติกา ย มุขํ มกฺขเหตุวา ปฺรูโต จ ปจฺจโต จ
ปฏฺฐิจฺฉาทเหตุวา ชนฺดาฆริํ ปวิสิตฺพุพฺ น เถเร ภิกฺขุ อานุปชฺช
นีสฺสิตฺพุพฺ น นวา ภิกฺขุ อาสเนน ปฏฺฐิปาทเหตุวา ชนฺดาฆเร
อนเนวเวสิกสฺส ปริกมฺมํ กาทพุพฺ ชนฺดาฆรา นิกฺขมฺนเตน ชนฺดาฆริํปฺปิจํ
อาทาย ปฺรูโต จ ปจฺจโต จ ปฏฺฐิจฺฉาทเหตุวา ชนฺดาฆรา
นิกฺขมิตฺพุพฺ อุทฺเทปี อนเนวเวสิกสฺส ปริกมฺมํ กาทพุพฺ นหาเตน
ปจฺมตฺริํ อุตฺตริตฺวา อุตฺตโน คตฺตํ โวทกํ กตฺวา นีวาเสตฺวา

อนฺเตวาสิกสฺส คตฺโต อุกกํ ปมชฺชิตพฺพํ นีวสนํ ทาทพฺพํ
สงฺฆาภูทาทพฺพา ชนฺดาฆรปฺปิจฺจ อาทาย ปจฺมตฺรํ อากนฺตฺวา
อาสนํ ปญฺญาเปตพฺพํ ปาโททกํ ปาทปฺปิจฺจ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปิตพฺพํ
อนฺเตวาสิกโก ปานีเยน ปุจฺฉิตพฺโพ ๑ ยสฺมี วิหาร
อนฺเตวาสิกโก วิหฺรติ สเจ โส วิหาโร อุกฺลาโป โหติ สเจ
อุสฺสหติ โสเชตพฺโพ วิหารํ โสเชนฺเตน ปจฺมํ ปตฺตจิวฺร
นีหฺริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปิตพฺพํ นีสีนฺทปจฺจตฺถรณํ นีหฺริตฺวา
เอกมฺนตํ นิกฺขิปิตพฺพํ ภิสฺสิพฺมโพนํ นีหฺริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปิตพฺพํ
มณฺโฆ นิจฺจ กตฺวา สาธุกํ อปริฆฺมสนฺเตน อสงฺฆมฺภฺนฺเตน กวาภูปฺปิจฺจ
นีหฺริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปิตพฺโพ ปิจฺจ นิจฺจ กตฺวา สาธุกํ อปริฆฺมสนฺเตน
อสงฺฆมฺภฺนฺเตน กวาภูปฺปิจฺจ นีหฺริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปิตพฺพํ
มณฺจปฺปาทกา นีหฺริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปิตพฺพา เขพฺพลโก
นีหฺริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปิตพฺโพ อปฺสฺเสนผลกํ นีหฺริตฺวา เอกมฺนตํ
นิกฺขิปิตพฺพํ ภูมฺมตฺถรณํ ยถาปญฺญตฺตํ สลฺลกฺเขตฺวา นีหฺริตฺวา
เอกมฺนตํ นิกฺขิปิตพฺพํ ๑ สเจ วิหาร สนนฺทกํ อุลโลกา
ปจฺมํ โอิหารตพฺพํ อาโลกสนฺธิกณฺณภาคา ปมชฺชิตพฺพา สเจ
เรรुकปริกมฺมกตา ภิตฺติ กณฺณกิตา โหติ โฉพกํ เตเมตฺวา
ปฺเปตฺวา ปมชฺชิตพฺพา สเจ กาวณฺณกตา ภูมि กณฺณกิตา
โหติ โฉพกํ เตเมตฺวา ปฺเปตฺวา ปมชฺชิตพฺพา สเจ อกตา
โหติ ภูมि อุกฺเคน ปรีปฺโผเสตฺวา สมฺมชฺชิตพฺพา มา วิหาโร

รเชน อุหณณิถิ สงการิ วิจิณฺทวา เอกมณฺธิ ฉฑฑเตตพฺพิ
ภุมมตฺถรณฺนิ โอตฺทาเปตฺวา โสเชตฺวา ปปฺโปญฺเจตฺวา อติหริตฺวา
ยถาปฺลยตฺตํ ปฺลยฺทาเปตพฺพิ มลฺลจปฺปฏิปาทกา โอตฺทาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา
อติหริตฺวา ยถาจาเน จเปตพฺพา มลฺลโจ โอตฺทาเปตฺวา
โสเชตฺวา ปปฺโปญฺเจตฺวา นิจฺจ กตฺวา สาธุกํ อปฺริหมฺสนฺนฺเตน อสงฺฆมฺภฺณฺนฺเตน
กวาภฺปิภูจฺจ อติหริตฺวา ยถาปฺลยตฺตํ ปฺลยฺทาเปตพฺพิ
ปิจฺจ โอตฺทาเปตฺวา โสเชตฺวา ปปฺโปญฺเจตฺวา นิจฺจ กตฺวา สาธุกํ
อปฺริหมฺสนฺนฺเตน อสงฺฆมฺภฺณฺนฺเตน กวาภฺปิภูจฺจ อติหริตฺวา ยถาปฺลยตฺตํ
ปฺลยฺทาเปตพฺพิ ภิสฺสิพฺมิโพหนฺนํ โอตฺทาเปตฺวา โสเชตฺวา ปปฺโปญฺเจตฺวา
อติหริตฺวา ยถาปฺลยตฺตํ ปฺลยฺทาเปตพฺพิ นิสีทฺนปฺจจตฺถรณฺนิ
โอตฺทาเปตฺวา โสเชตฺวา ปปฺโปญฺเจตฺวา อติหริตฺวา ยถาปฺลยตฺตํ
ปฺลยฺทาเปตพฺพิ เขพฺพลลโก โอตฺทาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา
ยถาจาเน จเปตพฺพิ อปฺสฺเสสณฺผลกํ โอตฺทาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา
อติหริตฺวา ยถาจาเน จเปตพฺพิ ปตฺตจิวฺริ นิกฺขิปปิตพฺพิ ปตฺตํ
นิกฺขิปปนฺเตน เอเกน หตฺถเณน ปตฺตํ กเหตุวา เอเกน หตฺถเณน
เหญฺจามลฺลจํ วา เหญฺจปิจฺจํ วา ปฺรามสฺสิตฺวา ปตฺโต นิกฺขิปปิตพฺพิ
น จ อนนฺตรหิตาย ภูมฺิยา ปตฺโต นิกฺขิปปิตพฺพิ จิวฺริ นิกฺขิปปนฺเตน
เอเกน หตฺถเณน จิวฺริ กเหตุวา เอเกน หตฺถเณน จิวฺริวํสํ วา จิวฺรรชฺชํ
วา ปมชฺชิตฺวา ปารโต อนฺตํ โอรโต โภคํ กตฺวา จิวฺริ นิกฺขิปปิ-
ตพฺพิ ๙ สเจ ปฺรตฺติมา สรชฺชา วาตา วายนฺติ ปฺรตฺติมา

วตปานา ถเกตพฺพา สเจ ปจฺฉิมา สรชา วาตา วายนฺติ
ปจฺฉิมา วตปานา ถเกตพฺพา สเจ อุตฺตรา สรชา วาตา
วายนฺติ อุตฺตรา วตปานา ถเกตพฺพา สเจ ทกฺขิณา สรชา
วาตา วายนฺติ ทกฺขิณา วตปานา ถเกตพฺพา สเจ สีตกาโล
โหติ ทิวา วตปานา วิวริตพฺพา รตฺตี ถเกตพฺพา สเจ
อุนฺหกาโล โหติ ทิวา วตปานา ถเกตพฺพา รตฺตี วิวริตพฺพา ฯ
สเจ ปรีเวณฺ อุกฺลาปํ โหติ ปรีเวณฺ สมฺมชฺชิตพฺพํ สเจ โกฏฺจโก
อุกฺลาโป โหติ โกฏฺจโก สมฺมชฺชิตพฺโพ สเจ อูปฺภูจฺานสาธา
อุกฺลาปา โหติ อูปฺภูจฺานสาธา สมฺมชฺชิตพฺพา สเจ อคฺคิสาลา
อุกฺลาปา โหติ อคฺคิสาลา สมฺมชฺชิตพฺพา สเจ วจฺจกฺฎิ
อุกฺลาปา โหติ วจฺจกฺฎิ สมฺมชฺชิตพฺพา สเจ ปานีโย น โหติ
ปานีโย อูปฺภูจฺาเปตพฺพํ สเจ ปรีโกชนีโย น โหติ ปรีโกชนีโย
อูปฺภูจฺาเปตพฺพํ สเจ อจฺมนกฺุมภิยา อุกฺกํ น โหติ อจฺมนกฺุมภิยา
อุกฺกํ อาสิณฺจิตพฺพํ ฯ สเจ อนฺเตวาสิกฺสุส อนภิริติ
อูปฺปนฺนา โหติ อจฺริเยน วฺรูปกาเสตพฺพา วฺรูปกาสาเปตพฺพา
ชฺมฺมกฺถา วาสฺส กาทพฺพา สเจ อนฺเตวาสิกฺสุส กุกฺกจฺจํ อูปฺปนฺนํ
โหติ อจฺริเยน วิโนเทตพฺพํ วิโนทาเปตพฺพํ ชฺมฺมกฺถา วาสฺส
กาทพฺพา สเจ อนฺเตวาสิกฺสุส ทิฏฺฐจฺิคตํ อูปฺปนฺนํ โหติ อจฺริเยน
วิเวเจตพฺพํ วิเวจาเปตพฺพํ ชฺมฺมกฺถา วาสฺส กาทพฺพา ฯ สเจ
อนฺเตวาสิโก ครุชฺมฺมํ อชฺฌาปนฺโน โหติ ปรีวาสารโห อจฺริเยน

อุสฺสูกํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ อนฺุเตวาสิกฺสฺส ปรีวาลํ
ททยฺยติ สเจ อนฺุเตวาสิกฺโก มฺุลา ย ปฏิกฺสฺสนารโห โหติ
อาจริเยน อุสฺสูกํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ อนฺุเตวาสิกํ
มฺุลา ย ปฏิกฺสฺเสยฺยติ สเจ อนฺุเตวาสิกฺโก มานตฺตารโห โหติ
อาจริเยน อุสฺสูกํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ อนฺุเตวาสิกฺสฺส
มานตฺตํ ททยฺยติ สเจ อนฺุเตวาสิกฺโก อพฺุภานารโห โหติ
อาจริเยน อุสฺสูกํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ อนฺุเตวาสิกํ
อพฺุภเยยฺยติ ๑ สเจ สงฺโฆ อนฺุเตวาสิกฺสฺส กมฺฺมํ กตฺตูกาโม
โหติ ตฺชฺชนียํ วา นียสฺสํ วา ปพฺุพาทฺชนียํ วา ปฏิสารณียํ วา
อุกฺเขปนียํ วา อาจริเยน อุสฺสูกํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข
สงฺโฆ อนฺุเตวาสิกฺสฺส กมฺฺมํ น กรเยยฺย ลหุกาย วา ปรีณามเยยฺยติ
กตํ วา ปนสฺส โหติ สงฺฆเณน กมฺฺมํ ตฺชฺชนียํ วา นียสฺสํ
วา ปพฺุพาทฺชนียํ วา ปฏิสารณียํ วา อุกฺเขปนียํ วา อาจริเยน
อุสฺสูกํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข อนฺุเตวาสิกฺโก สมนฺุมาวตฺเตยฺย
โลมํ ปาเตยฺย เนตฺถารํ วตฺเตยฺย สงฺโฆ ตํ กมฺฺมํ ปฏฺิปปสฺสสมฺุภเยยฺยติ ๑
สเจ อนฺุเตวาสิกฺสฺส จีวรํ โหวิตพฺพํ โหติ อาจริเยน
อาจิกฺขิตพฺพํ เอวํ โหเวยฺยาสีติ อุสฺสูกํ วา กาทพฺพํ กิณฺติ
นฺุ โข อนฺุเตวาสิกฺสฺส จีวรํ โหวิเยถาติ สเจ อนฺุเตวาสิกฺสฺส
จีวรํ กาทพฺพํ โหติ อาจริเยน อาจิกฺขิตพฺพํ เอวํ กรเยยฺยาสีติ
อุสฺสูกํ วา กาทพฺพํ กิณฺติ นฺุ โข อนฺุเตวาสิกฺสฺส จีวรํ กริเยถาติ

สเจ อนฺเตวาสิกสฺส รชนํ ปจิตพฺพํ โหติ อจฺริเยน อจฺกฺขิตพฺพํ
เอวํ ปเจยฺยาสีติ อุตฺตํ กวํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺ โข อนฺเตวาสิกสฺส
รชนํ ปจฺยเถถาติ สเจ อนฺเตวาสิกสฺส จีวรํ รเชตพฺพํ
โหติ อจฺริเยน อจฺกฺขิตพฺพํ เอวํ รเชยฺยาสีติ อุตฺตํ
กวํ กาทพฺพํ กิณฺติ นฺ โข อนฺเตวาสิกสฺส จีวรํ รชฺยเถถาติ
จีวรํ รเชนฺเตน สาธุกํ สมฺปริวตฺตํ สมฺปริวตฺตํ รเชตพฺพํ น
จ อจฺฉินฺเน เถเว ปกฺกมิตพฺพํ ฯ สเจ อนฺเตวาสิกสฺส กิลานํ
โหติ ยาวจฺจิวํ อฺปฺภูจฺจาทพฺโพ วุจฺจฺจานสฺส อากเมตพฺพนฺติ ฯ

อนฺเตวาสิกวตฺตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๕๕] เตน โข ปน สมเยน อนฺเตวาสิกา อจฺริเยสุ น
สมฺมาวตฺตนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสุ ฯ น ภิกฺขเว
อนฺเตวาสิกเณ อจฺริยมฺหิ น สมฺมาวตฺติตพฺพํ โข น สมฺมาวตฺเตยฺย
อาปฺคฺติ ทฺวํ กฺกฺกฺสฺสาติ ฯ เนว สมฺมา วตฺตนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อโรเจสุ ฯ อฺนุชานามิ ภิกฺขเว อสมฺมาวตฺตนฺตํ ปณฺณเมตฺถํ ฯ
เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว ปณฺณเมตพฺโพ ฯ ปณฺณเมตฺถํ ตนฺติ วา
มายิธ ปฏฺกฺกมิตฺติ วา นีหฺร เต ปตฺตจิวฺรณฺติ วา นานํ ตยา
อฺปฺภูจฺจาทพฺโพติ วา กายเณ วิญฺญาเปติ วา จาย วิญฺญาเปติ
กายเณ วา จาย วิญฺญาเปติ ปณฺณามิตฺโต โหติ อนฺเตวาสิกสฺส น
กายเณ วิญฺญาเปติ น วา จาย วิญฺญาเปติ น กายเณ วา จาย
วิญฺญาเปติ น ปณฺณามิตฺโต โหติ อนฺเตวาสิกสฺส ฯ เตน โข ปน

สมเยน อนุเตวาสิกา ปณามิตา น ขมาเปนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ขมาเปตฺตุนฺติ ฯ เนว ขมาเปนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว ปณามิเตน น ขมาเปตฺตพฺโพ
โย น ขมาเปยฺย อาปตฺติ ทุกฺกภูสฺสาติ ฯ เตน โข ปน
สมเยน อจฺริยา ขมาปียมานา น ขมนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ขมิตฺตุนฺติ ฯ เนว ขมนฺติ ฯ
อนุเตวาสิกา ปกฺกมนฺติปิ วิพฺภมนฺติปิ ติตฺถิเยสฺสุปิ สงฺกมนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว ขมาปียมานน น
ขมิตฺตพฺโพ โย น ขเมยฺย อาปตฺติ ทุกฺกภูสฺสาติ ฯ เตน โข
ปน สมเยน อจฺริยา สมฺมวตฺตุนฺตํ ปณามนฺติ อสมฺมวตฺตุนฺตํ
น ปณามนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว สมฺมวตฺตุนฺโต
ปณามตฺตพฺโพ โย ปณามेยฺย อาปตฺติ ทุกฺกภูสฺส
น จ ภิกฺขเว อสมฺมวตฺตุนฺโต น ปณามตฺตพฺโพ โย น
ปณามेยฺย อาปตฺติ ทุกฺกภูสฺส ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว อญฺเศหิ
สมนฺนาคโต อนุเตวาสิโก ปณามตฺตพฺโพ อจฺริยมฺหิ นาธมฺมตฺตํ
เปมํ โหติ นาธมฺมตฺโต ปสาโท โหติ นาธมฺมตฺตา หิริ โหติ
นาธมฺมตฺโต คารโว โหติ นาธมฺมตฺตา ภาวนา โหติ อิมหิ โข
ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเศหิ สมนฺนาคโต อนุเตวาสิโก ปณามตฺตพฺโพ ฯ
ปญฺจหิ ภิกฺขเว อญฺเศหิ สมนฺนาคโต อนุเตวาสิโก น ปณามตฺตพฺโพ
อจฺริยมฺหิ อธมฺมตฺตํ เปมํ โหติ อธมฺมตฺโต ปสาโท โหติ

อธมฺตฺตา หิริ โหติ อธมฺตฺโต คารโว โหติ อธมฺตฺตา ภาวนา
โหติ อิมฺหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคโต อนฺตฺเววาสิกो
น ปณฺณเมตฺตฺโป ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคโต อนฺตฺเววาสิกो
อลํ ปณฺณเมตฺตฺ อจฺจริยมฺหิ นาธมฺตฺตํ เปมํ โหติ นาธมฺตฺโต
ปสาโท โหติ นาธมฺตฺตา หิริ โหติ นาธมฺตฺโต คารโว โหติ
นาธมฺตฺตา ภาวนา โหติ อิมฺหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ
สมฺนฺนาคโต อนฺตฺเววาสิกอ อลํ ปณฺณเมตฺตฺ ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว
องฺเคหิ สมฺนฺนาคโต อนฺตฺเววาสิกอ นาลํ ปณฺณเมตฺตฺ อจฺจริยมฺหิ
อธมฺตฺตํ เปมํ โหติ อธมฺตฺโต ปสาโท โหติ อธมฺตฺตา หิริ
โหติ อธมฺตฺโต คารโว โหติ อธมฺตฺตา ภาวนา โหติ อิมฺหิ
โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคโต อนฺตฺเววาสิกอ นาลํ ปณฺณเมตฺตฺ ๑
ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคตํ อนฺตฺเววาสิกํ อปฺปณฺณเมนฺตฺโต
อจฺจริโย สาคิสฺสโร โหติ ปณฺณเมนฺตฺโต อนฺตฺิสฺสโร โหติ อจฺจริยมฺหิ
นาธมฺตฺตํ เปมํ โหติ นาธมฺตฺโต ปสาโท โหติ นาธมฺตฺตา
หิริ โหติ นาธมฺตฺโต คารโว โหติ นาธมฺตฺตา ภาวนา โหติ
อิมฺหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคตํ อนฺตฺเววาสิกํ อปฺปณฺณเมนฺตฺโต
อจฺจริโย สาคิสฺสโร โหติ ปณฺณเมนฺตฺโต อนฺตฺิสฺสโร โหติ ๑
ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคตํ อนฺตฺเววาสิกํ ปณฺณเมนฺตฺโต
อจฺจริโย สาคิสฺสโร โหติ อปฺปณฺณเมนฺตฺโต อนฺตฺิสฺสโร โหติ
อจฺจริยมฺหิ อธมฺตฺตํ เปมํ โหติ อธมฺตฺโต ปสาโท โหติ

อธมฺตฺตา หีรี โหติ อธมฺตฺโต การโว โหติ อธมฺตฺตา ภาวนา
โหติ อิมฺเห โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคตฺติ อนฺนฺเตวาสิกํ
ปณฺณเมฺนฺโต อจฺริโย สาดิสฺสโร โหติ อปฺปณฺณเมฺนฺโต อนฺติสฺสโร
โหตีติ ฯ

[๕๖] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขู ทสฺวสฺสมฺห ทสฺวสฺสมฺหาติ
พาลา อพฺยตฺตา นิสฺสยฺ เตนฺติ ฯ ทิสฺสนฺติ อจฺริยา พาลา
อนฺนฺเตวาสิกา ปณฺฑิตา ทิสฺสนฺติ อจฺริยา อพฺยตฺตา อนฺนฺเตวาสิกา
พฺยตฺตา ทิสฺสนฺติ อจฺริยา อปฺปสฺสุตา อนฺนฺเตวาสิกา พหุสฺสุตา
ทิสฺสนฺติ อจฺริยา ทุปฺปณฺณา อนฺนฺเตวาสิกา ปณฺณวฺนฺโต ฯ เย
เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อุชฺฌายนฺติ จิยฺนฺติ วิปาเจนฺติ
กถิํ หิ นาม ภิกฺขู ทสฺวสฺสมฺห ทสฺวสฺสมฺหาติ พาลา อพฺยตฺตา
นิสฺสยฺ ทสฺสนฺติ ทิสฺสนฺติ อจฺริยา พาลา อนฺนฺเตวาสิกา ปณฺฑิตา
ทิสฺสนฺติ อจฺริยา อพฺยตฺตา อนฺนฺเตวาสิกา พฺยตฺตา ทิสฺสนฺติ
อจฺริยา อปฺปสฺสุตา อนฺนฺเตวาสิกา พหุสฺสุตา ทิสฺสนฺติ อจฺริยา
ทุปฺปณฺณา อนฺนฺเตวาสิกา ปณฺณวฺนฺโตติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขู
ภควโต เอตมฺตถิํ อาโรเจสฺสุ ฯ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขู ทสฺวสฺสมฺห
ทสฺวสฺสมฺหาติ พาลา อพฺยตฺตา นิสฺสยฺ เตนฺติ ทิสฺสนฺติ อจฺริยา
พาลา ... อนฺนฺเตวาสิกา ปณฺณวฺนฺโตติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ วิกรฺหิ
พฺพุโร ภควา ... วิกรฺหิตฺวา ฌมฺมี กถิํ กถฺวา ภิกฺขู อามฺนฺเตสฺสิ
น ภิกฺขเว พาลเณ อพฺยตฺเตน นิสฺสโย ทาดพฺโพ โย ทเทยฺย

อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา
ปฏฺิพฺเพน ทสฺวสฺเสน วา อติเรกทสฺวสฺเสน วา นิสฺสยํ ทาตฺตุนฺติ ฯ

[๕๑] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ อจาริยฺอุปชฺฌายเยสุ ปกฺกนฺเตสุปี
วิพฺภนฺเตสุปี กาลกฺเตสุปี ปกฺขสงฺกนฺเตสุปี นิสฺสยปฏฺิปปสฺสทฺธิโย
น ชานนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหสิ ฯ ปญฺจิมา
ภิกฺขเว นิสฺสยปฏฺิปปสฺสทฺธิโย อุปชฺฌายมฺหา อุปชฺฌาโย ปกฺกนฺโต
วา โหติ วิพฺภนฺโต วา กาลกฺโต วา ปกฺขสงฺกนฺโต
วา อาณตฺติเยว ปญฺจมี อิมา โข ภิกฺขเว ปญฺจ นิสฺสยปฏฺิปปสฺสทฺธิโย
อุปชฺฌายมฺหา ฯ ฉยิมา ภิกฺขเว นิสฺสยปฏฺิปปสฺสทฺธิโย
อจาริยมฺหา อจาริโย ปกฺกนฺโต วา โหติ วิพฺภนฺโต
วา กาลกฺโต วา ปกฺขสงฺกนฺโต วา อาณตฺติเยว ปญฺจมี
อุปชฺฌายเณ วา สโมชานกฺโต ๑ โหติ อิมา โข ภิกฺขเว ฉ
นิสฺสยปฏฺิปปสฺสทฺธิโย อจาริยมฺหา ฯ

[๕๒] ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น
อุปสมฺปาเทตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร อุปฺภูจฺาเปตโพ
น อเสเชน ๒ สีสฺกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต โหติ น อเสเชน สมฺมาธิกฺขนฺเรน
สมฺนฺนาคโต โหติ น อเสเชน ปญฺญากฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต โหติ
น อเสเชน วิมุตฺติกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต โหติ น อเสเชน
วิมุตฺติธฺาณทสฺสนกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ
#๑ ยฺ. รา. สโมชานํ คโต ฯ ๒ ม. อเสกฺขนฺ ฯ สพฺพตฺถฺ อเวมฺว ฯ

สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ
น สามณฺเโร อุปฺภูจฺจาเปตพฺโพ ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺคเหติ สมนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามณฺเโร
อุปฺภูจฺจาเปตพฺโพ อเสเชน สีสฺลกฺขณฺเชน สมนฺนาคโต โหติ อเสเชน
สมาธิกฺขณฺเชน สมนฺนาคโต โหติ อเสเชน ปญฺญาภฺยณฺเชน
สมนฺนาคโต โหติ อเสเชน วิมุตฺติกฺขณฺเชน สมนฺนาคโต โหติ
อเสเชน วิมุตฺติลิณฺณทสฺสนกฺขณฺเชน สมนฺนาคโต โหติ อิมหิ โข
ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺคเหติ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ
นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามณฺเโร อุปฺภูจฺจาเปตพฺโพ ๑ อปรเหทีปึ
ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺคเหติ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ
น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามณฺเโร อุปฺภูจฺจาเปตพฺโพ อตฺตนา
น อเสเชน สีสฺลกฺขณฺเชน สมนฺนาคโต โหติ น ปรี อเสเช
สีสฺลกฺขณฺเช สมาทเปตา อตฺตนา น อเสเชน สมาธิกฺขณฺเช
สมนฺนาคโต โหติ น ปรี อเสเช สมาธิกฺขณฺเช สมาทเปตา
อตฺตนา น อเสเชน ปญฺญาภฺยณฺเชน สมนฺนาคโต โหติ น ปรี
อเสเช ปญฺญาภฺยณฺเช สมาทเปตา อตฺตนา น อเสเชน วิมุตฺติกฺขณฺเชน
สมนฺนาคโต โหติ น ปรี อเสเช วิมุตฺติกฺขณฺเช สมาทเปตา
อตฺตนา น อเสเชน วิมุตฺติลิณฺณทสฺสนกฺขณฺเชน สมนฺนาคโต โหติ
น ปรี อเสเช วิมุตฺติลิณฺณทสฺสนกฺขณฺเช สมาทเปตา อิมหิ โข
ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺคเหติ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ

น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามณฺเโร อุปฏฺฐาเปตพฺโพ ฯ ปญฺจหิ
ภิกฺขเว อญฺเศหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย
ทาทพฺโพ สามณฺเโร อุปฏฺฐาเปตพฺโพ อตฺตนา อเสเชน สีสฺสขฺนุเชน
สมฺนฺนาคโต โหติ ปรี อเสเช สีสฺสขฺนุเช สมาทเปตา
อตฺตนา อเสเชน สมာธิภิกฺขฺนุเชน สมฺนฺนาคโต โหติ ปรี อเสเช
สมာธิภิกฺขฺนุเช สมาทเปตา อตฺตนา อเสเชน ปญฺญาภิกฺขฺนุเชน
สมฺนฺนาคโต โหติ ปรี อเสเช ปญฺญาภิกฺขฺนุเช สมาทเปตา
อตฺตนา อเสเชน วิมุตฺติภิกฺขฺนุเชน สมฺนฺนาคโต โหติ ปรี อเสเช
วิมุตฺติภิกฺขฺนุเช สมาทเปตา อตฺตนา อเสเชน วิมุตฺติวิฆฺณตฺสสนภิกฺขฺนุเชน
สมฺนฺนาคโต โหติ ปรี อเสเช วิมุตฺติวิฆฺณตฺสสนภิกฺขฺนุเช
สมาทเปตา อิมฺหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน-
ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามณฺเโร อุปฏฺฐาเปตพฺโพ ฯ
อปเรหิปี ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
น อุปสมฺปาเทตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามณฺเโร
อุปฏฺฐาเปตพฺโพ อสฺสทฺุโห โหติ อหิริโก โหติ อโนตฺตปิปี ๑
โหติ กุสฺสีโต โหติ มุฏฺฐสฺสตี โหติ อิมฺหิ โข ภิกฺขเว
ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ น
นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามณฺเโร อุปฏฺฐาเปตพฺโพ ฯ ปญฺจหิ
ภิกฺขเว อญฺเศหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย
#๑ ยฺ. รา. อโนตฺตปิปี ฯ

ทาดพุโพ สามณโร อุปฏฐาเปตพุโพ สทฺโธ โหติ หิริมา
โหติ โอตตปปี ๑ โหติ อารทฺธวิริโย โหติ อุปฏฺฐิตสฺสติ
โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
อุปสมฺปาเทตพุพฺพํ นิสฺสโย ทาดพุโพ สามณโร อุปฏฐาเปตพุโพ ฯ
อปเรหิปี ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณาน อุปสมฺปาเทตพุพฺพ
น นิสฺสโย ทาดพุโพ น สามณโร อุปฏฐาเปตพุโพ
อริสฺสีเล สิลวิปฺนฺโน โหติ อชฺฌาจาเร อจฺจารวิปฺนฺโน โหติ
อติทิกฺขุจฺฉิยา ทิกฺขุจฺฉิวิปฺนฺโน โหติ อปฺปสฺสุตฺโต โหติ ทุปฺปญฺโฉ
โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
น อุปสมฺปาเทตพุพฺพํ น นิสฺสโย ทาดพุโพ น สามณโร
อุปฏฐาเปตพุโพ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
อุปสมฺปาเทตพุพฺพํ นิสฺสโย ทาดพุโพ สามณโร อุปฏฐาเปตพุโพ
น อริสฺสีเล สิลวิปฺนฺโน โหติ น อชฺฌาจาเร อจฺจารวิปฺนฺโน
โหติ น อติทิกฺขุจฺฉิยา ทิกฺขุจฺฉิวิปฺนฺโน โหติ พหุสฺสุตฺโต โหติ
ปญฺจวฺวา โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพุพฺพํ นิสฺสโย ทาดพุโพ สามณโร อุปฏฐาเปตพุโพ ฯ
อปเรหิปี ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพุพฺพํ น นิสฺสโย ทาดพุโพ น สามณโร
อุปฏฐาเปตพุโพ น ปฏฺฐิพล โหติ อนฺนเตวาสี วา สทฺธิวิหารี
#๑ ย. รา. โอตตปปี ฯ

วา คิลานํ อุปฏฺฐาตุํ วา อุปฏฺฐาเปตุํ วา อนภฺริตี ๑ วูปกาเสตุํ
วา วูปกาสาเปตุํ วา อุปฺปนฺนํ กุกฺกจฺจํ ฌมฺมโต วิโนเทตุํ วา ๒
วิโนทาเปตุํ ๓ วา ๔ อาปตฺตี น ชานาติ อาปตฺติยา วุฏฺฐานํ น
ชานาติ อิเมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
น อุปสมฺปาเทตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร
อุปฏฺฐาเปตพฺโพ ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
อุปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามเณโร อุปฏฺฐาเปตพฺโพ
ปฏฺวิโล โหติ อนฺเตวาสี วา สทฺธิวิหารี วา คิลานํ
อุปฏฺฐาตุํ วา อุปฏฺฐาเปตุํ วา อนภฺริตี วูปกาเสตุํ วา วูปกาสาเปตุํ
วา อุปฺปนฺนํ กุกฺกจฺจํ ฌมฺมโต วิโนเทตุํ วา วิโนทาเปตุํ
วา อาปตฺตี ชานาติ อาปตฺติยา วุฏฺฐานํ ชานาติ อิเมหิ
โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ
นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามเณโร อุปฏฺฐาเปตพฺโพ ๑ อปรเหหิปี
ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ
น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร อุปฏฺฐาเปตพฺโพ น ปฏฺวิโล
โหติ อนฺเตวาสี วา สทฺธิวิหารี วา อภิสมาจาริกาย สิกฺขาเย
สิกฺขาเปตุํ อาทิสฺสพฺพหฺมจฺริยกาย สิกฺขาเย วิเนตุํ อภิฌมฺเม วิเนตุํ
อภิวินเย วิเนตุํ อุปฺปนฺนํ ทิฏฺฐจฺจิตฺตํ ฌมฺมโต วิเวเจตุํ อิเมหิ
โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ
#๑ ย. รา. อุปฺปนฺนํ อนภฺริตี ๑ ม. อนภฺริตํ ๑ ๒-๔ ม. วาสทฺโท นตฺถิ ๑
#๓ ม. อัย ปาโจ นตฺถิ ๑ อิตฺโต ปรี อีทิสฺเมว ๑

น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามณฺเโร อุปฏฺฐาเปตฺพฺโพ ฯ ปญฺจหิ
ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย
ทาทพฺโพ สามณฺเโร อุปฏฺฐาเปตฺพฺโพ ปฏฺฐิโถ โหติ อนฺเตवासี
วา สทฺธิวิหารี वा อภิสมาจาริกาย สิกฺขาย สิกฺขาเปตฺุ อาทิพฺุรหฺมจฺริยกาย
สิกฺขาย วินฺตฺุ อภิชฺมเม วินฺตฺุ อภิวินเย วินฺตฺุ
อุปฺปนฺนํ ทิฏฺฐิคฺคํ ฌมฺมโต วิเวจฺตุ อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ
สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ
สามณฺเโร อุปฏฺฐาเปตฺพฺโพ ฯ อปฺเรหิปี ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ
สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ
น สามณฺเโร อุปฏฺฐาเปตฺพฺโพ อาปตฺตี น ชานาติ อนาปตฺตี
น ชานาติ ลหุํ อาปตฺตี น ชานาติ ครุํ อาปตฺตี น ชานาติ
อุภยานิ โข ปนสฺส ปาติโมกฺขานิ วิตฺถาเรน น สุวาคตานิ โหนติ
น สุวิกิตฺตานิ น สุปฺปวตฺตีนิ น สุวินิจฺฉิตฺตานิ สุตฺตโส ๑ อนฺุพฺยณฺชนโส
อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ
น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามณฺเโร อุปฏฺฐาเปตฺพฺโพ ฯ
ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
อุปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามณฺเโร อุปฏฺฐาเปตฺพฺโพ
อาปตฺตี ชานาติ อนาปตฺตี ชานาติ ลหุํ อาปตฺตี ชานาติ
ครุํ อาปตฺตี ชานาติ อุภยานิ โข ปนสฺส ปาติโมกฺขานิ วิตฺถาเรน
สุวาคตานิ โหนติ สุวิกิตฺตานิ สุปฺปวตฺตีนิ สุวินิจฺฉิตฺตานิ สุตฺตโส
#๑ ยฺ. สุตฺตโต ฯ อิตฺ ปรี อีทิสเมว ฯ

อนุปยุชฺชนโส อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเตตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามเณโร อุปฏฺฐาเปตพฺโพ ฯ
อปเรหิปี ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
น อุปสมฺปาเตตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร
อุปฏฺฐาเปตพฺโพ อาปตฺตี น ชานาติ อนापตฺตี น ชานาติ
ลหุกํ อาปตฺตี น ชานาติ ครุกํ อาปตฺตี น ชานาติ อุททสฺสโส
โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
น อุปสมฺปาเตตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร
อุปฏฺฐาเปตพฺโพ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
อุปสมฺปาเตตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามเณโร อุปฏฺฐาเปตพฺโพ
อาปตฺตี ชานาติ อนापตฺตี ชานาติ ลหุกํ อาปตฺตี ชานาติ
ครุกํ อาปตฺตี ชานาติ ทสฺสโส วา โหติ อติเรกทสฺสโส วา
อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเตตพฺพํ
นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามเณโร อุปฏฺฐาเปตพฺโพติ ฯ

อุปสมฺปาเตตพฺพปญฺจกโสฬสวาริ นิกฺขิตํ ฯ

[๕๕] ฉหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเตตพฺพํ
น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร อุปฏฺฐาเปตพฺโพ
น อเสเขน สิลกฺขนฺเรน สมนฺนาคโต โหติ น อเสเขน สมาธิกฺ-
ขนฺเรน สมนฺนาคโต โหติ น อเสเขน ปญฺญาภฺขนฺเรน สมนฺนาคโต
โหติ น อเสเขน วิมุตติภฺขนฺเรน สมนฺนาคโต โหติ น อเสเขน

วิมุตติญาณทศสนกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต โหติ อุททสวสุโส ๑ โหติ
อิมหิ โข ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุนาน อุปสม-
ปาเทตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ ฯ
ฉหิ ภิกฺขเว อํฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ
นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ อเสเขน สึลกฺขนฺ-
เรน สมฺนฺนาคโต โหติ อเสเขน สมาริกฺขนฺเรน สมานฺนาคโต โหติ
อเสเขน ปญฺญาภิกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต โหติ อเสเขน วิมุตติภิกฺขนฺเรน
สมฺนฺนาคโต โหติ อเสเขน วิมุตติญาณทศสนกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต
โหติ ทสวสุโส วา โหติ อติเรกทสวสุโส วา อิมหิ โข ภิกฺขเว
ฉหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ
สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ ฯ อปเรหิปี ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร
อุปฺภูจาเปตพฺโพ อตุตฺตนา น อเสเขน สึลกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต
โหติ น ปริ อเสเข สึลกฺขนฺเร สมาทเปตา อตุตฺตนา น
อเสเขน สมาริกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต โหติ น ปริ อเสเข
สมาริกฺขนฺเร สมาทเปตา อตุตฺตนา น อเสเขน ปญฺญาภิกฺขนฺเรน
สมฺนฺนาคโต โหติ น ปริ อเสเข ปญฺญาภิกฺขนฺเร สมาทเปตา
อตุตฺตนา น อเสเขน วิมุตติภิกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต โหติ น ปริ
อเสเข วิมุตติภิกฺขนฺเร สมาทเปตา อตุตฺตนา น อเสเขน วิมุตติ-
ญาณทศสนกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต โหติ น ปริ อเสเข วิมุตติ-
#๑ ไป. โอนทสวสุโส ฯ อโตะ ปริ อีทิสเมว ฯ

ฉาณทสฺสนกฺขนฺเรน สมาทเปตา อุณฑสวสุโส โหติ อิมหิ โข
ภิกฺขเว จหฺงเคหิ สมณฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ น
นินฺสสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ ฯ จหิ
ภิกฺขเว องฺเคหิ สมณฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ นินฺสสโย
ทาทพฺโพ สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ อตฺตนา อเสเชน สีสกฺขนฺเรน
สมณฺนาคโต โหติ ปรี อเสเช สีสกฺขนฺเร สมาทเปตา
อตฺตนา อเสเชน สมาริกฺขนฺเรน สมณฺนาคโต โหติ ปรี อเสเช
สมาริกฺขนฺเร สมาทเปตา อตฺตนา อเสเชน ปญฺญากฺขนฺเรน
สมณฺนาคโต โหติ ปรี อเสเช ปญฺญากฺขนฺเร สมาทเปตา อตฺตนา
อเสเชน วิมุตฺติกฺขนฺเรน สมณฺนาคโต โหติ ปรี อเสเช วิมุตฺติกฺขนฺเร
สมาทเปตา อตฺตนา อเสเชน วิมุตฺติฉาณทสฺสนกฺขนฺเรน
สมณฺนาคโต โหติ ปรี อเสเช วิมุตฺติฉาณทสฺสนกฺขนฺเร สมาทเปตา
ทสวสุโส วา โหติ อติเรกทสวสุโส วา อิมหิ โข
ภิกฺขเว จหฺงเคหิ สมณฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ นินฺสสโย
ทาทพฺโพ สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ ฯ อปเรหิปี ภิกฺขเว
จหฺงเคหิ สมณฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ น นินฺสสโย
ทาทพฺโพ น สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ อสฺสทฺโร โหติ
อหิริโก โหติ อโนตฺตปิ โหติ กุสฺสิตโต โหติ มฺภุจฺจสฺสติ
โหติ อุณฑสวสุโส โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว จหฺงเคหิ สมณฺนาคเตน
ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ น นินฺสสโย ทาทพฺโพ น

สามเณโร อุปฐาเปตพุโพ ฯ นหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนาคเตน
ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเตตพุพฺพํ นิสฺสโย ทาทพุโพ สามเณโร
อุปฐาเปตพุโพ สทฺธโร โหติ หิริมา โหติ โอตตาปี โหติ
อารทฺธวิริโย โหติ อุปฐจิตฺตสฺสติ โหติ ทสวสุโส วา โหติ
อตฺเรทสวสุโส วา อิเมหิ โข ภิกฺขเว จหฺงเคหิ สมฺนาคเตน
ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเตตพุพฺพํ นิสฺสโย ทาทพุโพ สามเณโร
อุปฐาเปตพุโพ ฯ อปรเหปิ ภิกฺขเว จหฺงเคหิ สมฺนาคเตน ภิกฺขุณา
น อุปสมฺปาเตตพุพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพุโพ น สามเณโร
อุปฐาเปตพุโพ อธิสึเล สึลวิปฺนโน โหติ อชฺฌาจาเร อจารวิปฺนโน
โหติ อติทฺธิจฺญา ทฺธิจฺวิปฺนโน โหติ อปฺปสุตฺโต
โหติ ทฺพฺปญฺโฆ โหติ อุนทสวสุโส โหติ อิเมหิ โข
ภิกฺขเว จหฺงเคหิ สมฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเตตพุพฺพํ
น นิสฺสโย ทาทพุโพ น สามเณโร อุปฐาเปตพุโพ ฯ นหิ
ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเตตพุพฺพํ นิสฺสโย
ทาทพุโพ สามเณโร อุปฐาเปตพุโพ น อธิสึเล สึลวิปฺนโน
โหติ น อชฺฌาจาเร อจารวิปฺนโน โหติ น อติทฺธิจฺญา
ทฺธิจฺวิปฺนโน โหติ พหุสุตฺโต โหติ ปญฺญวา โหติ ทสวสุโส
วา โหติ อตฺเรทสวสุโส วา อิเมหิ โข ภิกฺขเว จหฺงเคหิ
สมฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเตตพุพฺพํ นิสฺสโย ทาทพุโพ
สามเณโร อุปฐาเปตพุโพ ฯ อปรเหปิ ภิกฺขเว จหฺงเคหิ

สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ
น สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ น ปฏฺิพล โหติ อนฺเตวาสี
วา สทฺธิวิหารี วา คิลานํ อุปฺภูจาทฺถํ วา อุปฺภูจาเปตฺถํ วา
อนภฺริตี วูปกาเสตฺถํ วา วูปกาสาเปตฺถํ วา อุปฺปนฺนํ กุกฺกจฺจํ
ชฺมมโต วิโนเทตฺถํ วา วิโนทาเปตฺถํ วา อาปตฺตี น ชานาติ
อาปตฺติยา วุฏฺจานํ น ชานาติ อุนทสวสฺโส โหติ อิมฺหิ โข
ภิกฺขเว ฉหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ น
นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ ฯ ฉหิ
ภิกฺขเว อญฺเฐหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย
ทาทพฺโพ สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ ปฏฺิพล โหติ อนฺเตวาสี
วา สทฺธิวิหารี วา คิลานํ อุปฺภูจาทฺถํ วา อุปฺภูจาเปตฺถํ วา อนภฺริตี
วูปกาเสตฺถํ วา วูปกาสาเปตฺถํ วา อุปฺปนฺนํ กุกฺกจฺจํ ชฺมมโต
วิโนเทตฺถํ วา วิโนทาเปตฺถํ วา อาปตฺตี ชานาติ อาปตฺติยา
วุฏฺจานํ ชานาติ ทสวสฺโส วา โหติ อติเรกทสวสฺโส วา
อิมฺหิ โข ภิกฺขเว ฉหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาเทตพฺพํ
นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ ฯ
อปเรหิปี ภิกฺขเว ฉหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสมฺปาเทตพฺพํ
น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ น
ปฏฺิพล โหติ อนฺเตวาสี วา สทฺธิวิหารี วา อภิสมาจฺริกาย
สิกฺขาเย สิกฺขาเปตฺถํ อาทิจฺจหฺมจฺริยกาย สิกฺขาเย วินตฺถํ อภิชฺมเม

วินนฺตุ อวิวินเย วินนฺตุ อุปฺปนฺนํ ทิฏฺฐิคฺคํ ฌมฺมโต วิเวเจตฺถุ
อุททสวสุโส โหติ อิมฺหิ โข ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา น อุปฺสมฺปาเตตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น
สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ ฯ ฉหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา อุปฺสมฺปาเตตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามเณโร
อุปฺภูจาเปตพฺโพ ปฏฺวิโล โหติ อนฺเตวาสี วา สทฺธิวิหารี วาท
อภิสมฺจาริกาย สิกฺขาย สิกฺขาเปตฺถุ อาทิพฺรหฺมจฺริยกาย สิกฺขาย
วินนฺตุ อภิฌมฺเม วินนฺตุ อวิวินเย วินนฺตุ อุปฺปนฺนํ ทิฏฺฐิคฺคํ
ฌมฺมโต วิเวเจตฺถุ ทสวสุโส วา โหติ อติเรกทสวสุโส วา
อิมฺหิ โข ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปฺสมฺปาเตตพฺพํ
นิสฺสโย ทาทพฺโพ สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ ฯ
อปฺเรหิปี ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปฺสมฺปาเตตพฺพํ
น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ อาปตฺตี
น ชานาติ อนาปตฺตี น ชานาติ ลหุํ อาปตฺตี น ชานาติ
ครุํ อาปตฺตี น ชานาติ อุภยานิ โข ปนสฺส ปาติโมกฺขานิ
วิตถารน น สุวาคตานิ โหนฺติ น สุวิภตฺตานิ น สุปฺปวตฺตินิ น
สุวินิจฺฉิตานิ สุตฺตโส อนุพฺพยญฺชนโส อุททสวสุโส โหติ อิมฺหิ
โข ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปฺสมฺปาเตตพฺพํ
น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สามเณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ ฯ ฉหิ
ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปฺสมฺปาเตตพฺพํ นิสฺสโย

ทาดพุโพ สามณโร อุฏฺฐาเปตพุโพ อาปคฺตี ชานาคี
อนาปคฺตี ชานาคี ลหุกํ อาปคฺตี ชานาคี กรุกํ อาปคฺตี
ชานาคี อุภยานิ โข ปนสฺส ปาติโมกฺขานิ วิตุถาเรน สุวาคตานิ
โหนติ สุวิภคฺตานิ สุปฺปวคฺตฺตานิ สุวินิจฺฉิตานิ สุตฺตโส อนุพฺพยชนโส
ทสวสุโส วา โหติ อติเรกทสวสุโส วา อิมหิ โข ภิกฺขเว
ฉนฺหุเกหิ สมฺนํนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสมฺปาทตพุพฺพิ นิสฺสโย ทาดพุโพ
สามณโร อุฏฺฐาเปตพุโพติ ฯ

(อุปสมฺปาทตพุพฺพฉกฺโกสพสวาริ นิกฺขิตฺติ ฯ)

[๑๐๐] เตน โข ปน สมเยน โย โส อณฺณตติคฺคิยปฺพุโพ
อุปชฺฌาเยน สหชฺฌมิกํ วุจฺจมาโน อุปชฺฌายสฺส วาทำ อาริเปตฺวา
ตํเยว ติตฺถายตฺนํ สงฺกมิ ฯ โส ปฺน ๑ ปจฺจาคนฺตฺวา ภิกฺขุ อุปสมฺปทํ
ยาจิ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาริเจสุํ ฯ โย โส ภิกฺขเว อณฺณตติคฺคิยปฺพุโพ
อุปชฺฌาเยน สหชฺฌมิกํ วุจฺจมาโน อุปชฺฌายสฺส วาทำ
อาริเปตฺวา ตํเยว ติตฺถายตฺนํ สงฺกนฺโต โส อากโต น
อุปสมฺปาทตพุโพ ฯ โย [๒] ภิกฺขเว อณฺโณปี อณฺณตติคฺคิยปฺพุโพ
อิมสฺมี ฌมฺมวินเย อากงฺขติ ปพฺพชฺชํ อากงฺขติ อุปสมฺปทํ คสฺส
จตุคฺคาโร มาเส ปรีวาโส ทาดพุโพ ฯ เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว
ทาดพุโพ ฯ ปจฺมํ เกสมสฺสุํ โอิหาราเปตฺวา กาสายานิ วคฺถานิ
อจฺฉาทาเปตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ การาเปตฺวา ภิกฺขุณํ ปาท
#๑ สี. อัย ปาโจ น โหติ ฯ ๒ ไป. ม. โส ฯ

วนฺทาเปตฺวา อุกฺกุฏิกิํ นิสีทาเปตฺวา อณฺชลึํ ปคฺคณฺหาเปตฺวา เอวํ
วเทหิตึ วัตตพฺโพ พุทฺธึ สรณํ คจฺฉามิ ฌมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ
สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ ทุตฺติยมฺปิ พุทฺธึ สรณํ คจฺฉามิ ทุตฺติยมฺปิ
ฌมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ ทุตฺติยมฺปิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ ตุตฺติยมฺปิ
พุทฺธึ สรณํ คจฺฉามิ ตุตฺติยมฺปิ ฌมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ ตุตฺติยมฺปิ
สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ ๑ เตน [๑] ภิกฺขเว อณฺลตฺตฺติยปฺพุพฺเพน สงฺฆํ
อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตฺตราสงฺกํ กริตฺวา ภิกฺขุณฺ ปาเท วนฺทิตฺวา
อุกฺกุฏิกิํ นิสีทิตฺวา อณฺชลึํ ปคฺคเหตฺวา เอวมฺสฺส วจฺนีโย อหํ
ภนฺเต อิตฺถนฺนาโม อณฺลตฺตฺติยปฺพุพฺโพ อิมฺสฺมี ฌมฺมวินฺเย อากฺขามิ
อุปสมฺปทึ โสหํ ภนฺเต สงฺฆํ จตฺตาโร มาเส ปรีวาลึํ ยาจามิ ๑
ทุตฺติยมฺปิ ยาจิตฺพฺโพ ตุตฺติยมฺปิ ยาจิตฺพฺโพ ๑ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา
ปฏฺิพฺเพน สงฺโฆ ฌาเปตฺพฺโพ สฺสนาคู เม ภนฺเต สงฺโฆ อัย
อิตฺถนฺนาโม อณฺลตฺตฺติยปฺพุพฺโพ อิมฺสฺมี ฌมฺมวินฺเย อากฺขติ
อุปสมฺปทึ โส สงฺฆํ จตฺตาโร มาเส ปรีวาลึํ ยาจติ ๑ ยทิ
สงฺฆมฺสฺส ปตฺตคฺคถึ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามฺสฺส อณฺลตฺตฺติยปฺพุพฺพฺส
จตฺตาโร มาเส ปรีวาลึํ ทฺเพยฺย ๑ เอสา ฌตฺติ ๑ สฺสนาคู เม
ภนฺเต สงฺโฆ อัย อิตฺถนฺนาโม อณฺลตฺตฺติยปฺพุพฺโพ อิมฺสฺมี
ฌมฺมวินฺเย อากฺขติ อุปสมฺปทึ ๑ โส สงฺฆํ จตฺตาโร มาเส
ปรีวาลึํ ยาจติ ๑ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามฺสฺส อณฺลตฺตฺติยปฺพุพฺพฺส
จตฺตาโร มาเส ปรีวาลึํ เทติ ๑ ยสฺสายสฺมโต ฌมฺติ อิตฺถนฺนามฺสฺส
#๑ ยู. โข.

อาทายสฺส อวณฺเณ ภณฺณมานเณ กุปฺปีโต โหติ อนตฺตมโน อนภฺริทฺโธ
พฺุทฺทสฺส วา ฌมฺมสฺส วา สงฺฆสฺส วา อวณฺเณ ภณฺณมานเณ
อตฺตมโน โหติ อุทฺทโค อภฺริทฺโธ ยสฺส วา ปน ติตฺถายตนา
สงฺกนฺโต โหติ ตสฺส สตฺถุโน ตสฺส ทิฏฺฐิยา ตสฺส ขนฺติยา
ตสฺส รุจฺิยา ตสฺส อาทายสฺส วณฺเณ ภณฺณมานเณ อตฺตมโน โหติ
อุทฺทโค อภฺริทฺโธ พฺุทฺทสฺส วา ฌมฺมสฺส วา สงฺฆสฺส วา
วณฺเณ ภณฺณมานเณ กุปฺปีโต โหติ อนตฺตมโน อนภฺริทฺโธ ฯ อิทํ
ภิกฺขเว สงฺฆาตนิกั อณฺฺตติตฺถิยปฺุพฺุสฺส อนาราชนียสฺมี ฯ เอวํ
โห ภิกฺขเว อณฺฺตติตฺถิยปฺุพฺุโพ อนาราชโก โหติ ฯ เอวํ อนาราชโก
โห ภิกฺขเว อณฺฺตติตฺถิยปฺุพฺุโพ อากโต น อุปสมฺปาเทตฺพุโพ ฯ
กถณฺจ ภิกฺขเว อณฺฺตติตฺถิยปฺุพฺุโพ อาราชโก โหติ ฯ อิท ภิกฺขเว
อณฺฺตติตฺถิยปฺุพฺุโพ นาตिकाเลน คามํ ปวิสฺติ นาติทิवा ปฏิกฺกมฺติ ฯ
เอวํปี ภิกฺขเว อณฺฺตติตฺถิยปฺุพฺุโพ อาราชโก โหติ ฯ ปุณฺ จปริ
ภิกฺขเว อณฺฺตติตฺถิยปฺุพฺุโพ น เวสฺยโคจโร โหติ น วิทฺวโคจโร
โหติ น อุลฺลกุมาริกโคจโร โหติ น ปณฺฑกโคจโร โหติ
น ภิกฺขุณีโคจโร โหติ ฯ เอวํปี ภิกฺขเว อณฺฺตติตฺถิยปฺุพฺุโพ
อาราชโก โหติ ฯ ปุณฺ จปริ ภิกฺขเว อณฺฺตติตฺถิยปฺุพฺุโพ ยานิ
ตานิ สฺพฺุรหฺมจารินฺ อูจฺจาวจานิ กิกรณฺิยานิ ตตฺถ ทกฺโข โหติ
อนลฺโส ตตฺรฺุปายาย วิมฺสาช สมฺนฺนาคโต อลฺ กาคฺตุ อลฺ สํวิธาตุ ฯ
เอวํปี ภิกฺขเว อณฺฺตติตฺถิยปฺุพฺุโพ อาราชโก โหติ ฯ ปุณฺ จปริ

ภิกฺขเว อณฺณตฺตฺถิยปฺพุโพ ตฺถิพฺพจฺจนฺโท โหติ อุตฺเทเส ปฺริปฺจุจฺฉาย
อธฺสีเล อธฺจิตฺเต อธฺปณฺณาย ฯ เอวํปี ภิกฺขเว อณฺณตฺตฺถิยปฺพุโพ
อาราธโก โหติ ฯ ปฺน จปฺริ ภิกฺขเว อณฺณตฺตฺถิยปฺพุโพ ยสฺส
ตฺตฺถายตฺนา สงฺกนฺโต โหติ ตสฺส สตฺถุโน ตสฺส ทิฏฺฐิยา
ตสฺส ขนฺติยา ตสฺส รุจฺยา ตสฺส อาทายสฺส อวณฺเณ ภาณฺณมาน
อตฺตมโน โหติ อุตฺคฺโค อภฺริทฺโธ พุทฺธสฺส วา ฌมฺมสฺส วา
สงฺฆสฺส วา อวณฺเณ ภาณฺณมาน กุปฺปีโต โหติ อนตฺตมโน
อนภฺริทฺโธ ยสฺส วา ปน ตฺตฺถายตฺนา สงฺกนฺโต โหติ ตสฺส
สตฺถุโน ตสฺส ทิฏฺฐิยา ตสฺส ขนฺติยา ตสฺส รุจฺยา ตสฺส อาทายสฺส
วณฺเณ ภาณฺณมาน กุปฺปีโต โหติ อนตฺตมโน อนภฺริทฺโธ พุทฺธสฺส
วา ฌมฺมสฺส วา สงฺฆสฺส วา วณฺเณ ภาณฺณมาน อตฺตมโน
โหติ อุตฺคฺโค อภฺริทฺโธ ฯ อิถํ ภิกฺขเว สงฺฆาตฺนํ อณฺณตฺตฺถิยปฺพุพฺพสฺส
อาราธนฺิยสฺมี ฯ เอวํ โข ภิกฺขเว อณฺณตฺตฺถิยปฺพุโพ
อาราธโก โหติ ฯ เอวํ อาราธโก โข ภิกฺขเว อณฺณตฺตฺถิยปฺพุโพ
อากโต อุปสฺมปาเทตฺพุโพ ฯ สเจ ภิกฺขเว อณฺณตฺตฺถิยปฺพุโพ
นคฺโค อากจฺจติ อุปฺชฌายมฺมลกํ จีวรํ ปฺริเยสฺสิตฺพุพฺ สเจ อจฺฉินฺนเกโส
อากจฺจติ สงฺโฆ อปฺโลเกตฺพุโพ ภาณฺฑกฺกมฺมาย ฯ ยะ เต
ภิกฺขเว อคฺคิกา ชฺฉิลกา เต อากตา อุปสฺมปาเทตฺพุพา น เตสํ
ปฺริวาโส ทาทพุโพ ฯ ตํ กิสฺส เหตุ ฯ กมฺมวาทีโน เอเต ภิกฺขเว
กิริยวาทีโน ฯ สเจ ภิกฺขเว ชาตฺติยา สากิโย อณฺณตฺตฺถิยปฺพุพฺพโก ๑
#๑ ม. ย. -ปฺพุโพ ฯ

อาคจฺจติ โส อาคโต อุปสมปาเทตพุโพ น ตสฺส ปริวาโส
ทาทพุโพ ฯ อิมำหิ ภิกฺขเว ฉาตีนํ อาเวณิกํ ปริหาริ ทมฺมีติ ฯ

อณฺตติตฺถียปฺพุพกถา ฯ

สจฺจตมํ ภาณวาริ ฯ

[๑๐๑] เตน โข ปน สมเยน มคฺเชสุ ปญฺจ อาพาธา อุตฺตสนฺนา
โหนติ กุฏฺฐิํ คณฺโฑท กิลาสโ สโ สโ อปมาโร ฯ มนฺุสฺสา
ปญฺจหิ อาพาธาหิ ผุฏฺฐา ชีวักโก โภมารภจฺจํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ
วทนฺติ ๑ สาธุ โน อจฺริย ติกิจฺฉาหิตี ฯ อหํ ขวฺยฺยา ๒ พหุภิกฺโข
พหุภิกฺโข ราชา จ เม มากโร เสนิโย พิมฺพิสาโร
อุปฺนฺจาทพุโพ อิตฺถาการณฺจ พุทฺธปฺปมฺุโข จ สงฺโฆ ๓ นาทํ สกฺโกมิ
ติกิจฺฉิตฺตฺนฺติ ฯ สพฺพิํ สวาปเตยฺยณฺจ เต อจฺริย โหตุ มยณฺจ
เต ทาสา สาธุ โน อจฺริย ติกิจฺฉาหิตี ฯ อหํ ขวฺยฺยา ๔
พหุภิกฺโข พหุภิกฺโข ราชา จ เม มากโร เสนิโย พิมฺพิสาโร
อุปฺนฺจาทพุโพ อิตฺถาการณฺจ พุทฺธปฺปมฺุโข จ สงฺโฆ ๕ นาทํ สกฺโกมิ
ติกิจฺฉิตฺตฺนฺติ ฯ อถ โข เตสํ มนฺุสฺसानํ เอตทโหสิ อิเม โข สมณฺา
สภฺยปฺตฺติยา สุขสีลา สุขสมาจารา สุภฺชานานิ ภฺลฺลชิตฺวา นีวาเตสุ
สยเนสุ สยนฺติ ยนฺนฺน มยํ สมณฺेषุ สภฺยปฺตฺติเยสุ ปฺพุพเชยฺยาม
ตตฺถ ภิกฺขู เจว อุปฺนฺจทิสฺสนฺติ ชีวโก จ โภมารภจฺจํ
#๑ ม. ย. วทนฺติ ฯ ๒-๔ ส. อหฺมยฺโย ฯ ม. ขวฺยฺโย ฯ ย. อหํ โขยฺโย ฯ
#รา. อหํ อยฺโย ฯ อโธ ปริ อีทิสเมว ฯ
#๓-๕ ม. ย. รา. ภิกฺขุสงฺโฆ ฯ อโธ ปริ อีทิสเมว ฯ

ตักขิณิสฺสตีติ ฯ อถโข เต มนุสฺสา ภิกฺขุ อุปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺช
ยาจิสฺส ฯ เต ภิกฺขุ ปพฺพาเชสิฺ อุปสมฺปาเทสิฺ ฯ เต ภิกฺขุ เจว
อุปฏฺฐหีสฺส ชีวโก จ โกมารภจฺโจ ตักขิณิ ฯ เตน โข ปน
สมเยน ภิกฺขุ พหุ คิลานเ ภิกฺขุ อุปฏฺฐหนฺตา ยาจนพฺพลา
วิญฺญตฺติพฺพลา วิหรนฺติ คิลานภตฺตํ เทถ คิลานุปฏฺฐากภตฺตํ เทถ
คิลานภตฺตชฺชํ เทถาติ ฯ ชีวโกปิ โกมารภจฺโจ พหุ คิลานเ ภิกฺขุ
ตักขิณฺโต อญฺญตโร ราชกิจฺจํ ปรีหาเปสิ ฯ อญฺญตโรปิ ปรีโส
ปญฺจหิ อปาเชหิ ผุฏฺโฐ ชีวโก โกมารภจฺจํ อุปสงฺกมิตฺวา
เอตทโวจ สาธุ มํ อจฺริย ตักขิณฺนาหิตี ฯ อหํ ขวฺยฺย พหุภจฺโจ
พหุภจฺจโย ราชา จ เม มากโร เสนิโย พิมฺพิสาโร
อุปฏฺฐาตพฺโป อิตฺถาคารญจ พุทฺธปฺปมฺโข จ สงฺฆเ นานํ สกฺโกมิ
ตักขิณฺตฺนฺติ ฯ สพฺพิ์ สปปเตยฺยญจ เต อจฺริย โหตุ อหญจ
เต ทาโส สาธุ มํ อจฺริย ตักขิณฺนาหิตี ฯ อหํ ขวฺยฺย พหุภจฺโจ
พหุภจฺจโย ราชา จ เม มากโร เสนิโย พิมฺพิสาโร
อุปฏฺฐาตพฺโป อิตฺถาคารญจ พุทฺธปฺปมฺโข จ สงฺฆเ นานํ สกฺโกมิ
ตักขิณฺตฺนฺติ ฯ อถโข ตสฺส ปุริสสฺส เอตทโหสิ อิมเ โข
สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา สุขสีลา สุขสมาจฺรา สุกฺโขชนานิ ญฺญชิตฺวา
นีวาเตสฺส สยเนสฺส สยนฺติ ยนฺนุนานํ สมณฺเสฺส สกฺยปฺตฺติเยสฺส
ปพฺพชฺชเยยฺยํ ตตฺถ ภิกฺขุ เจว อุปฏฺฐหีสฺสนฺติ ชีวโก จ
โกมารภจฺโจ ตักขิณิสฺสตีติ โสหํ ๑ อโรโค วิพฺภมิตฺสสามิตี ฯ อถโข
#๑ ม. โสุมหิ ฯ

โส ปุริโส ภิกฺขุ อุปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชึ ยาจิ ฯ ตํ ภิกฺขุ
ปพฺพาเชสุ อุปสมฺปาเทสุ ฯ ตํ ภิกฺขุ เจว อุปญฺจหึสุ ชีวโก
จ โกมารภจฺโจ ติกิจฺฉิ ฯ โส อโรโค วิพฺภมิ ฯ อทฺทสา โข
ชีวโก โกมารภจฺโจ ตํ ปุริสํ วิพฺภนฺตํ ทิสฺวาน ตํ ปุริสํ
เอตทวโจ นนฺ ตํวํ อยฺย ๑ ภิกฺขุสุ ปพฺพชฺชิตฺ อโหสิตฺติ ฯ เอวํ
อาจริยาติ ฯ กิสฺส ปน ตํวํ อยฺย ๒ เอวรूपํ อกาสิตฺติ ฯ อถ โข
โส ปุริโส ชีวกฺสฺส โกมารภจฺจฺสฺส เอตมตฺถํ อโรเจสิ ฯ ชีวโก
โกมารภจฺโจ อชฺฌายติ จิยติ วิปาเจติ ถลํ หิ นาม ภทฺนฺตา
ปญฺจหิ อาพาเชหิ ศฺฏฺจํ ปพฺพาเชตฺสนฺตีติ ฯ อถ โข ชีวโก
โกมารภจฺโจ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสึทฺติ เอกมฺนตํ นิสินฺโน โข ชีวโก
โกมารภจฺโจ ภควนฺตํ เอตทวโจ สาธุ ภนฺเต อยฺยา ปญฺจหิ อาพาเชหิ
ศฺฏฺจํ น ปพฺพาเชยฺยฺนฺติ ฯ อถ โข ภควา ชีวกํ โกมารภจฺจํ
ชฺมมฺมียา กถาย สนฺทสฺเสสิ สმაทเปสิ สมฺตฺเตเชสิ สมฺปหํเสสิ ฯ
อถ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ ภควตา ชฺมมฺมียา กถาย สนฺทสฺสีโต
สმაทปีโต สมฺตฺเตชิตฺโต สมฺปหํสีโต อญฺจายาสนา ภควนฺตํ
อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ อถ โข ภควา เอตฺสฺมี นิทาเน
เอตฺสฺมี ปกรณฺเ ชมฺมี ถลํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว
ปญฺจหิ อาพาเชหิ ศฺฏฺจโ จ ปพฺพาเชตฺพุโพ โย ปพฺพาเชยฺย
#๑-๒ สพฺพตฺถ อโยติ ทิสฺสตี ฯ

อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาคิ ฯ

[๑๐๒] เตน โข ปน สมเยน รณฺโณ มัคคสฺส เสนียสฺส
พิมฺพิสฺสารสฺส ปจฺจนฺโต กุปฺโต โหติ ฯ อถ โข ราชา มัคโค
เสนียโย พิมฺพิสฺสโร เสนานายเก มหามตฺเต อาณาเปตี กจฺจถ
ภณฺเ ปจฺจนฺตํ อจฺจอินฺถาคิ ฯ เอวํ เทวาคิ โข เสนานายกา
มหามตฺตา รณฺโณ มัคคสฺส เสนียสฺส พิมฺพิสฺสารสฺส ปจฺจสฺสโสสุํ ฯ
อถ โข อภิลฺลวาทานํ อภิลฺลวาทานํ โยธานํ เอตทโหตี มยํ
โข ยุตฺธาภินฺนุทีโน กจฺจนฺตฺตา ปาปญฺจ กมฺมํ ๑ กโรม พหุญฺจ
อปฺปญฺจํ ปสวาม เกน นฺ โข มยํ อฺปาเยน ปาปา จ วิรเมยฺยาม
กฺลฺยาณญฺจ กเรยฺยามาคิ ฯ อถ โข เตสํ โยธานํ เอตทโหตี
อิม โข สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา ฐมฺมจาริโน สมจาริโน พุรฺหมจาริโน
สจฺจวาทิโน สีลวฺนฺโต กฺลฺยาณฐมฺมา สเจ โข มยํ สมณฺฺส
สกฺยปฺตฺติเยสฺส ปพฺพชฺชเยยฺยาม เอวํ มยํ ปาปา จ วิรเมยฺยาม
กฺลฺยาณญฺจ กเรยฺยามาคิ ฯ อถ โข เต โยธา ภิกฺขุ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา
ปพฺพชฺชํ ยาจิสฺสุ ฯ เต ภิกฺขุ ปพฺพาเชสฺสุ อฺปสมฺปาเทสฺสุ ฯ
เสนานายกา มหามตฺตา ราชภฺเ ปุจฺจิสฺสุ กิณฺนุ โข ภณฺเ อิตฺถนฺนาโม
จ อิตฺถนฺนาโม จ โยธา น ทิสฺสนฺตฺติติ ฯ อิตฺถนฺนาโม จ
อิตฺถนฺนาโม จ สามิ โยธา ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชิตฺติติ ฯ เสนานายกา
มหามตฺตา อฺชฺฌายนฺตฺติ ชียนฺตฺติ วิปาเจนฺตฺติ กถํ หิ นาม สมณฺา
สกฺยปฺตฺติยา ราชภฺเ ปพฺพาเชสฺสนฺตฺติติ ฯ เสนานายกา มหามตฺตา
#๑ ม. ย. อยฺ ปาโจ นตฺติ ฯ

รณฺโณ มาคฺชสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสารสฺส เอตมตฺถิ อารโจะสิํ ๑
อถโข ราชา มาคฺโธ เสนิโย พิมฺพิสารโ วโหริเก มหามตฺเต
ปฺจุฉิ โย ภณฺเ ราชนฺถุํ ปพฺพาเชติ ก็ โส ปสวตฺติติ ๑
อุปชฺฌายสฺส เทว สีสํ เณตตพฺพิ อนุสฺสาวกสฺส ๑ ชิวหา อุทฺทริตพฺพา
คณฺสฺส อุปชฺฌตฺตพฺพิ ภาณฺชิตพฺพิ ๑ อถโข ราชา มาคฺโธ
เสนิโย พิมฺพิสารโ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตฺตํ นิสิตฺติ เอกมฺนตฺตํ นิสินฺโน โข
ราชา มาคฺโธ เสนิโย พิมฺพิสารโ ภควนฺตํ เอตทโวจ สนฺติ
ภนฺเต ราชาโน อสฺสทฺธา อปฺปสนฺนา เต อปฺปมตฺตเคนปี ภิกฺขุ
วิหะเจยฺยํ สาธุ ภนฺเต อยฺยา ราชนฺถุํ น ปพฺพาเชยฺยุนฺติ ๑
อถโข ภควา ราชานํ มาคฺธํ เสนิยํ พิมฺพิสารํ ฌมฺมียา กถาย
สนฺทสฺสิตฺติ สมหาทเปตฺติ สมฺมตฺเตเชตฺติ สมฺปหํเสตฺติ ๑ อถโข ราชา
มาคฺโธ เสนิโย พิมฺพิสารโ ภควตา ฌมฺมียา กถาย สนฺทสฺสิตฺโต
สมฺมาทปิตฺโต สมฺมตฺเตชิตฺโต สมฺปหํสิตฺโต อฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ
อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ ๑ อถโข ภควา เอตฺตสฺมี นิทาเน
เอตฺตสฺมี ปกรณฺเ ฌมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว
ราชนฺถุํ ปพฺพาเชตฺตพฺพิ โย ปพฺพาเชยฺย อปฺตติ ทกฺกฏฺฐสฺสาติ ๑

[๑๐๓] เตน โข ปน สมเยน โจโร องฺคฺลิมาโล ภิกฺขุสฺ
ปพฺพชิตฺโต โหติ ๑ มนฺุสฺสา ปสฺสิตฺวา อุพฺพิชฺชนฺติปี อุตฺตสนฺติปี
#๑ สี. อนุสฺสาตกสฺส ๑

ปลายนฺติปี อณฺเณปี คจฺจนฺติ อณฺเณปี มุขํ กโรนฺติ ทวารํปี
ถเณนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ จีเณนฺติ วิปาเณนฺติ กถํ หิ
นาม สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา ฐชพฺพธํ ๑ โจโร ปพฺพาเชตฺตฺนํตีติ ฯ
อสุสฺสํ โข ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺसानํ อุชฺฌายนฺตานํ จีเณนฺตานํ
วิปาเณนฺตานํ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสํ ฯ 8
น ภิกฺขเว ฐชพฺพธํ โจโร ปพฺพาเชตฺตฺนํ โข ปพฺพาเชยฺย
อาปตฺติ ทุกฺกฏฺสฺสาติ ฯ

[๑๐๔] เตน โข ปน สมเณน รณฺณา มากเชน เสนิเณน
พิมฺพิสาเรณ อนฺนุณฺดาตํ โหติ เย สมณฺเณสฺ สกฺยปฺตฺติเยสฺ ปพฺพชนฺติ
น เต ลพฺภา กิณฺจิ กาคฺคํ สุวากฺขาโต ฐมฺโฆ จรณฺตุ
พฺรหฺมจริยํ สมฺมา ทุกฺขสฺส อนฺตกิริยาयाติ ฯ เตน โข ปน สมเณน
อณฺนตโร ปฺริโส โจริกํ กตฺวา การาย พฺพธํ โหติ ฯ โส
การํ ภินฺทิตฺวา ปลายิตฺวา ภิกฺขุสฺ ปพฺพชิตฺ โหติ ฯ มนุสฺสา
ปสฺสิตฺวา เอวมาหฺสฺส อยํ โส การเกทโก โจโร หนฺท นํ
เนมาติ ฯ เอกจฺเจ เอวมาหฺสฺส มายฺยา ๓ เอวํ อวจฺจตุถ อนฺนุณฺดาตํ
रणฺณา มากเชน เสนิเณน พิมฺพิสาเรณ เย สมณฺเณสฺ สกฺยปฺตฺติเยสฺ
ปพฺพชนฺติ น เต ลพฺภา กิณฺจิ กาคฺคํ สุวากฺขาโต ฐมฺโฆ
จรณฺตุ พฺรหฺมจริยํ สมฺมา ทุกฺขสฺส อนฺตกิริยาयाติ ฯ มนุสฺสา
อุชฺฌายนฺติ จีเณนฺติ วิปาเณนฺติ อภยฺวรา อิเม สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา
#๑ ม. ฐชพฺพธํ ฯ ๒ สพฺพตฺถ มายฺโยติ ทิสฺสตี ฯ

นยิเม ลพฺภา กิณฺจิ กาคฺ์ กถฺ หิ นาม การเภทกํ โจริ
ปพฺพาเชสฺสนฺตีติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว
การเภทโก โจโร ปพฺพาเชตพฺโพ โย ปพฺพาเชยฺย อาปตฺติ
ทุกฺกณฺฐสาตี ฯ

[๑๐๕] เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตโร ปุริโส โจริกํ กตฺวา
ปฺลาญิตฺวา ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺโติ โหติ ฯ โส จ รณฺโณ อนฺฺเตปุเร
ลิจฺจโติ โหติ ยตฺถ ปสฺสิตพฺโพ ตตฺถ หนตฺพโพติ ฯ มนฺฺสฺสา
ปสฺสิตฺวา เอวมํหํสฺส อํ โส ลิจฺจโก โจโร หนฺท นํ หนามํติ ฯ
เอกจฺเจ เอวมํหํสฺส มายฺยา เอวํ อวจฺจตฺถ อนฺฺณณํตํ รณฺณา
มากเชน เสนิเยน พิมฺพิสาเรณ เย สมณฺฺสฺส สกฺยปฺตฺติเยสฺส
ปพฺพชนฺฺติ น เต ลพฺภา กิณฺจิ กาคฺ์ สฺวากฺขาโต ชมฺโม จรณฺตุ
พฺรหฺมจริยํ สมฺมา ทุกฺขสฺส อนฺฺตกิริยาयाตี ฯ มนฺฺสฺสา อฺุชฺฌายนฺฺติ
จियนฺฺติ วิปาเจนฺฺติ อภยฺวรา อิเม สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา
นยิเม ลพฺภา กิณฺจิ กาคฺ์ กถฺ หิ นาม [๑] ลิจฺจกํ โจริ
ปพฺพาเชสฺสนฺตีติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว ลิจฺจโก
โจโร ปพฺพาเชตพฺโพ โย ปพฺพาเชยฺย อาปตฺติ ทุกฺกณฺฐสาตี ฯ

[๑๐๖] เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตโร ปุริโส กสาหโต
กตทณฺฺทกมฺโม ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺโติ โหติ ฯ มนฺฺสฺสา อฺุชฺฌายนฺฺติ
จियนฺฺติ วิปาเจนฺฺติ กถฺ หิ นาม สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา กสาหตํ
กตทณฺฺทกมฺมํ ปพฺพาเชสฺสนฺตีติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจสฺสุ ฯ
#๑ ม. สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา ฯ อิตฺโต ปรี อีทิสฺสุจฺจาเน เอวํ ฌาตพฺพํ ฯ

น ภิกฺขเว กสาหโต กตทณฺฑกมฺโม ปพฺพาเชตพฺโพ โย
ปพฺพาเชยฺย อาปตฺติ ทุกฺกณฺฐสาตี ฯ

[๑๐๗] เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตโร ปุริโส ลกฺขณาหโต
กตทณฺฑกมฺโม ภิกฺขุสฺส ปพฺพชิตो โหติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺฺติ
ชียนฺฺติ วิปาเจนฺฺติ กถํ หิ นาม สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา ลกฺขณาหโต
กตทณฺฑกมฺมํ ปพฺพาเชสฺสนฺฺตํติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสํ ฯ
น ภิกฺขเว ลกฺขณาหโต กตทณฺฑกมฺโม ปพฺพาเชตพฺโพ โย
ปพฺพาเชยฺย อาปตฺติ ทุกฺกณฺฐสาตี ฯ

[๑๐๘] เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตโร [๑] อธิณฺายิกอ ปลาญิตฺวา
ภิกฺขุสฺส ปพฺพชิตो โหติ ฯ ฌนียา ปสฺสิตฺวา เอวมานฺฺส อัย
โส อมฺหากํ อธิณฺายิกอ หนฺท นํ เนมาตี ฯ เอกจฺเจ เอวมานฺฺส
มายฺยา เอวํ อวฺจตุถ อณฺฺตวาทํ รณฺฺวา มากเรน เสนิเยน
พิมฺพิสาเรน เย สมณฺฺส สกฺยปฺตฺติเยสฺส ปพฺพชฺนฺฺติ น เต
ลพฺภา กิณฺฺจิกิ กาคฺคํ สุวากฺขาโต ฌมฺโม จรณฺฺตฺว พุรหฺมจฺริยํ
สมฺมา ทุกฺขสฺส อนฺฺตกิริยาชาติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺฺติ ชียนฺฺติ
วิปาเจนฺฺติ อภยฺวรา อิเม สมณฺฺา สกฺยปฺตฺติยา นยิเม ลพฺภา
กิณฺฺจิกิ กาคฺคํ กถํ หิ นาม อธิณฺายิกํ ปพฺพาเชสฺสนฺฺตํติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสํ ฯ น ภิกฺขเว อธิณฺายิกอ ปพฺพาเชตพฺโพ
โย ปพฺพาเชยฺย อาปตฺติ ทุกฺกณฺฐสาตี ฯ

[๑๐๙] เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตโร ทาโส ปลาญิตฺวา
#๑ ม. ย. ปุริโส ฯ

ภิกขุสุ ปพฺพชิต โหติ ฯ อยฺยิกา ๑ ปสฺสิตฺวา เอวมํหํสุ อัย
โส อมฺหากํ ทาโส หนฺท นํ เนมาติ ฯ เอกจฺเจ เอวมํหํสุ
มายยา เอวํ อวฺจตุถ อนุณฺณาติ รณฺณา มากเรน เสนิเยน
พิมฺพิสาเรน เย สมณฺเสสุ สกฺยปฺตฺติเยสุ ปพฺพชนฺติ น เต ลพฺภา
กิลฺยจิ กาคฺคํ สุวากฺขาโต ฐมฺโม จรณฺตุ พุรหุมนฺจริยํ สมนฺมา
ทูกฺขสฺส อนฺตฺกิริยาชาติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ
อภฺยวรา อิเม สมณฺมา สกฺยปฺตฺติยา นยิเม ลพฺภา กิลฺยจิ
กาคฺคํ กถํ หิ นาม ทาสิ ปพฺพาเชตฺตฺตํ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสิ ฯ น ภิกฺขเว ทาโส ปพฺพาเชตฺตฺตํ โย ปพฺพาเชยฺย
อาปตฺติ ทูกฺกฏฺฐสฺสาคิ ฯ

[๑๑๐] เตน โข ปน สมเยน อณฺตโร กมฺมารณฺฑ
มาตาปิตฺุหิ สทฺธิ ฆณฺฑิตฺวา อารามํ คนฺตฺวา ภิกฺขุสุ ปพฺพชิต
โหติ ฯ อถ โข ตสฺส กมฺมารณฺฑสฺส มาตาปิตโร ตํ กมฺมารณฺฑทท
วิจินฺนตา อารามํ คนฺตฺวา ภิกฺขุ ปุจฺฉิสฺส อปี ฆณฺเต เอวรूपํ
ทารกํ ปสฺเสยฺยถาคิ ฯ ภิกฺขุ อชานนฺตฺวาเยว อํหํสุ น ชานามาติ
อปสฺสนฺตฺวาเยว อํหํสุ น ปสฺสามาติ ฯ อถ โข ตสฺส กมฺมารณฺฑสฺส
มาตาปิตโร ตํ กมฺมารณฺฑทท วิจินฺนตา ภิกฺขุสุ ปพฺพชิตํ
ทิสฺวา อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ อลฺลชฺชิโน อิเม สมณฺมา
สกฺยปฺตฺติยา ทุสฺสีลา มุสฺสวาทีโน ชานนฺตฺวาเยว อํหํสุ น
ชานามาติ ปสฺสนฺตฺวาเยว อํหํสุ น ปสฺสามาติ อัย ทารโก
#๑ ม. อยฺยิกา ฯ

ภิกขุสุ ปพฺพชิตฺติ ฯ อสุโสสุ โข ภิกขุ ตสฺส กมฺมารภณฺฑสฺส
มาตาปิตฺตฺนํ อุชฺฌายนฺตํ จียนฺตํ วิปาเจนฺตํ ฯ อถ โข เต
ภิกขุ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสถ ๑ อนุชานามิ ภิกขเว สงฺฆํ
อปโลเกตุํ ภณฺฑกมฺมายาติ ฯ

[๑๑๑] เตน โข ปน สมเยน ราชคเห สตฺตฺรสาวคฺคิยา ทารกา
สหายกา โหนฺติ อุปาติ ทารโก เตสํ ปาโมกฺโข โหติ ฯ
อถ โข อุปาติสฺส มาตาปิตฺตฺนํ เอตทโหสิ เกน นฺ โข อุปาเยน
อุปาติ อมฺหากํ อจฺเจเยน สุขณฺจ ชีเวยฺย น จ กิลเมยฺยาติ ฯ
อถ โข อุปาติสฺส มาตาปิตฺตฺนํ เอตทโหสิ สเจ โข อุปาติ เลขํ
สิกฺเขยฺย เอวํ โข อุปาติ อมฺหากํ อจฺเจเยน สุขณฺจ ชีเวยฺย
น จ กิลเมยฺยาติ ฯ อถ โข อุปาติสฺส มาตาปิตฺตฺนํ เอตทโหสิ
สเจ โข อุปาติ เลขํ สิกฺขิสฺสติ องฺคฺลิโย ทุกฺขา ภวิสฺสนฺติ
สเจ โข อุปาติ คณฺนํ สิกฺเขยฺย เอวํ โข อุปาติ อมฺหากํ
อจฺเจเยน สุขณฺจ ชีเวยฺย น จ กิลเมยฺยาติ ฯ อถ โข อุปาติสฺส
มาตาปิตฺตฺนํ เอตทโหสิ สเจ โข อุปาติ คณฺนํ สิกฺขิสฺสติ
อฺรสฺส ทุกฺโข ภวิสฺสติ สเจ โข อุปาติ รูปํ สิกฺเขยฺย เอวํ
โข อุปาติ อมฺหากํ อจฺเจเยน สุขณฺจ ชีเวยฺย น จ กิลเมยฺยาติ ฯ
อถ โข อุปาติสฺส มาตาปิตฺตฺนํ เอตทโหสิ สเจ โข อุปาติ รูปํ
สิกฺขิสฺสติ อกฺขิณี ทุกฺขานิ ภวิสฺสนฺติ อิมํ โข สมณา สกฺยปฺตฺติยา
สุขสีลา สุขสมาจารา สุโกชนานิ ภูณฺชิตฺวา นีวาเตสุ สยเนสุ

สยนฺติ สเจ โข อุปาลี สมณฺเสสฺส สกฺยปฺตฺติเยสฺส ปพฺพเชยฺย เอวํ
โฆ อุปาลี อมฺหากํ อจฺจนฺเต สฺขณฺจ ชีเวยฺย น จ กิลเมยฺยติ ฯ
อสุโสสิ โฆ อุปาลี ทารโก มาตาปิตูนํ อิมํ กถาสลฺลาปํ ฯ
อถโฆ อุปาลี ทารโก เยน เต ทารกา เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา เต ทารเก เอตทวโจจฺจ เอถ มยํ อยฺยา ๑ สมณฺเสสฺส
สกฺยปฺตฺติเยสฺส ปพฺพชิสฺสสมาติ ฯ สเจ โฆ ตฺวํ อยฺย ๒ ปพฺพชิสฺสสิ
เอวํ มยฺมปิ ปพฺพชิสฺสสมาติ ฯ อถโฆ เต ทารกา เอกเมกฺสฺส
มาตาปิตโร อุปสงฺกมิตฺวา เอตทวโจจฺจ อนุชานาถ มํ อการสฺมา
อนการิยํ ปพฺพชฺชายติ ฯ อถโฆ เตสํ ทารกาณํ มาตาปิตโร
สพฺเพปิเม ทารกา สมานจฺจนฺทา กฺลฺยาณาธิปฺปายติ อนุชานิสฺสํ ฯ
เต ภิกฺขุ อุปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิสฺสํ ฯ เต ภิกฺขุ ปพฺพาเชสฺส
อุปสมฺปาเทสฺส ฯ เต รตฺติยา ปจฺจฺจสสมยํ ปจฺจฺจฺจาย โรทฺนติ
ยาคค เทถ ภตฺตํ เทถ ขาทนียํ เทถาติ ฯ ภิกฺขุ เอวมาหํ
อากเมถ อวฺโส ยาว [๑] วิภายติ สเจ ยาคฺ ภาวิสฺสติ ปวิสฺสถ
สเจ ภตฺตํ ภาวิสฺสติ ภูณฺชิสฺสถ สเจ ขาทนียํ ภาวิสฺสติ
ขาทิสฺสถ โน เจ ภาวิสฺสติ ยาคฺ วา ภตฺตํ วา ขาทนียํ วา
ปิณฺฑาย จริตฺวา ภูณฺชิสฺสธาติ ฯ เอวมฺปิ โฆ เต ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ
วฺจฺจมานา โรทฺนเตว ๔ ยาคค เทถ ภตฺตํ เทถ ขาทนียํ เทถาติ
เสนาสนํ อุทฺทนต์ิปี อุมฺมิหนฺติปี ฯ อสุโสสิ โฆ ภควา รตฺติยา
#๑-๒ สพฺพตฺถ อยฺโยติ ทิสฺสติ ฯ ๓ ม. รตฺติ ฯ ๔ ม. โรทฺนติเยว ฯ

ปจฺจสสมยฺ ปจฺจญฺจาย ทารกสทฺทํ สุตฺวาน อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ
อามนฺเตสึ กิณฺนุ โข โส อานนฺท ทารกสทฺโทติ ฯ อถโข อายสฺมา
อานนฺโท ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสสิ ฯ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ชานํ อุณฺวิสฺตฺวสฺสํ ปุคฺคํ อุปสมฺปาเทนฺตฺติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ วิครหิ
พฺพุโธ ภควา กถํ หิ นาม เต ภิกฺขเว โมฆปฺริสา ชานํ
อุณฺวิสฺตฺวสฺสํ ปุคฺคํ อุปสมฺปาเทสฺสนฺติ อุณฺวิสฺตฺวสฺโส ภิกฺขเว
ปุคฺคโล อภฺขโม โหติ สีสฺส อุณฺหสฺส ชิมฺจฺฉาย ปิปาสาย
ทํสมกสฺวาตาทปฺสิริสฺปสมฺพฺสฺสานํ ทฺรุตฺตานํ ทฺราคฺตานํ วจนฺปถานํ
อุปฺปนฺนํ สารีริกานํ เวทฺนํ ทฺกฺขณํ ติพฺพานํ ขรณํ กฺกฺกานํ
อสาตํ อมฺนาปํ ปาณฺหรณํ อณฺวิวสฺกชาติโก โหติ วิสฺตฺวสฺโส
จ โข ภิกฺขเว ปุคฺคโล ขโม โหติ สีสฺส อุณฺหสฺส ชิมฺจฺฉาย
ปิปาสาย ทํสมกสฺวาตาทปฺสิริสฺปสมฺพฺสฺสานํ ทฺรุตฺตานํ ทฺราคฺตานํ
วจนฺปถานํ อุปฺปนฺนํ สารีริกานํ เวทฺนํ ทฺกฺขณํ ติพฺพานํ
ขรณํ กฺกฺกานํ อสาตํ อมฺนาปํ ปาณฺหรณํ อณฺวิวสฺกชาติโก
โหติ เนตฺถํ ภิกฺขเว อปฺปสนฺนํ วา ปสาทาย ปสนฺนํ วา
ภิกฺขุโยภาวาย ฯเปฯ วิครหิตฺวา ฆมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ
น ภิกฺขเว ชานํ อุณฺวิสฺตฺวสฺโส ปุคฺคโล อุปสมฺปาเทตฺพุโป โย
อุปสมฺปาเทยฺย ยถาธมฺโม กาทฺตฺพุโปติ ฯ

[๑๑๒] เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตฺริ กุถํ อหิวาตฺกโรเคน
กาลกถํ โหติ ฯ ตสฺส ปิตาปฺตฺตกา เสสา โหนฺติ ฯ เต ภิกฺขุสุ
#๑ ไป. โอนฺวิสฺตฺวสฺสํ ฯ

ปพฺพชิตฺวา เอกโต ว ปิณฺฑทาย จรฺนฺติ ฯ อถโข โส ทารโก
ปีตุโน ภิกฺขุทาย ทินฺนนาย อุปฺชาวิตฺวา เอตทโวจ มยฺหมปิ ตาต
เทหิ มยฺหมปิ ตาต เทหิติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ&
วิปาเจนฺติ อปุรฺหมจารีโน อิมे สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา อัย
ทารโก ภิกฺขุณิยา ชาโตติ ฯ อสฺโสสุโข โข ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺसानํ
อุชฺฌายนฺตานํ ชียนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ อถโข เต ภิกฺขุ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสิ ฯ น ภิกฺขเว อุณฺปนฺณรฺสวสฺโส ทารโก
ปพฺพพาเชตพฺโพ โย ปพฺพพาเชยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏฺสฺสาติ ฯ

[๑๑๓] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต อานนฺทสฺส อุปฺภูจากรุถิ
สทฺฐํ ปสนฺนํ อหิวตฺกโรเคน กาลกตฺติ โหติ ฯ เทว จ ทารกา
เสสา โหนฺติ ฯ เต โปราณเณน อัจฉินฺณกปฺเปน ภิกฺขุ
ปสฺสิตฺวา อุปฺชวณฺติ ฯ ภิกฺขุ อปฺสาเทนฺติ ฯ เต ภิกฺขุหิ
อปฺสาทิยมาณา โรทฺหนฺติ ฯ อถโข อายสฺมโต อานนฺทสฺส เอตทโหสิ
ภควตา ปญฺจตฺถํ น อุณฺปนฺณรฺสวสฺโส ทารโก ปพฺพพาเชตพฺโพติ
อิมे จ ทารกา อุณฺปนฺณรฺสวสฺสา เณ นฺ โข อุปฺปาเยน อิมे
ทารกา น วินฺสฺเสยฺยุนฺติ ฯ อถโข อายสฺมา อานนฺโท ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสิ ฯ อุตฺสฺสหนฺติ ปน เต อานนฺท ทารกา กาก
อุทฺทเทปฺตฺนฺติ ๑ ฯ อุตฺสฺสหนฺติ ภควาติ ฯ อถโข ภควา เอตสฺมี นินฺทาเน
เอตสฺมี ปกรเณ ฐมฺมี กถิ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ
ภิกฺขเว อุณฺปนฺณรฺสวสฺสํ ทารกํ กากุทฺทเทปฺกํ ๒ ปพฺพพาเชตฺนฺติ ฯ
#๑ ม. อุทฺททาเปตฺนฺติ ฯ ย. อุทฺทเทปฺตฺนฺติ ฯ ๒ ย. กากุทฺทเทปฺกํ ฯ

[๑๑๔] เตน โข ปน สมเณน อายสฺมโต อุปนนฺทสฺส สกฺยปฺตฺตสฺส
เทว สามเณรา โหณฺติ กณฺฏโก จ มหโก จ ฯ เต อณฺณมณฺณํ
ทฺุเสถํ ฯ ภิกฺขุ อุชฺฌายนฺติ จิยฺนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม
สามเณรา เอวรूपํ อนาจารํ อจาริสฺสฺสฺสตีติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจถํ ฯ น ภิกฺขเว เอนน เทว สามเณรา อุปฺภูจาเปตพฺพา
โย อุปฺภูจาเปยฺย อาปตฺติ ทฺุภกฺกฺกฺสฺสตีติ ฯ

[๑๑๕] เตน โข ปน สมเณน ภควา ตตฺถเวว ราชคเห วสฺสํ
วสี ตตฺถ เหมนฺตํ ตตฺถ คิมฺหํ ฯ มนฺุสฺสา อุชฺฌายนฺติ จิยฺนฺติ
วิปาเจนฺติ อาหุณฺทริกา สมณานํ สกฺยปฺตฺติยานํ ทิสฺวา อนุชการา
น อิมํ ทิสฺวา ปกฺขายนฺตีติ ฯ อสฺโสสุ โข ภิกฺขุ เตสํ มนฺุสฺसानํ
อุชฺฌายนฺตานํ จิยฺนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต
เอตมตฺถํ อาโรเจถํ ฯ อถ โข ภควา อายสฺมมนฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ
คจฺจนนฺท อวาปรณํ ๑ อาทาย อนฺุปริเวณฺณิยํ ภิกฺขุณํ อาโรเจหิ
อิจฺจนดาวุโส ภควา ทฺุภิกฺขมาคิริ จาริกํ ปกฺกมิตฺุ ยสฺสายสฺมโต
อตุโถ โส อากจฺจตฺติ ฯ เอวํ ภนฺเตติ โข อายสฺมา อานนฺโท
ภควโต ปฺภูตฺสฺสฺสฺสวา ๒ อวาปรณํ ๓ อาทาย อนฺุปริเวณฺณิยํ ภิกฺขุณํ
อาโรเจสิ อิจฺจนดาวุโส ภควา ทฺุภิกฺขมาคิริ จาริกํ ปกฺกมิตต
ยสฺสายสฺมโต อตุโถ โส อากจฺจตฺติ ฯ ภิกฺขุ เอวมาหํสุ
ภควตา อาวุโส อานนฺท ปณฺุณตฺตํ ทส วสฺसानิ นิสฺสา ย วตฺถุ
#๑-๓ อปาปรณฺนตีปิ ปาโจ ฯ ๒ ม. ปฺภูตฺสฺสฺสฺสวา ฯ

ทสวเสณ นิสฺสยฺ ทาคฺ์ ตตฺถ จ โน คนฺตพฺพํ ภวิสฺสติ นิสฺสโย
จ คเหตุพฺโพ ภวิสฺสติ อิตฺตโร จ วาโส ภวิสฺสติ ปฺน จ
ปจฺจาคนฺตพฺพํ ภวิสฺสติ ปฺน จ นิสฺสโย คเหตุพฺโพ ภวิสฺสติ
สเจ อมฺหากํ อจฺริยฺปชฺฌายา คมิสฺสนฺติ มยมฺปี คมิสฺสาม โน
เจ อมฺหากํ อจฺริยฺปชฺฌายา คมิสฺสนฺติ มยมฺปี น คมิสฺสาม
ลหุจิตฺตกตา โน อาวฺโส อานนฺท ปญฺญาบิสรฺตีติ ฯ อถโฆ ภควา
โอบคณฺน ภิกฺขุสงฺฆเณ ทกฺขิณาภิรํ ฺจาริํ ปกฺกามิ ฯ อถโฆ
ภควา ทกฺขิณาภิรํมี ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา ปฺนเทว ราชคหํ
ปจฺจาคจฺฉิ ฯ อถโฆ ภควา อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ
กิณฺนุ โข อานนฺท ตถาคโต โอบคณฺน ภิกฺขุสงฺฆเณ ทกฺขิณาภิรํ
จาริํ ปกฺกนฺโตติ ฯ อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสิ ฯ อถโฆ ภควา เอตสฺมี นิทานเณ เอตสฺมี ปกรณเ
ธมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว พุยฺตุเตน
ภิกฺขุนา ปฏฺิพเลน ปญฺจ วสฺसानิ นิสฺสาย วตฺถุ อพฺยตฺเตน
ยาวชีวํ ฯ

[๑๖๖] ปญฺจหิ ภิกฺขเว อํเกหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุนา น
อนิสฺสิเตน วตฺถพฺพํ ๑ น อเสเขน สึลกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต โหติ
น อเสเขน สมาริภกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต โหติ น อเสเขน
ปญฺญาภกฺขนฺเรน สมฺนฺนาคโต โหติ น อเสเขน วิมุตฺติภกฺขนฺเรน
สมฺนฺนาคโต โหติ น อเสเขน วิมุตฺติธฺยานทสฺสนภกฺขนฺเรน
#๑ ไป. สพฺพตฺถ วฏฺฐพฺพํ ฯ

สมนฺนาคโต โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ
สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ อเสเชน สีสกฺขนฺนุเชน
สมนฺนาคโต โหติ อเสเชน สมาริภิกฺขนฺนุเชน สมนฺนาคโต โหติ
อเสเชน ปญฺญาภิกฺขนฺนุเชน สมนฺนาคโต โหติ อเสเชน วิมุตฺติภิกฺขนฺนุเชน
สมนฺนาคโต โหติ อเสเชน วิมุตฺติฉานทสฺสนภิกฺขนฺนุเชน
สมนฺนาคโต โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ อปรเหปิ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ
สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ อสฺสทฺโฆ โหติ
อหิริโก โหติ อนุตฺตปิ โหติ กุสฺสิตฺโต โหติ มุญฺจสฺสติ โหติ
อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตฺเตน
วตฺถพฺพํ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตฺเตน
วตฺถพฺพํ สทฺโฆ โหติ หิริมา โหติ โอตฺตปิ โหติ อารทฺธวิริโย
โหติ อูปญฺจิตสฺสติ โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ
สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ อปรเหปิ ภิกฺขเว
ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ
อริสฺสึเด สีสวิปฺนฺโน โหติ อชฺฌาจาเร อจารวิปฺนฺโน โหติ
อดิตฺถุจฺฉิยา ทิฏฺฐวิปฺนฺโน โหติ อปฺปสฺสุโต โหติ ทฺวปฺปญฺโฆ
โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
น อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคเตน

ภิกขุณา อนิสฺสิตน วตฺถพฺพํ น อธิสฺสึเต สึลวิปฺนฺโน โหติ น
อชฺฌาจาเร อจาโรวิปฺนฺโน โหติ น อติทิกฺขุจฺฉิยา ทิกฺขุจฺฉิวิปฺนฺโน
โหติ พหุสฺสุโต โหติ ปญฺญา โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว
ปญฺจหฺงฺเกหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกขุณา อนิสฺสิตน วตฺถพฺพํ ฯ อปรเหปิ
ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเกหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกขุณา น อนิสฺสิตน วตฺถพฺพํ
อาปตฺตึ น ชานาติ อนาปตฺตึ น ชานาติ ลหุํ อาปตฺตึ น
ชานาติ ครุํ อาปตฺตึ น ชานาติ อุภยานิ โข ปนสฺส
ปาติโมกฺขานิ วิตฺถาเรน น สุวาคตานิ โหนฺติ น สุวิภตฺตานิ น
สุปฺปวตฺตึนินิ น สุวินิจฺฉิตานิ สุตฺตโส อนุพฺยลฺลชนโส อิมหิ โข
ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเกหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกขุณา น อนิสฺสิตน วตฺถพฺพํ ฯ
ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเกหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกขุณา อนิสฺสิตน วตฺถพฺพํ
อาปตฺตึ ชานาติ อนาปตฺตึ ชานาติ ลหุํ อาปตฺตึ ชานาติ
ครุํ อาปตฺตึ ชานาติ อุภยานิ โข ปนสฺส ปาติโมกฺขานิ
วิตฺถาเรน สุวาคตานิ โหนฺติ สุวิภตฺตานิ สุปฺปวตฺตึนินิ สุวินิจฺฉิตานิ
สุตฺตโส อนุพฺยลฺลชนโส อิมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเกหิ สมฺนฺนาคเตน
ภิกขุณา อนิสฺสิตน วตฺถพฺพํ ฯ อปรเหปิ ภิกฺขเว
ปญฺจหฺงฺเกหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกขุณา น อนิสฺสิตน วตฺถพฺพํ อาปตฺตึ
น ชานาติ อนาปตฺตึ น ชานาติ ลหุํ อาปตฺตึ น ชานาติ
ครุํ อาปตฺตึ น ชานาติ อุณฺณปญฺจวสฺโส โหติ อิมหิ โข
ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเกหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกขุณา น อนิสฺสิตน วตฺถพฺพํ ฯ

ปญฺหิ ภิกฺขเว อํฺเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ
อาปตฺตํ ชานาติ อนาปตฺตํ ชานาติ ลหุํ อาปตฺตํ ชานาติ
ครุํ อาปตฺตํ ชานาติ ปญฺจวสุสฺสํ วา โหติ อติเรกปญฺจวสุสฺสํ
วา อิมฺหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหํฺเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ

[๑๑๗] ฉหิ ภิกฺขเว อํฺเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตฺเตน
วตฺถพฺพํ น อเสเขน สํลิกฺขณฺฺเรน สมนฺนาคโต น อเสเขน
สมาธิกฺขณฺฺเรน สมนฺนาคโต โหติ น อเสเขน ปญฺญาภิกฺขณฺฺเรน
สมนฺนาคโต โหติ น อเสเขน วิมุตฺติกฺขณฺฺเรน สมนฺนาคโต
โหติ น อเสเขน วิมุตฺติตฺถาณทสฺสณฺฺเรน สมนฺนาคโต โหติ
อุนปญฺจวสุสฺสํ โหติ อิมฺหิ โข ภิกฺขเว ฉหํฺเกหิ สมนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ ฉหิ ภิกฺขเว อํฺเกหิ สมนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ อเสเขน สํลิกฺขณฺฺเรน สมนฺนาคโต
โหติ อเสเขน สมาธิกฺขณฺฺเรน สมนฺนาคโต โหติ อเสเขน
ปญฺญาภิกฺขณฺฺเรน สมนฺนาคโต โหติ อเสเขน วิมุตฺติกฺขณฺฺเรน
สมนฺนาคโต โหติ อเสเขน วิมุตฺติตฺถาณทสฺสณฺฺเรน สมนฺนาคโต
โหติ ปญฺจวสุสฺสํ วา โหติ อติเรกปญฺจวสุสฺสํ วา อิมฺหิ
โข ภิกฺขเว ฉหํฺเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ
อปเรหิปี ภิกฺขเว ฉหํฺเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตฺเตน
วตฺถพฺพํ อสฺสทฺธโร โหติ อหิริโก โหติ อนินฺตุตาปี โหติ

กุสีโต โหติ มุฏฺฐสฺสติ โหติ อุณฺณจวสุโส โหติ อิมหิ
โฆ ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ
ฉหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ
สทฺฐโร โหติ หิริมา โหติ โอตฺตาปี โหติ อารทฺธวิริโย
โหติ อุปฺภูจิตฺตสฺสติ โหติ ปญฺจวสุโส วา โหติ อติเรกปญฺจวสุโส
วา อิมหิ โฆ ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ อปฺเรหิปี ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ
สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ อธิสฺสีเล สีสฺวิปฺนฺโน
โหติ อชฺฌมาจาเร อจารวิปฺนฺโน โหติ อติทิกฺกุจฺยา ทิกฺกุจฺวิปฺนฺโน
โหติ อปฺปสฺสุโต โหติ ทุปฺปฺลฺโล โหติ อุณฺณจวสุโส
โหติ อิมหิ โฆ ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น
อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ ฉหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ น อธิสฺสีเล สีสฺวิปฺนฺโน โหติ น อชฺฌมาจาเร
อจารวิปฺนฺโน โหติ น อติทิกฺกุจฺยา ทิกฺกุจฺวิปฺนฺโน โหติ พหุสฺสุโต
โหติ ปญฺญวา โหติ ปญฺจวสุโส วา โหติ อติเรกปญฺจวสุโส
วา อิมหิ โฆ ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมฺนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ อปฺเรหิปี ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ
สมฺนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ อาปฺตฺตี น ชานาติ
อนาปฺตฺตี น ชานาติ ลหุํ อาปฺตฺตี น ชานาติ ครุํ อาปฺตฺตี
น ชานาติ อุภยานิ โฆ ปนฺสฺส ปาติโมกฺขานิ วิตุถาเรณ น

สฺวาคตานิ โหนฺติ น สฺวิภตฺตานิ น สฺปฺปวตฺตํนิ น สฺวินิจฺจิตานิ
สฺตฺตโส อนุพฺยณฺชนโส อนุปฺลยจฺวสฺโส โหติ อิมฺหิ โข
ภิกฺขเว ฉหฺงฺเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ ฯ
ฉหิ ภิกฺขเว อฺงฺเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพํ
อาปตฺตํ ชานาติ อนาปตฺตํ ชานาติ ลหุํ อาปตฺตํ ชานาติ
ครุํ อาปตฺตํ ชานาติ อุภยานิ โข ปนสฺส ปาติโมกฺขานิ
วิตฺถารเณ สฺวาคตานิ โหนฺติ สฺวิภตฺตานิ สฺปฺปวตฺตํนิ สฺวินิจฺจิตานิ
สฺตฺตโส อนุพฺยณฺชนโส ปฺลยจฺวสฺโส วา โหติ อติเรกปฺลยจฺวสฺโส
วา อิมฺหิ โข ภิกฺขเว ฉหฺงฺเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตฺเตน
วตฺถพฺพนฺติ ฯ

อภฺยวฺรภาณวารี นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๑๘] อถ โข ภควา ราชคฺเห ยถาภิรฺนตํ วิหริตฺวา เยน
กปิลวตฺถุ เตน จาริกํ ปกฺกามี อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เณ กปิลวตฺถุ ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺสุํ ภควา สกฺเกสฺสุ วิหริติ
กปิลวตฺถุสฺมี นิโครฺชารามे ฯ อถ โข ภควา ปุพฺพณฺหสมยํ
นิวาเสตฺวา ปตฺตจิวฺรมาทาย เณ สฺสุทฺโชนสฺส สกฺกสฺส นิเวสนํ
เตนุปฺสงฺกมิ อุปฺสงฺกมิตฺวา ปฺลยตฺเต อาสเน นิสฺสีทิ ฯ อถ โข
ราหุลมาตา เทวี ราหุลํ กุมารํ ๑ เอตทโวจ เอโส เต ราหุล
ปีตา กจฺจสฺส ๒ ทายชฺชํ ยาจาสีติ ฯ อถ โข ราหุโล กุมารो
#๑ สพฺพตฺถ ราหุลกุมารนฺติ ทิสฺสตี ฯ ๒ กจฺจ อสฺสาตี ฯ

เขน ภควา เตนุปลสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควโต ปฺรโต อญฺจาสี
สุขา เต สมณ ฉายาติ ฯ อถโโข ภควา อญฺจายาสนา ปกฺกามิ ฯ
อถโโข ราชุโล กุมารโ ภควนฺตํ ปิฏฺฐิตโต ปิฏฺฐิตโต อนุพนฺธิ
ทายชฺชํ เม สมณ เทหิ ทายชฺชํ เม สมณ เทหิติ ฯ อถโโข
ภควา อายสฺมนฺตํ สาริปฺุตตํ อามนฺเตสิ เตนหิ ตฺวํ สาริปฺุตต
ราชุโล กุมาริ ปพฺพาเชหิติ ฯ กถาหิ ภนฺเต ราชุโล กุมาริ ปพฺพาเชหิติ ฯ
อถโโข ภควา เอตสฺมี นิทานเ เอตสฺมี ปกรณเ ชมฺมี
กถิ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว ตีหิ สรณคมเนหิ
สามเณรปพฺพชฺชํ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว ปพฺพาเชตพฺโพ ปจฺมํ
เกสมสฺสุํ โอิหาราเปตฺวา กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉาทาเปตฺวา เอกํลํ
อตุตฺตราสงฺกํ การาเปตฺวา ภิกฺขุณฺ ปาเท วนฺทาเปตฺวา อุกฺกุฏิกิ
นีสีทาเปตฺวา อณฺชตี ปกฺคณฺหาเปตฺวา เอวํ วเทหิติ วตฺตพฺโพ
พฺพุชฺชํ สรณํ คจฺฉามิ ชมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ
ทฺติยมฺปิ พฺพุชฺชํ สรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺปิ ชมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ
ทฺติยมฺปิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ ตฺติยมฺปิ พฺพุชฺชํ สรณํ คจฺฉามิ
ตฺติยมฺปิ ชมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ ตฺติยมฺปิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิติ
อนุชานามิ ภิกฺขเว อิเมหิ ตีหิ สรณคมเนหิ สามเณรปพฺพชฺชนฺติ ฯ
อถโโข อายสฺมา สาริปฺุตโต ราชุโล กุมาริ ปพฺพาเชสิ ฯ อถโโข
สุทฺโธโร สกฺโก เขน ภควา เตนุปลสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
#๑ ปทจฺเจโท เขญฺญเขน ปน คจฺฉสฺสูติ ทิสฺสตี ฯ

ภควนฺตํ อภิวัตเตตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข
สุทฺโธทโน สกฺโก ภควนฺตํ เอตทโวจ เอกาหํ ภนฺเต ภควนฺตํ
วริ ยาจามิตฺติ ฯ อตฺถิกนฺตวรา โข โคตม ตถาคตฺตติ ฯ ยถจ
ภนฺเต กปฺปติ ยถจ อนวชฺชนฺติ ฯ ตํ วเทหิ โคตมาติ ฯ ภควติ
เม ภนฺเต ปพฺพชิตฺเต อนปฺปกํ ทุกฺขํ อโหสิ ตถา นนฺเต
อธิมตฺตํ ราชุเล ปุตฺตเปมํ ภนฺเต จวี ฉินฺทติ จวี เจตฺวา จมฺมํ
ฉินฺทติ จมฺมํ เจตฺวา มํสํ ฉินฺทติ มํสํ เจตฺวา นฺหารร ฉินฺทติ
นฺหารร เจตฺวา อฏฺฐิ ฉินฺทติ อฏฺฐิ เจตฺวา อฏฺฐิมิลฺลํ อาหจ
ตฺถิจฺติ สาธุ ภนฺเต อยฺยา อนนฺนุณฺดาตํ มาตาปิตฺุหิ ปุตฺตํ น
ปพฺพชาเชยฺยนฺติ ฯ อถโข ภควา สุทฺโธทนํ สกฺกํ ฌมฺมียา กถาย
สนฺทสฺเสติ สმაทเปติ สมฺมุเตเชติ สมฺปหํเสติ ฯ อถโข สุทฺโธทโน
สกฺโก ภควตา ฌมฺมียา กถาย สนฺทสฺสิโต สმაทปิโต สมฺมุเตชิตो
สมฺปหํสิโต อฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวัตเตตฺวา ปทกฺขิณฺณํ กตฺวา
ปฏฺกามิ ฯ อถโข ภควา เอตสฺมี นิทานเ เอตสฺมี ปกรณ ฌมฺมี
กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว อนนฺนุณฺดาโต มาตาปิตฺุหิ
ปุตฺโต ปพฺพชาเชตฺพุโป โย ปพฺพชาเชยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏฺสฺสาติ ฯ
อถโข ภควา กปฺลิตฺตฺตฺสฺมี ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา เยน สาวตฺถิ
เตน จาริกํ ปฏฺกามิ อนฺนุพฺพเพน จาริกํ จริมาโน เยน สาวตฺถิ
ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺสํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหริติ เชตวเน อนาถ-
ปิณฺฑิกสฺส อารามे ฯ

[๑๑๕] เตน โข ปน สมเยน อายสุมโต สาริปุตฺตสฺส อุปฺภูจจากกฺลั
อายสุมโต สาริปุตฺตสฺส สนฺติเก ทารกั ปาเหสิ อิมั
ทารกั เถโร ปพฺพาเชตฺติ ๑ อถโฆ อายสุมโต สาริปุตฺตสฺส เอตทโหสิ
ภควตา ปญฺจตฺตํ น เอเกน เทว สามเณรา อุปฺภูจาเปตพฺพาติ
อญฺญ เม ราหุโล สามเณโร กถํ นุ โข มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสิ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏิพฺเลน เอเกน เทว สามเณเร อุปฺภูจาเปตฺ
ยวตเก วา ปน อสฺสหติ โอวทิตฺตุ อนุสาสิตฺตุ ตาวตเก อุปฺภูจาเปตฺนฺติ ๑

[๑๒๐] อถโฆ สามเณรานํ เอตทโหสิ กถิ นุ โข อมฺหากั
สิกฺขาปทานิ กตฺถ จ อเมหฺหิ สิกฺขิตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะสิ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สามเณรานํ ทสฺ สิกฺขาปทานิ
เตสุ จ สามเณเรหิ สิกฺขิตฺตุ ปาณาติปาตา เวรมณิ อทินฺนาทานา
เวรมณิ อพฺรหฺมจริยา เวรมณิ มุสาวาทา เวรมณิ
สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจานา เวรมณิ วิกาลโภชนา เวรมณิ
นจฺจิตฺวาทิตฺตวิสุกทสฺสนา เวรมณิ มาลาคนฺธุวิเลปนฺนารณมณฺฑนวิภูส-
นญฺจานา เวรมณิ อุจฺจาसनมหาสนา เวรมณิ ชาตฺรุปรชต-
ปฏิกฺคหณา เวรมณิ อนุชานามิ ภิกฺขเว สามเณรานํ อิมานิ
ทสฺ สิกฺขาปทานิ อิเมสุ จ สามเณเรหิ สิกฺขิตฺนฺติ ๑

[๑๒๑] เตน โข ปน สมเยน สามเณรา ภิกฺขุสุ อคารวา

อปฺปติสฺสา อสภากวุตฺติกา ๑ วิหรนฺติ ฯ ภิกฺขุ อุชฺฌายนฺติ ฌียนฺติ
วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สามเณรา ภิกฺขุสฺส อคารวา อปฺปติสฺสา
อสภากวุตฺติกา วิหริสฺสนฺตฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคตฺสฺส สามเณรฺสฺส
ทณฺฑกมฺมํ กาคฺตุ ภิกฺขุณฺโณ อลาภาย ปฺริสฺกุกฺติ ภิกฺขุณฺโณ อนตฺถาย
ปฺริสฺกุกฺติ ภิกฺขุณฺโณ อนาวาสาย ๒ ปฺริสฺกุกฺติ ภิกฺขุ อกุโถสฺติ
ปฺริภาสฺติ ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ เกเทติ อนุชานามิ ภิกฺขเว อิเมหิ
ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคตฺสฺส สามเณรฺสฺส ทณฺฑกมฺมํ กาคฺตฺนฺติ ฯ
อดโข ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสิ กิ นฺ โข ทณฺฑกมฺมํ กาคพฺพนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ อนุชานามิ ภิกฺขเว อวารณฺํ กาคฺตฺนฺติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ สามเณรานํ สพฺพิ สงฺฆารามํ อวารณฺํ
กโรนฺติ ฯ สามเณรา อารามํ ปวิสิตฺตุ อลภมาณา ปกฺกมฺนฺติปี
วิพฺภกฺมฺนฺติปี ติตฺถิเยสฺสุปี สงฺกมฺนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ
น ภิกฺขเว สพฺโพ สงฺฆารามํ อวารณฺํ กาคพฺโพ โย กรเยย
อาปตฺติ ทฺถกฺกฺสฺส อนุชานามิ ภิกฺขเว ยตฺถ วา วสฺติ ยตฺถ
วา ปฏิกฺกมฺติ ตตฺถ อวารณฺํ กาคฺตฺนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
ภิกฺขุ สามเณรานํ มุขทวาริกํ อาหารํ อวารณฺํ กโรนฺติ ฯ มนุสฺสา
ยาคฺุปานมฺปิ สงฺฆกตฺตฺปิ กโรนฺตา สามเณเร เอวํ วทนฺติ ๑ เอถ
ภนฺเต ยาคค ปิวด เอถ ภนฺเต กตฺตํ ภูณฺชถาติ ฯ สามเณรา
#๑ ย. รา. อสภากวุตฺติโน ฯ ๒ ม. ย. อวาสาย ฯ ๓ ย. วทนฺติ ฯ

เอวํ วเทนฺติ นาวุโส ลพฺภา ภิกฺขุหิ อวฺรณํ กตฺนฺติ ฯ มนุสฺสา
อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ภทฺนฺตา สามเณฺรานํ
มุขทวาริกํ ออาหารํ อวฺรณํ กริสฺสนฺตีติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว มุขทวาริโก ออาหารो อวฺรณํ กาทพฺโพ
โย กเรยฺย อาปตฺติ ทุกกฺกุสฺสาติ ฯ

ทณฺฑกมฺมวตฺถุ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๒๒] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อุปฺชฌายเ
อนาปุจฺจา สามเณฺรานํ อวฺรณํ กโรนฺติ ฯ อุปฺชฌายา คเวสนฺติ
กถํ นุ โข อมฺหากํ สามเณฺรา น ทิสฺสนฺตีติ ฯ ภิกฺขุ เอวมาหํสฺสุ
ฉพฺพคฺคิเยหิ อาวุโส ภิกฺขุหิ อวฺรณํ กตฺนฺติ ฯ อุปฺชฌายา
อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
อเมห อนาปุจฺจา อมฺหากํ สามเณฺรานํ อวฺรณํ กริสฺสนฺตีติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว อุปฺชฌายเ อนาปุจฺจา
อวฺรณํ กาทพฺพํ โย กเรยฺย อาปตฺติ ทุกกฺกุสฺสาติ ฯ

[๑๒๓] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เณฺรานํ ภิกฺขุณํ
สามเณฺเร อปลาเพนฺติ เณฺรา สามํ ทนฺตกฺกุจฺมปี มุโขทกมฺปี
คณฺหนฺตา กิลมฺนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว
อณฺณสฺส ปฺริสา อปลาเพตพฺพา โย อปลาเพยฺย อาปตฺติ
ทุกกฺกุสฺสาติ ฯ

[๑๒๔] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต อุปนฺนทสฺส สกฺยปฺตฺตสฺส

กณฺฏโก นาม สามเณโร กณฺฏกี นาม ภิกฺขุณี ทูเสสิ ฯ ภิกฺขุ
อุชฺฌายนฺติ จิยฺนฺติ วิปาเจนฺติ กถิ หิ นาม สามเณโร เอวรूपิ
อนาจาริ อจาริสฺสตีติ ฯ ภควโต เอตมตฺถิ อโรเจสิ ฯ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว ทสฺหฺงเคหิ สมฺนฺนาคตฺติ สามเณริ นาสฺตฺติ ปาณาติปาตี
โหติ อทินฺนาทายิ โหติ อพฺรหฺมจารี โหติ มุสาวาทิ โหติ
มชฺชปาเย โหติ พุทฺธสฺส อวณฺณิ ภาสฺติ ชฺมมฺสฺส อวณฺณิ
ภาสฺติ สฺงมฺสฺส อวณฺณิ ภาสฺติ มิจฺฉาทิฏฺฐิโก โหติ ภิกฺขุณีทฺสโก
โหติ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อิมฺหิ ทสฺหฺงเคหิ สมฺนฺนาคตฺติ
สามเณริ นาสฺตฺติ ฯ

[๑๒๕] เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตโร ปณฺฑโก ภิกฺขุสฺ
ปพฺพชฺโติ โหติ ฯ โส ทฺหเร ทฺหเร ภิกฺขุ อุปฺสงฺกมิตฺวา เอว
วเทติ เอถ มํ อายสฺมนฺโต ทฺสเถตติ ฯ ภิกฺขุ อปฺสาเทนฺติ
นสฺส ปณฺฑก วินสฺส ปณฺฑก โก ตยา อตุโถติ ฯ โส
ภิกฺขุหิ อปฺสาทิโต มหนฺเต มหนฺเต โมลิกฺกฺเล สามเณเร อุปฺสงฺกมิตฺวา
เอว วเทติ เอถ มํ อายสฺมนฺโต ๑ ทฺสเถตติ ฯ สามเณรา
อปฺสาเทนฺติ นสฺส ปณฺฑก วินสฺส ปณฺฑก โก ตยา
อตุโถติ ฯ โส สามเณเรหิ อปฺสาทิโต หตฺถิภณฺเฑ อสฺสภณฺเฑ
อุปฺสงฺกมิตฺวา เอว วเทติ เอถ มํ อาวุโส ทฺสเถตติ ฯ หตฺถิภณฺเฑ
อสฺสภณฺเฑ ทูเสสิ ฯ เต อุชฺฌายนฺติ จิยฺนฺติ วิปาเจนฺติ
#๑ ม. ย. อาวุโส ฯ

ปณฺฑกกา อิมเ สมณฺนา สกฺขปฺตฺติยา เยปี อิมสํ น ปณฺฑกกา
เตปี [๑] ปณฺฑเก ทฺวเสนฺติ เอวํ อิมเ สพฺเพ ว อพฺรหฺมจารีโนติ ฯ
อสุสฺสํ โข ภิกฺขุ [๒] หตฺถิภณฺฑานํ อสุสภณฺฑานํ อชฺฌายนฺตํ
ชียนฺตํ วิปาเจนฺตํ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ ปณฺฑโก ภิกฺขเว อนุปสมฺปนฺโน น อุปสมฺปาเทตฺตพฺโพ
อุปสมฺปนฺโน นาสตพฺโพติ ฯ

[๑๒๖] เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตโร ปฺราณกฺลปฺตฺโต
ชินฺโกลณฺโณ สุขฺมาโล โหติ ฯ อถ โข ตสฺส ปฺราณกฺลปฺตฺตสฺส
ชินฺโกลณฺนสฺส เอตทโหติ อหํ โข สุขฺมาโล น ปฏฺิพฺโล
อนริคตํ วา โภคํ อริคฺนฺตํ อริคตํ วา โภคํ ชาติ กาคฺุ เกน
นฺ โข อหํ อุปาเยน สฺขํ ๓ ชีเวยฺยํ น จ กิลเมยฺยนฺติ ฯ อถ โข
ตสฺส ปฺราณกฺลปฺตฺตสฺส ชินฺโกลณฺนสฺส เอตทโหติ อิมเ โข
สมณฺนา สกฺขปฺตฺติยา สุขสีลา สุขสมาจารา สุโกชนานิ ภูณฺชิตฺวา
นีวาเตสฺส สยเนสฺส สยนฺติ ยนฺนุนาหิ สามํ ปตฺตจิวริ ปฏฺิยาเทตฺวา
เกสมสฺสํ โอิหารเตตฺวา กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺวา อารามํ
คฺนฺตฺวา ภิกฺขุหิ สทฺธิํ สํวเสยฺยนฺติ ฯ อถ โข โส ปฺราณกฺลปฺตฺโต
ชินฺโกลณฺโณ สามํ ปตฺตจิวริ ปฏฺิยาเทตฺวา เกสมสฺสํ โอิหารเตตฺวา
กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺวา อารามํ คฺนฺตฺวา ภิกฺขุ อภิวาเทติ ฯ
ภิกฺขุ เอวมาหํสฺส กตฺวิสุสฺสสิ ตฺวํ อาวฺโสติ ฯ ก็ เอตํ อาวฺโส
กตฺวิสุสฺส นามาติ ฯ โภ ปน เต อาวฺโส อุปชฺฌาโยติ ฯ ก็
#๑ ม. อิมเ ฯ ม. เตสํ ฯ ๓ ม. ย. สุขณฺจ ฯ

เอตํ อวฺโส อฺปชฺฌาโย นามาติ ฯ ภิกฺขุ อายสฺมนตํ อฺปาลี
เอตทโวจจ อิงฺฆาวฺโส อฺปาลี อิมํ ปพฺพชิตํ อนุยฺยชานีติ ฯ
อถโข โส ปุราณกฺลปฺตโต ชินฺนโกตฺถโย อายสฺมตา อฺपालินา
อนุยฺยชียมาโน เอตมตฺถํ อารโจะสี ฯ อายสฺมา อฺปาลี ภิกฺขุณํ
เอตมตฺถํ อารโจะสี ฯ ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ
เถยฺยสํวาทโก ภิกฺขเว อนุปสมฺปนฺโน น อฺปสมฺปาเทตฺตพฺโพ
อฺปสมฺปนฺโน นาสเตตฺตพฺโพ ๑ ฯ ติตฺถียปฺกนฺตโก ภิกฺขเว อนุปสมฺปนฺโน
น อฺปสมฺปาเทตฺตพฺโพ อฺปสมฺปนฺโน นาสเตตฺตพฺโพติ ฯ

[๑๒๗] เตน โข ปน สมเยน อณฺณตโร นาโค นาคโยนียา
อภฺภูยิตฺติ หรายติ ชิกฺขจฺจติ ฯ อถโข ตสฺส นาคสฺส เอตทโหสิ
เกน นฺ โข อหํ อฺปาเยน นาคโยนียา จ ปริมุจฺเจยฺยํ จิปรฺปลฺลจ
มนุสฺสตฺตํ ปฏฺฐิลเกยฺยนฺติ ฯ อถโข ตสฺส นาคสฺส เอตทโหสิ
อิม โข สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา ชฺมมฺจาริโน สมจาริโน พุรหฺมจาริโน
สจฺจวาทีโน สีลวนฺโต กฺลฺยาณชฺมมา สเจ โข อหํ สมณฺเสสุ
สกฺยปฺตฺติเยสุ ปพฺพชเยยฺยํ เอวาทํ นาคโยนียา จ ปริมุจฺเจยฺยํ
จิปรฺปลฺลจ มนุสฺสตฺตํ ปฏฺฐิลเกยฺยนฺติ ฯ อถโข โส นาโค มาณวกฺกณฺเณน
ภิกฺขุ อฺปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ฯ ตํ ภิกฺขุ ปพฺพาเชสุ
อฺปสมฺปาเทสุ ฯ เตน โข ปน สมเยน โส นาโค อณฺณตเรน
ภิกฺขุณา สทฺธี ปจฺจนฺติเม วิหารเ ปฏฺฐิตฺติ ฯ อถโข โส ภิกฺขุ
รตฺติยา ปจฺจสสมยํ ปจฺจจฺจุจาย อชฺโฆกาเส จงฺกมฺติ ฯ อถโข
#๑ ม. อิตฺตทฺโท ทิสฺสติ ฯ

โส นาโค ตสฺส ภิกฺขุโน นิกฺขนฺเต วิสฺสฏฺโฐ นินฺทํ โอกฺกมि ฯ
สพฺโพ วิหารโ อหิณา ปุณฺโณ ฯ วาตปาเนหิ โภคา นิกฺขนฺตา
โหนติ ฯ อถโข โส ภิกฺขุ วิหาริ ปวิสิสฺสามิติ กวภูํ ปณฺาเมนฺโต
อทุทส สพฺพิ วิหาริ อหิณา ปุณฺณํ วาตปาเนหิ โภเค
นิกฺขนฺเต ทิสฺวาน ภีโต วิสฺสรฺมกาสิ ฯ ภิกฺขุ อุปชาวิตฺวา ตํ
ภิกฺขุํ เอตทโวจจ กิสฺส ตฺวํ อาวุโส วิสฺสรฺมกาสิติ ฯ อัย
อาวุโส สพฺโพ วิหารโ อหิณา ปุณฺโณ วาตปาเนหิ โภคา
นิกฺขนฺตาติ ฯ อถโข โส นาโค เตน สทฺเทน ปฏิพฺมุชฺฉิตฺวา
สเก อาสเน นิสีทิ ฯ ภิกฺขุ เอวมาหํสุ โกลสิ ตฺวํ อาวุโสติ ฯ
อหํ ฆนฺเต นาโคติ ฯ กิสฺส ปน ตฺวํ อาวุโส เอวรูปมกาสิติ ฯ
อถโข โส นาโค ภิกฺขุณฺ อุตฺมตฺถํ อาโรเจสิ ฯ ภิกฺขุ ภควโต
เอตฺมตฺถํ อาโรเจสุํ ฯ อถโข ภควา เอตฺสฺมี นินฺทาเน เอตฺสฺมี
ปกรณฺे ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนินฺปาตาเปตฺวา ตํ นาคํ เอตทโวจจ ตฺเมห
ขวตฺถ ๑ นาคา อวิรุพฺพิชฺชมา อิมสฺมี ชฺมมวินเย กจฺจ ตฺวํ นาค
ตฺตฺเถว จาตฺตฺทเส ปณฺณเรเส อฏฺฐมียา จ ปกฺขสฺส อุโปสถํ
อุปวส เอวํ ตฺวํ นาคโยนียา จ ปริมุจฺจิสฺสสิ ชิปปฺลยจ มนฺุสฺสตฺตํ
ปฏฺิถภิสฺสสิติ ฯ อถโข โส นาโค อวิรุพฺพิชฺชโม กิราหํ อิมสฺมี
ชฺมมวินเยติ ทฺกฺขี ทฺมมโน อสฺสูนิ ปวตฺตยมาโน วิสฺสรํ กริตฺวา
ปฏฺคามิ ฯ อถโข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ เทวเม ภิกฺขเว
ปจฺจยา นาคสฺส สภาวปาตฺกมฺมาย ยทา จ สชาตียา เมถุนํ
#๑ ม. โขตฺถ ฯ

ธมมํ ปฏิสเสวติ ยथा จ วิสสุทฺโธ นินฺทํ โอกกมฺติ อิมे โข
ภิกฺขเว เทวํ ปจฺจยา นาคสฺส สภาวปาตฺกมฺมาย ฯ ติริจฺฉานคฺโค
ภิกฺขเว อนุปสมฺปนฺโน น อุปสมฺปาเทตฺพุโป อุปสมฺปนฺโน
นาเสตฺพุโปติ ฯ

[๑๒๘] เตน โข ปน สมเยน อลฺลตโร มาณวโก มาตฺรํ
ชีวิตา โวโรเปตี ฯ โส เตน ปาปเกน กมฺเมเนน อฏฺฐยฺติ หรายตี
ชิกฺขุจฺจตี ฯ อถ โข ตสฺส มาณวคฺสฺส เอตทโหสี เกน นฺุ โข
อหํ อุปายเนน อิมสฺส ปาปกสฺส กมฺมสฺส นิกฺขนฺตี กเรยฺยนฺตี ฯ
อถ โข ตสฺส มาณวคฺสฺส เอตทโหสี อิมे โข สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา
ธมฺมาจารีโน สมจารีโน พุรหฺมจารีโน สจฺจวาทีโน สีลวณฺโฑ
กฺลฺยาณธมฺมา สเจ โข อหํ สมณฺเสสุ สกฺยปฺตฺติเยสุ ปพฺพเชยฺย
เอวาทํ อิมสฺส ปาปกสฺส กมฺมสฺส นิกฺขนฺตี กเรยฺยนฺตี ฯ อถ โข
โส มาณวโก ภิกฺขุ อุปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ฯ ภิกฺขุ
อายสฺมณฺฺตํ อุปาลี เอตทโวจจ ปฺพเพปิ โข อาวุโส อุปาลี
นาโค มาณวกฺวณฺเณน ภิกฺขุสุ ปพฺพชิตฺ อิงฺฆาวุโส อุปาลี
อิมํ มาณวกํ อนุยฺยฺชาหีตี ฯ อถ โข โส มาณวโก อายสฺมตา
อุปาลีนา อนุยฺยฺชียมาโน เอตมตฺถํ อาโรเจตี ฯ อายสฺมา อุปาลี
ภิกฺขุณฺเณ เอตมตฺถํ อาโรเจตี ฯ ภิกฺขุ ภควโฑ เอตมตฺถํ อาโรเจสุ ฯ
มาตฺตฺมาตโก ภิกฺขเว อนุปสมฺปนฺโน น อุปสมฺปาเทตฺพุโป อุปสมฺปนฺโน
นาเสตฺพุโปติ ฯ

[๑๒๕] เตน โข ปน สมเยน อญฺตโร มาณวโก ปีตริ
ชีวิตา โวโรเปตี ฯ โส เตน ปาปกสฺส กมฺเมน อฏฺฐยิตฺติ หรายติ
ชิกฺขุจฺจติ ฯ อถ โข ตสฺส มาณวกสฺส เอตทโหสิ เกน นฺ โข
อหิ อฺปาเยน อิมสฺส ปาปกสฺส กมฺมสฺส นิกฺขนฺตี กเรยฺยนฺติ ฯ
อถ โข ตสฺส มาณวกสฺส เอตทโหสิ อิม โข สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา
ธมฺมาจารีโน สมจารีโน พุรหฺมจารีโน สจฺจวาทีโน สีลวณฺโฑ
กฺลฺยาณธมฺมา สเจ โข อหิ สมณฺเสสฺส สกฺยปฺตฺติเยสฺส ปพฺพเชยฺย
เอวาทิ อิมสฺส ปาปกสฺส กมฺมสฺส นิกฺขนฺตี กเรยฺยนฺติ ฯ อถ โข
โส มาณวโก ภิกฺขุ อฺปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชฺ ยาจิ ฯ ภิกฺขุ
อายุสฺมนฺตํ อฺปาลี เอตทโวจจ ปพฺพเพปี โข อวฺวโส อฺปาลี นาโค
माणวกฺวณฺเณน ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชิตฺวา อิงฺฆวฺวโส อฺปาลี อิม
माणวกํ อนุยฺยชฺาหิตฺติ ฯ อถ โข โส มาณวโก อายุสฺมตา
อฺपालินา อนุยฺยชฺิยมาโน เอตมตฺถํ อโรเจสิ ฯ อายุสฺมา อฺปาลี
ภิกฺขุณฺเณน เอตมตฺถํ อโรเจสิ ฯ ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสิ ฯ
ปีตฺตฺมาตโก ภิกฺขเว อนุปสมฺปนฺโน น อนุปสมฺปาเทตพฺโพ อฺปสมฺปนฺโน
นาเสตพฺโพติ ฯ

[๑๓๐] เตน โข ปน สมเยน สมฺพหฺลฺลา ภิกฺขุ สาเกตา
สาวตฺถี อทฺธานมคฺคปฺปฺปนา โหนฺติ ฯ อนุตฺรามคฺเค โจรา
นิกฺขมิตฺวา เอกจฺเจ ภิกฺขุ อจฺฉินฺนํหิสิ เอกจฺเจ ภิกฺขุ หนิสิ ฯ
สาวตฺถียา ราชภฺฐา นิกฺขมิตฺวา เอกจฺเจ โจเร อคฺคเหสิ ฯ

เอกจฺเจ โจรา ปลาयीสุ ฯ เย เต ปลาयीสุ เต ภิกฺขุสุ
ปพฺพชฺชิสฺสุ ฯ เย เต คหิตา เต วธาย โอนิยฺนติ ฯ อทฺทสฺส
โฆ เต ปพฺพชิตา เต โจเร วธาย โอนิยฺมานเน ทิสฺวาน
เอวมาหฺสฺส สาธุ โฆ มยฺ ปลาयीมฺหา สจฺชช ๑ มยฺ คเยหฺยยาม
มยฺมฺปิ เอวเมว หญฺญเยยฺยามาติ ฯ ภิกฺขุ เอวมาหฺสฺส ก็ ปน
ตุเมหฺ อวฺโส อกฺตฺถาติ ฯ อถโฆ เต ปพฺพชิตา ภิกฺขุณฺ อตฺมตฺถํ
อาโรเจสฺสฺ ฯ ภิกฺขุ ภควโต อตฺมตฺถํ อาโรเจสฺสฺ ฯ อรฺหนฺโต
เอเต ภิกฺขเว ภิกฺขุ อรฺหนฺตฆาตโก ภิกฺขเว อนุปสมฺปนฺโน
น อุปสมฺปาเทตฺตฺวโป อุปสมฺปนฺโน นาสเตตฺตฺวโปติ ฯ

[๑๓๑] เตน โฆ ปน สมเยน สมฺพหฺลลา ภิกฺขุณิโย สาเกตา
สาวตฺถิ อทฺธานมคฺคปฺปฏิปนฺนา โหนฺติ ฯ อนฺตรามคฺเค โจรา
นิกฺขมิตฺวา เอกจฺจา ภิกฺขุณิโย อจฺฉินฺทิสฺสฺ เอกจฺจา ภิกฺขุณิโย
ทฺุเสสฺสฺ ฯ สาวตฺถิยา ราชภฺฎา นิกฺขมิตฺวา เอกจฺเจ โจเร อคฺคเหสฺสฺ ฯ
เอกจฺเจ โจรา ปลาयीสุ ฯ เย เต ปลาयीสุ เต ภิกฺขุสุ
ปพฺพชฺชิสฺสุ ฯ เย เต คหิตา เต วธาย โอนิยฺนติ ฯ อทฺทสฺส
โฆ เต [๒] ปพฺพชิตา เต โจเร วธาย โอนิยฺมานเน ทิสฺวาน
เอวมาหฺสฺส สาธุ โฆ มยฺ ปลาयीมฺหา สจฺชช มยฺ คเยหฺยยาม
มยฺมฺปิ เอวเมว หญฺญเยยฺยามาติ ฯ ภิกฺขุ เอวมาหฺสฺส ก็ ปน
ตุเมหฺ อวฺโส อกฺตฺถาติ ฯ อถโฆ เต ปพฺพชิตา ภิกฺขุณฺ อตฺมตฺถํ
อาโรเจสฺสฺ ฯ ภิกฺขุ ภควโต อตฺมตฺถํ อาโรเจสฺสฺ ฯ ภิกฺขุณิทฺุสโก
#๑ ม. ยฺ. สจฺจ จ ฯ อิตฺ ปรี อีทิสฺเมว ฯ ๒ ม. ปลาयीตฺวา ฯ

ภิกฺขเว อนุปสมฺปนฺโน น อุปสมฺปาเทตฺตฺวโป อุปสมฺปนฺโน
นาเสตฺตฺวโป ฯ สงฺฆเภทโก ภิกฺขเว อนุปสมฺปนฺโน น อุปสมฺปาเทตฺตฺวโป
อุปสมฺปนฺโน นาเสตฺตฺวโป ฯ โลหิตฺตฺวปาทโก ภิกฺขเว
อนุปสมฺปนฺโน น อุปสมฺปาเทตฺตฺวโป อุปสมฺปนฺโน นาเสตฺตฺวโปติ ฯ

[๑๓๒] เตน โข ปน สมเยน อญฺจตโร อุกฺโขตฺตฺวพฺยชฺชนโก
ภิกฺขุสุ ปพฺพชิตฺโต โหติ ฯ โส กโรติปิ การาเปติปิ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ อุกฺโขตฺตฺวพฺยชฺชนโก ภิกฺขเว อนุปสมฺปนฺโน
น อุปสมฺปาเทตฺตฺวโป อุปสมฺปนฺโน นาเสตฺตฺวโปติ ฯ

[๑๓๓] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ อนุปชฺฌายกํ อุปสมฺปาเทนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ น ภิกฺขเว อนุปชฺฌายโก
อุปสมฺปาเทตฺตฺวโป โย อุปสมฺปาเทยฺย อาปตฺติ
ทฺถกฺกฺกุสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ สงฺฆเณน อุปชฺฌายเณ
อุปสมฺปาเทนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ น ภิกฺขเว
สงฺฆเณน อุปชฺฌายเณน อุปสมฺปาเทตฺตฺวโป โย อุปสมฺปาเทยฺย
อาปตฺติ ทฺถกฺกฺกุสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ คเณน
อุปชฺฌายเณน อุปสมฺปาเทนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ
น ภิกฺขเว คเณน อุปชฺฌายเณน อุปสมฺปาเทตฺตฺวโป โย อุปสมฺปาเทยฺย
อาปตฺติ ทฺถกฺกฺกุสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
ภิกฺขุ ปณฺฑิตฺตฺวอุปชฺฌายเณน อุปสมฺปาเทนฺติ ฯเปฯ เถยฺยสํวาสกฺกุอุปชฺฌายเณน
อุปสมฺปาเทนฺติ ฯ ติตฺถียปฺกฺกนฺตฺกฺกุอุปชฺฌายเณน อุปสมฺปาเทนฺติ ฯ

อุปสมปาเทนฺติ ฯ นคฺคา ปิณฺฑาย จรฺนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ
ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี ติตฺถียาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว อจิวฺรโก อุปสมปาเทตฺพุโป โย
อุปสมปาเทยฺย อาปตฺติ ทุกกฺกฺกฺสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
ภิกฺขุ อปตฺตจิวฺรํกํ อุปสมปาเทนฺติ ฯ นคฺคา หตฺถेสฺสุ ปิณฺฑาย
จรฺนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี
ติตฺถียาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว อปตฺตจิวฺรโก
อุปสมปาเทตฺพุโป โย อุปสมปาเทยฺย อาปตฺติ
ทุกกฺกฺกฺสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ยาจิตฺเกน ปตฺเตน
อุปสมปาเทนฺติ ฯ อุปสมปฺนฺเน ปตฺตํ ปฏฺิหรนฺติ ฯ หตฺถेสฺสุ
ปิณฺฑาย จรฺนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี
ติตฺถียาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว ยาจิตฺเกน
ปตฺเตน อุปสมปาเทตฺพุโป โย อุปสมปาเทยฺย อาปตฺติ
ทุกกฺกฺกฺสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ยาจิตฺเกน จิวฺเรน
อุปสมปาเทนฺติ ฯ อุปสมปฺนฺเน จิวฺรํ ปฏฺิหรนฺติ ฯ นคฺคา ปิณฺฑาย
จรฺนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี
ติตฺถียาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว ยาจิตฺเกน
จิวฺเรน อุปสมปาเทตฺพุโป โย อุปสมปาเทยฺย อาปตฺติ
ทุกกฺกฺกฺสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ยาจิตฺเกน ปตฺตจิวฺเรน
อุปสมปาเทนฺติ ฯ อุปสมปฺนฺเน ปตฺตจิวฺรํ ปฏฺิหรนฺติ ฯ นคฺคา

หตฺถเสฏฺฐ ปิณฺฑทนาย จรฺนฺติ ฯ มนุสฺสสา อุชฺฌมายนฺติ จีเยนฺติ วิปาเจนฺติ
เสยฺยธาปี ติตฺถียาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว
ยาจิตเกน ปตฺตจิวเรน อุปสมฺปาเทตพฺโพ โย อุปสมฺปาเทยฺย
อาปตฺติ ทุกฺกุสฺสาติ ฯ

นอุปสมฺปาเทตพฺพกวีสตีวารี นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๓๕] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ หตฺถจฺฉินฺนํ ปพฺพาเชนฺติ
ฯเปฯ ปาทจฺฉินฺนํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ หตฺถปาทจฺฉินฺนํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ
กณฺณจฺฉินฺนํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ นาสจฺฉินฺนํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ กณฺณนาสจฺฉินฺนํ
ปพฺพาเชนฺติ ฯ องฺคุติจฺฉินฺนํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ อพฺจฺฉินฺนํ
ปพฺพาเชนฺติ ฯ กณฺฑจฺฉินฺนํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ ฌนฺนหตฺถกํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ
ขุชฺชํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ วามนํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ กลกณฺฑกํ ๑
ปพฺพาเชนฺติ ฯ ลกฺขณาหตฺถํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ กสาหตฺถํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ
ลิจิตกํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ สิปฺพี ปพฺพาเชนฺติ ฯ ปาปโรคิ ปพฺพาเชนฺติ ฯ
ปริสฺทุสฺสํ ๒ ปพฺพาเชนฺติ ฯ กานฺณํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ กุณฺณํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ
ขณฺฐํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ ปกฺขหตฺถํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ ฉินฺนนิรียาปถํ
ปพฺพาเชนฺติ ฯ ชราทพฺพลํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ อนฺธํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ
มุคํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ พธิริ ปพฺพาเชนฺติ ฯ อนฺธมุคํ ปพฺพาเชนฺติ ฯ
อนฺธพธิริ ปพฺพาเชนฺติ ฯ มุคพธิริ ปพฺพาเชนฺติ ฯ อนฺธมุคพธิริ
ปพฺพาเชนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว หตฺถจฺฉินฺโน
#๑ สี. ม. ย. กลกณฺฑกํ ๑ ๒ อฏฺฐกถา. ปริสฺทุสฺสนํ ฯ

ปพฺพาเชตพฺโพ น ปาทจฺฉินฺโน ปพฺพาเชตพฺโพ น
หตฺถปาทจฺฉินฺโน ปพฺพาเชตพฺโพ น กณฺณจฺฉินฺโน ปพฺพาเชตพฺโพ
น นาสจฺฉินฺโน ปพฺพาเชตพฺโพ น กณฺณนาสจฺฉินฺโน ปพฺพาเชตพฺโพ
น อํกุลฺลจฺฉินฺโน ปพฺพาเชตพฺโพ น อพจฺฉินฺโน
ปพฺพาเชตพฺโพ น กณฺฑจฺฉินฺโน ปพฺพาเชตพฺโพ น ผณหตฺถโก
ปพฺพาเชตพฺโพ น ชุชฺชโ ปพฺพาเชตพฺโพ น วามโน ปพฺพาเชตพฺโพ
น กลคณฺฑโก ปพฺพาเชตพฺโพ น ลกฺขณาหโต
ปพฺพาเชตพฺโพ น กสาหโต ปพฺพาเชตพฺโพ น ลิจฺฉิตโก
ปพฺพาเชตพฺโพ น สีปฺที ปพฺพาเชตพฺโพ น ปาปโรคฺชี
ปพฺพาเชตพฺโพ น ปรีสทฺฐโก ปพฺพาเชตพฺโพ น กาโณ
ปพฺพาเชตพฺโพ น กุณฺณี ปพฺพาเชตพฺโพ น ขลฺลโ ปพฺพาเชตพฺโพ
น ปกฺขหโต ปพฺพาเชตพฺโพ น ฉินฺนินฺรียาปโ ปพฺพาเชตพฺโพ
น ชราทฺฐพฺโโล ปพฺพาเชตพฺโพ น อนฺโธ ปพฺพาเชตพฺโพ น
มุโค ปพฺพาเชตพฺโพ น พธิโร ปพฺพาเชตพฺโพ น อนฺธมุโค
ปพฺพาเชตพฺโพ น อนฺธพธิโร ปพฺพาเชตพฺโพ น มุคพธิโร
ปพฺพาเชตพฺโพ น อนฺธมุคพธิโร ปพฺพาเชตพฺโพ โย
ปพฺพาเชยฺย อาปตฺติ ทฺถกฺกฏสฺสาติ ฯ

นปพฺพาเชตพฺพทฺวตฺตีสวาริ นินฺนิจฺฉิตฺติ ฯ

ทายชฺชภาณวาริ นินฺนิจฺฉิตฺติ นวมิ ฯ

[๑๓๖] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อลฺลชฺฉินฺ

นิสฺสยฺ เทนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว
อลชฺชินํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ โย ทเทยฺย อาปตฺติ ทุกกฺกฺกฺสฺสชาติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ อลชฺชินํ นิสฺสาย วสฺนฺติ ฯ เตปิ
นจิสฺเสว อลชฺชินโน โหณฺติ ปาปภิกฺขุ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว อลชฺชินํ นิสฺสาย วตฺถพฺพํ โย วเสยฺย
อาปตฺติ ทุกกฺกฺกฺสฺสชาติ ฯ อถ โข ภิกฺขุณฺเฒ อตทโหสิ ภควตา
ปญฺจตฺตํ น อลชฺชินํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ น อลชฺชินํ นิสฺสาย
วตฺถพฺพนฺติ กถํ นฺุ โข มยฺ ชาเนยฺยาม ลชฺชี วา อลชฺชี
วาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
จตุหฺปญฺจาหํ อากเมตฺถุ ยาว ภิกฺขุสฺสภาคํ ชานามิตี ฯ

[๑๓๗] เตน โข ปน สมเยน อญฺจตโร ภิกฺขุ โกสเลสุ
ชนปฺเทศฺสู อทฺธานมคฺคปฺปฏิปฺปนโน โหติ ฯ อถ โข ตสฺส ภิกฺขุโน
เอตทโหสิ ภควตา ปญฺจตฺตํ น อนิสฺสตีเตน วตฺถพฺพนฺติ
อหฺลจฺมฺหิ นิสฺสยฺกรณฺิโย อทฺธานมคฺคปฺปฏิปฺปนโน กถํ นฺุ โข มยา
ปฺปฏิปฺชฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว อทฺธานมคฺคปฺปฏิปฺปนเนน ภิกฺขุณา นิสฺสยฺ อลภมาเนน
อนิสฺสตีเตน วตฺถนฺติ ฯ

[๑๓๘] เตน โข ปน สมเยน เทว ภิกฺขุ โกสเลสุ ชนปฺเทศฺสู
อทฺธานมคฺคปฺปฏิปฺปนนา โหณฺติ ฯ เต อญฺจตรํ อวาสํ อุปคจฺฉีสุ ฯ
ตตฺถ เอโก ภิกฺขุ คีลาโน โหติ ฯ อถ โข ตสฺส คีลานสฺส ภิกฺขุโน
#๑ ม. ปาปกา ภิกฺขุ ฯ

เอตทโหสิ ภควตา ปญฺจตุตฺถํ น อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพนฺติ
อหฺลจฺมฺหิ นิสฺสยกรณฺีโย คีลาโน กถํ นฺุ โข มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
คิลาเนน ภิกฺขุณา นิสฺสยํ อลภมาเนน อนิสฺสิตฺเตน วตฺถนฺติ ฯ
อลฺโข ตสฺส คีลาณุปฺภูจฺจากสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ ภควตา
ปญฺจตุตฺถํ น อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพนฺติ อหฺลจฺมฺหิ นิสฺสยกรณฺีโย
อยลฺลจฺ ภิกฺขุ คีลาโน กถํ นฺุ โข มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว คีลาณุปฺภูจฺาเกน
ภิกฺขุณา นิสฺสยํ อลภมาเนน ยาจียมาเนน อนิสฺสิตฺเตน วตฺถนฺติ ฯ
เตน โข ปนฺ สมเยน อลฺลตโร ภิกฺขุ อรฺลฺลเว วิหฺรติ ฯ ตสฺส
จ ตสฺมึํ เสนาสเน ผาสฺสุ โหติ ฯ อลฺโข ตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ
ภควตา ปญฺจตุตฺถํ น อนิสฺสิตฺเตน วตฺถพฺพนฺติ อหฺลจฺมฺหิ นิสฺสยกรณฺีโย
อรฺลฺลเว วิหฺรามิ มยฺหฺลจฺ อิมสฺมึํ เสนาสเน ผาสฺสุ
โหติ กถํ นฺุ โข มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว อารฺลฺลเกน ภิกฺขุณา ผาสฺสุวิหฺารํ
สลฺลทฺกฺเขนฺเตน นิสฺสยํ อลภมาเนน อนิสฺสิตฺเตน วตฺถุํ ยทา ปฏิรูโป
นิสฺสยทายโก อากฺขณฺิสฺสติ ตสฺส นิสฺสาย วสิสฺสามิตี ฯ

[๑๓๕] เตน โข ปนฺ สมเยน อายสฺมโต มหากสฺสปฺสฺส
อุปสมฺปทาเปกฺโข โหติ ฯ อลฺโข อายสฺมา มหากสฺสโป อายสฺมโต
อานนฺทสฺส สนฺติเก พุตฺถํ ปาเหสิ อากฺขณฺฺ อานนฺโท อิมํ

อนุสฺสาเวสฺสตีติ ๑ ฯ อายสฺมา อานนุโท เอวมาห นานํ อุตฺสหาไม๔
เถรสฺส นามํ กเหตุํ กรุ เม เถโรติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว โคตฺเตนปี อนุสฺสาเวตฺตุนฺติ ฯ

[๑๔๐] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต มหากสฺสปฺสฺส เทว
อุปสมฺปทาเปกฺขา โหนฺติ ฯ เต วิวทฺตุนฺติ อหํ ปจฺมํ อุปสมฺปชฺชิสฺสํ
อหํ ปจฺมํ อุปสมฺปชฺชิสฺสํติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว เทว เอกานุสฺสาวเน กาคฺตุนฺติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลานํ เถรานํ อุปสมฺปทาเปกฺขา
โหนฺติ ฯ เต วิวทฺตุนฺติ อหํ ปจฺมํ อุปสมฺปชฺชิสฺสํ อหํ
ปจฺมํ อุปสมฺปชฺชิสฺสํติ ฯ เถรา เอวมาหํสฺสุ หนฺต มยฺ อวฺโส
สพฺเพ ว เอกานุสฺสาวเน กโรมาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว เทว ตโย เอกานุสฺสาวเน กาคฺตุ ตถจ โข
เอเกน อุปชฺฌาเยน น เตว นานุปชฺฌาเยนาติ ฯ

[๑๔๑] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา กุมารกสฺสโป คพฺภวิสฺส
อุปสมฺปนฺโน โหติ ฯ อถ โข อายสฺมโต กุมารกสฺสปฺสฺส เอตทโหสิ
ภควตา ปญฺจตฺตํ น อุนวีสฺติวสฺสโป ปุคฺคโล อุปสมฺปาเทตฺตพฺโพติ
อหฺลจฺมฺหิ คพฺภวิสฺส อุปสมฺปนฺโน อุปสมฺปนฺโน นุ โขมฺหิ
น นุ โข อุปสมฺปนฺโนติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ
ยํ ภิกฺขเว มาตฺถุ กุจฺฉิสฺสํ ปจฺมํ จิตฺตํ อุปฺปนฺนํ ปจฺมํ วิญฺญาณํ
#๑ สี่. ม. อนุสฺสาเวสฺสตีติ ฯ

ปาตุงฺกั ตฺวปาทาย สาวสฺสชาติ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว คพฺภวีสิ
อุปสมฺปาเทตฺตุนฺติ ฯ

[๑๔๒] เตน โข ปน สมเยน [๑] อุปสมฺปนฺนา ทิสฺสนฺติ กุญฺจิกาปี
คณฺทิกาปี กิลาสิกาปี โสติกาปี อปฺมาริกาปี ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสิ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อุปสมฺปาเทนฺเตน เทรส ๒
อนฺตรายิกे ชฺมเม ปุจฺฉิตฺตุํ ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว ปุจฺฉิตฺตพฺโพ
สนฺติ เต เอวรูปา อาพาธา กุญฺจํ คณฺโฑท กิลาสี โสโส
อปฺมาโร มนุสฺโสติ ปุริโสติ กุชิตฺโสติ อนฺโณติ นติ
ราชภฺโญ อนฺนุถาโตติ มาตาปีตฺตฺหิ ปริปฺนฺณวิสตีวสฺโสติ
ปริปฺนฺณนฺเต ปตฺตจิวริ กิณฺนาโมติ ๓ โกนาโม ๔ เต อุปชฺฌาโยติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู อนฺนฺตฺตฺตฺตฺเต อุปสมฺปทาเปกฺখে
อนฺตรายิกे ชฺมเม ปุจฺฉนฺติ ฯ อุปสมฺปทาเปกฺขเว วิตฺถายนฺติ มงฺกุ
โหนฺติ น สกฺโกนฺติ วิสฺสชฺเชตฺตุํ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิ ฯ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปจฺฉํ อุนฺสาสิตฺวา ปจฺฉา อนฺตรายิกे ชฺมเม
ปุจฺฉิตฺตุนฺติ ฯ ตตฺถเวว สงฺฆมชฺเฌ อุนฺสาสนฺติ ฯ อุปสมฺปทาเปกฺขเว
ตถเว วิตฺถายนฺติ มงฺกุ โหนฺติ น สกฺโกนฺติ วิสฺสชฺเชตฺตุํ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อาโรเจสิ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เอกมฺนตฺตํ อุนฺสาสิตฺวา
สงฺฆมชฺเฌ อนฺตรายิกे ชฺมเม ปุจฺฉิตฺตุํ ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว
อุนฺสาสิตฺตพฺโพ ฯ ปจฺฉํ อุปชฺฉํ คาหาเปตฺตพฺโพ ฯ อุปชฺฉํ
#๑ โป. ภิกฺขู ฯ ๒ ย. ตสฺส ฯ ๓ ม. ย. กิณฺนาโม โส ฯ ๔ โก นามาคิ อมฺหากํ รุจิ ฯ

คหาหาเปตฺวา ปตฺตจิวริ อัจฺจิตฺตพฺพิ อยฺนเต ปตฺโต อัย สงฺฆาญฺ
อัย อุตฺตฺราสฺสโก อัย อนุตฺตฺรวาสโก คจฺฉ อมฺมุหิ โอกาเส
ติฏฺฐาหิตฺติ ฯ พาลา อพฺยตฺตา อนุสฺสาสนฺติ ทฺรฺนุสฺสิฏฺฐา อุปฺสมฺปทาเปกฺขา
วิตฺถายนฺติ มงฺกุ โหนฺติ น สกฺโกนฺติ วิสฺสชฺเชตฺติ ฯ
ภควโต เอตฺมตฺถํ อารโจะตฺติ ฯ น ภิกฺขเว พาเลน อพฺยตฺเตน
อนุสฺสาสิตฺตพฺพิ โย อนุสฺสาเสยฺย อปฺตฺติ ทฺกฺกฏฺสฺส ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน อนุสฺสาสิตฺตฺนฺติ ฯ อสมฺมตา
อนุสฺสาสนฺติ ฯ ภควโต เอตฺมตฺถํ อารโจะตฺติ ฯ น ภิกฺขเว อสมฺมเตน
อนุสฺสาสิตฺตพฺพิ โย อนุสฺสาเสยฺย อปฺตฺติ ทฺกฺกฏฺสฺส ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว สมฺมเตน อนุสฺสาสิตฺติ ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว
สมฺมณฺเณตฺตพฺพิ ฯ อตฺตนา ว อตฺตานิ สมฺมณฺเณตฺตพฺพิ ปเรน วา
ปโร สมฺมณฺเณตฺตพฺพิ ฯ กถญฺจ อตฺตนา ว อตฺตานิ สมฺมณฺเณตฺตพฺพิ ฯ
พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน สงฺโฆ ฉาเปตฺตพฺพิ สฺสณฺฑํ เม ภนฺเต
สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต อุปฺสมฺปทาเปกฺโข ฯ
ยฺหิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ อหิ อิตฺถนฺนามํ อนุสฺสาเสยฺยนฺติ ฯ เอวํ
อตฺตนา ว อตฺตานิ สมฺมณฺเณตฺตพฺพิ ฯ กถญฺจ ปเรน ปโร สมฺมณฺเณตฺตพฺพิ ฯ
พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน สงฺโฆ ฉาเปตฺตพฺพิ สฺสณฺฑํ เม
ภนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต อุปฺสมฺปทา
เปกฺโข ๑ ยฺหิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามํ อนุ-
#๑ อุปฺสมฺปทาเปกฺโขติ วา ปาโห ฯ

สาเสยฺยาติ ฯ เอวํ ปเรน ปโร สมนนฺตพฺโพ ฯ เตน สมนฺเตน
ภิกฺขุณา อุปสมฺปทาเปกฺโข อุปสงฺกมิตฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย สฺสนฺติ
อิตฺถนฺนาม อยฺนฺเต สจฺจกาโล ญฺตกาโล ยํ ชาตํ ตํ
สงฺฆมฺชฺเฒ ปุจฺจนฺเต สนฺตํ อตฺถิติ วัตฺตพฺพํ อสนฺตํ นตฺถิติ
วัตฺตพฺพํ มา โข วิตฺถาสิ มา โข มงฺกุ อโหสิ เอวนฺตํ
ปุจฺจิสฺสนฺติ สนฺติ เต เอวรูปา อาพาธา กุญฺจํ คณฺโฑ
กิลาสฺส โสโส อปมาโร มนฺตฺสฺสสิ ปฺริโสสิ ภูชิสฺสสิ
อนฺโณสิ นสิ ราชภฺนฺโณ อนฺนฺญาโตสิ มาตาปิตฺุหิ ปฺริปฺนฺณวีสฺติวสฺสสิ
ปฺริปฺนฺณนฺเต ปตฺตจิวริ กิณฺนาโมสิ โกนาโม เต
อุปฺชฺฌาโยติ ฯ เอกโต อากฺขณฺติ ๑ ฯ น [๒] เอกโต อากฺนตฺพฺพํ ฯ
อนฺุสาสเกน ปจฺมตฺริ อากฺนตฺวา สงฺโฆ ฌาเปตฺพฺโพ สฺสนาตุ เม
ภนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส आयสฺมโต อุปสมฺปทาเปกฺโข ฯ
อนฺุสิญฺโจะ โส มยา ฯ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ อิตฺถนฺนาโม
อากฺขเจยฺยาติ ฯ อากฺขมาหิตี วัตฺตพฺโพ ฯ เอกํสิ อุตฺตราสงฺกํ
การาเปตฺวา ภิกฺขุณฺ ปาเท วนฺทาเปตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสีทาเปตฺวา อณฺชลิ
ปคฺคณฺหาเปตฺวา อุปสมฺปทํ ยาจาเปตฺพฺโพ สงฺฆมฺภนฺเต อุปสมฺปทํ
ยาจามิ อุลฺลุมฺปตฺตํ มํ ภนฺเต สงฺโฆ อนฺุภมฺปํ อุปาทาย ฯ ทฺติยมฺปิ
ภนฺเต สงฺฆํ อุปสมฺปทํ ยาจามิ อุลฺลุมฺปตฺตํ มํ ภนฺเต สงฺโฆ อนฺุภมฺปํ
อุปาทาย ฯ ตฺติยมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ อุปสมฺปทํ ยาจามิ อุลฺลุมฺปตฺตํ
#๑ อิทํ ปาฐทฺวํยํ อนฺุตรา ปกฺขิตฺตํ วิย ขายติ ฯ ๒ ม. ภิกฺขเว ฯ

มํ ภนฺเต สงฺโฆ อนุกมฺปํ อุปาทายติ ฯ พุยฺยเตน ภิกฺขุณา
ปฎิพฺเพน สงฺโฆ ฉาเปตฺตํ สฺมาคฺคํ เม ภนฺเต สงฺโฆ อโย
อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต อุปสมฺปทาเปกฺโข ฯ ยถิ
สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกํ อหํ อิตฺถนฺนํ อนฺตรายิกํ ชมฺเม ปุจฺเจยฺยนฺติ ฯ
สฺวณฺตี อิตฺถนฺนาม อยฺนฺเต สจฺจกาโล กฺวตฺตกาโล ยํ ชาตํ ตํ
ปุจฺจามิ สนฺตํ อตฺถิติ วตฺตพฺพํ อสนฺตํ นตฺถิติ วตฺตพฺพํ
สนฺติ เต เอวรูปา อาพาธา กุญฺจํ คณฺโฑ กิลาสฺส โสโส
อปฺมาโร มนุสฺสสฺสสิ ปุริสสฺสสิ กฺุชฺชิสฺสสิ อนฺโณสฺสสิ นสิ
ราชภฺริโณ อนฺนุณฺดาตฺสสิ มาตาปิตฺุหิ ปฺริปฺนฺณวิสฺติวสฺสสิ
ปฺริปฺนฺณนฺเต ปตฺตจิวริ กิณฺนาโมสฺสิ โกนาโม เต อุปชฺฌายติ ฯ
พุยฺยเตน ภิกฺขุณา ปฎิพฺเพน สงฺโฆ ฉาเปตฺตํ สฺมาคฺคํ เม
ภนฺเต สงฺโฆ อโย อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต
อุปสมฺปทาเปกฺโข ปฺริสฺสุทฺโธ อนฺตรายิกํ ชมฺเมหิ ฯ ปฺริปฺนฺณสฺส
ปตฺตจิวริ ฯ อิตฺถนฺนาโม สงฺฆํ อุปสมฺปทํ ยาจติ อิตฺถนฺนาเมน
อุปชฺฌายน ฯ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนํ อุปสมฺปทาเทย
อิตฺถนฺนาเมน อุปชฺฌายน ฯ เอสา ลตฺติ ฯ สฺมาคฺคํ
เม ภนฺเต สงฺโฆ อโย อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต
อุปสมฺปทาเปกฺโข ปฺริสฺสุทฺโธ อนฺตรายิกํ ชมฺเมหิ ฯ ปฺริปฺนฺณสฺส
ปตฺตจิวริ ฯ อิตฺถนฺนาโม สงฺฆํ อุปสมฺปทํ ยาจติ อิตฺถนฺนาเมน
อุปชฺฌายน ฯ สงฺโฆ อิตฺถนฺนํ อุปสมฺปทาเทติ อิตฺถนฺนาเมน

อุปัชฌายเณ ๑ ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส อุปสมฺปทา
อิตฺถนฺนามเณ อุปัชฌายเณ โส ตฺถสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส
ภาเสยฺย ๑ ทฺติยมฺปี เอตมตฺถํ วทามิ ๑ สฺสณฺตฺว เม ภนฺเต สงฺโฆ
อัย อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต อุปสมฺปทาเปกฺโข
ปริสฺสุทฺโธ อนุตฺตรายิกฺเกหิ ฌมฺเมหิ ๑ ปริปฺปญฺณสฺส ปตฺตจิวฺริ ๑
อิตฺถนฺนาโม สงฺฆํ อุปสมฺปทํ ยาจติ อิตฺถนฺนามเณ อุปัชฌายเณ ๑
สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุปสมฺปาเทติ อิตฺถนฺนามเณ อุปัชฌายเณ ๑
ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส อุปสมฺปทา อิตฺถนฺนามเณ
อุปัชฌายเณ โส ตฺถสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ๑
ตฺติยมฺปี เอตมตฺถํ วทามิ ๑ สฺสณฺตฺว เม ภนฺเต สงฺโฆ อัย
อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต อุปสมฺปทาเปกฺโข ปริสฺสุทฺโธ
อนุตฺตรายิกฺเกหิ ฌมฺเมหิ ๑ ปริปฺปญฺณสฺส ปตฺตจิวฺริ ๑ อิตฺถนฺนาโม
สงฺฆํ อุปสมฺปทํ ยาจติ อิตฺถนฺนามเณ อุปัชฌายเณ ๑ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ
อุปสมฺปาเทติ อิตฺถนฺนามเณ อุปัชฌายเณ ๑ ยสฺสายสฺมโต
ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส อุปสมฺปทา อิตฺถนฺนามเณ อุปัชฌายเณ โส
ตฺถสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ๑ อุปสมฺปนฺโน สงฺเขน
อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามเณ อุปัชฌายเณ ๑ ขมฺติ สงฺฆสฺส ตสฺมา
ตฺถนฺนํ ๑ เอวเมตํ ฐารยามีติ ๑

อุปสมฺปทากมฺมํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๑๔๓] ตาวเทว ฉายา เมตพฺพา อุตฺตปฺปมาณํ อัจฺฉิตฺตพฺพํ

ทิวสภาคโ อาจิกขิตพุโพ สงฺคีติ อาจิกขิตพุพา จตุตตารโ นิสฺสยา
อาจิกขิตพุพา ปิณฺฑทียาโลปโกชนํ นิสฺสาย ปพฺพชฺชา ตตฺถ
เต ยาวซีวํ อุตฺตสาโห กรณฺเฌโย ฯ อติเรกฺลาโภ สงฺฆมฺหคฺคํ
อุทฺทเทสภคฺคํ นิมนฺตนํ สลาภมฺหคฺคํ ปกฺขิกํ อุโปสธิกํ ปาฎิปปทิกํ ฯ
ปัสฺสกุณฺณจิวํ นิสฺสาย ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวซีวํ อุตฺตสาโห
กรณฺเฌโย ฯ อติเรกฺลาโภ โขมํ กปฺปปาสิกํ โภเสยฺยํ กมฺพลํ
สาลฺลํ ภงฺกํ ฯ รุกฺขมฺมูลเสนาสนํ นิสฺสาย ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต
ยาวซีวํ อุตฺตสาโห กรณฺเฌโย ฯ อติเรกฺลาโภ วิหารโ อทฺตมโยโค
ปาสาทโ หมฺมมฺยํ กุหา ฯ ปฺปฺติมฺตตฺตเกสชฺชํ นิสฺสาย ปพฺพชฺชา
ตตฺถ เต ยาวซีวํ อุตฺตสาโห กรณฺเฌโย ฯ อติเรกฺลาโภ สปปี
นวินีตํ เตลฺลํ มธฺชฺฌาณิตนฺตํ ฯ

จตุตตารโ นิสฺสยา นิฏฺฐิตา ฯ

[๑๔๔] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ อณฺเฏตรํ ภิกฺขุ
อุปสมฺปาเทตฺวา เอกกํ โธหาย ปกฺกมฺมีสุ ฯ โส ปจฺจนา เอกโก ว
อาคจฺจนฺโต อนฺตรามกฺเค ปุราณฺนุติยิกาย สมากจฺฉิ ฯ สว เวมมาห
กิณฺฑทานิ ปพฺพชฺชิตฺตีสฺติ ฯ อาม ปพฺพชฺชิตฺตมฺหีติ ฯ ทฺถลฺลโภ โข
ปพฺพชฺชิตานํ เมณฺโณ ฐมฺโม เอหิ เมณฺณํ ฐมฺมํ ปฏฺฐิเสวาติ ฯ
โส ตสฺสา เมณฺณํ ฐมฺมํ ปฏฺฐิเสวิตฺวา ปจฺจนา ๑ จิเรน อคฺมาสิ ฯ
ภิกฺขุ เวมมาหํสุ กิสฺส ตฺวํ อาวฺโส เอวํ จิรํ อกาสิติ ฯ อถ โข
โส [๒] ภิกฺขุณฺณํ เอตมฺตถํ อาโรเจสิ ฯ ภิกฺขุ ภควฺโต เอตมฺตถํ
#๑ ม. ย. อัย ปาโจ นตฺถิ ฯ ๒ ม. ย. ภิกฺขุ ฯ

อาโรเจสุ ๑ อถโข ภควา เอตสฺมี นิทานเ เอตสฺมี ปกรณ
ธมฺมี กถิ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนุชานามิ ภิกฺขเว
อุปสมฺปาเตตฺวา ทฺติยิ ทาตุ จตฺตาริ จ อกรณฺยานิ อจฺจิกฺขิตฺตุ
อุปสมฺปนฺเนน ภิกฺขุณา เมถุนิ ธมฺโม น ปฏฺิเสวิตฺพุโพ อนุตฺมโส
ติรจฺฉานคตฺตยปิ ๑ โย ภิกฺขุ เมถุนิ ธมฺมิ ปฏฺิเสวติ อสฺสมโณ
โหติ อสฺกยฺปฺตฺติโย ๑ เสยฺยถาปิ นาม ปฺริโส สีสจฺฉินฺโน อภฺพุโพ
เตน สรฺีรพฺนุชเนน ชีวิตฺตุ เอวเมว ภิกฺขุ เมถุนิ ธมฺมิ ปฏฺิเสวิตฺวา
อสฺสมโณ โหติ อสฺกยฺปฺตฺติโย ๑ ตฺนเต ยาวชีวํ อกรณฺยิ ๑
อุปสมฺปนฺเนน ภิกฺขุณา อทินฺนํ เถยฺยสงฺขาตํ น อาทาตพฺพิ อนุตฺมโส
ติณฺสลากิ อุปาทาย ๑ โย ภิกฺขุ ปาทำ วา ปาทารหิ วา อติเรกปาทำ
วา อทินฺนํ เถยฺยสงฺขาตํ อาทียติ อสฺสมโณ โหติ อสฺกยฺปฺตฺติโย ๑
เสยฺยถาปิ นาม ปณฺฑฺุปลาโส พนฺชนา ปมฺตุโต อภฺพุโพ หริตตฺตย
เอวเมว ภิกฺขุ ปาทำ วา ปาทารหิ วา อติเรกปาทำ วา อทินฺนํ
เถยฺยสงฺขาตํ อาทียิตฺวา อสฺสมโณ โหติ อสฺกยฺปฺตฺติโย ๑ ตฺนเต
ยาวชีวํ อกรณฺยิ ๑ อุปสมฺปนฺเนน ภิกฺขุณา สลฺยจฺจิจฺจ ปาโณ
ชีวิตา น ๑ โวโรเปตฺพุโพ อนุตฺมโส กฺนฺนถิกิปลฺลิกิ อุปาทาย ๑ โย
ภิกฺขุ สลฺยจฺจิจฺจ มนฺุสฺสวિકฺคหิ ชีวิตา โวโรเปติ อนุตฺมโส คพฺภปาตณิ
อุปาทาย อสฺสมโณ โหติ อสฺกยฺปฺตฺติโย ๑ เสยฺยถาปิ นาม
ปฺลฺลิสฺลา เทวธา ภินฺนา อปฺปฏิสนฺธิกา โหติ เอวเมว ภิกฺขุ
สลฺยจฺจิจฺจ มนฺุสฺสวિકฺคหิ ชีวิตา โวโรเปตฺวา อสฺสมโณ โหติ
#๑ ยฺ. โน ๑

อศกฺยปฺตฺติโย ๑ ตนฺเต ยาวซีว อกรณียํ ๑ อุปสมฺปนฺเนน ภิกฺขุณา
อุตฺตริมฺนุสฺสธมฺโม น อุลลปิตฺตพฺโพ อนฺตมโส สุลฺลภาคาเร อภิรมามิตฺติ ๑
โย ภิกฺขุ ปาปิจฺโจ อิจฺฉาปกโต อสนฺตํ อฏฺฐํ อุตฺตริมฺนุสฺสธมฺมํ
อุลฺลปติ ฌานํ วา วิโมกฺขํ วา สมารึ วา สฺมาปตฺตี วา
มคฺคํ วา ผลํ วา อสฺสมโณ โหติ อศกฺยปฺตฺติโย ๑ เสยฺยถาปี
นาม ตาโล มตฺตถจฺฉินฺโน อภพฺโพ ปฺน วิรุพฺพิยา เอวมเว
ภิกฺขุ ปาปิจฺโจ อิจฺฉาปกโต อสนฺตํ อฏฺฐํ อุตฺตริมฺนุสฺสธมฺมํ
อุลฺลปิตฺวา อสฺสมโณ โหติ อศกฺยปฺตฺติโย ๑ ตนฺเต ยาวซีว
อกรณียนฺติ ๑

จตฺตารี อกรณียานิ นิฏฺฐิตานิ ๑

[๑๔๕] เตน โข ปฺน สมเยน อณฺตโร ภิกฺขุ อาปตฺติยา
อทสฺสเน อุกฺขิตฺตโก วิพฺภมิ ๑ โส ปฺน ปจฺจาคนฺตฺวา ภิกฺขุ
อุปสมฺปทํ ยาจิ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ๑ อึช ปฺน
ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิตฺตโก วิพฺภมติ ๑ โส
ปฺน ปจฺจาคนฺตฺวา ภิกฺขุ อุปสมฺปทํ ยาจติ ๑ โส เอวมสฺส วจฺนีโย
ปฺสฺสิสฺสสิ ตํ อาปตฺตินฺติ ๑ สจําหํ ปฺสฺสิสฺสสํมิตฺติ ปพฺพาเชตพฺโพ
สจําหํ น ปฺสฺสิสฺสสํมิตฺติ น ปพฺพาเชตพฺโพ ๑ ปพฺพาเชตฺวา
วตฺตพฺโพ ปฺสฺสิสฺสสิ ตํ อาปตฺตินฺติ ๑ สจําหํ ปฺสฺสิสฺสสํมิตฺติ
อุปสมฺปาเทตพฺโพ สจําหํ น ปฺสฺสิสฺสสํมิตฺติ น อุปสมฺปาเทตพฺโพ ๑
อุปสมฺปาเทตฺวา วตฺตพฺโพ ปฺสฺสิสฺสสิ ตํ อาปตฺตินฺติ ๑ สจําหํ

ปสฺสิสฺสามิตฺติ โอสารตพฺโพ สจําหํ น ปสฺสิสฺสามิตฺติ น
โอสารตพฺโพ ฯ โอสารตฺวา วตฺตพฺโพ ปสฺสสิ ตํ ๑ อาปตฺตินฺติ ฯ
สเจ ปสฺสติ อิจฺเจตํ กุสลํ โน เจ ปสฺสติ ลพฺภมานาย
สามคฺคิยา ปฺน อุกฺขิปิตพฺโพ อลพฺภมานาย สามคฺคิยา อนาปตฺติ
สมฺโภเค สํวาเส ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺติยา อปฺปฏิกฺกเม
อุกฺขิตฺตโก วิพฺภมฺติ ฯ โส ปฺน ปจฺจาคนฺตฺวา ภิกฺขุ อฺปสมฺปทํ
ยาจติ ฯ โส เอวมฺสฺส วจฺนีโย ปฏฺิกฺริสฺสสิ ตํ อาปตฺตินฺติ ฯ
สจําหํ ปฏฺิกฺริสฺสามิตฺติ ปพฺพาเชตพฺโพ สจําหํ น ปฏฺิกฺริสฺสามิตฺติ
น ปพฺพาเชตพฺโพ ฯ ปพฺพาเชตฺวา วตฺตพฺโพ ปฏฺิกฺริสฺสสิ ตํ
อาปตฺตินฺติ ฯ สจําหํ ปฏฺิกฺริสฺสามิตฺติ อฺปสมฺปาเทตพฺโพ สจําหํ
น ปฏฺิกฺริสฺสามิตฺติ น อฺปสมฺปาเทตพฺโพ ฯ อฺปสมฺปาเทตฺวา
วตฺตพฺโพ ปฏฺิกฺริสฺสสิ ตํ อาปตฺตินฺติ ฯ สจําหํ ปฏฺิกฺริสฺสามิตฺติ
โอสารตพฺโพ สจําหํ น ปฏฺิกฺริสฺสามิตฺติ น โอสารตพฺโพ ฯ
โอสารตฺวา วตฺตพฺโพ ปฏฺิกฺโรหิ ตํ อาปตฺตินฺติ ฯ สเจ ปฏฺิกฺโรติ
อิจฺเจตํ กุสลํ โน เจ ปฏฺิกฺโรติ ลพฺภมานาย สามคฺคิยา ปฺน
อุกฺขิปิตพฺโพ อลพฺภมานาย สามคฺคิยา อนาปตฺติ สมฺโภเค
สํวาเส ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค
อุกฺขิตฺตโก วิพฺภมฺติ ฯ โส ปฺน ปจฺจาคนฺตฺวา ภิกฺขุ
อฺปสมฺปทํ ยาจติ ฯ โส เอวมฺสฺส วจฺนีโย ปฏฺินิสฺสชฺชิสฺสสิ
#๑ สํ. ปสฺเสตํ ฯ

ตํ ปาปีกํ ทิฏฺฐินฺติ ฯ สจฺหาํ ปญฺนิสฺสชฺชิสฺสํสามีติ ปพฺพาเชตฺตพฺโพ
สจฺหาํ น ปญฺนิสฺสชฺชิสฺสํสามีติ น ปพฺพาเชตฺตพฺโพ ฯ ปพฺพาเชตฺตวา
วตฺตพฺโพ ปญฺนิสฺสชฺชิสฺสํสา สติ ตํ ปาปีกํ ทิฏฺฐินฺติ ฯ สจฺหาํ
ปญฺนิสฺสชฺชิสฺสํสา มีติ อุปสมฺปาเทตฺตพฺโพ สจฺหาํ น ปญฺนิสฺสชฺชิสฺสํสา มีติ
น อุปสมฺปาเทตฺตพฺโพ ฯ อุปสมฺปาเทตฺตวา วตฺตพฺโพ ปญฺนิสฺสชฺชิสฺสํสา
ตํ ปาปีกํ ทิฏฺฐินฺติ ฯ สจฺหาํ ปญฺนิสฺสชฺชิสฺสํสา มีติ โอสารेतฺตพฺโพ
สจฺหาํ น ปญฺนิสฺสชฺชิสฺสํสา มีติ น โอสารेतฺตพฺโพ ฯ โอสารेतฺตวา
วตฺตพฺโพ ปญฺนิสฺสชฺชํสาหิ ตํ ๑ ปาปีกํ ทิฏฺฐินฺติ ฯ สเจ
ปญฺนิสฺสชฺชติ อิจฺเจตํ กุสฺลํ โน เจ ปญฺนิสฺสชฺชติ ลพฺภมา นาย
สามคฺคิยา ปุณฺณ อุกฺขิปิตฺตพฺโพ อลพฺภมา นาย สามคฺคิยา อนาปตฺติ
สมฺโภเก สํวาเสติ ฯ

มหาขณฺฐโก ปจฺจโม ฯ

[๑๔๖] วินยฺมहि มหตฺเตสุ เปสฺถานํ สุขาวเห
นิกฺคหณณฺจ ๒ ปาปีจฺเจ ลชฺชินํ ปคฺคเหสุ จ
สาสนาธารณฺเจว สพฺพณฺณชฺชิน โคจเร
อนณฺณวิสเย เขเม สุปณฺณคฺเต อสํสเย
ขณฺฐเก วินเย เจว ปรีวเร จ มาติเก
ยถาตฺถการี ๓ กุสฺโล ปฏฺธิปชฺชติ โยนิโส ฯ
โย คํว น วิชานาติ น โส รกฺขติ โคคณฺห

#๑ สี. ปญฺนิสฺสชฺชติ ฯ ๒ นิกฺคหณณฺติ นิกฺคหกรณฺณสุติ วิมตีวินิโทนี ฯ

#ย. นิกฺคเห จ ปาปีจฺจณฺณํ ฯ ๓ ย. ยถาตฺถการี ฯ

เอวํ สึลํ อชานนุโต ก็ โส รุกเขยฺย สํวรํ ฯ
ปมฺภูจฺมฺหิ จ สุตตฺนฺเต อภิชฺมเม จ ตาวเท
วินยฺ อวินญฺมฺหิ ปุณฺ ติฏฺจติ สาสนํ ฯ
ตสฺมา สงฺกาหฺนาเหตุ ๑ อุทฺทานํ อนุปฺพุทฺโส
ปวกฺขามิ ยถาถาณํ ๒ สฺฏณาถ ๓ มม ภาสโต ฯ
วตฺถุ นินฺทานํ อาปตฺติ ๔ นยา เปยฺยาลเมว จ
ทฺกฺกรนฺตํ อเสเสตฺถุ นยโต ตํ ๕ วิชานถาติ ฯ
โพธิ ราชายตฺนญจ ๖ อชปาโล สหฺมปฺติ
พฺรหฺมาพาโร อุทฺทโก จ ๗ ภิกฺขุ จ อุปโก อิติ ฯ
โกณฺฑลฺโย ภาทฺธิโย วปฺโป ๘ มหानาโม จ อสฺสชฺ
ยโส จตฺตาริ ปญฺจาล ๙ สพฺเพ เปเสสิ โส ทิสา
วตฺถุ ๑๐ มาเรหิ ตีสา จ อรุเวณฺตโย ชฎี
อภฺยาคารี มหาราชา สกฺโก พฺรหฺมา จ เกวลา ๑๑
ปัสฺสูกฺลํ ปอกฺขรณิ สिला จ กกุโร สिला

#๑ ม. ...เหตุ ฯ ๒ สึ. ม. ยถาถาย ฯ ๓ สึ. สฺโณถ ฯ

#๔ สึ. วตฺถุ นินฺทานํ อาปตฺติ ฯ ๕ สึ. นํ ฯ ๖ สึ. โพธิ ราชายตฺน ฯ

#๗. โพธิ จ ราชายตฺน ฯ ๗ สึ. พฺรหฺมา อาพาโร

#อุทฺโท จ ฯ ๗. พฺรหฺมา อาพาโร อุทฺทโก ฯ ๘ ม. ย. รา. โกณฺฑลฺโย

#วปฺโป ภาทฺธิโย ฯ ๙ สึ. ยโส จตฺตารปญฺจาส ฯ ม. ย. ยโส จตฺตาร

#ปญฺจาลํ ฯ ๑๐ ม. ย. รา. วตฺถุ ฯ ๑๑ สึ. ม. รา. เกวโล ฯ

ชมพุ อมฺโพ จ อามณฺโท ๑ ปารีปฺพลจ ๒ อหริ
ผาลิยนฺตุ อฺชฺชนฺตุ วิชฺฌายนฺตุ จ กสฺสป
นิมฺชฺชนฺติ มฺชี เมโฆ กยา ลฺลฺลฺจ จ มาคฺโ
อุปฺติสฺโส โกลิโต จ อภิญฺญาตา จ ปพฺพชฺ ๓
ทฺนฺนิวตฺตา ปณามนา กิโต ลฺลฺลฺจ จ พฺราหฺมโณ
อนาจารํ อจารติ อฺทรํ มาณโว คโณ
วสฺสํ พาลหิ ปกฺกนฺโต ทส วสฺसानิ นิสฺสโย
น วตฺตนฺติ ปณามตฺตุ พาลา ปสฺสิทฺธิ ปณจ ฉ
โย โส อณฺโณ จ นคฺโค จ อจฺฉินฺนํ ชฺฉิ สากิโย
มคฺเชสฺส ปณจ อปาธา ภโณ โจรโ องฺคฺติ ๔
มาคฺโ จ อนฺนฺณลฺลาสิ การา ลฺลฺลฺจ กสฺสาทโต
ลกฺขณา อธิทาโส ๕ จ ภณฺฑโก อุปฺล ๖ อหิ
สทฺธํ กุถิ กณฺณโก จ อานฺนฺทฺริกเมว จ
วตฺตฺตฺตฺมํ ทารโก สิกฺขา วิหรนฺติ จ กิณฺนฺนโ
สพฺพํ มฺชํ อฺปชฺฌาย อปลาพนกณฺณโก ๗
ปณฺฑโก เถยฺยปกฺกนฺโต อหิ จ มาตฺริ ปิตา
อรหนฺตภิกฺขุณีภทา รุหิเรน จ พฺยณฺชนํ
อนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺน คณฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺนฺน

#๑ ม. อามโต ๑ ย. อามลโก ๑ ๒ ย. ปารีตตฺตฺตฺตฺต ๑ ๓ ม. ย. รา. ปพฺพชฺ ๑

#๔ ส. เอโก ราชา องฺคฺติ ๑ ม. เอโก ราชา จ องฺคฺติ ๑ ย. รา. เอโก โจร

#จ องฺคฺติ ๑ ๕ ม. อธิทาโส จ ๑ ๖ ย. อุปฺล ๑

อจีวรํ ตทกฺขํ ยาจิตฺเตนปีเย ตโย
หตฺถา ปาทา หตฺถปาทา กณฺณา นาสา ตทกฺขํ
องฺคุติ อพกณฺฑริ ผณฺํ ขุชฺชณฺจ วามนํ
คฺลคณฺฑิ ๑ ลกฺขณา จ ๒ กสา ลิจิตฺตีปฺตี
ปาปปริสทฺฐี จ ๓ กาณฺกุณฺี ๔ ตเถว จ
ขณฺชปฺกฺขหตฺถเจว ๕ สจฺจนิฺนอิริยาปถํ ๖
ชราณฺชมฺภกฺขริ อณฺชมฺภกฺขจ ยํ ตฺหิ
อนฺชพฺธิริ ยํ วุตฺถํ มฺภกฺขริเมว จ
อนฺชมฺภกฺขริณฺจ อลชฺชินฺณจ นิสฺสยํ
วตฺถพฺพณฺจ ตถาทุชานํ ๗ ยาจมาเนน เปกฺขณา
อากจฺจนฺต ๘ วิวาเทนฺติ เอกฺปชฺฌเณน ๙ กสฺสโป
ทิสฺสนฺติ อุปสมฺปนฺนา อาพาเชหิ จ ปิพิตา
อนนฺตฺสิญฺจา วิตฺถนฺติ ตตฺถเถว อนฺตฺสาสนา
สงฺเขปิจ อโถ พาลโ ๑๐ อสมฺมโต ๑๑ จ เอกโต
อุลลุมฺปตฺตฺสมฺปทา นิสฺสโย เอกโต ตโยติ
อิมสฺมี ขนฺชเก วตฺถุ เอกสฺตํ ทฺวาสตฺตติ ๑

มหาขนฺชเก อุทฺททานํ นิฏฺฐิจิตฺติ ๑

- #๑ ย. คฺลคณฺฑิ ๑ ๒ ม. เจว ๑ ๓ ย. รา. ปาปปริสทฺฐยจ ๑
#๔ ย. กาณฺกุณฺี ๑ ๕ ส. ขณฺชํ ปกฺขหตฺถํ ยํ หิ ๑ ๖ ม. ย. สจฺจนิฺน... ๑
#๗ ส. กถาทุชานํ ๑ ย. กถาทุชานํ ๑ ๘ ม. ย. อากจฺจนฺตํ ๑
#๙ ม. ย. เอกฺปชฺฌเณน ๑ ๑๐ ม. พาลา ๑ ๑๑ ม. อสมฺมตา ๑

อุโปสถกษนุรํ

[๑๔๗] เตน โข ปน สมเยน พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหริติ
คิษณฺณู ปพฺพเต ฯ เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตติตฺติยา
ปริพฺพาชกา จาตุทฺทเส ปณฺฺนเรเส อฏฺฐมียา จ ปกฺขสฺส สนนฺิปปติตฺวา
ธมฺมํ ภาสฺนฺติ ฯ เต มนุสฺสา อุปสงฺกมฺนฺติ ธมฺมสฺสวานาย ฯ
เต ลภฺนฺติ อณฺฺตติตฺติเยสฺส ปริพฺพาชเกสฺส เปมฺมิ ลภฺนฺติ ปสาทํ
ลภฺนฺติ อณฺฺตติตฺติยา ปริพฺพาชกา ปกฺขํ ฯ อถ โข รณฺโณ มาคฺชสฺส
เสนฺนิยสฺส พิมฺพิสารสฺส รโหคตสฺส ปฏฺฐิสลฺลีนสฺส เอวํ เจตฺโต
ปริวิตกฺโก อุทปาที เอตฺรหิ โข อณฺฺตติตฺติยา ปริพฺพาชกา
จาตุทฺทเส ปณฺฺนเรเส อฏฺฐมียา จ ปกฺขสฺส สนนฺิปปติตฺวา ธมฺมํ
ภาสฺนฺติ เต มนุสฺสา อุปสงฺกมฺนฺติ ธมฺมสฺสวานาย เต ลภฺนฺติ
อณฺฺตติตฺติเยสฺส ปริพฺพาชเกสฺส เปมฺมิ ลภฺนฺติ ปสาทํ ลภฺนฺติ
อณฺฺตติตฺติยา ปริพฺพาชกา ปกฺขํ ынฺนฺน อยฺยาปี จาตุทฺทเส
ปณฺฺนเรเส อฏฺฐมียา จ ปกฺขสฺส สนนฺิปปเตยฺยฺนฺติ ฯ อถ โข ราชา
มาคฺโธ เสนฺนิโย พิมฺพิสโร เยน ภควา เตนฺุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺฺตํ นิสีหิ ฯ เอกมฺนฺฺตํ นิสินฺโน
โข ราชา มาคฺโธ เสนฺนิโย พิมฺพิสโร ภควนฺฺตํ เอตทโวจ อธิ
มยฺหํ ภนฺเต รโหคตสฺส ปฏฺฐิสลฺลีนสฺส เอวํ เจตฺโต ปริวิตกฺโก
อุทปาที เอตฺรหิ โข อณฺฺตติตฺติยา ปริพฺพาชกา จาตุทฺทเส
ปณฺฺนเรเส อฏฺฐมียา จ ปกฺขสฺส สนนฺิปปติตฺวา ธมฺมํ ภาสฺนฺติ เต

มนุสฺสา อุปสงฺกมนฺติ ฌมฺมสฺสวานาย เต ลภฺนฺติ อณฺณตฺตฺติเยสฺสุ
ปริพฺพาชฺเชสฺส เปมฺมิ ลภฺนฺติ ปสฺสํ ลภฺนฺติ อณฺณตฺตฺติยา
ปริพฺพาชฺชกา ปกฺขํ ยนฺนุน อຍฺยาปี จาคฺคฺทฺทเส ปณฺณเรเส อฏฺฐมฺมียา
จ ปกฺขสฺส สนนฺนิปเตยฺยุนฺติ สาธุ ภาเน อຍฺยาปี จาคฺคฺทฺทเส
ปณฺณเรเส อฏฺฐมฺมียา จ ปกฺขสฺส สนนฺนิปเตยฺยุนฺติ ฯ อถ โข ภาควา
ราชานํ มาคฺชํ เสนิຍํ พิมฺพิสาร์ ฌมฺมียา กถาย สนนฺทสฺเสสิ สฺมาทเปสิ
สฺมุตฺเตเชสิ สฺมปหํเสสิ ฯ อถ โข ราชานํ มาคฺชํ เสนิຍํ พิมฺพิสาร์
ภควตา ฌมฺมียา กถาย สนนฺทสฺสิโต สฺมาทปิโต สฺมุตฺเตชิตो
สฺมปหํสิโต อฏฺฐายาสนา ภาควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา
ปกฺกามิ ฯ อถ โข ภาควา เอตสฺมี นิทานเณ เอตสฺมี ปกรเณ ฌมฺมี
กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อานุชานามิ ภิกฺขเว จาคฺคฺทฺทเส
ปณฺณเรเส อฏฺฐมฺมียา จ ปกฺขสฺส สนนฺนิปตฺติคฺคฺนฺติ ฯ

[๑๔๘] เตน โข ปน สฺมเณน ภิกฺขุ ภาควตา อานุญฺจาตํ ๑
จาคฺคฺทฺทเส ปณฺณเรเส อฏฺฐมฺมียา จ ปกฺขสฺส สนนฺนิปตฺติคฺคฺนฺติ ฯ เต
จาคฺคฺทฺทเส ปณฺณเรเส อฏฺฐมฺมียา จ ปกฺขสฺส สนนฺนิปตฺติคฺคฺนฺติ คฺคฺนฺตี
นินฺตีทฺนฺติ ฯ เต มนุสฺสา อุปสงฺกมนฺติ ฌมฺมสฺสวานาย ฯ เต
อุชฺฌายนฺติ ชิยฺนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สฺมณฺณา สกฺยปฺตฺติยา
จาคฺคฺทฺทเส ปณฺณเรเส อฏฺฐมฺมียา จ ปกฺขสฺส สนนฺนิปตฺติคฺคฺนฺติ คฺคฺนฺตี
นินฺตีทิสฺสนฺติ เสงฺยถาปี มุคฺคฺสุกรา นนฺ นาม สนนฺนิปตฺติคฺคฺนฺตี ฌมฺโฆ
ภาสิตพฺโพติ ฯ อสฺโสสุ โข ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ
#๑ ม. อานุญฺจาตา ฯ

จียุนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ อถโฆ เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ อถโฆ ภควา เอตสฺมี นินทาเน เอตสฺมี ปกรณ
ธมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสี อนุชานามิ ภิกฺขเว จาคฺชฺหเส
ปณฺณรเส อฏฺฐมียา จ ปกฺขสฺส สนนฺิปตฺติวา ธมฺมํ ภาสีตฺนฺติ ฯ

[๑๔๕] อถโฆ ภควโต รโหคตฺสฺส ปฏฺิสลฺลีนฺสฺส เอวํ เจตฺโส
ปริวิตฺกฺโก อุทฺปาที ยนฺนฺนาหํ ยานิ มยา ภิกฺขุณฺํ ปณฺณตฺตานิ
สิกฺขาปทานิ ตานิ เนสํ ปาติโมกฺขทฺเทสํ อนุชานเยยฺยํ โส เนสํ
ภวิสฺสตี อุโปสถกมฺมนฺติ ฯ อถโฆ ภควา สายณฺหสมยฺยํ ปฏฺิสลฺลานา
วฏฺฐิตฺโต เอตสฺมี นินทาเน เอตสฺมี ปกรณ ธมฺมี กถํ กตฺวา
ภิกฺขุ อามนฺเตสี อึธ มยฺหํ ภิกฺขเว รโหคตฺสฺส ปฏฺิสลฺลีนฺสฺส
เอวํ เจตฺโส ปริวิตฺกฺโก อุทฺปาที ยนฺนฺนาหํ ยานิ มยา ภิกฺขุณฺํ
ปณฺณตฺตานิ สิกฺขาปทานิ ตานิ เนสํ ปาติโมกฺขทฺเทสํ อนุชานเยยฺยํ
โส เนสํ ภวิสฺสตี อุโปสถกมฺมนฺติ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปาติโมกฺขํ
อุทฺทิสฺสิตฺตํ ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว อุทฺทิสฺสิตฺตพฺพิ ฯ พยตฺเตน ภิกฺขุณา
ปฏฺิพฺเลน สงฺโฆ ฌาเปตฺพุทฺโธ สฺฆาตฺตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ ๑ ยที

- #๑ อิตฺ ปรี สึลฺลโปตฺถกํ จเปตฺวา สพฺพโปตฺถเกสฺสุ อชฺชฺุโปสฺโถ ปณฺณรโสตี
- #ปาติ ปณฺณายติ ฯ สา ปน ยสฺมา อึธ ทิวโส น ตาว อนุญฺญาโต โหติ ตถา หิ
- #วฏฺฐติ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ภควตา ปาติโมกฺขทฺเทโส อนุญฺญาโตติ เทวสิกํ
- #ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺสตีตฺติอาที สเจ อึธ ทิวสํ อนุชานเยยฺย เต ภิกฺขุ เทวสิกํ น
- #อุทฺทิสฺเสยฺยํ ตสฺมา อึธ น ยุชฺชติ ทิวสฺส ปน อนุญฺญาตกาถโต ปฏฺุจาย วฏฺฐติ ฯ
- #อยมฺปน สึลฺลโปตฺถกํ อนุวตฺตติวา โสธิตฺติ เวทิตฺพุทฺโธ ฯ

สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ สจฺโฆ อุโปสถํ กเรยฺย ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺเสยฺย ฯ
ก็ สงฺฆสฺส ปุพฺพกิจฺจํ ฯ ปาริสฺสุทฺธี อายสฺมฺมนุโต อาโรเจถ ฯ
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺสึสสามิ ฯ ตํ สพฺเพ ว สนนฺตา สาธุกํ สุโณม
มนสิกโรม ฯ ยสฺส สฺยา อापตฺติ โส อวิกเรยฺย อสนฺติยา
อापตฺติยา ตฺถุหิภวิตพฺพิ ฯ ตฺถุหิภาเวน โข ปนายสฺมฺมนฺเต
ปาริสฺสุทฺธาติ เวทิสฺสามิ ฯ ยถา โข ปน ปจฺเจกปฺภุจฺสฺส เวยฺยากรณํ
โหติ เอวเมว ๑ เอวรूपาย ปริสาย ยาวตฺติยํ อนุสฺสาวิตฺ โหติ ฯ
โย ปน ภิกฺขุ ยาวตฺติยํ อนุสฺสาวิมานเน สรฺมานิ สนนฺตี อापตฺตี
नावิกเรยฺย สมฺปชานมฺสาวาทสฺส โหติ ฯ สมฺปชานมฺสาวาท
โย ปนายสฺมฺมนุโต อนฺตรายิกิ ฆมฺโม วุตฺโต ภควตา ตสฺมา
สรฺมานเนน ภิกฺขุณา อापนฺเนน วิสฺสุทฺธาเปกฺเขน สนนฺตี อापตฺติ
อวิกาทพฺพา ฯ อวิกตา หิสฺส ผาสฺสุ โหตีติ ฯ

[๑๕๐] ปาติโมกฺขนฺตฺติ อาทิเมตฺ มฺขเมตฺ ปมฺขเมตฺ กุสลานํ ฆมฺมานํ
เตน วุจฺจติ ปาติโมกฺขนฺตฺติ ฯ อายสฺมฺมนุโตติ ปิยวจนเมตฺ ครุวจนเมตฺ
สคารวสฺสปฺตฺติสฺสาธิวจนเมตฺ อายสฺมฺมนุโตติ ฯ อุทฺทิสฺสึสสามิติ
อจฺจิกฺขิสฺสามิ เทเสสฺสามิ ปญฺญาเปสฺสามิ ปญฺจเปสฺสามิ วิวริสฺสามิ
#๑ ม. ย. เอวเมว ฯ

วิภิชิตฺตสํมิ อุตฺตานิกริตฺตสํมิ ปกาเสตฺตสํมิ ฯ ตนฺติ ปาติโมกฺขํ
วฺจฺจติ ฯ สพฺเพ ว สนนฺตติ ยาวติกา ตสฺสา ปรีสายเถราจ นวา
จ มชฺฌิมา จ เอเต วฺจฺจนฺติ สพฺเพ ว สนนฺตติ ฯ สาธุกํ
สุโณมาติ อฏฺฐจิกฺตฺวา มนสิกฺตฺวา สพฺพิ เจตฺสา สมนฺนาหฺราม ฯ
มนสิกโรมาติ เอกกฺคจิตฺตา อวิกฺขิตฺตจิตฺตา อวิสาหฺญจิตฺตา
นิตาเมม ฯ ยสฺส สียา อาปตฺตีติ เถรสฺส วา นวสฺส วา มชฺฌิมสฺส
วา ปญฺจนฺนํ วา อาปตฺติกฺขนฺธานํ อญฺจตรา อาปตฺติ สตฺตฺนํ
วา อาปตฺติกฺขนฺธานํ อญฺจตรา อาปตฺติ ฯ โส อาวิกเรยฺยาติ
โส เทเสยฺย โส วิวเรยฺย โส อุตฺตานิกรเรยฺย โส ปกาเสยฺย
สงฺฆมชฺฌเ วา คณฺมชฺฌเ วา เอกปฺกฺกเล วา ฯ อสนฺตี นาม
อาปตฺติ อนชฺฌาปนฺโน ๑ วา โหติ อาปชฺชิตฺวา วา วฺจฺจติ ๒ ฯ
ตฺตฺนํ วิกฺขิตฺตพฺพนฺติ อธิวาเสตพฺพิ น พฺยาหริตพฺพิ ๓ ฯ ปรีสุทฺธาติ
เวทิสฺสํมิติ ชานิสฺสํมิ ชารเสตฺตสํมิ ฯ ยถา โข ปน ปจฺเจกปฺกฺกจฺจสฺส
เวยฺยากรณฺํ โหตีติ ยถา เอเกน เอโก ปฺกฺกโ จ พฺยากรเรยฺย
เอวเมวํ ตสฺสา ปรีสาย ชานิตพฺพิ มํ ปฺจฺจตีติ ฯ เอวรฺูปา นาม
#๑ ม. ยฺ. อนชฺฌาปนฺนา ฯ ๒ อวฺจฺจิตฺตา ฯ ตพฺพณฺณนํ ปน อนชฺฌาปนฺโน วา
#โหติ อาปชฺชิตฺวา วา วฺจฺจติ ๓ เอตฺถ ยํ อาปตฺตี วิกฺขุ น อนชฺฌาปนฺโน วา โหติ
#อาปชฺชิตฺวา วา วฺจฺจติ ๓ อยํ อสนฺตี นาม อาปตฺตีติ เอวมตฺโต เวทิตพฺโพติ
#วฺจฺจติ ๓ ๓ ยฺ. น วฺยาหาตพฺพิ ฯ

ปริสา ภิกฺขุปริสา วุจฺจติ ฯ ยาวตติยํ อนุสฺสาวิตฺ โหติติ
สกีปี อนุสฺสาวิตฺ โหติ ทุตฺติยมฺปี อนุสฺสาวิตฺ โหติ ตติยมฺปี
อนุสฺสาวิตฺ โหติ ฯ สรฺมานนฺติ ชานฺมาโน สญฺชานฺมาโน ฯ สนฺตี นาม
อาปฺตฺติ อชฺฌาปนฺโน ๑ วา โหติ อาปฺชฺชิตฺวา วา อวฺภูจฺจิตฺ ๒ ฯ
นาวิกเรยฺยาติ น เทเสยฺย น วิวเรยฺย น อุตฺตานิกรเรยฺย น
ปกาสฺเสยฺย สงฺฆมชฺฌเ วา คณฺมชฺฌเ วา เอกปฺกฺกฺเล วา ฯ
สมฺปชานฺมฺสวาทสฺส โหติติ สมฺปชานฺมฺสวาท ๓ ก็ โหติ ฯ ทุกกฺกฺ
โหติ ฯ อนุตฺตรายิกิ ฌมฺโม วุตฺโต ภควตฺตํ กิสุส อนุตฺตรายิกิ ฯ
ปจฺมสฺส ฌานสฺส อธิคฺมาย อนุตฺตรายิกิ ทุตฺติยสฺส ฌานสฺส
อธิคฺมาย อนุตฺตรายิกิ ตติยสฺส ฌานสฺส อธิคฺมาย อนุตฺตรายิกิ
จตุตฺตสฺส ฌานสฺส อธิคฺมาย อนุตฺตรายิกิ ฌานานํ วิโมกฺขานํ
สมาธิํ สฺมาปฺตฺติํ เนกขมฺมานํ นิสฺสรณานํ ปวิเวกานํ กุสลานํ
ฌมฺมานํ อธิคฺมาย อนุตฺตรายิกิ ฯ ตสฺมาติ ตํการณํ ฯ
สรฺมานนฺนํ ชานฺมานนํ สญฺชานฺมานนํ ฯ วิสุทฺธาเปกฺเขนํ
วฺภูจฺจิตฺกาเมน วิสุทฺตฺติกาเมน ฯ สนฺตี นาม อาปฺตฺติ อชฺฌาปนฺโน
วา โหติ อาปฺชฺชิตฺวา วา อวฺภูจฺจิตฺ ฯ อาวิกตฺตพฺพํ อาวิกตฺตพฺพํ
สงฺฆมชฺฌเ วา คณฺมชฺฌเ วา เอกปฺกฺกฺเล วา ฯ อาวิกตฺ
หิสุส ฬาสฺ โหติติ กิสุส ฬาสฺ โหติ ฯ ปจฺมสฺส ฌานสฺส อธิคฺมาย
ฬาสฺ โหติ ทุตฺติยสฺส ฌานสฺส อธิคฺมาย ฬาสฺ โหติ ตติยสฺส
#๑ ม. ย. อชฺฌาปนฺนา ฯ ๒ อวฺภูจฺจิตฺ ฯ ๓ ม. สมฺปชานฺมฺสวาท ฯ

ฉานสฺส อธิคฺมาย ฆาสฺส โหติ จตุตฺถสฺส ฉานสฺส อธิคฺมาย
ฆาสฺส โหติ ฉานานํ วิโมกฺขานํ สมาริณํ สฺมาปฺตฺติณํ เนกฺขมฺมานํ
นิสฺสรณานํ ปวีเวกานํ กุสลานํ ฐมฺมานํ อธิคฺมาย ฆาสฺส โหตีติ ฯ

[๑๕๑] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ภควตา ปาติโมกฺขทุทฺเทโส
อนุญฺญาโตติ เทวสิกํ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจตุํ ฯ น ภิกฺขเว เทวสิกํ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตพฺพํ โย
อุทฺทิสฺเสยฺย อปฺตฺติ ทุกกฺกุสฺส ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อุโปสเถ
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ภควตา
อุโปสเถ ปาติโมกฺขทุทฺเทโส อนุญฺญาโตติ ปกฺขสฺส ติกฺขตฺตํ
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนฺติ จาตุทฺทเส ปณฺณรเส อฏฺฐมฺมียา จ
ปกฺขสฺส ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุํ ฯ น ภิกฺขเว ปกฺขสฺส
ติกฺขตฺตํ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตพฺพํ โย อุทฺทิสฺเสยฺย อปฺตฺติ
ทุกกฺกุสฺส ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว สกึ ปกฺขสฺส จาตุทฺทเส วา
ปณฺณรเส วา ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนฺติ ฯ

[๑๕๒] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ยถาปริสาย
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนฺติ สกาย สกาย ปริสาย ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจตุํ ฯ น ภิกฺขเว ยถาปริสาย ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตพฺพํ
สกาย สกาย ปริสาย โย อุทฺทิสฺเสยฺย อปฺตฺติ ทุกกฺกุสฺส ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว สมคฺคานํ อุโปสถกมฺมนฺติ ฯ อถ โข ภิกฺขุณํ
เอตทโหสิ ภควตา ปณฺณตฺตํ สมคฺคานํ อุโปสถกมฺมนฺติ

กิตฺตาวตฺตา นฺ โข สามคฺคี โหติ ยาวตฺตา เอกาวาโส อุตฺทาหุ
สพฺพทา ปจฺจวீติ ๑ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว เอตฺตาวตฺตา สามคฺคี ยาวตฺตา เอกาวาโสติ ฯ

[๑๕๓] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา มหากปฺปิโน ราชคเห
วิหฺรติ มทฺทกฺขณฺณิสมิ มิคทาเย ฯ อถ โข อายสฺมโต มหากปฺปินสฺส
รโหคตสฺส ปฐิสฺสลิณฺสส เอวํ เจตโส ปรีวิตกฺโก อุตฺปาที
คฺจฺเจยฺย วาหิ อูโปสฺถํ น วา คฺจฺเจยฺย คฺจฺเจยฺย วา สงฺฆมมมํ น
วา คฺจฺเจยฺย อถขวาทิ วิสฺสุทฺโธ ปรมาย วิสฺสุทฺธิยาติ ฯ อถ โข
ภควา อายสฺมโต มหากปฺปินสฺส เจตสา เจโตปรีวิตกฺกมณฺเฑน
เสยฺยถาปี นาม พลวา ปุริโส สมฺมิลฺลจิตฺติ วา พาทิ ปสาเรยฺย
ปสฺสริตฺติ วา พาทิ สมฺมิลฺลเชยฺย เอวเมว กิञฺฉณฺณู ปพฺพเต
อนฺตรหิตฺโต มทฺทกฺขณฺณิสมิ มิคทาเย อายสฺมโต มหากปฺปินสฺส ปมฺเ
ปาตฺรโหสิ ฯ นิสีทิ ภควา ปญฺญตฺเต อาสเน ฯ อายสฺมาปี
โข มหากปฺปิโน ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสีทิ ฯ เอกมฺนฺตํ
นินฺนํ โข อายสฺมฺนฺตํ มหากปฺปินํ ภควา เอตทโวจ นนฺ
เต กปฺปิน รโหคตสฺส ปฐิสฺสลิณฺสส เอวํ เจตโส ปรีวิตกฺโก
อุตฺปาที คฺจฺเจยฺย วาหิ อูโปสฺถํ น วา คฺจฺเจยฺย คฺจฺเจยฺย วา
สงฺฆมมมํ น วา คฺจฺเจยฺย อถขวาทิ วิสฺสุทฺโธ ปรมาย วิสฺสุทฺธิยาติ ฯ
เอวํ ภาณฺเต ฯ ตฺตฺเมห เจ พุราหฺมณา อูโปสฺถํ น สกฺกกริสฺสถ
#๑ สี. ปุถฺวี่ติ ฯ

น ครุกริสฺสธ น มาเนสฺสธ น ปุเชสฺสธ อถ โโก จรหิ
อุโปสถํ สกฺกริสฺสติ ครุกริสฺสติ มาเนสฺสติ ปุเชสฺสติ คจฺฉ
ตฺวํ พุราหุมนฺน อุโปสถํ มา โน อคมาสี คจฺฉเอวํ ๑ สงฺฆกมฺมํ
มา โน อคมาสีติ ฯ เอวํ ฆนฺเตติ โข อายสฺมา มหากปฺปิโน
ภควโต ปจฺจสุสฺสตี ฯ อถ โข ภควา อายสฺมนฺตํ มหากปฺปिनํ
ธมฺมียา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมฺตฺเตเชตฺวา
สมฺปหํเสตฺวา เสยฺยถาปี นาม พลฺวา ปุริโส สมฺมิลฺลชิตฺติ วา พาทํ
ปสาเรยฺย ปสาริตฺติ วา พาทํ สมฺมิลฺลเชยฺย เอวเมว มทฺททจฺฉนฺตํ
มิกทาเย อายสฺมโต มหากปฺปินสฺส ปมฺเจ อนฺตรหิตโต กิञฺฉกฺกุญฺเ
ปพฺพเต ปาตุรโหสีติ ฯ

[๑๕๔] อถ โข ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสีติ ภควตา ปญฺจตฺตํ เอตฺตาวตา
สามกฺกึ ยาวตา เอกาวาโสติ ฯ กิตฺตาวตา นฺ โข เอกาวาโส
โหสีติติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสุํ ฯ อนฺชานามิ ภิกฺขเว สีมํ
สมฺมนฺนิตฺตํ ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมฺมนฺนิตฺตพฺพา ฯ ปจฺฉมํ
นิมิตฺตา กิตฺเตตฺตพฺพา ปพฺพตนิมิตฺตํ ปาสาณนิมิตฺตํ วนนิมิตฺตํ
รูกฺขนิมิตฺตํ มกฺกนิมิตฺตํ วมฺมิกนิมิตฺตํ นทีนิมิตฺตํ อุทกนิมิตฺตํ นิมิตฺเต
กิตฺเตตฺวา พยฺยเตน ภิกฺขุณา ปฎิพฺเพน สงฺโฆ ฉาเปตพฺโพ สฺสณฺตฺ
เม ฆนฺเต สงฺโฆ ยาวตา สมฺนฺตา นิมิตฺตา กิตฺติตา ยถิ
สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ สงฺโฆ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ สีมํ สมฺมนฺเนยฺย
สมานสํวาสํ เอกุโปสถํ ฯ เอสา ญตฺติติ ฯ สฺสณฺตฺ เม ฆนฺเต
#๑ ม คจฺฉ ตฺวํ ฯ

สงฺโฆ ยาวตา สมฺนฺตา นิมิตฺตา กิตฺติตา สงฺโฆ เอเตหิ
นิมิตฺเตหิ สีมํ สมฺมฺนฺนฺติ สมานสํวาสํ เอกุโปสถํ ฯ ยสฺสายสฺมโต
ขมฺติ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ สีมาย สมฺมฺติ ๑ สมานสํวาสาย เอกุโปสถาย
โส ตฺถุหฺสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ สมฺมฺตา [๒] สีมํ
สงฺเขน ๓ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ สมานสํวาสาย เอกุโปสถาย ฯ ขมฺติ สงฺฆสฺส
ตสฺมา ตฺถุหฺสิ ฯ เอวเมตํ ฐารยามีติ ฯ

[๑๕๕] เตน โข ปน สมฺเขน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา
سیمํสมฺมฺติ อนุญฺญาตาคิ อติมหฺติโย สีมํโย สมฺมฺนฺนฺติ
จตุโยชนิกายํ ปญฺจโยชนิกายํ ฉโยชนิกายํ ฯ ภิกฺขุ อุโปสถํ
อากจฺจนฺตา อุทฺทิสฺสฺมานนํ ปาติโมกฺเข อากจฺจนฺติ อุทฺทิจฺจฺมตฺเตปิ
อากจฺจนฺติ อนฺตรายํ ปริวสนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจตุํ ฯ
น ภิกฺขเว อติมหฺตี สีมํ สมฺมฺนฺนฺตพฺพา จตุโยชนิกา วา
ปญฺจโยชนิกา วา ฉโยชนิกา วา โย สมฺมฺนฺเนยฺย อาปตฺติ ทฺถกฺกฺกฺสฺส ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ติโยชนปรํ สีมํ สมฺมฺนฺนฺตฺนฺติ ฯ

[๑๕๖] เตน โข ปน สมฺเขน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ นทีปารํ สีมํ ๔
สมฺมฺนฺนฺติ ฯ อุโปสถํ อากจฺจนฺตา ภิกฺขุปี วุญฺหนฺติ ปตฺตยาปี
#๑ สพฺพตฺถ สมฺมฺตฺติ ทิสฺสฺติ ฯ ๒ โป. สว ฯ ๓ สมฺมฺตา สงฺเขน สีมํติ
#ปาโร ยุตฺตตโร ภเวยฺย ปทโต กตฺตุ นิจฺจํ จปิตฺตฺตา อุปสมฺปนฺโน สงฺเขน
#อิตฺถนฺนาโมติ จ สมฺมโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม วิหารโร อุโปสถาคารนฺติ จ
#นิตฺสฺสนํ ฯ ๔ สีมํ. นทีปารํ สีมํ ฯ

[๑๕๘] เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺมึ อวาเส เทว
อุโปสถาคารานิ สมฺมตานิ โหนฺติ ฯ ภิกฺขุ อุกฺยตุถ สนนฺิปตฺนฺติ
อิธ อุโปสโถ กรียิสฺสตี อิธ อุโปสโถ กรียิสฺสตีติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโหเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว เอกสฺมึ อวาเส เทว
อุโปสถาคารานิ สมฺมन्नฺิตพฺพานิ โย สมฺมन्नฺเญยฺย อาปตฺติ ทฺวักฺกสฺส ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว เอกํ สมฺมหนฺิตฺวา เอกตุถ อุโปสถํ กาคฺตุ ฯ
เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมฺมหนฺตพฺพิ ฯ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน
สงฺโฆ ฉาเปตพฺพิ สฺมณฺาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตกถลฺลํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุโปสถาคารํ สมฺมหนฺเญยฺย ฯ เอสา
ตฺตติ ฯ สฺมณฺาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ
อุโปสถาคารํ สมฺมหนฺติ ฯ ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส
อุโปสถาคารสฺส สมฺกฺขมาโต โส ตฺวญฺสสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ
โส ภาเสยฺย ฯ สมฺมหนฺตี สงฺฆเณ อิตฺถนฺนามํ อุโปสถาคารํ ฯ ขมฺติ
สงฺฆสฺส ตสฺมา ตฺวญฺหิ ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

[๑๕๙] เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺมึ อวาเส อติขุทฺทกํ
อุโปสถาคารํ สมฺมตํ โหติ ฯ ตทหุโปสเถ มหาภิกฺขุสงฺโฆ สนนฺิปตฺติโต
โหติ ฯ ภิกฺขุ อสมฺมตาย ภูมียา นิสินฺนา ปาติโมกฺขํ อสฺโสสุํ ฯ
อถโข เตสํ ภิกฺขุณฺํ เอตทโหสิ ภควตา ปญฺญตฺตํ อุโปสถาคารํ
สมฺมन्नฺิตฺวา อุโปสโถ กาคพฺพิติ มยญฺจมฺห อสมฺมตาย ภูมียา
นิสินฺนา ปาติโมกฺขํ อสฺสมฺหา ๑ กโต นฺุ โข อมฺหากํ อุโปสโถ
#๑ ย. อสฺโสสมฺหา ฯ

อกโต นฺ โขติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อโรเจสฺสุ ฯ สมมตาย
วา ภิกฺขเว ภูมียา นิสินฺโน ๑ อสมมตาย วา ยโต ปาติโมกฺขํ
สุณาติ กโต วสฺส อุโปสโถ เตนหิ ภิกฺขเว สงฺโฆ ยววมหนฺตํ
อุโปสถมฺขํ ๒ อากฺขติ ตาวมหนฺตํ อุโปสถมฺขํ สมมฺนฺนตฺ ๑
เอวญจ ปน ภิกฺขเว สมมฺนฺนิตพฺพิ ฯ ปจฺมํ นิมิตฺตา กิตฺเตตฺตพฺพา
นิมิตฺเต กิตฺเตตฺตวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน สงฺโฆ ณาเปตพฺโพ
สุณาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ ยวตา สมฺนฺตา นิมิตฺตา กิตฺติตา
ยหิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลํ สงฺโฆ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ อุโปสถมฺขํ
สมมฺนฺเนยฺย ๑ เอสา ญตฺติ ๑ สุณาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ ยวตา
สมฺนฺตา นิมิตฺตา กิตฺติตา สงฺโฆ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ อุโปสถมฺขํ
สมมฺนฺนติ ๑ ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ อุโปสถมฺขสฺส
สมมฺติ โส คุณฺหสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ๑ สมมตํ
สงฺเขน เอเตหิ นิมิตฺเตหิ อุโปสถมฺขํ ๑ ขมฺติ สงฺฆสฺส ตสฺมา
ตุณฺหิ ๑ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

[๑๖๐] เตน โข ปน สมเยน อญฺฉตฺรสมฺมึ อววาเส ตทฺหุโปสเถ
นวกา ภิกฺขุ ปจฺมตฺรํ สนนฺิปตฺติตฺวา น ตาว เถรา อากฺจฺฉนฺตฺติ
ปกฺกมฺีสุ ๑ อุโปสโถ วิกาโล ๓ อโหสิ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
อโรเจสฺสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ตทฺหุโปสเถ เถเรหิ ภิกฺขุหิ
ปจฺมตฺรํ สนนฺิปตฺติตฺวา

#๑ ม. ย. นิสินฺนา ๑ ๒ สพฺพตฺถ ปมฺขํ ๑ ๓ ม. ย. วิกาเล ๑

[๑๖๑] เตน โข ปน สมเณ ราชคเห สมพหุลา อวาสา
สมานสีมา โหนฺติ ฯ ตตฺถ ภิกฺขุ วิวทฺหติ อมฺหากํ อวาเส
อุโปสโถ กฺริยตุ ๑ อมฺหากํ อวาเส อุโปสโถ กฺริยตุติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อโรเจสุํ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว สมพหุลา อวาสา
สมานสีมา โหนฺติ ตตฺถ ภิกฺขุ วิวทฺหติ อมฺหากํ อวาเส
อุโปสโถ กฺริยตุ อมฺหากํ อวาเส อุโปสโถ กฺริยตุติ เตหิ
ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ สพฺเพหเว เอกชฺฌํ สนนฺปิตฺตวา อุโปสโถ กาทพฺโพ
ยตฺถ วา ปน เถโร ภิกฺขุ วิหฺรติ ตตฺถ สนนฺปิตฺตวา อุโปสโถ
กาทพฺโพ น เตวว วคฺเคน สงฺฆเณ อุโปสโถ กาทพฺโพ โย
กเรยฺย อาปฺตฺติ ทุกฺกฏฺสฺสาติ ฯ

[๑๖๒] เตน โข ปน สมเณ อายสฺมา มหากฺสฺสโป อนฺธกวินฺทา
ราชคหิ อุโปสถิ อากจฺจนฺโต อนฺตรามคฺเค นที ตฺรณฺโต มนํ
วฺโพน อโหสิ จิวฺรานิสฺส อลฺลานิ ฯ ภิกฺขุ อายสฺมนฺตํ มหากฺสฺสปี
เอตทวโจจ กิสฺส เต อาวฺโส จิวฺรานิ อลฺลานิติ ฯ
อิธานํ อาวฺโส อนฺธกวินฺทา ราชคหิ อุโปสถิ อากจฺจนฺโต อนฺตรามคฺเค
นที ตฺรณฺโต มนฺมฺหิ ๒ วฺโพน เตน เม จิวฺรานิ อลฺลานิติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสุํ ฯ ยา สา ภิกฺขเว สงฺฆเณ สีมา
สมฺมตา สมานสํวาสา เอกุโปสธา สงฺโฆ ตํ สีมํ ติจิวฺเรน
อวิปฺปวาสํ สมฺมณฺนตฺถุ ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมฺมณฺนิตพฺพา ฯ
#๑ ยฺ. กฺริยตุติ ฯ ๒ มนํ อมฺหิติ ปทจฺเจโท ฯ

พยุตเตน ภิกขุณา ปฎิพเลน สงฺโฆ ฉาเปตพุโพ สฺสูณาคฺค เม
ภนฺเต สงฺโฆ ยา ตา สงฺเขน สีมฺมา สมฺมตฺตา สฺมานสํวสา
เอฏฺโปกฺกา ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ สงฺโฆ ตํ สีมํ ติจีวเรณ
อวิปฺปวาสํ สมนฺนเนยฺย ฯ เอสา ฉตฺติ ฯ สฺสูณาคฺค เม ภนฺเต
สงฺโฆ ยา ตา สงฺเขน สีมฺมา สมฺมตฺตา สฺมานสํวสา เอฏฺโปกฺกา
สงฺโฆ ตํ สีมํ ติจีวเรณ อวิปฺปวาสํ สมนฺนนฺติ ฯ ยสฺสายสฺมโต
ขมฺติ เอตฺสฺสา สีมาย ติจีวเรณ อวิปฺปวาสฺส ๑ สมฺมตฺติ โส
ตฺถนฺหสฺส ยสฺส นกขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ สมฺมตฺตา ตา สีมฺมา
สงฺเขน ติจีวเรณ อวิปฺปวาสฺส ๒ ขมฺติ สงฺฆสฺส ตสฺมา ตฺถนฺหิ ฯ
เอวเมตฺติ ธารยามีติ ฯ เตน โข ปนฺ สมเยน ภิกฺขุ ภควตา
ติจีวเรณ อวิปฺปวาสสมฺมตฺติ อนฺนุญฺจาทาติ อนฺตรมฺเร จีวรานิ ๓
นิกฺขิปนฺติ ฯ ตานิ จีวรานิ นสฺสฺนฺติปิ ทฺยหนฺติปิ อฺนฺนุเรหิปิ ขชฺชนฺติ ฯ
ภิกฺขุ ทฺวจฺโจลา โหนฺติ ลฺลฺขจิวรา ฯ ภิกฺขุ เอวมาหํสฺส กิสฺส
ตฺถมฺห อวฺวโส ทฺวจฺโจลา ลฺลฺขจิวราติ ฯ อิธ มยฺ อวฺวโส ภควตา
ติจีวเรณ อวิปฺปวาสสมฺมตฺติ อนฺนุญฺจาทาติ อนฺตรมฺเร จีวรานิ
#๑ สพฺพตฺถ ติจีวเรณ อวิปฺปวาสายาติ ทิสฺสฺติ ฯ ๒ สพฺพตฺถ ติจีวเรณ อวิปฺปวาสาติ
#ทิสฺสฺติ ฯ วิกตฺติมมฺเมตฺตํ น วิเสสนํ ตสฺมา ติจีวเรณ อวิปฺปวาสสฺสาติ จ ติจีวเรณ
#อวิปฺปวาสฺสฺติ จ ยุตฺตตฺตรํ สมฺมโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม วิหาโร อฺโปสฺถาคารนฺติ เหตุถ
#นิตฺสฺสนํ ฯ ๓ ติจีวรานิตีปิ ปาโง ฯ

นิกฺขิปปิมฺหา ตานิ จีวรานิ นฏฺฐานิปี ททฺฏฺทานิปี อุณฺหุเรหิปี ขายิตานิ
เตน มยฺ ทุจฺโจลา ลูขจิวราติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ฯ
ยา สา ภิกฺขเว สงฺฆเณ สีมฺา สมฺมตา สฺมานลํวสา เอกุโปสธา
สงฺโฆ ตํ สีมํ ติจิวเรน อวิปฺปวาสํ สมฺมนฺนตฺ จเปตฺวา ความญจ
คามฺปจารญจ ฯ เอวญจ ปน ภิกฺขเว สมฺมนฺนิตพฺพา ฯ พฺยตฺเตน
ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน สงฺโฆ ฌาเปตพฺโพ สฺนาคฺคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ
ยา สา สงฺฆเณ สีมฺา สมฺมตา สฺมานลํวสา เอกุโปสธา ยถิ
สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ สงฺโฆ ตํ สีมํ ติจิวเรน อวิปฺปวาสํ สมฺมนฺนเนยฺย
จเปตฺวา ความญจ ความฺปจารญจ ฯ เอสา ถตฺติ ฯ สฺนาคฺคฺ เมภฺ
ภนฺเต สงฺโฆ ยา สา สงฺฆเณ สีมฺา สมฺมตา สฺมานลํวสา
เอกุโปสธา สงฺโฆ ตํ สีมํ ติจิวเรน อวิปฺปวาสํ สมฺมนฺนติ
จเปตฺวา ความญจ ความฺปจารญจ ฯ ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ เอติสฺสา
สีมาย ติจิวเรน อวิปฺปวาสสฺส สมฺมติ จเปตฺวา ความญจ ความฺปจารญจ
โส คุณฺหสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ
สมฺมตา สา สีมฺา สงฺฆเณ ๑ ติจิวเรน อวิปฺปวาโส จเปตฺวา
ความญจ ความฺปจารญจ ฯ ขมฺติ สงฺฆสฺส ตสฺมา คุณฺหิ ฯ
เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

[๑๖๓] สีมํ ภิกฺขเว สมฺมนฺนเตน ปจฺมํ สฺมานลํวสา สีมฺา ๒

#๑ สมฺมตา สา สงฺฆเณ สีมฺา ติจิวเรน อวิปฺปวาโส ฯ ๒ สฺมานลํวาสีมฺาติปี ปาโง ฯ

#ปจฺมํ สีมฺา สมฺมนฺนิตพฺพา ฯ

สมมนฺนิตพฺพา ปจฺจา ติจีวเรน อวิปฺปวาโส สมมนฺนิตพฺโพ ๑
สีมํ ภิกฺขเว สมฺหนฺนเตน ปจฺจํ ติจีวเรน อวิปฺปวาโส สมฺหนฺนิตพฺโพ
ปจฺจา สฺमानสํวสา สีมา ๑ สมฺหนฺนิตพฺพา ๑ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว
ติจีวเรน อวิปฺปวาโส สมฺหนฺนิตพฺโพ ๑ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน
สงฺโฆ ฉาเปตพฺโพ สฺมฺมตฺตํ เม ภนฺเต สงฺโฆ โย โส สงฺฆเณ
ติจีวเรน อวิปฺปวาโส สมฺมโต ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ สงฺโฆ
ตํ ติจีวเรน อวิปฺปวาโส สมฺหเนยฺย ๑ เอสา ฅตฺติ ๑ สฺมฺมตฺตํ
เม ภนฺเต สงฺโฆ โย โส สงฺฆเณ ติจีวเรน อวิปฺปวาโส
สมฺมโต สงฺโฆ ตํ ติจีวเรน อวิปฺปวาโส สมฺหนฺติ ๒ ๑ ยสฺสายสมฺมโต
ขมฺติ เอตฺส ติจีวเรน อวิปฺปวาโส สมฺคฺฆาโต โส
ตฺถนฺตสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ๑ สมฺมโต โส
สงฺฆเณ ติจีวเรน อวิปฺปวาโส ๑ ขมฺติ สงฺฆสฺส ตสฺมา ตฺถนฺติ ๑
เอวเมตํ ฅารยามีติ ๑ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สฺमानสํวสา ๑ สีมา
สมฺหนฺนิตพฺพา ๑ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน สงฺโฆ ฉาเปตพฺโพ
สฺมฺมตฺตํ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยา สา สงฺฆเณ สีมา สมฺมตา
สฺमानสํวสา เอกุโปสธา ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ สงฺโฆ ตํ
สีมํ สมฺหเนยฺย [๔] ๑ เอสา ฅตฺติ ๑ สฺมฺมตฺตํ เม ภนฺเต
สงฺโฆ ยา สา สงฺฆเณ สีมา สมฺมตา สฺमानสํวสา เอกุโปสธา สงฺโฆ
#๑ ปจฺจา สีมา สมฺหนฺนิตพฺพา ๑ ๒ สี สมฺหนฺติ ๑ ๓ ยฺ. รา. อํ ปาโจ น ทิสฺสตี ๑
#๔ ม. สฺमानสํวสา เอกุโปสธํ ๑

ตํ สีมํ สมุหนติ [๑] ฯ ยสฺสายสุมโต ขมติ เอติสฺสา สีมาย สมานสํวสา
เอกุโปสถาย สมุคฺฆาโต โส ตฺถุหฺสฺส ยสฺส นกฺขมติ
โส ภาเสยฺย ฯ สมุหตา सा सीमा สงฺฆेन สมานสํวสา
เอกุโปสธา ฯ ขมติ สงฺฆสฺส ตสฺมา ตฺถุหฺสิ ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ๒ ฯ

[๑๖๔] อสมฺมตฺตาย ภิกฺขเว สีมาย อฏฺฐปิตฺตาย ยํ คามํ वा
นิกมํ वा อุปนิสฺสาย วิหฺรติ ยา ตสฺส คามสฺส वा คามसीมา
#๑ ม. สมานสํวสํ เอกุโปสถํ ฯ ๒ สพฺพโปตฺถเกสฺส อีทิสายเววํ ยํ กम्मวจา อาคตา ฯ
#สา ปน อุนา वा อติเรกา वा ขายติ ฯ ตตฺถ हि สมานสํวสา เอกุโปสธาติ ปททวํ
#สเจ สีมาคิ ปทสฺส วิเสสนํ สงฺโฆ ตํ สีมํ สมุหเนยฺยาคิ จ สงฺโฆ ตํ สีมํ
#สมุหนตีติ จ วจเนสฺส อุณํ ลียา ยทิ ปน สมฺมตฺตาติ ปเท วิกตีกมฺมํ ยสฺสายสุมโต ...
#สมุคฺฆาโตติ จ สมุหตา सा ... เอกุโปสธาติ จ วจเนสฺส อติเรกํ ลียา ฯ วิจาเรตฺวา
#กเหตุพฺพํ ฯ อมฺหากมฺปนายํ ขนฺติ สฺสณฺฑํ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยา सा สงฺฆेन สีมာ
#สมฺมตฺตา สมานสํวสา เอกุโปสธา ฯ ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺลตฺตํ สงฺโฆ ตํ สีมํ
#สมุหเนยฺย ฯ เอสา ญตฺติ ฯ สฺสณฺฑํ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยา सा สงฺฆेन สีมာ
#สมฺมตฺตา สมานสํวสา เอกุโปสธา สงฺโฆ ตํ สีมํ สมุหนติ ฯ ยสฺสายสุมโต ขมติ
#เอติสฺสา สีมาย สมุคฺฆาโต โส ตฺถุหฺสฺส ยสฺส นกฺขมติ โส ภาเสยฺย ฯ สมุหตา
#สา สงฺฆेन สีมာ ฯ ขมติ สงฺฆสฺส ตสฺมา ตฺถุหฺสิ ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

นิคมสฺส วา นิคมสีมา อัยฺย ตตฺถ สมานสํวสา เอกุโปสธา ฯ
อคามเก เจ ภิกฺขเว อรณฺญเณ สมนฺตา สตฺตพฺพภฺนฺตรา อัยฺย ตตฺถ
สมานสํวสา เอกุโปสธา ฯ สพฺพา ภิกฺขเว นที อสีมา สพฺโพ
สมฺพุทฺโท อสีโม สพฺโพ ชาตสฺสโร อสีโม ฯ นทียา วา ภิกฺขเว
สมฺพุทฺเท วา ชาตสฺสเร วา ยํ มชฺฌิมสฺส ปุริสสฺส สมนฺตา
อุทฺทกฺกฺเขปฺลา อัยฺย ตตฺถ สมานสํวสา เอกุโปสธาติ ฯ

[๑๖๕] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สีมา ย สิมํ
สมฺภินฺทฺนติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ เยสํ ภิกฺขเว
สีมา ปจฺฉิมํ สมนฺตา เตสํ ตํ กมฺมํ ฌมฺมิกํ อกฺุปฺปี จานารหํ
เยสํ ภิกฺขเว สีมา ปจฺฉา สมนฺตา เตสํ ตํ กมฺมํ อฌมฺมิกํ
กฺุปฺปี อญฺจานารหํ น ภิกฺขเว สีมา ย สิมํ สมฺภินฺทิตพฺพา โย
สมฺภินฺทฺยฺเย อปตฺติ ทฺกฺกฏสฺสชาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สีมา ย สิมํ อชฺโฆตฺถรณฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะตุํ ฯ เยสํ ภิกฺขเว สีมา ปจฺฉิมํ สมนฺตา เตสํ ตํ กมฺมํ
ฌมฺมิกํ อกฺุปฺปี จานารหํ เยสํ ภิกฺขเว ปจฺฉา สีมา สมนฺตา
เตสํ ตํ กมฺมํ อฌมฺมิกํ กฺุปฺปี อญฺจานารหํ น ภิกฺขเว สีมา
สีมา อชฺโฆตฺถริตพฺพา โย อชฺโฆตฺถเรยฺเย อปตฺติ ทฺกฺกฏสฺส
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว สิมํ สมนฺนฺนฺนฺเตน สิมฺนฺตริกํ จเปตฺวา สิมํ
สมนฺนฺนฺตฺนฺติ ฯ

[๑๖๖] อถ โข ภิกฺขุณฺเณ เอตทโหสิ กติ นฺุ โข อุโปสโถติ ๑ ฯ
#๑ ม. ย. อุโปสธาติ ฯ

ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ๑ เทวเม ภิกฺขเว อุโปสธา
จาตุทฺทสีโก จ ปณฺณรสีโก จ อิม โข ภิกฺขเว เทว อุโปสธาติ ๑
อถโข ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสี กติ นฺุ โข อุโปสถกมฺมานิติ ๑
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ๑ จตฺตาริmani ภิกฺขเว อุโปสถกมฺมานิ
อชฺมเมณ วคฺคํ อุโปสถกมฺมํ อชฺมเมณ สมคฺคํ อุโปสถกมฺมํ
ชฺมเมณ วคฺคํ อุโปสถกมฺมํ ชฺมเมณ สมคฺคํ อุโปสถกมฺมํ ๑ ๑
ตฺตฺร ภิกฺขเว ยทิตฺถํ ๒ อชฺมเมณ วคฺคํ อุโปสถกมฺมํ น ภิกฺขเว
เอวรูปี อุโปสถกมฺมํ กาทพฺพํ น จ มยา เอวรูปี อุโปสถกมฺมํ
อนฺุณฺณตํ ๑ ตฺตฺร ภิกฺขเว ยทิตฺถํ อชฺมเมณ สมคฺคํ อุโปสถกมฺมํ
น ภิกฺขเว เอวรูปี อุโปสถกมฺมํ กาทพฺพํ น จ มยา เอวรูปี
อุโปสถกมฺมํ อนฺุณฺณตํ ๑ ตฺตฺร ภิกฺขเว ยทิตฺถํ ชฺมเมณ วคฺคํ
อุโปสถกมฺมํ น ภิกฺขเว เอวรูปี อุโปสถกมฺมํ กาทพฺพํ น จ
มยา เอวรูปี อุโปสถกมฺมํ อนฺุณฺณตํ ๑ ตฺตฺร ภิกฺขเว ยทิตฺถํ
ชฺมเมณ สมคฺคํ อุโปสถกมฺมํ เอวรูปี ภิกฺขเว อุโปสถกมฺมํ
กาทพฺพํ เอวรูปี มยา อุโปสถกมฺมํ อนฺุณฺณตํ ๑ ตสฺมาติห
ภิกฺขเว เอวรูปี อุโปสถกมฺมํ กริสฺสาม ยทิตฺถํ ชฺมเมณ สมคฺคฺนฺุติ
เอวณฺุหิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพนฺุติ ๑

[๑๖๗] อถโข ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสี กติ นฺุ โข ปาติโมกฺขทฺทเสธาติ ๑
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ๑ ปญฺจิเม ภิกฺขเว
ปาติโมกฺขทฺทเสธา นิทานํ อุทฺทิสิตฺวา อวเสสํ สฺเตน สวาเวตพฺพํ
#๑ ม. ยฺ. อุโปสถกมฺมนฺุติ ๑ ๒ ยฺ. สพฺพตฺถ ยมิตฺถํ ๑

อัย ปจโม ปาติโมกฺขทุเทโส ฯ นินานํ อุทฺทิสิตฺวา จตฺตาริ
ปาราชิกานิ อุทฺทิสิตฺวา อวเสถํ สุเตน สาวตฺตพฺพํ อัย ทฺติโย
ปาติโมกฺขทุเทโส ฯ นินานํ อุทฺทิสิตฺวา จตฺตาริ ปาราชิกานิ
อุทฺทิสิตฺวา เตรส สงฺฆาติเสเส อุทฺทิสิตฺวา อวเสถํ สุเตน สาวตฺตพฺพํ
อัย ตฺติโย ปาติโมกฺขทุเทโส ฯ นินานํ อุทฺทิสิตฺวา จตฺตาริ
ปาราชิกานิ อุทฺทิสิตฺวา เตรส สงฺฆาติเสเส อุทฺทิสิตฺวา เทว อนิยเต
อุทฺทิสิตฺวา อวเสถํ สุเตน สาวตฺตพฺพํ อัย จตฺตโร ปาติโมกฺขทุเทโส ฯ
วิตุถารเนว ปณฺจโม ฯ อิม โข ภิกฺขเว ปณฺจ
ปาติโมกฺขทุเทสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู ภกฺวตา
สงฺฆิตฺเตน ปาติโมกฺขทุเทโส อนฺนุญาโตติ สพฺพกาลี สงฺฆิตฺเตน
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสินฺนํ ฯ ภกฺวโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ น
ภิกฺขเว สงฺฆิตฺเตน ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตฺพฺพํ โย อุทฺทิสฺเสย
อาปคฺติ ทฺตฺกฏฺฐสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน โกสเสสุ ชนปฺเทสุ
อณฺนตรสมิ อาวาเส ตทฺหุโปสเถ สณฺจกรภํ ๑ อโหสิ ฯ ภิกฺขู
นาสกฺขิสฺสู วิตุถารเนว ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตฺุ ฯ ภกฺวโต เอตมตฺถํ
อารโจะสุ ฯ อนฺนุชานามิ ภิกฺขเว สติ อนฺนตราเย สงฺฆิตฺเตน
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตฺฺนฺนํ ฯ เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา
#๑ ม. ยฺ. รา. สวกรภํ ฯ ส. สภยํ ฯ สจฺกรภนฺนํ อญฺญวิมนฺนสฺสภยนฺนํ
#ตพฺพณฺณนา ฯ สจฺกรภนฺนํ วนจฺกรภํ เตนาน อญฺญวิมนฺนสฺสภยนฺนํ ตญฺญิกฺกา จ
#วิมตฺติวินนํ จ ฯ

ภิกขุ อสตีปี อนุตราเย สงฺขิตฺเตน ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺสนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ น ภิกฺขเว อสตี อนุตราเย
สงฺขิตฺเตน ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺสอพฺโป โย อุทฺทิสฺเสยฺย อापตฺติ
ทุกฺกกุสฺส ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว สตี อนุตราเย สงฺขิตฺเตน
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺสํ ฯ ตตฺริเม อนุตราเย ราชนฺตราโย โจรนฺตราโย
อคฺยนฺตราโย อุทกนฺตราโย มนุสฺสนฺตราโย อมฺนุสฺสนฺตราโย
วาพนฺตราโย สิริสฺปนฺตราโย ชีวิตนฺตราโย พุรหฺมจฺริยนฺตราโย ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว เอวฺรุเปสุ อนุตราเยสุ สงฺขิตฺเตน ปาติโมกฺขํ
อุทฺทิสฺสํ อสตี อนุตราเย วิตฺถาเรนาติ ฯ

[๑๖๘] เตน โข ปน สมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สงฺฆมฺชฺเฌ
อนชฺฉินฺนุจฺจา ฌมฺมํ ภาสฺนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ
น ภิกฺขเว สงฺฆมฺชฺเฌ อนชฺฉินฺนุเจน ฌมฺโม ภาสิตฺตพฺโป โย
ภาเสยฺย อापตฺติ ทุกฺกกุสฺส ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว เถเรน
ภิกฺขุณา สามํ วา ฌมฺมํ ภาสิตฺตํ ปรี วา อชฺเฌสฺสิตฺตฺนฺติ ฯ

[๑๖๙] เตน โข ปน สมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สงฺฆมฺชฺเฌ
อสมฺมตา วินยํ ปุจฺจนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ น
ภิกฺขเว สงฺฆมฺชฺเฌ อสมฺมเตน วินโย ปุจฺจิตฺตพฺโป โย ปุจฺเจยฺย
อापตฺติ ทุกฺกกุสฺส ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว สงฺฆมฺชฺเฌ สมฺมเตน
วินยํ ปุจฺจิตฺตํ ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมฺมณฺนิตฺตพฺโป ฯ อตฺตนา
ว ๑ อตฺตานิ สมฺมณฺนิตฺตพฺพิ ปเรน วา ปโร สมฺมณฺนิตฺตพฺโป ฯ
#๑ ม. วา ฯ อิตฺโต ปรี อิทฺติสเมว ฯ

กถญจ อตุตนา ว อตุตตานํ สมมฺมณฺณิตพฺพํ ฯ พุยตุเตน ภิกฺขุณา
ปฏฺฐิพฺเพเลน สงฺโฆ ฌาเปตพฺพโ พุ สฺมาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ
สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ อหํ อิตฺถนฺนามํ วินยํ ปุจฺเจยฺยนฺติ ฯ เอวํ
อตุตนา ว อตุตตานํ สมมฺมณฺณิตพฺพํ ฯ กถญจ ปเรน ปโร
สมมฺมณฺณิตพฺพโ พุ พุยตุเตน ภิกฺขุณา ปฏฺฐิพฺเพเลน สงฺโฆ ฌาเปตพฺพโ
สฺมาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ อิตฺถนฺนาโม
อิตฺถนฺนามํ วินยํ ปุจฺเจยฺยยติ ฯ เอวํ ปเรน ปโร
สมมฺมณฺณิตพฺพโติ ฯ เตน โข ปน สมเยน เปสฺลา ภิกฺขุ สงฺฆมฺมชฺเฌ
สมฺมตา วินยํ ปุจฺฉนฺติ ฯ นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ลภนฺติ อาฆาตํ
ลภนฺติ อปฺปจฺจยํ วเชน ตชฺเชนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว สงฺฆมฺมชฺเฌ สมฺมเตนปิ ปริสํ โอลเกตฺวา
ปุคฺคํ ตฺถยิตฺวา วินยํ ปุจฺฉิตฺตฺนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สงฺฆมฺมชฺเฌ อสมฺมตา วินยํ วิสฺสชฺเชนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ น ภิกฺขเว สงฺฆมฺมชฺเฌ อสมฺมเตน
วินโย วิสฺสชฺเชตพฺพโ โย วิสฺสชฺเชยฺย อปฺตติ ทุกกฏฺสฺส ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว สงฺฆมฺมชฺเฌ สมฺมเตน วินยํ วิสฺสชฺเชตุํ ฯ
เอวญจ ปน ภิกฺขเว สมมฺมณฺณิตพฺพโ ๑ ฯ อตุตนา ว อตุตตานํ
สมมฺมณฺณิตพฺพํ ปเรน วา ปโร สมมฺมณฺณิตพฺพโ พุ กถญจ อตุตนา
ว อตุตตานํ สมมฺมณฺณิตพฺพํ ฯ พุยตุเตน ภิกฺขุณา ปฏฺฐิพฺเพเลน สงฺโฆ
ฌาเปตพฺพโ สฺมาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลฺลํ
#๑ ม. สมมฺมณฺณิตพฺพํ ฯ

อหิ อิตถนฺนาเมน วินยํ ปุณฺโณ วิสฺสชฺเชยฺยนฺติ ฯ เอวํ อตฺตนา
ว อตฺตानํ สมฺมณฺณิตพฺพิ ฯ กถญจ ปเรน ปโร สมฺมณฺณิตพฺโพ ฯ
พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฎิพฺเพน สงฺโฆ ฉาเปตพฺโพ สฺสณฺตฺ เม
ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลํ อิตถนฺนาโม อิตถนฺนาเมน
วินยํ ปุณฺโณ วิสฺสชฺเชยฺยติ ฯ เอวํ ปเรน ปโร สมฺมณฺณิตพฺโพติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน เปสฺสา ภิกฺขุ สงฺฆมชฺเฌ สมฺมตา วินยํ
วิสฺสชฺเชนฺติ ฯ ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ลภนฺติ อาฆาตํ ลภนฺติ อปฺปจฺจยํ
วเรน ตชฺเชนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว สงฺฆมชฺเฌ สมฺมเตนปี ปริตํ โอลเกตฺวา ปุคฺคํ ตฺลยิตฺวา
วินยํ วิสฺสชฺเชตฺตฺนฺติ ฯ

[๑๗๐] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อนิกาสกตํ
ภิกฺขุ อปตฺติยา โจเทนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ
น ภิกฺขเว อนิกาสกโต ภิกฺขุ อปตฺติยา โจเทตพฺโพ โย
โจเทยฺย อปตฺติ ทุกกฺกุสฺส ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว โอลาสํ
การาเปตฺวา อปตฺติยา โจเทตฺ กโรตฺ อายสฺมา โอลาสํ
อหนตํ วตฺตกาโมติ ฯ เตน โข ปน สมเยน เปสฺสา ภิกฺขุ
ฉพฺพคฺคิเย ภิกฺขุ โอลาสํ การาเปตฺวา อปตฺติยา โจเทนฺติ ฯ
ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ลภนฺติ อาฆาตํ ลภนฺติ อปฺปจฺจยํ วเรน ตชฺเชนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว กเตปี โอลาส
ปุคฺคํ ตฺลยิตฺวา อปตฺติยา โจเทตฺนฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน

ปาติโมกข์ อุทฺทิสมานา สลฺยจฺจ น สวณฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจตุํ ฯ น ภิกฺขเว ปาติโมกฺขทุทฺสเกณ สลฺยจฺจ น สวตพฺพิ
โย น สวเวยฺย อาปตฺติ ทฺกฺกฏสฺสาติ ฯ เตน โข
ปน สมเยน อายสฺมา อุทฺทิสฺส สงฺฆสฺส ปาติโมกฺขทุทฺสโก โหติ
กาสฺสรโก ฯ อลฺโย อายสฺมโต อุทฺทิสฺส เอตทโหสิ ภควตา
ปลฺลวตฺตํ ปาติโมกฺขทุทฺสเกณ สวตพฺพนฺติ อหฺลจฺมฺหิ กาสฺสรโก
กถํ นฺุ โข มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจตุํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ปาติโมกฺขทุทฺสเกณ วายมิตฺถํ
กถํ สวเวยฺยนฺติ วายมนฺตสฺส อนาปตฺตีติ ฯ

[๑๗๓] เตน โข ปน สมเยน เทวทตฺโต สลฺยจฺจาย ปริสาย
ปาติโมกข์ อุทฺทิสฺสติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุํ ฯ น ภิกฺขเว
สลฺยจฺจาย ปริสาย ปาติโมกข์ อุทฺทิสฺสิตพฺพิ โย อุทฺทิสฺเสยฺย
อาปตฺติ ทฺกฺกฏสฺสาติ ฯ

[๑๗๔] เตน โข ปน สมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สงฺฆมชฺเฌ
อนชฺฉินฺทฺธา ปาติโมกข์ อุทฺทิสฺสนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุํ ฯ
น ภิกฺขเว สงฺฆมชฺเฌ อนชฺฉินฺทฺเธน ปาติโมกข์ อุทฺทิสฺสิตพฺพิ โย
อุทฺทิสฺเสยฺย อาปตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว เถราชิกํ ๑
ปาติโมกฺขนฺติ ฯ

#๑ สี่. เถราเชยฺยํ ฯ เถราชิกนฺติ เถราชินํ เถรายตฺตํ ภวิตฺถนฺติ อตฺถโถ ฯ

#เถราเชยฺยนฺตีปี ปาโจติ ตพฺพณฺณนา ฯ

อณฺณตฺตฺถิยภณวารี นิกฺขจิตฺตํ เอกาทสมี ๑

[๑๗๕] อถโฆ ภควา ราชคเห ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา เยน
โจทฺทาวตฺถุ ๒ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อฺนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน โจทฺทาวตฺถุ ตทวสฺริ ๑ เตน โข ปน สมเยน อณฺณตฺตรสฺมี
อวาสเส สมฺพุหลา ภิกฺขุ วิหรนฺติ ๑ ตตฺถ เถโร ภิกฺขุ
พาลो โหติ อพฺยตฺโต ๑ โส น ชานาติ อฺโปสถํ วา อฺโปสถกมฺมํ
วา ปาติโมกฺขํ วา ปาติโมกฺขทฺเทสํ วา ๑ อถโฆ เตสํ ภิกฺขุณฺ
เอตทโหสี ภควตา ปณฺณตฺตํ เถราชิกํ ปาติโมกฺขนฺติ อยณฺจ
อมฺหากํ เถโร พาลอ อพฺยตฺโต น ชานาติ อฺโปสถํ วา อฺโปสถกมฺมํ
วา ปาติโมกฺขํ วา ปาติโมกฺขทฺเทสํ วา กถํ นฺ โข อเมหฺหิ
ปฏฺธิปชฺชิตฺพุพนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ๑ อฺนุชานามิ ภิกฺขเว
โย ตตฺถ ภิกฺขุ พยฺยตฺโต ปฏฺธิพโล ตสฺสาเชยฺยํ ปาติโมกฺขนฺติ ๑

[๑๗๖] เตน โข ปน สมเยน อณฺณตฺตรสฺมี อวาสเส ตทหุโปสเถ
สมฺพุหลา ภิกฺขุ วิหรนฺติ พาลา อพฺยตฺตา ๑ เตน น ชานนฺติ
อฺโปสถํ วา อฺโปสถกมฺมํ วา ปาติโมกฺขํ วา ปาติโมกฺขทฺเทสํ
วา ๑ เตน เถโร อชฺฌเอสีสฺสุ อฺททิสฺสุ ภนฺเต เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ๑
โส เอวมาห น เม อวฺุโส วตฺตตฺตีติ ๑ ทฺติยํ เถโร ๓ อชฺฌเอสีสฺสุ
#๑ ม. ยฺ. อณฺณตฺตฺถิยภณวารี นิกฺขจิตฺตํ ๑ สฺ. อณฺณตฺตฺถิยภณวารี เอกาทสมี ๑
#๒ โจทฺทาวตฺถุ นาม เอกํ นครนฺติ ตณฺณฎฺฐิกา ๑ ๓ ม. ยฺ. ทฺติยเถโร ๑

อุทฺทิสฺสฺส ฆนฺเต เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โสปี เอมมาห น เม
อาวุโส วตฺตตีติ ฯ ตติยฺ เถโร ๑ อชฺฌเอสีสุ อุทฺทิสฺสฺส ฆนฺเต
เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โสปี เอมมาห น เม อาวุโส วตฺตตีติ ฯ
เอเตเนว อุปาเยน ยาวสฺงฆนวกํ อชฺฌเอสีสุ อุทฺทิสฺสฺส อายสฺมา
ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โสปี เอมมาห น เม ฆนฺเต วตฺตตีติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อนฺนตรสฺมี
อวาเส ตทหุโปสเถ สมฺพหฺลทา ภิกฺขุ วิหรนฺติ พาลา อพฺยตฺตา ฯ
เต น ชานนฺติ อุโปสถํ वा อุโปสถกมฺมํ वा ปาติโมกฺขํ वा
ปาติโมกฺขทฺทสฺสํ वा ฯ เต เถโร อชฺฌเอสนฺติ อุทฺทิสฺสฺส ฆนฺเต
เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ น เม อาวุโส
วตฺตตีติ ฯ ทฺติยฺ เถโร อชฺฌเอสนฺติ อุทฺทิสฺสฺส ฆนฺเต เถโร
ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โสปี เอวํ วเทติ น เม อาวุโส วตฺตตีติ ฯ
ตติยฺ เถโร อชฺฌเอสนฺติ อุทฺทิสฺสฺส ฆนฺเต เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ฯ
โสปี เอวํ วเทติ น เม อาวุโส วตฺตตีติ ฯ เอเตเนว อุปาเยน
ยาวสฺงฆนวกํ อชฺฌเอสนฺติ อุทฺทิสฺสฺส อายสฺมา ปาติโมกฺขนฺติ ฯ
โสปี เอวํ วเทติ น เม ฆนฺเต วตฺตตีติ ฯ เตหิ ภิกฺขเว
ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ สามนฺตา อวาสา สชฺชุกํ ปาหฺตพฺโพ
คจฺจวฺโส สฺงฺขิตฺเตน वा วิตุถาเรน वा ปาติโมกฺขํ ปฺริยาปฺณฺติวา
อากจฺจวาติ ฯ อถ โข ภิกฺขุณฺ อตฺทโหสี โก ๒ นฺ โข ปาหฺตพฺโพติ ฯ
#๑ ม. ยฺ. ตติยถโร ฯ ๒ ม. ยฺ. เกน นฺ โข ฯ

ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว เถเรน ภิกฺขุณา
นวกํ ภิกฺขุํ อาณาเปตฺตุนฺติ ฯ เถเรน อาณตฺตา นวา ภิกฺขุ น
คจฺจนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ น ภิกฺขเว เถเรน
อาณตฺเตน อคิลาเนน น คนฺตพฺพํ โย น คจฺเจยฺย อาปฺตติ
ทุกฺกฏฺสฺสาติ ฯ

[๑๗๗] อถโข ภควา โจทฺนาวตฺตฺตฺตฺมึ ยถาภิรฺนตฺตํ วิหริตฺวา
ปฺนฺเทว ราชคหํ ปจฺจาคจฺฉิ ฯ เตน โข ปน สมเยน มนฺุสฺสา
ภิกฺขุ ปิณฺฑทาย จรฺนเต ปุจฺจนฺติ กตฺมึ ๑ ฆนฺเต ปกฺขสฺสาติ ฯ
ภิกฺขุ เอวมาหํสุ น โข มยํ อวฺุโส ชานามาติ ฯ มนฺุสฺสา
อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ปกฺขคณฺนมตฺตมฺปิเม สมณฺา
สภฺยปฺตฺติยา น ชานนฺติ กิมนฺปิเม อณฺณํ กิณฺฉิ กถฺยณฺณํ
ชานิสฺสนฺตฺติติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
ปกฺขคณฺณํ อุคฺคเหตฺุตฺตฺติ ฯ อถโข ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ เกน น
โข ปกฺขคณฺนา อุคฺคเหตุพฺพาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว สพฺเพเหว ปกฺขคณฺณํ อุคฺคเหตุตฺตฺติ ฯ เตน
โข ปน สมเยน มนฺุสฺสา ภิกฺขุ ปิณฺฑทาย จรฺนเต ปุจฺจนฺติ
กิวตฺติกา ฆนฺเต ภิกฺขุติ ฯ ภิกฺขุ เอวมาหํสุ น โข มยํ อวฺุโส
ชานามาติ ฯ มนฺุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ อณฺณมณฺณมฺปิเม
สมณฺา สภฺยปฺตฺติยา น ชานนฺติ กิมนฺปิเม อณฺณํ
#๑ สึ. กตฺมึ ฯ

กัญจิ กลฺยาณํ ชานิสฺสนฺตีติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ คณฺเฑนฺฺติ ฯ อถโฆ ภิกฺขุนฺ อेतทโหสิ
กทา นฺุ โฆ ภิกฺขุ คณฺเฑตพฺพาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ตทหุโปสเถ นามมตฺเตน ๑ วา คณฺเฑํ สลากํ
วา คเหตฺนฺฺติ ๒ ฯ

[๑๗๘] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ อชานนฺฺตา อชฺชฺุโปสโถติ
ทฺุริ คามํ ปิณฺฑทาย คจฺจนฺฺติ ๑ ฯ เต อฺุทฺุทิสฺสมาเนปี
ปาตีโมกฺเข อากจฺจนฺฺติ อฺุทฺุทิสฺสมาเนปี อากจฺจนฺฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อารโจะสุํ อชฺชฺุโปสโถติ ฯ
อถโฆ ภิกฺขุนฺ อेतทโหสิ เกน นฺุ โฆ อารโจะตพฺโพติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว เถเรน ภิกฺขุณา
กาลวโต อารโจะตฺนฺฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อณฺุตโร
เถโร กาลวโต นสฺสริ ๔ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนฺุชานามิ
ภิกฺขเว ภตฺตกาเลปี อารโจะตฺนฺฺติ ฯ ภตฺตกาเลปี นสฺสริ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ยํ กาลํ สรติ
ตํ กาลํ อารโจะตฺนฺฺติ ฯ

[๑๗๙] เตน โข ปน สมเยน อณฺุตตรสฺมี อาวาเส อฺุโปสธาคาริ
อฺุกุลลาปี โหติ ฯ อากนฺฺตุกา ภิกฺขุ อฺุชฺฌายนฺฺติ ชียนฺฺติ วิปาเจนฺฺติ
#๑ ม. นามกฺเคน ฯ ย. คณฺมกฺเคน สี. นามตฺเตน ฯ ๒ คาเหตฺนฺฺติปี ปาโร ฯ
#๓ ม. ย. จรฺนฺฺติ ฯ ๔ ม. ย. นสฺสริติ ฯ

ถถิ หิ นาม ภิกขุ อุโปสถาคาริ น สมมุชชิสฺสนฺตฺติ ๑ ภควโต
เอตมตฺถิ อารโจะสิ ๑ อุนฺชานามิ ภิกขเว อุโปสถาคาริ สมมุชชิตฺตฺติ ๑
อถโข ภิกขุณฺเณ อตทโหสิ เณ นฺ โข อุโปสถาคาริ
สมมุชชิตพฺพนฺตฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถิ อารโจะสิ ๑ อุนฺชานามิ
ภิกขเว เณเรน ภิกขุณา นวํ ภิกขุํ อาณาเปตฺตฺติ ๑ เณเรน
อาณตฺตนา นวา ภิกขุ น สมมุชชตฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถิ อารโจะสิ ๑
น ภิกขเว เณเรน อาณตฺเตน อคิลานนฺ น สมมุชชิตพฺพิ
โย น สมมุชชชเยย อาปตฺติ ทุกกฏฺสฺสาติ ๑ เตน โข ปน
สมเยน อุโปสถาคารเ อาสนํ อปฺปลยตฺตํ โหติ ๑ ภิกขุ ฌมายํ
นีสิตฺตํ ๑ คตฺตานิปี จีวรานิปี ปัสฺสูกิตานิ โหนฺติ ๑ ภควโต
เอตมตฺถิ อารโจะสิ ๑ อุนฺชานามิ ภิกขเว อุโปสถาคารเ อาสนํ
ปลยฺวาเปตฺตฺติ ๑ อถโข ภิกขุณฺเณ อตทโหสิ เณ นฺ โข
อุโปสถาคารเ อาสนํ ปลยฺวาเปตพฺพนฺตฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถิ
อารโจะสิ ๑ อุนฺชานามิ ภิกขเว เณเรน ภิกขุณา นวํ ภิกขุํ
อาณาเปตฺตฺติ ๑ เณเรน อาณตฺตนา นวา ภิกขุ อาสนํ ๑ น ปลยฺวาเปตฺตฺติ ๑
ภควโต เอตมตฺถิ อารโจะสิ ๑ น ภิกขเว เณเรน
อาณตฺเตน อคิลานนฺ อาสนํ ๑ น ปลยฺวาเปตพฺพิ โย น ปลยฺวาเปยฺย
อาปตฺติ ทุกกฏฺสฺสาติ ๑ เตน โข ปน สมเยน อุโปสถาคารเ
ปทฺธิโป น โหติ ๑ ภิกขุ อุนฺชการเ กายมฺปี จีวรมฺปี อุกกมฺนฺตฺติ ๑
ภควโต เอตมตฺถิ อารโจะสิ ๑ อุนฺชานามิ ภิกขเว อุโปสถาคารเ
#๑ ม. ย. อัย ปาโจ นตฺติ ๑

ปทีปํ กาคฺชนฺติ ฯ อถโข ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสิ เกณ นฺโ ขอุโปสธาคาเร
ปทีโป กาคพฺโพติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ
อนฺชานามิ ภิกฺขเว เถเรน ภิกฺขุณา นวํ ภิกฺขุํ อานาเปตฺตนฺติ ฯ
เถเรน อานตฺตา นวา ภิกฺขุ น ปทีเปตฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะสุ ฯ น ภิกฺขเว เถเรน อานตฺเตน อคิลาเนน นปฺปทีเปตพฺโพ ๑
โย นปฺปทีเปยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ ๒ ฯ

[๑๕๐] เตน โข ปน สมเยน สมพฺพหฺลา ภิกฺขุ พาลา อพฺยตฺตา
#๑ นปฺปทีเปตพฺพํ ฯ ๒ อีโต ปรี ปานียปรีโกชนียฺอุปฺปจฺจาปนวตฺถุ ม. ย. โปตฺถเกสฺสุ
#เอวํ ทิสฺสตี เตน โข ปน สมเยน อณฺณตฺรสมิ อวาเส อวาสิกา ภิกฺขุ เนว
#ปานียํ อุปฺปจฺจาเปตฺติ น ปรีโกชนียํ อุปฺปจฺจาเปตฺติ ฯ อากนฺตฺกา ภิกฺขุ อฺชฌายนฺติ
#ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม อวาสิกา ภิกฺขุ เนว ปานียํ อุปฺปจฺจาเปตฺตฺสนฺติ น
#ปรีโกชนียํ อุปฺปจฺจาเปตฺตฺสนฺตีติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อนฺชานามิ
#ภิกฺขเว ปานียํ ปรีโกชนียํ อุปฺปจฺจาเปตฺตนฺติ ฯ อถโข ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสิ เกณ
#นฺโ ข ปานียํ ปรีโกชนียํ อุปฺปจฺจาเปตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ
#อนฺชานามิ ภิกฺขเว เถเรน ภิกฺขุณา นวํ ภิกฺขุํ อานาเปตฺตนฺติ ฯ เถเรน อานตฺตา นวา
#ภิกฺขุ น อุปฺปจฺจาเปตฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ น ภิกฺขเว เถเรน อานตฺเตน
#อคิลาเนน น อุปฺปจฺจาเปตพฺพํ โย น อุปฺปจฺจาเปยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ ฯ

ทิสฺงคฺมิกา อจฺริยฺปชฺฌมาเย น ๑ อปาฺจฺฉนฺตีสุ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว สมฺพหฺลลา ภิกฺขุ พาลา อพฺยตฺตา
ทิสฺงคฺมิกา อจฺริยฺปชฺฌมาเย น ๑ อปาฺจฺฉนฺติ ฯ เต ๒ ภิกฺขเว
อจฺริยฺปชฺฌมาเยหิ ปุจฺฉิตฺตพฺพา กหิ คมฺิสฺสธ เกน สทฺธิ คมฺิสฺสธาคฺติ ฯ
เต เจ ภิกฺขเว พาลา อพฺยตฺตา อณฺเณ พาเล อพฺยตฺเต
อปฺทิสฺเยยฺยํ น ภิกฺขเว อจฺริยฺปชฺฌมาเยหิ อนฺุชานิตฺตพฺพา อนฺุชานเยยฺยํ
เจ อปาตฺติ ทฺกฺกฏฺสฺส ฯ เต เจ ๓ ภิกฺขเว พาลา อพฺยตฺตา
อนฺุณฺณวตฺตา อจฺริยฺปชฺฌมาเยหิ คจฺเจยฺยญฺเจ ๔ อปาตฺติ ทฺกฺกฏฺสฺส ฯ
อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺุตรสฺมี อวเวเส สมฺพหฺลลา ภิกฺขุ
วิหรนฺติ พาลา อพฺยตฺตา ฯ เต น ชานนฺติ อฺุโปสฺถํ วา อฺุโปสฺถกมฺมํ
วา ปาติโมกฺขํ วา ปาติโมกฺขทฺเทสํ วา ฯ ตตฺถ อณฺุโล ภิกฺขุ
อากจฺฉติ พหุสฺสุโต อากตาคโม ฆมฺมธโร วินยธโร มาติกาธโร
ปณฺุทฺติโต พยฺตฺโต เมธาวิ ลชฺชี กุฏฺจจโก สิกฺขาการโม ฯ เตหิ
ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ โส ภิกฺขุ สงฺกฺเขตฺตพฺโพ อนฺุคฺคฺเขตฺตพฺโพ อฺุปลาเปตฺตพฺโพ
อฺุปฺภูจฺจาเปตฺตพฺโพ จฺฉนฺเนน มตฺตคิกาย ทนฺตคฺกฺเจน มฺุโขทเกน
โน เจ สงฺกฺคฺเขยฺยํ อนฺุคฺคฺคฺเขยฺยํ อฺุปลาเปยฺยํ อฺุปฺภูจฺจาเปยฺยํ
จฺฉนฺเนน มตฺตคิกาย ทนฺตคฺกฺเจน มฺุโขทเกน อปาตฺติ ทฺกฺกฏฺสฺส ฯ
อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺุตรสฺมี อวเวเส ตทฺทฺุโปสฺถे สมฺพหฺลลาห
#๑ ม. นสทฺุโท นตฺถิ ฯ ๒ สพฺพตฺถ เตหิตี ทิสฺสตี ฯ ๓ ม. จ ฯ
#๔ ย. คจฺเจยฺยํ ฯ ลี. คจฺเจยฺยญฺเจว ฯ

ภิกฺขุ วิหรนฺติ พาลา อพฺยตฺตา ฯ เต น ชานนฺติ อุโปสถํ वा
อุโปสถกมฺมํ वा ปาติโมกฺขं वा ปาติโมกฺขทฺเทสํ वा ฯ เตหิ
ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ สามนฺตา อาวาสา สขฺชุกํ ปาหตฺพุโป
คจฺฉวฺโส สงฺขิตฺเตน वा วิตุถาเรน वा ปาติโมกฺขं ปรียาปฺณิตฺวา
आकज्जातिं ฯ ऐवण्णเจत्तं लगेถ ओज्जेत्तं गुस्सं โน जे लगेถ
เตหิ ภิกฺखवे ภิกฺขุหิ สप्पเพहेव ยत्तถ चानนฺติ อุโปสถํ वा
อุโปสถกมฺมํ वा ปาติโมกฺขं वा ปาติโมกฺขทฺเทสํ वा โส आवातो
कनत्तुपो नो जे कज्जेय्युं आपत्तिं तुक्कण्णसुसुं ฯ ओठ पन
ภิกฺखवे ओणฺณตฺรस्समीं आवासे सम्पहฺला भิกฺขु वस्सं वสนन्ति พาลา
अप्यत्ता ฯ ते न चानन्ति उपोसथं वा उपोसथकम्मं वा
पातिमोग्खं वा पातिमोग्खत्तेसं वा ฯ तेहि भิก्खवे भิก्खุहि
เอโก ภิกฺขุ สามนฺตา อาวาสา สขฺชุกํ ปาหตฺพุโป คจฺฉวฺโส
สงฺขิตฺเตน वा วิตุถาเรน वा ปาติโมกฺขं ปรียาปฺณิตฺวา आकज्जातिं ฯ
ऐवण्णเจत्तं लगेथ ओज्जेत्तं गुस्सं नो जे लगेथ ऐโก भิก्खु
सत्तथाहालिक्कं पाहตฺพุโป คจฺฉวฺโส สงฺขิตฺเตน वा วิตุถาเรน
वा पातिमोग्खं पรีयापฺณित्वा आकज्जातिं ฯ ऐवण्णเจत्तं लगेथ
ओज्जेत्तं गुस्सं โน जे लगेथ न भิก्खवे เตहि भิก्खุหิ तस्समीं
आवासे वस्सं वसित्त्तुप्पं वเสय्युं जे आपत्तिं तुक्कण्णसुसातिं ฯ

[๑๘๑] อถโฆ ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ สนนฺิปตถ ภิกฺखเว
สงฺโฆ อุโปสถํ กริสฺสตีติ ฯ เอวํ วุตฺเต ओणฺณตโร ภิกฺขุ ภควนฺตํ

เอตทโวจ อตฺถิ ภนฺเต ภิกฺขุ คีลาโน โส อนนาคโตติ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว คีลาเนน ภิกฺขุณา ปาริสฺสุทฺธิ ทาตุ ฯ เอวญจ
ปน ภิกฺขเว ทาทพฺพา ฯ เตน คีลาเนน ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุ
อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสิตฺติวา
อญฺชลํ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย ปาริสฺสุทฺธิ ทมฺมิ ปาริสฺสุทฺธิ
เม หร ปาริสฺสุทฺธิ เม อารโจะหิติ ฯ กายเณ วิญญาเปติ วาจาย
วิญญาเปติ กายเณ วาจาย วิญญาเปติ ทินฺนา โหติ ปาริสฺสุทฺธิ ฯ
น กายเณ วิญญาเปติ น วาจาย วิญญาเปติ น กายเณ วาจาย
วิญญาเปติ น ทินฺนา โหติ ปาริสฺสุทฺธิ ฯ เอวญเจตํ ลเภถ
อิจฺเจตํ กุสลํ โน เจ ลเภถ โส ภิกฺขเว คีลาโน ภิกฺขุ
มญฺเจน วา ปิเจน วา สงฺฆมฺมุญฺเณ ๑ อานตฺวา อุโปสฺสโถ กาทพฺโพ ฯ
สเจ ภิกฺขเว คีลาณุปฺภูจกานํ ภิกฺขุณํ เอวํ โหติ สเจ โข
มยํ คีลาณํ จานา จาเวสฺสาม อาพาโธ วา อภิวทฺถิสฺสตี
กาลกิริยา วา ภวิสฺสตีติ น ภิกฺขเว คีลาโน [๒] จานา จาเวตพฺโพ
สงฺฆเณ ตตฺถ คนฺตุวา อุโปสฺสโถ กาทพฺโพ ฯ น เตวว วกฺเคน
สงฺฆเณ อุโปสฺสโถ กาทพฺโพ กรยฺเย เจ อาปตฺติ ทุกฺกุฏิสฺส ฯ
ปาริสฺสุทฺธิหารโก เจ ภิกฺขเว ทินฺนาย ปาริสฺสุทฺธิยา ตตฺถเอว ปกฺกมตี
อญฺญสฺส ทาทพฺพา ปาริสฺสุทฺธิ ฯ ปาริสฺสุทฺธิหารโก เจ ภิกฺขเว
ตินฺนาย ปาริสฺสุทฺธิยา ตตฺถเอว วิพฺภมตี กาลํ กโรติ สามเณโร
ปฏฺิษานาติ สิกฺขํ ปจฺจกฺขาตโก ปฏฺิษานาติ อนฺุติมวตฺถุ อชฺฌา-
#๑ ไป. สงฺฆมฺมุญฺเณ ฯ ๒ ม. ภิกฺขุ ฯ

ปนฺนโก ปุชฺชานาติ อุมมตฺตโก ปุชฺชานาติ ชิตฺตจิตฺโต ปุชฺชานาติ
เวทนญฺโญ ปุชฺชานาติ อาปตฺติยา อทฺสฺสเน อุกฺขิตฺตโก ปุชฺชานาติ
อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตโก ปุชฺชานาติ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา
อปฺปฏินิสฺสํสฺสเก อุกฺขิตฺตโก ปุชฺชานาติ ปณฺฑโก ปุชฺชานาติ
ถเยยสฺสวาทโก ปุชฺชานาติ ติตฺถียปฺกนฺตโก ปุชฺชานาติ ตริจฺฉานคฺโค
ปุชฺชานาติ มาตฺตมาตโก ปุชฺชานาติ ปิตฺตมาตโก ปุชฺชานาติ
อรหนตฺตมาตโก ปุชฺชานาติ ภิกฺขุณีทฺสโก ปุชฺชานาติ
สงฺฆเมทโก ปุชฺชานาติ โลหิตฺตปฺปาทโก ปุชฺชานาติ อุกฺโขตฺตพฺยณฺชนโก
ปุชฺชานาติ อลฺลสฺส ทาทพฺพา ปาริสฺสุทฺธิ ๑ ปาริสฺสุทฺธิหารโก
เจ ภิกฺขเว ทินฺนาย ปาริสฺสุทฺธิยา อนฺตรามคฺเค ปกฺกมฺติ ๑
อนาหฺญา โหติ ปาริสฺสุทฺธิ ๑ ปาริสฺสุทฺธิหารโก เจ ภิกฺขเว ทินฺนาย
ปาริสฺสุทฺธิยา อนฺตรามคฺเค วิพฺภมฺติ กาลํ กโรติ ๑เปฯ อุกฺโขตฺตพฺยณฺชนโก
ปุชฺชานาติ อนาหฺญา โหติ ปาริสฺสุทฺธิ ๑ ปาริสฺสุทฺธิหารโก
เจ ภิกฺขเว ทินฺนาย ปาริสฺสุทฺธิยา สงฺฆปฺปตฺโต ปกฺกมฺติ
อาหฺญา โหติ ปาริสฺสุทฺธิ ๑ ปาริสฺสุทฺธิหารโก เจ ภิกฺขเว ทินฺนาย
ปาริสฺสุทฺธิยา สงฺฆปฺปตฺโต วิพฺภมฺติ กาลํ กโรติ ๑เปฯ อุกฺโขตฺตพฺยณฺชนโก
ปุชฺชานาติ อาหฺญา โหติ ปาริสฺสุทฺธิ ๑ ปาริสฺสุทฺธิหารโก
เจ ภิกฺขเว ทินฺนาย ปาริสฺสุทฺธิยา สงฺฆปฺปตฺโต สุตฺโต น อโรเจติ
ปมฺตฺโต น อโรเจติ สฺมาปนฺโน น อโรเจติ อาหฺญา โหติ
ปาริสฺสุทฺธิ ๑ ปาริสฺสุทฺธิหารกสฺส อนาปตฺติ ๑ ปาริสฺสุทฺธิหารโก เจ

ภิกฺขเว ทินฺนาย ปาโรสุทฺธิยา สงฺฆปฺปตฺโต สลฺยจิจฺจ น อโรเจติ
อาหฺญา โหติ ปาโรสุทฺธิ ปาโรสุทฺธิหารกสฺส อปฺตติ ทฺวคฺคกฺกุสฺสาติ ฯ

[๑๘๒] อถโข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ สนนฺิปตถ ภิกฺขเว
สงฺโฆ กมฺมํ กริสฺสตีติ ฯ เอวํ วุตฺเต อลฺลตโร ภิกฺขู ภควนฺตํ
เอตทโวจ อตฺถิ ภนฺเต ภิกฺขู คีลาโน โส อนาคโตติ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว คีลาเนน ภิกฺขุณา ฉนฺทํ ทาตุํ ฯ เอวญจ
ปน ภิกฺขเว ทาทพฺโพ ฯ เตน คีลาเนน ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุํ
อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสิตฺติวา
อลฺลชฺธี ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย ฉนฺทํ ทมฺมิ ฉนฺทํ เม
หฺร ฉนฺทํ เม อโรเจหิติ ฯ กาเยน วิญฺญาเปติ วาจาย
วิญฺญาเปติ กาเยน วาจาย วิญฺญาเปติ ทินฺโน โหติ ฉนฺโท ฯ
น กาเยน วิญฺญาเปติ น วาจาย วิญฺญาเปติ น กาเยน วาจาย
วิญฺญาเปติ น ทินฺโน โหติ ฉนฺโท ฯ เอวญเจตํ ลภถ
อิจฺเจตํ กุสฺลํ โน เจ ลภถ โส ภิกฺขเว คีลาโน ภิกฺขู
มญฺเจน วา ปิเจน ว สงฺฆมฺหฺเม อานตฺวา กมฺมํ กาทพฺพิ
สเจ ภิกฺขเว คีลาณฺุปฏฺฐากานํ ภิกฺขุณฺํ เอวํ โหติ สเจ โข
มยํ คีลาณํ จานา จาเวสฺสาม อปาโธ วา อภิวทฺถิสฺสตี
กาลกิริยา วา ภวิสฺสตีติ น ภิกฺขเว คีลาโน [๑] จานา จาเวตพฺโพ
สงฺเขน ตตฺถ คนฺตุวา กมฺมํ กาทพฺพิ น เตวว วคฺเคน สงฺเขน
กมฺมํ กาทพฺพิ กรเยย เจ อปฺตติ ทฺวคฺคกฺกุสฺสาติ ๒ ฯ ฉนฺทหารโก
#๑ ม. ภิกฺขู ฯ ๒ ม. อิตฺสทฺโท นตฺถิ ฯ

เจ ภิกฺขเว ทิณฺเณ ฉนฺเต ตตฺถเว ปกฺกมฺติ อณฺณสฺส ทาทพฺโพ
ฉนฺโท ฯ ฉนฺทหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺเณ ฉนฺเต ตตฺถเว วิพฺภมฺติ
กาลํ กโรติ สามเณโร ปฏฺิษานาติ สิกฺขํ ปจฺจกฺขาตโก ปฏฺิษานาติ
อนฺตมวตฺถุํ อชฺฌาปนฺโนโก ปฏฺิษานาติ อุมฺมตฺตโก ปฏฺิษานาติ
ชิตฺตจิตฺโต ปฏฺิษานาติ เวทฺนญฺโญ ปฏฺิษานาติ อาปตฺติยา
อทสฺสเน อุกฺกชิตฺตโก ปฏฺิษานาติ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺกชิตฺตโก
ปฏฺิษานาติ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺกชิตฺตโก
ปฏฺิษานาติ ปณฺฑโก ปฏฺิษานาติ เถยฺยสฺวาสโก ปฏฺิษานาติ
ติตฺถยปฺกนฺตโก ปฏฺิษานาติ ติรจฺฉานคฺโค ปฏฺิษานาติ มาตฺฐมาตโก
ปฏฺิษานาติ ปิตฺฐมาตโก ปฏฺิษานาติ อรหฺนฺตมาตโก
ปฏฺิษานาติ ภิกฺขุณีทฺฐโก ปฏฺิษานาติ สงฺฆเภทโก ปฏฺิษานาติ
โลหิตฺตปฺปาทโก ปฏฺิษานาติ อุกฺโกตฺตพฺยณฺชนโก ปฏฺิษานาติ อณฺณสฺส
ทาทพฺโพ ฉนฺโท ฯ ฉนฺทหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺเณ ฉนฺเต
อนฺตรามคฺเค ปกฺกมฺติ อนาหญฺโญ โหติ ฉนฺโท ฯ ฉนฺทหารโก
เจ ภิกฺขเว ทิณฺเณ ฉนฺเต อนฺตรามคฺเค วิพฺภมฺติ กาลํ กโรติ
ฯเปฯ อุกฺโกตฺตพฺยณฺชนโก ปฏฺิษานาติ อนาหญฺโญ โหติ ฉนฺโท ฯ
ฉนฺทหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺเณ ฉนฺเต สงฺฆปฺปตฺโต ปกฺกมฺติ
อาหญฺโญ โหติ ฉนฺโท ฯ ฉนฺทหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺเณ ฉนฺเต
สงฺฆปฺปตฺโต วิพฺภมฺติ กาลํ กโรติ ฯเปฯ อุกฺโกตฺตพฺยณฺชนโก
ปฏฺิษานาติ อาหญฺโญ โหติ ฉนฺโท ฯ ฉนฺทหารโก เจ ภิกฺขเว

ทินฺเน ฉนฺนเต สงฺฆปฺปตฺโต สุตฺโต น อโรเจติ ปมตฺโต น
อโรเจติ สฺมาปฺนฺโน น อโรเจติ อหฺโณ โหติ ฉนฺนโท ฯ
ฉนฺนทหฺรฺกสฺส อนาปตฺติ ฯ ฉนฺนทหฺรฺโก เจ ภิกฺขเว ทินฺเน ฉนฺนเต
สงฺฆปฺปตฺโต สลฺยจฺจุจฺจ น อโรเจติ อหฺโณ โหติ ฉนฺนโท ฯ
ฉนฺนทหฺรฺกสฺส อปตฺติ ทุคฺคกฺกสฺส ฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว ตทหุโปสเถ
ปาริสฺสุทฺธิ เทนฺเตน ฉนฺนํปปี ทาคฺคํ สนฺนํติ สงฺฆสฺส กรณียนฺติ ฯ

[๑๘๗] เตน โข ปน สมเยน อลฺลตฺตริ ภิกฺขุํ ตทหุโปสเถ
ฉาตกา คณฺหิํสุ ฯ ภควโต เอตมตฺถิ อโรเจตุํ ฯ อิทฺ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุํ ตทหุโปสเถ ฉาตกา คณฺหนฺติ ฯ เต ฉาตกา
ภิกฺขุหิ เอวมสฺสุ วณฺนิยา อิงฺฆ ตฺเมหฺ อายสฺมนฺโต อิมิ ภิกฺขุํ
มฺหุตฺติ มฺลฺยจฺจ ยาวายิ ภิกฺขุ อฺโปสถิ กโรตฺติติ ฯ เอวญฺเจตฺ
ลเถถ อิจฺเจตฺ กุสลํ โน เจ ลเถถ เต ฉาตกา ภิกฺขุหิ
เอวมสฺสุ วณฺนิยา อิงฺฆ ตฺเมหฺ อายสฺมนฺโต มฺหุตฺติ เอกมฺนฺติ
โหถ ยาวายิ ภิกฺขุ ปาริสฺสุทฺธิ เทตฺติติ ฯ เอวญฺเจตฺ ลเถถ
อิจฺเจตฺ กุสลํ โน เจ ลเถถ เต ฉาตกา ภิกฺขุหิ เอวมสฺสุ
วณฺนิยา อิงฺฆ ตฺเมหฺ อายสฺมนฺโต อิมิ ภิกฺขุํ มฺหุตฺติ นิสฺสิมิ
เนถ ยาว สงฺโฆ อฺโปสถิ กโรตฺติติ ฯ เอวญฺเจตฺ ลเถถ อิจฺเจตฺ
กุสลํ โน เจ ลเถถ น เตวว วคฺเคน สงฺฆเนน อฺโปสโถ
กาตพฺโพ กรเยยฺ เจ อปตฺติ ทุคฺคกฺกสฺส ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุ ตทหุโปสเถ ราชานอ คณฺหนฺติ ฯเปฯ โจรา คณฺหนฺติ ...

ฐตุตา คณฺหนฺติ ... ภิกฺขุปจฺจตฺติกา คณฺหนฺติ ฯ เต ภิกฺขุปจฺจตฺติกา
 ภิกฺขุหิ เอวมสฺสุ วจฺนียา อิงฺฆ ตฺเมห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกฺขุ
 มุหุตฺตํ มุญฺจถ ยาวายํ ภิกฺขุ อุโปสถํ กโรตฺติติ ฯ เอวญฺเจตํ
 ลเภถ อิจฺเจตํ กุสฺลํ โน เจ ลเภถ เต ภิกฺขุปจฺจตฺติกา
 ภิกฺขุหิ เอวมสฺสุ วจฺนียา อิงฺฆ ตฺเมห อายสฺมนฺโต มุหุตฺตํ
 เอกมฺนฺตํ โหถ ยาวายํ ภิกฺขุ ปาริสฺสุทฺธี เทตฺติติ ฯ เอวญฺเจตํ
 ลเภถ อิจฺเจตํ กุสฺลํ โน เจ ลเภถ เต ภิกฺขุปจฺจตฺติกา
 ภิกฺขุหิ เอวมสฺสุ วจฺนียา อิงฺฆ ตฺเมห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกฺขุ
 มุหุตฺตํ นิสฺสีมํ เนถ ยาว สงฺโฆ อุโปสถํ กโรตฺติติ ฯ เอวญฺเจตํ
 ลเภถ อิจฺเจตํ กุสฺลํ โน เจ ลเภถ น เตวว วคฺเคน สงฺเขน
 อุโปสโถ กาทพฺโพ กรเขยฺย เจ อาปตฺติ ทฺกุกฺกุสฺสาติ ฯ

[๑๘๔] อถโข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ สนนฺิปตถ ภิกฺขเว
 อตฺถิ สงฺฆสฺส กรณฺียนฺติ ฯ เอวํ วุตฺเต อญฺจตโร ภิกฺขุ
 ภควนฺตํ เอตทโวจ อตฺถิ ภนฺเต คคฺโค นาม ภิกฺขุ อุมฺมตฺตโก
 โส อนาคโตติ ฯ เทวเม ภิกฺขเว อุมฺมตฺตกา อตฺถิ ภิกฺขุ อุมฺมตฺตโก
 สรติปี อุโปสถํ นปี สรติ สรติปี สงฺฆกมฺมํ นปี สรติ
 อตฺถิ เนว สรติ อากจฺฉติปี อุโปสถํ นปี อากจฺฉติ อากจฺฉติปี
 สงฺฆกมฺมํ นปี อากจฺฉติ อตฺถิ เนว อากจฺฉติ ฯ ตตฺร ภิกฺขเว
 ยวายํ อุมฺมตฺตโก สรติปี อุโปสถํ นปี สรติ สรติปี สงฺฆกมฺมํ
 นปี สรติ อากจฺฉติปี อุโปสถํ นปี อากจฺฉติ อากจฺฉติปี สงฺฆ-

กมฺมํ นปี อากจฺจติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว เอวรูปสฺส อุมฺมตฺตกสฺส
อุมฺมตฺตกสมฺมตี ทาคฺคํ ฯ เอวญจ ปน ภิกฺขเว ทาทพฺพา ฯ
พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺธิเพลน สงฺโฆ ฉาเปตพฺโพ สฺสณาคฺคํ เม
ภนฺเต สงฺโฆ คคฺโค ภิกฺขุ อุมฺมตฺตโก สรติปี อุโปสถํ นปี
สรติ สรติปี สงฺฆกมฺมํ นปี สรติ อากจฺจติปี อุโปสถํ นปี
อากจฺจติ อากจฺจติปี สงฺฆกมฺมํ นปี อากจฺจติ ฯ ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตกถลฺลํ สงฺโฆ คคฺคสฺส ภิกฺขุโน อุมฺมตฺตกสฺส อุมฺมตฺตกสมฺมตี
ทเทยฺย สเรยฺย วา คคฺโค ภิกฺขุ อุโปสถํ น วา สเรยฺย
สเรยฺย วา สงฺฆกมฺมํ น วา สเรยฺย อากจฺเจยฺย วา อุโปสถํ
น วา อากจฺเจยฺย อากจฺเจยฺย วา สงฺฆกมฺมํ น วา อากจฺเจยฺย
สงฺโฆ สห วา คคฺเคน วินา วา คคฺเคน อุโปสถํ กเรยฺย
สงฺฆกมฺมํ กเรยฺย ฯ เอสา ถตฺติ ฯ สฺสณาคฺคํ เม ภนฺเต สงฺโฆ
คคฺโค ภิกฺขุ อุมฺมตฺตโก สรติปี อุโปสถํ นปี สรติ สรติปี
สงฺฆกมฺมํ นปี สรติ อากจฺจติปี อุโปสถํ นปี อากจฺจติ อากจฺจติปี
สงฺฆกมฺมํ นปี อากจฺจติ ฯ สงฺโฆ คคฺคสฺส ภิกฺขุโน อุมฺมตฺตกสฺส
อุมฺมตฺตกสมฺมตี เทติ สเรยฺย วา คคฺโค ภิกฺขุ อุโปสถํ น วา
สเรยฺย สเรยฺย วา สงฺฆกมฺมํ น วา สเรยฺย อากจฺเจยฺย วา
อุโปสถํ น วา อากจฺเจยฺย อากจฺเจยฺย วา สงฺฆกมฺมํ น วา
อากจฺเจยฺย สงฺโฆ สห วา คคฺเคน วินา วา คคฺเคน อุโปสถํ
กริสฺสติ สงฺฆกมฺมํ กริสฺสติ ฯ ยสฺสายสฺมโต ขมติ คคฺคสฺส

ภิกฺขุโน อุมฺมตฺตกสฺส อุมฺมตฺตกสมฺมตฺติยา ทานํ สเรยฺย วา
คคฺโค ภิกฺขุ อุโปสถํ น วา สเรยฺย สเรยฺย วา สงฺฆมมฺมํ น
วา สเรยฺย อากฺขณฺเอยฺย วา อุโปสถํ น วา อากฺขณฺเอยฺย
อากฺขณฺเอยฺย วา สงฺฆมมฺมํ น วา อากฺขณฺเอยฺย สงฺโฆ สห วา
คคฺเคน วินา วา คคฺเคน อุโปสถํ กริสฺสติ สงฺฆมมฺมํ กริสฺสติ
โส ตฺถุหสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ ทินฺนา สงฺเขน
คคฺคสฺส ภิกฺขุโน อุมฺมตฺตกสฺส อุมฺมตฺตกสมฺมตฺติ สเรยฺย วา
คคฺโค ภิกฺขุ อุโปสถํ น วา สเรยฺย สเรยฺย วา สงฺฆมมฺมํ น
วา สเรยฺย อากฺขณฺเอยฺย วา อุโปสถํ น วา อากฺขณฺเอยฺย อากฺขณฺเอยฺย
วา สงฺฆมมฺมํ น วา อากฺขณฺเอยฺย สงฺโฆ สห วา คคฺเคน
วินา วา คคฺเคน อุโปสถํ กริสฺสติ สงฺฆมมฺมํ กริสฺสติ ฯ ขมฺติ
สงฺฆสฺส ตสฺมา ตฺถุหิ ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

[๑๘๕] เตน โข ปน สมฺเขน อญฺญตรสฺมี อาวาเส ตทหุโปสเถ
จตุตฺตารุ ภิกฺขุ วิหรนฺติ ฯ อถ โข เตสํ ภิกฺขุณฺเอยฺย เอตทโหสิ
ภควตา ปญฺญตฺตํ อุโปสถโถ กาทพฺโพติ มยญฺจมฺห ๑ จตุตฺตารุ
ชนา กถํ นุ โข อเมหิ อุโปสถโถ กาทพฺโพติ ฯ ภควโต
เอตมตฺตํ อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว จตฺตุนฺนํ ปาติโมกฺขํ
อุทฺทิสฺสิตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สมฺเขน อญฺญตรสฺมี อาวาเส
ตทหุโปสเถ ตโย ภิกฺขุ วิหรนฺติ ฯ อถ โข เตสํ ภิกฺขุณฺเอยฺย เอตทโหสิ
ภควตา อนุญฺญาตํ จตฺตุนฺนํ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺสิตฺตุนฺติ มยญฺจมฺห ๑
#๑ ม. ย. มยญฺจมฺหา ฯ สพฺพตฺถ อีทิสเมว ฯ

ตโย ชนา กถํ นุ โข อเมหฺหิ อุโปสฺสโต กาทพุโพติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ติณฺณนฺนํ อณฺณมณฺณํ ๑
ปาริสฺสุทฺธิอุโปสฺสํ กาทํ ฯ เอวญจ ปน ภิกฺขเว กาทพุโพ ฯ
พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน เต ภิกฺขุ ฅาเปตพุพา สฺถนฺนตฺ
เม อายสฺมนฺตา อชฺชฺุโปสฺสโต ปณฺณโรโส ยทายสฺมนฺตानํ
ปตฺตกถลลํ มยํ อณฺณมณฺณํ ๑ ปาริสฺสุทฺธิอุโปสฺสํ กรเยยามาติ ฯ
เถเรน ภิกฺขุณา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสีทิตฺวา
อณฺชลํ ปคฺคเหตฺวา เต ภิกฺขุ เอวมสฺสุ วณฺเีย ปริสฺสุทฺธิ
อหํ อาวุโส ปริสฺสุทฺธิ มํ ฅาเรถ ปริสฺสุทฺธิ อหํ อาวุโส
ปริสฺสุทฺธิ มํ ฅาเรถ ปริสฺสุทฺธิ อหํ อาวุโส ปริสฺสุทฺธิ
มํ ฅาเรธาติ ฯ นวเกน ภิกฺขุณา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา
อุกฺกุฏิกํ นิสฺสีทิตฺวา อณฺชลํ ปคฺคเหตฺวา เต ภิกฺขุ เอวมสฺสุ
วณฺเีย ปริสฺสุทฺธิ อหํ ฆนฺเต ปริสฺสุทฺธิ มํ ฅาเรถ ปริสฺสุทฺธิ
อหํ ฆนฺเต ปริสฺสุทฺธิ มํ ฅาเรถ ปริสฺสุทฺธิ อหํ ฆนฺเต
ปริสฺสุทฺธิ มํ ฅาเรธาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อณฺณตฺรสมํ
อาวาเส ตทหฺุโปสฺสเถ เทว ภิกฺขุ วิหรนฺติ ฯ อถ โข เตสํ ภิกฺขุณํ
เอตทโหสิ ภควตา อนุลฺลาตํ จตฺนุนํ ปาติโมกฺขํ อุกฺกิสฺสํ
ติณฺณนฺนํ อณฺณมณฺณํ ๑ ปาริสฺสุทฺธิอุโปสฺสํ กาทํ มยญจมฺห เทว
ชนา กถํ นุ โข อเมหฺหิ อุโปสฺสโต กาทพุโพติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ ปาริสฺสุทฺธิอุโปสฺสํ
#๑ ม. ย. อัย ปาโจ นตฺถิ ฯ

กาตุํ ๑ เอวญจ ปน ภิกฺขเว กาคพุโพ ๑ เถเรน ภิกฺขุณา
เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสิตฺตฺวา อณฺชลี ปคฺคเหตฺวา
นโว ภิกฺขุ เอวมสฺส วจฺนีโย ปริสุทฺโธ อหํ อาวุโส ปริสุทฺโธติ
มํ ชาเรหิ ปริสุทฺโธ อหํ อาวุโส ปริสุทฺโธติ มํ ชาเรหิ
ปริสุทฺโธ อหํ อาวุโส ปริสุทฺโธติ มํ ชาเรหิติ ๑ นวเกน
ภิกฺขุณา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสิตฺตฺวา อณฺชลี
ปคฺคเหตฺวา เถโร ภิกฺขุ เอวมสฺส วจฺนีโย ปริสุทฺโธ อหํ
ภนฺเต ปริสุทฺโธติ มํ ชาเรถ ปริสุทฺโธ อหํ ภนฺเต ปริสุทฺโธติ
มํ ชาเรถ ปริสุทฺโธ อหํ ภนฺเต ปริสุทฺโธติ มํ ชาเรถาติ ๑
เตน โข ปน สมเยน อณฺตฺรสมฺมึ อาวาเส ตทหุโปสเถ เอโก
ภิกฺขุ วิหฺรติ ๑ อถ โข ตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ ภควตา
อนฺุณฺณํ จตฺนํ ปาติโมกฺขํ อุตฺทิสิตฺตํ ตินฺณนํ อณฺมณฺณํ
ปาริสฺสุทฺธิอุโปสถํ กาตุํ ทฺวินํ ปาริสฺสุทฺธิอุโปสถํ กาตุํ อหฺมจฺมฺหิ
เอกโก กถํ นุ โข มยา อุโปสโถ กาคพุโพติ ๑ ภควโต
เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺตฺรสมฺมึ อาวาเส
ตทหุโปสเถ เอโก ภิกฺขุ วิหฺรติ ๑ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ยตฺถ
ภิกฺขุ ปฏิกฺกมฺนฺติ อุปฺปฺจฺจานสาลาเย วา มณฺฑปเ วา รุกฺขมฺมฺเล
วา โส เทโส สมฺมชฺชิตฺวา ๑ ปานีเย ปรีโฆชนีเย อุปฺปฺจฺจาเปตฺวา
#๑ โส เทโส สมฺมชฺชิตฺวาติ ตํ เทสํ สมฺมชฺชิตฺวา ๑ อุปฺโยคตฺถเ ปจฺจตฺตฺนฺติ
#ตพฺพณฺณนา ๑

อาสนํ ปณฺญาเปตฺวา ปทีปํ กตฺวา นิสิตฺตพฺพํ ฯ สเจ อญฺเฌ
ภิกฺขุ อากจฺจนฺตฺติ เตหิ สทฺธิ อูโปสโถ กาทพฺโพ โน เจ
อากจฺจนฺตฺติ อชฺช เม อูโปสโถติ อธิจฺจาทพฺโพ โน เจ
อธิจฺจเหยยฺย อาปตฺติ ทฺถกฺกฺกุสฺส ฯ ตตฺร ภิกฺขเว ยตฺถ จตฺตารโ
ภิกฺขุ วิหรนฺตฺติ น เอกสฺส ปาริสฺสทฺธิ อหริตฺวา ตีหิ ปาติโมกฺขํ
อุทฺทิสิตฺตพฺพํ อุทฺทิสฺเสยฺยญฺเจ อาปตฺติ ทฺถกฺกฺกุสฺส ฯ ตตฺร ภิกฺขเว
ยตฺถ ตโย ภิกฺขุ วิหรนฺตฺติ น เอกสฺส ปาริสฺสทฺธิ อหริตฺวา
ทฺวีหิ ปาริสฺสทฺธิอูโปสโถ กาทพฺโพ กเรยฺยญฺเจ อาปตฺติ
ทฺถกฺกฺกุสฺส ฯ ตตฺร ภิกฺขเว ยตฺถ เทว ภิกฺขุ วิหรนฺตฺติ น เอกสฺส
ปาริสฺสทฺธิ อหริตฺวา เอเกน อธิจฺจาทพฺโพ อธิจฺจเหยยฺย เจ
อาปตฺติ ทฺถกฺกฺกุสฺสชาติ ฯ

[๑๘๖] เตน โข ปน สมเยน อญฺณตโร ภิกฺขุ ตทหุโปสเถ
อาปตฺตี อาปนฺโน โหติ ฯ อถ โข ตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ
ภควตา ปณฺณตฺตํ น สापตฺติเกน อูโปสโถ กาทพฺโพติ
อหฺลจฺมฺหิ อาปตฺตี อาปนฺโน ถํ นฺ โข มยา ปฎิปชฺชิตฺตพฺพนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อึช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุโปสเถ
อาปตฺตี อาปนฺโน โหติ ฯ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขข
อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกฏิกํ นิสิตฺตวา
อญฺชลี ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย อหํ อาวุโส อิตฺถนฺนํ
อาปตฺตี อาปนฺโน ตํ ปฎิเทเสมีติ ฯ เตน วตฺตพฺโพ ปสฺสสีติ ฯ

อาม ปสฺสามีติ ฯ आयत्तीं สํวเรยยาसीติ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ตทหุโปสเถ อาปตฺติยา เวมตฺติโก โหติ ฯ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา
เอกํ ภิกฺขุํ อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ
นีสิตฺวา อณฺชลี ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย อหํ อาวุโส
อิตฺถนฺนมาเย อาปตฺติยา เวมตฺติโก ยथा นิพฺพेमตฺติโก ภวิสฺสามิ
ตथा ตํ อาปตฺตีं ปฏฺฐิกริสฺสามีติ วตฺวา อุโปสโถ กาทพฺโพ
ปาติโมกฺขํ โสตพฺพํ น เตวว ตปฺปจฺจया อุโปสถสฺส อนฺตรಾಯ
กาทพฺโพติ ฯ

[๑๘๗] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สภาคํ อาปตฺตี
เทเสนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว สภาคา
อาปตฺติ เทเสตพฺพา โย เทเสยฺย อาปตฺติ ทุกฺกภูสฺสาติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สภาคํ อาปตฺตี
ปฏฺฐิคฺคณฺหนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว สภาคา
อาปตฺติ ปฏฺฐิคฺคเหตพฺพา โย ปฏฺฐิคฺคณฺหยฺย อาปตฺติ
ทุกฺกภูสฺสาติ ฯ

[๑๘๘] เตน โข ปน สมเยน อณฺยตโร ภิกฺขุ ปาติโมกฺเข
อุทฺทิสฺสमानเ อาปตฺตี สรติ ฯ อถ โข ตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ
ภควตา ปณฺยตฺถํ น สาปตฺติเกน อุโปสโถ กาทพฺโพติ
อหฺลจฺมฺหิ อาปตฺตี อาปนฺโน กลํ นฺ โข มया ปฏฺฐิพฺชิตพฺพนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปาติโมกฺเข

อุทฺทิสฺสมานเ อาปตฺตี สรติ ฯ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สามนฺโต ๑
ภิกฺขุ เอวมสฺส วณฺเณ โหํ อวฺโส อิตฺถนฺนํ อาปตฺตี
อาปนฺโน อิตฺถ วุญฺหิตฺวา ตํ อาปตฺตี ปฏิกริฺสสามิตี วตฺวา
อุโปสฺสโธ กาทพฺโพ ปาติโมกฺข์ โสตพฺพํ น เตวว ตปฺปจฺจยา
อุโปสฺสสฺส อนฺตรายิ กาทพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ปาติโมกฺเษ อุทฺทิสฺสมานเ อาปตฺติยา เวมฺติโก โหติ ฯ เตน
ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สามนฺโต ๑ ภิกฺขุ เอวมสฺส วณฺเณ โหํ อวฺโส
อิตฺถนฺนํ อาปตฺติยา เวมฺติโก ยทา นิพฺพेमฺติโก ภวิฺสสามิ
ตทา ตํ อาปตฺตี ปฏิกริฺสสามิตี วตฺวา อุโปสฺสโธ กาทพฺโพ
ปาติโมกฺข์ โสตพฺพํ น เตวว ตปฺปจฺจยา อุโปสฺสสฺส อนฺตรายิ
กาทพฺโพติ ฯ

[๑๕๕] เตน โข ปน สมเยน อญฺจตรสฺมี อวาเส
ตทหุโปสเถ สพฺโพ สงฺฆิ สภาคํ อาปตฺตี อาปนฺโน โหติ ฯ อถ โข
เตสํ ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ ภควตา ปญฺจตฺตํ น สภาคา อาปตฺติ
เทเสตพฺพา น สภาคา อาปตฺติ ปฏิคฺคเหตพฺพาติ อยญจ
สพฺโพ สงฺฆิ สภาคํ อาปตฺตี อาปนฺโน กถํ นฺ โข อเมหิ
ปฏิบัติชฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ฯ อธิ ปน
ภิกฺขเว อญฺจตรสฺมี อวาเส ตทหุโปสเถ สพฺโพ สงฺฆิ สภาคํ
อาปตฺตี อาปนฺโน โหติ ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ
สามนฺตา อวาสา สชฺชุกํ ปาเหตพฺโพ คจฺฉวฺโส ตํ อาปตฺตี
#๑ ย. สามนฺตา ฯ

ปฏิกริตฺวา อากจฺณ มยฺนเต สฺนฺติเก [๑] อาปตฺตี ปฏิกริสฺสามาติ ฯ
เอวณฺเจตฺติ ลภเถ อิจฺเจตฺติ กุสลํ โน เจ ลภเถ พุยฺตฺเตน
ภิกฺขุณา ปฏิพลเณ สงฺโฆ ฌาเปตฺตฺวา สฺมาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ
อัย สฺพฺโพ สงฺโฆ สภาคํ อาปตฺตี อาปนฺโน ยทา อณฺณํ
ภิกฺขุํ สฺทฺธํ อนุปตฺตํ ปสฺสิสฺสตี ตทา ตสฺส สฺนฺติเก ตํ อาปตฺตี
ปฏิกริสฺสตีติ วตฺวา อุโปสฺสโถ กาทฺตฺวา ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺสตีติ
น เตว ตปฺปจฺจยา อุโปสฺสสฺส อนุตฺตราโย กาทฺตฺวา ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว อณฺณตฺรสมิ อาวาเส ตทฺหฺโปสฺเส สฺพฺโพ
สงฺโฆ สภาคาย อาปตฺตฺวา เวมตีโก โหตี ฯ พุยฺตฺเตน ภิกฺขุณา
ปฏิพลเณ สงฺโฆ ฌาเปตฺตฺวา สฺมาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ อัย
สฺพฺโพ สงฺโฆ สภาคาย อาปตฺตฺวา เวมตีโก ยทา นิพฺเพมตีโก
ภวิสฺสตี ตทา ตํ อาปตฺตี ปฏิกริสฺสตีติ วตฺวา อุโปสฺสโถ
กาทฺตฺวา ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺสตีติ น เตว ตปฺปจฺจยา อุโปสฺสสฺส
อนุตฺตราโย กาทฺตฺวา ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว อณฺณตฺรสมิ อาวาเส
วสฺสฺสฺสคฺโค สงฺโฆ สภาคํ อาปตฺตี อาปนฺโน โหตี ฯ เตหิ
ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ สำนฺนตา อาวาสา สขฺชุกํ ปาเหตฺตฺวา
คจฺจนฺวโส ตํ อาปตฺตี ปฏิกริตฺวา อากจฺณ มยฺนเต สฺนฺติเก
ตํ อาปตฺตี ปฏิกริสฺสามาติ ฯ เอวณฺเจตฺติ ลภเถ อิจฺเจตฺติ
กุสลํ โน เจ ลภเถ เอโก ภิกฺขุ สฺตฺตฺวาหาลิกํ ปาเหตฺตฺวา
คจฺจนฺวโส ตํ อาปตฺตี ปฏิกริตฺวา อากจฺณ มยฺนเต สฺนฺติเก
#๑ ม. ตํ ฯ

ตํ อาปตฺตี ปฏิกิริสสามาติ ฯ

[๑๕๐] เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตรสุมี อวาเส สพุโพ[
สงฺโฆ สภาคํ อาปตฺตี อาปนฺโน โหติ ฯ โส น ชานาติ ตสฺสา
อาปตฺติยา นามํ น โคตฺตํ ๑ ฯ ตตฺถณฺโณ ภิกฺขุ อากจฺฉติ พหุสฺสุโต
อากตาคโม ฆมฺมธโร วินยธโร มาติกาธโร ปณฺฑิตो พุยฺจโต
เมธาวิ ลขฺชี กุกฺกจฺจโก สิกฺขากาโม ฯ ตเมนนํ อณฺฺตโร ภิกฺขุ
เยน โส ภิกฺขุ เตนฺฺปสงฺกมิ อฺฺปสงฺกมิตฺวา ตํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ
โย นฺุ โข อวฺุโส เอวณฺฺเจวณฺฺจ กโรติ ก็ นาม โส อาปตฺตี
อาปชฺชตีติ ฯ โส เอวมาห โข โข อวฺุโส เอวณฺฺเจวณฺฺจ
กโรติ อิมํ นาม โส อาปตฺตี อาปชฺชติ อิมํ นาม ตฺวํ
อวฺุโส อาปตฺตี อาปนฺโน ปฏิกโรหิ ตํ อาปตฺตินฺฺติ ฯ โส
เอวมาห น โข อหํ อวฺุโส เอโก ว อิมํ อาปตฺตี อาปนฺโน
อຍံ สพุโพ สงฺโฆ อิมํ อาปตฺตี อาปนฺโนติ ฯ โส เอวมาห
กิณฺฺเต อวฺุโส กริสฺสติ ปโร อาปนฺโน วา อนาปนฺโน วา
อิงฺฆ ตฺวํ อวฺุโส สกาย อาปตฺติยา วุฏฺฐหาติ ฯ อถ โข โส
ภิกฺขุ ตสฺส ภิกฺขุโน วจเนน ตํ อาปตฺตี ปฏิกิริตฺวา เยน เต
ภิกฺขุ เตนฺฺปสงฺกมิ อฺฺปสงฺกมิตฺวา เต ภิกฺขุ เอตทโวจ โย
กิริ อวฺุโส เอวณฺฺเจวณฺฺจ กโรติ อิมํ นาม โส อาปตฺตี
อาปชฺชติ อิมํ นาม ตฺเมห อวฺุโส อาปตฺตี อาปนฺนา ปฏิกโรถ
ตํ อาปตฺตินฺฺติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ น อิจฺฉีสฺส ตสฺส ภิกฺขุโน
#๑ ม. ย. นามโคตฺตํ ฯ

วจนเนน ตํ อาปตฺตี ปฏิกาคฺคํ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสสุ ฯ
อิช ปน ภิกฺขเว อลฺลตฺรสมึ อวาเส สพุโพ สงฺโฆ สภาคํ
อาปตฺตี อาปนฺโน โหติ ฯ โส น ชานาติ ตสฺสา อาปตฺติยา
นามํ น โคตฺตํ ๑ ฯ ตตฺถลฺลโย ภิกฺขุ อากฺขณฺติ พุทฺธสุโต อากตาคโม
ธมฺมธโร วินยธโร มาติกาธโร ปญฺหิตโต พุยฺยโต เมธาวิ ลชฺชชี
กุกฺกจฺจโก สิขฺษากาโม ฯ ตเมนนํ อลฺลตฺโร ภิกฺขุ เยน โส
ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมึ อุปสงฺกมิตฺวา ตํ ภิกฺขุํ เอวํ วเทติ โย
นฺ โข อวฺุโส เอวญฺเจวญฺจ กโรติ ก็ นาม โส อาปตฺตี
อาปชฺชตีติ ฯ โส เอวํ วเทติ โย โข อวฺุโส เอวญฺเจวญฺจ
กโรติ อิมํ นาม โส อาปตฺตี อาปชฺชติ อิมํ นาม ตฺวํ
อวฺุโส อาปตฺตี อาปนฺโน ปฏิกโรหิ ตํ อาปตฺตินฺติ ฯ โส เอวํ
วเทติ น โข อหํ อวฺุโส เอโก ว อิมํ อาปตฺตี อาปนฺโน
อัย สพุโพ สงฺโฆ อิมํ อาปตฺตี อาปนฺโนติ ฯ โส เอวํ วเทติ
กินฺเต อวฺุโส กริสฺสตี ปโร อาปนฺโน วา อนापฺนฺโน วา อิงฺฆ
ตฺวํ อวฺุโส สกาย อาปตฺติยา วุฏฺฐหาติ ฯ โส เจ ภิกฺขเว
ภิกฺขุ ตสฺส ภิกฺขุโน วจนเนน ตํ อาปตฺตี ปฏิกิริตฺวา เยน เต
ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมึ อุปสงฺกมิตฺวา เต ภิกฺขุ เอวํ วเทติ โย
กิริ อวฺุโส เอวญฺเจวญฺจ กโรติ อิมํ นาม โส อาปตฺตี
อาปชฺชติ อิมํ นาม ตฺเมห อวฺุโส อาปตฺตี อาปนฺนา ปฏิกโรถ
ตํ อาปตฺตินฺติ ฯ เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตสฺส ภิกฺขุโน วจนเนน ตํ
#๑ ม. ย. นามโคตฺตํ ฯ

อาปตฺตี ปฏิกเรยฺยังฺ อิจฺเจตฺ กุสลํ โน เจ ปฏิกเรยฺยังฺ น เต
ภิกฺขเว ภิกฺขุ เตน ภิกฺขุณา อกามา วณฺเฑยฺยาติ ฯ

โจทฺทาวตฺตฤภาณวารํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๕๑] เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺมึ อาวาเส ตทหุโปสเถ
สมฺพหุลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺตีสุ จตฺตารโ ว อติเรกา วา ฯ
เต น ชานฺตีสุ อตฺตถญฺเณ ๑ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต
ชฺมมฺสญฺญิโน วินยสญฺญิโน วคฺคา สมกฺกสญฺญิโน อุโปสถํ อํกํสุ
ปาติโมกฺข์ อุทฺทิสฺสีสุ ฯ เตหิ อุทฺทิสฺสमानเ ปาติโมกฺเษ อถญฺเณ ๒
อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉิสฺสุ พหุตรา ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสิ ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ อาวาเส ตทหุโปสเถ สมฺพหุลา
อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนติ จตฺตารโ ว อติเรกา วา เต
น ชานนฺติ อตฺตถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต
ชฺมมฺสญฺญิโน วินยสญฺญิโน วคฺคา สมกฺกสญฺญิโน อุโปสถํ กโรนฺติ
ปาติโมกฺข์ อุทฺทิสฺนติ ฯ เตหิ อุทฺทิสฺสमानเ ปาติโมกฺเษ อถญฺเณ
อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ พหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ
ปฺน ปาติโมกฺข์ อุทฺทิสฺตีตพฺพิ ฯ อุทฺทเทสกาณํ อนาปตฺติ ฯ อิธ
ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ อาวาเส ตทหุโปสเถ สมฺพหุลา อวาสิกา
ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนติ จตฺตารโ ว อติเรกา วา ฯ เต น ชานนฺติ
อตฺตถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต ชฺมมฺสญฺญิโน
#๑ อตฺถิ อญฺเณติ ปทจฺเจโท ฯ ๒ อถ อญฺเณติ ปทจฺเจโท ฯ

วินยสณฺณิโน วคฺคา สมคฺคสณฺณิโน อุโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ
อุทฺทิสฺนฺติ ฯ เตหิ อุทฺทิสฺสมาเน ปาติโมกฺখে อถญฺเณ อวาสิกา
ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ สมสฺมา ฯ อุทฺทิกฺขุํ สุอุทฺทิกฺขุํ อวเสถํ
โสตพฺพํ ฯ อุทฺทเทศกานํ อนาปตฺติ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมี
อวาเส ตทหุโปสเถ สมฺพหฺลลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนฺติ
จตฺตารอ วา อติเรกา วา ฯ เต น ชานนฺติ อตฺถญฺเณ อวาสิกา
ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต ฌมฺมสณฺณิโน วินยสณฺณิโน วคฺคา
สมคฺคสณฺณิโน อุโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนฺติ ฯ เตหิ
อุทฺทิสฺสมาเน ปาติโมกฺখে อถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ
โลกฺตรา ฯ อุทฺทิกฺขุํ สุอุทฺทิกฺขุํ อวเสถํ โสตพฺพํ ฯ อุทฺทเทศกานํ
อนาปตฺติ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมี อวาเส ตทหุโปสเถ?
สมฺพหฺลลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนฺติ จตฺตารอ วา อติเรกา
วา ฯ เต น ชานนฺติ อตฺถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ
เต ฌมฺมสณฺณิโน วินยสณฺณิโน วคฺคา สมคฺคสณฺณิโน อุโปสถํ
กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนฺติ ฯ เตหิ อุทฺทิกฺขุํมคฺเต ปาติโมกฺখে
อถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ พหฺุตฺตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว
ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺตพฺพํ ฯ อุทฺทเทศกานํ อนาปตฺติ ฯ
อิทฺ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมี อวาเส ตทหุโปสเถ สมฺพหฺลลา
อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนฺติ จตฺตารอ วา อติเรกา วา ฯ เต
น ชานนฺติ อตฺถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต

ธมฺมสยฺยวโน วินยสยฺยวโน วคฺคา สมคฺคสยฺยวโน อุโปสถํ กโรนฺติ
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนฺติ ฯ เตหิ อุทฺทิกฺกมฺตฺเต ปาติโมกฺเข อถญฺเ
อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ สมสฺมา ฯ อุทฺทิกฺกํ สุอุทฺทิกฺกํ
เตสํ สนฺติเก ปาริสฺสุทฺธิ อโรเจตฺตพฺพา ฯ อุทฺทเทศกานํ อนาปตฺติ ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว อถญฺตฺรสมิ อวาเส ตทหุโปสเถ สมฺพหฺลฺลา
อวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนฺติ จตฺตารो วา อติเรกา วา ฯ เต
น ชานนฺติ อถญฺเ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต
ธมฺมสยฺยวโน วินยสยฺยวโน วคฺคา สมคฺคสยฺยวโน อุโปสถํ กโรนฺติ
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนฺติ ฯ เตหิ อุทฺทิกฺกมฺตฺเต ปาติโมกฺเข อถญฺเ
อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ โลกฺตรา ฯ อุทฺทิกฺกํ สุอุทฺทิกฺกํ
เตสํ สนฺติเก ปาริสฺสุทฺธิ อโรเจตฺตพฺพา ฯ อุทฺทเทศกานํ อนาปตฺติ ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว อถญฺตฺรสมิ อวาเส ตทหุโปสเถ สมฺพหฺลฺลา
อวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนฺติ จตฺตารอ วา อติเรกา วา ฯ เต
น ชานนฺติ อถญฺเ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต
ธมฺมสยฺยวโน วินยสยฺยวโน วคฺคา สมคฺคสยฺยวโน อุโปสถํ กโรนฺติ
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนฺติ ฯ เตหิ อุทฺทิกฺกมฺตฺเต ปาติโมกฺเข อวฺภูจฺจิตาย
ปฺริสาย อถญฺเ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ พหฺตรา ฯ เตหิ
ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺตพฺพิ ฯ อุทฺทเทศกานํ
อนาปตฺติ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว อถญฺตฺรสมิ อวาเส ตทหุโปสเถ
สมฺพหฺลฺลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนฺติ จตฺตารอ วา อติเรกา

วา ฯ เต น ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ
เต ฌมฺมสณฺณินโน วินยสณฺณินโน วคฺคา สมกฺคสณฺณินโน อุโปสถํ
กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสนฺติ ฯ เตหิ อุทฺทิกฺขมตฺเต ปาติโมกฺเข
อวฺภูจิตาย ปริสาย อตฺตณฺเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ
สมสฺมา ฯเปฯ โลกตรา ฯ อุทฺทิกฺขํ สุอุทฺทิกฺขํ เตสํ สนฺติเก ปาริสฺสุทฺธิ
อาโรเจตพฺพา ฯ อุทฺเทศกานํ อนาปตฺติ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว
อณฺณตรสฺมี อวาเส ตทหุโปสเถ สมฺพหฺลตา อาวาสิกา ภิกฺขุ
สนฺนิปตฺนฺติ จตฺตารो วา อติเรกา วา ฯ เต น ชานนฺติ อตฺตณฺเณ
อาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต ฌมฺมสณฺณินโน วินยสณฺณินโน
วคฺคา สมกฺคสณฺณินโน อุโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสนฺติ ฯ
เตหิ อุทฺทิกฺขมตฺเต ปาติโมกฺখে เอกจฺจาย วฺภูจิตาย ปริสาย อตฺตณฺเณ
อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ พหฺตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตพฺพิ ฯ อุทฺเทศกานํ อนาปตฺติ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว
อณฺณตรสฺมี อวาเส ตทหุโปสเถ สมฺพหฺลตา อาวาสิกา ภิกฺขุ
สนฺนิปตฺนฺติ จตฺตารो วา อติเรกา วา ฯ เต น ชานนฺติ อตฺตณฺเณ
อาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต ฌมฺมสณฺณินโน วินยสณฺณินโน วคฺคา
สมกฺคสณฺณินโน อุโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสนฺติ ฯ เตหิ อุทฺทิกฺข-
มตฺเต ปาติโมกฺখে เอกจฺจาย วฺภูจิตาย ปริสาย อตฺตณฺเณ อาวาสิกา
ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ สมสฺมา ฯเปฯ โลกตรา ฯ อุทฺทิกฺขํ สุอุทฺทิกฺขํ
เตสํ สนฺติเก ปาริสฺสุทฺธิ อาโรเจตพฺพา ฯ อุทฺเทศกานํ อนาปตฺติ ฯ

อิธ ปน ภิกฺขเว อถฺยตรสฺมี อวาเส ตทหุโปสเถ สมฺพหฺลา
อวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนติ จตฺตาริ วา อติเรกา วา ฯ เต
น ชานนฺติ อตฺถถฺยเ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต
ธมฺมสถฺยโน วินยสถฺยโน วคฺคา สมคฺคสถฺยโน อุโปสถํ กโรนฺติ
ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนติ ฯ เตหิ อุทฺทิกฺกมฺตฺเต ปาติโมกฺเข สพฺพาย
วฺภูจิตฺาย ปรีสาย อถฺยเ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ พหุตรา ฯ
เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตฺตพฺพํ ฯ อุทฺทเทสกานํ
อนาปตฺติ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว อถฺยตรสฺมี อวาเส ตทหุโปสเถ
สมฺพหฺลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนติ จตฺตาริ วา อติเรกา
วา ฯ เต น ชานนฺติ อตฺถถฺยเ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ
เต ธมฺมสถฺยโน วินยสถฺยโน วคฺคา สมคฺคสถฺยโน อุโปสถํ
กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนติ ฯ เตหิ อุทฺทิกฺกมฺตฺเต ปาติโมกฺเข
สพฺพาย วฺภูจิตฺาย ปรีสาย อถฺยเ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ
สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ อุทฺทิกฺกํ สุอุทฺทิกฺกํ เตสํ สนฺติเก
ปาริสฺสุทฺธิ อาริเจตฺตพฺพา ฯ อุทฺทเทสกานํ อนาปตฺติ ฯ

อนาปตฺติปณฺณรสํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๕๒] อิธ ปน ภิกฺขเว อถฺยตรสฺมี อวาเส ตทหุโปสเถ
สมฺพหฺลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนติ จตฺตาริ วา อติเรกา
วา ฯ เต ชานนฺติ อตฺถถฺยเ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ
เต ธมฺมสถฺยโน วินยสถฺยโน วคฺคา สมคฺคสถฺยโน ๑ อุโปสถํ ฯ
#๑ ม. ย. วคฺคสถฺยโน ฯ อิโต ปรี อีทิสเมว ฯ

กโรนฺติ ปาติโมกข์ อุทฺทิสฺนฺติ ฯ เตหิ อุทฺทิสฺสฺมาเน ปาติโมกฺเข
อถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ พหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว
ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกข์ อุทฺทิสฺตีตพฺพํ ฯ อุทฺทเทสกาณํ อापตฺติ
ทฺกุกฺกุสฺส ฯเปฯ อถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ
สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ อุทฺทิกฺกฺจํ สฺอุทฺทิกฺกฺจํ อวเสสํ โสิตพฺพํ ฯ
อุทฺทเทสกาณํ อापตฺติ ทฺกุกฺกุสฺส ฯ อึช ปน ภิกฺขเว อถญฺตรสฺมี
อวาเส ตทฺหุโปสเถ สมฺพหฺลลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนฺติ
จตฺตาริ วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ อตฺถญฺเณ อวาสิกา
ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต ฌมฺมสญฺญิโน วินยสญฺญิโน วคฺคา
สมคฺคสญฺญิโน อุโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกข์ อุทฺทิสฺนฺติ ฯ เตหิ
อุทฺทิกฺกฺจฺมตฺเต ปาติโมกฺเข อถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ
พหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกข์ อุทฺทิสฺตีตพฺพํ ฯ
อุทฺทเทสกาณํ อापตฺติ ทฺกุกฺกุสฺส ฯเปฯ อถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
อากฺขณฺนฺติ สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ อุทฺทิกฺกฺจํ สฺอุทฺทิกฺกฺจํ
เตสํ สนฺติเก ปาริสฺสุทฺธิ อาริเจตพฺพา ฯ อุทฺทเทสกาณํ อापตฺติ
ทฺกุกฺกุสฺส ฯ อึช ปน ภิกฺขเว อถญฺตรสฺมี อวาเส ตทฺหุโปสเถ
สมฺพหฺลลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนฺติ จตฺตาริ วา อติเรกา
วา ฯ เต ชานนฺติ อตฺถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ
เต ฌมฺมสญฺญิโน วินยสญฺญิโน วคฺคา สมคฺคสญฺญิโน อุโปสถํ
กโรนฺติ ปาติโมกข์ อุทฺทิสฺนฺติ ฯ เตหิ อุทฺทิกฺกฺจฺมตฺเต ปาติโมกฺเข

อวภูจิตาย ปรีสาย ฯเปฯ เอกจฺจาย วุฏฺฐิตาย ปรีสาย ฯเปฯ
สพฺพาย วุฏฺฐิตาย ปรีสาย อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ
พหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตพฺพํ ฯ
อุทฺทเทศกานํ อापตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯเปฯ อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ
อากจฺฉนฺติ สมสฺมา ฯเปฯ โลกตรา ฯ อุทฺทิกฺกัจฺจํ สฺสอุทฺทิกฺกัจฺจํ
เตสํ สนฺติเก ปาริสฺสุทฺธิ อโรเจตพฺพา ฯ อุทฺทเทศกานํ อापตฺติ
ทฺกฺกฏสฺส ฯ

วคฺคาสมคฺคสณฺณิโน ๑ ปณฺณรสํกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๕๓] อธิ ปน ภิกฺขเว อถฺยตรสฺมี อาวาเส ตทฺหุโปสเถ
สมพฺพหฺลลา อาวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนฺติ จตฺตาโร วา อติเรกา
วา ฯ เต ชานนฺติ อตฺถถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ
เต กปฺปติ นฺ โข อมฺหากํ อุโปสเถ กาทฺถ น นฺ โข กปฺปติ
เวมติกา อุโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสนฺติ ฯ เตหิ อุทฺทิสฺสฺมาเน
ปาติโมกฺখে อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ พหุตรา ฯ
เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตพฺพํ ฯ อุทฺทเทศกานํ
อापตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯเปฯ อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ
สมสฺมา ฯเปฯ โลกตรา ฯ อุทฺทิกฺกัจฺจํ สฺสอุทฺทิกฺกัจฺจํ อวเสสํ โสตพฺพํ ฯ
อุทฺทเทศกานํ อापตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อถฺยตรสฺมี
อาวาเส ตทฺหุโปสเถ สมพฺพหฺลลา อาวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนฺติ
จตฺตาโร วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ อตฺถถฺยเณ อาวาสิกา
#๑ ม. วคฺคาสมคฺคสณฺณิโน ... ฯ ยู. วคฺคาสมคฺคสณฺณิโน ... ฯ

ภิกขุ อนาคตาติ ฯ เต กปฺปติ นฺ โข อมฺหากํ อุโปสโถ กาคฺ
น นฺ โข กปฺปติติ เวมตिका อุโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ
อุทฺทิสฺนฺติ ฯ เตหิ อุทฺทิจฺจมตฺเต ปาติโมกฺখে ฯเปฯ อวฺภูจิตาย
ปริสาย ฯเปฯ เอกจฺจาย วฺภูจิตาย ปริสาย ฯเปฯ สพฺพาย
วฺภูจิตาย ปริสาย อถญฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อากจฺจนฺติ พหุตรา ฯ
เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตพฺพํ ฯ อุทฺเทศกานํ
อาปตฺติ ทุกกฺกุสฺส ฯเปฯ อถญฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อากจฺจนฺติ
สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ อุทฺทิจฺจํ สุอุทฺทิจฺจํ เตสํ สฺนฺติเก
ปาริสฺสุทฺธิ อโรเจตพฺพา ฯ อุทฺเทศกานํ อาปตฺติ ทุกกฺกุสฺส ฯ

เวมตிகปณฺณรตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๕๔] อิทฺ ปน ภิกฺขเว อถญฺตรสฺมี อวาเส ตทหฺอุปฺสเถ
สมพฺพลา อวาสิกา ภิกขุ สฺนฺนิปตฺนฺติ จตฺตาโร วา อติเรกา วา ฯ
เต ชานฺนฺติ อถญฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อนาคตาติ ฯ เต
กปฺปเตว อมฺหากํ อุโปสโถ กาคฺ น อมฺหากํ น กปฺปติติ
กุกฺกจฺจปคฺตา อุโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนฺติ ฯ เตหิ
อุทฺทิสฺสฺมาเน ปาติโมกฺখে อถญฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อากจฺจนฺติ
พหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตพฺพํ ฯ
อุทฺเทศกานํ อาปตฺติ ทุกกฺกุสฺส ฯเปฯ อถญฺเณ อวาสิกา ภิกขุ
อากจฺจนฺติ สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ อุทฺทิจฺจํ สุอุทฺทิจฺจํ
อวเสสํ โสตพฺพํ ฯ อุทฺเทศกานํ อาปตฺติ ทุกกฺกุสฺส ฯ อิทฺ ปน

ภิกฺขเว อถฺยตรสฺมี อาวาเส ตทหุโปสเถ สมฺพหฺลลา อาวาสิกา
ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนติ จตฺตารโ วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ
อถฺยถฺยเ อาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต กปฺปเตว อมฺหากํ
อุโปสโถ กาคฺตุํ น อมฺหากํ น กปฺปตีติ กุกฺกจฺจปกตา อุโปสถํ
กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนติ ฯ เตหิ อุทฺทิจฺจมตฺเต ปาติโมกฺเข
ฯเปฯ อวฺภูจฺจิตาย ปริสาย ฯเปฯ เอกจฺจาย วฺภูจฺจิตาย ปริสาย
ฯเปฯ สพฺพาย วฺภูจฺจิตาย ปริสาย อถฺยเ อาวาสิกา ภิกฺขุ
อากจฺจนฺติ พหฺตฺรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ
อุทฺทิสิตพฺพิ ฯ อุทฺเทศกานํ อาปตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯเปฯ อถฺยเ
อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ สมสฺมา ฯเปฯ โถกตฺรา ฯ อุทฺทิจฺจ
สุทฺทิจฺจ เตสํ สนฺติเก ปาริสฺสุทฺธิ อาโรเจตพฺพา ฯ อุทฺเทศกานํ
อาปตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯ

กุกฺกจฺจปกตปณฺณรสํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๕๕] อิทฺ ปน ภิกฺขเว อถฺยตรสฺมี อาวาเส ตทหุโปสเถ
สมฺพหฺลลา อาวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนติ จตฺตารโ วา อติเรกา
วา ฯ เต ชานนฺติ อถฺยถฺยเ อาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ
เต นสฺสนฺเตเต ๑ วินสฺสนฺเตเต โถ เตหิ อตฺโถติเกทฺปุเรกฺขารา
อุโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺนติ ฯ เตหิ อุทฺทิสฺสฺมาน
ปาติโมกฺเข อถฺยเ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ พหฺตฺรา ฯ
#๑ นสฺสนฺตุ เอเตติ ปทจฺเจโท ฯ

เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺข์ อุทฺทิสิตพฺพํ ฯ อุทฺทเทศกานํ
อาปตฺติ อุลลจฺยสฺส ฯเปฯ อถญฺเฒ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ
สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ อุทฺทิกฺกัฏฺฐํ อุตฺทิกฺกัฏฺฐํ อวเสถิ โสตพฺพํ ฯ
อุทฺทเทศกานํ อาปตฺติ อุลลจฺยสฺส ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมี
อวาเส ตทฺหุโปสเถ สมฺพหุลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนฺติ
จตฺตาโร วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ อตฺถญฺเฒ อวาสิกา
ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต นสฺสนฺเตเต วินสฺสนฺเตเต โโก เตหิ
อตุโถติ เกทฺปุเรกฺขารว อูโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺข์ อุทฺทิสนฺติ ฯ
เตหิ อุทฺทิกฺกัฏฺฐมตฺเต ปาติโมกฺเฆ ฯเปฯ อวฺภูจิตาย ปริสาย ฯเปฯ
เอกจฺจาย วฺภูจิตาย ปริสาย ฯเปฯ สพฺพาย วฺภูจิตาย ปริสาย
อถญฺเฒ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ พหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว
ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺข์ อุทฺทิสิตพฺพํ ฯ อุทฺทเทศกานํ อาปตฺติ
อุลลจฺยสฺส ฯเปฯ อถญฺเฒ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ สมสฺมา
 ฯเปฯ โถกตรา ฯ อุทฺทิกฺกัฏฺฐํ สฺอุทฺทิกฺกัฏฺฐํ เตสํ สนฺติเก ปาริสฺสุทฺธิ
อาโรเจตพฺพา ฯ อุทฺทเทศกานํ อาปตฺติ อุลลจฺยสฺส ฯ

เกทฺปุเรกฺขารปณฺณรสํ นิฏฺฐิตํ ฯ

ปญฺจวิสตีติกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๕๖] อิทฺ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมี อวาเส ตทฺหุโปสเถ
สมฺพหุลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนฺติ จตฺตาโร วา อติเรกา
วา ฯ เต น ชานนฺติ อถญฺเฒ อวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโถสึมํ

โอกกมนฺตฺติติ ฯเปฯ เต น ชานนฺติ อญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
อนฺโตสิมฺ โอกกนฺตฺตาติ ฯเปฯ เต น ปสฺสนฺติ อญฺเณ อวาสิเก
ภิกฺขุ อนฺโตสิมฺ โอกกมนฺเต ฯเปฯ เต น ปสฺสนฺติ อญฺเณ
อวาสิเก ภิกฺขุ อนฺโตสิมฺ โอกกนฺเต ฯเปฯ เต น สฺจนฺติ
อญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโตสิมฺ โอกกมนฺตฺติติ ฯเปฯ เต น
สฺจนฺติ อญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโตสิมฺ โอกกนฺตฺตาติ ฯเปฯ
อวาสิเกน อวาสิกา ... เอกสฺตปฺลยจสฺตฺตฺติติกนยโต อวาสิเกน
อาคนฺตฺกา อาคนฺตฺเกน อวาสิกา อาคนฺตฺเกน อาคนฺตฺกาติ
เปฺยฺยาลมฺเขน สฺตฺตฺติกสฺตานิ โหนฺติ ฯ

[๑๕๗] อิทฺ ปน ภิกฺขเว อวาสิกาณํ ภิกฺขุณํ จาตุทฺทโส โหติ
อาคนฺตฺกาณํ ปณฺณรโส ฯ สเจ อวาสิกา พหุตรา โหนฺติ
อาคนฺตฺเกหิ อวาสิกาณํ อนฺวตฺตฺติตพฺพิ ฯ สเจ สมสฺมา โหนฺติ
อาคนฺตฺเกหิ อวาสิกาณํ อนฺวตฺตฺติตพฺพิ ฯ สเจ อาคนฺตฺกา พหุตรา
โหนฺติ อวาสิเกหิ อาคนฺตฺกาณํ อนฺวตฺตฺติตพฺพิ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว
อวาสิกาณํ ภิกฺขุณํ ปณฺณรโส โหติ อาคนฺตฺกาณํ จาตุทฺทโส ฯ
สเจ อวาสิกา พหุตรา โหนฺติ อาคนฺตฺเกหิ อวาสิกาณํ อนฺวตฺตฺติตพฺพิ ฯ
สเจ สมสฺมา โหนฺติ อาคนฺตฺเกหิ อวาสิกาณํ อนฺวตฺตฺติตพฺพิ ฯ
สเจ อาคนฺตฺกา พหุตรา โหนฺติ อวาสิเกหิ อาคนฺตฺกาณํ
อนฺวตฺตฺติตพฺพิ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว อวาสิกาณํ ภิกฺขุณํ ปาฎิปโท
โหติ อาคนฺตฺกาณํ ปณฺณรโส ฯ สเจ อวาสิกา พหุตรา โหนฺติ

อวาสิเกหิ อคฺนฺตฺกานํ นากามา ทาทพฺพา สามคฺคิ อคฺนฺตฺเกหิ
นิสฺสีมํ คฺนฺตฺวา อุโปสฺสโถ กาทพฺโพ ฯ สเจ สมสฺมา โหนฺติ
อวาสิเกหิ อคฺนฺตฺกานํ นากามา ทาทพฺพา สามคฺคิ อคฺนฺตฺเกหิ
นิสฺสีมํ คฺนฺตฺวา อุโปสฺสโถ กาทพฺโพ ฯ สเจ อคฺนฺตฺกา พหฺตฺรา
โหนฺติ อวาสิเกหิ อคฺนฺตฺกานํ สามคฺคิ วา ทาทพฺพา นิสฺสีมํ
วา คฺนฺตพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อวาสิกาณํ ภิกฺขุณํ ปณฺณรโธ
โหติ อคฺนฺตฺกานํ ปาฎิปปโธ ฯ สเจ อวาสิกา พหฺตฺรา โหนฺติ
อคฺนฺตฺเกหิ อวาสิกาณํ สามคฺคิ วา ทาทพฺพา นิสฺสีมํ วา
คฺนฺตพฺพํ ฯ สเจ สมสฺมา โหนฺติ อคฺนฺตฺเกหิ อวาสิกาณํ สามคฺคิ
วา ทาทพฺพา นิสฺสีมํ วา คฺนฺตพฺพํ ฯ สเจ อคฺนฺตฺกา พหฺตฺรา
โหนฺติ อคฺนฺตฺเกหิ อวาสิกาณํ นากามา ทาทพฺพา สามคฺคิ
อวาสิเกหิ นิสฺสีมํ คฺนฺตฺวา อุโปสฺสโถ กาทพฺโพ ฯ

[๑๕๘] อธิ ปน ภิกฺขเว อคฺนฺตฺกา ภิกฺขุ ปสฺสนฺติ อวาสิกาณํ
ภิกฺขุณํ อวาสิกาการํ อวาสิกลิงคํ อวาสิกนิมิตฺตํ อวาสิกทุเทสํ
สุปฺปณฺตตํ มณฺจปิจํ ภิสฺสิมํ โพนํ ปานีเย ปรีโกชนีเย สุปฺปญฺจิตํ ๑
ปริเวณํ สฺสุมมฺภุจํ ปสฺสิตฺวา เวมตฺติกา โหนฺติ อตฺถิ นฺ โข
อวาสิกา ภิกฺขุ นตฺถิ นฺ โขติ ฯ เต เวมตฺติกา น วิจินฺนติ
อวิจินฺตฺวา อุโปสฺสํ กโรนฺติ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ เต เวมตฺติกา
วิจินฺนติ วิจินฺตฺวา น ปสฺสนฺติ อปสฺสิตฺวา อุโปสฺสํ กโรนฺติ
อนาปตฺติ ฯ เต เวมตฺติกา วิจินฺนติ วิจินฺตฺวา ปสฺสนฺติ ปสฺสิตฺวา
#๑ ม. สุปฺปญฺจิตํ ฯ

เอกโต อุโปสถํ กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ เต เวมติกา วิจินฺนฺติ
วิจินฺตฺวา ปสฺสนฺติ ปสฺสิตฺวา ปาณฺณกํ อุโปสถํ กโรนฺติ อาปตฺติ
ทุกฺกณฺตฺส ฯ เต เวมติกา วิจินฺนฺติ วิจินฺตฺวา ปสฺสนฺติ ปสฺสิตฺวา
นสฺสนฺเตเต วินสฺสนฺเตเต โโก เตหิ อตุโถติ เกทฺปุเรกฺขารา
อุโปสถํ กโรนฺติ อาปตฺติ อุตฺตจฺจยสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
อาคณฺตฺกา ภิกฺขุ สฺสนฺติ อาวาสิกานํ ภิกฺขุณํ อาวาสิกาการิ
อาวาสิกลิ่งคํ อาวาสิกนimitฺตํ อาวาสิกุทฺเทสํ จงฺกมนฺตานํ ปทสทฺทํ
สขฺฆายสทฺทํ อุกกาสิตสทฺทํ จิปิตสทฺทํ สุตฺวา เวมติกา โหนฺติ
อตุถิ นฺ โข อาวาสิกา ภิกฺขุ นตฺถิ นฺ โขติ ฯ เต เวมติกา
น วิจินฺนฺติ อวิจินฺตฺวา อุโปสถํ กโรนฺติ อาปตฺติ ทุกฺกณฺตฺส ฯ
เต เวมติกา วิจินฺนฺติ วิจินฺตฺวา น ปสฺสนฺติ อปสฺสิตฺวา อุโปสถํ
กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ เต เวมติกา วิจินฺนฺติ วิจินฺตฺวา ปสฺสนฺติ
ปสฺสิตฺวา เอกโต อุโปสถํ กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ เต เวมติกา
วิจินฺนฺติ วิจินฺตฺวา ปสฺสนฺติ ปสฺสิตฺวา ปาณฺณกํ อุโปสถํ กโรนฺติ
อาปตฺติ ทุกฺกณฺตฺส ฯ เต เวมติกา วิจินฺนฺติ วิจินฺตฺวา ปสฺสนฺติ
ปสฺสิตฺวา นสฺสนฺเตเต วินสฺสนฺเตเต โโก เตหิ อตุโถติ เกทฺปุเรกฺขารา
อุโปสถํ กโรนฺติ อาปตฺติ อุตฺตจฺจยสฺส ฯ อธิ ปน
ภิกฺขเว อาวาสิกา ภิกฺขุ ปสฺสนฺติ อาคณฺตฺกานํ ภิกฺขุณํ อาคณฺตฺกการิ
อาคณฺตฺกลิ่งคํ อาคณฺตฺกนimitฺตํ อาคณฺตฺกุทฺเทสํ อณฺเฑตกํ ปตฺตํ
อณฺเฑตกํ จีวรํ อณฺเฑตกํ นิสีทนํ ปาทานํ ไรตํ อุทกนिसฺเสกํ

ปสฺสิตฺวา เวมตฺติกา โหณฺติ อตฺถิ นฺ โข อคฺคนฺตฺตกา ภิกฺขุ นตฺถิ
นฺ โขติ ฯ เต เวมตฺติกา น วิจฺฉินฺนฺติ อวิจฺฉินฺตฺวา อุโปสถํ กโรนฺติ
อาปตฺติ ทฺวคฺคกฺกฺสฺส ฯ เต เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนฺติ วิจฺฉินฺตฺวา น ปสฺสฺนฺติ
อปสฺสิตฺวา อุโปสถํ กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ เต เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนฺติ
วิจฺฉินฺตฺวา ปสฺสฺนฺติ ปสฺสิตฺวา เอกโต อุโปสถํ กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ
เต เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนฺติ วิจฺฉินฺตฺวา ปสฺสฺนฺติ ปสฺสิตฺวา ปาณฺเฏกํ
อุโปสถํ กโรนฺติ อาปตฺติ ทฺวคฺคกฺกฺสฺส ฯ เต เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนฺติ
วิจฺฉินฺตฺวา ปสฺสฺนฺติ ปสฺสิตฺวา นสฺสฺนฺเตเต วินสฺสฺนฺเตเต โก
เตหิ อตฺถโถติ เกทฺพฺรเฏขารธา อุโปสถํ กโรนฺติ อาปตฺติ อุลลจฺจยสฺส ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว อวาสิกา ภิกฺขุ สฺวณฺนฺติ อคฺคนฺตฺตกา
ภิกฺขุณฺ อคฺคนฺตฺตกาการ์ อคฺคนฺตฺตกฺกํ อคฺคนฺตฺตกนฺนิมิตฺตํ อคฺคนฺตฺตกฺกฺทเทสํ
อคฺคจฺฉนฺตํ ปทสทฺทํ อุปาหนนฺตฺวาปฺโปจฺฉนสทฺทํ อุกฺกาสิตสทฺทํ จิปิต-
สทฺทํ สฺวตฺวา เวมตฺติกา โหณฺติ อตฺถิ นฺ โข อคฺคนฺตฺตกา ภิกฺขุ
นตฺถิ นฺ โขติ ฯ เต เวมตฺติกา น วิจฺฉินฺนฺติ อวิจฺฉินฺตฺวา อุโปสถํ
กโรนฺติ อาปตฺติ ทฺวคฺคกฺกฺสฺส ฯ เต เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนฺติ วิจฺฉินฺตฺวา
น ปสฺสฺนฺติ อปสฺสิตฺวา อุโปสถํ กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ เต
เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนฺติ วิจฺฉินฺตฺวา ปสฺสฺนฺติ ปสฺสิตฺวา เอกโต อุโปสถํ
กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ เต เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนฺติ วิจฺฉินฺตฺวา ปสฺสฺนฺติ
ปสฺสิตฺวา ปาณฺเฏกํ อุโปสถํ กโรนฺติ อาปตฺติ ทฺวคฺคกฺกฺสฺส ฯ เต
เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนฺติ วิจฺฉินฺตฺวา ปสฺสฺนฺติ ปสฺสิตฺวา นสฺสฺนฺเตเต

วินยฺสสนฺเตเต โโก เตหิ อตุโถติ เกทปฺเรกขารว อูโปสถํ กโรนฺติ
อาปตฺติ ญฺลลจฺจยสฺส ฯ

[๑๕๕] อีช ปน ภิกขเว อาคนฺตุกา ภิกขุ ปสฺสนฺติ อวาสีเก
ภิกขุ นานาสํวาสเก เต สมานสํวาสกทิกฺขี ปฏฺลภนฺติ สมานสํวาสกทิกฺขี
ปฏฺลภิตฺวา น ปุจฺจนฺติ อปุจฺจิตฺวา เอกโต อูโปสถํ
กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ เต ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา นากิวิตฺรณฺตี
อนกิวิตฺริตฺวา เอกโต อูโปสถํ กโรนฺติ อาปตฺติ ทุกฺกนฺตฺส ฯ
เต ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา นากิวิตฺรณฺติ อนกิวิตฺริตฺวา ปาณฺเฏกํ
อูโปสถํ กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ อีช ปน ภิกขเว อาคนฺตุกา
ภิกขุ ปสฺสนฺติ อวาสีเก ภิกขุ สมานสํวาสเก เต นานาสํวาสกทิกฺขี
ปฏฺลภนฺติ นานาสํวาสกทิกฺขี ปฏฺลภิตฺวา น ปุจฺจนฺติ อปุจฺจิตฺวา
เอกโต อูโปสถํ กโรนฺติ อาปตฺติ ทุกฺกนฺตฺส ฯ เต ปุจฺจนฺติ
ปุจฺจิตฺวา อภิวิตฺรณฺติ อภิวิตฺริตฺวา ปาณฺเฏกํ อูโปสถํ กโรนฺติ
อาปตฺติ ทุกฺกนฺตฺส ฯ เต ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา อภิวิตฺรณฺติ อภิวิตฺริตฺวา
เอกโต อูโปสถํ กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ อีช ปน ภิกขเว
อวาสิกา ภิกขุ ปสฺสนฺติ อาคนฺตุเก ภิกขุ นานาสํวาสเก เต
สมานสํวาสกทิกฺขี ปฏฺลภนฺติ สมานสํวาสกทิกฺขี ปฏฺลภิตฺวา น
ปุจฺจนฺติ อปุจฺจิตฺวา เอกโต อูโปสถํ กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ
เต ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา นากิวิตฺรณฺติ อนกิวิตฺริตฺวา เอกโต
อูโปสถํ กโรนฺติ อาปตฺติ ทุกฺกนฺตฺส ฯ เต ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา

นาภิวตรนฺติ อนภิวตริตฺวา ปาญฺเฏกํ อุโปสถํ กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว อวาสาธา ภิกฺขุ ปสฺสนฺติ อคฺคตฺเต ภิกฺขุ
สมานสํวาทเก เต นานาสํวาททิกฺขุจฺจ ปฏฺธิทฺตฺวา นานาสํวาททิกฺขุจฺจ
ปฏฺธิทิตฺวา น ปุจฺจนฺติ อปุจฺจิตฺวา เอกโต อุโปสถํ กโรนฺติ
อาปตฺติ ทฺวักกฺกสฺส ฯ เต ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา อภิวตรนฺติ อภิวตริตฺวา
ปาญฺเฏกํ อุโปสถํ กโรนฺติ อาปตฺติ ทฺวักกฺกสฺส ฯ เต
ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา อภิวตรนฺติ อภิวตริตฺวา เอกโต อุโปสถํ
กโรนฺติ อนาปตฺติ ฯ

[๒๐๐] น ภิกฺขเว ตทหุโปสเถ สภิกฺขุกา อวาสา อภิกฺขุโก
อวาโส คฺคตฺตฺวา อคฺคตฺตฺวา สงฺฆเณ อคฺคตฺตฺวา อนฺตฺตฺวา ฯ น
ภิกฺขเว ตทหุโปสเถ สภิกฺขุกา อวาสา อภิกฺขุโก อนาวาโส
คฺคตฺตฺวา อคฺคตฺตฺวา สงฺฆเณ อคฺคตฺตฺวา อนฺตฺตฺวา ฯ น ภิกฺขเว
ตทหุโปสเถ สภิกฺขุกา อวาสา อภิกฺขุโก อวาโส วา อนาวาโส
วา คฺคตฺตฺวา อคฺคตฺตฺวา สงฺฆเณ อคฺคตฺตฺวา อนฺตฺตฺวา ฯ น ภิกฺขเว
ตทหุโปสเถ สภิกฺขุกา อนาวาสา อภิกฺขุโก อวาโส ... อภิกฺขุโก
อนาวาโส ... อภิกฺขุโก อวาโส วา อนาวาโส วา คฺคตฺตฺวา
อคฺคตฺตฺวา สงฺฆเณ อคฺคตฺตฺวา อนฺตฺตฺวา ฯ น ภิกฺขเว ตทหุโปสเถ
สภิกฺขุกา อวาสา วา อนาวาสา วา อภิกฺขุโก อวาโส ...
อภิกฺขุโก อนาวาโส ... อภิกฺขุโก อวาโส วา อนาวาโส วา
คฺคตฺตฺวา อคฺคตฺตฺวา สงฺฆเณ อคฺคตฺตฺวา อนฺตฺตฺวา ฯ น ภิกฺขเว

ตทหุโปสเถ สภิกขุกา อาวาสา สภิกขุโก อาวาโส คนตพฺโพ
ยตฺถสฺส ภิกขุ นานาสํวาสกา อณฺเฏตฺร สงฺฆเณ อณฺเฏตฺร
อนฺตรายา ฯ น ภิกขเว ตทหุโปสเถ สภิกขุกา อาวาสา สภิกขุโก
อนาวาโส คนตพฺโพ ยตฺถสฺส ภิกขุ นานาสํวาสกา อณฺเฏตฺร
สงฺฆเณ อณฺเฏตฺร อนฺตรายา ฯ น ภิกขเว ตทหุโปสเถ สภิกขุกา
อาวาสา สภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนตพฺโพ ยตฺถสฺส
ภิกขุ นานาสํวาสกา อณฺเฏตฺร สงฺฆเณ อณฺเฏตฺร อนฺตรายา ฯ
น ภิกขเว ตทหุโปสเถ สภิกขุกา อนาวาสา สภิกขุโก อาวาโส
... สภิกขุโก อนาวาโส ... สภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา
คนตพฺโพ ยตฺถสฺส ภิกขุ นานาสํวาสกา อณฺเฏตฺร สงฺฆเณ
อณฺเฏตฺร อนฺตรายา ฯ น ภิกขเว ตทหุโปสเถ สภิกขุกา อาวาสา
วา อนาวาสา วา สภิกขุโก อาวาโส ... สภิกขุโก อนาวาโส ...
สภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนตพฺโพ ยตฺถสฺส ภิกขุ
นานาสํวาสกา อณฺเฏตฺร สงฺฆเณ อณฺเฏตฺร อนฺตรายา ฯ คนตพฺโพ
ภิกขเว ตทหุโปสเถ สภิกขุกา อาวาสา สภิกขุโก อาวาโส
ยตฺถสฺส ภิกขุ สมานสํวาสกา ยํ ชญฺณา สกฺโกมิ อชฺเชว
คนฺตุนฺติ ฯ คนตพฺโพ ภิกขเว ตทหุโปสเถ สภิกขุกา อาวาสา
สภิกขุโก อนาวาโส ... สภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา
ยตฺถสฺส ภิกขุ สมานสํวาสกา ยํ ชญฺณา สกฺโกมิ อชฺเชว
คนฺตุนฺติ ฯ คนตพฺโพ ภิกขเว ตทหุโปสเถ สภิกขุกา อนาวาสา

สภิกขุโก อวาโส ... สภิกขุโก อนวาโส ... สภิกขุโก อวาโส
วา อนวาโส วา ยตฺตสฺส ภิกขุ สมานสํวาสกา ยํ ชญฺญา
สภิกโกมิ อชฺเชว คนฺตุนฺติ ฯ คนฺตพฺโพ ภิกขเว ตทหุโปสเถ
สภิกขุกา อวาสา วา อนวาสา วา สภิกขุโก อวาโส ...
สภิกขุโก อนวาโส ... สภิกขุโก อวาโส วา อนวาโส วา
ยตฺตสฺส ภิกขุ สมานสํวาสกา ยํ ชญฺญา สภิกโกมิ อชฺเชว
คนฺตุนฺติ ฯ

[๒๐๑] น ภิกขเว ภิกขุณิยา นิสินฺนปริสาย ปาติโมกข์
อุทฺทิสิตพฺพํ โย อุทฺทิสฺเสยฺย อาปตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯ น ภิกขเว
สิกฺขมานาย ... น สามเณรสฺส ... น สามเณรียา ๑ ... น สิกข์
ปจฺจกฺขาตกสฺส ... น อนฺติมวตฺถุ อชฺฌาปนฺนกสฺส นิสินฺนปริสาย
ปาติโมกข์ อุทฺทิสิตพฺพํ โย อุทฺทิสฺเสยฺย อาปตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯ น
อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิตฺตกสฺส นิสินฺนปริสาย ปาติโมกข์ อุทฺทิสิตพฺพํ
โย อุทฺทิสฺเสยฺย ยถาธมฺโม การตพฺโพ ฯ น อาปตฺติยา
อปฺปฏิกฺกมฺเม อุกฺขิตฺตกสฺส นิสินฺนปริสาย ... น ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา
อปฺปฏินิสฺสศฺเค อุกฺขิตฺตกสฺส นิสินฺนปริสาย ปาติโมกข์ อุทฺทิสิตพฺพํ โย
อุทฺทิสฺเสยฺย ยถาธมฺโม การตพฺโพ ฯ น ปณฺทกสฺส นิสินฺนปริสาย
ปาติโมกข์ อุทฺทิสิตพฺพํ โย อุทฺทิสฺเสยฺย อาปตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯ น
เถยฺยสํวาสกสฺส ... น ติตฺถิยปฺกฺกนฺตกสฺส ... น ติริจฺฉานคตสฺส
#๑ สามเณรายาติปิ ปาโฐ ฯ

... น มาตฺฆาตกสฺส ... น ปีตฺฆาตกสฺส ... น อรหนตฺฆาตกสฺส ...
น ภิกฺขุณีทฺฐกสฺส ... น สงฺฆมณฑกสฺส ... น โลหิตฺตฺวาตกสฺส ...
น อุภโตพฺพชฺชนกสฺส นิสินฺนปริสาย ปาติโมกฺข์ อุทฺทิสิตพฺพ โย
อุทฺทิสยฺย อาปตฺติ ทฺถกฺกสฺส ฯ

[๒๐๒] น ภิกฺขเว ปาริวาสิกปาริสุทฺธิทานเนน อุโปสโถ กาทพฺโพ
อณฺฏตร อวฺภูจิตาย ปริสาย ฯ

[๒๐๓] น จ ภิกฺขเว อนฺุโปสเถ อุโปสโถ กาทพฺโพ อณฺฏตร
สงฺฆสามคฺคิยาติ ฯ

อุโปสถกฺขนฺธกํ นิฏฺฐิตํ ฯ ตติยํ ภาณวารํ ฯ

อิมมฺหิ ขนฺธเก วตฺถุ ฆอสีติ ฯ

ตสฺสุทฺธานํ

[๒๐๔] ติตฺติยา พิมฺพิสาโร จ สนนฺิปตฺติ ๑ ตฺถนฺุทิกา

ธมฺมํ รโห ปาติโมกฺข์ เทวสิกํ ตทา สกึ

ยถา ปริสาย สมคฺคํ สามคฺคิ มทฺทกฺกจฺฉิ จ

สีมา มหตี นทฺิยา อนฺุ เทว ขุทฺทกานิ จ

นวา ราชคเ เจว สีมา อวิปฺปวาสนา

สมฺมเนน ปจฺฉมํ สีมํ ปจฺฉา สีมํ สมฺมเน

อสมฺมตา คามสีมา นทฺิยา สมฺมเท เสเร

อุทฺทกฺกฺเขโป ภินฺทนฺุติ ตเถวชฺโฆตฺถรณฺุติ จ

#๑ สี. สนนฺิปตฺติ ๑ ยฺ. สนนฺิปตฺนฺุติ ๑

กตติ กมฺมานิ อุตฺเทโส สณฺจรา ๑ อสตีปี จ
ธมฺมํ วินยํ ตชฺเชนฺติ ปุณฺ วินยตชฺชนา
โจทฺนา กเต โอิกาเส อธมฺมปฏิกฺโกสนา
จตุปฺณจปราอาวิ สณฺจิจฺจาปีจ ๒ วายเม
สคฺคหฺญา อนชฺฌินฺญา โจทฺนมหิ น ชานติ
สมฺพหฺลฺลา น ชานนฺติ สชฺชุกํ น จ คจฺจเร
กตฺติมี กิวดิกฺกา ทูเร อาโรเจตฺตฺตฺจ นสฺสรฺ
อุกฺลาปี อาสนํ ทีโป ๓ ทิสฺยา อณฺโณ พหุสฺสุโต
สชฺชุกํ วสฺสุโปสฺโถ สฺพุทฺธิกมฺมณฺจ ฌาตกา
คคฺโค จตฺตโย เทวโก อาปฺตติ สภาคา สริ
สพฺโพ สงฺฆโฆ เวมตฺติโก น ชานนฺติ พหุสฺสุโต
พหุ สมสฺมา โธกา ปริสฺตาวุจฺจิตาย จ ๔
เอกจฺจา วุจฺจิตา สพฺพา ชานนฺติ จ วิมตฺติกา ๕
กปฺปเต วาติ กุกฺกจฺจา ชานํ ปสฺสํ สฺตฺตฺนฺติ จ
อาวาสิเกน อาคฺนฺตฺกา ๖ จาตุปฺณณฺโรโส ปุณ
ปาฏฺิปีโท ปณฺณโรโส ลิงฺคสฺวาสกา อุโก
ปาริวาสานุโปสฺโถ อณฺตฺตร สงฺฆสมคฺคิยา ๗
เอเต วิทฺตฺตา อุตฺทานา วตฺตฺตฺวิภูตการณาติ ฯ

#๑ สี่. ม. ย. สวรรา ฯ รา. สวรรา ฯ ๒ ม. ย. รา. สณฺจิจฺจเจปี

#วายนเม ฯ ๓ ย. ปทีโป ฯ ๔ ม. ปริสฺตาวุจฺจิตาย จ ฯ ย. ปริสฺต

#อวุจฺจิตาย จ ฯ ๕ ม. ย. เวมตฺติกา ฯ ๖ ม. ย. อาคฺนฺตฺ ฯ

#๗ ม. ย. สงฺฆสมคฺคิยา ฯ

วสุสฺปนายิกกฺขนฺธกั

[๒๐๕] เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา ราชคฺเห วิหฺรติ เวพฺพเว
กลนฺทกนิวาเป ฯ เตน โข ปน สมเยน ภควตา ภิกฺขุณฺโณ วสุสวาวโส
อปฺปญฺจตุโต โหติ ฯ เตช ๑ ภิกฺขุ เหมนฺตมฺปิ คิมฺหมฺปิ วสุสมฺปิ
จาริกั จรณฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายณฺติ จีเณนฺติ วิปาเจณฺติ กถั
หิ นาม สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา เหมนฺตมฺปิ คิมฺหมฺปิ วสุสมฺปิ
จาริกั จริสฺสนฺติ หริตานิ ติณฺานิ สมฺมทฺทนฺตา เอกิณฺุริยั จีวั
วิเหเจนฺตา พหุ ชุทฺทเก ปาณฺเ สงฺฆาตั อาปาเทนฺตา อิม
หิ นาม อณฺฺตติตฺติยา ปรีพฺพาชกา ๒ ทฺรกฺขาตฺธมฺมา วสุสวาวสั
อลฺลียิสฺสนฺติ สงฺกาสยิสฺสนฺติ ๓ อิม หิ นาม สกฺนฺตกา รุกฺขคฺเคสุ
กฺลาวกานิ กริตฺวา วสุสวาวสั อลฺลียิสฺสนฺติ สงฺกาสยิสฺสนฺติ อิม
ปน สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา เหมนฺตมฺปิ คิมฺหมฺปิ วสุสมฺปิ จาริกั
จรณฺติ หริตานิ ติณฺานิ สมฺมทฺทนฺตา เอกิณฺุริยั จีวั วิเหเจนฺตา
พหุ ชุทฺทเก ปาณฺเ สงฺฆาตั อาปาเทนฺตาติ ฯ อสฺโสสุ โข ภิกฺขุ
เตสั มนุสฺสานั อุชฺฌายณฺตานั จีเณนฺตานั วิปาเจนฺตานั ฯ อถ โข
เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมฺคฺถั อาโรเจสุ ฯ อถ โข ภควา เอตฺสฺมี
นิตานเ เอตฺสฺมี ปกรณฺ ฐมฺมี กถั กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว วสุสั อุปคณฺฺตฺติ ฯ

#๑ อิศฺสทฺโท นิปาตมฺคฺโตติ ตพฺพณฺณนา ฯ ๒ ม. ย. อัย ปาโจ นตฺถิ ฯ

#๓ ม. สงฺกาสยิสฺสนฺติ ฯ ย. รา. สงฺกาปยิสฺสนฺติ ฯ

[๒๐๖] อถโโข ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสิ กทา นุ โข วสฺสั
อุปนฺนตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว วสฺसानเ วสฺสั อุปนฺนตฺนฺติ ฯ อถโโข ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหสิ
กติ นุ โข วสฺสูปฺนายนิกาทิ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ
เทวฺมา ภิกฺขเว วสฺสูปฺนายนิกา ปุริมิกา ปจฺฉิมิกา ๑ อปรชฺชุกตาย
อาสาฬฺหิยา ปุริมิกา อุปนฺนตพฺพา มาสคตาย อาสาฬฺหิยา
ปจฺฉิมิกา อุปนฺนตพฺพา อิมา โข ภิกฺขเว เทว วสฺสูปฺนายนิกาทิ ฯ

[๒๐๗] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู วสฺสั อุปนฺนตฺวา
อนฺตราวสฺสั จาริกํ จรฺนฺติ ฯ มนฺุสฺสา ตเถว อุชฺฌายนฺติ จีเยนฺติ
วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา เหมนฺตมฺปิ คิมฺหมฺปิ
วสฺสมฺปิ จาริกํ จริสฺสนฺติ หริตฺตานิ ติณฺณานิ สมฺมทฺทนฺตา เอกิณฺุทฺริยํ
ชีวํ วิเหเจนฺตา พหุ ชุทฺทเก ปาณฺเ สงฺฆาตํ อาปาเทนฺตา อิเม หิ นาม
อณฺฺตติตฺติยา ทฺรฺกฺขาตฺตมฺมา วสฺสาวาสํ อลฺลฺยิสฺสนฺติ สงฺกาสยิสฺสนฺติ
อิเม หิ นาม สกฺนฺตกา รุกฺขคฺคฺเสสุ กฺลาวกานิ กริตฺวา วสฺสาวาสํ
อลฺลฺยิสฺสนฺติ สงฺกาสยิสฺสนฺติ อิเม ปน สมณฺา สกฺยปฺตฺติยา
เหมนฺตมฺปิ คิมฺหมฺปิ วสฺสมฺปิ จาริกํ จรฺนฺติ หริตฺตานิ ติณฺณานิ
สมฺมทฺทนฺตา เอกิณฺุทฺริยํ ชีวํ วิเหเจนฺตา พหุ ชุทฺทเก ปาณฺเ
สงฺฆาตํ อาปาเทนฺตาทิ ฯ อสฺุสฺสั โข ภิกฺขู เตสํ มนฺุสฺसानํ
อุชฺฌายนฺตานํ จีเยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา
เต อุชฺฌายนฺติ จีเยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา
#๑ ม. ย. ปจฺฉิมิกาทิ ฯ

ภิกฺขุ วสฺสํ อุปลนฺตฺวา อนฺตราวสฺสํ จาริกํ จริตฺสนฺตํ ๑ อถโฆ
เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจสฺสุ ๑ อถโฆ ภควา เอตสฺมี
นินทาเน เอตสฺมี ปกรณฺเ ชมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น
ภิกฺขเว วสฺสํ อุปลนฺตฺวา ปุริมํ วา เตมาสํ ปจฺฉิมํ วา เตมาสํ
อวสิตฺวา จาริกา ปกฺกมิตพฺพา โย ปกฺกเมยฺย อาปตฺติ
ทฺรูกฺกฺกุสฺสาติ ๑

[๒๐๘] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ น อิจฺฉนฺติ
วสฺสํ อุปลนฺตํ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจสฺสุ ๑ น ภิกฺขเว
วสฺสํ น อุปลนฺตพฺพิ โย น อุปคฺจฺเจยฺย อาปตฺติ ทฺรูกฺกฺกุสฺสาติ ๑
เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ตทหฺวสฺสุปฺนายิกาย วสฺสํ
อนฺอุปคฺนตฺกามา สลฺยจิจฺจ อาวาสํ อติกฺกมฺนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโหเจสฺสุ ๑ น ภิกฺขเว ตทหฺวสฺสุปฺนายิกาย วสฺสํ อนฺอุปคฺนตฺกาเมน
สลฺยจิจฺจ อาวาโส อติกฺกมิตพฺโพ โย อติกฺกเมยฺย อาปตฺติ
ทฺรูกฺกฺกุสฺสาติ ๑

[๒๐๙] เตน โข ปน สมเยน ราชา มากโร เสนิโย พิมฺพิสาโร
วสฺสํ อุกฺกทฺตฺติกาโม ภิกฺขุณฺโณ สนฺติเก พุตฺถํ ปาเหสิ ยถิ ปนยฺยา ๑
อากเม ชฺเชนฺห วสฺสํ อุปคฺจฺเจยฺยฺนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโหเจสฺสุ ๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ราชนํ อนฺุวตฺติคฺคฺนฺติ ๑

[๒๑๐] อถโฆ ภควา ราชคเห ยถาภิรฺนตฺถํ วิหริตฺวา เยน
สาวตฺถิ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนฺุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน เยน
#๑ ม. ปนายฺยา ๑

สาวตฺถิ ตทวสริ ฯ ตตฺร สฺหิ ภควา สาวตฺถิยิ วิหฺรติ เขตวเน
อนาถปิณฑิกสฺส อารามे ฯ เตน โข ปน สมเยน โกสเลสุ
ชนปเทศฺ อูเทนเนน อุปาสเกน สงฺฆิ อูทฺทิสฺส วิหาโร การापิตो
โหติ ฯ โส ภิกฺขุณฺ สนฺติเก ทฺตํ ปาเหติ ๑ อากฺขณฺตฺ ภาทฺนตา
อิจฺฉามิ ทานญจ ทาคฺ์ ฆมฺมญจ โสคฺ์ ภิกฺขุ จ ปสฺสิตฺตฺนฺติ ฯ
ภิกฺขุ เอวมาหฺสุ ภควตา อาวุโส ปญฺจตฺตํ น วสฺสํ อุปคฺนตฺวา
ปฺริมิ วา เตมาสํ ปจฺฉิมิ วา เตมาสํ อวสิตฺวา จาริกา
ปกฺกमितพฺพาติ อากเมตฺ อูเทโน อุปาสโก ยาว ภิกฺขุ วสฺสํ วสฺนติ
วสฺสํ วุตฺตา คมิสฺสสนฺติ สเจ ปนสฺส อจฺจายิกิ กรณฺิยํ ตตฺถเว
อาวาสิกานํ ภิกฺขุณฺ สนฺติเก วิหาริ ปติฏฺฐาเปตฺติ ฯ อูเทโน
อุปาสโก อฺชฺฉายติ ขิยติ วิปาเจติ กถิํ หิ นาม ภาทฺนตา
มยา ปหิตे น อากฺขณฺิสฺสสนฺติ อหิํ หิ ทายโก การโก
สงฺฆฺปฏฺฐาโกติ ฯ อสฺโสสุ โข ภิกฺขุ อูเทนสฺส อุปาสกสฺส อฺชฺฉายนฺตสฺส
ขิยนฺตสฺส วิปาเจนฺตสฺส ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถิ
อาโรเจสุํ ฯ อถ โข ภควา เอตสฺมิ นิทานे [๒] ฆมฺมิ กถิํ กตฺวา
ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อฺนุชานามิ ภิกฺขเว สตฺตฺนฺนํ สตฺตฺตาหกรณฺิเยน
ปหิตे คนฺตฺุ น เตวว อปฺปหิตे ภิกฺขุสฺส ภิกฺขุณิยา สิภฺขมานาย
สามเณรสฺส สามเณริยา อุปาสกสฺส อุปาสิกาย อฺนุชานามิ
ภิกฺขเว อิมสํ สตฺตฺนฺนํ สตฺตฺตาหกรณฺิเยน ปหิตे คนฺตฺุ น เตวว
อปฺปหิตे สตฺตฺตาหํ สนฺนิวฏฺโฏ กาทพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
#๑ ม. ย. ปาเหสิ ฯ ๒ ม. เอตสฺมิ ปกรณฺे ฯ

อุปาสเคน สงฆ์ อุตฺทิสฺส วิหาโร การาปีโต โหติ ฯ โส เจ
ภิกฺขุณฺํ สนฺตฺติเก พุตฺติ ปหิณฺเอยฺย อากจฺจนฺตฺตฺ ภาทฺนฺตา อิจฺฉามิ
ทานญจ ทาคฺคฺ ฐมฺมญจ โสคฺคฺ ภิกฺขุ จ ปสฺสิตฺตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ
ภิกฺขเว สตฺตฺตฺทาหกรณฺิเยน ปหิเต น เตวว อปฺปหิเต สตฺตฺตฺทาห
สนฺนินฺวฏฺฏโณ กาทพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อุปาสเคน สงฆ์
อุตฺทิสฺส อทฺตฺมโยโค การาปีโต โหติ ฯเปฯ ปาสาทิ การาปีโต
โหติ ฯ หนฺมมฺมฺยิ การาปีตํ โหติ ฯ คฺุหา การาปีตา โหติ ฯ
ปริเวณฺํ การาปีตํ โหติ ฯ โกฏฺจโก การาปีโต โหติ ฯ อุปฺปจฺจฺจฺจฺจฺจฺจ
การาปีตา โหติ ฯ อคฺคิสฺสา การาปีตา โหติ ฯ กปฺปฺยิกฺกฺกฺกฺก
โหติ ฯ วจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจ การาปีตา โหติ ฯ จงฺกโม การาปีโต โหติ ฯ
จงฺกมนฺสาลา การาปีตา โหติ ฯ อุตฺทปาโน การาปีโต โหติ ฯ อุตฺทปานฺสาลา
การาปีตา โหติ ฯ ชนฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺ การาปีตํ โหติ ฯ ชนฺตฺตฺตฺตฺตฺ
การาปีตา โหติ ฯ โปกฺขรณฺิ การาปีตา โหติ ฯ มณฺฑปโป การาปีโต
โหติ ฯ อาราโม การาปีโต โหติ ฯ อาราโมวตฺตฺตฺ การาปีตํ โหติ ฯ โส
เจ ภิกฺขุณฺํ สนฺตฺติเก พุตฺติ ปหิณฺเอยฺย อากจฺจนฺตฺตฺ ภาทฺนฺตา อิจฺฉามิ
ทานญจ ทาคฺคฺ ฐมฺมญจ โสคฺคฺ ภิกฺขุ จ ปสฺสิตฺตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ
ภิกฺขเว สตฺตฺตฺทาหกรณฺิเยน ปหิเต น เตวว อปฺปหิเต สตฺตฺตฺทาห
สนฺนินฺวฏฺฏโณ กาทพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อุปาสเคน สมฺพหฺุเล
ภิกฺขุ อุตฺทิสฺส ฯเปฯ เอกํ ภิกฺขุํ อุตฺทิสฺส วิหาโร การาปีโต
โหติ ฯ อทฺตฺมโยโค การาปีโต โหติ ฯ ปาสาทิ การาปีโต

โหติ ฯ หมมฺยิ การาปีตฺ โหติ ฯ คุหา การาปีตา โหติ ฯ
ปริเวณฺ การาปีตฺ โหติ ฯ โกฏฺจโก การาปีโต โหติ ฯ อุปฺภูจฺานสาธา
การาปีตา โหติ ฯ อคฺคิสาลา การาปีตา โหติ ฯ กปฺปียกฺกฺิ
การาปีตา โหติ ฯ วจฺจกฺกฺิ การาปีตา โหติ ฯ จงฺกโม การาปีโต
โหติ ฯ จงฺกมนสาธา การาปีตา โหติ ฯ อุทฺปาโน การาปีโต
โหติ ฯ อุทฺปานสาธา การาปีตา โหติ ฯ ชนฺดาฆริ การาปีตฺ
โหติ ฯ ชนฺดาฆรสาลา การาปีตา โหติ ฯ โปกฺขรณฺี การาปีตา
โหติ ฯ มณฺฑปโ การาปีโต โหติ ฯ อาราโม การาปีโต โหติ ฯ
อารามวตฺถุ การาปีตฺ โหติ ฯ โส เจ ภิกฺขุณฺ์ สนฺติเก ทฺุต
ปฺหิณฺเษย อากฺจณฺตฺ ภาทฺนฺตา อิจฺฉามิ ทานฺนฺจ ทาตุ ฆมฺมณฺจ
โสตุ ภิกฺขุ จ ปสฺสิตฺนฺติ ฯ กนฺตพฺพิ ภิกฺขเว สดฺดาหกรณฺีเยน
ปฺหิเต น เตวว อปฺปหิเต สดฺดาหํ สนฺนิวฺภูโฏ กาทพฺโพ ฯ อิช
ปน ภิกฺขเว อุปาสเกน ภิกฺขุณฺีสงฺฆํ อุทฺทิสฺส สมฺพหฺลลา ภิกฺขุณฺีโย
อุทฺทิสฺส เอกํ ภิกฺขุณฺี อุทฺทิสฺส สมฺพหฺลลา สิกฺขมานาโย อุทฺทิสฺส
เอกํ สิกฺขมานํ อุทฺทิสฺส สมฺพหฺลเล สามณฺเระ อุทฺทิสฺส เอกํ
สามณฺเระ อุทฺทิสฺส สมฺพหฺลลา สามณฺเระโย อุทฺทิสฺส เอกํ สามณฺเระ
อุทฺทิสฺส วิหาโร การาปีโต โหติ ฯ อฑฺฒโยโค การาปีโต โหติ ฯ
ปาสาโท การาปีโต โหติ ฯ หมมฺยิ การาปีตฺ โหติ ฯ คุหา
การาปีตา โหติ ฯ ปริเวณฺ การาปีตฺ โหติ ฯ โกฏฺจโก การาปีโต
โหติ ฯ อุปฺภูจฺานสาธา การาปีตา โหติ ฯ อคฺคิสาลา การาปีตา

โหติ ฯ กปฺปิยภฺกฺกั การาปีตา โหติ ฯ วจฺจภฺกฺกั การาปีตา โหติ ๑ ฯ
จฺงกโม การาปีโต โหติ ฯ จฺงกมนสาลา การาปีตา โหติ ฯ
อุทปาโน การาปีโต โหติ ฯ อุทปานสาลา การาปีตา โหติ ฯ
โปกฺขรณิ การาปีตา โหติ ฯ มณฺฑปโป การาปีโต โหติ ฯ
อาราโม การาปีโต โหติ ฯ อารามวตฺถุ การาปีโต โหติ ฯ โส
เจ ภิกฺขุณฺํ สนฺตฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเอยย อากจฺจนฺตฺ ภาทนฺตา อิจฺฉามิ
ทานนฺจ ทาตุ ฆมฺมณฺจ โสตุ ภิกฺขุ จ ปสฺสิตฺตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ
ภิกฺขเว สตฺตาทกรณิเยน ปหิเต น เตวว อปฺปหิเต สตฺตาทํ
สนฺนิวภูโณ กาทพฺโพ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว อุปาสเกน อตฺตโน
อตฺตถาย นิเวสนํ การาปีโต โหติ ฯ สยนิมฺรํ การาปีโต โหติ ฯ
อุทฺโทสโต การาปีโต โหติ ฯ อฏฺโฏ การาปีโต โหติ ฯ มาโพ
การาปีโต โหติ ฯ อาปโณ การาปีโต โหติ ฯ อาปณฺสาลา
การาปีตา โหติ ฯ ปาสาโท การาปีโต โหติ ฯ หมฺมมฺยิ การาปีโต โหติ ฯ
คฺุหา การาปีตา โหติ ฯ ปริเวณฺํ การาปีโต โหติ ฯ โกฏฺจโก
การาปีโต โหติ ฯ อุปฺภูจฺานสาลา การาปีตา โหติ ฯ อคฺุคิสาลา
การาปีตา โหติ ฯ รสวดี การาปีตา โหติ ฯ วจฺจภฺกฺกั การาปีตา
โหติ ฯ จฺงกโม การาปีโต โหติ ฯ จฺงกมนสาลา การาปีตา โหติ ฯ
อุทปาโน การาปีโต โหติ ฯ อุทปานสาลา การาปีตา โหติ ฯ ชนฺดาฆริ
การาปีโต โหติ ฯ ชนฺดาฆรสาลา การาปีตา โหติ ฯ โปกฺขรณิ
การาปีตา โหติ ฯ มณฺฑปโป การาปีโต โหติ ฯ อาราโม การาปีโต
#๑ ม. ย. อิตฺ ปรี กิริยาปทํ น ทิสฺสตี ฯ

โหติ ฯ อารามวตฺถุํ การารปีตํ โหติ ฯ ปุตุตฺตสฺส วา วาเรยฺย
โหติ ธีตฺถยา วา วาเรยฺย โหติ คีลาโน วา โหติ อภิญญาตํ
วา สุตฺตฺตฺตํ ภาณติ ฯ โส เจ ภิกฺขุณฺโณ สฺนฺตฺติเก พุตฺตํ ปหิณฺเนยฺย
อากจฺจนฺตฺตํ ภาทฺตฺตํ อิมํ สุตฺตฺตฺตํ ปริยาปุณฺณิสฺสฺนฺตฺติ ปุรารยฺย
สุตฺตฺตฺตํ น ๑ ปุชฺชชฺตีติ ฯ อณฺณตฺตรํ วา ปนฺนสฺส กิจฺจํ โหติ
กรณียํ วา ฯ โส เจ ภิกฺขุณฺโณ สฺนฺตฺติเก พุตฺตํ ปหิณฺเนยฺย อากจฺจนฺตฺตํ
ภาทฺตฺตํ อิจฺฉามิ ทานณฺจ ทาทฺตํ ฆมฺมณฺจ โสตฺตํ ภิกฺขุ จ
ปฺส
อปฺป
อฺป
อฺป
อฺป
อฺป
อฺป
อฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺป
อฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺป
อฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺป
อฺปฺปฺป
อฺป
อ
#๑ ม. ย. นสทโท นตฺถิ ฯ

ศาลา การาปีตา โหติ ฯ ชนฺดาฆริ การาปีตํ โหติ ฯ ชนฺดาฆรศาลา
การาปีตา โหติ ฯ โปกฺขรณิ การาปีตา โหติ ฯ มณฺทโป
การาปีโต โหติ ฯ อาราโม การาปีโต โหติ ฯ อารามวตฺถุ
การาปีตํ โหติ ฯ สว เจ ภิกฺขุณฺ สนฺตฺเก ทูตํ ปหิณฺเยย อากฺขณฺตุ
อฺยฺยา อิจฺฉามิ ทานญจ ทาตุ ฆมฺมญจ โสตุ ภิกฺขุ จ ปสฺสฺสฺตฺนฺติ ฯ
คณฺตพฺพิ ภิกฺขเว สตฺตาหกรณิเยน ปหิตे น เตวว อปฺปหิตे
สตฺตาหํ สนฺนิวณฺฺณ กาทพฺโพ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว อุปาสิกาย
สมฺพหฺลฺลํ ภิกฺขุ อุทฺทิสฺส ฯเปฯ เอกํ ภิกฺขุํ อุทฺทิสฺส ภิกฺขุณิสงฺฆํ
อุทฺทิสฺส สมฺพหฺลฺลา ภิกฺขุณิโย อุทฺทิสฺส เอกํ ภิกฺขุณิํ อุทฺทิสฺส
สมฺพหฺลฺลา สิกฺขมานาโย อุทฺทิสฺส เอกํ สิกฺขมานํ อุทฺทิสฺส สมฺพหฺลฺล
สามณฺเระ อุทฺทิสฺส เอกํ สามณฺเริ อุทฺทิสฺส สมฺพหฺลฺลา สามณฺเริโย
อุทฺทิสฺส เอกํ สามณฺเริ อุทฺทิสฺส ฯเปฯ อคฺคโน อคฺคทาย นิเวสนํ
การาปีตํ โหติ ฯ สยนิฆริ การาปีตํ โหติ ฯ อุทฺโทสิโต การาปีโต
โหติ ฯ อณฺฺณ การาปีโต โหติ ฯ มาโพ การาปีโต โหติ ฯ
อาปโณ การาปีโต โหติ ฯ อาปณฺศาลา การาปีตา โหติ ฯ
ปาสาโท การาปีโต โหติ ฯ หมฺมยิ การาปีตํ โหติ ฯ กุหา การาปีตา
โหติ ฯ ปรีเวณฺ การาปีตํ โหติ ฯ โกณฺจโก การาปีโต โหติ ฯ
อุปฺปญฺจานศาลา การาปีตา โหติ ฯ อคฺคิศาลา การาปีตา โหติ ฯ รสวตี
การาปีตา โหติ ฯ วจฺจกฺกฺกิ การาปีตา โหติ ฯ จงฺกโม การาปีโต
โหติ ฯ จงฺกมนศาลา การาปีตา โหติ ฯ อุทฺปาโน การาปีโต

โหติ ฯ อุทปานสาลา การापิตา โหติ ฯ โปกุขรณิ การापิตา โหติ ฯ
มณฺฑปโป การापิตो โหติ ฯ อาราโม การापितो โหติ ฯ อารามวตฺถุ
การापितं โหติ ฯ ปุตฺตสฺส วา วาเรยฺย โหติ ธีตฺยา วา วาเรยฺย
โหติ คิลานา วา โหติ อภิณฺเฑาตं วา สุตฺตฺนตं ภาณติ ฯ सा जे
गिग्गुन्निं सन्दिगे तुत्तं प्पहिण्णेषु ओकज्जनत्तु ओय्या ओम्मं सุตฺतन्तं
प्रियाप्पुत्तिस्सन्दि प्रायं सत्तन्तो न ॑ प्लुच्छत्ति ॑ ओल्लत्तरि
वा पनस्सा गिज्जं โहति ॑ ग्रन्थिं वा ॑ सा जे गिग्गुन्निं सन्दिगे
तुत्तं प्पहिण्णेषु ओकज्जनत्तु ओय्या ओज्जामि तानल्लज तत्तत्त
त्तम्मल्लज सोत्तु गिग्गु ज पत्तत्ति ॑ कन्त्तप्पं गिग्गवे सत्तत्ताहरन्थियेन
प्पहिते न ॑ देव्व ओप्पहिते सत्तत्ताहं सन्निव्वण्ण
कात्तप्पो ॑ ओत्त पन् गिग्गवे गिग्गुणा संग्गं ओत्तत्तत्त गिग्गुनिया
संग्गं ओत्तत्तत्त तिग्गमानाय संग्गं ओत्तत्तत्त साम्णेरेन संग्गं
ओत्तत्तत्त साम्णेरिया संग्गं ओत्तत्तत्त सम्पप्पुले गिग्गु ओत्तत्तत्त
ओत्तं गिग्गु ओत्तत्तत्त गिग्गुनिं संग्गं ओत्तत्तत्त सम्पप्पुला गिग्गुनिया
ओत्तत्तत्त ओत्तं गिग्गुनिं ओत्तत्तत्त सम्पप्पुला तिग्गमानाय ओत्तत्तत्त
ओत्तं तिग्गमानं ओत्तत्तत्त सम्पप्पुले साम्णेरे ओत्तत्तत्त ओत्तं
साम्णेरे ओत्तत्तत्त सम्पप्पुला साम्णेरियो ओत्तत्तत्त ओत्तं साम्णेरी
ओत्तत्तत्त ॑ पे ॑ ओत्तत्तत्त ओत्तत्तत्त विहारो การापितो โหति ॑
ओत्तत्तत्तโยโค การापितो โหति ॑ ปासाโท การापितो โหति ॑
หम्मิมิ การापิตं โหति ॑ कुหา การापिता โหति ॑ ॑ परिเวณฺณ การापิตं
#๑ ม. ย. นสทโท นตฺถิ ๑

โหติ ฯ โภฏฺจโก การาปีโต โหติ ฯ อุปฺภูจฺจนาสาธา การาปีตา
โหติ ฯ อคฺคิสาลา การาปีตา โหติ ฯ กปฺปิยภฺภูฏี การาปีตา
โหติ ฯ วจฺจภฺภูฏี การาปีตา โหติ ฯ จงฺกโม การาปีโต โหติ ฯ
จงฺกมนสาธา การาปีตา โหติ ฯ อุทฺปาโน การาปีโต โหติ ฯ
อุทฺพานสาธา การาปีตา โหติ ฯ โปกฺขรณิ การาปีตา โหติ ฯ
มณฺฑาโป การาปีโต โหติ ฯ อาราโม การาปีโต โหติ ฯ
อารามวตฺถุ การาปีติ โหติ ฯ สฺวา เจ ภิกฺขุณฺโณ สนฺติเก พุตฺ
ปฺหิณฺเอยฺย อากจฺจนฺตุ อยฺยา อิจฺฉามิ ทานญจ ทาตุ ฐมฺมญจ
โสตุ ภิกฺขุ จ ปสฺสิตฺตุนฺติ ฯ กนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สตฺตฺตฺตาหกรณิเยน
ปฺหิตฺเตน เตวว อปฺปฺหิตฺเต สตฺตฺตฺตาหํ สนฺนิวณฺฺณโณ กาทพฺโพติ ฯ

[๒๑๑] เตน โข ปน สมเยน อลฺลตฺโร ภิกฺขุ คิลานโ โหติ ฯ
โส ภิกฺขุณฺโณ สนฺติเก พุตฺ ปาหฺสิ อหํ หิ คิลานอ อากจฺจนฺตุ
ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺโณ อากตฺตฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตุ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจนฺโณ สตฺตฺตฺตาหกรณิเยน อปฺปฺหิตฺเตปี กนฺตุ
ปเคว ปฺหิตฺเต ภิกฺขุสฺส ภิกฺขุณิยา สิภฺขมานาย สามเณรสฺส
สามเณริยา อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อิมสํ ปญฺจนฺโณ สตฺตฺตฺตาหกรณิเยน
อปฺปฺหิตฺเตปี กนฺตุ ปเคว ปฺหิตฺเต สตฺตฺตฺตาหํ สนฺนิวณฺฺณโณ กาทพฺโพติ ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ คิลานโ โหติ ฯ โส เจ ภิกฺขุณฺโณ สนฺติเก
พุตฺ ปฺหิณฺเอยฺย อหํ หิ คิลานอ อากจฺจนฺตุ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ
ภิกฺขุณฺโณ อากตฺตฺติ ฯ กนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สตฺตฺตฺตาหกรณิเยน อปฺปฺหิตฺเตปี

ปเคว ปหิตะ คิลานภคฺคํ วา ปริเยสฺสสํมิ คิลานุปฺภุจาทภคฺคํ
วา ปริเยสฺสสํมิ คิลานภคฺชชํ วา ปริเยสฺสสํมิ ปุจฺฉิสฺสสํมิ
วา อุปฺภุจหิสฺสสํมิ วาตี สคฺคตาหํ สนนฺนิวณฺโณ กาทพฺโพ ๑
อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส อนภริตี อุปฺปนฺนา โหตี ๑ โส เจ
ภิกฺขุนํ สนนฺติเก พุคฺคํ ปหิณฺเอย อนภริตี เม อุปฺปนฺนา อากจฺฉนฺตุ
ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุนํ อากคฺคนฺติ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคตาหกรณฺเียน
อุปฺปหิตะปี ปเคว ปหิตะ อนภริตี วุปกาสะสํมิ
วา วุปกาสาเปสฺสสํมิ วา ชมฺมกถํ วาสฺส กริสฺสสํมิตี สคฺคตาหํ
สนนฺนิวณฺโณ กาทพฺโพ ๑ อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส กุกฺกจฺจํ
อุปฺปนฺนํ โหตี ๑ โส เจ ภิกฺขุนํ สนนฺติเก พุคฺคํ ปหิณฺเอย กุกฺกจฺจํ
เม อุปฺปนฺนํ อากจฺฉนฺตุ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุนํ อากคฺคนฺติ ๑
คฺคนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคตาหกรณฺเียน อุปฺปหิตะปี ปเคว ปหิตะ
กุกฺกจฺจํ วินฺทาสํมิ วา วินฺททาเปสฺสสํมิ วา ชมฺมกถํ วาสฺส
กริสฺสสํมิตี สคฺคตาหํ สนนฺนิวณฺโณ กาทพฺโพ ๑ อิธ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุสฺส ทิฏฺฐจฺจคฺคํ อุปฺปนฺนํ โหตี ๑ โส เจ ภิกฺขุนํ สนนฺติเก พุคฺคํ
ปหิณฺเอย ทิฏฺฐจฺจคฺคํ เม อุปฺปนฺนํ อากจฺฉนฺตุ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ
ภิกฺขุนํ อากคฺคนฺติ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคตาหกรณฺเียน อุปฺปหิตะปี
ปเคว ปหิตะ ทิฏฺฐจฺจคฺคํ วิเวจฺสสํมิ วา วิเวจาเปสฺสสํมิ วา
ชมฺมกถํ วาสฺส กริสฺสสํมิตี สคฺคตาหํ สนนฺนิวณฺโณ กาทพฺโพ ๑
อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ครุชฺชมฺมํ อชฺฉาปนฺโน โหตี ปรีวาสาโรโห ๑

โส เจ ภิกฺขุณฺํ สนฺตฺติเก พุตฺตํ ปหิณฺเอยฺย อหํ หิ คุรุชฺฌมมํ
อชฺฌมาปฺนโน ปรีวาสารโห อากฺขณฺนตฺตํ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺํ
อากตฺตนฺตฺติ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สตฺตทาหกรณฺเณน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว
ปหิเต ปรีวาสาทานํ อุตฺตํ กฤษฺสํ วา อนุสฺสาเวสฺสํ วา
คณฺปุรโก วา ภวิสฺสามิตฺติ สตฺตทาหํ สนฺนิวณฺฺณ กาทพฺโพ ๑
อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ มฺลตาย ปฏฺิกสฺสนารโห โหติ ๑ โส เจ
ภิกฺขุณฺํ สนฺตฺติเก พุตฺตํ ปหิณฺเอยฺย อหํ ๑ หิ มฺลตาย ปฏฺิกสฺสนารโห
อากฺขณฺนตฺตํ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺํ อากตฺตนฺตฺติ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว
สตฺตทาหกรณฺเณน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต มฺลตาย ปฏฺิกสฺสนํ
อุตฺตํ กฤษฺสํ วา อนุสฺสาเวสฺสํ วา คณฺปุรโก วา ภวิสฺสามิตฺติ
สตฺตทาหํ สนฺนิวณฺฺณ กาทพฺโพ ๑ อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
มานตฺตารโห โหติ ๑ โส เจ ภิกฺขุณฺํ สนฺตฺติเก พุตฺตํ ปหิณฺเอยฺย อหํ
หิ มานตฺตารโห อากฺขณฺนตฺตํ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺํ อากตฺตนฺตฺติ ๑
คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สตฺตทาหกรณฺเณน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต
มานตฺตาทานํ อุตฺตํ กฤษฺสํ วา อนุสฺสาเวสฺสํ วา คณฺปุรโก
วา ภวิสฺสามิตฺติ สตฺตทาหํ สนฺนิวณฺฺณ กาทพฺโพ ๑ อิธ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุ อพฺุณฺนารโห โหติ ๑ โส เจ ภิกฺขุณฺํ สนฺตฺติเก
พุตฺตํ ปหิณฺเอยฺย อหํ หิ อพฺุณฺนารโห อากฺขณฺนตฺตํ ภิกฺขุ
อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺํ อากตฺตนฺตฺติ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สตฺตทาหกรณฺเณน
อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต อพฺุณฺนํ อุตฺตํ กฤษฺสํ วา
#๑ โป. อหฺลจฺมฺหิ ๑ อิตฺโต ปรี อีทิสเมว ๑

อนุสฺสาเวสฺสามิ วา คณปุรโก วา ภวิสฺสามิติ สฺตฺตาทํ สนฺนิวณฺโณ
กาทพุโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส สงฺโฆ กมฺมํ กตฺตกาโม
โหติ ตฺชฺชณียํ วา นิสฺสํ ๑ วา ปพฺพาทฺชนียํ วา ปฏิสารณียํ วา
อุกฺเขปณียํ วา ฯ โส เจ ภิกฺขุณฺโณ สนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเนยฺย สงฺโฆ
เม กมฺมํ กตฺตกาโม อากฺขณฺตุ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺ
อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สฺตฺตาทกรณฺเณน อปฺปหิเตปิ ปเคว
ปหิเต กิณฺติ นฺุ โข สงฺโฆ กมฺมํ น กรเยย ลหุกาย วา
ปริณามเยยติ สฺตฺตาทํ สนฺนิวณฺโณ กาทพุโพ ฯ กตฺ วา ปนสฺส
โหติ สงฺฆเณน กมฺมํ ตฺชฺชณียํ วา นิสฺสํ วา ปพฺพาทฺชนียํ วา
ปฏิสารณียํ วา อุกฺเขปณียํ วา ฯ โส เจ ภิกฺขุณฺโณ สนฺติเก ทฺตํ
ปหิณฺเนยฺย สงฺโฆ เม กมฺมํ อกาสิ อากฺขณฺตุ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ
ภิกฺขุณฺ อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สฺตฺตาทกรณฺเณน อปฺปหิเตปิ
ปเคว ปหิเต กิณฺติ นฺุ โข สมฺมาวตฺเตยฺย โลมํ ปาเตยฺย
เนตฺถารํ วตฺเตยฺย สงฺโฆ ตํ กมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสมเยยติ สฺตฺตาทํ
สนฺนิวณฺโณ กาทพุโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเณ คิลาณา โหติ ฯ
สา เจ ภิกฺขุณฺโณ สนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเนยฺย อหํ หิ ๒ คิลาณา
อากฺขณฺตุ อยฺยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ
ภิกฺขเว สฺตฺตาทกรณฺเณน อปฺปหิเตปิ ปเคว ปหิเต คิลาณภตฺตํ
วา ปรีเยสฺสึสามิ คิลาณปฺภุจาทภตฺตํ วา ปรีเยสฺสึสามิ คิลาณเกสฺชชํ
#๑ ยฺ. รา. นิสฺสํ ฯ ๒ ม. หิสฺสุทโท นตฺถิ ฯ

วา ปริเยสสุสามิ ปุจฺฉิสสุสามิ วา อุปฺภูจฺหิสสุสามิ วาติ สตุตฺตาหํ
สนฺนิวณฺฺณโณ กาทพุโพ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเีย อนภฺริตฺติ
อุปฺปนฺนา โหติ ฯ สา เจ ภิกฺขุณฺฺนํ สนฺตฺติเก พุตฺตํ ปหิณฺเอย
อนภฺริตฺติ เม อุปฺปนฺนา อากจฺฉนฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อากตฺต
ปหิเต อนภฺริตฺตี วุปกาสสฺสามิ วา วุปกาสาเปสฺสามิ วา ฌมฺมกถํ
วาสฺสา กริสฺสามีตฺติ สตุตฺตาหํ สนฺนิวณฺฺณโณ กาทพุโพ ฯ อีธ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเีย กุกฺกจฺจํ อุปฺปนฺนํ โหติ ฯ สา เจ ภิกฺขุณฺฺนํ
สนฺตฺติเก พุตฺตํ ปหิณฺเอย กุกฺกจฺจํ เม อุปฺปนฺนํ อากจฺฉนฺตฺต
อฺยยา อิจฺฉามิ อฺยยานํ อากตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อฺยยา อิจฺฉามิ อฺยยานํ อากตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อฺยยา อิจฺฉามิ อฺยยานํ อากตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อฺยยา อิจฺฉามิ อฺยยานํ อากตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อฺยยา อิจฺฉามิ อฺยยานํ อากตฺตฺตฺตฺต
อฺยยา อิจฺฉามิ อฺยยานํ อากตฺตฺต
อฺยยา อิจฺฉามิ อฺยยานํ อากตฺต
อฺยยา อิจฺฉามิ อฺยยานํ อากต
อฺยยา อิจฺฉามิ อฺยยานํ อาก

มานตตารหา อากจฺจนตุ อยฺยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากตฺนฺติ ฯ
คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สตฺตทาหกรณฺเณน อปฺปหิเตปิ ปฺเคว ปหิเต
มานตฺตทานํ อุตฺตํ กฺริสฺสามิตี สตฺตทาํ สนนฺิวคฺคฺโค กาทพฺโพ ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณี มฺลยา ปฏฺิกสฺสนารหา โหตี ฯ สา
เจ ภิกฺขุณี สนฺติเก พฺตํ ปหิณฺเณยฺย อหํ หิ มฺลยา ปฏฺิกสฺสนารหา
อากจฺจนตุ อยฺยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว
สตฺตทาหกรณฺเณน อปฺปหิเตปิ ปฺเคว ปหิเต มฺลยา ปฏฺิกสฺสนํ
อุตฺตํ กฺริสฺสามิตี สตฺตทาํ สนนฺิวคฺคฺโค กาทพฺโพ ฯ อิธ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุณี อพฺภานารหา โหตี ฯ สา เจ ภิกฺขุณี สนฺติเก
พฺตํ ปหิณฺเณยฺย อหํ หิ อพฺภานารหา อากจฺจนตุ อยฺยา
อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สตฺตทาหกรณฺเณน
อปฺปหิเตปิ ปฺเคว ปหิเต อพฺภานํ อุตฺตํ กฺริสฺสามิตี สตฺตทาํ
สนนฺิวคฺคฺโค กาทพฺโพ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเณสา สงฺโฆ
กมฺมํ กตฺตกาโม โหตี ตชฺชนฺเณยฺย วา นยฺสฺสํ วา ปพฺพาชนฺเณยฺย วา
ปฏฺิสารณฺเณยฺย วา อุกฺเขปนฺเณยฺย วา ฯ สา เจ ภิกฺขุณี สนฺติเก พฺตํ
ปหิณฺเณยฺย สงฺโฆ เม กมฺมํ กตฺตกาโม อากจฺจนตุ อยฺยา
อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สตฺตทาหกรณฺเณน
อปฺปหิเตปิ ปฺเคว ปหิเต กิณฺตี นฺุ โข สงฺโฆ กมฺมํ น
กเรยฺย ลหุทาย ๑ วา ปรีณามยฺยาตี สตฺตทาํ สนนฺิวคฺคฺโค
กาทพฺโพ ฯ กตํ วา ปนฺสฺสา โหตี สงฺเขน กมฺมํ ตชฺชนฺเณยฺย
#๑ ไป. ลหุทาย ฯ

วา นียสฺสํ วา ปพฺพาขณียํ วา ปฏฺฐิสารณียํ วา อุกฺเขปนียํ วา ๑ สฺวา
เจ ภิกฺขุณฺโณ สฺนฺตฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเอยฺย สฺงฺโฆ เม กมฺมํ อกาสิ อากฺขณฺตฺ
อฺยฺยา อิจฺฉามิ อฺยฺยานํ อากตฺนฺตฺติ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สตฺตฺตาหฺกรณฺณิเยน
อฺปฺปหิเตปิ ปฺเคว ปหิเต กิณฺติ นฺ โห ๑ สฺมมวาทฺเตยฺย
โลมํ ปาเตยฺย เนตฺถาริ วตฺเตยฺย สฺงฺโฆ ตํ กมฺมํ
ปฏฺฐิปฺปสฺสสมฺเภยฺยาติ สตฺตฺตาหฺ สฺนฺนินฺวณฺฺณ กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน
ภิกฺขเว สิกฺขมาณา คิลาณา โหติ ๑ สฺวา เจ ภิกฺขุณฺโณ สฺนฺตฺติเก ทฺตํ
ปหิณฺเอยฺย อหํ หิ คิลาณา อากฺขณฺตฺ อฺยฺยา อิจฺฉามิ
อฺยฺยานํ อากตฺนฺตฺติ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สตฺตฺตาหฺกรณฺณิเยน อฺปฺปหิเตปิ
ปฺเคว ปหิเต คิลาณภตฺตํ วา ปฺริเยสฺสิสฺสามิ คิลาณฺปฏฺฐจกภตฺตํ
วา ปฺริเยสฺสิสฺสามิ คิลาณเกสฺซชฺชํ วา ปฺริเยสฺสิสฺสามิ ปุจฺฉนฺิสฺสามิ วา
อฺปฺปฏฺฐหฺิสฺสามิ วาติ สตฺตฺตาหฺ สฺนฺนินฺวณฺฺณ กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน
ภิกฺขเว สิกฺขมานาย อนภิริติ อฺปฺปนฺนา โหติ ๑ เป ๑ กุกฺกจฺจ
อฺปฺปนฺนํ โหติ ๑ ทิฏฺฐจฺจคฺคํ อฺปฺปนฺนํ โหติ ๑ สิกฺขา กุปีตา โหติ ๑
สฺวา เจ ภิกฺขุณฺโณ สฺนฺตฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเอยฺย สิกฺขา เม กุปีตา
อากฺขณฺตฺ อฺยฺยา อิจฺฉามิ อฺยฺยานํ อากตฺนฺตฺติ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว
สตฺตฺตาหฺกรณฺณิเยน อฺปฺปหิเตปิ ปฺเคว ปหิเต สิกฺขาสมาทานํ
อฺสฺสฺสูกํ กริสฺสามิติ สตฺตฺตาหฺ สฺนฺนินฺวณฺฺณ กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน
ภิกฺขเว สิกฺขมาณา อฺปฺปสมฺปชฺชิตฺตฺกามา โหติ ๑ สฺวา เจ ภิกฺขุณฺโณ
สฺนฺตฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเอยฺย อหํ หิ อฺปฺปสมฺปชฺชิตฺตฺกามา อากฺขณฺตฺ

อยุยา อิจฺฉามิ อยุยานํ อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สตฺตาทหฺรณฺนิเยน
อปฺปหิตฺปี ปฺเคว ปหิตฺเต อฺปสมฺปทํ อฺสุสฺสูกํ กริสฺสามิ
วา อนุสฺสวเวสฺสามิ วา คณฺปุรโก วา ภวิสฺสามิตี สตฺตาทํ
สนฺนิวฏฺโฏ กาทพฺโพ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว สามณฺเโร คีลาโน
โหติ ฯ โส เจ ภิกฺขุณฺํ สนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเอยฺย อหํ หิ คีลาโน
อากจฺฉนฺตุ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺํ อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว
สตฺตาทหฺรณฺนิเยน อปฺปหิตฺปี ปฺเคว ปหิตฺเต คีลาณภตฺตํ วา
ปริเยสฺสีสฺสามิ คีลาณุปฺภูจาทภตฺตํ วา ปริเยสฺสีสฺสามิ คีลาณภตฺตชฺชํ
วา ปริเยสฺสีสฺสามิ ปุจฺฉิสฺสามิ วา อฺปฺภูจหิสฺสามิ วาตี สตฺตาทํ
สนฺนิวฏฺโฏ กาทพฺโพ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว สามณฺเรสฺส อนภิริตี
อฺปฺปนฺนา โหติ ฯเปฯ กุกฺกจฺจํ อฺปฺปนฺนํ โหติ ฯ ทิฏฺฐิจฺฉตํ
อฺปฺปนฺนํ โหติ ฯ สามณฺเโร วสฺสํ ปุจฺฉิตฺตกาโม โหติ ฯ โส
เจ ภิกฺขุณฺํ สนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเอยฺย อหํ หิ วสฺสํ ปุจฺฉิตฺตกาโม
อากจฺฉนฺตุ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺํ อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว
สตฺตาทหฺรณฺนิเยน อปฺปหิตฺปี ปฺเคว ปหิตฺเต ปุจฺฉิสฺสามิ วา
อจฺฉิขิสฺสามิ วาตี สตฺตาทํ สนฺนิวฏฺโฏ กาทพฺโพ ฯ อีธ ปน
ภิกฺขเว สามณฺเโร อฺปสมฺปชฺชิตฺตกาโม โหติ ฯ โส เจ ภิกฺขุณฺํ
สนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเอยฺย อหํ หิ อฺปสมฺปชฺชิตฺตกาโม อากจฺฉนฺตุ
ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺํ อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สตฺตาทหฺรณฺนิเยน
อปฺปหิตฺปี ปฺเคว ปหิตฺเต อฺปสมฺปทํ อฺสุสฺสูกํ กริสฺสามิ วา

อนุสฺสาเวสฺสามิ วา คณปุรโก วา ภวิสฺสามิติ สุตฺตาทํ สนนฺิวณฺโณ
กาทพุโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว สามเณริ คิลานา โหติ ฯ สา เจ
ภิกฺขุนํ สนฺติเก ทฺตํ ปหิเณยฺย อหํ หิ คิลานา อากฺขณฺตุ
อยฺยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพิ ภิกฺขเว สุตฺตาทกรณฺเณน
อปฺปหิเตปี ปเคว ปหิเต คิลานภตฺตํ วา ปริเยสฺสีสฺสามิ
คิลานุปฺภูจากรภตฺตํ วา ปริเยสฺสีสฺสามิ คิลานภตฺตชฺชํ วา ปริเยสฺสีสฺสามิ
ปฺจุจฺฉิสฺสามิ วา อฺปฺภูจฺฉิสฺสามิ วาติ สุตฺตาทํ สนนฺิวณฺโณ กาทพุโพ ฯ
อธิ ปน ภิกฺขเว สามเณรียา อนภิริติ อฺปฺปนฺนา โหติ ฯ กุกฺกจฺจ
อฺปฺปนฺนํ โหติ ฯ ทิฏฺฐิจฺฉิตฺตํ อฺปฺปนฺนํ โหติ ฯ สามเณริ วสฺสํ
ปฺจุจฺฉิตฺตูกามา โหติ ฯ สิกฺขํ สฺมาทยิตฺตูกามา โหติ ฯ สา เจ
ภิกฺขุนํ สนฺติเก ทฺตํ ปหิเณยฺย อหํ หิ สิกฺขํ สฺมาทยิตฺตูกามา
อากฺขณฺตุ อยฺยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพิ ภิกฺขเว
สุตฺตาทกรณฺเณน อปฺปหิเตปี ปเคว ปหิเต ฯ สิกฺขาสมาทานํ อฺสุสฺสกํ
กริสฺสามิติ สุตฺตาทํ สนนฺิวณฺโณ กาทพุโพติ ฯ

[๒๑๒] เตน โข ปน สมเณน อลฺลตฺตรสฺส ภิกฺขุโน มาตา
คิลานา โหติ ฯ สา ปฺตฺตสฺส สนฺติเก ทฺตํ ปาหสิ อหํ หิ
คิลานา [๑] อิจฺฉามิ ปฺตฺตสฺส อากตฺนฺติ ฯ อถ โข ตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ
ภควตา ปญฺญตฺตํ สุตฺตนฺนํ สุตฺตาทกรณฺเณน ปหิเต คนฺตํ น
เตวว อปฺปหิเต ปญฺจนฺนํ สุตฺตาทกรณฺเณน อปฺปหิเตปี คนฺตํ
ปเคว ปหิเต อยญจ เม มาตา คิลานา สา จ อนฺุปาสิกา
#๑ โป. ม. ย. อคฺจฺฉตฺต เม ปฺตฺโตติ ฯ

กถิ นุ โข มยา ปฏิปชชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถิ อารโจะสิ ฯ
อนฺชานามิ ภิกฺขเว สตฺตณฺนํ สตฺตาทกรณฺเยน อปฺปหิตฺตปิ คนฺตุ
ปเคว ปหิตฺต ภิกฺขุสฺส ภิกฺขุณฺเยน สิกฺขมานาย สามเณรฺส
สามเณรฺยา มาตฺยา จ ปิตฺตฺส จ อนฺชานามิ ภิกฺขเว อิมํ
สตฺตณฺนํ สตฺตาทกรณฺเยน อปฺปหิตฺตปิ คนฺตุ ปเคว ปหิตฺต สตฺตาท
สนฺนิวณฺฺณ กาทพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส มาตา คิลานา
โหติ ฯ สา เจ ปุตฺตฺส สนฺติเก พฺตํ ปหิณฺเวย อหํ หิ คิลานา
อากจฺจตุ เม ปุตฺโต อิจฺฉามิ ปุตฺตฺส อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพิ
ภิกฺขเว สตฺตาทกรณฺเยน อปฺปหิตฺตปิ ปเคว ปหิตฺต คิลานภตฺตํ
วา ปริเยสิสฺสามิ คิลานุปฺภจากภตฺตํ วา ปริเยสิสฺสามิ คิลานเกสชฺชํ
วา ปริเยสิสฺสามิ ปุจฺฉิสิสฺสามิ วา อุปฺภุจฺหิสิสฺสามิ วาติ สตฺตาท
สนฺนิวณฺฺณ กาทพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส ปิตา คิลาน
โหติ ฯ โส เจ ปุตฺตฺส สนฺติเก พฺตํ ปหิณฺเวย อหํ หิ คิลาน
อากจฺจตุ เม ปุตฺโต อิจฺฉามิ ปุตฺตฺส อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพิ
ภิกฺขเว สตฺตาทกรณฺเยน อปฺปหิตฺตปิ ปเคว ปหิตฺต คิลานภตฺตํ
วา ปริเยสิสฺสามิ คิลานุปฺภจากภตฺตํ วา ปริเยสิสฺสามิ คิลานเกสชฺชํ
วา ปริเยสิสฺสามิ ปุจฺฉิสิสฺสามิ วา อุปฺภุจฺหิสิสฺสามิ วาติ สตฺตาท
สนฺนิวณฺฺณ กาทพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส ภาตา คิลาน
โหติ ฯ โส เจ ภาตฺโน สนฺติเก พฺตํ ปหิณฺเวย อหํ หิ คิลาน
อากจฺจตุ เม ภาตา อิจฺฉามิ ภาตฺโน อากตฺนฺติ ฯ คนฺตพฺพิ

ภิกฺขเว สตุตฺตาหกรณียเณ ปหิตเณ น เตวว อปฺปหิตเณ สตุตฺตาห
สนฺนิวณฺเณ กตฺตพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส ภคินี คิลานา
โหติ ๑ สว เจ ภิกฺขุสฺส ๑ สนฺติเก พุตฺติ ปหิณฺเณย อหํ หิ คิลานา
อากจฺจนฺตุ เม ภตฺตา อิจฺฉามิ ภตฺตโน อากตฺนฺติ ๑ คนฺตพฺพิ ภิกฺขเว
สตุตฺตาหกรณียเณ ปหิตเณ น เตวว อปฺปหิตเณ สตุตฺตาห สนฺนิวณฺเณ
กตฺตพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส ฅตฺตโก คิลาน โหติ ๑
โส เจ ภิกฺขุสฺส สนฺติเก พุตฺติ ปหิณฺเณย อหํ หิ คิลาน อากจฺจนฺตุ
ภทฺตโน อิจฺฉามิ ภทฺตสฺส อากตฺนฺติ ๑ คนฺตพฺพิ ภิกฺขเว
สตุตฺตาหกรณียเณ ปหิตเณ น เตวว อปฺปหิตเณ สตุตฺตาห สนฺนิวณฺเณ
กตฺตพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส ๒ ภตฺตโก คิลาน โหติ ๑
โส เจ ภิกฺขุสนฺติเก พุตฺติ ปหิณฺเณย อหํ หิ คิลาน อากจฺจนฺตุ
ภิกฺขุ ๓ อิจฺฉามิ ภิกฺขุสนฺติ ๔ อากตฺนฺติ ๑ คนฺตพฺพิ ภิกฺขเว
สตุตฺตาหกรณียเณ ปหิตเณ น เตวว อปฺปหิตเณ สตุตฺตาห สนฺนิวณฺเณ
กตฺตพฺโพติ ๑

[๒๑๑] เตน โข ปน สมเณ สงฺฆสฺส มหาวีหโร ๕ อุนฺทริยติ ๖
อณฺตเรณ อุปาสเกณ อรณฺเณ ฅนฺทํ ฅทปิตฺติ โหติ ๑ โส
ภิกฺขุสนฺติเก พุตฺติ ปาหสิ สเจ ภทฺตนา ตํ ฅนฺทํ อวหาเปยฺยํ ๗
ทชฺชาหํ ตํ ฅนฺทนฺติ ๑ ภควโต เอตมฺตํ อโรเจสิ ๑ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว สงฺฆกรณียเณ คนฺตุ สตุตฺตาห สนฺนิวณฺเณ กตฺตพฺโพติ ๑

#๑ ไป. ม. ภตฺตโน ๑ ๒ ม. ย. ภิกฺขุคตฺตโก ๑ ๓ ม. ภทฺตนา ๑ ๔ ม. ภทฺตนา ๑
#๕ ม. ย. วิหโร ๑ ๖ ไป. ม. อุนฺทริยติ ๑ ๗ ไป. ม. อวหาเปยฺยํ ๑ ย.
#อวหาเปยฺยํ ๑

วสฺสาวาสภาณวารํ นิฎฺฐิตํ ปจฺจํ ๑

[๒๑๔] เตน โข ปน สมเยน โกสเลสุ ชนปเทสุ ๒ อณฺฺตรสุมี
อวาเส วสฺสูปคตา ภิกฺขุ วาเพหิ อุพฺพาทฺหา โหนฺติ ฯ คณฺฺหีสฺสปี
ปรีปาศีสฺสปี ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสุ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว
วสฺสูปคตา ภิกฺขุ วาเพหิ อุพฺพาทฺหา โหนฺติ คณฺฺหนฺติปี ปรีปาศฺสปี ฯ
เอเสว อนฺฺตรายิตี ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคตา ภิกฺขุ สิริสเปหิ อุพฺพาทฺหา
โหนฺติ ฯ ทํสนฺติปี ปรีปาศฺสปี ฯ เอเสว อนฺฺตรายิตี ปกฺกมิตพฺพํ ฯ
อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคตา ภิกฺขุ
โจเรหิ อุพฺพาทฺหา โหนฺติ ฯ วิลุมฺปนฺติปี อากฺเณนฺติปี ฯ เอเสว
อนฺฺตรายิตี ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ อิธ ปน
ภิกฺขเว วสฺสูปคตา ภิกฺขุ ปีสาเจหิ อุพฺพาทฺหา โหนฺติ ฯ อาวิสนฺติปี
หฺรณฺติปี ๓ ฯ เอเสว อนฺฺตรายิตี ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคตानํ ภิกฺขุณํ คาโม อคฺคินา
ททฺโฆ โหติ ฯ ภิกฺขุ ปิณฺฑเกน ๔ กิลมฺนฺติ ฯ เอเสว อนฺฺตรายิตี
ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว
วสฺสูปคตानํ ภิกฺขุณํ เสนาสนํ อคฺคินา ททฺธํ โหติ ฯ ภิกฺขุ เสนาสเนน
กิลมฺนฺติ ฯ เอเสว อนฺฺตรายิตี ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ
วสฺสจฺเจทสฺส ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคตानํ ภิกฺขุณํ คาโม
#๑ โป. วสฺสาวาสภาณวารํ นิฎฺฐิตํ ๑ ม. วสฺสาวาสภาณวารํ นิฎฺฐิตํ ๑
#๒ วสฺสาวาสภาณวารํ นิฎฺฐิตํ ๑ ส. วสฺสาวาสภาณวารํ ปจฺจํ ๑ ๒ ม. สพฺพตฺถ ชนปเท ๑
#๓ ม. หนฺนฺติปี ๑ ๔ โป. ปิณฺฑเกน ๑

อุทเคน วุโพห โหติ ฯ ภิกฺขุ ปิณฑเคน กิลมนฺติ ฯ เอเสว
อนฺตราโยติ ปกฺกमितพฺพํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ อธิ ปน
ภิกฺขเว วสฺสูปคตานิ ภิกฺขุณฺํ เสนาสนํ อุทเคน วุพฺหํ โหติ ฯ ภิกฺขุ
เสนาสเนน กิลมนฺติ ฯ เอเสว อนฺตราโยติ ปกฺกमितพฺพํ ฯ อนาปตฺติ
วสฺสจฺเจทสฺสาคิ ฯ

[๒๑๕] เตน โข ปน สมเยน อญฺจตรสฺมี อวาเส วสฺสูปคตานิ
ภิกฺขุณฺํ คาโม โจรเหิ วุฏฺฐาสี ๑ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตุํ ฯ
อนุชานามิ ภิกฺขเว เยน คาโม เตน คนฺตุนฺติ ฯ คาโม
เทวธา ภิชฺชิตฺถํ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตุํ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว เยน คามา พหุตรา เตน คนฺตุนฺติ ฯ พหุตรา อสฺสทฺธา
โหนติ อปฺปสนฺนา ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตุํ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว เยน สทฺธา ปสนฺนา เตน คนฺตุนฺติ ฯ

[๒๑๖] เตน โข ปน สมเยน โกสเลสุ ชนปเทสุ อญฺจตรสฺมี
อวาเส วสฺสูปคตา ภิกฺขุ น ลภีสุ ลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺล
โภชนสฺส ยาวตฺถํ ปาริปุรี ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตุํ ฯ
อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคตา ภิกฺขุ น ลภนฺติ ลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺล
วา โภชนสฺส ยาวตฺถํ ปาริปุรี ฯ เอเสว อนฺตราโยติ ปกฺกमितพฺพํ ฯ
อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคตา ภิกฺขุ
ลภนฺติ ลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺลฺล วา โภชนสฺส ยาวตฺถํ ปาริปุรี
น ลภนฺติ สปฺปายานิ โภชนานิ ฯ เอเสว อนฺตราโยติ ปกฺกमितพฺพํ ฯ
#๑ ไป. วุฏฺฐาปีโต โหติ ฯ ๒ ม. อัย ปาโจ นตฺถิ ฯ

เทม คาวุ วา เต เทม คาวี วา เต เทม ทาสั วาเตเทม
ทาสี วา เต เทม ชีตริ วา เต เทม ภริยตุถาย อณฺณํ
วา เต ภริยํ อานมมาติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุโน เอวํ โหติ
ลหุปริวตฺตํ โข จิตฺตํ วุตฺตํ ภควตา สियाปี เม พุรหฺมจฺริยสฺส
อนุตฺราโยติ ปกฺกमितฺพุํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ อิธ ปน
ภิกฺขเว วสฺสูปคโต ภิกฺขุ อสฺสามิกํ นิธี ปสฺสติ ฯ ตตฺร เจ
ภิกฺขุโน เอวํ โหติ ลหุปริวตฺตํ โข จิตฺตํ วุตฺตํ ภควตา
สियाปี เม พุรหฺมจฺริยสฺส อนุตฺราโยติ ปกฺกमितฺพุํ ฯ อนาปตฺติ
วสฺสจฺเจทสฺส ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคโต ภิกฺขุ ปสฺสติ สมฺพหุเล
ภิกฺขุ สงฺฆเภทาย ปรกฺกมฺนฺเต ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุโน เอวํ โหติ
ครุโก โข สงฺฆเภทो วุตฺโต ภควตา มา มยิ สมฺมุขิภูเต
สงฺโฆ ภิชฺซีติ ปกฺกमितฺพุํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ อิธ
ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคโต ภิกฺขุ สฺสณาติ สมฺพหุลา กิร ภิกฺขุ
สงฺฆเภทาย ปรกฺกมฺนฺตีติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุโน เอวํ โหติ ครุโก
โข สงฺฆเภทो วุตฺโต ภควตา มา มยิ สมฺมุขิภูเต สงฺโฆ
ภิชฺซีติ ปกฺกमितฺพุํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ อิธ ปน
ภิกฺขเว วสฺสูปคโต ภิกฺขุ สฺสณาติ อมฺกสฺมี กิร อาวาเส สมฺพหุลา
ภิกฺขุ สงฺฆเภทาย ปรกฺกมฺนฺตีติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุโน เอวํ โหติ
เต โข เม ภิกฺขุ มิตฺตา ตฺยาหํ วุขามิ ครุโก โข อาวุโส
สงฺฆเภทो วุตฺโต ภควตา มา आयสฺมนฺตानํ สงฺฆเภทो รุจฺติถาติ

กริสฺสนฺติ เม วจันํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสนฺติ โสฺถํ โอทฺทิสฺสนฺตฺติติ ปกฺกมิตฺพุพฺ ๑
อนาปฺตฺติ วสฺสจฺเจทฺสฺส ๑ อธิ ปน ภิภฺชเว วสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
ภิภฺชฺ สฺส
ปรกฺกมฺนฺตฺติติ ๑ ตฺตฺร เจ ภิภฺชฺโน เหวํ โทติ เต โข เม
ภิภฺชฺ น มิตฺตา อปฺจฺ เย เตสํ มิตฺตา เต เม มิตฺตา ตฺยาหํ
วภฺชามิ เต วุตฺตา เต วภฺชนฺติ คุโรโก โข อาวุโส สฺงฺมฺเภโท
วุตฺโต ภควตา มา อายสฺมนฺตฺนํ สฺงฺมฺเภโท รุจฺติถาติ กริสฺสนฺติ
เม ๑ วจันํ สฺส
อนาปฺตฺติ วสฺสจฺเจทฺสฺส ๑ อธิ ปน ภิภฺชเว วสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
สฺส
สฺส
ตฺตฺร เจ ภิภฺชฺโน เหวํ โทติ เต โข เม ภิภฺชฺ มิตฺตา ตฺยาหํ
วภฺชามิ คุโรโก โข อาวุโส สฺงฺมฺเภโท วุตฺโต ภควตา มา
อายสฺมนฺตฺนํ สฺงฺมฺเภโท รุจฺติถาติ กริสฺสนฺติ เม วจันํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
โสฺถํ โอทฺทิสฺสนฺตฺติติ ปกฺกมิตฺพุพฺ ๑ อนาปฺตฺติ วสฺสจฺเจทฺสฺส ๑
อธิ ปน ภิภฺชเว วสฺสฺสฺสฺสฺสฺส ภิภฺชฺ สฺสฺสฺสฺสฺสฺส
ภิภฺชฺ อวเวสฺ สฺมฺพฺหฺเลหิ ภิภฺชฺหิ สฺงฺโฆ ภิภฺชนฺติ ๑ ตฺตฺร เจ
ภิภฺชฺโน เหวํ โทติ เต โข เม ภิภฺชฺ น มิตฺตา อปฺจฺ เย
เตสํ มิตฺตา เต เม มิตฺตา ตฺยาหํ วภฺชามิ เต วุตฺตา เต
วภฺชนฺติ คุโรโก โข อาวุโส สฺงฺมฺเภโท วุตฺโต ภควตา มา
อายสฺมนฺตฺนํ สฺงฺมฺเภโท รุจฺติถาติ กริสฺสนฺติ เม ๒ วจันํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺส
#๑-๒ ม. เตสํ ๑

โสติ โอทหิสฺสนฺตีติ ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคฺโต ภิกฺขุ สฺฆาติ อมฺกสฺมี
กิริ อวาเส สมฺพหฺลลา ภิกฺขุณีโย สงฺฆเภทาย ปฺรกกฺกมฺนฺตีติ ฯ
ตฺตร เจ ภิกฺขุโน เอวํ โหติ ตา โข เม ภิกฺขุณีโย มิตฺตา
ตาทํ วกฺขามิ ครุโก โข ภคินีโย สงฺฆเภทो วุตฺโต ภควตา
มา ภคินีนํ สงฺฆเภทो รุจิตฺถาติ กิริสฺสนฺติ เม วจันํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสนฺติ
โสติ โอทหิสฺสนฺตีติ ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ
อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคฺโต ภิกฺขุ สฺฆาติ อมฺกสฺมี กิริ อวาเส
สมฺพหฺลลา ภิกฺขุณีโย สงฺฆเภทาย ปฺรกกฺกมฺนฺตีติ ฯ ตฺตร เจ ภิกฺขุโน
เอวํ โหติ ตา โข เม ภิกฺขุณีโย น มิตฺตา อปีจ ยา ตาสํ
มิตฺตา ตา เม มิตฺตา ตาทํ วกฺขามิ ตา วุตฺตา ตา วกฺขนฺติ
ครุโก โข ภคินีโย สงฺฆเภทो วุตฺโต ภควตา มา ภคินีนํ
สงฺฆเภทो รุจิตฺถาติ กิริสฺสนฺติ เม ๑ วจันํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสนฺติ โสติ
โอทหิสฺสนฺตีติ ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ อิธ
ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคฺโต ภิกฺขุ สฺฆาติ อมฺกสฺมี กิริ อวาเส
สมฺพหฺลลาหิ ภิกฺขุณีหิ สงฺโฆ ภินฺโนติ ฯ ตฺตร เจ ภิกฺขุโน เอวํ
โหติ ตา โข เม ภิกฺขุณีโย มิตฺตา ตาทํ วกฺขามิ ครุโก
โข ภคินีโย สงฺฆเภทो วุตฺโต ภควตา มา ภคินีนํ สงฺฆเภทो
รุจิตฺถาติ กิริสฺสนฺติ เม วจันํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสนฺติ โสติ โอทหิสฺสนฺตีติ
ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ วสฺสจฺเจทสฺส ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสูปคฺโต
#๑ ม. ตาสํ ฯ

ภิกฺขุ สุณฺณาติ อมฺกตฺสมี กิร อวาเส สมฺพหุลาหิ ภิกฺขุณีหิ สงฺโฆ
ภินฺโนติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุโน เอว โหติ ตา โข เม ภิกฺขุณีโย
น มิตฺตา อปีจ ยา ตาสี มิตฺตา ตา เม มิตฺตา ตาหิ
วทฺขามิ ตา วุตฺตา ตา วทฺขนฺติ ครุโก โข ภิกฺขุณีโย สงฺฆเกโท
วุตฺโต ภควตา มา ภิกฺขุณีโน สงฺฆเกโท รุจฺจิตฺตาติ กิรฺสฺสนฺติ
เม ๑ วณฺเณ สุตฺตฺสฺสฺสฺสนฺติ โสถิ โอทหิสฺสนฺตีติ ปกฺกมิตฺตพฺพํ ฯ อนาปตฺติ
วสฺตฺตฺตฺตฺตฺต ๒ ฯ

[๒๑๗] เตน โข ปน สมเยน อณฺตโร ภิกฺขุ เวช วสฺถิ
อุปกฺนตฺตกาโม โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถิ อารโจะสิ ฯ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว เวช วสฺถิ อุปกฺนตฺตฺติ ฯ วโช วุจฺจาสิ ฯ ภควโต
เอตมตฺถิ อารโจะสิ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เยน วโช เตน
กนฺตฺตฺติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อณฺตโร ภิกฺขุ อุปกฺกฺจาย
วสฺตฺตฺตฺตฺตฺต สตฺเถน กนฺตฺตกาโม โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถิ
อารโจะสิ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว สตฺเถ วสฺถิ อุปกฺนตฺตฺติ ฯ เตน
โข ปน สมเยน อณฺตโร ภิกฺขุ อุปกฺกฺจาย วสฺตฺตฺตฺตฺต
นาวาย กนฺตฺตกาโม โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถิ อารโจะสิ ฯ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว นาวาย วสฺถิ อุปกฺนตฺตฺติ ฯ

[๒๑๘] เตน โข ปน สมเยน อณฺตโร ภิกฺขุ รุกฺขสฺสฺสิเร วสฺถิ
อุปกฺจจฺติ ฯ มนฺสฺสา อุชฺฌายนฺติ จิยนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปิ
ปีสาจิลฺลิกาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถิ อารโจะสิ ฯ น ภิกฺขเว
#๑ ม. ตาสี ฯ ๒ ม. วสฺตฺตฺตฺตฺตฺต ฯ

รูกฺขสุตฺติเร วสฺสํ อุปกนฺตพฺพํ โย อุปกจฺเจยฺย อาปตฺติ
ทูกฺกฏฺสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ รูกฺขวิภูทิกฺขา วสฺสํ
อุปกจฺจนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี
มิกฺลทฺทกาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว รูกฺขวิภูทิกฺขา
วสฺสํ อุปกนฺตพฺพํ โย อุปกจฺเจยฺย อาปตฺติ ทูกฺกฏฺสฺสาติ ฯ

[๒๑๕] เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ อชฺโฆกาเส วสฺสํ
อุปกจฺจนฺติ ฯ เทเว วสฺสเนเต รูกฺขมฺปลีปี นิมฺพโกสฺสปี ๑ อุปรานฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว อชฺโฆกาเส วสฺสํ
อุปกนฺตพฺพํ โย อุปกจฺเจยฺย อาปตฺติ ทูกฺกฏฺสฺสาติ ฯ เตน
โข ปน สมเยน ภิกฺขุ อเสนาสนิกกา ๒ วสฺสํ อุปกจฺจนฺติ สีสฺเตนปี [๓]
อุณฺหนปี กิลมนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว
อเสนาสนิกเกน วสฺสํ อุปกนฺตพฺพํ โย อุปกจฺเจยฺย อาปตฺติ
ทูกฺกฏฺสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ฉวภูทิกาย วสฺสํ
อุปกจฺจนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี
ฉวทาหกาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว ฉวภูทิกาย
วสฺสํ อุปกนฺตพฺพํ โย อุปกจฺเจยฺย อาปตฺติ ทูกฺกฏฺสฺสาติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ฉตฺเต วสฺสํ อุปกจฺจนฺติ ฯ มนุสฺสา
อุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี โคปาลกาติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว ฉตฺเต วสฺสํ อุปกนฺตพฺพํ
โย อุปกจฺเจยฺย อาปตฺติ ทูกฺกฏฺสฺสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน
#๑ ม. นิมฺพโกสฺสปี ฯ ๒ ย. อเสนาสนกา ฯ ๓ ม. ย. กิลมนฺติ ฯ

ภิกขุ จาฎิยา วสฺสํ อุปคจฺจนฺติ ฯ มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ จิยนฺติ
วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี ติตฺติยาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ
น ภิกขเว จาฎิยา วสฺสํ อุปคฺคณฺตพฺพิ โย อุปคจฺเจยฺย อาปตฺติ
ทุกฺกฏสฺสาติ ฯ

[๒๒๐] เตน โข ปน สมเยน สวตฺถิยา สงฺฆเณ [๑] กตฺติกา กตา
โหติ อนุตฺตราวสฺสํ น ปพฺพาเขตพฺพนฺติ ฯ วิสาขาย มิคารมาตฺถยา
นตฺตา ภิกขุ อุปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ฯ ภิกขุ เอวมาหํสฺสุ
สงฺฆเณ โข อวฺวโส [๒] กตฺติกา กตา อนุตฺตราวสฺสํ น ปพฺพาเขตพฺพนฺติ
อากเมหิ อวฺวโส ยาว ภิกขุ วสฺสํ วสนฺติ วสฺสํ
วุตฺตา ปพฺพาเชตฺสนฺตีติ ฯ อถ โข เต ภิกขุ วสฺสํ วุตฺตา วิสาขาย
มิคารมาตฺถยา นตฺตาริ เอตทโวจฺจ เอหิทานิ อวฺวโส ปพฺพชาหิตี ฯ
โส เอวมาห สจฺาหํ ฆนฺเต ปพฺพชฺชิตฺ อสฺสํ อภิรเมยฺยามหํ
นทานาหํ ฆนฺเต ปพฺพชฺชิตฺสํมิตฺติ ฯ วิสาขา มิคารมาตา อุชฺฌายติ
จิชฺติ วิปาเจติ กถํ หิ นาม อยฺยา เอวรูปิ กตฺติกํ กริสฺสนฺติ
อนุตฺตราวสฺสํ น ปพฺพาเขตพฺพนฺติ กํ กาลํ ฆมฺโม น จริตพฺโพติ ฯ
อสฺสอสฺสํ โข ภิกขุ วิสาขาย มิคารมาตฺถยา อุชฺฌายนฺติยา จิยนฺติยา
วิปาเจนฺติยา ฯ อถ โข เต ภิกขุ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ
น ภิกขเว เอวรูปา กตฺติกา กตพฺพา อนุตฺตราวสฺสํ น ปพฺพาเขตพฺพนฺติ
โย กเรยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ ฯ

[๒๒๑] เตน โข ปน สมเยน อายสฺมตฺตา อุปนฺนเทน สกฺข-
#๑-๒ ม. เอวรูปา ฯ

ปฺตุเตน รมฺโณ ปเสนทิสฺส โกลลสฺส วสฺสวาโส ปฏิสฺสุโต โหติ
ปฺริมิกาย ๑ โส ตํ อวาลํ กจฺจนฺโต อทุทสฺ อนฺตรามคฺเค เทว
อวาสฺ พหุจิวฺรเก ๑ ตสฺส เอตทโหสิ ยนฺนุนาหํ อิมสฺ ทฺวิสฺ
อวาสฺส วสฺสํ วเสยฺยํ เอวํ เม พหุ จิวฺรํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ ๑
โส เตสฺ ทฺวิสฺ อวาสฺส วสฺสํ วสิ ๑ ราชา ปเสนทิ โกลโล
อุชฺฌายติ จิยติ วิปาเจติ กถํ หิ นาม อโยโย อุปฺนนฺโท
สภยปฺตุโต อมฺหากํ วสฺสวาถํ ปฏิสฺสุตฺตวา วิสฺวาเทสฺสตี นนุ
ภควตา อนนฺกปริยาเยน มฺสวาทา ทรฺหิตํ มฺสวาทา เวรมณฺี
ปสฺตถาติ ๑ อสฺโสสิํ โข ภิกฺขุ รมฺโณ ปเสนทิสฺส โกลลสฺส
อุชฺฌายนฺตสฺส จิยนฺตสฺส วิปาเจนฺตสฺส ๑ เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา
เต อุชฺฌายนฺติ จิยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม อายสฺมา
อุปฺนนฺโท สภยปฺตุโต รมฺโณ ปเสนทิสฺส โกลลสฺส วสฺสวาถํ
ปฏิสฺสุตฺตวา วิสฺวาเทสฺสตี นนุ ภควตา อนนฺกปริยาเยน มฺสวาทา
ทรฺหิตํ มฺสวาทา เวรมณฺี ปสฺตถาติ ๑ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต
เอตมฺตถํ อารโจะสิํ ๑ อถ โข ภควา เอตสฺมี นินฺทาเน ภิกฺขุสงฺฆํ
สนฺนินฺปาตาเปตฺวา อายสฺมนตํ อุปฺนนฺทํ สภยปฺตุตํ ปฏินฺจฺฉิ สจฺจํ
กิริ ตฺวํ อุปฺนนฺท รมฺโณ ปเสนทิสฺส โกลลสฺส วสฺสวาถํ
ปฏิสฺสุตฺตวา วิสฺวาเทสฺตี ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิกรฺหิ พุทฺโธ ภควา
กถํ หิ นาม ตฺวํ โมฆปฺริส รมฺโณ ปเสนทิสฺส โกลลสฺส
วสฺสวาถํ ปฏิสฺสุตฺตวา วิสฺวาเทสฺสตี นนุ มยา โมฆปฺริส

อนนทปริยาเยน มุสสาวาทอ ครหิตโต มุสสาวาทา เวรมณิ ปสตุถา
เนตฺติ โมฆปริส อปฺปสนฺนํ วา ปสาทาย ๆเปฯ วิครหิตฺวา
ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา
วสุสวาทอ ปฏิสสุโต โหติ ปุริมิกาย ๆ โส ตํ อวาสํ คจฺจนฺโต
ปสฺสตี อนฺตรามคฺเค เทว อวาสเส พหุจิวเร ๆ ตสฺส เอวํ โหติ
ยนฺนุนาหํ อิมสฺส ทฺวิสฺส อวาสเส วสุสํ วเสยฺยํ เอวํ เม พหุ
จิวรํ อปฺปชฺชิสฺสตีติ ๆ โส เตสฺส ทฺวิสฺส อวาสเส วสุสํ วสติ ๆ
ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา จ น ปญฺญาเปติ ปฏิสฺสเว
จ อापตฺติ ทฺกกฺกสฺส ๆ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสุสวาทอ
ปฏิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๆ โส ตํ อวาสํ คจฺจนฺโต พหิทฺธา
อุโปสถํ กโรติ ปาฎิปปเท วิหารํ อุเปติ เสนาสนํ ปญฺญาเปติ
ปานีเย ปริโกชนีเย อปฺปญฺญาเปติ ปรีเวณํ สมฺมุชฺชตี ๆ โส ตทเหว
อกรณฺนีโย ปกฺกมตี ๆ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา จ น ปญฺญาเปติ
ปฏิสฺสเว จ อापตฺติ ทฺกกฺกสฺส ๆ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา
วสุสวาทอ ปฏิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๆ โส ตํ อวาสํ คจฺจนฺโต
พหิทฺธา อุโปสถํ กโรติ ปาฎิปปเท วิหารํ อุเปติ เสนาสนํ ปญฺญาเปติ
ปานีเย ปริโกชนีเย อปฺปญฺญาเปติ ปรีเวณํ สมฺมุชฺชตี ๆ โส ตทเหว
สกรณฺนีโย ปกฺกมตี ๆ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา จ น
ปญฺญาเปติ ปฏิสฺสเว จ อापตฺติ ทฺกกฺกสฺส ๆ อธิ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุณา วสุสวาทอ ปฏิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๆ โส ตํ อวาสํ

คจฺจนฺโต พหิทฺธา อุโปสถํ กโรติ ปาฎิปเท วิหารํ อุเปติ เสนาสนํ
ปลฺลวปาเปติ ปานีโย ปริโกชนีโย อุปลฺลวปาเปติ ปริเวณํ สมฺมชฺชติ ฯ
โส ทวีหตีหํ วสิตฺวา อกรณฺโง ปกฺกมติ ฯ ตสฺส ภิกฺขเว
ภิกฺขุโน ปุริมิกา จ น ปลฺลวายติ ปฏิสฺสเว จ อาปตฺติ
ทฺกฺกฏสฺส ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสวาโส ปฏิสฺสโต
โหติ ปุริมิกาย ฯ โส ตํ อาวาสํ คจฺจนฺโต พหิทฺธา อุโปสถํ
กโรติ ปาฎิปเท วิหารํ อุเปติ เสนาสนํ ปลฺลวปาเปติ ปานีโย
ปริโกชนีโย อุปลฺลวปาเปติ ปริเวณํ สมฺมชฺชติ ฯ โส ทวีหตีหํ
วสิตฺวา สกรณฺโง ปกฺกมติ ฯ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา
จ น ปลฺลวายติ ปฏิสฺสเว จ อาปตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯ อีธ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสวาโส ปฏิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ฯ โส ตํ
อาวาสํ คจฺจนฺโต พหิทฺธา อุโปสถํ กโรติ ปาฎิปเท วิหารํ อุเปติ
เสนาสนํ ปลฺลวปาเปติ ปานีโย ปริโกชนีโย อุปลฺลวปาเปติ ปริเวณํ
สมฺมชฺชติ ฯ โส ทวีหตีหํ วสิตฺวา สตฺตทาหกรณฺเยน ปกฺกมติ ฯ
โส ตํ สตฺตทาหํ พหิทฺธา วิดีนಾಮติ ฯ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
ปุริมิกา จ น ปลฺลวายติ ปฏิสฺสเว จ อาปตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯ
อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสวาโส ปฏิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย
ฯเปฯ โส ทวีหตีหํ วสิตฺวา สตฺตทาหกรณฺเยน ปกฺกมติ ฯ โส
ตํ สตฺตทาหํ อนฺโต สนนฺนิวณฺณํ กโรติ ฯ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
ปุริมิกา จ ปลฺลวายติ ปฏิสฺสเว จ อนาปตฺติ ฯ อีธ ปน

ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสุสวาทสอ ปฏิสสุโต โหติ ปุริมิกาย ๆ โส
ตํ อวาทํ อจฺจนฺโต พหิทฺธา อุโปสถํ กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ
อุเปติ เสนาสนํ ปญฺญาเปติ ปานีโย ปริโกชนีโย อุปญฺญาเปติ
ปริเวณํ สมฺมชฺชติ ๆ โส สตุตฺตาหํ อนาคตฺตาย ปวารณาย
สกรณฺีโย ปกฺกมฺติ ๆ อากฺขเจยฺย วา โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตํ
อวาทํ น วา อากฺขเจยฺย ๆ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา
จ ปญฺญาติ ปฏิสฺสเว จ อนาปตฺติ ๆ อิทฺ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุณา วสุสวาทสอ ปฏิสสุโต ปุริมิกาย ๆ โส ตํ อวาทํ
คฺนฺตุวา อุโปสถํ กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อุเปติ เสนาสนํ ปญฺญาเปติ
ปานีโย ปริโกชนีโย อุปญฺญาเปติ ปริเวณํ สมฺมชฺชติ ๆ โส
ตทฺเหว อกรณฺีโย ปกฺกมฺติ ๆ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา
จ น ปญฺญาติ ปฏิสฺสเว จ อาปตฺติ ทฺกฺกณฺฺสฺส ๆ อิทฺ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสุสวาทสอ ปฏิสสุโต โหติ ปุริมิกาย ๆ โส ตํ
อวาทํ คฺนฺตุวา อุโปสถํ กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อุเปติ เสนาสนํ
ปญฺญาเปติ ปานีโย ปริโกชนีโย อุปญฺญาเปติ ปริเวณํ สมฺมชฺชติ ๆ
โส ตทฺเหว สกรณฺีโย ปกฺกมฺติ ๆเปฯ โส ทฺวิหฺตีหํ วสิตฺวา
อกรณฺีโย ปกฺกมฺติ ๆเปฯ โส ทฺวิหฺตีหํ วสิตฺวา สกรณฺีโย
ปกฺกมฺติ ๆเปฯ โส ทฺวิหฺตีหํ วสิตฺวา สตุตฺตาหกรณฺีเยน ปกฺกมฺติ ๆ
โส ตํ สตุตฺตาหํ พหิทฺธา วิตฺตินามฺติ ๆ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
ปุริมิกา จ น ปญฺญาติ ปฏิสฺสเว จ อาปตฺติ ทฺกฺกณฺฺสฺส ๆ

๗เป๗ โส ทวีหตีหํ วสิตฺวา สตฺตาทกรณฺเยน ปกฺกมตฺติ ๗ โส
ตํ สตฺตาทํ อนฺโต สนนฺนิวณฺณํ กโรตฺติ ๗ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
ปฺริมิกา จ ปญฺญาตฺติ ปฏฺิสสเว จ อนาปตฺติ ๗ อธิ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสวาโส ปฏฺิสสฺสโต โหตฺติ ปฺริมิกาย ๗ โส
ตํ อวาสํ คนฺตฺวา อุโปสถํ กโรตฺติ ปาฏฺิปปเท วิหารํ อุเปตฺติ
เสนาสนํ ปญฺญาเปตฺติ ปานียํ ปรีโกชนียํ อุปฺภูจฺจาเปตฺติ ปรีเวณฺณํ
สมฺมุชฺชตฺติ ๗ โส สตฺตาทํ อนาคตฺยา ปวารณฺยา สกรณฺเโย
ปกฺกมตฺติ ๗ อากฺขเจยฺย วา โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตํ อวาสํ น
วา อากฺขเจยฺย ๗ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปฺริมิกา จ ปญฺญาตฺติ
ปฏฺิสสเว จ อนาปตฺติ ๗

[๒๒๒] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสวาโส ปฏฺิสสฺสโต โหตฺติ
ปจฺฉิมิกาย ๗ โส ตํ อวาสํ กฺจจฺจฺนฺโต พหิทฺธา อุโปสถํ กโรตฺติ
ปาฏฺิปปเท วิหารํ อุเปตฺติ เสนาสนํ ปญฺญาเปตฺติ ปานียํ ปรีโกชนียํ
อุปฺภูจฺจาเปตฺติ ปรีเวณฺณํ สมฺมุชฺชตฺติ ๗ โส ตทฺเหว อกรณฺเโย ปกฺกมตฺติ ๗
ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปจฺฉิมิกา จ น ปญฺญาตฺติ ปฏฺิสสเว
จ อาปตฺติ ทุกฺกณฺตสฺส ๗ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสวาโส
ปฏฺิสสฺสโต โหตฺติ ปจฺฉิมิกาย ๗ โส ตํ อวาสํ กฺจจฺจฺนฺโต พหิทฺธา
อุโปสถํ กโรตฺติ ปาฏฺิปปเท วิหารํ อุเปตฺติ เสนาสนํ ปญฺญาเปตฺติ
ปานียํ ปรีโกชนียํ อุปฺภูจฺจาเปตฺติ ปรีเวณฺณํ สมฺมุชฺชตฺติ ๗ โส ตทฺเหว
สกรณฺเโย ปกฺกมตฺติ ๗เป๗ โส ทวีหตีหํ วสิตฺวา อกรณฺเโย

ปกฺกมฺติ ฯเปฯ โส ทฺวิหฺตีหํ วสฺติวฺวา สกรณฺีโย ปกฺกมฺติ ฯเปฯ
โส ทฺวิหฺตีหํ วสฺติวฺวา สตฺตฺตาหกรณฺีเยน ปกฺกมฺติ ฯ โส
ตํ สตฺตฺตาหํ พหฺิทฺธา วิตฺตินาเมติ ฯ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปจฺฉิมิกิ
จ น ปญฺญาติ ปฏฺิสฺสเว จ อาปตฺติ ทฺกฺกฏฺสฺส ฯ อธิ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสวาโส ปฏฺิสฺสฺโต โหติ ปจฺฉิมิกาย ฯ โส ตํ
อวาสํ คจฺฉนฺฺโต พหฺิทฺธา อุโปสถํ กโรติ ปาฎิปปเท วิหารํ อุเปติ
เสนาสนํ ปญฺญาเปติ ปานีเย ปริโกชนีเย อุปฺภุจฺจาเปติ ปริเวณฺ์
สมฺมุชฺชติ ฯ โส ทฺวิหฺตีหํ วสฺติวฺวา สตฺตฺตาหกรณฺีเยน ปกฺกมฺติ ฯ โส
ตํ สตฺตฺตาหํ อนฺฺโต สนฺฺนิวฏฺฐํ กโรติ ฯ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
ปจฺฉิมิกิ จ ปญฺญาติ ปฏฺิสฺสเว จ อนาปตฺติ ฯ อธิ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสวาโส ปฏฺิสฺสฺโต โหติ ปจฺฉิมิกาย ฯเปฯ
โส สตฺตฺตาหํ อนาคตฺยา โกมุทฺยา จาตฺมาสินฺียา สกรณฺีโย ปกฺกมฺติ ฯ
อากจฺเจยฺย วา โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตํ อวาสํ น วา อากจฺเจยฺย ฯ
ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปจฺฉิมิกิ จ ปญฺญาติ ปฏฺิสฺสเว จ
อนาปตฺติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสวาโส ปฏฺิสฺสฺโต โหติ
ปจฺฉิมิกาย ฯ โส ตํ อวาสํ คนฺฺตฺวา อุโปสถํ กโรติ ปาฎิปปเท
วิหารํ อุเปติ เสนาสนํ ปญฺญาเปติ ปานีเย ปริโกชนีเย อุปฺภุจฺจาเปติ
ปริเวณฺ์ สมฺมุชฺชติ ฯ โส ตทฺเหว อกรณฺีโย ปกฺกมฺติ ฯเปฯ
โส ตทฺเหว สกรณฺีโย ปกฺกมฺติ ฯเปฯ โส ทฺวิหฺตีหํ วสฺติวฺวา
อกรณฺีโย ปกฺกมฺติ ฯเปฯ โส ทฺวิหฺตีหํ วสฺติวฺวา สกรณฺีโย

ปกฺกมฺติ ฯเปฯ โส ทฺวิหฺตีหํ วสฺตฺวา สฺตฺตฺตาหฺกรณฺเณน ปกฺกมฺติ ฯ
 โส ตํ สฺตฺตฺตาหํ พหฺนฺทฺธา วิตฺตินาเมตฺติ ฯ ตฺสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 ปจฺฉิมิกฺกา จ น ปณฺณายตฺติ ปณฺณิสฺสเว จ อาปตฺติ ทฺกฺกณฺณสฺส ฯเปฯ
 โส ทฺวิหฺตีหํ วสฺตฺวา สฺตฺตฺตาหฺกรณฺเณน ปกฺกมฺติ ฯ โส ตํ
 สฺตฺตฺตาหํ อนฺโถ สนฺนินฺวณฺณํ กโรตฺติ ฯ ตฺสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 ปจฺฉิมิกฺกา จ ปณฺณายตฺติ ปณฺณิสฺสเว จ อนาปตฺติ ฯ อีธ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วสฺสวาโส ปณฺณิสฺสโต โหตฺติ ปจฺฉิมิกาย ฯเปฯ
 โส สฺตฺตฺตาหํ อนาคตฺตาย โกมุทฺธิยา จาตฺตฺมาสีนฺธิยา สกรณฺเณน
 ปกฺกมฺติ ฯ อากฺขณฺเณย วา โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตํ อาวาสํ น วา
 อากฺขณฺเณย ฯ ตฺสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปจฺฉิมิกฺกา จ ปณฺณายตฺติ
 ปณฺณิสฺสเว จ อนาปตฺติตฺติ ฯ

วสฺสฺสนาภิกฺกขณฺรทํ ตตฺถิยํ ฯ

ตฺสฺสทฺททานํ ฯ

[๒๒๓] อุปกฺคนฺตุํ กทา เจว กตฺติ อนฺตรวสฺส ๑ จ
 น อิจฺฉนฺตุ จ สณฺนิจฺจ อุกฺกทฺตฺติตุํ อุปาสโก
 คีลาโน มาตา จ ปีตา ภاتا จ อถ ฌาตโก
 ภิกฺขุภตฺติโก ๒ วิหาโร วาพา จาปี สิริสฺปา ๓
 โจรา ๔ เจว ปีสาจาปี ททฺตฺมา ๕ ตทฺทเณน จ
 วุโฬทฺทเกน วุณฺณาสี พหฺตฺตรา จ ทายกา

#๑ ม. ย. อนฺตรวสฺส จ ฯ ๒ ม. ภิกฺขุภตฺติโก ฯ ๓ ม. สิริสฺปา ฯ ๔ ม. โจโร
 #เจว ปีสาจา จ ฯ ย. โจรา เจว ปีสาจา จ ฯ ๕ ย. ททฺทโธ ฯ

ลฺขปฺปณฺตีตสฺปาย- เกสขฺชฺชฺปญฺจเกน จ
อิตฺถิ เวสี กุมาริ จ ปณฺทโก ฅาตเกน จ
ราชา โจรา ชฺชุตตา นิธิ เกทา ๑ อญฺจวิเรน จ
วชา ๒ สตฺถา จ นาวา จ สฺสูเร วิญฺญาจ จ
อชฺโฌกาเส วสฺสาวาโส อเสนาสนเกน จ
ฉวกฺกุฏิกา ฉตฺเต จ จาญฺญา จ อฺอุปฺนติ เต
กตฺติกา ปญฺจิสฺสูณฺตีจฺวา พหิทฺธา จ อฺโปสธา
ปฺุริมิกา ปจฺฉิมิกา ยถาฅาเยน โยชเย
อกรณฺีโย ๓ ปกฺกมฺติ สกรณฺีโย ๔ ตเถว จ
ทฺวิหตีหา จ ปฺุณ [๕] สตฺตฺตาหกรณฺีเยน จ
สตฺตฺตฺตานาคตา เจว อากจฺเจยฺย เอยฺย ๖ วา
วตฺถุทฺทาเน อนฺตริกา ตฺนตฺติมคฺคํ นิสามเยติ ฯ
อิมฺมฺหิ ขนฺธเก วตฺถุ ๗ เทวปณฺณาส ฯ

#๑ ม. เกทอญฺจวิเรน จ ฯ ๒ ม. วชสตฺถา ฯ ๓ ม. อกรณฺี ฯ ๔ ม. สกรณฺี ฯ

#๕ ม. จ. ฯ ๖ ม. ยฺ. น เอยฺย วา ฯ ๗ ม. วตฺถุณิ ... ฯ

ปวารณาภขณฺฐกั

[๒๒๔] เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยั วิหฺรติเชตฺวน
อนาถปิณฺฑิกสฺส อารามे ฯ เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา
สฺนฺทิกฺขุจา สมฺภตฺตา ภิกฺขุ โกสเสสฺสุ ชนฺปเทสฺสุ อณฺฺยตรสฺมึ อวาสเ
วสฺสึ อุปคจฺฉิสฺสุ ฯ อถ โข เตสฺส ภิกฺขุณฺํ เอตทโหสิ เกน น
โข มยฺ อุปาเยน สมฺคฺคา สมฺโมทมานา อวิทมานา ผาสฺกั
วสฺสึ วเสยฺยาม น จ ปิณฺฑเกน กิลเมยฺยามาติ ฯ อถ โข เตสฺส
ภิกฺขุณฺํ เอตทโหสิ สเจ โข มยฺ อณฺฺยมณฺฺณ นเว อาลเปยฺยาม
น สลฺลเปยฺยาม โข ปจฺฉมํ กามโต ปิณฺฑทาย ปฏิกฺกเมยฺย โส
อาสฺนํ ปณฺฺญาเปยฺย ปาโททกั ปาทปีจํ ปาทกถลิกั อุปนิกฺขิเปยฺย
อวฺกการปาตี โชวิตฺวา อุปฺภุจฺจาเปยฺย ปานียํ ปริโกชนียํ
อุปฺภุจฺจาเปยฺย โข ปจฺฉมา กามโต ปิณฺฑทาย ปฏิกฺกเมยฺย สจฺจส
ภฺตฺตาวเสโส สเจ อากงฺเขยฺย ภฺตฺตฺเชยฺย โน เจ อากงฺเขยฺย
อปฺหริเต วา ฉทฺฺเทยฺย อปฺปาณฺเเก วา อฺทเก โอปีลาเปยฺย
โส อาสฺนํ อฺทฺฺชเรยฺย ปาโททกั ปาทปีจํ ปาทกถลิกั ปฏิสฺสามेยฺย
อวฺกการปาตี โชวิตฺวา ปฏิสฺสามेยฺย ปานียํ ปริโกชนียํ ปฏิสฺสามेยฺย
ภฺตฺตคฺคั สมฺมชฺเชยฺย โข ปสฺเสยฺย ปานียฆณฺฺฑั วา ปริโกชนียฆณฺฺฑั
วา วจฺจฆณฺฺฑั วา ริตฺตํ ตฺวจฺฉํ โส อุปฺภุจฺจาเปยฺย สจฺจส โหติ
อวิสฺยหิ หตฺถวิกาเรน ทฺฺติยั อามนฺฺเตตฺวา หตฺถวิลงฺฆเกน
อุปฺภุจฺจาเปยฺย น เตวว ตปฺปจฺจา วาจํ ภินฺฺนุเทยฺย เอว โข มยฺ

สมคฺคา สมฺโหมทมานา อวิวิทมานา ผาสฺกั วสุสฺสึ วเสยฺยาม น จ
ปิณฑฺยเกณ กิลเมยฺยามาติ ฯ อถโฆ เต ภิกฺขุ อณฺณมณฺณํ เนว
อาลปฺปีสุ น สลฺลปฺปีสุ โย ปจฺมํ คามโต ปิณฑฺยาย ปฏิกฺกมฺติ
โส อาสนํ ปณฺญาเปติ ปาโททกํ ปาทปฺปีจํ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปติ
อวฺกการปาตี โชริตฺวา อุปฺภูจาเปติ ปานียํ ปริโกชนียํ อุปฺภูจาเปติ
โย ปจฺจมา คามโต ปิณฑฺยาย ปฏิกฺกมฺติ สเจ โหติ กุตฺตาวเสโส
สเจ อากฺขติ กุณฺขติ โน เจ อากฺขติ อปฺหริเต วา
จทฺเทติ อปฺปาณเก วา อุทฺเท โอปฺปิตาเปติ โส อาสนํ อุทฺธรติ
ปาโททกํ ปาทปฺปีจํ ปาทกถลิกํ ปฏิสามฺเมติ อวฺกการปาตี โชริตฺวา
ปฏิสามฺเมติ ปานียํ ปริโกชนียํ ปฏิสามฺเมติ กตฺตคฺคํ สมฺมชฺชติ โย
ปสฺสติ ปานียมฺมํ วา ปริโกชนียมฺมํ วา วจฺจมฺมํ วา วิตฺตํ ตฺวจฺฉํ
โส อุปฺภูจาเปติ สจฺจสฺส โหติ อวิสยฺหํ หตฺถวิกาเรน ทฺถิยํ
อามนฺเตตฺวา หตฺถวิลฺงฺฆเกณ อุปฺภูจาเปติ น เตวว ตปฺปจฺจยา
วํ ภินฺนทฺติ ฯ

[๒๒๕] อาจิณฺณํ โข ปเนตฺตํ วสุสฺสึ วุตฺถานํ ภิกฺขุณฺํ ภควนฺตํ
ทสฺสนาย อุปฺสงฺกมิตฺตุํ ฯ อถโฆ เต ภิกฺขุ วสุสฺสึ วุตฺถา
เตมาสจฺจเยน เสนาสนํ สํสาเมตฺวา ปตฺตจิวฺรมาทาย เยน
สาวตฺถิ เตน ปกฺกมฺีสุ อนฺนุปฺพุเพน เยน สาวตฺถิ เชตวานํ
อนาถปิณฑฺยิกสฺส อาราโม เยน ภควา เตนฺนุปฺสงฺกมฺีสุ อุปฺสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตฺตํ นิสฺสีทฺีสุ ฯ อาจิณฺณํ โข ปเนตฺตํ

พทุธานัน ภควนฺตํ อคฺคณฺตเกหิ ภิกฺขุหิ สทุธี ปฏิสมฺโมทิตฺตํ ๑
อถโข ภควา เต ภิกฺขุ เอตทโวจ กจฺจิ ภิกฺขเว ขมนียํ กจฺจิ
ยาปนียํ กจฺจิ สมคฺคา สมฺโมทมนานา อวิวทมนานา ฬาสุกํ วสฺสํ
วสิตฺถ น จ ปิณฺฑเกน กิลมิตฺถาติ ๑ ขมนียํ ภควา ยาปนียํ
ภควา สมคฺคา จ มยํ ภนฺเต สมฺโมทมนานา อวิวทมนานา ฬาสุกํ
วสฺสํ วสฺสมหา น จ ปิณฺฑเกน กิลมิมฺหาติ ๑ ชานนฺตปิ
ตถาคตา ปุจฺจนฺติ ชานนฺตปิ น ปุจฺจนฺติ กาลํ วิทิตฺวา ปุจฺจนฺติ
กาลํ วิทิตฺวา น ปุจฺจนฺติ อตฺถสฺสยฺหิตํ ตถาคตา ปุจฺจนฺติ โน
อนตฺถสฺสยฺหิตํ อนตฺถสฺสยฺหิตํ เสตฺถมาโต ตถาคตํ ๑ ทฺวิหากาเรหิ
พทุธา ภควนฺโต ภิกฺขุ ปฏิปุจฺจนฺติ ฐมฺมํ วา เทเสสฺสาม
สาวกานํ วา ลิกฺขาปทํ ปญฺญาเปสฺสามาติ ๑ อถโข ภควา เต
ภิกฺขุ เอตทโวจ ยถากถํ ปน ตฺเมห ภิกฺขเว สมคฺคา สมฺโมทมนานา
อวิวทมนานา ฬาสุกํ วสฺสํ วสิตฺถ น จ ปิณฺฑเกน กิลมิตฺถาติ ๑
อิธ มยํ ภนฺเต สมฺพหุลา สนนฺทิฏฺฐา สมภตฺตา ภิกฺขุ โกสเลสุ
ชนปเทสุ อญฺญตรสฺมี อาวาเส วสฺสํ อุปคจฺจิมฺหา เตสํ โน
ภนฺเต อมฺหากํ เอตทโหสิ เกน นฺ โข มยํ อุปาเยน สมคฺคา
สมฺโมทมนานา อวิวทมนานา ฬาสุกํ วสฺสํ วเสยฺยาม น จ ปิณฺฑเกน
กิลเมยฺยามาติ เตสํ โน ภนฺเต อมฺหากํ เอตทโหสิ สจ โข
มยํ อญฺญมญฺญํ เนว อาลเปยฺยาม น สลฺลเปยฺยาม โย ปจฺมํ
คามโต ปิณฺฑาย ปฏิกฺกเมยฺย โส อาสนํ ปญฺญาเปยฺย ปาโททกํ

ปาทปี้จํ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิเปยฺย อวกฺการปาตี โชรฺวิตฺวา
อุปฺภูจฺจาเปยฺย ปานีโย ปริโกชนีโย อุปฺภูจฺจาเปยฺย โย ปจฺจฺฉา คามโต
ปิณฺฑทาย ปฏิกฺกเมยฺย สจฺจสฺส ภูตฺตาวเสโส สเจ อากงฺเขยฺย
ภุญฺชเยยฺย โน เจ อากงฺเขยฺย อปฺหริเต วา จฺจฺจฺเจยฺย
อปฺปาณเก วา อุทเก โอปีลาเปยฺย โส อาสนํ อุทฺชเรยฺย
ปาโททกํ ปาทปี้จํ ปาทกถลิกํ ปฏิสฺสามเยยฺย อวกฺการปาตี โชรฺวิตฺวา
ปฏิสฺสามเยยฺย ปานีโย ปริโกชนีโย ปฏิสฺสามเยยฺย ภูตฺตคฺคํ สมนฺนชฺเชยฺย
โย ปสฺสเสยฺย ปานียณฺ्हํ วา ปริโกชนียณฺ्हํ วา วจฺจณฺ्हํ วา ริตฺตํ
ตฺถจฺจํ โส อุปฺภูจฺจาเปยฺย สจฺจสฺส โหติ อวิสยฺหํ หตฺถวิการเณ
ทฺถิตฺถิ อามนฺเตตฺตวา หตฺถวิลงฺมเกณ อุปฺภูจฺจาเปยฺย น เตว
ตปฺปจฺจยา วาจํ ภินฺนุเทยฺย เอวํ โข มโย สมนฺนคฺคา สมนฺนโหมทมนานา
อวิวทมนานา ฬาสฺสํ วสฺสํ วเสยฺยยาม น จ ปิณฺฑทเกณ กิลเมยฺยยามาติ
อถ โข มโย ภนฺเต อณฺณมณฺณํ เนว อาลปิมฺหา น สลฺลปิมฺหา
โย ปจฺจมํ คามโต ปิณฺฑทาย ปฏิกฺกมติ โส อาสนํ ปณฺณยาเปติ
ปาโททกํ ปาทปี้จํ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปติ อวกฺการปาตี โชรฺวิตฺวา
อุปฺภูจฺจาเปติ ปานีโย ปริโกชนีโย อุปฺภูจฺจาเปติ โย ปจฺจฺฉา คามโต
ปิณฺฑทาย ปฏิกฺกมติ สเจ โหติ ภูตฺตาวเสโส สเจ อากงฺขติ
ภุญฺชติ โน เจ อากงฺขติ อปฺหริเต วา จฺจฺจฺเจติ อปฺปาณเก
วา อุทเก โอปีลาเปติ โส อาสนํ อุทฺชริติ ปาโททกํ ปาทปี้จํ
ปาทกถลิกํ ปฏิสฺสามติ อวกฺการปาตี โชรฺวิตฺวา ปฏิสฺสามติ ปานีโย

ปริโภชนียํ ปฏิสาเมติ ภคฺตคฺคํ สมนฺนชฺชติ โย ปสฺสติ ปานียณฺณํ
วา ปริโภชนียณฺณํ วา วจฺจนฺณํ วา ริตฺตํ ตฺวจฺฉํ โส อฺปฺนฺญาเปติ
สจฺจสฺส โหติ อวิสฺยหิ หตฺถวิกาเรน ทฺตฺติยํ อามนฺเตตฺวา
หตฺถวิลงฺฆเณน อฺปฺนฺญาเปติ น เตวว ตปฺปจฺจยา วาจํ ภินฺนทฺติ เอวํ
โฆ มยฺยํ ฆนฺเต สมนฺนคฺคา สมนฺนโฆทฺมานา อวิวทฺมานา ฆาสฺสํ วสฺสํ
วสฺสมิหํ น จ ปิณฺนทฺเณน กิลมิมฺมหาติ ฯ

[๒๒๖] อถ โฆ ภคฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อฆาสฺสณฺเณว กิริม
ภิกฺขเว โฆฆปฺริสา วุตฺถา สมนานา ฆาสฺสมฺห วุตฺถาติ ปฺนฺชานนฺติ
ปสฺสํวสฺสณฺเณว กิริม ภิกฺขเว โฆฆปฺริสา วุตฺถา สมนานา ฆาสฺสมฺห
วุตฺถาติ ปฺนฺชานนฺติ เอภกฺสํวสฺสณฺเณว กิริม ภิกฺขเว โฆฆปฺริสา
วุตฺถา สมนานา ฆาสฺสมฺห วุตฺถาติ ปฺนฺชานนฺติ ปมตฺตํวสฺสณฺเณว
กิริม ภิกฺขเว โฆฆปฺริสา วุตฺถา สมนานา ฆาสฺสมฺห วุตฺถาติ
ปฺนฺชานนฺติ ถถฺติ หิ นามิม ๑ ภิกฺขเว โฆฆปฺริสา มุคฺคพฺพตฺตํ ๒
ติตฺถยิสมาทานํ สมนาทิยสฺสนฺติ เนตฺตํ ภิกฺขเว อปฺปสฺนฺนํ น วา
ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิตฺวา ฆมฺมํ ถถฺติ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว
มุคฺคพฺพตฺตํ ติตฺถยิสมาทานํ สมนาทิยตฺตพฺพํ โย สมนาทิเยยฺย อปฺตติ
ทฺตฺกณฺนสฺส ฯ อณฺุชานามิ ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺถานํ ภิกฺขุณฺํ ตีหิ จานฺเห
ปฺวาเรตฺตํ ทิฏฺฐเณน วา สฺสฺเตน วา ปฺริสฺงกาย วา ฯ สว โว ภวิสฺสติ
อณฺุณมณฺุณานํ โลมตา อปฺตติวฺจฺจจฺจานตา วินยปฺเรกฺขารตา ฯ เอวณฺุจ
ปน ภิกฺขเว ปฺวาเรตฺตพฺพํ ฯ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฺนฺชิตฺเตน สงฺโฆ
#๑ ม. อิม อิติ สทฺโท น ทิสฺสติ ฯ ๒ ม. มุคฺคพฺพตฺตํ ฯ อิติ ปฺริ อิติสเมว ฯ

ฉาเปตพุโธ สุณาตุ เม ฆนเต สงฺโฆ อชฺช ปวารณา ฯ
ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตคฺคฺลํ สงฺโฆ ปวารายาติ ฯ เถเรน ภิกฺขุณา
เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสิตฺติวา อณฺชลึ ปคฺคเหตฺวา
เอวมสฺส วจฺนีโย สงฺฆํ อาวุโส ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺเตน
วา ปริสงฺกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต อนุกมฺปํ อุปาทาย
ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิ ทฺตียมฺปิ อาวุโส สงฺฆํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ
วา สฺเตน วา ปริสงฺกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต อนุกมฺปํ
อุปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิ ทฺตียมฺปิ อาวุโส สงฺฆํ
ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺเตน วา ปริสงฺกาย วา วทนฺตุ มํ
อายสฺมนฺโต อนุกมฺปํ อุปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิติ ฯ นวเกน
ภิกฺขุณา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสิตฺติวา อณฺชลึ
ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย สงฺฆํ ฆนเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ
วา สฺเตน วา ปริสงฺกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต อนุกมฺปํ
อุปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิ ทฺตียมฺปิ ฆนเต สงฺฆํ ปวาเรมิ
ทิฏฺฐเณ วา สฺเตน วา ปริสงฺกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมนฺโต
อนุกมฺปํ อุปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิ ทฺตียมฺปิ ฆนเต
สงฺฆํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺเตน วา ปริสงฺกาย วา วทนฺตุ มํ
อายสฺมนฺโต อนุกมฺปํ อุปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺฐิกริสฺสามิติ ฯ

[๒๒๗] เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เถเรสุ ภิกฺขุสุ
อุกฺกุฏิกํ นิสินฺเนสุ ปวารยมาเนสุ อาสเนสุ อจฺจนฺติ ฯ เย เต

ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา เต อุชฺฌายนฺติ จีเยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ
นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เถเรสุ ภิกฺขุสุ อุกฺกฏิกํ นิสินฺเนสุ
ปวารยมาเนสุ อาสเนสุ อจฺฉิสฺสนฺตํ ๑ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต
เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เถเรสุ
ภิกฺขุสุ อุกฺกฏิกํ นิสินฺเนสุ ปวารยมาเนสุ อาสเนสุ อจฺฉนฺตํ ๑
สจฺจํ ภควาติ ๑ วิครหิ พุทฺโธ ภควา กถํ หิ นาม เต ภิกฺขเว
โมฆปริสา เถเรสุ ภิกฺขุสุ อุกฺกฏิกํ นิสินฺเนสุ ปวารยมาเนสุ อาสเนสุ
อจฺฉิสฺสนฺติ เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสนฺนํ วา ปสาทาย ๑เป๑
วิกฺรหิตฺวา ฌมฺมี กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว เถเรสุ
ภิกฺขุสุ อุกฺกฏิกํ นิสินฺเนสุ ปวารยมาเนสุ อาสเนสุ อจฺฉิตพฺพํ โย
อจฺฉเยย อปฺตติ ทฺถกฺกสฺส อฺนุชานามิ ภิกฺขเว สพฺเพเหว
อุกฺกฏิกํ นิสินฺเนหิ ปวเรตฺตุนฺติ ๑ เตน โข ปน สมเยน อลฺลตโร
เถโร ชราทฺถพฺพลอ ยาว สพฺเพ ปวเรนฺติ ๑ อุกฺกฏิกํ นิสินฺโน ๒
อาคมยมาโน มุจฺฉิตอ ปปติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ๑
อฺนุชานามิ ภิกฺขเว ตทนนฺตรา อุกฺกฏิกํ นิสิตฺตํ ยาว ปวเรติ
ปวเรตฺวา อาสเน นิสิตฺตุนฺติ ๑

[๒๒๘] อถ โข ภิกฺขุณฺเฑ อตทโหสิ กติ นฺ โข ปวารณาติ ๑
ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ๑ เทวมา ภิกฺขเว ปวารณา
จาทฺททสฺสิกา [๓] ปณฺณรสิกา จ อิมา โข ภิกฺขเว เทว ปวารณาติ ๑
#๑ ส. ม. ย. ปวเรตฺตติ ๑ ๒ รา. ตาว อุกฺกฏิกํ นิสินฺโน ๑ ๓ โป. ม. จ ๑

อถโข ภิกฺขุณฺเณ อตฺตโหสิ กติ นฺ โข ปวารณกมฺมานีติ ๑ ๑
ภควโต อตฺตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ๑ จตฺตารีมานิ ภิกฺขเว ปวารณกมฺมานิ ๒
อชฺมเมณ วคฺคํ ปวารณกมฺมํ อชฺมเมณ สมคฺคํ ปวารณกมฺมํ
ชฺมเมณ วคฺคํ ปวารณกมฺมํ ชฺมเมณ สมคฺคํ ปวารณกมฺมํ ๑
ตฺตฺร ภิกฺขเว ยถิทํ อชฺมเมณ วคฺคํ ปวารณกมฺมํ น ภิกฺขเว
เอวฺรूपิ ปวารณกมฺมํ กาทพฺพิ น จ มยา เอวฺรूपิ ปวารณกมฺมํ
อนฺุญฺจติ ๑ ตฺตฺร ภิกฺขเว ยถิทํ อชฺมเมณ สมคฺคํ ปวารณกมฺมํ
น ภิกฺขเว เอวฺรूपิ ปวารณกมฺมํ กาทพฺพิ น จ มยา เอวฺรूपิ
ปวารณกมฺมํ อนฺุญฺจติ ๑ ตฺตฺร ภิกฺขเว ยถิทํ ชฺมเมณ วคฺคํ
ปวารณกมฺมํ น จ ๓ ภิกฺขเว เอวฺรूपิ ปวารณกมฺมํ กาทพฺพิ
น จ มยา เอวฺรूपิ ปวารณกมฺมํ อนฺุญฺจติ ๑ ตฺตฺร ภิกฺขเว
ยถิทํ ชฺมเมณ สมคฺคํ ปวารณกมฺมํ เอวฺรूपิ ภิกฺขเว ปวารณกมฺมํ
กาทพฺพิ เอวฺรूपิ ๔ มยา ปวารณกมฺมํ อนฺุญฺจติ ๑ ตสฺมาติห
ภิกฺขเว เอวฺรूपิ ปวารณกมฺมํ กริสฺสาม ยถิทํ ชฺมเมณ
สมคฺคณฺุติ เอวํ หิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพนฺุติ ๑

[๒๒๕] อถโข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ สนนฺิปรตฺถ ภิกฺขเว
สงฺโฆ ปวาเรสฺสตีติ ๑ เอวํ วุตฺเต อญฺจตโร ภิกฺขู ภควนฺุตํ
เอตฺตโวจ อตฺถิ ภนฺุเต ภิกฺขู คีลาโน โส อนาคโตติ ๑
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว คีลาเนน ภิกฺขุณา ปวารณํ ทาตุ ๑ เอวญจ
ปน ภิกฺขเว ทาทพฺพา ๑ เตน คีลาเนน ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุ
#๑ ม. ย. ปวารณกมฺมานีติ ๑ ๒ ม. ย. สพฺพตฺถ ปวารณกมฺมานิ-กมฺมํ ๑
#๓ ม. จสทฺโท นตฺถิ ๑ ๔ ม. เอวฺรूपญจ ๑

อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสิตฺตฺวา อญฺชลํ
ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจนีโย ปวารณํ ทมฺมิ ปวารณํ เม
หร [๑] มมตฺถาย ปวาระหิตฺติ กาเยน วิญญาเปติ วาจาย วิญญาเปติ
กาเยน วาจาย วิญญาเปติ ทินฺนา โหติ ปวารณา ฯ น กาเยน
วิญญาเปติ น วาจาย วิญญาเปติ น กาเยน วาจาย วิญญาเปติ
น ทินฺนา โหติ ปวารณา ฯ เอวญฺเจตฺติ ลภเถ อิจฺเจตฺติ กุสลํ
โน เจ ลภเถ โส ภิกฺขเว คิลานो ภิกฺขุ มญฺเจน วา ปิเชน
วา สงฺฆมฺชฺเฒ อานตฺวา ปวาระตพฺพํ ฯ สเจ ภิกฺขเว คิลานุปฺปฏฺจากานํ
ภิกฺขุณฺ อเว ๒ โหติ สเจ โข มยํ คิลานํ จานา จาเวตฺสสาม
อาพาโห วา อภิวทฺตฺสิสฺสตี กาลกิริยา วา ภวิสฺสตีตี ฯ น ภิกฺขเว
คิลานो [๓] จานา จาเวตพฺพโ พ สงฺฆเณ ตตฺถ คนฺตฺวา ปวาระตพฺพํ
น เตวว วกฺเคน สงฺฆเณ ปวาระตพฺพํ ปวาระยฺย เจ อาปตฺติ
ทูกกฺกุสฺส ฯ ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทินฺนาย ปวารณาย ตตฺถเว
ปคฺคมติ อญฺชสฺส ทาทพฺพา ปวารณา ฯ ปวารณาหารโก เจ
ภิกฺขเว ทินฺนาย ปวารณาย ตตฺถเว วิพฺภมฺติ ฯเปฯ กาลํ กโรตี
สามเณโร ปฏฺิขานาติ สิกฺขํ ปจฺจกฺขาทโก ปฏฺิขานาติ
อนฺติมวตฺถุ อชฺฌาปนฺนโก ปฏฺิขานาติ อุมฺมตฺตโก ปฏฺิขานาติ
चितฺตจิตฺโต ปฏฺิขานาติ เวทฺนญฺโญ ปฏฺิขานาติ อาปตฺติยา อทฺสฺสเน
อุกฺขิตฺตโก ปฏฺิขานาติ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตโก
ปฏฺิขานาติ ปาปีกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺขิตฺตโก ปฏฺิขานาติ
#๑ โป. ม. ปวารณํ เม อาโรเจหิ ฯ ๒ ม. เอตทโหสิ ฯ ๓ ม. ภิกฺขุ ฯ

ปณฺฑโก ปฏฺชานาติ เถยฺยสํวาสโก ปฏฺชานาติ ติตฺถียปฺกนฺตโก
ปฏฺชานาติ ตฺริจฺจนาคโต ปฏฺชานาติ มาตุจฺมาตโก ปฏฺชานาติ
ปิตุจฺมาตโก ปฏฺชานาติ อรหฺนฺตจฺมาตโก ปฏฺชานาติ ภิกฺขุณีทฺฐโก
ปฏฺชานาติ สงฺฆเภทโก ปฏฺชานาติ โลหิตฺตฺปฺปาทโก ปฏฺชานาติ
อุกฺโตพฺยณฺชนโก ปฏฺชานาติ อณฺณสฺส ทาทพฺพา ปวารณา ฯ
ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทินฺนํยา ปวารณาย อนฺตรามคฺเค
ปฺกมฺติ อนาหฺญา โหติ ปวารณา ฯ ปวารณาหารโก เจ
ภิกฺขเว ทินฺนํยา ปวารณาย อนฺตรามคฺเค วิพฺภมฺติ กาลิ
กโรติ ฯเปฯ อุกฺโตพฺยณฺชนโก ปฏฺชานาติ อนาหฺญา โหติ ปวารณา ฯ
ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทินฺนํยา ปวารณาย สงฺฆปฺปตฺโต
ปฺกมฺติ อาหฺญา โหติ ปวารณา ฯ ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว
ตินฺนํยา ปวารณาย สงฺฆปฺปตฺโต วิพฺภมฺติ กาลิ กโรติ ฯเปฯ
อุกฺโตพฺยณฺชนโก ปฏฺชานาติ อาหฺญา โหติ ปวารณา ฯ
ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทินฺนํยา ปวารณาย สงฺฆปฺปตฺโต สุตฺโต
น อารโจะติ อาหฺญา โหติ ปวารณา ปวารณาหารกสฺส
อนาปฺตติ ฯ ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทินฺนํยา ปวารณาย
สงฺฆปฺปตฺโต สฺมาปฺนโน น อารโจะติ อาหฺญา โหติ ปวารณา
ปวารณาหารกสฺส อนาปฺตติ ฯ ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทินฺนํยา
ปวารณาย สงฺฆปฺปตฺโต ปมตฺโต น อารโจะติ อาหฺญา โหติ
ปวารณา ปวารณาหารกสฺส อนาปฺตติ ฯ ปวารณาหารโก เจ

ภิกฺขเว ทินฺนาย ปวารณาย สงฺฆปฺปตฺโต สยฺยจฺจุจ น อโรเจติ
อาหฺญา โหติ ปวารณา ปวารณาหารกสฺส อปฺตติ ทฺวคฺคสฺส ฯ
อนฺชานามิ ภิกฺขเว ตทหุปวารณาย ปวารณํ เทนฺเตน จนฺตมฺปิ
ทาตุํ สนฺติ สงฺฆสฺส กรณียนฺติ ฯ

[๒๓๐] เตน โข ปน สมเยน อลฺลตฺตริ ภิกฺขุํ ตทหุปวารณาย
ฌาตกา คณฺหีสุ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตุํ ฯ อีธ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุํ ตทหุปวารณาย ฌาตกา คณฺหนฺติ ฯ เต ฌาตกา
ภิกฺขุหิ เอวมสฺสุ วจฺนียา อิงฺฆ ตฺเมห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกฺขุํ
มฺหุตฺตํ มฺลจฺจ ยาวายํ ภิกฺขุ ปวเรตีติ ฯ เอวญฺเจตํ ลเภถ
อิจฺเจตํ กุสฺลํ โน เจ ลเภถ เต ฌาตกา ภิกฺขุหิ เอวมสฺสุ
วจฺนียา อิงฺฆ ตฺเมห อายสฺมนฺโต มฺหุตฺตํ เอกมฺนตํ โหถ ยาวายํ
ภิกฺขุ ปวารณํ เทตีติ ฯ เอวญฺเจตํ ลเภถ อิจฺเจตํ กุสฺลํ
โน เจ ลเภถ เต ฌาตกา ภิกฺขุหิ เอวมสฺสุ วจฺนียา อิงฺฆ
ตฺเมห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกฺขุํ มฺหุตฺตํ นิสฺสีมํ เนถ ยาว สงฺโฆ
ปวเรตีติ ฯ เอวญฺเจตํ ลเภถ อิจฺเจตํ กุสฺลํ โน เจ ลเภถ
น เควว วคฺเคน สงฺเขน ปวเรตพฺพิ ปวเรยฺย เจ อปฺตติ
ทฺวคฺคสฺส ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุํ ตทหุปวารณาย ราชาโน
คณฺหนฺติ โจรา คณฺหนฺติ ฐตฺตา คณฺหนฺติ ภิกฺขุปฺจฺจตฺติกา
คณฺหนฺติ ฯ เต ภิกฺขุปฺจฺจตฺติกา ภิกฺขุหิ เอวมสฺสุ วจฺนียา อิงฺฆ
ตฺเมห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกฺขุํ มฺหุตฺตํ มฺลจฺจ ยาวายํ ภิกฺขุ

ปวเรตฺตีติ ฯ เอวณฺเจตฺติ ลเภถ อิจฺเจตฺติ กุสฺลํ โน เจ ลเภถ เต
ภิกฺขุปจฺจตฺติกา ภิกฺขุหิ เอวมสฺสุ วณฺเณยา อิงฺฆ ตฺเมห อายสฺมนฺโต
มฺหุตฺตํ เอกมนฺตํ โหถ ยาวายํ ภิกฺขุ ปวาร์ณํ เทตฺตีติ ฯ เอวณฺเจตฺติ
ลเภถ อิจฺเจตฺติ กุสฺลํ โน เจ ลเภถ เต ภิกฺขุปจฺจตฺติกา
ภิกฺขุหิ เอวมสฺสุ วณฺเณยา อิงฺฆ ตฺเมห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกฺขุ
มฺหุตฺตํ นิสฺสีมํ เนถ ยาว สงฺโฆ ปวเรตฺตีติ ฯ เอวณฺเจตฺติ
ลเภถ อิจฺเจตฺติ กุสฺลํ โน เจ ลเภถ น เตวว วคฺเคน
สงฺเขน ปวเรตฺตพฺพิ ปวเรชฺชเย เจ อาปตฺติ ทฺวคฺคตฺตสฺสชาติ ฯ

[๒๓๑] เตน โข ปน สมเยน อณฺเฏตฺตรสฺมี อาวาเส
ตทหุปวาร์ณาย ปณฺจ ภิกฺขุ วิหรนฺติ ฯ อถ โข เตสํ ภิกฺขุณฺเณ เตตทโหสิ
ภควตา ปณฺจตฺตํ สงฺเขน ปวเรตฺตพฺพนฺติ มยณฺจมฺห ปณฺจ
ชนา กถํ นฺุ โข อเมหฺหิ ปวเรตฺตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ปณฺจนฺนํ สงฺเขน ๑ ปวเรตฺตุนฺติ ฯ
เตน โข ปน สมเยน อณฺเฏตฺตรสฺมี อาวาเส ตทหุปวาร์ณาย
จตฺตาริ ภิกฺขุ วิหรนฺติ ฯ อถ โข เตสํ ภิกฺขุณฺเณ เตตทโหสิ
ภควตา อนฺุณฺถาตํ ปณฺจนฺนํ สงฺเขน ปวเรตฺตํ มยณฺจมฺห จตฺตาริ
ชนา กถํ นฺุ โข อเมหฺหิ ปวเรตฺตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสุ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว จตฺตุนฺนํ อณฺเฏมณฺเณ ปวเรตฺตํ ฯ
เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว ปวเรตฺตพฺพิ ฯ พยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพเลน
เต ภิกฺขุ ฅาเปตฺตพฺพา สฺถนฺตฺตํ เม อายสฺมนฺโต อชฺช ปวาร์ณา ฯ
#๑ ม. ย. สงฺเข ฯ อโธ ปรี อีทิสเมว ฯ

ยทายสมฺมุตฺตานิ ปตฺตคฺคกฺกั มยฺ อณฺณมณฺณํ ปวาเรยฺยามาติ ฯ
เถเรน ภิกฺขุณา เอกํถิ อุตฺตตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุกฺกิกํ นิสิทธิตฺวา
อณฺชลฺลํ ปคฺคเหตุวา เต ภิกฺขุ เอวมสฺสุ วจฺนียา อหิ อาวุโส
อายุสมฺมุตฺเต ปวาเรมิ ทิกฺกุเจเน วา สุตฺเตเน วา ปริสงฺกาย วา
วทฺนตฺตุมํ อายุสมฺมุตฺโต อณฺณกมฺปํ อูปาทาย ปสฺสนฺนฺโต ปฏิกฺกิริสฺสามิ
ทุตฺติยมฺปิ อาวุโส อายุสมฺมุตฺเต ปวาเรมิ ทิกฺกุเจเน วา สุตฺเตเน วา
ปริสงฺกาย วา วทฺนตฺตุมํ อายุสมฺมุตฺโต อณฺณกมฺปํ อูปาทาย
ปสฺสนฺนฺโต ปฏิกฺกิริสฺสามิ ตุตฺติยมฺปิ อาวุโส อายุสมฺมุตฺเต ปวาเรมิ
ทิกฺกุเจเน วา สุตฺเตเน วา ปริสงฺกาย วา วทฺนตฺตุมํ อายุสมฺมุตฺโต
อณฺณกมฺปํ อูปาทาย ปสฺสนฺนฺโต ปฏิกฺกิริสฺสามิติ ฯ นวเกเน ภิกฺขุณา
เอกํถิ อุตฺตตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุกฺกิกํ นิสิทธิตฺวา อณฺชลฺลํ ปคฺคเหตุวา
เต ภิกฺขุ เอวมสฺสุ วจฺนียา อหิ ฆนฺเต อายุสมฺมุตฺเต ปวาเรมิ
ทิกฺกุเจเน วา สุตฺเตเน วา ปริสงฺกาย วา วทฺนตฺตุมํ อายุสมฺมุตฺโต
อณฺณกมฺปํ อูปาทาย ปสฺสนฺนฺโต ปฏิกฺกิริสฺสามิ ทุตฺติยมฺปิ ฆนฺเต
อายุสมฺมุตฺเต ปวาเรมิ ทิกฺกุเจเน วา สุตฺเตเน วา ปริสงฺกาย วา
วทฺนตฺตุมํ อายุสมฺมุตฺโต อณฺณกมฺปํ อูปาทาย ปสฺสนฺนฺโต ปฏิกฺกิริสฺสามิ
ตุตฺติยมฺปิ ฆนฺเต อายุสมฺมุตฺเต ปวาเรมิ ทิกฺกุเจเน วา สุตฺเตเน วา
ปริสงฺกาย วา วทฺนตฺตุมํ อายุสมฺมุตฺโต อณฺณกมฺปํ อูปาทาย
ปสฺสนฺนฺโต ปฏิกฺกิริสฺสามิติ ฯ เตเน โข ปน สมเยเน อณฺณตรสฺสามิ
อาวาเส ตทหุปวารณาย ตโย ภิกฺขุ วิหรนฺติ ฯ อถ โข เตถ

ภิกขุณฺเฒ ทโหสิ ภควตา อนุญญาตํ ปญฺจนํ สงฺฆเณ ปวาเรตต
จตฺตุนํ อญฺญมญฺญํ ปวาเรตฺตํ มยญฺจมห ตโย ชนา กถํ นุ
โฆ อเมหิ ปวาเรตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจตฺตํ ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ติณฺณนฺนํ อญฺญมญฺญํ ปวาเรตฺตํ ฯ เอวญฺจ
ปน ภิกฺขเว ปวาเรตพฺพิ ฯ พุยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพเลน เต
ภิกฺขุ ญาเปตพฺพา สฺุณฺนตฺตํ เม อายสฺุมนฺตํ อชฺช ปวารณา ฯ
ยทายสฺุมนฺตํ ปตฺตกถํ มยํ อญฺญมญฺญํ ปวาเรยยามาติ ฯ
เถเรน ภิกฺขุณา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสิตฺติวา
อญฺชลิ ปคฺคเหตุวา เต ภิกฺขุ เอวมสฺุ วจฺนียา อหํ อาวุโส
อายสฺุมนฺเต ปวาเรมิ ทิฏฺเฐน วา สฺุเตน วา ปฺริสงฺกาย วา วทฺนตฺตํ
มํ อายสฺุมนฺตา อนฺุภมฺปี อฺุปาทาย ปสฺุสนฺโต ปฏฺิกริสฺุสามิ
ทฺุคฺคิมฺปี อาวุโส อายสฺุมนฺเต ปวาเรมิ ทิฏฺเฐน วา สฺุเตน วา
ปฺริสงฺกาย วา วทฺนตฺตํ มํ อายสฺุมนฺตา อนฺุภมฺปี อฺุปาทาย
ปสฺุสนฺโต ปฏฺิกริสฺุสามิ ตฺุคฺคิมฺปี อาวุโส อายสฺุมนฺเต ปวาเรมิ
ทิฏฺเฐน วา สฺุเตน วา ปฺริสงฺกาย วา วทฺนตฺตํ มํ อายสฺุมนฺตา
อนฺุภมฺปี อฺุปาทาย ปสฺุสนฺโต ปฏฺิกริสฺุสามิติ ฯ นวเกน ภิกฺขุณา
เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสิตฺติวา อญฺชลิ ปคฺคเหตุวา
เต ภิกฺขุ เอวมสฺุ วจฺนียา อหํ ฆนฺเต อายสฺุมนฺเต ปวาเรมิ
ทิฏฺเฐน วา สฺุเตน วา ปฺริสงฺกาย วา วทฺนตฺตํ มํ อายสฺุมนฺตา
อนฺุภมฺปี อฺุปาทาย ปสฺุสนฺโต ปฏฺิกริสฺุสามิ ทฺุคฺคิมฺปี ฆนฺเต

อายุสมนฺเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สุเตน วา ปริสฺงกาย วา
วทนฺตุ มํ อายุสมนฺตา อนุกมฺปํ อุปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺิกริสฺสามิ
ตฺติยมฺปิ ฆนฺเต อายุสมนฺเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สุเตน วา
ปริสฺงกาย วา วทนฺตุ มํ อายุสมนฺตา อนุกมฺปํ อุปาทาย
ปสฺสนฺโต ปฏฺิกริสฺสามิติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อลฺลตฺรสมิ
อวาเส ตทหฺอุปวารณาย เทว ภิกฺขุ วิหรนฺติ อถ โข เตสํ
ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ ภควตา อนุลฺลาตํ ปลฺลจฺนฺนํ สงฺฆเณ ปวาเรตต
จตฺนฺนํ อลฺลมลฺลํ ปวาเรตฺตุ ติณฺณนฺนํ อลฺลมลฺลํ ปวาเรตฺตุ
มยลฺลจฺมฺห เทว ชนา กถํ นฺ โข อเมหฺหิ ปวาเรตพฺพนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ อลฺลมลฺลํ
ปวาเรตฺตุ ฯ เอวลฺลจ ปน ภิกฺขเว ปวาเรตพฺพํ ฯ เถเรณ ภิกฺขุณาเอกํลํ
อุตฺตราสฺงกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสิตฺตฺวา อลฺลชฺลี ปคฺคเหตุวา นโว
ภิกฺขุ เอวมสฺส วจฺนีโย อหํ อาวุโส อายุสมนฺตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ
วา สุเตน วา ปริสฺงกาย วา วทนฺตุ มํ อายุสมฺมา อนุกมฺปํ
อุปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺิกริสฺสามิ ทฺติยมฺปิ อาวุโส อายุสมนฺตํ
ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สุเตน วา ปริสฺงกาย วา วทนฺตุ มํ
อายุสมฺมา อนุกมฺปํ อุปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏฺิกริสฺสามิ ตฺติยมฺปิ
อาวุโส อายุสมนฺตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สุเตน วา ปริสฺงกาย
วา วทนฺตุ มํ อายุสมฺมา อนุกมฺปํ อุปาทาย ปสฺสนฺโต
ปฏฺิกริสฺสามิติ ฯ นวเกณ ภิกฺขุณา เอกํลํ อุตฺตราสฺงกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ

นีสีทิตฺวา อณฺชลี ปคฺคเหตุวา เถโร ภิกฺขุ เอวมสฺส วจนีโย
อหิ ฆนฺเต อายสฺมนฺตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺวเตน วา ปรีสฺงกาย
วา วทฺตุ มํ อายสฺมา อนฺนํ อูปาทาย ปสฺสนฺโต ปฏิกฺริสฺสามิ
ทฺติยมฺปี ฆนฺเต อายสฺมนฺตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺวเตน วา
ปรีสฺงกาย วา วทฺตุ มํ อายสฺมา อนฺนํ อูปาทาย ปสฺสนฺโต
ปฏิกฺริสฺสามิ ทฺติยมฺปี ฆนฺเต อายสฺมนฺตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา
สฺวเตน วา ปรีสฺงกาย วา วทฺตุ มํ อายสฺมา อนฺนํ อูปาทาย
ปสฺสนฺโต ปฏิกฺริสฺสามีติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อณฺตรสฺมี
อาวาเส ตทหุปวารณาย เอโก ภิกฺขุ วิหฺรติ ฯ อถ โข ตสฺส
ภิกฺขุโน เอตทโหสิ ภาควตา อนฺนํ อณฺตรํ ปณฺจณฺนํ สงฺฆเณ ปวาเรตุ
จตฺตณฺนํ อณฺตรมณฺณํ ปวาเรตุ ติณฺณณฺนํ อณฺตรมณฺณํ ปวาเรตุ
ทฺวินฺนํ อณฺตรมณฺณํ ปวาเรตุ อหฺนํ อณฺตรมณฺณํ เอโก กถํ นฺ โข
มยา ปวาเรตพฺพนฺติ ฯ ภาควโต เอตมตฺถํ อารโหเสสิ ฯ อธิ ปน
ภิกฺขเว อณฺตรสฺมี อาวาเส ตทหุปวารณาย เอโก ภิกฺขุ วิหฺรติ ฯ
เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ยตฺถ ภิกฺขุ ปฏิกฺกมฺนฺติ อฺปฏฺจฺจานสาลา
วา มณฺฑาเป วา รุกฺขมฺมุเล วา โส เทโส สมนฺชชิตฺวา ปานีโย
ปรีโกชนีโย อฺปฏฺจฺจาเปตฺวา อาสนํ ปณฺญาเปตฺวา ปทีปํ กตฺวา
นีสีทิตฺพพฺ ๑ สเจ อณฺเณ ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ เตหิ สทฺธี ปวาเรตพฺพ
โน เจ อากจฺจนฺติ อชฺช เม ปวารณาติ อธิฏฺฐาตพฺพ โน
เจ อธิฏฺฐเหยฺย อปาตฺติ ทฺถกฺกสฺส ฯ ตตฺตร ภิกฺขเว ยตฺถ

ปลยจ ภิกฺขุ วิหรนฺติ น เอกสฺส ปวารณฺ อหริตฺวา จตฺตฺหิ
สงฺเขน ปวเรตพฺพํ ปวเรยฺยํ เจ อาปตฺติ ทุกกฺกฺกสฺส ฯ
ตฺตฺร ภิกฺขเว ยตฺถ จตฺตฺวาโร ภิกฺขุ วิหรนฺติ น เอกสฺส ปวารณฺ
อหริตฺวา ตีหิ อลฺยมนฺณํ ปวเรตพฺพํ ปวเรยฺยํ เจ อาปตฺติ
ทุกกฺกฺกสฺส ฯ ตฺตฺร ภิกฺขเว ยตฺถ ตโย ภิกฺขุ วิหรนฺติ น เอกสฺส
ปวารณฺ อหริตฺวา ทฺวีหิ อลฺยมนฺณํ ปวเรตพฺพํ ปวเรยฺย
เจ อาปตฺติ ทุกกฺกฺกสฺส ฯ ตฺตฺร ภิกฺขเว ยตฺถ เทว ภิกฺขุ
วิหรนฺติ น เอกสฺส ปวารณฺ อหริตฺวา เอเกน อธิฏฺฐาตพฺพํ
อธิฏฺฐเหยฺย เจ อาปตฺติ ทุกกฺกฺกสฺสาคิ ฯ

[๒๑๒] เตน โข ปน สมเยน อลฺยตโร ภิกฺขุ ตทหุปวารณาย
อาปตฺตี อาปนฺโน โหติ ฯ อถ โข ตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหติ
ภควตา ปลยตฺตํ น สฺวาปตฺติเกน ปวเรตพฺพนฺติ อหฺลจฺมฺหิ
อาปตฺตี อาปนฺโน กถํ นุ โข มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อโรเจสฺสุ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว ตทหุปวารณาย อาปตฺตี
อาปนฺโน โหติ ฯ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุํ อฺปสงฺกมิตฺวา
เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกฺกํ นิสิตฺตฺวา อลฺยลึ ปคฺคเหตฺวา
เอวมสฺส วจฺนีโย อหํ อาวุโส อิตฺถนฺนามํ อาปตฺตี อาปนฺโน
ตํ ปฏิเทเสมิตฺติ ฯ เตน วตฺตพฺโพ ปสฺสสิตฺติ ฯ อาม ปสฺสามิตฺติ ฯ
อายตี สํวเรยฺยาสิตฺติ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุปวารณาย
อาปตฺติยา เวมตีโก โหติ ฯ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุํ

อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสิตฺวา
อณฺชลี ปคฺคเหตุวา เอวมฺสฺส วจฺนีโย อหํ อาวุโส อิตฺถนฺนามาย
อาปตฺติยา เวมฺติโก ยทา นิพฺพेमฺติโก ภวิสฺสามิ ตทา
ตํ อาปตฺตี ปฏิกริสฺสามิตี วตฺวา ปวาเรตพฺพํ ฯ น เตว
ตปฺปจฺจยา ปวารณาย อนฺตราโย กาทพฺโพติ ฯ เตน โข ปน
สมเยน อณฺชตรโร ภิกฺขุ ปวารยมาโน อาปตฺตี สรติ ฯ อถ โข
ตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ ภควตา ปณฺณตฺตํ น สาปตฺติเกน
ปวาเรตพฺพนฺติ อหณฺจมฺหิ อาปตฺตี อาปนฺโน กถํ นฺ โข มยา
ปฏฺิปรชฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตฺถํ ฯ อิธ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปวารยมาโน อาปตฺตี สรติ ฯ เตน ภิกฺขเว
ภิกฺขุณา สามนฺโต ภิกฺขุ เอวมฺสฺส วจฺนีโย อหํ อาวุโส อิตฺถนฺนามํ
อาปตฺตี อาปนฺโน อิตฺถ วุฏฺฐหิตฺวา ตํ อาปตฺตี ปฏิกริสฺสามิตี
วตฺวา ปวาเรตพฺพํ ฯ น เตว ตปฺปจฺจยา ปวารณาย อนฺตราโย
กาทพฺโพ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปวารยมาโน อาปตฺติยา
เวมฺติโก โหติ ฯ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สามนฺโต ภิกฺขุ เอวมฺสฺส
วจฺนีโย อหํ อาวุโส อิตฺถนฺนามาย อาปตฺติยา เวมฺติโก ยทา
นิพฺพेमฺติโก ภวิสฺสามิ ตทา ตํ อาปตฺตี ปฏิกริสฺสามิตี วตฺวา
ปวาเรตพฺพํ ฯ น เตว ตปฺปจฺจยา ปวารณาย อนฺตราโย
กาทพฺโพติ ฯ เตน โข ปน สมเยน อณฺชตรสฺมี อาวาเส ตทหุปวารณาย
สพฺโพ สงฺโฆ สภากํ อาปตฺตี อาปนฺโน โหติ ฯ อถ โข เตสํ

ภิกฺขุณฺเฑ อตฺตโหสิ ภควตา ปญฺจตุตฺถํ น สภากา อปตฺตตี
เทเสตฺตพฺพา น สภากา อปตฺตตี ปฏิกฺกเหตุพฺพาติ อยฺยจ สพฺโพ
สงฺโฆ สภาคํ อปตฺตตี อปฺนฺโน กถํ นฺ โข อมฺเหหิ ปฏฺิพฺชิตฺตพฺพนฺติ ฯ
ภควโต อตฺตมถฺกํ อโรเจสุํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
อญฺจตรสฺมี อวาเส ตทฺหุปฺวารณาย สพฺโพ สงฺโฆ สภาคํ อปตฺตตี
อปฺนฺโน โหติ ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ สมฺนฺตา
อวาสา สขฺชุกํ ปาเหตุพฺโพ กจฺจาวุโส ตํ อปตฺตตี ปฏฺิกริตฺวา
อากจฺจ มยฺ เต สนฺติเก ตํ อปตฺตตี ปฏฺิกริสฺสามาติ ฯ เอวฺยเจตฺถ
ลภเถ อิจฺเจตฺถ กุสฺลํ โน เจ ลภเถ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา
ปฏฺิพฺเลน สงฺโฆ ฌาเปตฺตพฺโพ สุณฺนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อยฺ
สพฺโพ สงฺโฆ สภาคํ อปตฺตตี อปฺนฺโน ยทา อญฺญํ ภิกฺขุํ
สุทฺธํ อนาปตฺตีกํ ปสฺสิสฺสตี ตทา ตสฺส สนฺติเก ตํ อปตฺตตี
ปฏฺิกริสฺสตีติ ปตฺวา ปวาเรตฺตพฺพิ ฯ น เตวฺว ตปฺปจฺจยา
ปฺวารณาย อนฺตราโย กาทพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺจตรสฺมี
อวาเส ตทฺหุปฺวารณาย สพฺโพ สงฺโฆ สภากาย อปตฺตติยา เวมฺติโก
โหติ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน สงฺโฆ ฌาเปตฺตพฺโพ สุณฺนาตุ
เม ภนฺเต สงฺโฆ อยฺ สพฺโพ สงฺโฆ สภากาย อปตฺตติยา
เวมฺติโก ยทา นิพฺพเมตฺติโก ภวิสฺสตี ตทา ตํ อปตฺตตี
ปฏฺิกริสฺสตีติ วตฺวา ปวาเรตฺตพฺพิ ฯ น เตวฺว ตปฺปจฺจยา ปฺวารณาย
อนฺตราโย กาทพฺโพติ ฯ

ปจฺมภาณวาริ นิกฺขิตํ ฯ

[๒๓๓] เตน โข ปน สมเยน อณฺฺตรสฺมี อวาเส ตทหุปวารณาย
สมฺพหุลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตีสฺส ปญฺจ วา อติเรกา
วา ฯ เตน น ชานีสฺส อตฺถณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ
เต ชมฺมสฺสณฺฺณโน วินยสฺสณฺฺณโน วคฺคา สมคฺคสฺสณฺฺณโน ปวาเรตฺถุ ฯ-
เตหิ ปวาริยมาเน อถฺถณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉีสฺส พหุตรา ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตฺถุ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺฺตรสฺมี
อวาเส ตทหุปวารณาย สมฺพหุลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนฺติ
ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ เตน น ชานนฺฺติ อตฺถณฺเณ อวาสิกา
ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต ชมฺมสฺสณฺฺณโน วินยสฺสณฺฺณโน วคฺคา สมคฺคสฺสณฺฺณโน
ปวาเรนฺฺติ ฯ เตหิ ปวาริยมาเน อถฺถณฺเณ อวาสิกา
ภิกฺขุ อากจฺฉนฺฺติ พหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ
ปวาริตานํ อนาปตฺติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺฺตรสฺมี อวาเส
ตทหุปวารณาย สมฺพหุลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนฺติ ปญฺจ
วา อติเรกา วา ฯ เตน น ชานนฺฺติ อตฺถณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
อนาคตาติ ฯ เต ชมฺมสฺสณฺฺณโน วินยสฺสณฺฺณโน วคฺคา สมคฺคสฺสณฺฺณโน
ปวาเรนฺฺติ ฯ เตหิ ปวาริยมาเน อถฺถณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺฺติ
สมสฺมา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา อวเสเสหิ ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ
อนาปตฺติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺฺตรสฺมี อวาเส ตทหุ-
ปวารณาย สมฺพหุลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนฺติ ปญฺจ วา

อติเรกา วา ๑ เต น ชานนฺติ อตฺถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
อนาคตาติ ๑ เต ฌมฺมสฺสญฺญิโน วินยสฺสญฺญิโน วคฺคา สมคฺคสฺสญฺญิโน
ปวาเรนฺติ ๑ เตหิ ปวาริยมาเน อตฺถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
อากจฺจนฺติ โลกตรา ๑ ปวาริตา สุปฺปวาริตา อวเสเสหิ ปวาเรตพฺพ
ปวาริตานํ อนาปตฺติ ๑ อิธ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมี อวาเส
ตทหุปวารณา ย สมฺพหุลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนฺติ ปญฺจ วา
อติเรกา วา ๑ เต น ชานนฺติ อตฺถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
อนาคตาติ ๑ เต ฌมฺมสฺสญฺญิโน วินยสฺสญฺญิโน วคฺคา สมคฺคสฺสญฺญิโน
ปวาเรนฺติ ๑ เตหิ ปวาริตมตฺเต อตฺถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ
พหุตรา ๑ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพ ปวาริตานํ
อนาปตฺติ ๑เป๑ อตฺถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ สมสมา ๑
ปวาริตา สุปฺปวาริตา เตสํ สนนฺติเก ปวาเรตพฺพ ปวาริตานํ
อนาปตฺติ ๑เป๑ อตฺถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ โลกตรา ๑
ปวาริตา สุปฺปวาริตา เตสํ สนนฺติเก ปวาเรตพฺพ ปวาริตานํ
อนาปตฺติ ๑ อิธ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมี อวาเส ตทหุปวารณา
สมฺพหุลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนฺติ ปญฺจ วา อติเรกา วา ๑
เต น ชานนฺติ อตฺถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ๑ เต
ฌมฺมสฺสญฺญิโน วินยสฺสญฺญิโน วคฺคา สมคฺคสฺสญฺญิโน ปวาเรนฺติ ๑
เตหิ ปวาริตมตฺเต อวฺภูจิตาย ปริสาย อตฺถญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
อากจฺจนฺติ พหุตรา ๑ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพ

ปวาริตานํ อนาปตฺติ ฯเปฯ อถฺยเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ
สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา เตสํ
สนฺตฺติเก ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อนาปตฺติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
อถฺยตรสฺมึ อวาเส ตทหุปวารณาย สมฺพหุลา อวาสิกา ภิกฺขุ
สนฺนฺิปตฺนฺติ ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ เต น ชานนฺติ อตฺถถฺยเณ
อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต ชมฺมสถฺยวิโน วินยสถฺยวิโน
วคฺคา สมกฺคสถฺยวิโน ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริตมตฺเต เอกจฺจาย
วฺภูจิตาย ปรีสาย อถฺยเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ พหุตรา ฯ
เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อนาปตฺติ ฯเปฯ
อถฺยเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ สมสฺมา ฯเปฯ
โถกตรา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา เตสํ สนฺตฺติเก ปวาเรตพฺพํ
ปวาริตานํ อนาปตฺติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อถฺยตรสฺมึ อวาเส
ตทหุปวารณาย สมฺพหุลา อวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนฺิปตฺนฺติ ปญฺจ วา
อติเรกา วา ฯ เต น ชานนฺติ อตฺถถฺยเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
อนาคตาติ ฯ เต ชมฺมสถฺยวิโน วินยสถฺยวิโน วคฺคา สมกฺคสถฺยวิโน
ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริตมตฺเต สพฺพาย วฺภูจิตาย ปรีสาย
อถฺยเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ พหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว
ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อนาปตฺติ ฯเปฯ อถฺยเณ
อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ ปวาริตา
สุปฺปวาริตา เตสํ สนฺตฺติเก ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อนาปตฺติ ฯ

อนาปัตติปนฺณรสํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๒๓๔] อธิ ปน ภิกฺขเว อลฺยตรสฺมี อาวาเส ตทหุปวารณาย
สมฺพหุลา อาวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนฺติ ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ
เต ชานนฺติ อตฺถลฺยเ อาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต
ธมฺมสลฺยณินฺ วินยสลฺยณินฺ วคฺคา สมคฺคสลฺยณินฺ ปวาเรนฺติ ฯ
เตหิ ปวาริยมาเน อลฺยเ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ พหุตรา ฯ
เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปัตติ
ทุกฺกฏสฺส ฯเปฯ อลฺยเ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ สมสฺมา ฯเปฯ
โถกตรา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา อวเสเสหิ ปวาเรตพฺพํ
ปวาริตานํ อาปัตติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อลฺยตรสฺมี
อาวาเส ตทหุปวารณาย สมฺพหุลา อาวาสิกา ภิกฺขุ สนนฺิปตฺนฺติ
ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ อตฺถลฺยเ อาวาสิกา
ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต ธมฺมสลฺยณินฺ วินยสลฺยณินฺ วคฺคา สมคฺคสลฺยณินฺ
ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริตมตฺเต ฯเปฯ อวฺภูจิตาย
ปริสาย เอกจฺจาย วฺภูจิตาย ปริสาย สพฺพาย วฺภูจิตาย
ปริสาย อลฺยเ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺจนฺติ พหุตรา ฯเปฯ
สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา เตสํ สนนฺติเก
ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปัตติ ทุกฺกฏสฺส ฯ

วคฺคาสมคฺคสลฺยณิปฺณฺณรสํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๒๓๕] อธิ ปน ภิกฺขเว อลฺยตรสฺมี อาวาเส ตทหุปวารณาย

สมพหุลา อวาสิกา ภิกขุ สนนิปตฺนฺติ ปญจ วา อติเรกา วา ฯ
เต ชานนฺติ อตฺถณฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อนาคตาติ ฯ เต กปฺปติ
นฺ โข อมฺหากํ ปวาเรตฺตํ น นฺ โข กปฺปติติ เวมตฺติกา ปวาเรนฺติ ฯ
เตหิ ปวาริยามาเน อตฺถณฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อากจฺจนฺติ พหุตรา ฯ
เตหิ ภิกขเว ภิกขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปตฺติ
ทุกฺกณฺตสฺส ฯเปฯ อตฺถณฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อากจฺจนฺติ สมสฺมา ฯเปฯ
โลกตรา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา อวเสเสหิ ปวาเรตพฺพํ
ปวาริตานํ อาปตฺติ ทุกฺกณฺตสฺส ฯ อิทฺ ปน ภิกขเว อณฺฺตรสฺมี
อวาเส ตทฺหุปวารณาย สมพหุลา อวาสิกา ภิกขุ สนนิปตฺนฺติ
ปญจ วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ อตฺถณฺเณ อวาสิกา
ภิกขุ อนาคตาติ ฯ เต กปฺปติ นฺ โข อมฺหากํ ปวาเรตฺตํ
น นฺ โข กปฺปติติ เวมตฺติกา ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริตมตฺเต ฯเปฯ
อวฺภูจฺจิตาย ปริสาย เอกจฺจาย วฺภูจฺจิตาย ปริสาย สพฺพาย
วฺภูจฺจิตาย ปริสาย อตฺถณฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อากจฺจนฺติ พหุตรา ฯเปฯ
สมสฺมา ฯเปฯ โลกตรา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา เตสํ
สฺนฺติเก ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปตฺติ ทุกฺกณฺตสฺส ฯ

เวมตฺติกปณฺณรสํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๒๓๖] อิทฺ ปน ภิกขเว อณฺฺตรสฺมี อวาเส ตทฺหุปวารณาย
สมพหุลา อวาสิกา ภิกขุ สนนิปตฺนฺติ ปญจ วา อติเรกา วา ฯ
เต ชานนฺติ อตฺถณฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อนาคตาติ ฯ เต

กปฺปเตว อมฺหากํ ปวาเรตุํ นมฺหากํ ๑ น กปฺปตีติ กุกฺกัจจกฺกตา
ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริยมาเน อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ
พหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ
อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯเปฯ อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ
สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ ปวาริตา สฺสฺปวาริตา อวเสเสหิ
ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อึช ปน ภิกฺขเว
อถฺยตรสฺมี อาวาเส ตทหุปวารณาย สมฺพหุลา อาวาสิกา ภิกฺขุ
สนฺนิปตฺนฺติ ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ อตฺถถฺยเณ
อาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต กปฺปเตว อมฺหากํ ปวาเรตุํ
นมฺหากํ น กปฺปตีติ กุกฺกัจจกฺกตา ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ
ปวาริตมตฺเต ฯเปฯ อวฺกฺกัจจาย ปรีสาย เอกจฺจาย วฺกฺกัจจาย ปรีสาย
สพฺพาย วฺกฺกัจจาย ปรีสาย อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ
พหุตรา ฯเปฯ สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ ปวาริตา สฺสฺปวาริตา
เตสํ สนฺติเก ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ

กุกฺกัจจกฺกตปณฺณรสํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๒๓๗] อึช ปน ภิกฺขเว อถฺยตรสฺมี อาวาเส ตทหุปวารณาย
สมฺพหุลา อาวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนฺติ ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ
เต ชานนฺติ อตฺถถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต
นสฺสนฺเตเต วินสฺสนฺเตเต โก เตหิ อตฺถโถติ เกทฺปุเรกฺขารา
ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริยมาเน อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ
#๑ โป. ม. นามฺหากํ ฯ เอวมฺปรี ฯ

พหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ
อาปตฺติ ฤฺลลจฺยสฺส ฯเปฯ อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ
สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ ปวาริตา สฺสปวาริตา อวเสเสหิ
ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปตฺติ ฤฺลลจฺยสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
อถฺยตรสฺมี อาวาเส ตทหุปวารณาย สมฺพหุลา อาวาสิกา ภิกฺขุ
สนฺนิปตฺนฺติ ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ อตฺถถฺยเณ
อาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ฯ เต นสฺสนฺเตเต วินสฺสนฺเตเต
โก เตหิ อตฺถโถติ เกทปฺุเรกฺขาราวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริตมตฺเต ฯเปฯ
อวฺภูจิตาย ปริสาย เอกจฺจาย วฺภูจิตาย ปริสาย สพฺพาย
วฺภูจิตาย ปริสาย อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ พหุตรา ฯ
เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปตฺติ
ฤฺลลจฺยสฺส ฯเปฯ อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อากจฺฉนฺติ
สมสฺมา ฯเปฯ โถกตรา ฯ ปวาริตา สฺสปวาริตา เตสํ สนฺติเก
ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปตฺติ ฤฺลลจฺยสฺส ฯ

เกทปฺุเรกฺขารปณฺณรสํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๒๓๘] อธิ ปน ภิกฺขเว อถฺยตรสฺมี อาวาเส ตทหุปวารณาย
สมฺพหุลา อาวาสิกา ภิกฺขุ สนฺนิปตฺนฺติ ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ
เต ๑ น ชานนฺติ อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโตสึมํ โอกฺกมฺนฺตึติ
ฯเปฯ เต ๒ น ชานนฺติ อถฺยเณ อาวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโตสึมํ
โอกฺกนฺตาติ ฯเปฯ เต ๓ น ปสฺสนฺติ อถฺยเณ อาวาสิเก ภิกฺขุ
#๑-๒-๓ ย. เต ชานนฺติ ฯ

อนฺโตสิมฺ โอกกมนฺเต ๗เปฯ เต น ปสฺสนฺติ อญฺเณ อวาสิเก
ภิกฺขุ อนฺโตสิมฺ โอกกมนฺเต ๗เปฯ เต น สฺสนฺติ อญฺเณ
อวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโตสิมฺ โอกกมนฺตฺติ ๗เปฯ เต น สฺสนฺติ
อญฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโตสิมฺ โอกกนฺตาติ ๗ อวาสิเกน
อวาสิกา เอกสฺตปญฺจสฺตตฺติกนยโต อวาสิเกน อคฺนตฺตุกา
อคฺนตฺตุเกน อวาสิกา อคฺนตฺตุเกน อคฺนตฺตุกา ๑ เปยฺยาลมฺเขน
สฺตตฺติกสฺตานิ โหนฺติ ๗

[๒๓๕] อธิ ปน ภิกฺขเว อวาสิกาณํ ภิกฺขุณํ จาตุทฺทโส โหติ
อคฺนตฺตุกาณํ ปณฺณโรโส ๗ สเจ อวาสิกา พหุตรา โหนฺติ อคฺนตฺตุเกหิ
อวาสิกาณํ อนฺวตฺติตพฺพิ ๗ สเจ สมสฺมา โหนฺติ อคฺนตฺตุเกหิ
อวาสิกาณํ อนฺวตฺติตพฺพิ ๗ สเจ อคฺนตฺตุกา พหุตรา โหนฺติ
อวาสิเกหิ อคฺนตฺตุกาณํ อนฺวตฺติตพฺพิ ๗ อธิ ปน ภิกฺขเว อวาสิกาณํ
ภิกฺขุณํ ปณฺณโรโส โหติ อคฺนตฺตุกาณํ จาตุทฺทโส ๗ สเจ อวาสิกา
พหุตรา โหนฺติ อคฺนตฺตุเกหิ อวาสิกาณํ อนฺวตฺติตพฺพิ ๗ สเจ
สมสฺมา โหนฺติ อคฺนตฺตุเกหิ อวาสิกาณํ อนฺวตฺติตพฺพิ ๗ สเจ
อคฺนตฺตุกา พหุตรา โหนฺติ อวาสิเกหิ อคฺนตฺตุกาณํ อนฺวตฺติตพฺพิ ๗
อธิ ปน ภิกฺขเว อวาสิกาณํ ภิกฺขุณํ ปาฎิปปโท โหติ
อคฺนตฺตุกาณํ ปณฺณโรโส ๗ สเจ อวาสิกา พหุตรา โหนฺติ
อวาสิเกหิ อคฺนตฺตุกาณํ นากามา ทาทพฺพา สามคฺคิ อคฺนตฺตุเกหิ
นิสฺสิมฺ คนฺตฺวา ปวาเรตพฺพิ ๗ สเจ สมสฺมา โหนฺติ อวาสิเกหิ

อาคนตุกานํ นากามา ทาทพฺพา สามคฺคี อาคนตุเกหิ นิสฺสีมํ
คนตุวา ปวาเรตพฺพํ ฯ สเจ อาคนตุกา พหุตรา โหนฺติ อาวาสิเกหิ
อาคนตุกานํ สามคฺคี วา ทาทพฺพา นิสฺสีมํ วา คนฺตพฺพํ ฯ อีธ
ปน ภิภฺขเว อาวาสิกานํ ภิภฺขุนํ ปณฺณโรโส โหติ อาคนตุกานํ
ปาฎิปโท ฯ สเจ อาวาสิกา พหุตรา โหนฺติ อาคนตุเกหิ
อาวาสิกานํ สามคฺคี วา ทาทพฺพา นิสฺสีมํ วา คนฺตพฺพํ ฯ สเจ
สมสฺมา โหนฺติ อาคนตุเกหิ อาวาสิกานํ สามคฺคี วา ทาทพฺพา
นิสฺสีมํ วา คนฺตพฺพํ ฯ สเจ อาคนตุกา พหุตรา โหนฺติ อาคนตุเกหิ
อาวาสิกานํ นากามา ทาทพฺพา สามคฺคี อาวาสิเกหิ นิสฺสีมํ
คนตุวา ปวาเรตพฺพํ ฯ

[๒๕๐] อีธ ปน ภิภฺขเว อาคนตุกา ภิภฺขุ ปสฺสนฺติอาวาสิกานํ
ภิภฺขุนํ อาวาสิกาการิ อาวาสิกสิงคํ อาวาสิกนิมิตฺตํ อาวาสิกุฑฺเดสํ
สุปฺลณฺตตํ มลฺลจปีจํ ภิสฺสิมํโพหนํ ปานีเย ปรีโกชนีเย สฺปญฺจิตฺ
ปรีเวณฺณํ สฺสมมฺภุจํ ฯ ปสฺสิตฺวา เวมตฺติกา โหนฺติ อตฺถิ นฺ โข
อาวาสิกา ภิภฺขุ นตฺถิ นฺ โขติ ฯ เต เวมตฺติกา น วิจฺฉินฺนติ
อวิจฺฉินฺตฺวา ปวาเรนฺติ อาปตฺติ ทุกกฺกฺกฺสฺส ฯเปฯ เต เวมตฺติกา
วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺตฺวา น ปสฺสนฺติ อปสฺสิตฺวา ปวาเรนฺติ อนาปตฺติ ฯ
เต เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺตฺวา ปสฺสนฺติ ปสฺสิตฺวา เอกโต
ปวาเรนฺติ อนาปตฺติ ฯ เต เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺตฺวา
ปสฺสนฺติ ปสฺสิตฺวา ปาญฺเฏกํ ปวาเรนฺติ อาปตฺติ ทุกกฺกฺกฺสฺส ฯ

เต เวมตिका विजिनन्ति विजिन्तुवा पस्सन्ति पस्सित्त्वा नस्सन्तेเต
विनस्सन्तेเต गो तेहि उत्तोलोत्ति गेत्थप्परेक्खारा ปวาเรन्ति
आपत्ति तुल्लज्जसस ५ อิธ पन गिक्खवे आकन्तुका गिक्खु
सुणन्ति आवासिकानं गिक्खुन् आवासिकाकारं आवासिकलिंगं आवासिकनिमित्तं
आवासिकुत्तेशं जग्गमन्तानं पत्तत्तं ससम्मयत्तं
उक्कालितत्तत्तं चिपितत्तत्तं ५ सुत्त्वा वेमตिका โหนन्ति उत्ति नु โข
आवासिका गिक्खु नत्ति नु โขत्ति ५ ते वेमตिका न विजिनन्ति
อวิจिन्ตुวา ปวาเรन्ติ आपत्ति ทุกกภูสส ๕เป๕ เต เวมตिका
विजिनन्ति विजिन्तुवा न पस्सन्ति अपस्सित्त्वा ปวาเรन्ติ อนापत्ति ५
เต เวมตिका विजिनन्ति विजिन्तुवा पस्सन्ति पस्सित्त्वा เอกโต
ปวาเรन्ติ อนापत्ति ५ เต เวมตिका विजिनन्ति विजिन्तुवा
पस्सन्ति पस्सित्त्वा ปาण्ณกัม ปวาเรन्ति आपत्ति ทุกกภูสส ๕
เต เวมตिका विजिनन्ति विजिन्तुवा पस्सन्ति पस्सित्त्वा नस्सन्तेเต
विनस्सन्तेเต गो तेहि उत्तोलोत्ति गेत्थप्परेक्खारा ปวาเรन्ति
आपत्ति तुल्लज्जसस ५ อิธ पन गिक्खवे आवासिका गिक्खु
पस्सन्ति आकन्तुकानं गिक्खुन् आकन्तुकाकारं आकन्तुकलिंगं आकन्तुकनिमित्तं
आकन्तुकुत्तेशं ओण्णत्तकं पत्तं ओण्णत्तकं जीवरी ओण्णत्तकं
निसिหนं पाथानं โธत्ติ อุत्तกนिसเสกं ५ पस्सित्त्वा वेमตिका โหนन्ति
उत्ति नु โข आकन्तुका गिक्खु नत्ति नु โขत्ति ५ ते वेमตिका
न विजिनन्ति अविजिन्तुวา ปวาเรन्ติ आपत्ति ทุกกภูสส ๕เป๕ เต

เวมติกา วิจันนติ วิจันตฺวา น ปสฺสนติ อปสฺสิตฺวา ปวาเรนติ
อนาปตฺติ ฯ เต เวมติกา วิจันนติ วิจันตฺวา ปสฺสนติ ปสฺสิตฺวา
เอกโต ปวาเรนติ อนาปตฺติ ฯ เต เวมติกา วิจันนติ วิจันตฺวา
ปสฺสนติ ปสฺสิตฺวา ปาณฺเฏกํ ปวาเรนติ อาปตฺติ ทุกฺกณฺสฺส ฯ
เต เวมติกา วิจันนติ วิจันตฺวา ปสฺสนติ ปสฺสิตฺวา นสฺสนเตเต
วินสฺสนเตเต โโก เตหิ อตฺถโถติ เกทฺปุเรกฺขารา ปวาเรนติ
อาปตฺติ อุลลจฺจยสฺส ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว อาวาสิกา ภิกฺขุ สฺขณฺติ
อาคณฺตฺกานํ ภิกฺขุณํ อาคณฺตฺกาการ์ อาคณฺตฺกสิงฺกํ อาคณฺตฺกนิมิตฺตํ
อาคณฺตฺกทฺเทสํ อาคจฺฉนฺตานํ ปทสทฺทํ อฺปาหนนฺตฺวา โปจฺฉนสทฺทํ
อฺกฺกาสิตสทฺทํ จิปิตสทฺทํ ฯ สฺตฺวา เวมติกา โหณฺติ อตฺถิ นฺ โข
อาคณฺตฺกา ภิกฺขุ นตฺถิ นฺ โขติ ฯ เต เวมติกาน วิจันนติ อวิจันตฺวา
ปวาเรนติ อาปตฺติ ทุกฺกณฺสฺส ฯ เปฯ เต เวมติกา วิจันนติ วิจันตฺวา
น ปสฺสนติ อปสฺสิตฺวา ปวาเรนติ อนาปตฺติ ฯ เต เวมติกา
วิจันนติ วิจันตฺวา ปสฺสนติ ปสฺสิตฺวา เอกโต ปวาเรนติ
อนาปตฺติ ฯ เต เวมติกา วิจันนติ วิจันตฺวา ปสฺสนติ ปสฺสิตฺวา
ปาณฺเฏกํ ปวาเรนติ อาปตฺติ ทุกฺกณฺสฺส ฯ เต เวมติกา วิจันนติ
วิจันตฺวา ปสฺสนติ ปสฺสิตฺวา นสฺสนเตเต วินสฺสนเตเต โโก
เตหิ อตฺถโถติ เกทฺปุเรกฺขารา ปวาเรนติ อาปตฺติ อุลลจฺจยสฺส ฯ

[๒๔๑] อีธ ปน ภิกฺขเว อาคณฺตฺกา ภิกฺขุ ปสฺสนติ อาวาสิก
ภิกฺขุ นานาสํวาสเก ฯ เต สฺमानสํวาสกทฺธิญฺจํ ปฏฺฐิตภนฺติ สฺมาน-

สํวาสกทิกฺขี ปฏิลภิตฺวา น ปุจฺจนฺติ อปุจฺจิตฺวา เอกโต ปวาเรณฺติ
อนาปตฺติ ฯเปฯ เต ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา นาภิวิตฺรณฺติ อนภิวิตฺริตฺวา
เอกโต ปวาเรณฺติ อาปตฺติ ทุกฺกภูตฺส ฯ เต ปุจฺจนฺติ
ปุจฺจิตฺวา นาภิวิตฺรณฺติ อนภิวิตฺริตฺวา ปาณฺเฏกํ ปวาเรณฺติ
อนาปตฺติ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว อาคนฺตุเก ภิกฺขุ ปสฺสนฺติ อวาสิเก
ภิกฺขุ สมานสํวาสเก ฯ เต นานาสํวาสกทิกฺขี ปฏิลภฺนฺติ นานาสํวาสกทิกฺขี
ปฏิลภิตฺวา น ปุจฺจนฺติ อปุจฺจิตฺวา เอกโต ปวาเรณฺติ
อาปตฺติ ทุกฺกภูตฺส ฯเปฯ เต ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา อภิวิตฺรณฺติ
อภิวิตฺริตฺวา ปาณฺเฏกํ ปวาเรณฺติ อาปตฺติ ทุกฺกภูตฺส ฯ เต
ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา อภิวิตฺรณฺติ อภิวิตฺริตฺวา เอกโต ปวาเรณฺติ
อนาปตฺติ ฯ เต ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา นาภิวิตฺรณฺติ อนภิวิตฺริตฺวา
ปาณฺเฏกํ ปวาเรณฺติ อนาปตฺติ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว อวาสิกา
ภิกฺขุ ปสฺสนฺติ อาคนฺตุเก ภิกฺขุ นานาสํวาสเก ฯ เต สมานสํวาสกทิกฺขี
ปฏิลภฺนฺติ สมานสํวาสกทิกฺขี ปฏิลภิตฺวา น ปุจฺจนฺติ อปุจฺจิตฺวา
เอกโต ปวาเรณฺติ อนาปตฺติ ฯเปฯ เต ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา
นาภิวิตฺรณฺติ อนภิวิตฺริตฺวา เอกโต ปวาเรณฺติ อาปตฺติ
ทุกฺกภูตฺส ฯ เต ปุจฺจนฺติ ปุจฺจิตฺวา นาภิวิตฺรณฺติ อนภิวิตฺริตฺวา
ปาณฺเฏกํ ปวาเรณฺติ อนาปตฺติ ฯ อิธ ปน ภิกฺขเว อวาสิกา
ภิกฺขุ ปสฺสนฺติ อาคนฺตุเก ภิกฺขุ สมานสํวาสเก ฯ เต นานา-
สํวาสกทิกฺขี ปฏิลภฺนฺติ นานาสํวาสกทิกฺขี ปฏิลภิตฺวา น ปุจฺจนฺติ

อปุจฺฉิตฺวา เอกโต ปวาเรณฺติ อาปตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯเปฯ เต
ปุจฺฉนฺติ ปุจฺฉิตฺวา อภิวิตฺรณฺติ อภิวิตฺริตฺวา ปาณฺเฏกํ ปวาเรณฺติ
อาปตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯ เต ปุจฺฉนฺติ ปุจฺฉิตฺวา อภิวิตฺรณฺติ
อภิวิตฺริตฺวา เอกโต ปวาเรณฺติ อนาปตฺติ ฯ

[๒๔๒] น ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา อภิกฺขุโก
อวาโส คนฺตพฺโพ อณฺตฺร สงฺเขน อณฺตฺร อนฺตฺรธา ฯ น
ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา อภิกฺขุโก อนาวาโส
คนฺตพฺโพ อณฺตฺร สงฺเขน อณฺตฺร อนฺตฺรธา ฯ น ภิกฺขเว
ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา อภิกฺขุโก อวาโส วา อนาวาโส
วา คนฺตพฺโพ อณฺตฺร สงฺเขน อณฺตฺร อนฺตฺรธา ฯ น ภิกฺขเว
ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อนาวาสา อภิกฺขุโก อวาโส คนฺตพฺโพ
อณฺตฺร สงฺเขน อณฺตฺร อนฺตฺรธา ฯ น ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย
สภิกฺขุกา อนาวาสา อภิกฺขุโก อนาวาโส คนฺตพฺโพ
อณฺตฺร สงฺเขน อณฺตฺร อนฺตฺรธา ฯ น ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย
สภิกฺขุกา อนาวาสา อภิกฺขุโก อวาโส วา อนาวาโส วา
คนฺตพฺโพ อณฺตฺร สงฺเขน อณฺตฺร อนฺตฺรธา ฯ น ภิกฺขเว
ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา วา อนาวาสา วา อภิกฺขุโก
อวาโส คนฺตพฺโพ อณฺตฺร สงฺเขน อณฺตฺร อนฺตฺรธา ฯ น
ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา วา อนาวาสา วา
อภิกฺขุโก อนาวาโส คนฺตพฺโพ อณฺตฺร สงฺเขน อณฺตฺร

อนฺตรายา ฯ น ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา วา
อนาวาสา วา อภิกฺขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ
อณฺตฺร สงฺฆเณ อณฺตฺร อนฺตรายา ฯ น ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย
สภิกฺขุกา อาวาสา สภิกฺขุโก อาวาโส คนฺตพฺโพ ยตฺตสฺสุ
ภิกฺขู นานาสฺวาสกา อณฺตฺร สงฺฆเณ อณฺตฺร อนฺตรายา ฯ
น ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา สภิกฺขุโก อนาวาโส
คนฺตพฺโพ ยตฺตสฺสุ ภิกฺขู นานาสฺวาสกา อณฺตฺร สงฺฆเณ
อณฺตฺร อนฺตรายา ฯ น ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา
อาวาสา สภิกฺขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ ยตฺตสฺสุ
ภิกฺขู นานาสฺวาสกา อณฺตฺร สงฺฆเณ อณฺตฺร อนฺตรายา ฯ
น ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อนาวาสา สภิกฺขุโก อาวาโส
ฯเปฯ อนาวาโส ฯเปฯ อาวาโส วา อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ
ยตฺตสฺสุ ภิกฺขู นานาสฺวาสกา อณฺตฺร สงฺฆเณ อณฺตฺร
อนฺตรายา ฯ น ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา วา
อนาวาสา วา สภิกฺขุโก อาวาโส ฯเปฯ อนาวาโส ฯเปฯ
อาวาโส วา อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ ยตฺตสฺสุ ภิกฺขู นานาสฺวาสกา
อณฺตฺร สงฺฆเณ อณฺตฺร อนฺตรายา ฯ คนฺตพฺโพ
ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา สภิกฺขุโก อาวาโส
ฯเปฯ อนาวาโส ฯเปฯ อาวาโส วา อนาวาโส วา ยตฺตสฺสุ
ภิกฺขู สมานาสฺวาสกา ยํ ชณฺธา สกฺโกมิ อชฺเชว คนฺตฺนฺติ ฯ

คฺนตฺตพฺโพ ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อนาวาสา สภิกฺขุกโ
อาวาโส ฯเปฯ อนาวาโส ฯเปฯ อาวาโส วา อนาวาโส วา
ยตฺตสฺส ภิกฺขุ สมานสํวาสกา ยํ ชญฺญา สกฺโกมิ อชฺเชว
คฺนตฺตุนฺติ ฯ คฺนตฺตพฺโพ ภิกฺขเว ตทหุปฺวารณาย สภิกฺขุกา อาวาสา
วา อนาวาสา วา สภิกฺขุกโ อาวาโส ฯเปฯ อนาวาโส ฯเปฯ
อาวาโส วา อนาวาโส วา ยตฺตสฺส ภิกฺขุ สมานสํวาสกา
ยํ ชญฺญา สกฺโกมิ อชฺเชว คฺนตฺตุนฺติ ฯ

[๒๔๓] น ภิกฺขเว ภิกฺขุณิยา นิสินฺนปฺริสาย ปฺวาเรตพฺพํ โย
ปฺวาเรยฺย อปฺตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯ น ภิกฺขเว สิกฺขมานาย น
สามเณรสฺส น สามเณริยา น สิกฺขํ ปจฺจกฺขาตกสฺส น
อนฺติมวตฺถุ อชฺฌาปนฺนกสฺส นิสินฺนปฺริสาย ปฺวาเรตพฺพํ โย ปฺวาเรยฺย
อปฺตฺติ ทฺกฺกฏสฺส ฯ น ภิกฺขเว อปฺตฺติยา อทฺสฺสเน
อฺกฺขิตฺตกสฺส นิสินฺนปฺริสาย ปฺวาเรตพฺพํ โย ปฺวาเรยฺย ยถาธมฺโม
กาเรตพฺโพ ฯ น อปฺตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อฺกฺขิตฺตกสฺส น
ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อฺกฺขิตฺตกสฺส นิสินฺนปฺริสาย
ปฺวาเรตพฺพํ โย ปฺวาเรยฺย ยถาธมฺโม กาเรตพฺโพ ฯ น
ปณฺฑกสฺส นิสินฺนปฺริสาย ปฺวาเรตพฺพํ โย ปฺวาเรยฺย อปฺตฺติ
ทฺกฺกฏสฺส ฯ น เถยฺยสํวาสกสฺส น ติตฺถียปฺกฺกนฺตกสฺส น
ตฺริจฺฉานคตฺส น มาตฺตมาตกสฺส น ปิตฺตมาตกสฺส น อรหนฺต-
มาตกสฺส น ภิกฺขุณีทฺสกสฺส น สงฺฆเมทกสฺส น โลหิตฺตฺ-

ปาทกสฺส น อุกโตพฺยณฺชนกสฺส นิสินฺนปฺริสาย ปวเรตพฺพํ โย
ปวเรยฺย อาปตฺติ ทฺวคฺคกฺกสฺส ฯ น ภิกฺขเว ปาริวาสิกปวาราณาทานน
ปวเรตพฺพํ อณฺณตฺร อวฺภูจฺจิตาย ปฺริสาย ฯ น จ
ภิกฺขเว อปฺปวาราณาย ปวเรตพฺพํ อณฺณตฺร สงฺฆสามคฺคิยาติ ฯ

ทฺติยภาณวารํ นิสฺสํจฺจํ ฯ

[๒๔๔] เตน โข ปน สมเยน โกสเลสุ ชนปฺเทสุ อณฺณตฺรสมฺมึ
อวาเส ตทหุปวาราณาย สลฺยจฺรภํ อโหสิ ฯ ภิกฺขุ นาสกฺขีสุ
เตวาจิกํ ปวเรตุํ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว เทววาจิกํ ปวเรตฺตุนฺติ ฯ พาพฺพหตฺรํ สลฺยจฺรภํ อโหสิ ฯ
ภิกฺขุ นาสกฺขีสุ เทววาจิกํ ปวเรตุํ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เอกวาจิกํ ปวเรตฺตุนฺติ ฯ พาพฺพหตฺรํ สลฺยจฺรภํ
อโหสิ ฯ ภิกฺขุ นาสกฺขีสุ เอกวาจิกํ ปวเรตุํ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
อารโจะตุํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว สมานวสฺสํ ปวเรตฺตุนฺติ ฯ เตน
โข ปน สมเยน อณฺณตฺรสมฺมึ อวาเส ตทหุปวาราณาย มนฺุสฺเสหิ
ทานํ เทนฺเตหิ เขภฺยเยน รตฺติ เขปีตา โหติ ฯ อถโข เตสํ
ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ อิมหิ มนฺุสฺเสหิ ทานํ เทนฺเตหิ เขภฺยเยน
รตฺติ เขปีตา สจฺจ สงฺโฆ เตวาจิกํ ปวเรสฺสติ อปฺปวาริโต
ว สงฺโฆ ภวิสฺสติ อถายํ รตฺติ วิภายิสฺสติ กถํ นุ โข
อเมหิ ปฺฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะตุํ ฯ อึช
ปน ภิกฺขเว อณฺณตฺรสมฺมึ อวาเส ตทหุปวาราณาย มนฺุสฺเสหิ

ทานํ เทนฺเตหิ เขภฺยุเณน รตฺติ เขปีตา โหติ ฯ ตตฺร เจ [๑] ภิกฺขุณฺโ
เວ໊າ ໂຫຕີ ມນຸສຸເສຫີ ທານັ ທເນເຕຫີ ເຍກຸຍຸເຍນ ຣຕຸຕິ ເຂປີຕາ
ສເຈ ສງໂໝ ເຕວາຈິກໍ ປວາເຣສຸສຕິ ອປຸປວາຣີໂຕ ວ ສງໂໝ ກວີສຸສຕິ
ອຄາຍໍ ຣຕຸຕິ ວິກາຍີສຸສຕິຕິ ຯ ພຸຍຕຸເຕນ ກິກຸນາ ປຸກິພເລນ ສງໂໝ
ລາເປຕພຸໂພ ສຸຣຸນາຕຸ ເມ ກນເຕ ສງໂໝ ມນຸສຸເສຫີ ທານັ ທເນເຕຫີ
ເຍກຸຍຸເຍນ ຣຕຸຕິ ເຂປີຕາ ຯ ສເຈ ສງໂໝ ເຕວາຈິກໍ ປວາເຣສຸສຕິ
ອປຸປວາຣີໂຕ ວ ສງໂໝ ກວີສຸສຕິ ອຄາຍໍ ຣຕຸຕິ ວິກາຍີສຸສຕິ ຯ ຍທິ
ສງຸສຸສ ປຕຸຕກຸລຸ ສງໂໝ ທຸວາຈິກໍ ເອກວາຈິກໍ ສມານວສຸສິກໍ
ປວາເຣຍຍາຕິ ຯ ອີຮ ປນ ກິກຸເວ ອລຸລຕຣສຸມີ ອາວາເສ ຕທຸປວາຣຸນາຍ
ກິກຸຫີ ຫມຸມໍ ກຸນເຕຫີ ສຸຕຸຕນຸຕິເກຫີ ສຸຕຸຕນຸຕໍ ສງກາຍນຸເຕຫີ
ວິນຍຮເຣຫີ ວິນຍໍ ວິນິຈຸນິນເຕຫີ ຫມຸມກຸຕິເກຫີ ຫມຸມໍ ສາກຈຸນເຕຫີ
ກິກຸຫີ ກຸລຸ ກໂຣນເຕຫີ ເຍກຸຍຸເຍນ ຣຕຸຕິ ເຂປີຕາ ໂຫຕີ ຯ
ຕຕຸຣ ຈ [໒] ກິກຸນັ ເວ໊າ ໂຫຕີ ກິກຸຫີ ກຸລຸ ກໂຣນເຕຫີ ເຍກຸຍຸເຍນ
ຣຕຸຕິ ເຂປີຕາ ສເຈ ສງໂໝ ເຕວາຈິກໍ ປວາເຣສຸສຕິ ອປຸປວາຣີໂຕ ວ
ສງໂໝ ກວີສຸສຕິ ອຄາຍໍ ຣຕຸຕິ ວິກາຍີສຸສຕິຕິ ຯ ພຸຍຕຸເຕນ
ກິກຸນາ ປຸກິພເລນ ສງໂໝ ລາເປຕພຸໂພ ສຸຣຸນາຕຸ ເມ ກນເຕ ສງໂໝ [໓]
ກິກຸຫີ ກຸລຸ ກໂຣນເຕຫີ ເຍກຸຍຸເຍນ ຣຕຸຕິ ເຂປີຕາ ຯ ສເຈ ສງໂໝ
ເຕວາຈິກໍ ປວາເຣສຸສຕິ ອປຸປວາຣີໂຕ ວ ສງໂໝ ກວີສຸສຕິ ອຄາຍໍ
ຣຕຸຕິ ວິກາຍີສຸສຕິ ຯ ຍທິ ສງຸສຸສ ປຕຸຕກຸລຸ ສງໂໝ ທຸວາຈິກໍ
ເອກວາຈິກໍ ສມານວສຸສິກໍ ປວາເຣຍຍາຕິ ຯ ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ
#໑ ໂປ. ມ. ກິກຸເວ ຯ ໒ ໂປ. ກິກຸເວ ຯ ອີໂຕ ປຣີ ອິທິສເມວ ຯ ໓ ໂປ. ອີເມຫີ ຯ

โกสเลสุ ชนปเทสุ อณฺณตรสฺมี อาวาเส ตทหุปวารณาย มหาภิกฺขุสงฺโฆ
สนฺนิปติโต โหติ ฯ ปริตฺตณฺจ อโนวสฺสิกํ โหติ มหา
จ เมโฆ อุกฺคโต โหติ ฯ อถโข เตสํ ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ อัย
โข มหาภิกฺขุสงฺโฆ สนฺนิปติโต ปริตฺตณฺจ อโนวสฺสิกํ มหา จ
เมโฆ อุกฺคโต สเจ สงฺโฆ เตวาจิกํ ปวาเรสุสฺติ อปฺปวาริโต
ว สงฺโฆ ภวิสฺสติ อถายํ เมโฆ ปวสฺสิสฺสฺติ กถํ นฺุ โข
อเมหฺหิ ปฏฺธิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจสฺสุ ฯ อิท
ปนฺน ภิกฺขเว อณฺณตรสฺมี อาวาเส ตทหุปวารณาย มหาภิกฺขุสงฺโฆ
สนฺนิปติโต โหติ ฯ ปริตฺตณฺจ อโนวสฺสิกํ โหติ มหา จ เมโฆ
อุกฺคโต โหติ ฯ ตตร เจ ภิกฺขุณํ เอวํ โหติ อัย โข มหาภิกฺขุสงฺโฆ
สนฺนิปติโต ปริตฺตณฺจ อโนวสฺสิกํ มหา จ เมโฆ
อุกฺคโต สเจ สงฺโฆ เตวาจิกํ ปวาเรสุสฺติ อปฺปวาริโต ว
สงฺโฆ ภวิสฺสติ อถายํ เมโฆ ปวสฺสิสฺสฺติติ ฯ พยตฺเตน ภิกฺขุณา
ปฏฺธิพลฺน สงฺโฆ ณาเปตพฺโพ สฺสณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อัย
มหาภิกฺขุสงฺโฆ สนฺนิปติโต ฯ ปริตฺตณฺจ อโนวสฺสิกํ มหา จ
เมโฆ อุกฺคโต ฯ สเจ สงฺโฆ เตวาจิกํ ปวาเรสุสฺติ อปฺปวาริโต
ว สงฺโฆ ภวิสฺสติ อถายํ เมโฆ ปวสฺสิสฺสฺติ ฯ ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตกถลฺลํ สงฺโฆ เทววาจิกํ เอกวาจิกํ สมนาวสฺสิกํ
ปวาเรยฺยาติ ฯ อิท ปนฺน ภิกฺขเว อณฺณตรสฺมี อาวาเส ตทหุปวารณาย
ราชนฺตรราย โหติ ฯ เปฯ โจรนฺตรราย โหติ ฯ อคฺคยฺนฺตรราย โหติ ฯ

อุทกนฺตฺราโย โหติ ฯ มนุสฺสนฺตฺราโย โหติ ฯ อมนุสฺสนฺตฺราโย
โหติ ฯ วาพฺนฺตฺราโย โหติ ฯ สิริสฺปนฺตฺราโย โหติ ฯ
ชีวิตฺนฺตฺราโย โหติ ฯ พุรหฺมจฺริยนฺตฺราโย โหติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺ
เอนฺว โหติ อัย โข พุรหฺมจฺริยนฺตฺราโย สเจ สงฺโฆ เตวาจิกํ
ปฺวาเรตฺสฺติ อปฺปวารีโต ว สงฺโฆ ภวิสฺสฺติ อถายํ พุรหฺมจฺริยนฺตฺราโย
ภวิสฺสฺตีติ ฯ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเลน สงฺโฆ
ณฺาเปตฺพุโพ สฺณฺาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อัย พุรหฺมจฺริยนฺตฺราโย
สเจ สงฺโฆ เตวาจิกํ ปฺวาเรตฺสฺติ อปฺปวารีโต ว สงฺโฆ ภวิสฺสฺติ
อถายํ พุรหฺมจฺริยนฺตฺราโย ภวิสฺสฺติ ฯ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตคฺคฺลํ
สงฺโฆ เทววาจิกํ เอกวาจิกํ สฺมานวสฺสีกํ ปฺวาเรยฺยาติ ฯ

[๒๔๕] เตน โข ปน สฺมเยน นฺพพฺคฺคฺยา ภิกฺขุ สฺาปตฺติกา
ปฺวาเรนฺติ ฯ ภควโต เอตฺมคฺคฺ อฺาโรเจสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว สฺาปตฺติเกน
ปฺวาเรตฺพุพิ โย ปฺวาเรยฺย อฺาปตฺติ ทฺุคฺคฺกฺสฺส ฯ อฺุชานามิ
ภิกฺขเว โย สฺาปตฺติโก ปฺวาเรติ ตสฺส โอกาสํ กฺาราเปตฺวา
อฺาปตฺติยา โจเทตฺนฺติ ฯ เตน โข ปน สฺมเยน นฺพพฺคฺคฺยา ภิกฺขุ
โอกาสํ กฺาราปฺยมาณา น อฺิจฺฉนฺติ โอกาสํ กาคฺุ ฯ ภควโต
เอตฺมคฺคฺ อฺาโรเจสฺสุ ฯ อฺุชานามิ ภิกฺขเว โอกาสํ อฺุโรนฺตสฺส
ปฺวารณฺิ จเปตฺุ ๑ เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว จเปตฺพุพา ตทหฺุปฺวารณฺาย
จาทฺุทฺทเส วา ปณฺณเรเส วา ตสฺมี ปฺุคฺคฺเล สฺมมฺุชฺิฏฺเต สงฺฆมฺุชฺเณ
อฺุทฺาหริตฺพุพิ สฺณฺาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม ปฺุคฺคฺโล
#๑ โป. จเปตฺนฺติ ฯ

สาปตฺติโก ปวเรติ ตสฺส ปวารณํ จเปมิ น ตสฺมี สมนฺนํชฺชิตฺเต
ปวเรตฺตพฺพนฺติ ฯ จปีตา โหติ ปวารณาติ ฯ เตน โข ปน สมนฺน
ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ปุรุมฺหาคํ เปสฺสา ภิกฺขุ ปวารณํ จเปนฺตีติ
ปฏิกฺขเจว สุทฺธานํ ภิกฺขุณฺโณ อนาปตฺติกาณํ อวตฺตฺตสฺมี อการณ
ปวารณํ จเปนฺติ ปวาริตานมฺปิ ปวารณํ จเปนฺติ ฯ ภควโต
เอตมตฺถํ อารโหเจสุ ฯ น ภิกฺขเว สุทฺธานํ ภิกฺขุณฺโณ อนาปตฺติกาณํ
อวตฺตฺตสฺมี อการณ ปวารณา จเปตฺตพฺพา โย จเปยฺย อาปตฺติ
ทุกฺกฏสฺส ฯ น จ ๑ ภิกฺขเว ปวาริตานมฺปิ ปวารณา จเปตฺตพฺพา
โย จเปยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ

[๒๔๖] เอวํ โข ภิกฺขเว จปีตา โหติ ปวารณา เอวํ
อฏฺฐจปีตา ฯ กถญฺจ ภิกฺขเว อฏฺฐจปีตา โหติ ปวารณา ฯ เตวาจิกาย
เจ ภิกฺขเว ปวารณาย ภาสิตาย ลปีตายนฺติ ปรีโยสิตาย ปวารณํ
จเปติ อฏฺฐจปีตา โหติ ปวารณา เทววาจิกาย เจ ภิกฺขเว
เอกวาจิกาย เจ ภิกฺขเว สมนานวสุตฺติกาย เจ ภิกฺขเว ปวารณาย
ภาสิตาย ลปีตายนฺติ ปรีโยสิตาย ปวารณํ จเปติ อฏฺฐจปีตา โหติ
ปวารณา ฯ เอวํ โข ภิกฺขเว อฏฺฐจปีตา โหติ ปวารณา ฯ
กถญฺจ ภิกฺขเว จปีตา โหติ ปวารณา ฯ เตวาจิกาย เจ ภิกฺขเว
ปวารณาย ภาสิตาย ลปีตายนฺติ ปรีโยสิตาย ปวารณํ จเปติ จปีตา
โหติ ปวารณา ฯ เทววาจิกาย เจ ภิกฺขเว เอกวาจิกาย เจ
ภิกฺขเว สมนานวสุตฺติกาย เจ ภิกฺขเว ปวารณาย ภาสิตาย ลปีตายน
#๑ ม. ย. จสทุโท นตฺถิ ฯ

อปริโยสิตาย ปวารณํ จเปติ จปีตา โหติ ปวารณา ฯ เอวํ
โฆ ภิกฺขเว จปีตา โหติ ปวารณา ฯ

[๒๔๗] อธิ ปน ภิกฺขเว ตทหุปวารณาย ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส ปวารณํ
จเปติ ฯ ตถเจ ภิกฺขุํ อญฺเณ ภิกฺขุ ชานนฺติ อัย โฆ อายสฺมา
อปริสฺสทฺทกายสมาจาโร อปริสฺสทฺทวชิสมาจโร อปริสฺสทฺทอาชีโว
พาลี อพฺยตฺโต น ปฎิพโล อนฺุยฺยชฺชิตฺตมาโน อนฺุโยคํ ทาทฺตฺตฺติ ฯ
อถํ ภิกฺขุ มา ฆณฺฑนํ มา กลหํ มา วิคฺคหํ มา วิวาทฺตฺติ
โอมทฺทิตฺตวา สงฺเขน ปวารตพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ตทหุปวารณาย
ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส ปวารณํ จเปติ ฯ ตถเจ ภิกฺขุํ อญฺเณ ภิกฺขุ
ชานนฺติ อัย โฆ อายสฺมา ปริสฺสทฺทกายสมาจาโร อปริสฺสทฺท-
วชิสมาจโร อปริสฺสทฺทอาชีโว พาลี อพฺยตฺโต น ปฎิพโล อนฺุ-
ยฺยชฺชิตฺตมาโน อนฺุโยคํ ทาทฺตฺตฺติ ฯ อถํ ภิกฺขุ มา ฆณฺฑนํ มา
กลหํ มา วิคฺคหํ มา วิวาทฺตฺติ โอมทฺทิตฺตวา สงฺเขน ปวารตพฺพํ ฯ
อธิ ปน ภิกฺขเว ตทหุปวารณาย ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส ปวารณํ จเปติ ฯ
ตถเจ ภิกฺขุํ อญฺเณ ภิกฺขุ ชานนฺติ อัย โฆ อายสฺมา ปริสฺสทฺท-
กายสมาจาโร ปริสฺสทฺทวชิสมาจโร อปริสฺสทฺทอาชีโว พาลี อพฺยตฺโต
น ปฎิพโล อนฺุยฺยชฺชิตฺตมาโน อนฺุโยคํ ทาทฺตฺตฺติ ฯ อถํ ภิกฺขุ มา
ฆณฺฑนํ มา กลหํ มา วิคฺคหํ มา วิวาทฺตฺติ โอมทฺทิตฺตวา สงฺเขน
ปวารตพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ตทหุปวารณาย ภิกฺขุสฺส ปวารณํ
จเปติ ฯ ตถเจ ภิกฺขุํ อญฺเณ ภิกฺขุ ชานนฺติ อัย โฆ อายสฺมา

ปรีสุทฺทกยสมาจาโร ปรีสุทฺทวจีสมาจาโร ปรีสุทฺทอาชีโว พาโล
 อพฺยตฺโต น ปฏีพโล อนฺนุญฺญชียมาโน อนฺนุโยคํ ทาทฺตฺนฺติ ฯ อลํ ภิกฺขุ
 มา ภณฺทํ มา กลหํ มา วิคฺคหํ มา วิวาทฺนฺติ โอมทฺทิตฺวา สงฺเขน
 ปวารตฺตพฺพํ ฯ อีช ปน ภิกฺขเว ตทหุปวารณาย ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส
 ปวารณํ จเปติ ฯ ตถฺยเจ ภิกฺขุํ อญฺเณ ภิกฺขุ ชานนฺติ อํ
 โข อายสฺมา ปรีสุทฺทกยสมาจาโร ปรีสุทฺทวจีสมาจาโร ปรีสุทฺทอาชีโว
 ปณฺทิตฺโต พยฺตฺโต เมธาวิ ปฏีพโล อนฺนุญฺญชียมาโน อนฺนุโยคํ
 ทาทฺตฺนฺติ ฯ โส เอวมสฺส วจฺนีโย ยํ โข ตวํ อวฺวโส อิมสฺส
 ภิกฺขุโน ปวารณํ จเปติ กิมฺหิ น จเปติ สीलวิปตฺติยา [๑] จเปติ
 อจฺจารวิปตฺติยา [๒] จเปติ ทิฏฺฐิจิวิปตฺติยา [๓] จเปตีติ ฯ โส เจ เอวํ
 วเทยฺย สीलวิปตฺติยา [๔] จเปมิ อจฺจารวิปตฺติยา จเปมิ ทิฏฺฐิจิวิปตฺติยา
 จเปมีติ ฯ โส เอวมสฺส วจฺนีโย ชานาติ ปนายสฺมา
 สीलวิปตฺตี ชานาติ อจฺจารวิปตฺตี ชานาติ ทิฏฺฐิจิวิปตฺตินฺติ ฯ โส
 เจ เอวํ วเทยฺย ชานามิ โข อหํ อวฺวโส สीलวิปตฺตี ชานามิ
 อจฺจารวิปตฺตี ชานามิ ทิฏฺฐิจิวิปตฺตินฺติ ฯ โส เอวมสฺส วจฺนีโย
 กตฺมา ปนาวฺวโส สीलวิปตฺติ กตฺมา อจฺจารวิปตฺติ กตฺมา
 ทิฏฺฐิจิวิปตฺตีติ ฯ โส เจ เอวํ วเทยฺย จตฺตาริ ปาราชิกานิ เทรส
 สงฺฆาทิสเสสา อํ สीलวิปตฺติ ฤถฺถจฺจยํ ปาจิตฺตियํ ปาฏีเทสนียํ
 ทฺวคฺคํ ทฺวพฺภาสิตํ อํ อจฺจารวิปตฺติ มิจฺฉาทิฏฺฐิ อนฺตคฺคาคาหิกา
 ทิฏฺฐิ อํ ทิฏฺฐิจิวิปตฺตีติ ฯ โส เอวมสฺส วจฺนีโย ยํ โข
 #๑-๒-๓ ม. วา ฯ ๔ ม. เอวมฺปรี ฯ

ตวํ อวฺวโส อิมสฺส ภิกฺขุโน ปวารณํ จเปติ ทิฏฺฐเณ จเปติ
 สฺวเตน จเปติ ปรีสฺงกย จเปตีติ ฯ โส เจ เอวํ วเทยฺย
 ทิฏฺฐเณ วา จเปมิ สฺวเตน วา จเปมิ ปรีสฺงกย วา จเปมีติ ฯ

โส เอวมสฺส วจฺนีโย ยํ โข ตฺวํ อวฺวโส อิมสฺส ภิกฺขุโน
ทิกฺกุเจน ปวารณํ จเปสฺสิ กิณฺเต ทิกฺกุจํ กิณฺติ เต ทิกฺกุจํ กทา
เต ทิกฺกุจํ กตฺถ เต ทิกฺกุจํ ปาราชิกํ อชฺฌมาปชฺชนฺโต ทิกฺกุโจ
สงฺฆมาทิสเสถํ อชฺฌมาปชฺชนฺโต ทิกฺกุโจ อุตฺถจฺจยํ ปาจิตฺติยํ ปาฏีเทสณียํ
ทูกกฺกัํ ทุพฺพภาสิตํ อชฺฌมาปชฺชนฺโต ทิกฺกุโจ กตฺถ จ ตฺวํ
อโหสฺสิ กตฺถ จายํ ภิกฺขุ อโหสฺสิ กิณฺจ ๑ ตฺวํ กโรสฺสิ กิณฺจายํ
ภิกฺขุ กโรตฺติ ๑ โส เจ เอวํ วทฺเขย น โข อหํ อวฺวโส
อิมสฺส ภิกฺขุโน ทิกฺกุเจน ปวารณํ จเปมิ อปีจ สฺสฺเตน ปวารณํ
จเปมิตฺติ ๑ โส เอวมสฺส วจฺนีโย ยํ โข ตฺวํ อวฺวโส อิมสฺส
ภิกฺขุโน สฺสฺเตน ปวารณํ จเปสฺสิ กิณฺเต สฺตํ กิณฺติ เต สฺตํ
กทา เต สฺตํ กตฺถ เต สฺตํ ปาราชิกํ อชฺฌมาปนฺโนติ สฺตํ
สงฺฆมาทิสเสถํ อชฺฌมาปนฺโนติ สฺตํ อุตฺถจฺจยํ ปาจิตฺติยํ ปาฏีเทสณียํ
ทูกกฺกัํ ทุพฺพภาสิตํ อชฺฌมาปนฺโนติ สฺตํ ภิกฺขุสฺส สฺตํ ภิกฺขุณียา
สฺตํ สิกฺขมมานาย สฺตํ สามเณรสฺส สฺตํ สามเณรียา สฺตํ
อุปาสกสฺส สฺตํ อุปาสิกาย สฺตํ ราชนํ สฺตํ ราชมหามตฺตานํ
สฺตํ ติตฺถียานํ สฺตํ ติตฺถียสาวกานํ สฺตฺนฺติ ๑ โส เจ เอวํ
วทฺเขย น โข อหํ อวฺวโส อิมสฺส ภิกฺขุโน สฺสฺเตน ปวารณํ
#๑ โป. ม. ย. กิณฺจ ๑

จเปมิ อปีจ ปริสํกาย ปวารณํ จเปมีติ ฯ โส เอวมสฺส
วณฺเียโย ยํ โข ทฺวํ อาวุโส อิมสฺส ภิกฺขุโน ปริสํกาย ปวารณํ
จเปตี ก็ ปริสํกสิ กิณฺติ ปริสํกสิ กทา ปริสํกสิ กตถ
ปริสํกสิ ปาราชิกํ อชฺฌาปนฺโนติ ปริสํกสิ สงฺฆาติเสถํ อชฺฌาปนฺโนติ
ปริสํกสิ ฤตฺถจฺจยํ ปาจิตุตฺถิยํ ปาฏีเทศนํ ฤทฺถกฺกํ
ทฺพฺภาสิตํ อชฺฌาปนฺโนติ ปริสํกสิ ภิกฺขุสฺส สฺตฺวา ปริสํกสิ
ภิกฺขุณฺเีย สฺตฺวา ปริสํกสิ สิกฺขมานาย สฺตฺวา ปริสํกสิ สามเณรสฺส
สฺตฺวา ปริสํกสิ สามเณรียา สฺตฺวา ปริสํกสิ อุปาตกสฺสญ
สฺตฺวา ปริสํกสิ อุปาติกาย สฺตฺวา ปริสํกสิ ราชนํ สฺตฺวา
ปริสํกสิ ราชมหามตฺตานํ สฺตฺวา ปริสํกสิ ติตฺถียานํ สฺตฺวา
ปริสํกสิ ติตฺถียสาวกานํ สฺตฺวา ปริสํกสิติ ฯ โส เจ เอวํ
วเทยฺย น โข อหํ อาวุโส อิมสฺส ภิกฺขุโน ปริสํกาย ปวารณํ
จเปมิ อปีจ อหฺมปี ๑ น ชานามิ เกนปํหํ ๒ อิมสฺส ภิกฺขุโน
ปวารณํ จเปมีติ ฯ โส เจ ภิกฺขเว โจทโก ภิกฺขุ อนุโยเคน
วิญญฺณํ สฺพฺรหฺมจารีนํ จิตฺตํ น อาราเชติ อนฺนฺวาโท จูทิตฺโต
ภิกฺขุติ อลํ วจนาย ฯ โส เจ ภิกฺขเว โจทโก ภิกฺขุ อนุโยเคน
วิญญฺณํ สฺพฺรหฺมจารีนํ จิตฺตํ อาราเชติ สานฺนฺวาโท จูทิตฺโต ภิกฺขุติ
อลํ วจนาย ฯ โส เจ ภิกฺขเว โจทโก ภิกฺขุ อมฺมฺลเกน ปาราชิกเกน
อนฺุทฺธสิตํ ปฏฺิขานาติ สงฺฆาติเสถํ อาโรเปตฺวา สงฺฆเณน ปวาเรตฺพฺหํ ฯ
#๑ สฺ. ม. ย. อหํ ฯ ๒ สฺ. ม. ย. เกน อหํ ฯ สฺ. ม. ย. เกนปํหํ ฯ
#สฺ. ม. ย. เกน ปนํหํ ฯ

โส เจ ภิกฺขเว โจทโก ภิกฺขุ อมฺลเกน สงฺฆาติเสเสน อนฺุทฺธํสํตี
ปฏฺิชาณาติ ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา สงฺฆเณ ปวาเรตพฺพํ ฯ โส
เจ ภิกฺขเว โจทโก ภิกฺขุ อมฺลเกน อฺุลลจฺเจเนน ปาจิตฺติเยน
ปาฏฺิเทสนีเยน ทฺุกกณฺเณ ทฺุพฺภาสึเตน อนฺุทฺธํสํตี ปฏฺิชาณาติ
ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา สงฺฆเณ ปวาเรตพฺพํ ฯ โส เจ ภิกฺขเว จูฑิโต
ภิกฺขุ ปาราชิกํ อชฺฌาปนฺโนติ ปฏฺิชาณาติ นาเสตฺวา สงฺฆเณ
ปวาเรตพฺพํ ฯ โส เจ ภิกฺขเว จูฑิโต ภิกฺขุ สงฺฆาติเสถํ
อชฺฌาปนฺโนติ ปฏฺิชาณาติ สงฺฆาติเสถํ อโรเปตฺวา สงฺฆเณ
ปวาเรตพฺพํ ฯ โส เจ ภิกฺขเว จูฑิโต ภิกฺขุ อฺุลลจฺเจยํ ปาจิตฺติยํ
ปาฏฺิเทสนียํ ทฺุกกณฺเณ ทฺุพฺภาสึตํ อชฺฌาปนฺโนติ ปฏฺิชาณาติ
ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา สงฺฆเณ ปวาเรตพฺพํ ฯ

[๒๔๘] อึช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุปวารณาย อฺุลลจฺเจยํ
อชฺฌาปนฺโน โหติ ฯ เอกจฺเจ ภิกฺขุ อฺุลลจฺเจยทฺิฏฺิฉิโน โหณฺติ
เอกจฺเจ ภิกฺขุ สงฺฆาติเสสทฺิฏฺิฉิโน โหณฺติ ฯ เย เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ
อฺุลลจฺเจยทฺิฏฺิฉิโน เตหิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอกมนฺตํ อปเนตฺวา
ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา สงฺฆํ อฺุปสงฺกมิตฺวา เอวมสฺส วณฺเณโย ยํ
โฆ โส อวฺุโส ภิกฺขุ อปาตฺตี อापนฺโน สาสฺส ยถาธมฺมํ
ปฏฺิกตา ยทฺิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลลํ สงฺโฆ ปวาเรยฺยาติ ฯ อึช
ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุปวารณาย อฺุลลจฺเจยํ อชฺฌาปนฺโน โหติ ฯ
เอกจฺเจ ภิกฺขุ อฺุลลจฺเจยทฺิฏฺิฉิโน โหณฺติ เอกจฺเจ ภิกฺขุ

ปาจิตฺตียทฺธิจฺฉิน โหณฺติ เอกจฺเจ ภิกฺขุ อุตฺตจฺฉยทฺธิจฺฉิน โหณฺติ
เอกจฺเจ ภิกฺขุ ปาฏฺฐเทสนียทฺธิจฺฉิน โหณฺติ เอกจฺเจ ภิกฺขุ
อุตฺตจฺฉยทฺธิจฺฉิน โหณฺติ เอกจฺเจ ภิกฺขุ ทฺถกฺกทฺธิจฺฉิน โหณฺติ
เอกจฺเจ ภิกฺขุ อุตฺตจฺฉยทฺธิจฺฉิน โหณฺติ เอกจฺเจ ภิกฺขุ
ทฺถุภาสิตทฺธิจฺฉิน โหณฺติ ฯ เย เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ อุตฺตจฺฉยทฺธิจฺฉิน
เตหิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอกมฺนตฺตํ อปเนตฺวา ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา สงฺฆํ
อุปสงฺกमितฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย ยํ โข โส อาวุโส ภิกฺขุ อาปตฺตี
อาปนฺโน สาสฺส ยถาธมฺมํ ปฏฺฐิตา ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกถํ
สงฺโฆ ปวาเรยฺยาติ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุปวารณาย
ปาจิตฺตียํ อชฺฉาปนฺโน โหติ ปาฏฺฐเทสนียํ อชฺฉาปนฺโน โหติ
ทฺถกฺกํ อชฺฉาปนฺโน โหติ ทฺถุภาสิตํ อชฺฉาปนฺโน โหติ ฯ
เอกจฺเจ ภิกฺขุ ทฺถุภาสิตทฺธิจฺฉิน โหณฺติ เอกจฺเจ ภิกฺขุ
สงฺฆาติเสสทฺธิจฺฉิน โหณฺติ ฯ เย เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทฺถุภาสิตทฺธิจฺฉิน
เตหิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอกมฺนตฺตํ อปเนตฺวา ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา
สงฺฆํ อุปสงฺกमितฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย ยํ โข โส อาวุโส ภิกฺขุ
อาปตฺตี อาปนฺโน สาสฺส ยถาธมฺมํ ปฏฺฐิตา ยถิ สงฺฆสฺส
ปตฺตกฺกถํ สงฺโฆ ปวาเรยฺยาติ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ตทหุปวารณาย ทฺถุภาสิตํ อชฺฉาปนฺโน โหติ ฯ เอกจฺเจ ภิกฺขุ
ทฺถุภาสิตทฺธิจฺฉิน โหณฺติ เอกจฺเจ ภิกฺขุ อุตฺตจฺฉยทฺธิจฺฉิน โหณฺติ
เอกจฺเจ ภิกฺขุ ทฺถุภาสิตทฺธิจฺฉิน โหณฺติ เอกจฺเจ ภิกฺขุ ปาจิตฺตีย-

ทิกฺขโณ โหนติ เอกจฺเจ ภิกฺขุ ทุพฺภาสิตทิกฺขโณ โหนติ เอกจฺเจ
ภิกฺขุ ปาฏิเทสนียทิกฺขโณ โหนติ เอกจฺเจ ภิกฺขุ ทุพฺภาสิตทิกฺขโณ
โหนติ เอกจฺเจ ภิกฺขุ ทุกฺกทิกฺขโณ โหนติ ฯ เย เต ภิกฺขเว
ภิกฺขุ ทุพฺภาสิตทิกฺขโณ เตหิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอกมฺนตฺติ อปเนตฺวา
ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย ยํ
โฆ โส อวฺวโส ภิกฺขุ อาปคฺตี อาปนฺโน สาสฺส ยถาธมฺมํ
ปฏิกฺคทายทิ สงฺฆสฺส ปคฺตกฺลลํ สงฺโฆ ปวาเรยฺยาติ ฯ

[๒๔๕] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุปฺวารณาย สงฺฆมฺมุจฺเจ
อุทาทเรยฺย สฺสณาคฺค เม ฆนฺเต สงฺโฆ อิทํ วตฺถุํ ปญฺญาติ
น ปุคฺคโล ยทิ สงฺฆสฺส ปคฺตกฺลลํ วตฺถุํ จเปตฺวา สงฺโฆ
ปวาเรยฺยาติ ฯ โส เอวมสฺส วจฺนีโย ฆควตา โฆ อวฺวโส
วิสุทฺธานํ ปฺวารณา ปญฺญตฺตา สจฺจ วตฺถุํ ปญฺญาติ น ปุคฺคโล
อิทาเนว นํ วเทหิติ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุปฺวารณาย
สงฺฆมฺมุจฺเจ อุทาทเรยฺย สฺสณาคฺค เม ฆนฺเต สงฺโฆ อยํ ปุคฺคโล
ปญฺญาติ น วตฺถุํ ยทิ สงฺฆสฺส ปคฺตกฺลลํ ปุคฺคลํ จเปตฺวา
สงฺโฆ ปวาเรยฺยาติ ฯ โส เอวมสฺส วจฺนีโย ฆควตา โฆ อวฺวโส
สมคฺคานํ ปฺวารณา ปญฺญตฺตา สจฺจ ปุคฺคโล ปญฺญาติ น
วตฺถุํ อิทาเนว นํ วเทหิติ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ตทหุปฺวารณาย สงฺฆมฺมุจฺเจ อุทาทเรยฺย สฺสณาคฺค เม ฆนฺเต สงฺโฆ
อิทํ วตฺถุญฺจ ปุคฺคโล จ ปญฺญาติ ยทิ สงฺฆสฺส ปคฺตกฺลลํ

ภสฺสการกา สงฺฆเ อธิกรณการกา วสฺสํ อุปกจฺจนฺติ มยฺ เตสํ
ภิกฺขุณฺํ วสฺสํ วุตฺถานํ ปวารณาย ปวารณํ จเปสฺสามาติ ฯ อนุชานามิ
ภิกฺขเว เตหิ ภิกฺขุหิ เทว ตโย อุโปสเถ จาตุทฺทสิเก กาคฺคํ กถํ
มยฺ เตหิ ภิกฺขุหิ ปจฺมตฺริ ปวาเรยฺยามาติ ฯ เต เจ ภิกฺขเว
ภิกฺขู ภณฺฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆเ
อธิกรณการกา [๑] อาวาสํ อาคจฺจนฺติ เตหิ ภิกฺขเว อาวาสิเกหิ
ภิกฺขุหิ ลหุํ ลหุํ สนนฺิปตฺติวา ปวาเรตฺตพฺพํ ปวาเรตฺวา วุตฺตพฺพา
ปวาริตา โข มยฺ อาวุโส ยถา आयสฺมนฺโต ๒ มณฺณฺติ ตถา
กโรนฺตุติ ฯ เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขู ภณฺฑนการกา กลหการกา
วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆเ อธิกรณการกา อตฺถวิทฺตา ตํ
อาวาสํ อาคจฺจนฺติ เตหิ ภิกฺขเว อาวาสิเกหิ ภิกฺขุหิ อาสนํ
ปญฺญาเปตพฺพํ ปาโททกํ ปาทปีจํ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปปิตพฺพํ
ปจฺจुकฺคณฺตฺวา ปตฺตจิวรี ปฏิกฺคเหตุพฺพํ ปานิเยน ปุจฺฉิตพฺพา ๓ ฯ
เตสํ วิกฺขิตฺวา นิสฺสํมํ คณฺตฺวา ปวาเรตฺตพฺพํ ฯ ปวาเรตฺวา วุตฺตพฺพา
ปวาริตา โข มยฺ อาวุโส ยถา आयสฺมนฺโต มณฺณฺติ ตถา
กโรนฺตุติ ฯ เอวญฺเจตํ ลภเถ อิจฺเจตํ กุสฺลํ โน เจ ลภเถ
อาวาสิเกน ภิกฺขุณา พยฺตฺเตน ปฏฺิพฺเลน อาวาสิกา ภิกฺขู ญาเปตพฺพา
สุณฺณฺตุ เม आयสฺมนฺโต อาวาสิกา ยथाยสฺมนฺตานํ ปตฺตกถลํ
อิทานิ อุโปสถํ กรายาม ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺเสยฺยาม อากเม
กาเพ ปวาเรยฺยามาติ ฯ เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขู ภณฺฑนการกา
#๑ ม. ตํ ฯ ๒ ม. ย. आयสฺมนฺตา ฯ เอวมฺปริ ฯ ๓ ม. ปรีปุจฺฉิตพฺพา ฯ

กลหารกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ อธิกรณการกา เต
ภิกฺขุ เอวํ วเทยฺยํ สาธุ อวฺโส อิทาเนว โน ปวาเรธาติ ฯ
เต เอวมสฺสุ วจฺนียา อนิสฺสรา โข ตุมฺเห อวฺโส อมฺหากํ
ปวารณา ย น ตาว มยํ ปวาเรสฺสามาติ ๑ ฯ เต เจ ภิกฺขเว
ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา กลหารกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ
อธิกรณการกา ตํ กามิ อานุเสยฺยํ อวาสิเกน [๒] ภิกฺขุนา พุคฺคเตน
ปฎิพเลน อวาสิกา ภิกฺขุ ฉาเปตพฺพา สฺถนฺตุ เม आयสฺมนฺโต
อวาสิกา ยทายสฺมนฺตานํ ปตฺตกฺลลํ อิทานิ อุโปสฺถิ กเรยฺยาม
ปาติโมกฺขํ อุทฺธิเสยฺยาม อากเม ชฺเณห ปวาเรยฺยามาติ ฯ เต
เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา กลหารกา วิวาทการกา
ภสฺสการกา สงฺฆ อธิกรณการกา เต ภิกฺขุ เอวํ วเทยฺยํ สาธุ
อวฺโส อิทาเนว โน ปวาเรธาติ ๓ ฯ เต เอวมสฺสุ วจฺนียา อนิสฺสรา
โข ตุมฺเห อวฺโส อมฺหากํ ปวารณา ย น ตาว มยํ
ปวาเรสฺสามาติ ๔ ฯ เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา กลหารกา
วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ อธิกรณการกา ตมฺปิ ชฺเณห
อานุเสยฺยํ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ สพฺเพเหว อากเม ชฺเณห โกมฺุทฺธิยา
จาตฺมาสินฺธิยา อกามา ปวาเรตพฺพิ ฯ เตหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ
ปวาริยมาเน คิลาโน อคิลาณสฺส ปวารณํ จเปติ โส เอวมสฺส
วจฺนีโย आयสฺมา โข คิลาโน คิลาโน จ อนนฺุโยคกฺขโม
วุคฺคโต ภควตา อากเมหิ อวฺโส ยาว อโรโค โหสิ อโรโค
#๑ ม. ปวาเรยฺยามาติ ฯ ๒ ม. ย. ภิกฺขเว ฯ ๓ ม. ปวาเรยฺยาธาติ ฯ
#๔ ม. ปวาเรยฺยามาติ ฯ

อากงฺขมาโน โจเทสฺสสีติ ฯ เอวญจ วุจฺจมาโน โจเทติ
อนาทรียะ ปาจิตฺตีย์ ฯ เตหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปวาริยมาเน อคิลาโน
คิลานสฺส ปวารณํ จเปติ โส เอวมสฺส วจฺนีโย อัย โข
อาวุโส ภิกฺขุ คิลาโน คิลาโน จ อนนฺุโยคกฺขโม วุตฺโต ภควตา
อากเมหิ อาวุโส ยาวาย ภิกฺขุ อโรโค โหติ อโรคํ อากงฺขมาโน
โจเทสฺสสีติ ฯ เอวญเจ วุจฺจมาโน โจเทติ อนาทรียะ ปาจิตฺตีย์ ฯ
เตหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปวาริยมาเน คิลาโน คิลานสฺส ปวารณํ
จเปติ โส เอวมสฺส วจฺนีโย อายสฺมมฺนฺตา โข คิลานา คิลาโน
จ อนนฺุโยคกฺขโม วุตฺโต ภควตา อากเมหิ อาวุโส ยาว
อโรคา โหถ อโรโค อโรคํ อากงฺขมาโน โจเทสฺสสีติ ฯ เอวญเจ
วุจฺจมาโน โจเทติ อนาทรียะ ปาจิตฺตีย์ ฯ เตหิ เจ ภิกฺขเว
ภิกฺขุหิ ปวาริยมาเน อคิลาโน อคิลานสฺส ปวารณํ จเปติ ฯ อุโก
สงฺเขน สมฺนุญฺชิตฺวา สมฺนุกฺคาหิตฺวา ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา สงฺเขน
ปวารตพฺพนฺติ ฯ

[๒๕๑] เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา สนนฺุฏฺฐา สมภตฺตา
ภิกฺขุ โกสเลสุ ชนปเทสุ อญฺฉตรสฺมี อาวาเส วสฺสํ อุปคจฺฉิสุ ฯ
เตสํ สมคฺคานํ สมฺโมทมานานํ อวิวทมานานํ วิหฺรตํ อญฺฉตโร
ผาสฺสูวิหาโร อธิคโต โหติ ฯ อถ โข เตสํ ภิกฺขุณฺํ เอตทโหสิ
อมุหากํ โข สมคฺคานํ สมฺโมทมานานํ อวิวทมานานํ วิหฺรตํ
อญฺฉตโร ผาสฺสูวิหาโร อธิคโต สเจ มยฺ อิทานิ ปวารเสสฺสาม

สียาปี ภิกฺขุ ปวาเรตฺวา จาริกํ ปกุกฺกเมยฺยํ เอวํ มยฺ อิมฺมหา
ผาสฺสูวิหารา ปรีพาหิรา ภวิสฺสาม กถํ โน อเมหิ
ปฏฺฐิษฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺสุ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว สมพฺพลา
สนฺธิญฺจา สมภตฺตา ภิกฺขุ อณฺตฺรสมฺมึ อวาเสว วสฺสึ อุปคจฺจนฺติ ฯ
เตสํ สมคฺคานํ สมฺโมทมนานํ อวิวทมนานํ วิหฺรตํ อณฺตฺโร
ผาสฺสูหาโร อธิคโต โหติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณํ เอวํ โหติ อมฺหากํ
โฆ สมคฺคานํ สมฺโมทมนานํ อวิวทมนานํ วิหฺรตํ อณฺตฺโร
ผาสฺสูหาโร อธิคโต สเจ มยฺ อิทานิ ปวาเรสฺสาม สียาปี
ภิกฺขุ ปวาเรตฺวา จาริกํ ปกุกฺกเมยฺยํ เอวํ มยฺ อิมฺมหา ผาสฺสูวิหารา
ปรีพาหิรา ภวิสฺสามาติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว เตหิ ภิกฺขุหิ
ปวารณาสงฺคหํ กาคฺตุํ ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว กาคพฺโพ ฯ
สพฺเพเหว เอกชฺฉํ สนฺนิปตฺติพฺพิ ฯ สนฺนิปตฺติวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา
ปฏฺฐิพฺเลน สงฺโฆ ฌาเปตพฺโพ สฺฆาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อมฺหากํ
สมคฺคานํ สมฺโมทมนานํ อวิวทมนานํ วิหฺรตํ อณฺตฺโร ผาสฺสูหาโร
อธิคโต ฯ สเจ มยฺ อิทานิ ปวาเรสฺสาม สียาปี ภิกฺขุ ปวาเรตฺวา
จาริกํ ปกุกฺกเมยฺยํ เอวํ มยฺ อิมฺมหา ผาสฺสูวิหารา ปรีพาหิรา
ภวิสฺสาม ฯ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถลลํ สงฺโฆ ปวารณาสงฺคหํ
กเรยฺย อิทานิ อุโปสฺถํ กเรยฺย ปาติโมกฺขํ อุตฺทิสฺเสยฺย อากเม [๑]
โกมุทฺธิยา จาคฺมาสินฺธิยา ปวาเรยฺย ฯ เอสา ฌตฺติ ฯ สฺฆาตุ เม
ภนฺเต สงฺโฆ อมฺหากํ สมคฺคานํ สมฺโมทมนานํ อวิวทมนานํ
#๑ ม. ชุณฺเฬห ฯ เอวมฺปรี ฯ

วิหฺรตฺ อณฺณตโร ฬาสฺวิหาโร อธิคโต ฯ สเจ มยฺ อิทานิ
ปฺวารเสฺสสาม สฺยาปี ภิกฺขุ ปฺวารเตฺวา จาริกํ ปกฺกเมยฺยฺ เอวํ
มยฺ อิมฺมหา ฬาสฺวิหารา ปฺริพาหิรา ภฺวิสฺสาม ฯ สงฺโฆ ปฺวารณาสงฺคหํ
กโรติ อิทานิ อุโปสถํ กริสฺสติ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺสติ
อากเม โภมฺุทฺยา จาตุมาสิฺนฺยา ปฺวารเสฺสติ ฯ ยสฺสายสฺมโต ขมฺติ
ปฺวารณาสงฺคหสฺส กรณํ อิทานิ อุโปสถํ กริสฺสติ ปาติโมกฺขํ
อุทฺทิสฺสติ อากเม โภมฺุทฺยา จาตุมาสิฺนฺยา ปฺวารเสฺสติ โส
ตุณฺหสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ฯ กโต สงฺเขน
ปฺวารณาสงฺคโห อิทานิ อุโปสถํ กริสฺสติ ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสฺสติ
อากเม โภมฺุทฺยา จาตุมาสิฺนฺยา ปฺวารเสฺสติ ฯ ขมฺติ สงฺฆสฺส
ตสฺมา ตฺวณฺ्हี ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ เตหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ
กเต ปฺวารณาสงฺคเห อณฺณตโร ภิกฺขุ เอวํ วเพยฺย อิจฺฉามหํ
อาวุโส ชนปฺทจาริกํ ปกฺกมิตฺตุํ อตฺถิ เม ชนปฺเท กรณฺิยฺนฺติ ฯ
โส เอวมสฺส วจฺนีโย สาธุ อาวุโส ปฺวารเตฺวา กจฺฉาหิตี ฯ
โส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปฺวารยมาโน อณฺณตฺรสฺส ภิกฺขุโน ปฺวารณฺํ
จเปตี โส เอวมสฺส วจฺนีโย อนิสฺสโร โข เม ตวํ อาวุโส
ปฺวารณาย น ตาวาหํ ปฺวารเสฺสสามิตี ฯ ตสฺส เจ ภิกฺขเว
ภิกฺขุโน ปฺวารยมาณสฺส อณฺณตโร ภิกฺขุ ตสฺส ภิกฺขุโน ปฺวารณฺํ
จเปตี อุโภ สงฺเขน สมนฺุยฺยชิตฺวา สมนฺุคฺคาหิตฺวา ยถาธมฺมํ
การาเปตฺพุพา ฯ โส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ชนปฺเท ตํ กรณฺิยํ

ตีเรตฺวา ปุณฺทเว อนฺโตโกมุทียา จาตฺมาสินียา ตํ อวาสิ อากฺจฺฉติ
เตหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปวริยมาเน อณฺตโร ภิกฺขุ ตสฺส
ภิกฺขุโน ปวารณํ จเปติ โส เอวมสฺส วณฺโณ อนิสฺสโร โข
เม ตฺวํ อวฺโส ปวารณาย ปวาริตฺวา อหนฺติ ฯ เตหิ เจ
ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปวริยมาเน โส ภิกฺขุ อณฺตรสฺส ภิกฺขุโน
ปวารณํ จเปติ ฯ อุโก สงฺฆเณ สมนฺยุณฺชิตฺวา สมนฺคฺคาหิตฺวา
ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา สงฺฆเณ ปวาเรตฺพพฺนฺติ ฯ

ปวารณาภฺขนฺธกํ นิฏฺฐิตํ จตฺตํ ฯ
อิมฺมฺหิ ขนฺธเก วตฺถุ นจตฺตาพฺปีส ฯ

ตสฺสทฺทานํ

[๒๕๒] วสฺสํ วุตฺตา โกสเลสุ อากมฺม ๑ สตฺถุ ทสฺสนํ
อสาสุปฺสฺสํวาสิ อณฺตมณฺณานูโลมตา ๒
ปวาเรนฺดาสเน ๓ เทว จ กมฺมกิลานฉาตกา ๔
ราชา โจรา จ ชฺชตฺตา จ ภิกฺขุปรุจฺจตฺติกา ๕ ตถา
ปญฺจ จตฺตโย เทวโก อापฺนฺโน เวมตี สรี
สพฺโพ สงฺโฆ เวมตีโก พหุสฺมา ๖ จ โถกิกา
อวาสิกา จตฺตทสฺสา ๗ ลิงฺคํสฺวาสกา อุโก

#๑ ม. ย. อคมม ฯ ๒ ส. อณฺตมณฺณานูโลมิตา ฯ ๓ ม. ปวาเรนฺดา ปณามณฺจ ฯ
#ย. ปวาเรนฺดา ปณา เทว จ ฯ ๔ ม. ย. กมฺมํ กิลานฉาตกา ฯ ๕ ย. ภิกฺขุ
#ปรุจฺจตฺติกา ตถา ฯ ๖ ม. ย. พหุ สฺมา ... ฯ ๗ ม. จตฺตทสฺส ฯ ย. จตฺตทสฺสา ฯ

คณฺดพฺพํ น นิสินฺนาย ฉนฺททานे ปวารณา ๑
สญฺจเรหิ ๒ เขปีตา เมโฆ อนฺตรา จ ปวารณา
น กโรนฺติ ๓ ปฺรุมฺหากํ อญฺจปีตา จ ภิกฺขุโน
กิมฺหิ จาติ ๔ กตฺมณฺจ ทิฏฺฐเณ สุตฺตสํกาย
โจทโก จุทิตโก จ อุตฺตวตฺต ๕ จ ภณฺฑนํ
ปวารณสฺส สํคโห ๖ อนิสฺสโร ปวารयेติ ๗

#๑ ย. ฉนฺททานปวารณา ๗ ๒ ส. ม. ย. สวเรหิ ๗ ๓ ม. น. อิจฺฉนฺติ ๗

#๔ ม. ย. กิมฺหิ วาติ ๗ ๕ ม. ย. อุตฺตจฺจยวตฺต ... ๗

#๖ ม. ย. ปวารณาสํคโห จ ๗